XIV

Anonymi
in
um
S: Sent:

Manus-

Mariæ nov[illegible]

995

Manoscritti

Conventi

C

V

995

III.

A

4

Sup p. Sentētiar

S: mar

N° 995. C. 5

[illegible]

[illegible] ... m [illegible] doro

[illegible]

I

a

Accipite disciplinam per sermones meos et predicit nobis, sap. 6. c. In quo verbo [illegible] magistri .h. sermonis proximum magis nos ad amorem et studium sui operis allicit et etiam tam sui operis nos [illegible] allicit inquam nos per .4. quorum primum est liberalitas offerentis cum dicit accipite. non dicit emite precio vel aliquid tale. Secundum est oblati muneris quod dicit disciplinam .i. scientiam de divinis plenam. Tertium est modus oblationis vel collationis cum dicit per sermones meos. neque obscurior declaratur. Quartum est utilitas recipientium cum dicit et predicit nobis. s. accipe. Circa primum nota quod liberalitas offerentis [illegible] ex [illegible] ex meritis utilitatis vel magnitudine. ex offerentis [illegible] oblatione vel collatione. ex accipientium indistinctione que tanta sit in magistro. nam offert munus utile et magnum pro. 8. b. accipite disciplinam meam et non pecuniam doctrinam magis quam aurum eligite. [illegible] esse [illegible] in comparatione illius sap. 11. [illegible] in ps. disciplina tua correxit me in finem et disciplina tua ipsa me docebit. preciosa [illegible] pro spiritualibus oblata dicit in [illegible] act. 8. c. Sed magister optulit et dedit gratis non petens [illegible] et hoc quod ad [illegible] ap. 11. qui vult accipiat aquam vite gratis [illegible] gratis accepistis gratis date [illegible] unusquisque sicut accepit gratiam in alterutrum illam administrate. Sed [illegible] accipientes non distinxit sed omnibus optulit [illegible] .8. non est apud [illegible] acceptor personarum iob. 37. b. non accipiam personam viri immo ut dicit deut. 33. qui appropinquant pedibus eius accipient de doctrina eius. Secundo quod nos allicit dignitas oblati muneris quia est disciplina. [illegible] ipse quod audivit est libenter [illegible] et [illegible] divulgavit et [illegible] audiendo [illegible] audacter disci et [illegible] ipse quod audivit [illegible] de p. eccli. 1. b. [illegible] magistri alius eam offerens pro. 19. c. audi consilium meum et suscipe disciplinam ut sis sapiens in novissimis [illegible] pro. 8. b. audite disciplinam et estote sapientes [illegible] disciplina tua omnibus [illegible] ut dicit eccli. 39. b. ipse [illegible] deus [illegible] eius et disciplinam et ipse palam faciet [illegible] pro. 9. b. [illegible] est sapientia discipline [illegible] et electrix operum illius [illegible] ut dicit iob. 33. b. qui [illegible] homines et [illegible] et erudiens illos instruit disciplina [illegible] b. adinvenit omnem viam discipline et tradidit illam iacob puero suo et israel dilecto suo post hec in terris visus est. Tertium quod nos allicit ad studium sui operis est modus ostendendi huius muneris vel operis est quoniam dicit per sermones meos. neque aliter [illegible] vel [illegible] vel manifestior ut apparet [illegible] exo. 19. b. exposuit moyses omnes sermones [illegible] mandaverat dominus et tob. 12. b. manifesto nobis veritatem et non abscondo a nobis sermonem occultum per sermones et veritate plenos [illegible] cum scripsit sermone [illegible] ac veritate plenos veritate dico quod [illegible] non [illegible] vel [illegible] asserendo sed opinando et prius correptore desiderando [illegible] dicit in suo prologo. [illegible] dicit iob 36. a. absque [illegible] sunt sermones mei [illegible] per sermones et meos aliis [illegible] excellentes. plures [illegible] scripturas vel compilaverunt sed [illegible] magistri auctoritate optinuerunt ut parisius et [illegible] legentes quod [illegible] alius [illegible] ut [illegible] dicit [illegible] eccle. 3. [illegible] in sermones quod [illegible] sermone [illegible] dabit illi [illegible] magna [illegible] quod scripta sunt magistri teneant et legant in ecclesia. Quartum quod nos allicit est accipientium utilitas quod notatur cum dicit et predicit nobis [illegible] ad [illegible] a [illegible] predicit .n. ad cognoscendum veritatem quam omnes [illegible] desiderant ut [illegible] metaph. ad optinendum [illegible] clarius quam [illegible] magnanimi [illegible] appetere ut [illegible] eth. ad optinendum veram vitam quam omnes [illegible] appetere [illegible] quod vivere viventibus est esse ut [illegible] 2. de an. de p. eccli. 33. c. respicite quam non mihi soli laboravi sed omnibus exquirentibus disciplinam. [illegible] disciplina tua ipsa me docebit. [illegible] ut dicitur .1. eth. [illegible] qui aliquid [illegible] disputationibus [illegible] pro. 1. b. audi fili mi disciplinam patris tui et ne dimittas legem matris tue ut addatur gratia capiti tuo et torques collo tuo [illegible] pro. 13. c. egestas et ignominia ei qui deserit disciplinam [illegible] iob. 11. b. [illegible] longe facta ad disciplinam [illegible] ea non exaltabuntur [illegible] pro. 4. d. tene disciplinam et ne dimittas eam quia ipsa est vita tua [illegible] custodit disciplinam [illegible] fuit magister nobis [illegible] sui operis [illegible] per primam offerentem est dicit accipite. intelligo autem huius sui operis efficientiam per hoc quod dicit disciplinam [illegible] non hoc opus [illegible] lectum [illegible] a magistro [illegible] per hoc quod addit per sermones meos intelligo autem [illegible] modum [illegible] sermocinationum .i. collationum per disputationum sermo .n. est ut dicit [illegible] 6. eth. [illegible] disputatio duorum vel plurium et papias dicit quod sermo est collatio duorum vel plurium per hoc quod sequitur et predicit nobis intelligo autem finalem causam [illegible] hunc librum ad [illegible]

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss

BIBLIOTECA ... NOVELLE

presentem. Circa primum notandum quod sicut in opere mechanico est quadruplex causa efficiens, scilicet principalis efficiens que omnes artifices movet et dirigit ut illa que sapientia que dicitur artis .6. ethicorum, et est causa remota sicut cesores lignorum et lapidum, et est causa propinqua non immediata ut politores lapidum et lignorum, et est causa propinqua et immediata ut cementarii et carpentatores qui ultimam formam dant domui. Sic et huius operis scilicet libri sententiarum est agens causa scilicet prima et immediata fuit magister petrus lumbardus doctor theologie et episcopus parisiensis qui hoc volumen de diversis auctoribus compilavit ultimam formam dando, est causa propinqua sed non immediata sicut augustinus et alii expositores sacre canonis ...

[illegible]

philosophia ergo ... non est subiectum huius scientie. Item probo positionem: una est scientia que est unius generis subiecti, sed illud est u-
nius ad divinitatem et humanitatem et creaturam et ad omnia
que declarantur in hac scientia, ut dictum est, non est una scientia. Quod autem
hec scientia sit una, quia omnia ista comprehendens non erit
subiectum huius. Contra opinionem est Augustinus primo de doctrina christiana
c. [illegible] dicens quod omnis doctrina est rerum vel signorum, et hec
est ipsa vel [illegible] quia hec doctrina precellit alias quia precipit
[illegible] explicat [illegible]
que agenda sunt, et hoc dicit moraliter, et que credenda sunt vel [illegible]
sunt, et hoc dicit allegorice, et eterna que in patria [illegible]
sperantur, quod dicit anagogice; ergo cum quo ad [illegible]
sit de rebus, quo ad alios dicitur sit de signis [illegible]
hec continentur in hiis duobus. Item omnis scientia est de re-
bus vel signis, ergo hoc est generale ad omnes quia subiectum est.
Item in [illegible] res et signa faciunt [illegible]
non unam, ergo et hoc simile non est subiectum huius.
Contra opinionem est ut dicunt magistri, et est quod credibile
sit subiectum huius scientie, quod colligitur ex hoc quod magister in
[illegible] dicit quod propositum suum est fidem nostram clipeis di-
vinitatis munire, id est quod credimus auctoribus con-
firmare. Item hoc ut dicitur subiectum est ut habetur primo Posteriorum de
quo probantur passiones, sed per articulos fidei
tamquam per principia probantur plurima in hac scientia de deo
vel de alio credibili, ergo etc. Contra: credibile non est scibile
in eo quod huiusmodi, sicut creditum non est scitum nec fides
scientia, ergo nulla scientia potest esse de credibili in eo quod huiusmodi.
Item ut habetur primo Posteriorum subiectum in scientia demonstrativa non pro-
batur, sed potius de ipso aliquid demonstratur; sed magister dicit quod
vult fidem munire, sed est probare, ergo etc. Tertio
variis opinionibus magistrorum [illegible] hiis dimissis dico
salvo meliori iudicio quod per se et proprie loquendo deus est
subiectum totius sacre scripture vel theologie, quod patet esse verum
[illegible] attendamus hic [illegible] tres conditiones debitas
[illegible] et subiecti, similitudinem subiecti et obiecti, et principii [illegible] subiecti
et fundamenti. Primum patet quia theologia dicitur a theos quod est
deus et logos quod est sermo, id est scientia de deo [illegible] vel
theologia non tamen ut de ea agitur sed auctore principali, quia
cum omnis scientia vel sapientia sit a deo ut habetur Ecclesiastici primo, tamen
quedam scientia potest esse dicta de theologia. Secundum patet ex dictis
[illegible] et subiecti quia ut dicit Aristoteles [illegible] subiectum est quod est
[illegible] extendi ad [illegible] non ut pars eius [illegible]
quantum actus vel est actus alicuius perfectio, ex eo quod ei advenit
[illegible] deus est [illegible] vel potest extendi omnem declarationem

hec scientia vel recipient ab alio omnia illa de quibus decli-
nantur in hac aguntur ex hiis ad perfectionem deus erit
proprie subiectum huius scientie. Certum [illegible] omnia de quibus in
ea agitur ponuntur dici in non subiectum. Patet quod hoc
subiectum nec agentis vel artis magis proprie dicitur in quantum
subiectum eo quod subiectum huius patitur vel recipit [illegible]
transmutationem quod proprium est; nec non obiectum in eo quod hoc
est subiectum scientie magis proprie dicitur eo quod cum intellectuali
consideratione obiectum non transmutatur. Sic est obiectum potentie
visive vel alicuius virtutis proprie et per se dicitur obiectum
quod formaliter est obiectum cuius ratione certa principaliter
possunt dici obiecta non formaliter, sed per modum in hac [illegible]
sed per accidens [illegible] coloratum est per se et formali-
ter obiectum visus, sed paries lapis et huiusmodi [illegible]
recipiunt rationem coloris. Sic et fidei [illegible] tamquam
[illegible] tamquam obiecto formali articulis fidei
[illegible] illa ratione [illegible] quod est una fides vel unius non
plures, quia obiecta materialia non diversificant potentiam vel
nec habitum, sed formalia tantum. Quod obiectum [illegible] scientia est
habitus oportet quod respiciat suum subiectum ut obiectum,
et quod est unius habitus oportet quod habeat unum obiectum per
subiectum formale cuius ratione certa non participant per
[illegible] dici materialia obiecta vel eius in cuius [illegible] in hac scientia
determinantur de deo quia nullius ratione formale [illegible]
[illegible] quia nec ad recipientem et determinatur de aliis
[illegible] aliis prout sunt a deo vel quodammodo ad deum ordi-
nata, et ideo ratione sui esse dicuntur quodammodo [illegible] unde
est dicere ut videtur quod deus sit subiectum formale, quia
per se et proprie huius scientie; obiecta vero de quibus hic agi-
tur possunt dici vel subiectum per accidens, magis accepta ratione
divine cognitionis participant. Tertium hoc patet ex [illegible] fun-
damenti et subiecti. Sicut enim dicitur fundamentum quoddam [illegible]
solida non mutatur. [illegible] deus est fundamentum [illegible]
est [illegible] [illegible] 78 [illegible]
[illegible] fundamenta terre. Dicit quod [illegible]
fundamenta [illegible] fundamentum [illegible] apostolus
id fundamentum [illegible] fundamentum
[illegible] fundamentum ad nos
[illegible] id quod positum est quod est Christus [illegible] vere
quod fundamentum est magis [illegible]
[illegible] fundamentum [illegible] de-
[illegible] divinitas [illegible]
[illegible] fundamentum fidei
quod est [illegible]

cum [illegible] de deo [illegible] aliis pluribus [illegible] theologia [illegible]
[illegible] quod ipse sit subiectum proprie loquendo [illegible]
[illegible] sit [illegible] subiectum sic est una scientia. Alia [illegible]
[illegible] de [illegible] fundamenta [illegible]

modo cum de deo et aliis pluribus pluribus determinet
in theologia, non modo dicere quod ipse sit subiectum [illegible] omnium
aliorum [illegible] huius ratione subiecti. Quod autem per se proprie quod est unum
subiectum per se et proprie loquendo, et ideo una scientia, sed sunt plura
[illegible] sunt plura fundamenta [illegible] et [illegible]
Ad primum in contrarium dico quod quadruplex est [illegible]
[illegible] quod est finis nec agentis vel artis vel actionis vel con-
siderationis intellectualis. Prima et secunda non coincidunt cum
fine quia finis dicitur complementum entis et quietis
nec actioni nec arti [illegible] sed complementum
cum [illegible] complementum quietum. Item [illegible]
dicitur actio [illegible] recipit ab eo aliquam perfectio-
nem [illegible] non recipit perfectionem ab eo in eo quod
huiusmodi [illegible] non dicitur nec [illegible] nec
imperfectum nec perfectionem recipiens, sed deus ipse quia habet
rationem obiecti. Obiectum autem [illegible] contemplativa et spe-
culativa, et ideo potest esse idem cum fine, et sic est in proposito
quia deus est in quantum est obiectum intellectualis considerationis vel
speculationis non in aliquo non transmutatur vel perficitur.
Ad secundum dico quod deus potest dupliciter considerari: ab-
solute et secundum se in quantum est trinus et unus vel in ratione
cause vel creature; primo modo est subiectum principaliter [illegible]
secundo modo totius sacre scripture. Ad tertium dico quod
[illegible] in deo sunt proprie passiones nec proprietates [illegible]
[illegible] et idem quod dicit esse
[illegible] diversos effectus in creatura [illegible] est deus
causa efficiens et formalis per modum exemplaris et finalis [illegible] de deo
plurima per articulos fidei quod per principia per se nota et digni-
tates. Ad quartum dico quod [illegible] sub aliquo pluralitatis pot-
est dici [illegible] communi vel universali, et sic non
est idem quod dicit quod nec virtutes [illegible] de actu nec de
[illegible] nec de potentiis anime nec de partibus de
quibus determinatur in morali philosophia [illegible]
subiectum est vel potest [illegible] ideo [illegible] ad reducatur
directe vel indirecte per causam et [illegible] vel per
absentiam, et sicut [illegible] ad deum quia sic
[illegible] nautis per suam presentiam et
[illegible] per absentiam sic deus est [illegible]
[illegible] presentiam et lapsus per causam absentiam non pre-
sentie vel [illegible] reducitur vel
dicitur quod illa [illegible] nec [illegible] ab
[illegible] ad alias contra opiniones dico quod illi
auctores loquuntur large de [illegible] magis [illegible]
[illegible] subiectum [illegible] vel dicunt
quod omnia [illegible] sunt subiectum [illegible] et
huiusmodi sunt obiectum [illegible] per accidens. Sed magister quod hec

quod est [illegible] sic et quod [illegible] a deo vel or-
dinantur ad deum quia sic [illegible] ratione divini esse quod est [illegible]
ideo huius subiecti huius doctrine. Ad ultimam tamen opinionem
dico quod finis [illegible] magistro ut puto non [illegible] sed quod
intendit fidem munire rationibus et auctoritatibus [illegible]
[illegible] dicere quod credibile sit subiectum quia tunc plura subiecta
essent. Sed vult dicere quod fidem [illegible] vel actu [illegible]
[illegible] vel auctoribus roborare, et per hoc [illegible] patet
responsio ad rationes hinc inde allegatas.

Tertio queritur utrum hec doctrina sit scientia et videtur quod non,
quia dicit Aristoteles [illegible] scientia est [illegible] aliquid
certa ratione intelligitur; sed deus et [illegible] plura de quibus hic
agitur non intelliguntur certa ratione, sed fide creduntur;
ergo hec doctrina [illegible] non est scientia. Item scientia est universalium ut habetur primo
Posteriorum [illegible] sed hec doctrina est de particularibus ut de Ia-
cob, Abraham, David et Christo et huiusmodi, ergo etc. Item ut habetur
sexto Ethicorum [illegible] lex est preceptiva omnium virtutum et prohi-
bitiva omnium maliciarum, sed scientia est [illegible]
[illegible] sed hec doctrina dividitur per legem vetus
et novum, ergo potius est lex quam scientia. Item ut habetur primo Posteriorum
[illegible] sed in hac doctrina non fiunt de-
monstrationes, ergo non est scientia. Contra: sexto Ethicorum [illegible]
scientia non est nisi de [illegible] necessariis et eternis, sed hec
scientia est de deo cui [illegible]
[illegible] ergo [illegible] est scientia. Item [illegible] theologia
est scientia quod ad salutem [illegible] pertinet. Item [illegible] quod nulla
scientia [illegible] aliquid [illegible] non [illegible] quia hec
est de [illegible] non prudentia quia hoc est de agibilibus
ut habetur sexto Ethicorum, non opinio quia ut dicit [illegible] in
[illegible] est mutabilis et incerta; sed hec doctrina est certissima,
non intellectus quia hic est principiorum tantum ut habetur sexto Ethicorum, et
[illegible] ergo [illegible] scientiam vel sapientiam; sed
sapientia est quedam scientia secundum Augustinum et Philosophum, ergo hec doctrina
est scientia [illegible]

Quinto [illegible] queritur an sit una scientia et videtur quod non quia
octavo Politicorum dicitur quod [illegible] unius est finis nec
est una eo scientia, sed huius est finis unus vita
eterna [illegible] sed separari sunt et [illegible] et [illegible]
ergo est una scientia. Item quod per se [illegible] dicitur uni-
[illegible] sed hec scientia ab omnibus dicitur [illegible] alter
[illegible] et huiusmodi ergo [illegible] quod sit una. [illegible] Primo probo: una
est scientia que est unius generis subiecti, sed hec est de deo et de
[illegible] de peccato et vicio et huiusmodi [illegible] que sub uno nec
in uno aliquo [illegible] possunt; ergo non habet unum
subiectum. Item ut habetur [illegible] scientie
[illegible] et res, sed res in hac scientia [illegible] quod non [illegible]

non continue divini. quod sunt plures scientie. Ad primam
questionem dicendum quod augustinus [illegible] de trinitate c. 1 recitat [illegible] scire
dicitur stricte et large. stricte accipitur solum ad scire
dicimus quod intellectus firma cognitione comprehendimus. large vero
[illegible] consuetudinem a pueritia et sic non dubi-
tamus dicere nos scire quod percepimus vel credimus sen-
sus quod fide dignis credimus testibus et in auctoritate scripture
reperimus credimus. Sed [illegible] illa augustini. dico quod hec doctrina non est
scientia primo modo nisi [illegible] vel dic secundum aristotelem primo
posteriorum quod scientia habetur per principia per se nota. sed hec potest esse
dupliciter. quia aut sunt per se nota intellectui aut supposita
ut geometrie arismetice sunt principia per se nota quia lumine in-
tellectus nostri et acquisito intellectu illa esse per se vera et
manifesta. Conclusiones sunt principia arismetice per se nota
quia supponit illa esse principia certissima ex scientia superiore
ut musica dicitur scientia subalternata quod demonstrat per principia
arismetice quia quod demonstratur per ipsa principia propter quid musice
et sic de perspectiva et geometria et ethica et politica non
simpliciter sed quo ad illam partem politice que dicitur aristotelica.
Secundo dico hoc quod theologia non est scientia sua principia perfecte
in se comprehendendo sed illa supposita a scientia priori que a scientia
superiori que est dei et beatorum. Est autem dictum [illegible] quia
in scientia primo modo dicta est plus intellectus quam credere [illegible]
[illegible] sed in [illegible] est plus intellectus quam credere [illegible]
[illegible] principia arismetice non intellexit per ea que [illegible]
plurimum in musica et sic in theologia [illegible] credere plus per
posterius intelligere possumus per id ysaie. nisi credideritis non
intelligetis et anselmus in prologo credo ut intelligam non
intelligo ut credam. non nego tamen quod in hac scrip-
tura multa intelligimus [illegible] persuadere et [illegible]
[illegible] huius [illegible] non [illegible]
[illegible] fidem [illegible] per se [illegible]
non [illegible]. Ad primum in oppositum dicendum quod comprehendi
[illegible] est dupliciter vel [illegible] de rebus in-
ferioribus collectis vel [illegible] lumine [illegible].
[illegible] non quod habetur scientia de rebus inferioribus [illegible]
[illegible] illa scientia et comprehenditur [illegible]
in divina scientia [illegible] non obstante quod credimus quia hoc
[illegible] non excludit rationem humanam non ut non sit sed ut
ei non innitatur non excludit rationem [illegible] ad
meritum. Ad secundum dicendum quod duplex est scientia speculativa et practica.
prima est de universalibus. secunda de particularibus. unde [illegible]
6 ethicorum [illegible] intellectus est [illegible] quod non est [illegible]
[illegible] magis est practica quam [illegible] non potest esse et
scientia et tamen de [illegible] particularibus [illegible] aliquid
dicitur universale [illegible] modo [illegible] in [illegible] ut [illegible] de individuis

Scientia [illegible] [illegible]

vel extrinsece ut forma calidi de calidis [illegible] vel
in signum ut iacob duas uxores habuit ad [illegible]
inter [illegible] in vita activa et contemplativa
significandum vel in [illegible] ut deus [illegible] est quo
ad esse creatum et quo ad esse redemptum. omne
autem quod determinatur hic est aliquo [illegible]
[illegible]. Ad 3m dic quod [illegible] esse lex [illegible]
esse scientia scilicet practica legis positiva est [illegible] una
scientia de [illegible] sic dicitur in prologo [illegible] ethicorum
nec [illegible] hoc dicitur simul est speculativa et practica ut patebit
[illegible] simul est [illegible] et preceptiva
et [illegible] enunciativa. Ad 4m dic quod [illegible]
supponit quod in hac scientia sunt demonstrationes ut
in evangelio et in epistolis pauli et alibi [illegible] dicit richardus
1 de trinitate 1. sed pauci sunt [illegible] 1 cor.
15. ex [illegible] quod tamen ex principio per se noto fideli
demonstrat quod est unius scientie principium. primum patet per
[illegible]. Ad [illegible] quod dicitur [illegible] quod una est scientia
~~que est unius subiecti principii. primum patet 1 posteriorum ut dic~~
[illegible] una est scientia que est unius generis subiecti. [illegible]
[illegible] et [illegible] sed [illegible] in hac doctrina determinatur
de pluribus et tamen illa sunt plura [illegible] sed [illegible]
[illegible] unum [illegible] ad esse [illegible] ut ad formale
[illegible] omnia sunt unum subiectum formaliter [illegible]
[illegible] plura sunt unum subiectum [illegible]
[illegible] quia [illegible] recipit sub [illegible] colorati [illegible]
[illegible] dic quod [illegible] sit unum subiectum ethice et
politice tamen quia habent diversos fines. Est enim ethice
unius finis huius bona [illegible] politice autem
[illegible] ideo sunt due scientie [illegible] sed scientia
intendit unum finem principaliter [illegible]
[illegible] una [illegible] plures [illegible]
[illegible] ethice et [illegible] dubium
et alibi [illegible]
esse politice subiectum. Ad obiectum [illegible] dicendum quod hec
scientia sit de hiis que sunt plura [illegible] tamen
unum formaliter prout in hac scientia considerantur. et sic
patet responsio ad omnia [illegible].

Quarto queritur de fine huius an sit practica vel
speculativa et quod sit practica videtur nam dicitur 1
metaphysice finis speculative est [illegible] politice opus. sed
finis huius est opus [illegible] speculativa [illegible]
[illegible]. Item omnis scientia
in qua docetur recte et iuste vivere et honeste [illegible]
[illegible] est practica sed est huius ut patet intuenti. Item scientia
que [illegible] mandata et precepta [illegible] vel

[illegible]

contraria est practica. sed [illegible] quia non est tamen ut sciamus
sed ut boni fiamus 2 ethicorum. sed hec est huius ergo etc. Contra
boethius 1 de trinitate 1. dividit speculativam scientiam in na-
turalem mathematicam et theologiam que est de deo trino et uno ut patet
per eum. [illegible] de dividentibus ergo theologia est
scientia speculativa. Item omnis scientia practica est de o-
perabilibus a nobis sed hec est de deo qui non cadit sub opere
humano. Item [illegible] hec est vita eterna ut
cognoscant te solum deum [illegible] et quem misisti ihesum christum [illegible]
vita eterna est finis huius scientie et hec consistit in cogni-
tione ergo finis huius est cognitio. Omnis autem talis scientia
speculativa ut habetur 1 metaphysice. Quinto queritur an debe-
at dici sapientia vel scientia et quod [illegible] 1 metaphysice [illegible]
sapientia est altiorum et mirabilium scientia. [illegible]
in omnibus est de [illegible] et mirabilibus ergo dicitur sapientia.
Item [illegible] de trinitate 12. 14. sapientia divinorum scientia humanarum rerum
[illegible] est. Item sapientia est scientia maxime certa [illegible]
[illegible] 1 metaphysice sapiens est certissimus [illegible] sed hec
scientia minore habet certitudine quam humana [illegible]
hugo dicit quod fides est supra opinionem et infra scientiam [illegible]
[illegible] ad certitudinis modum sed certitudo huius scientie habet
per fidem ergo etc. Item sapientia non habet de [illegible]
[illegible] omne [illegible] etc. sed hec habet [illegible]
[illegible] ut patet [illegible]. Ad primam questionem dicendum est quod
[illegible] sit [illegible] intellectus quia est virtus intellec-
tualis ut habetur 6 ethicorum. potest perficere intellectum [illegible]
[illegible] fine [illegible] ad [illegible] cognitionem vel extendendo
intellectum ad affectum [illegible] vel extendendo
intellectum ad opus exterius [illegible]. primum modo
dicitur pure speculativa et vocatur [illegible] scientia. [illegible] est
pure practica et vocatur ars que est [illegible]
[illegible] ut
[illegible] scientia [illegible] de virtutibus [illegible]
quod [illegible] magis tendat [illegible] affectus [illegible] ut boni
fiamus et [illegible] nos [illegible] iudicium [illegible]
[illegible] speculativa [illegible]
[illegible] affectum [illegible] et bonum [illegible]
[illegible] devotionem ut habetur 1 de anima [illegible]
scientia sit speculativa [illegible] magis tamen dicitur practica quam
speculativa. Alii vero dicunt quod hec scientia simul est
practica et speculativa quia [illegible] supponit a
superiori [illegible] quia una et eadem [illegible] cog-
noscit et ideo sic una scientia est [illegible] practica [illegible]
[illegible] ex suppositionibus illius [illegible]
et musica est speculativa ut [illegible] scientia [illegible] que
arismetica [illegible] principia supponit. Ad [illegible] sumitur
de lumine scientie. [illegible] intellectus [illegible]

videmus quod lumine [illegible] similiter est illuminativum et [illegible]
[illegible] lumine [illegible]
[illegible] calefactivum [illegible]
[illegible] sic scientia que habet divino lumine [illegible] est speculativa
vel [illegible] vel practica [illegible]
[illegible] vel acquisito de [illegible] inferioribus [illegible]
est tantum speculativa ut [illegible] mathematica [illegible] metaphysica et que dicuntur
liberales vel est tantum practica quedam artes et scientie [illegible]
[illegible] ut legis positiva [illegible] medicine et [illegible]
sic igitur illuminat quod non calefacit [illegible] non [illegible]
[illegible] calefacit quod non illuminat in eo quod huius [illegible]
quod artes et scientie [illegible] aliquam [illegible] docent et
tamen ad hoc non sunt date. sed simpliciter ad [illegible] de [illegible]
simpliciter dicitur practice sed theologia ut dicitur [illegible] est ad u-
trumque scilicet ad [illegible] affectum et ad cognitionem ultimum
et summe [illegible] simpliciter dicitur speculativa et practica
[illegible] quia tamen ultimus finis eius est cognitio ut habetur 10
[illegible] hec est vita eterna etc. et quia scientia [illegible]
[illegible] superiore magis et per hoc quodammodo potest dici ad
[illegible] cognitionem [illegible]
dicitur scientia speculativa quam practica [illegible] opinioni [illegible]
[illegible] lectoris iudicio [illegible] argumentorum
ad utramque partem adductorum. nam quo ad quid est speculativa
quo ad quid est practica. Ad secundam questionem dicendum quod hec
scientia pre omnibus aliis dicitur [illegible] per philosophum 6 ethicorum [illegible]
metaphysice dicit autem sapientia est certissima dignissima al-
tissima certissima quia certissimarum [illegible]
[illegible] principiorum [illegible] sed hec est certissima [illegible]
descendens a prima [illegible] que non est [illegible]
et ideo nec error nec dubitatio [illegible]
philosophia que est sapientia humana. altissima quia sapientia est philosophia
de primis [illegible] et primis [illegible] quibus
[illegible] lumine humano et [illegible] cognitionem. sed
hec scientia est de deo simpliciter et absolute [illegible] ultimo [illegible] et
[illegible] plene [illegible]
sapientie doctrine [illegible] nomen est [illegible]
[illegible] dignissima quia [illegible]
[illegible] sapientia [illegible]
arte vel officio quod [illegible] et iudicat alios [illegible]
sapiens vocatur [illegible] dignior aliis ut habetur 6 ethicorum 8.
[illegible] 1 cor. 3 ut sapiens architectus. [illegible] hec autem scientia
perducit ad finem ultimum simpliciter per quem de omnibus
nobilissime iudicat et omnibus dignior et eminentior
est [illegible] quod [illegible] de mistica theologia dicitur quod sapientie divine que
est [illegible] ancille philosophia [illegible]. Ad primum
[illegible] dicendum quod [illegible] hugo [illegible] de fide que est [illegible]
theologia quia hec fide in illa scientia humana certior est

Si aut [illegible]

certitudine adhesionis licet aliqua sit maior certitudo scientie
secundum locum de fide que est credulitas humana presentibus
sensibilibus facta et hec est scientia maior quam hec ex principiis naturalibus
et qui sic loquitur patet quod certitudo fidei est equivoca certitudini
scientie cum illa sit adhesionis hec scientie et speculationis e
quo nomine autem non comparatur non comparatur certitudo fidei
scientie sed fidei certitudinis humane ad scientiam. Ad
primum dicendum quod licet hec scientia audeat ab hiis per studium a patri-
bus tamen habita est per revelationem desursum secundum illud .ii.
petri .i. spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines
et in quali cumque vel a quibuscumque dictum non sic scientia
dicitur tamen devotiam per primam revelationem vel dicitur quod notat in-
sapientibus communis causis propter tempus in tota pueritia non quod sic
vel sic potest acquiri.

Ad intellectum eorum dissilium que magister tangit
in prologo queruntur hec. et primum est an sacre scrip-
ture liceat possit aliquid addi. secundum an fides possit pro-
bari. tertium an veritas possit odiri. quartum de hiis que di-
cit carientes. Circa primum proceditur sic. dicit enim magister
quod samaritanus hic rogatus omnia tradere pro effusis
est .i. illi qui sacre scripture aliquid addere primum reddere sed
hic non promiserat illicitum esse et bonum ergo licet addere.
Item esse ultimo faciendi plures libros nullus est finis
ergo in infinitum licet addere. Item augustinus .ii. gregorius et alii
doctores plura sacris litteris addiderunt ergo ipsorum esse
licitum est aliis. Sed contra deut. .iv. non addetis ad verbum
quod vobis loquor nec minuetis nec auferetis ab i-
eo. Item apoc. ultimo. si quis apposuerit ad hec apponet deus
plagas super eum scriptas in libro isto. Item deut. .xii. di-
pretia sunt opera et cetera .iii. nos possumus eis quicquam ad-
dere vel auferre quod fecit ut timeatur.

Iuxta hoc queritur an liceat expositionibus addere verba philosophie
sacre scripture et quod sic videtur exemplo pauli qui inse-
ruit sacris litteris illud poete aratum in deo enim vivi-
mus movemur et sumus act. .xvii. et .i. cor. .xv. cor-
rumpunt bonos mores colloquia prava quod est ...
sic ... Item beda in regula ... turbat
acumen legentium et deficere eos cogit quod eos a lege
dei scientiaribus litteris omnino existimat prohibendos in qui-
bus ... sunt inventa utilia que vita sumere hec alioquin
moyses et daniel sapientie et litteris egyptiorum alledere non pa-
terentur enim que cum sine scientiarum et delicias pro-
hibebant. Item plures verbis testimonium adversariorum
in ... ipsum ... sacre scripture
in ... sunt ... ipsa ... pre-
cipue sunt addiscendi. Sed contra ieronimus ad eustochium de
virginitate servanda .xvi. dicit se flagellatum ideo quod

libros ciceronis legit et fuit dicente domino si unquam
huius codices seculares si legero te negavi. Sed quod
non licet legere non licet ad expositionem adducere. Item ro. .xiv.
quid facit cum psalterio oracius quid cum evangeliis
marco cum apostolo cicero que .ii. cor. .vi. que societas lucis ad te-
nebras que conventio christi ad belial. Item glossa
super cant. c. .iv. cui fit ex toto loqui quod ve-
nenum celesti eloquio simuli tum verba secularia redoleat legem
et apostolos. Item si philosophi adducerentur ad disputationem
theologie aut hoc esset ad theologie expositionem aut eorum que in ipsa
dicuntur confirmationem aut ad impletionem. Sed duobus modis
non potest adduci quia philosophi in theologia intrantes non
sentiunt et ideo nec testes nec expositores esse possunt
nec tertio modo quia maior auctoritas non valet contra maiorem
sed maior est auctoritas philosophie quam theologie secundum augustinum super gen.
.ii. [illegible] maior est sacre scripture auctoritas quam omnis
humani ingenii capacitas. Sed auctoritas philosophie non
est nisi per ingenium philosophorum excellentiam et cetera. Sed ad
primum dicendum quod addere sacre scripture potest intelligi dupliciter
vel supplendo quod habere debet et non licet vel exponendo .i. expo-
sito manifestius supplendum quod est in ea latet vel impro-
bandum quod magis placet primum fieri non potest quia sacre scripture
nihil deest. vii augustinus de doctrina christiana .ii.
quidquid utile est in ea invenitur. Secundum licet et expedit
sed non cuilibet sed scientie qui .i. elucidant me vitam
eternam habebunt ecclesiastici .xxiv. et sic loquitur hic magister
tertium non licet quia sic faciunt hereticis qui in hiis
que scripturam ultra quam sapere oportet nituntur
non iuxta placita sectantur ut dicit hic magister.
Ad primum in contrarium dicitur quod non addere aliquid
contrarium vel falso veritatis contrarium nec auferre
quod tollit intellectum proprium potest tamen addi quod in-
terius latet et auferri cum allegatur quod ad propositum
non est non in se et hic patet responsio ad rationes alias.
Ad secundum dicendum quod verba philosophorum adduci possunt ad sacram scrip-
turam disputandam vel exponendam quia .i. sicut ad eius obsequium
ad eius consilium in eius testimonium et ad eius in-
dicium audiendum in obsequium sicut adducitur ut ancil-
la secundum dicit dominus de mistica theologia .i. dicit quod divine sapientie
ymnos que est optima potest me ancillare sapientia
secularium philosophorum sic enim per philosophum ars fabricatoria et
equestris et huius omnes deserviunt arti militari que
ars militaris arte inferiori non utitur sed artibus
que artibus illis fiunt nec hec est ignobilitas sed
nobilitas non enim decet militem vel ducem ex-
ercitui facere et equos nutriendis vel docen-
dis et huius similia ab artibus inferioribus sed

serventibus supponunt sic omnes artes liberales
et scientie et sapientie humane sunt in obsequium theologie
et nobilitas in illis que de illis artibus tractat non
tangitur. Sed huius quod tradita sunt ab aliis et
in illis ut potest consumata et via loquendi et orna-
ta ut decet et ars dividendi disputandi determinandi
et huius aliis que utile supponentur sicut hic patet .vii.
augustinus .i. de doctrina christiana .xvi. secundum loquitur de scripturis philoso-
phorum dicit utilia sunt illa nec discuntur illicite sed
tamen occupant ut maioribus rebus ad aliquas addiscen-
dum (?) sunt debent non sunt impediendi. Secundo adducitur ad
consilium dandum nec dedignatur ab ea consilium ac-
cipere scientia .i. omne bonum et verum consilium a deo est.
.vii. augustinus .i. de doctrina christiana non est moyses deus loque-
batur et tamen consilium regendi populum a socero ali-
enigena minime superbus accepit nonne .ii. a quo eius-
dem verum consilium processisse soli deo qui est immuta-
bilis veritas esse attribuendum sit .i. non regem artem
certare (?) accipere addiscere vel ... licet alii operatione
ferre de eius libertas videantur sed in talibus non
potest non videre a ... consilium petere et que-
rere et tunc in libris et dicens videre. Si est de theo-
logia humane philosophie tertio adducitur in testimonium
validum est enim testimonium adversarii .vii. plurimi philoso-
phos colebant et colendos docebant tamen ut dicit
augustinus de doctrina christiana .xxvii. de uno vero deo colendo pla-
tonici et alii philosophi quod velut aurum de metallis dicit
sapientie que ubique infusa est eruerunt sed non inve-
nerunt et sic in hoc modo et in aliis a .iv. libro de ci-
vitate dei usque ad .x. disputat augustinus per philosophos contra philosophos. quarto
non inducitur ad indicandum iudicium audiendum quod ut dicit
augustinus .vii. de doctrina christiana quicquid homo extra sacram scriptu-
ram didicerit si noxium est in hac damnatur si utile
est hic invenitur quod ut idem dicit eodem libro .xix. genta-
les quasdam doctrinas institutas et hec per magna
parte sunt scientie et ideo ab hac dampnantur quasdam
vero institutas a deo rebus videntur inadvertere
et hec sunt appetuntur. Sed ad videndum convenit theologie quod
ipsa est de deo ut fine ultimo et ideo quicquid impedit
assequi finem ultimum dampnat quod iuvat ap-
probat quod sancti frequenter dissuadent studium philosophie
et vita eius in sacre scripture hoc est propter abusum
hominum facientium quia aliqui plus delectantur in amplexu
ancille quam domine vel sponse propterea philosophie quam theologie et
hanc causam ponit ieronimus .xx. d. cur ego legi
et alii ideo totum tempus vite expendere ad philosophorum
studium et tamen scire non possunt quod sacre est ra-

tiam doctrina facilius quam illam addiscere sicut homo
aliquis prius magnum locum ambularet quam artem
ambulandi addisceret sed quo prius primum pedem poneret
et levaret deberet et post poplicem et huius addisceret vel
doceret augustinus .vii. de doctrina christiana .xx. alii vero simul et eodem
tempore quo theologiam addiscere vel docere debent philosophiam
discunt vel docent contra quod dicitur de doctrina christiana .xii. et hoc
quod scire seculares multum utilius hic .xx. sed eorum addiscere
sunt cum tamen vacent .xxxvii. d. reprehenditur episcopi qui
cum populo predicare debuit grammaticam exponit est sicut illis
fuit magister in artibus sacerdos et medicina quam cum predicare
debuit thema de ovidio metamorphoseos assumpsit.
propter hoc et consimiles abusus sancti frequenter dissuadent intrare
philosophie alii vero aptantur ad eius studium propter tales turpitudines
et plures alias. Ad primum in contrarium dicendum quod ieronimus flagel-
latus fuit non quia legit ciceronem sed quia tamen delecta-
batur in libris illius quod ei displicuit sermo theologie et
quia eorum fuit nimis applicata vel sicut ei dicitur in idem ab
angelo. Ubi thesaurus tuus et cor tuum et quod cicero ma-
nus erat potius quam christianus propter hoc patet responsio ad sequentia.
Ad .iii. dicitur quod illis tribus modis adduci potest sed non ut
alicuius scripture scire potest esse duplex. Sed in illa studen-
do intellectum illius acquirere vel per revelationem accipere et sic
philosophi nescierunt accipere veritatem theologie vel veritate rebus
a deo institutis et videntur per studium invenisse et
sic libros condiderunt quod philosophi fecerunt secundum augustinum de doctrina christiana
.ii. et quod huius veritas hec in theologia frequenter sed non eodem
modo acquisita per tamen sunt in theologia ad .i. de
testimonio dicitur quod licet maior sit auctoritas philosophie quam
theologie tamen alicui est magis nota et philosophi plus valet testi-
monium philosophie vel dicitur quod non adducitur quod maioris sit auctoritatis
sed quod sumitur ab adversario contra se ipsum et ideo licet non sit
magis autenticum et in quibusdam magis credibile
veritati consonum.

Secundo queritur an fides possit probari et quod sic videtur quod
magister dicit fidem clipeis dominicis et cetera munire
studuimus. Item .i. pe. .iii. parati reddere rationem de ea que
in nobis est fide et spe. Sed petrus hic non moveret nisi ratio
de fide reddi posset. Sed potest ratio reddi potest probari. Item
quod hic per doctrinam probari potest fides est hic. ro. .x.
fides est ex auditu auditus autem per verbum christi. vii augustinus
.xiv. de trinitate fides quod creditur est et doctrina inserere.
Sed si probatur aut hoc est auctoritatibus aut rationibus non pri-
mo quod fide tamquam primo principio theologie probantur auctoritates
eius nec eius non secundo non tamen quod fides est super rationem
secundum damascenum quod quod rationem probat per rationem fides cum meritis
sic dicitur in ... in humana scientia que non probatur quod non

e pruinellus. // Item quia plures per eius habitus uel
possessio acquiritur opere humano. sed ab opere meo sed
fides est donum dei non a nobis ut dicit apostolus et probat augustinus
3. de doc. xpiana. 33. et in pluribus aliis locis. ergo non per
plures. // Item quia est medium plurandi certum illud non plus
fides est hic. heb. xi. fides est argumentum non apparentium
Ad primo fides dicitur dupliciter scilicet habitus quo creditur et ipsum quod
creditur scilicet fides articulorum. fidem primo modo dicimus quia
[illegible] per actionem quia [illegible] ad hunc fidei habitum habendum
dispositiones uel plures quam habitus fidei generatur uel per actionem
quam iam habitus generatur roboratur et defenditur. primo mo-
do plurantur doctrina miraculis [illegible] et huiusmodi quia omnia ista ad fi-
dem disponunt. secundo modo generatur habitus intellectualis
[illegible] ut habetur i. eth. non fides nec alia uirtus theologica
sed gratia a deo datur uel infunditur. cum non sit habitus fidei
fiat [illegible] per [illegible] ipse capere intellectum illa
[illegible] plus indiget fide quia huius plus fidem
[illegible] lumine intellectus non capere illum nec [illegible]
quia sit per auctoritatem quia huius auctoritatem non cogit non supponit
fide [illegible] modo plures i. [illegible] uel roborare tamen [illegible]
quod auctoritate et sic loquitur magister. [illegible] aut sit quod de fi-
de quae est id quod creditur scilicet amans [illegible] est duplex quia [illegible]
de articulo uel ut obiectum fidei [illegible] uel formale [illegible]
obiectum [illegible] articulos in [illegible] simbolo [illegible] quod plures
obiectum formale [illegible] quod deus [illegible] sit omnipotens plures [illegible]
obiectum formale quod est prima ueritas quae [illegible] est in-
[illegible] fidelis obiectum formale [illegible] credendi quod ad
aliquid plures per quod ad aliquid non [illegible] quod [illegible] sic
plures per prime ueritati. sed [illegible] quia prima ueritas [illegible]
[illegible] deum esse [illegible] et [illegible] et huius sufficit plures
non per possumus ii. dicere et [illegible] quia [illegible] quia [illegible]
non sit [illegible] a prima ueritate sed ab homine [illegible] non
nego tamen quod aliqui articuli [illegible] id quod possint [illegible]
plures sicut et alii [illegible] non tamen [illegible] quod [illegible]
[illegible] et hoc [illegible] sicut obiectum fidei [illegible]
ad [illegible] quod due [illegible] ad primam [illegible] procedunt de
habitu fidei [illegible] modo [illegible] procedit de primo modo
quia habitus [illegible] infertur dispositiue non effecti-
ue uel deus infert cum [illegible] doctrina non homo.

Tercio quaeritur an ueritas uincta possit odiri et
quod sic uidetur dicit hic magister quod ueritas offendit
sed quod offendit odietur ergo et cetera. // Item [illegible] 10 et 16.
oderunt et me et patrem meum et in ps. [illegible]
[illegible] qui te oderunt [illegible] // Item tullius de of-
ficiis 3. quod [illegible] homines oderunt. sed deus qui
est ueritas uincta metuunt ergo oderunt. // Item augustinus
arguit sic x. confessionum [illegible] omnis amat beatam

uitam. sed beata uita non est nisi gaudium de ueritate. ergo
omnis ueritatem amat sed quod non amatur non oditur
ergo et cetera. // Item [illegible] [illegible] quod unumquodque tale et ipsum
magis ut si diligo [illegible] amicum magis. sed omnia
amantur propter ueritatem et impossibile est hominem non a-
mare quia salutem amat esse. ergo impossibile est ueritatem
non amare. plus in augustinus x. confessionum [illegible] quicquid aliud
amat sic amat ut uelit illud esse ueritatem. // Item
augustinus [illegible] de li. ar. sicut oculus non uidet nisi per ipsum
lucem sic nec aliquis ueritatem intelligit nisi per ipsam primam
ueritatem in qua et per quam omnis ueritas [illegible] sed quod per [illegible]
[illegible] esse intelligere esse. sed si odit primam ueritatem [illegible]
eam non esse dicente tullio i. de offic. quod quamlibet
odit non esse expedit. sed quod non uult non esse intelli-
git esse. sed si intelligit non esse primam ueritatem intelli-
git eam esse quod si eam uel intelligit ergo ad odire [illegible]
primam ueritatem sequitur quod [illegible] intelligat eam esse et non
esse quod est impossibile ergo et idem ex quo sequitur
Ius [illegible] quaeritur an ueritas [illegible] possit odiri quod
sic [illegible] mare. ergo [illegible] [illegible] odietur [illegible]
[illegible] nunc audimus nec dicimus. // Item tul-
lius [illegible] de amicitia ueritas [illegible] odia parit obsequium
amicos. // Item unusquisque [illegible] [illegible] [illegible] quod est
[illegible] [illegible] [illegible] ueritas est huius
[illegible] ie. quod ueritas facit palatinum et [illegible]
[illegible] palatinum [illegible] quam [illegible] et
[illegible] odit. // [illegible] quod omne [illegible] [illegible]
odit sed omnis scire [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] // Item de regimine [illegible] ueritas est
radix omnium laudabilium et bonorum ergo ipsa est magis
bona et laudabilis. sed nihil laudabile est odibile ergo et cetera // Item
si odit ueritas aut [illegible] aut [illegible] quod nocet quia [illegible] augustinus
quod nocet [illegible] sed ueritas [illegible] [illegible]
quod est [illegible] ergo et cetera. // Ad primo [illegible] augustinus ad primam
quaestionem ueritas sicut lux intellectus sicut lux non odit
[illegible] ab oculis [illegible] [illegible] ueritas uincta non oditur [illegible]
a malis. sed [illegible] per esse [illegible] quod ueritas prima [illegible]
a malo uel ut lucens uel ut [illegible] et [illegible] indicans
sed redarguens uel indicans sed [illegible] duobus modis
a nemine oditur sed [illegible] modo [illegible] augustinus x. confessionum [illegible]
amant ueritatem lucentem oderunt redarguentem
quia [illegible] et uellent fallere amant eam cum [illegible]
[illegible] et oderunt [illegible] [illegible] indicans uel dic quod [illegible]
[illegible] uincta semper ab omnibus amatur [illegible] esse [illegible]
[illegible] non [illegible] nec ubique amatur sicut amicus [illegible]
amat amicum sed non amat esse amicum [illegible]
alia ueritas [illegible] sit [illegible] amabilis tamen [illegible] esse [illegible]

quam oditur uel [illegible] manifestare in eo quod [illegible] de
[illegible] et [illegible] fugitur non amatur [illegible]
[illegible] ratio ad [illegible] // Ad secundam quaestionem dico quod quaedam
duplex inuenitur [illegible] ueritas. [illegible] ueritas rei quae est perfectio
intellectus speculatiui. ueritas quae est perfectio et uirtus intellectus
[illegible] uel [illegible] [illegible] [illegible] prima [illegible] ueritas
[illegible] uel [illegible] [illegible] nec est ad quod [illegible] rei [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] i. eth. [illegible] est adaequatio rei et in-
tellectus [illegible] [illegible] 3. est moralis quae facit hominem liberum
[illegible] et [illegible] et [illegible] amatorem [illegible] ut habetur
[illegible] eth. [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] rei quia [illegible] [illegible] quod [illegible] est uel non est [illegible]
[illegible] uel [illegible] [illegible] duplex consideratur uel [illegible] et
absolute uel [illegible] [illegible] nociua directe uel in-
directe. primo modo non oditur sed [illegible] sed [illegible] non est
eam odire sed [illegible] est [illegible] uel [illegible] // Ad primum
[illegible] dico quod ueritas non offendit [illegible] actiue sed
[illegible] ab illa. [illegible] [illegible] [illegible] uel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] uel dico quod non offendit
[illegible] sed occasionaliter. // Ad [illegible] dico quod ueritas pa-
rit odium non [illegible] sed [illegible] occasione
// Ad 3um dico quod ueritas oditur non quia nociua [illegible]
quia adimit bonum aliquod quod est de se sed occasionaliter
[illegible] uel quia est turpe ut puniatur uel quia est bonum quod [illegible]
appetitur et non [illegible] uel aliquid [illegible]

Quarto quaeritur de hoc quod dicit magister [illegible] caritas
et cetera. quod [illegible] cor. 4. urget nos
[illegible] 9. nemo scit an amore uel odio dignus
sit ergo malle [illegible] caritatem supponit. // [illegible]
dicitur amor quo quis [illegible] aliud [illegible] sed [illegible] esse
uel respectiue uel absolute. sed [illegible] per esse [illegible] uel
quia est [illegible] [illegible] [illegible] amatur [illegible] [illegible] uel
[illegible] [illegible] primo modo dicitur ab augustinus et ab aliis [illegible]
habere caritatem ad [illegible] quia [illegible] alterum [illegible]
diligit eum. secundo modo dicitur auari habere caritatem ad [illegible]
[illegible] augustinus 4. confessionum [illegible] caritate [illegible]
[illegible] [illegible] modo dicit tullius quod caritas [illegible]
[illegible] est [illegible] sed ad plures amatur ut obiectum amoris
plures [illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible]
[illegible] duplex [illegible] uel [illegible] ut meliorem omnibus [illegible]
[illegible] in [illegible] uel omnibus [illegible] in [illegible] primo modo
[illegible] caritatem [illegible] qui xpm negauit [illegible] dicitur
[illegible] de amore dei [illegible] quod [illegible] non [illegible]
caritatem et [illegible] modo [illegible] loquitur hic magister de caritate quia
[illegible] meliorem omnibus [illegible] [illegible] modo [illegible]
non habuit caritatem quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et mori [illegible] dic quod caritas
[illegible] per amorem [illegible] non per amorem gratiae [illegible] ad

hunc [illegible] [illegible] sed ad hoc quod sciret hic se dignum odio ergo
et dignum caritate. // [illegible] [illegible] [illegible] illa finalis non
tamen ex hoc sequitur quod si non sciret se dignum odio eo quod
sciret se esse in [illegible] [illegible] quod sciat se dignum caritate
eo quod plura requiruntur ad hoc quod ad [illegible] [illegible]
ad caritatem quae includit in se diuinam accepta-
tionem et [illegible].

Quaeritur hic primo de uirtute. secundo de fide. Circa primum
[illegible] quaeruntur [illegible] primo quaeritur de uirtute quantum ad genus
[illegible] secundo quantum ad eius [illegible] 3° quantum ad eius obiectum.
Circa primum quaeritur [illegible] [illegible] in anima [illegible] [illegible] [illegible]
habitus ut habetur [illegible] eth. 4. quid [illegible] sit uirtus et quod non
per [illegible] [illegible] quia [illegible] non laudamur nec ui-
tuperamur ut habetur ibidem. sed usus laudatur uel uituperatur.
quia usus bonus est ipsum quod bonum est et ergo [illegible] esse
bonum est laudabile. ergo uirtus est [illegible] // Item passiones
sunt inuoluntariae [illegible] quod [illegible] sed uirtus est uoluntarium ergo
et cetera. // Item quod uirtus uel usus non sit [illegible] [illegible] quia [illegible]
est id cuius est sed uirtus est [illegible] ergo non est [illegible] // Item [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] usus [illegible] et [illegible]
[illegible] // Item quod non est habitus ut quia habitus est
difficile mobilis ut habetur in praedicamentis. sed usus facile
mobilis ergo usus non est habitus. // Respondeo per [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] dicit [illegible] quod [illegible] sunt uel
sunt in anima [illegible] [illegible] [illegible] uirtutem [illegible] sit
actus nec sit nec est in anima sed [illegible] a [illegible] actus
n. [illegible] [illegible] modo [illegible] [illegible] per [illegible] quod actus uirtutis
est quod reducatur ad habitum non ad genus praedicamentale
sed ut ad aliquid in [illegible] [illegible] est actus uel
usus praecedens habitum ut [illegible] [illegible] et generans gene-
[illegible] est quod usus sequens habitum ut [illegible] [illegible]
actus est [illegible] generat habitum et habitus generatus
[illegible] actum [illegible] quae est felicitas uel [illegible]
[illegible] [illegible] actus quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia sunt in [illegible] [illegible] n. [illegible] actus ta-
[illegible] et habitus et [illegible] [illegible] n. [illegible] [illegible] [illegible]
acquirit habitum [illegible] non temperantiae et [illegible]
[illegible] [illegible] non temperantiae et sic est de aliis. [illegible] quia
sunt [illegible] in [illegible] uel [illegible] quia bonus actus uir-
tutis [illegible] uel generat habitum bonum et malus malum
et ergo bonus habitus est bonum actum et ergo malus malum.
[illegible] quia sunt similes in ordine quia sic ac-
tus generans et praecedens habitum ordinatur ad habitum
ut ad suam perfectionem. et habitus generatus reducitur ad
actum a se [illegible] ut ad suam perfectionem [illegible]
et [illegible] modo intelligitur quod dicitur i. eth. quod actus [illegible] est melior
habitu sicut felicitas melior est quam uirtus quia est eius fi-
nis et perfectio [illegible] [illegible] ratio ad [illegible] [illegible] actus

predicatione essentiali et habitus per dictionem causali non
essentiali de qua sunt argumenta.

Secundo queritur an deus utatur aliquo. Et quod sic videtur. Dicit
Augustinus de doctrina christiana 1° c. 31°: deus inquit diligit
nos utendo non fruendo. Utitur autem nobis ad utilitatem
non suam sed ad suam bonitatem referendo. Contra
1° de doctrina christiana: res quibus utimur ad hoc sunt
ut bonis fruamur. Sed deus respectu rerum non est beatus
quasi acquirat beatitudinem quia se ipso est beatus. Ergo non uti-
tur aliqua re.

Iuxta hoc queritur an beati utantur aliqua re. Et quod sic. Augustinus
de civitate dei xi: omnis qui fruitur utitur quia assumit
aliquid in facultate voluntatis cum fine delectationis. Sed beati
fruuntur ergo utuntur. Item beati diligunt proximum non
fruendo ergo utendo. Contra: adepto fine cessat
motus qui fit ad illum. Sed uti est quidam motus referen-
di et ordinandi ea quibus utimur ad deum ut ad finem.
Cum beati adepti sunt iam finem, ergo in patria nullo modo utun-
tur. Item in beatitudine secundum Augustinum non erunt cogitationes vo-
lubiles. Sed uti dicit volubilitatem cogitationum referen-
do ad finem.

Iuxta hoc queritur an uti sit actus virtutis. Et quod non. Augustinus
83 questionum q. 30: uti aliqua re non potest nisi ali-
quis [illegible] precepta [illegible] quo aliud referendo si-
ne est datum ex probabilibus [illegible]. Contra, [illegible] quod se-
[illegible] in estate ut habeant [illegible] in hyeme.
Sed hoc non est [illegible] collatione ad finem. Item omnis aver-
[illegible] quod [illegible] ovare et pullos
generare. Responsio ad primam questionem: cum uti sit ad finem
ultimum referre, hoc potest esse dupliciter: vel quia referens sit aliud
a fine vel in quod referens sit idem penitus cum fine. Primo
modo utitur homo, secundo modo deus. Primo modo differt referens
ab ea re quam refert et a fine ad quem refert et a motu vel
usu [illegible] refert. Secundo modo differunt referens et quod refer-
tur, sed alia [illegible] referens et finis et id quod refertur sunt
penitus idem [illegible]. Deus in quo referentia non potest esse
motus, sed in re relata quia non potest esse motus in
id [illegible] ab eodem [illegible] idem quia motus requirit plu-
ralitatem et distinctionem terminorum et medium. Uti primo modo sit
affectus, secundo modo effectus. Ad primum igitur dicendum quod Augustinus
describit uti [illegible] creature non creatoris. Ad [illegible]
[illegible] dicit quod [illegible] ut unum se et [illegible]
totum quod in illo amando est referendo ad deum. Sed [illegible] quod
nos primo quia usus in beatis est tamen actus elicitus per
habitus [illegible] fruitionis se [illegible] ut sunt ha-
bitus caritatis et aliorum qui in patria manere possunt
[illegible] quod in nobis est [illegible] [illegible] per se [illegible] imperfecte
ut fides et spes et huiusmodi qui in patria non manent. Secundo quia

usus erit et fruitio adepto [illegible]. Ut [illegible] usus est
[illegible] quedam ad finem [illegible] et [illegible]
[illegible] adeptum [illegible] quia [illegible] usus adhuc fue-
[illegible] ipsorum [illegible] est eius in [illegible] ut cum labore
[illegible] cum quiete delectatione. Ad primum in contrarium
dicendum quod adepto fine cessat modus accedendi et querendi,
non [illegible] et delectandi. Ad secundum dicendum quod mo-
tus voluntatis potest intelligi dupliciter: vel per discursum
[illegible] vel per successionem [illegible] vel per ordinem
collationis. Primo non est ibi quia ponit distantiam a quo
[illegible] et non imperfectionem. [illegible] ponit
[illegible] perfectam et ordinatam. Unde Augustinus non dicit
simpliciter non erunt volubiles cogitationes sed addit forte
[illegible] non erit ut puto in cog-
nitione rerum in verbo [illegible] similiter [illegible] videbitur
[illegible] in cognitione rerum in proprio genere. Ad 3.
dicendum quod uti [illegible] dupliciter: scilicet large et proprie. Large autem [illegible]
[illegible] dividitur [illegible] vel [illegible] actus debite proportiona-
[illegible] actum [illegible] [illegible] et sic beatitudo
non potest [illegible] uti. Uti autem proprie dictum est [illegible] ad
[illegible] per [illegible] bonum vel [illegible]
[illegible] per finem [illegible] primum dicitur [illegible] uti ser-
[illegible] non [illegible] pro [illegible] secundum [illegible] pecu-
[illegible] sed [illegible] abuti
non uti [illegible] in [illegible] non [illegible]
[illegible] violento vel [illegible]
[illegible] in actu suo quia [illegible]
[illegible] agit quam agatur [illegible] secundum honestatem
[illegible] meth. 3° [illegible] utile in se est [illegible] quod
per se [illegible] ad bonum [illegible] quia [illegible] tamen
quia [illegible] ad [illegible] non attendit ut honestum
vel laudabile sed non est delectabile. Ad argumenta in con-
trarium dicendum quod [illegible] et alia alia ad utiles [illegible]
inclinantur instinctu et impetu [illegible] non ex ratione
vel aliqua collatione.

Circa primum queritur [illegible] quod non beati sed tamen
[illegible] sit uti [illegible] sit actus
et quod [illegible] namque dicit 1. de doctrina christiana [illegible] uti
est id quod in usum venit ad id quod amas referre. Sed
referre est ordinare et conferre sed hoc non est nisi rationis. Ergo
uti est actus rationis. Item x. de trinitate xi. uti est aliquid
assumere in facultate voluntatis ergo est actus voluntatis
non rationis. Item 1. de libero arbitrio 27(?): habet quod voluntas
utitur se et aliis sicut [illegible] se et alia. Item
usus frequens facit habitum. Ergo omnis potentia que per fre-
quentia actus potest acquirere habitum moralem potest
uti. Sed [illegible] est omnis potentia [illegible] obediens [illegible]
[illegible] ethicorum et [illegible] omnis talis potentia est uti. Item

[illegible] usus est actus frequentatus a potentia elici-
tur. Sed hoc potest convenire omni potentie [illegible] non obedienti
[illegible] ut sunt potentie vel [illegible] potentie vegetative [illegible] et
huiusmodi potentie est uti. Responsio uti potest intelligi dupliciter: vel potest
magis dicere usum actum quam agentem vel e contrario potest
dicere actum agentem magis quam ab alio actum. Primum
fit [illegible] quia hic uti notat usum simpliciter secundum quod dicit Augustinus
usus bonus est [illegible] quod bonum est. Vel notat usum
[illegible] frequentem actum secundum quod dicit [illegible]
usus est actus frequentatus et [illegible] usus et ars
[illegible] quod [illegible] vel potest notare usum
[illegible] potentie [illegible] quod lapis molendini [illegible]
motus [illegible] usu et [illegible] primo modo [illegible]
uti omni rei. Secundo modo [illegible] actu qui ex usu vel frequen-
tatione sua potest inducere aliquem habitum. Primo modo [illegible] actu
in vegetative [illegible] ab alio mota vel ex alia [illegible]
[illegible] usu vel actu [illegible] sui [illegible]. Secundo modo
potest uti dicere actum vel usum magis agentem quam actum
vel actuatum fit [illegible] quia vel dicit actum agen-
tem [illegible] vel imperantem vel per modum dirigentis
vel per modum exequentis. Primo modo [illegible] uti voluntas [illegible]
se et alias movet imperando. Secundo modo [illegible] rationis que dirigit
et regulat actum omnium virium ad finem debitum
viam ostendendo. Tertio modo est actus virtutis [illegible] obedientis [illegible]
[illegible] quoad [illegible] passiva [illegible] magis activa vel
agentes [illegible] quia [illegible] et [illegible] sua principali ratione
motiva [illegible] quia [illegible] habitum motivum vel [illegible]
[illegible] non [illegible] sed dilatatione ex sequente actu
suo. Sed [illegible] in bello [illegible] sapiens [illegible] dirigens
quod milites bellum faciant vel exequentes quod dux
imperat omnibus [illegible] ad victoriam [illegible] belli
et victoria [illegible] non [illegible] dux imperator
omnium [illegible] militum [illegible] uti est actus eius
[illegible] quod se movet ad imperandum et rationis
ad dirigendum et [illegible] virtutes [illegible] et rationi
obedientes ad exequendum. Propter quod dicit Augustinus 1. de libero arbitrio
31(?): voluntas se utitur et aliis et per hoc patet responsio
ad omnia quia diversus modus uti [illegible] de ambabus
[illegible] sed [illegible] proprie voluntati.

Circa 3m queritur an sit utendum deo. Et quod sic videtur.
[illegible] de dogmate philosophorum dicit quod propter fructum est
[illegible]. Sed deus propter fruitionem expeditur. Ergo est nobis
utilis. Sed omni utili est utendum. Ergo deo est utendum.
Item [illegible] deum ad [illegible] referre. Ergo [illegible] eo uti [illegible] maio-
[illegible] Luc. 14(?) [illegible] dicit glossa quod [illegible]
deo [illegible] [illegible]. Item [illegible] ethicorum omni
[illegible] uti et abuti [illegible] abuti [illegible]
[illegible] ad emendam [illegible] perdendi. Ergo [illegible] bene

uti. Augustinus [illegible] deo [illegible] fruendum. Item
Augustinus [illegible] meth. 3. quod propter [illegible] est utile [illegible] deus non [illegible]
propter aliud [illegible] ergo [illegible]. Item uti est aliquid
referre ad finem ultimum quia finis melior est hiis
que sunt ad finem. Deo autem [illegible] est melius ergo [illegible].

Iuxta hoc queritur an omni alio a deo sit utendum. Et quod sic
videtur. Augustinus: vero omnia eo quod intelligo sed omnia alia
a deo intelligi possunt ergo [illegible] potest homo uti. Item [illegible]
sunt a deo et ad deum ordinata et ad deum referri debent.
Sed hoc est uti secundum Augustinum. Item omnibus [illegible] abuti [illegible] uti
quia [illegible] nata sunt [illegible] idem uti est [illegible]
facultatem [illegible] assumere secundum Augustinum. Sed cursus solis et mo-
tus celi et huiusmodi non subiacent nostre voluntati. Ergo nec
hiis possumus uti. Item Augustinus: illis quibus est utendum
[illegible] ad beatitudinem sed peccata non [illegible] ad
hanc sed impediunt. Ergo ipsis non est utendum. Item
[illegible] ethicorum: usus non est habitus quia per habitus non eis
utimur. Item Tullius 3. de officiis: nullum turpe est utile.
Ergo nullo turpi est utendum. Responsio ad primam questionem secundum
artifices dicitur uti v. rebus scilicet [illegible] vel [illegible] [illegible] ma-
nu vel organo, arte, labore [illegible] sic in proposito di-
cimus uti v. modis. Dicitur enim homo uti potentiis [illegible]
et rationis [illegible] intellectus [illegible] et voluntatis [illegible] manu quia
sicut manus est organum organorum sic [illegible] mo-
tiva sui et aliarum potentiarum secundum Augustinum. Secundo [illegible] utimur habitu [illegible]
arte quo regulamur et sic [illegible] utimur habitibus studi-
osis non [illegible] quia [illegible] habitus [illegible] [illegible]
[illegible] utimur actu [illegible] labore quo movemur et
sic actibus [illegible] utimur quia vel [illegible] movemur
ad finem debitum sed recedimus per declinationem. [illegible]
utimur [illegible] quod ad finem ultimum referimus vel ordina-
mus et hoc modo [illegible] solum [illegible] bono [illegible] quod est [illegible] ulti-
mum finem non a deo qui non habet ulteriorem [illegible] modo
non [illegible] deo uti et [illegible] deo non [illegible] aliquo
modo. Ad primum in contrarium dicendum quod utile [illegible] fructum
expetitur et [illegible] aliquid [illegible] ex eo [illegible] adeptum sit [illegible]
non habet deum finaliter [illegible] quia [illegible] bonum [illegible]
[illegible] rei melioris quam est. Addit quod deus a no-
bis expetitur propter fruitionem dicendum quod finis est [illegible] non
[illegible] melior est [illegible] fruitio quod deus vel sic intelligendum est
quod fruitio non est [illegible] expetendi deum sed [illegible]
[illegible] et deus est [illegible] et [illegible]
[illegible] vel dicendum quod expetere deum propter fruitionem non est aliud
quam expetere deum propter deum quia fruitio [illegible] includit
deum. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] per quem [illegible] sunt [illegible]
[illegible] aut temporalis primo modo sed quia ipsi est deus
vel in eo fundatur sed temporalis vel est finis principa-
[illegible] vel [illegible] inducens vel [illegible] [illegible] primo [illegible]

no ſʒ alius duobus. Ad 3m dic q cum quis deo ab
utitur no e abuſus rei uel obi ueſi ut i loquar
ſʒ abuſus ucenti l agentis quo a fine utri con
gruit ſʒ uti uel abuti ut ob. Ad p.1. dic q uti e
aſſumere aliqd in facultate uoluntatis p aug. ſʒ a p c co. c
modis q uel aſſumere i facultate uoluntatis mouentis
l inclinantis p mod ponderis. ſic utimur aliis a deo
q ſunt bo ura l voluntatis acceptantis l applicantis
z ſic utimur bonis alienis uel voluntatis tolerantis z
ſic utimur malis pene z culpe alienae l voluntatis reſ
puentis z corrigentis z ſic utimur peccatis nris z ſic
p3 quo e utend aliis a deo. Ad pmm i oppm dic
q curſus ſolis z motus celi no ſbiacet voluntati
ut effectus cauſe ſedꝫ obm pt ſubiacere ul ui
mariam laudis dne. Ad 2 dd q peccata preſ
ente uel acceptuc a btitudie impediunt ſʒ corr cor
recta iuuantur. Ad 3m dic q btitu utimur
ut in ſʒ ut i. Ad 4m dic q ullm turpe
e uelle qui diligit ut ſic cum uele qui reſpuit in
ſeu n omnia cooperantur in bonum ro 8.

Circa ſcdm pricipale q e an fruitio ſit actus ſolius
q quid ſit p q elicit hunc actum ſo
quid ſit eius obm 4o quid ſit eius ſbm. Cir
ca pmm oſtd q frui ſit actus volunt aug 15
p 10 14 he e uita eterna dicit uiſio eo e merces
ſʒ merces ul btitudo p aug 1 de doc xp conſiſtit i
fruitione g fruitio e uiſio. ſʒ uiſio e actus
rois ut intellec. Itē p ethi 8 z 11 poſt te
z 14 ph q id ul intellec e i nob nobiliſſima p
dr e ne finis ut dicit id. ſʒ frui e actus nobi
liſſimus q in eo e btitudo nra g ipʒ e no
biliſſime pote ſʒ h e id ut pluries e. Itē p
de trin 9 a p frui cognoſcitur g frui ad
cognitiuam ptm ſpectat no affectiua g itella
num. Itē frui ſpectat ad uitam acemplatiuam
ſʒ h e actus intellec p phm p ethi g z !
frui. Itē 9 de tri totus adeſt p quam frui
mur uel utimur g frui e actus uoluntatis.
Itē aug q de doc xpiana frui no e aliud n ſi
ad quem omnia referimus ut bene ſunt ſʒ voluntas
e ſumit p bonum z p bonū. Itē q cum uoluntati
e bona ſit actus ul q ad fruitionem cognitio ul
uiſio ul aſpbntio ul tentio ſʒ h tria dicuntur fidei
z ſpei z caritati q ſunt i diuerſis uirtutibus g di
uerſa eorum e actus. Itē omni uico a deo
recipimur g eo omni uirtute deo conſumimur
ſʒ frui e cuiuſdam g e actus itenti z p ſuus
oinn omn uirtum. Itē frui e pmm g dz

ſuccedere uiſio ſʒ uiſionem acquirit actū oīm
potent g z frui e actus omn. Itē actus denō
minatur a pte a qua elicitur ſʒ intellere ab intel
lectu ſentire a ſenſu ſʒ frui no h3 nom
alicuius pt g no e actus alicuius. Contra a
frui e actus rois fruibile oīnatis z apphn
dentis ſʒ e voluntatis hui actum mere cum elicitis
z q actus dz ſimpr attribui pte z bitam elici
id ſimpr frui e actus voluntatis. Ex p3 pmo q
fruicio q e deo inhere p ſe ſuppo dr cog
tione no p ſolituue ſʒ p dz eēm oz q ſi li cadi
ne perexiſtat op intellere dm apphndentis qui
q apphndit p eēm intrat q z penetrat
ipm intellectem ex cui penetratione ſeq dmuis
intelle delectacio e intellectue q eē no pot
ſi amore z voluntate intellectus acceptante z ferentis
liente illo ut fine ultimo ſe penetrat amice
z q iniungitur dz denotari ab ultimo op ſui
cplemento id frui e z dz dr actus volunt ſo h
p3 q frui e ultima z potentiſſima op hoiis volunt
e hoi q e e ultima z potentiſſima e ſic dna
ſui actus z aliarum p aug 1 ut z imperat intel
lectui z captiuat eum z ſimilr de ceteris pt
aliarum itentum q i mediatius deo vnit frui
io dr i mediatiſſima vnione ip q voluntas z caritas
attribuit ipm frui h p3 q voluntas e ipi
finis z ſimils cauſ frui q e actus attinget
illum fine. Ad pmm igitur dic q uiſio
e tota merces z e intellec p eam no p eēm
vnde n intellectua inducat voluntatem omnis rei
q fruetur ul intellec tota merces no p ſe ſʒ
p ea q ſequitur eam ſic uincitur de deſal no
ſe ſui ſʒ pleudinis ſequitur l generatur
eam. Ad 2m dic q intellec pt e nobiliſſima pt
ut pote finis nc in genere pom cognitiuarum no
ſimpr nec in ope ad voluntatem ſʒ in compone ad
uires ſenſitiuas z q h ſic intencio atul p3
q ibid unit plane q uita acemplatiua eſt
nobilior z melior uita ciuili ul actiua p
h q acemplatiua e op intellec intelle ciui
lis a uirtutum ſenſitiuarum rom obedientium p ar.
uita actiua e z felicitas eius e op itentum i
moralium p regimine prudencie q intellectuales
ſunt in ui rationali obediencia rom p ipm ut p3
1 ethi in fine z ſic p3 q no opatur intellam
voluntati ratio ſʒ affectui rationali ul dic q in
tellec e nobilior q eius uie z puritate ne ſʒ voluntas
e nobilior dnacone z potate q nobilitate e maior

ſimpr. Ad 3 dic q fruimur cognitione n
cognitione q ſic incognitam no poſſumus di
ligere i nc frui illis z io ut bnz precedit cog
nitum amor z voluntas no elicitur actu cog
nitiuis ſʒ pſuppoite g ſubſtitucem. Ad 4 dic
q uita acemplatiua q ad ſui itentū e potentie
intellectiue ſʒ q ad ſui cplementū e voluntatis
pte appetitiue ul dic q uita acemplatiua q
fuit uita ſcientie fit pte intellectiue ſʒ uita acē
platiua fidelium z beatorum mag e pte appetitiue
q ſinis eorum e vniri deo p amore no tm p
cognitione. Ad illd q obz q e actus omn uirtutum
cum theologicarum dic q vnu e gratiatiue ſʒ tm voluntatis
z caritatis elicitiue. Ad illd q oia uicia zc
dic q omnia uicia a deo ſeparant magis oppo cum
no ipm oppo aliis uirtutibz p ſe z io ſola caritas
elicit actum vniendi z fruendi no alie uirtutes
ul dic q alie uirtutes vniunt deo p modum
uia ſʒ caritas p mod unicū i medīa. Ad
id q pmm ruidet dic q vnū e ſuo mo q qlz
p pmabiliter ſic operat z q uires ſenſitiue
no poſſunt vniri deo p fruicōm q no app
hndunt eum nc attingunt z io ſuffic eas p
miari in ſe pmis actibus no eenitis ul ſecūdū i
ſuo ſtrictori ſ in rone voluntatis. Ad ultimum
dic q duplex e actus pte ſ abſolute elicitus ul
in ordine ad alias pmus denotatur a ſua pote
no ſuus. vn ſentire e actus ſenſus no abſolute ſʒ
i comparacione ad intellectum iqm deducit pm i ordi
ne z io no nominatur a ſe ſic frui e actus
voluntatis no abſolute ſʒ in relaco ad intellectum fru
ibilem voluntati q deducente z ordinantem.

Circa pricipale hui mc q an ſolo deo ſit
fruend q ſic arguitur aug 1 de doc xp
15 ea ſolo e fruend q ip ſe diligendo e ſʒ h
e ſolus deus g zc. Itē xi de ci dei 14 ea
re frui dicimur q no ad aliud referenda p
ſe ipam delectat ſʒ h e ſolus deus g zc. Itē
i omibʒ q recitus fructū q ultimum e q p3
i arboribʒ pom dumus fructum no ſlorem g cum
deus ſit ultimum z finis omn ipo ſolo dicitur
imur frui. Itē aug 1 de doc xp 16 eo e
fruend q ip ſe e diligend ſʒ iſtud zc
h g a q deo e fruend pbo aug 1 rech
h comprendere cum ſint 3 ua qdam ſit qre
ip ſe ut uirtus z ſcia qdam ip alterius ut pe
cunia qdam ip utrūqz ut amicicia. Itē 1
de doc xpiana ſolis rebus e fruend q nos beos

faciunt ſʒ uirtutes nos beos faciunt. Itē ap
ad philem ego magis te fruar in dno g hoie
eſt fruendum.

Iuxta h q an uno actu fruicōnis ſit fru
endū hiis q ſic ur qa vna btitudo e g
una fruicō ſʒ una fruicō dr unū actum g
zc. Itē p hcm omis pluralitas redit ad vnū
g ſi eēnt plures fruicōis actus eum pz re
ducent ad unū actum ulteriore ſʒ ulteriore frui
cōne eum p no pt hr alius actus op eum
ſit ultimus ſic btitude g. Ad aug diſting
p oiā p aug 1 de doc xp ſʒ tres pt ſit tres res
quibz fruimur g z cu oia g z tres actus.
Itē diſtinctia e cognicō p eum eum ul ptes
z no acer ſʒ cognicō pambla e cognicōis g ſic
e i diſtinccō ul pluralitas actum cognicōis i z ſ
fruicōnis. Ad pma q frui aliqd pt ee
6 mod q frui eo ut p actum elicit fruicō
nis ul ut btitu ad h inclinat ul ut line ad h
dignitate ul ut actu ſcedo p ag ſed an recipi
ul ut recipiente ſimul z ciante penitus p in fru
imur voluntate po caritate ſeo ſe pa fruitate
vo q frui hoc q i frui no ſiſtit ſe
refe ad dm ut ad ultimū obm vn ad philem
ego te fruar in dno ſupple n in te vo no ſolo
deo e fru q in eo e finis z cr humane ope
ris. Ad pmm i oppm dic q ip ſe dr ul
q excludit p actus ul ip a ul ip aliū fine
po mo diligit ip ſe utitur no ſo mo utitur
hz in ſe de ſui n rom boneſti ip q dih de e ſi
nis ei aducatur no cum in uirtute pondus e ſi
nis humane uite ſʒ ad btitudinem ut ad fine re
ferendo e. Ad ſcdm dic q uirtutes beos no
faciunt diſpoñe diſpoñe no obtinere z h ultio
mo lo aug. Ad 3m ia p3 pmo q h e obm
fruicōis no g recipiens z deducens no ut re
uincit ciaur z ſinitur ul p aug 1 de doc xp
38 v actu i ubum z dic q lo ap lo lar
ge de frui q e q cum delectacōe uti. Ad ſam q
dic q uno actu fruicōis fruim eibz pt po q
ro fruicōis e una i eis ſ finis btitu vn ſic
ear ut aure z oſſa uideo vno actu uiſois q
formale obm e unū ſ color i eum pz formale
obm e unū ſ bonū ul finis btificans ſo q v
na e cognicō ipoz z ſʒ q unū rīm n cog
ſit rebq z io ſic e una cog fruicōi piua i
z una fruicō ſcdo q frui e actus voluntatis q e
no ſolum una pt ſʒ vnitiua no diſtinctiua z

e actus unius uiuentis. s. caritatis q e i uoluntate z
io ille actus fruitionis nullo modo pt plurificari.
Ad primum in contrarium dic q licet tres q sunt p(er)sone
non sunt obiectum fruitionis ut sunt tres s ut sunt
unum fruibile delectans z beatificans fruentem. Ad sm
dic q cum tres p(er)sone p se considerantur e distincta cog(nitio)
s sic non sunt obiectum fruentis s ut eorum cog(nitio)
e una ex ratione qua habent ad inuicem z ex consideratione
qua sunt unum fruibile z io e unus actus fruitio
nis non plures.

Secundo queritur an deus fruatur se z q sic uidetur
q deus diligit se non utendo q d se ponere
aliud finem q e impossibile diligit se fruendo. Item
nemo beatus nisi fruens s deus e beatus in fine beatitu
dinis. Contra. Aug. 1. de doc. x. 36. qui fruitur eget s
deus nullo eget ergo non fruitur. Item impossibile e
id s idem esse inicium motus z medium z finem s si
deus fruitur ipse id e fruens z fruibile z fruitio
q e uel motus uel medium motus.

Tertio queritur an deus fruatur nobis q non uidetur
Aug. 1. de doc. x. 36. non fruitur nobis deus s utitur
nam si fruitur nobis eget bono nostro s quo lux
indiget uitore. Contra. 1. de doc. x. 38. frui e cum de
lectatione uti s utitur s nobis cum delectatione ut habetur 36.

Quarto queritur an boni in uia fruantur q sic ut Aug. 1. de
doc. x. 34. in hac uita fruimur deo p speculum z in
enigmate. Item boni diligunt se propter se non propter aliud
q tunc facerent de fine media z sic essent mali s
d e frui p Aug. Contra. x. de trin. x. fruimur cog
nitis in quibus uoluntas propter se delectata non quiescit.
s de uiuentibus in uia uiuentibus p(er)ficiuntur ergo non fruuntur.
Item fruitio dicit ultimum actum siue fructus
ultimum delectabile uel uelle terminatiuum s non bo
ni habent ultimum actum sue intentionis.

Quinto queritur an adam ante peccatum fruebatur
q sic ut Aug. 12. de ciu. 16. a. uiuebat primus
homo in paradiso fruens deo. z 11. li. 17. quanto magis
homo fruebatur deo tanto maiori impietate dereliquit
deum. Contra. 8. de ci. 8. 8. non e deo beatum nisi fruentem
deo non ut amice amico s ut oculus luce. s lux
presens e oculo. deus autem non erat presens ei cum adhuc
esset in corpore ergo non fruebatur.

Sexto queritur an peccatores fruantur q sic uidetur
q libidini adherent propter se q frui. Item
in aliquo actu possunt deo inherere propter se. Contra frui
e habitu caritatis s peccatum non habet caritatem ergo non fruitur.

Septimo queritur an bruta fruantur q sic ut Aug.
s. q. frui cibo z corporali uoluptate non absurde existi
matur z bestie. Contra. 1. de doc. x. nos homines sumus
qui fruimur z utimur. Item cum s Aug. frui
sit alicui rei amore inherere propter se ad p(er)fectionem frui e
requiruntur .4. cognitio, unitio, delectatio, quietatio.
nam ex eo q dicit ex amore intelligitur cognitio z unitio
cio amoris. nam unitur s non sit cognitio p h q dicit
inherere intelligitur delectatio q ut non tenemus ni pla
cito p h q dicit propter se intelligitur quietatio. ex primo
patet q in brutis uero nulla e cognitio nulla e fruitio.
ex sc(ecun)do patet q non e in illis qui se inuicem oppugnant
uel repellunt. ex tertio patet q non e in amicitia dilec
tionis [illegible] uel non conuenientium. quietatio autem e siue
appetitus uel e appetitus cum s directionem sensus
uel sensualitatis liberantur z sic frui non e in brutis.
s directionem sensualitatis z p(ro)prie rationis. z sic frui e
in peccatoribus uel quietatio e appetitus rationis suppo
nentis conuersionem. q cog(nitio) aut e p originalem iu
sticiam aut p gratiam aut p gloriam aut p(er)uenit
p indiciam. p(rim)o modo adam fruebatur deo. s(ecund)o modo boni
uiatores. 3 modo comprehensores. 4 modo deus se ipso in
prima fruitione erat indigentiam sue penalitatis in patria in
digentiam penalitatis z famelicitatis in trinitate indigentiam satu
ritatis [illegible]. e nulla penitus indigentia. q nemo indiget
se ipso. p h p3 r(esponsi)o ad omnes questiones preter quam ad sam
quam dic q frui d(icitur) large ad uti e gaudio z
sic deus fruitur nobis uel d(icitur) p(ro)prie q e alicui rei inhe
rere propter se z sic non fruitur nobis. q sic creatura
esset finis creatoris z melior eo q non e fas dicere.
Ad primum obiectum 3. 1. quam dic q non quauis fruitur
tur eget s qui fruitur alieno z sic deus non fruitur
e se ipso z sic loquitur Aug. Ad 2. dic q fruens
fruibile z actus fruitionis in deo sunt penitus id
p essentiam z p omnem modum z io non e ibi motus ut sup
ponitur. Ad obiectum 3. quartus. s. de amicitia dic q bo
ni h(abe)nt non plene z perfecte quietantur s aliquatenus q
non tendunt in finem alium. s in eundem plenius. unde
habent quietem finis non tamen quietem que p(ri)uat mo
tum ad apprehendi ad finem uel dic q habent quietem
desiderii non perfecti d(icitu)r non. n. desiderant alium finem
s perfectius attingere illum. Ad 1 ergo dic q non
habent ultimum fruibile p adeptionem glorie habent tamen
p quandam inchoationem glorie. Ad illud. e. q. dic q
deus erat presens ade ante peccatum p lucis sue irra
diationem s non p lucis sue essentiam p se aptam uisio
ni. Ad illud. q. q. dic q peccator aliquo actu deo i
heret dic q hoc non sufficit ad bene frui
nisi simul z habitum illum actum elicientem
inhereat.

nerit an deus sit. sc(ecun)do an esse sit sic unum.
3 an plures sit cum tamen. Circa primum p(ro)
probatur non esse deum sic. si unum contrarium e infinitum
z reliquum penitus destruitur. s si deus e quod e i
finitum bonum. ergo si e nullum erit malum. e malum
sit bono contrarium. s constat esse malum ergo non e ponere
infinitum bonum. ergo nec p consequens deum. Item omne q
e e a se uel a proposito. s ea que sunt a se sufficienter
producuntur esse se. z ea que sunt a proposito sufficienter
producuntur uel ea esse ratio humana e sic ludere
sic frustra ponere deus esse. Item s Aug(ustinu)m z Ans(elmum)
z Senecam de questionibus naturalibus. si deus e e id q maius
nequit excogitari s deo maius potest cogitari ergo non e.
p(ro)bo minorem. Ios. 14. mor. 3a. q carnales homines
deum esse non uiderunt quia ad h p(er)uenerunt ut deum n
esse suspicarentur. s maius e quod non potest cogitari
z suspicari non esse quam qui potest. ergo deus non e quo
maius cogitari non potest. Contra. 1. dam. 1. li. 3. c. co
gnitio existendi deum nobis naturaliter inserta e. s non est
sic inserta si possibile esset deum non esse. ergo necesse e ponere
deum esse. Item aut potest cogitare aliquid
quo maius cogitari non potest aut non potest si potest
illud cogitatum caret principio z fine z omne tale uere
necesse e deum esse. q omnes hoc dicunt deum esse quo maius
cogitari non potest. si non potest aut h e q non e aliquid
tale aut q excedit possibilitatem intellectus. s primum
e falsum. q quod non sunt possunt cogitari. si sc(ecun)do modo
arguo sic uel non est sua immensitate excedit intellectum
tum e sic e id ergo si non cogitatur uel non potest cogitare
propter suum excessum ita cogitatus esse. Item arguit
sic Aui(cenna) 1. meth. 13. z algazel 1. me. sue e
inuenimus unum quod esse dependet ab alio uel exit uel
erit abire in infinitum uel erit ponere aliquod esse cuius esse
non dependet ab alio. z h uocamus necesse esse q
soli deo conuenit.

Secundo queritur an deum esse sit demonstrabile z q
non uidetur nullum credibile e demonstrabile. s deum esse
e credibile p 1 simbolum credo in deum z c. p(ro)bo maiorem
p(ro)positionem hec q demonstro facit scire. scientia uero e apparentium
i intellectum. s credibile e demonstro non apparentium p 1
heb. xi. fides e s(ubstan)tia rerum sperandarum argumentum non appa
rentium. Item si e demonstrabile aut demonstro propter quid
aut quia non primo modo q h e p causam deus autem ut dicit
dam. 1. li. 14. e omni causa z principium omni q sit ergo
e causa prime non sit causa non potest demonstrari p causam
non sc(ecun)do modo q demonstro quia e p effectus. s3 nullus effectus
i proportionatus sue cause ducit in eius cognitionem. s3
omnis creatura e h(uius)modi r(espect)u dei cum s(ecun)d(u)m boe(tium) finiti ad in
finitum nulla sit proportio. deus autem e infinitus ergo nec demonstra
bile quod h e p esse eternum non e demonstrabile deum esse.
Item nullum p se notum e demonstrabile s possibile e primum de
monstrandi alia ut h(abe)t(ur) 1. post. s deum esse e p se notum
e e sic nec inuenitur cog(ita)re deum non esse ut h(abe)t(ur) a dam.
2. li. 3. 3. Contra ut h(abe)t(ur) 2. post. propter passio e demonstra
de suo s(ubiect)o s esse maxime e propria dei exo. 3. ego sum
qui sum. z qui est misit me ad uos. ergo esse e demon
strabile de deo. Item cognitio quid e presupponit
cognitionem an sit. sic z quod quid q sit quoniam ut h(abe)t(ur)
2. post. s de deo e demonstrabile quid sit. ergo z an sit. p(ro)bo
minorem. ro. 1. inuisibilia dei p ea q facta sunt intellecta
conspiciuntur. Item q aliquis non cognoscat z tamen pt cognoscere
h e ei demonstrabile. alioquin non esset in eo potentia cognoscendi s a
quis pt deum cognoscere z non cognoscit p 1 p(ro)posit(i)o
quid sit deus cum eadem potentia cognoscendi z consimilis r(ati)o
dei sit omnibus hominibus q. omnibus insertum e ut cogno
scant deum p dam. ergo deum esse demonstrabile e alicui z q
non isti z illi ergo simpliciter e demonstrabile. Ad primo ad
primam. q. z dd q tamen e deum esse. non solum p reuela
tionem s z p rationem considerantes eorum efficientium ordinem.
Item motum rerum i modo conexionum rerum ultimum earum finem.
primum p3 cum in causis efficientibus uidemus ordinem i q
primum sit causa media z media ultimi. e omnis ordinis ordi
natur ad unum. necesse e ponere unam causam primam efficientem
nullo modo effectam. nam si efficiatur uel h esset a se ipso
q e impossibile q nil efficit se ipsum. tum q esset prius
prius. tum q id esset prius se ipso. cum efficiens sit prius
effectu aut esset ab alio q falsum e q tunc non esset prima.
e causa efficiens sit prior eo q efficit. h(ab)et aut causam d(icitu)r
efficientem uel aliunde recipientem. dicitur deum ut d(icitu)r
algazel 1. meth. eodem p3 rationi considerantem rerum
motum nam e omne q mouetur ab alio mouetur uel erit abi
re i infinitum s dabitur aliquid primum mouens non
motum z h dicimus deum ut d(icitu)r boe. li. de consolatione. q i imobilis
manens dat cuncta moueri. si autem omne motum ab alio
mouetur p3 q mouere e educere de potentia ad actum impossibile e
e autem id r(espect)u eiusdem simul z semel esse in potentia z in actu.
nam e aliquid e in potentia calidum z frigidum actu calidum
non e potentia calidum s potentia frigidum z io si mouetur ad f(rigidum)
frigidum h erit ab alio q erit ab actu frigido non a
se ipso. mouere. n. e p id q h(abe)t actu non p id q h(abe)t a
potentia. tertio idem p3 rationi considerantem rerum i mundo conexio
nem tam indigentie mutue q superior ut influentie
oportet necesse ponere aliquid unum quod omnia indigent z ipsum
nullo indigeat. in quo terminatur z conseruatur ista connexio
alioquin iam cessaret q propter q dicit p(ro)lo methi.
q mundus sensibilis e unus q i mundus archetipus est

unus. Sed a diuisis dicitur ex hoc est potest poni considerari permissum eternum ordinem. Enim videamus quod nullum intelligens potest per se moueri ad eternum finem nisi dirigeretur ab alio intellectu superiore ut patet in sagitta mota a sagittario. Et sic illa intellectu carentia videamus sic vel frequenter attingere finem eternum. Unde oportet ponere quod moueantur et dirigantur ab aliquo superiore intellectum habente. Hoc autem intellectus vel intellectum habens et dirigens et mouens aut est primum intelligens et hoc dicitur deus, vel est sub intelligens. Si sic supponat primum. Sic est deuenire ad primum quod quidem dicitur deus. Ad primum obiectum in contrarium dicendum quod bonum in deo et malum in creatura non sunt contraria, quia non sunt respectu eiusdem generis. Nam bonum in deo est substantia, malum in creatura est accidens. Tum quia non sunt circa idem subiectum apta nata. Sed in deo enim non est malum nec actu nec potentia. Et ideo bonum in deo non expellit nec destruit isto modo quo obicitur malum in creatura. Vel dicendum quod contrarium infinitum in aliquo destruit penitus suum contrarium in eodem et sic est in proposito. Bonum enim infinitum in deo destruit malum penitus in eodem, non quod sic vel fuit quod nullo modo esse possit in ipso. Vel dicendum quod infinitum bonum in deo non destruit malum penitus in alio. Sed etiam bonum ex quo illo quod est signum maioris infinitatis et potentie ut dicit augustinus in pluribus locis.

Ad .2. dicendum quod licet non sit sufficiens philosophorum istum in genere, non tamen simpliciter quia non attingit unum finem eternum quia per ad dirigens supremum nec est totaliter et simpliciter sufficiens et sic naturaliter et ideo ne sit vaga et incerta oportet quod habeat supremum dirigens et finitale quod dicitur deus.

Ad tertium dicendum secundum damascenum .i. li. 3. c. quod potest tamen non posse cogitari non esse aliquid quo maius nequit cogitari .i. deum. Sed ideo per malitiam depravata potest. Sed ex hoc non efficitur hoc quo maius nequit cogitari minus bonum quia estimatio mea vel addit deo meo minus nec etiam eo sua aliquid tollit. Vel dicendum quod et dicitur deus quo maius nequit cogitari aut cogitatur oratio hoc signum aut res signata. Et licet dicatur aut in specialis quod est quid optimum aut in generali secundum conditiones generales quae sunt unitas bonitas et huiusmodi primus duobus modis potest persuasus cogitare deum non esse. Secundo modo non potest. Si enim cogitat cogitantis eius deum et hoc quod omnia supponunt primum eius et deum quod deum dicitur. Vel dicendum secundum augustinum contra insipientem quod si cogitat non esse id quo maius nequit cogitari nec ex hoc cogitat id esse quod est cogitat id non esse quo magis maius nequit cogitari, cogitat id quod caret fine et principio quia si haberet principium et finem non esset id quo maius nequit cogitari. Sed quod caret principio et fine necesse est si cogitat non esse quod cogitat

esse. Ad .2. quod dicitur quod ut habetur .1. posteriorum omnis demonstratio debet procedere ex prioribus simpliciter vel quoad nos. Demonstratio propter quid est per causam vel propter quid et sic deum esse non est demonstrabile. Sed demonstratio quia est per effectus et sic deum esse est demonstrabile eo quod effectus dei sunt nobis notiores et priores in via cognitionis quam deum esse. Ad hoc tamen evidenter notandum quod deus potest considerari quadrupliciter .s. secundum rem et in sua natura, vel secundum conditiones generales a creatura perceptas quae sunt sapientia veritas bonitas et huiusmodi, vel secundum quod se habet in ratione causae efficientis formalis et finalis ad creaturas, vel quarto est auctor scripturae prout se nobis per illas in praemium. Primo modo deus est veritas illuminans omnem hominem Io .1. Et sic deum esse non est demonstrabile sed ipse est ratio demonstrandi et cognoscendi quaecumque modo omnia secundum augustinum qui dicit quod quicquid videmus in prima luce videmus. Secundo modo deum esse est per se notum eo quod verum bonum et huiusmodi ipse deus in omnibus rebus dicuntur evidenter sed non distincte per notificantem et sic intelligendum damascenum qui dicit quod cognitio existendi deum omnibus est inserta. Et sic etiam non est demonstrare. Sic non primum per se notum. Sed illi in quo malitia corrumpit et destruit humane cognitionis rationem possit demonstrari. Tertio modo deum esse est demonstrabile quia hoc modo per effectus magis manifestos redit in cognitionem causae sibi minus manifeste. Quarto modo deum esse non est demonstrabile sed articulus fidei. Nam per effectus potest probari deum esse auctorem sacrae scripturae, nec per effectus potest probari quod dabit se nobis in praemium et hoc facit per gratiam suam et hoc modo esse solum attingit fides assentiens et inhaerens primae veritati et ideo propter se. Ad primum in contrarium per hoc patet responsio. Nam idem potest esse credibile et demonstrabile diversa ratione secundum enim quod deus est causa omnium demonstratur deum esse per effectus suos. Si enim sunt effectus necesse est ponere causam. Secundum quod deus promittit se nobis in praemium deum esse est credibile tamen quod nulla demonstratione potest cogi ut debeat [dare] se nobis in praemium. Tamen quod si non crederetur non esset meritum per hoc quod adipiscimur praemium. Et sic etiam patet quod uno modo apparet alio modo non et est simile quod habere certas rationes potest demonstrari de creatoris per medium dicentes causam et potest a minus scientiae persuadere pluralitatem. Primo modo generatur scientia secundo modo opinio tertio [illegible] et est sic. Nam de deo potest esse demonstratio quae facit scientiam et assensus absque quod facit fidem sed diversis respectibus medius. Ad secundum dicendum quod demonstratio est [illegible] principia [illegible] aliquando [illegible] primo modo est propter quid [illegible] ad [illegible] principia ad [illegible] secundo modo non

esse. Sed dicendum quod duplex est cognitio .s. plena et semiplena. Prima non habetur nisi per effectus proportionatos sed secunda. Ad tertium dicendum quod patet per rationem quia ea ratione qua deum esse est per se notum non est demonstrabile. Sed magis est minus manifestum quam effectus quoniam in multis etiam latet et effectus apparet. Ad quartum dicendum quod per se notum est dupliciter aut per se tantum .s. quia tota ratio praedicati includitur in subiecto ut totum est maius sua parte, aut per se notum secundum se et quoad nos et hoc est quando nos cognoscimus terminos in quibus consistit veritatem cognoscimus id tamquam principium per se notum et quod aliquis terminos non cognoscit quod id quod secundum se notum non est illi notum per se. Propter quod dicit boethius li. de ebdomadibus quod alia sunt communes animi conceptiones quae sunt per se tantum notae apud sapientes. Primo modo deum esse est per se notum quia tota ratio praedicati .s. esse includitur in subiecto ut patet [illegible] exodi .3. ego sum qui sum. Secundo modo non est per se notum .s. illi qui [illegible] nescit terminos [illegible] tali potest demonstrari per terminos [illegible] per eius effectus qui sunt quaedam termini qui sunt manifestiores sua causa quia hi effectus primae causae sunt incognoscibiles secundum non quoad nos quia intellectus divinae lucis dum manifestatur adhuc non possumus sustinere.

Consequenter quaeritur an sit tantum causaliter unus deus. Et quod sic videtur per sacros et philosophos. Hoc de quibusdam. Est nullus deus est quo maius nequit cogitari. Sed si duo essent dii unus haberet quod alius non haberet aliquin non different et tunc nec duo essent. Sed si quid habet quod alius non habet unus quilibet esset maior alio et tunc nullus eorum deus esset. Item unde boethius in [illegible] et li. de consolatione quod omnis pluralitas ab uno habet originem et ad unum resolvitur redit. Ergo cum sit pluralitas in creatura oportet quod haec sit ab uno deo et ad unum illum redeat. Item aut essent equipollentes si duo essent et sic superflueret unus vel unus esset potentior alio. Ergo cum deus [illegible] causa [illegible] et quod vel potest esse maius [illegible] potentior et deus non [illegible]. Item omnis effectus aliquo modo assimulatur suae causae [illegible] ut in artificibus patet quod ut dicit .u. metaph. quod domus sit ex domo .s. ex domo quae est in mente artificis et sic domus [illegible]. Ergo cum in effectibus dei .s. creaturis sit pluralitas [illegible] et causalitas et in eadem [illegible] pluralitas causalis ergo erunt plures dii causalitate. Item [illegible] habet per [illegible] unitatem est perfectum quod potest producere sibi simile. Sed deus est summe perfectus ergo potest producere plures deos sibi similes ergo. Item [illegible] est lux spiritualis sicut corporalis. Sed lux corporalis

multiplicando se generat aliam lucem de se ut patet in radiis solis [illegible] quibus est alius a sole. Ergo multo fortius deus qui est lux spiritualis debet de se generare alios deos quasi radios.

Verum hic quaeritur an sit deus unus praeter causalitatem .i. an attributa causalia quae sunt sapientia bonitas et veritas et huiusmodi sunt unum in deo vel plura vel re differentia. Et quod sint unum in deo videtur. Boethius .1. de trinitate deus est re unum in quo nullus est numerus ergo nec numerus praeter causalitatem. Item richardus .1. li. de trinitate .c. 13 sapientia et bonitas et huiusmodi sunt idem in deo. Item si dicatur pluralitas in deo [illegible] hec pluralitas esset in deo diversa aut [illegible] vel nominum. Non sunt plura in deo sed non sunt essentiae quia illa est una illae plures vel non esset nisi una tantum proprietas vel attributum quia plurium est. Sed tamen [illegible] attributa causalia sunt tantum tres re. Si non ergo sed tantum .v. proprietates causales vel attributa sic tantum sunt .v. notiones quia est plurium. Contra augustinus .83. q. non eadem ratione conditur homo et equus ergo in deo sunt plures rationes ideales sed hae sunt proprietates causales vel attributa. Ergo est pluralitas [illegible]. Item augustinus contra respondendo [illegible] insipientia quidquid est melius esse quam non esse deo est attribuendum. Sed melius est esse sapientem bonum et huiusmodi ergo aliquam pluralitatem vel distinctionem quia per quandam [illegible] et [illegible] ergo sunt attributa vel plura non ut unum [illegible]. Item .4. metaph. quod dicitur quod omnium nobilitatum in primo sit. Sed haec nobilitas est in rebus quod sapientia veritas et huiusmodi sunt [illegible] vel distincte et non confuse nec unita ergo [illegible] sic erunt et in deo. Respondeo ad primam quaestionem dicendum quod necesse est ponere deum causaliter unum et hoc declaratur triplici ratione: ratione perfectionis, ratione ordinis, ratione simplicitatis [illegible] quia ut dicit boethius .3. de consolatione .12. unumquodque recipit imperfectum [illegible] necesse est [illegible] perfectum propter causam diminutam de imperfectum. Omnis [illegible] creatura imperfectionem habet eo quod non est purus actus sed habet aliquid de potentia. Ergo oportet ponere aliquid perfectum quod est purissimus actus. Hic autem non est nisi deus nec potest esse nisi unum quia quod ulterius est perfectum et purus actus non potest esse nisi unum. Quia si plura essent perfecta simpliciter unum haberet quod alius non haberet et tunc neuter esset perfectum simpliciter. Secundum patet quod omnis unio [illegible] diversorum [illegible] consistit in aliquo uno ergo [illegible] tantam diversitatem videmus habere connexionem [illegible] nisi [illegible] quod nullo facere posset nisi deus omnipotens. Necesse est deum [illegible] unum propter quod philosophus dicit mundum esse unum quia mundus [illegible] archetypus est unus. Tertium patet quia omnis ordo causalis habet primum medium et postremum. Ergo [illegible] quae sunt in mundo videmus ordinem habere causalem necesse est quod terminetur in aliquo uno et hic non est nisi deus. Ad primum igitur [illegible]

dicit quod pluralitas effectuum requirit in causa pluralitatem non esse
rerum sed predicari vel [?] sic unitas et idem hoc predica-
tur predicat facit predicatum. sic et deus habet in se plures
predicationes quia habet pluralitatem predicatorum non in comparatione ad
divinam essentiam et sic habet unitatem immo sunt idem
quod essentia. Ad 2m dicit quod illud in essentia de generabilibus
et corruptibilibus quod patet quia sol est perfectus non est generativus so-
lem secundum similem nec angelus sic animam. Ad 3m dicit quod ad-
huc potest esse in inferiori nobilitas que est innobilitas in superi-
ut furor vel crudelitas est nobilitas in cane et in angelis
in homine. sed in proposito posse similiter predicat esse
a se est nobilitas in luce corporali et illius causatur quia per sua
unita esse non possunt [?]. sed in deo qui est causalis et
deus et in omnibus rebus non est nobilitas. Ad eviden-
ciam sequentis questionis circa predicamenta primum est quid est quod dicitur per hoc
nomen essentialis proprietas attributum. secundum quo ex diversimode
conceptionem quo causatur pluralitas talium rationum
et sic patebit questionum. Circa primum dicendum quod proprietas
personalis essentialis vocatur sicut sapientia bonitas et huiusmodi quod dicitur con-
venit ad essentiam non quoniam ad distinctionem personarum ut quod dicitur
aliquis quod sapiens bonus et huiusmodi. et dicuntur proprietates quia vis-
sime conveniunt deo per se et si unquam creatura esset quod hoc
perciperet. hec vero proprietates dicuntur attributa quia hoc secundum quod a
creaturis assumpsit in quibus dicuntur et deo attri-
buit. quod dicitur et pluraliter modo. sed plus in deo una
essentia dicatur. sed non. [?] in esse primo in deo sic
quam in creaturis cum hoc primo sed adiunctum et modo suo ad-
[?] vel ei attribuitur. secundo vero sed dicitur intentio
quam intellectus apprehendit de signo alicuius nomine.
Circa quod nota quod nomen cuius vero vel intencio ap-
prehendit [?] sic similitudine rei extra etiam existentis.
et aliquid quod intelligens excipit et facit ex modo
intelligendi rem illam. ut est signum huius nominis [?]
vel genus. [?] quod est unum de multis et in multis [?]
[?] intellectus intelligit hominem asinum et huiusmodi in
quibus omnibus videt tamen aliquid non eadem in omnibus
[?] sed similem conceptum ex hiis unum [?] quod est aliquid
aliud vero nomen significat quod non est conceptum de re intelligen-
tem nec de similitudine rei. sed quod est conceptum de ymagi-
natione fictum ut hoc nomen chimera. primum vero vel intentio habet
fundamentum [?] in intellectu sicut accidens in subiecto
et sicut alie due. sed fundamentum proximum sive vis [?]
[?] intencionis ipsius intellectus. habet tamen in re extra.
vero vero secundo modo dicta habet fundamentum proximum sive virtutis
in intellectu. sed remotum in re extra. et ideo non est fictus in-
tellectus. sicut abstrahentium non est mendacium secundum philosophum. vero
tercio modo dicta non habet fundamentum proximum nec remotum
in re extra ut vero chimere quia nec habet similitudinem in re extra nec
[?] ad modum intelligendi. et ideo huiusmodi vero ficta est [?]

[illegible marginal note]

quo vero vel intentionem concepte ab anima de signo nec [?]
attribuuntur sapientia bonitas et huiusmodi in anima sunt plura
non secundum solum rationem sed et [?] re. eo quod sunt vel ut pla-
accidencia in subiecto. et in dei essentia non sit ulla pluralitas rei
secundum correspondentes huiusmodi rationes non possunt hec in
deo similitudinem rei plures et differentes secundum correspondentes
sed rei et consideratione sic vel quod est unum re in anima
non habet unum re secundum correspondens in singularibus. quia universale
unum re vel nomen est in pluribus singularibus. sed correspondet
celestem similitudinem unam rei vel considerationem vel collectionem
secundum correspondentem. oportet quod dicere quod rationes huiusmodi attributo-
rum divine essentie habent fundamentum proximum sive [?]
cacionis in intellectu. sed remotum in divina essentia quod ipsa [?]
[?] et perfectionis plenitudine illis omnibus correspondet.
sed non eodem modo quo intenciones ille ab anima sunt
concepte. Circa tamen nota quod pluralitas habet [?]
[?] est ex parte [?] intellectus vel [?] ex parte
rei [?] differentie huiusmodi attributa. [?] ex
parte dei. primum patet quia sic bonitas quia in deo ipsa est
non potest attribui simpliciter uno modo sed differenter
et ab una et eadem re ipsa eius comparationem et quod re-
cipitur in aliquo recipitur per modum recipientis non recep-
ti. sic intellectus noster huiusmodi rationes attributorum quia in deo
una rem simplicissima dicuntur recipit ut plures et dif-
ferentes. Secundum patet quia intellectus noster per creata et [?] intel-
ligit dei simplicissima ut habetur ro. 1. et quia sapientia bonitas
et huiusmodi in hiis creaturis sunt differentes et plura re et ratione
oportet quod intellectus noster sic referat ad divina. quod cum aliquid
pluraliter [?] non per rem quia ipsa simpliciter ratione esse
non potest. sed per rationem quia ratione esse potest quia simpliciter non con-
dicit quod [?] aliquid simpliciter. tamen est in re
[?] multiplicitas. Tertium patet quia deus infinite [?]
[?] sue et plenitudinis perfectionis excedit concepcio-
nem intellectus nostri. quecumque plura in deo per rationem non
est causa intellectus noster nec fictus quia habet in deo correspondentiam
non pluralitate rei sed [?] infinitate et perfectionis
plenitudine. et ideo huiusmodi omnes proprietates essentiales vel at-
tributa deo [?] adaptantur. Circa secundum queritur
an sit unus proprietas essentiali deo quod sic. sic est unus
dicitur quod ille proprietates vel attributa in deo non dicunt
rem [?] ponunt in deo pluralitatem simpliciter sed determina-
tam vel additam dicunt quia est pluralitas rationis vel intelli-
gens quia simplicitatem summam non tollit. Sed contra et [?]
et quod in deo sunt plura attributa re non re quia tamen
in intellectu et in rebus [?] re et ratione differt et plura
sunt. Ad primum in contrarium dicit quod licet de modo rei
non ponit unum nec pluralitas ponit facit unum [?] quod
fundatur sic una et eadem rem modo. Ad primum dicit
quod sapientia bonitas et huiusmodi sunt idem in deo per rem

non tamen per considerationem rationis nec est pluralitas considerationis. sic nec
considerationes mathematici est pluralitas quia considerat rem sine materia quamvis
tamen non est sine materia. Ad 3m dicit quod illa attributa sunt
idem in divina essentia quia et si est una habet tamen virtu-
tem plurium et perfectionem. et ideo possunt sibi ipsi uni
plura attribui.

Circa quartum an deus sit trinus id est an in
eo sint tamen tres persone nec plures nec pauci-
ores et quod sic ut cognoscitur huius trinitas huius fides
scriptura testante. sed sed testatur tamen tres esse quod tamen
sunt tres. pro ut [?] Io. ultimo. tres sunt qui testimonium dant in celo
[?] tres sunt qui [?]. Contra arguit Rich-
ardus de trinitate c. 13. 12. 14. in angelis distinguuntur persone
tamen qualitate non origine. quod unus non est ab alio. in homine
quia habet simul et origine. sed in deo tamen origine
sed hic non potest esse nisi tribus modis. quia aut est per se quia a nullo.
et a quo alia est. aut est ab alio et ab ipsa et alia vel est
ab aliqua vel alius. aut a nulla. pluribus modis non potest
fieri distinctio per originem. ergo tamen sunt tres persone.
pater et filius et spiritus sanctus. Contra infinitum bonum requi-
rit infinitam generationem vel productionem. quod est deus sit
infinite bonum debet producere infinitum. sed hoc non potest
in creatura esse sed in creatore sed omnis productio sive
generatio vel est per modum nature vel voluntatis ergo tamen in
divinis est producens pater et filius et productus per modum nature
et sic est filius vel per modum voluntatis et sic est spiritus sanctus.
Item qui totum dat quod habet et potest non potest amplius
dare. sed pater generans filium dat ei totum quod habet
et potest. ergo non potest aliam personam producere quod est dare ergo
tamen sunt due persone. Contra ut habet [?] inter omnes
perfectio deo est attribuenda. sed sic producere per modum
nature et voluntatis est perfectionis. et producere aliquid per
modum artis. ergo sic est in divinis persona producens
et producta per modum nature ut filius. et per modum volun-
tatis ut spiritus sanctus. et [?] est producta per modum artis. Contra
per creatura finita est quamvis in ea est fictum esse
similiter quamvis in deo est infinitum esse. sed in deo est
numerus personarum ergo infinitus. ergo infinite persone.

Ut sic questio an pluralitas personarum sit pluralitas
rei vel rationis et quod rationis tamen nec. dam. 1. li.
x. a. ypostases in divinis creaturis dividuntur per
rem sine re. copulantur ratione cogitacione et ratione
[?] de deo. illic non unum quid et quod considera-
re sed cognitione et intellectu divisum in proprietatibus et personis.
Contra per Boecium li. de trinitate. relatio multiplicat trinitatem
sed ubi relacionis est tamen rationis ut patet in puncto
qui consideratur ut principium vel medium vel finis
non est multiplicatio puncti per rem sed per rationem tamen ergo

similiter est in proposito. Contra non minus in proprietates es-
sentiales [?] quam personales. sed essentiales non dicunt rem ergo
nec personales. Item .i. de doctrina christiana. pater et filius et spiritus sanctus sunt
tres res quod dicitur. Item damascenus 1. li. c. 1. in deo est distin-
ctio supposita sed ad hanc non sufficit pluralitas rationis quod
rei. Item si persone distinguntur tamen ratione quod attribu-
ta faciunt personas cum dicant rationem sed non faciunt ergo
oportet quod persone plures re dicant. Ad primum. q. dicendum quod
in divinis sunt tres persone tamen quod patet ex dei perfecta iocundi-
tate. quia iocunditas ad hoc quod sit perfecta dilectum equale quod
cum omnia communicet. et ambo condilectum equalem in quo
iocunditatem connectatur. nec in paucioribus est perfecta iocundi-
tas nec plures requirit. Secundo idem patet ex amoris
plenitudine. et perfectione quam debet in deo esse amor autem
perfectionis est gratuitus vel ex debitus vel ex utroque con-
iunctus ut primus est in patre qui nil accipit et gratuitum
impendit. Secundus in spiritu sancto qui ab alio gratuitus accipit
et nil de amore impendit. tertius in filio qui et
gratuitus ab alio esse accipit et alii gratuitus impendit. hic
amor plenus quod in deo esse non potest nisi tribus. richardus
4. de trinitate 14. tercio idem patet ex originis proprietate. nam ipsa
originis exigit quod esse principium tamen et similiter principiatum
et principiatum. et principiatum tamen principium est pater. sed filius est
tamen spiritus sanctus. quarto vero quo patet quod intelligit deus in essentia
unus et triplex trinus ponit augustinus li. de professione
spiritus sancti in fonte rivo et lacu. sed fons non est ab alio
a quo est rivus et ab utroque lacus. ubi et sicut emanavit.
nec fons est rivus nec lacus nec econverso et tamen sunt
una aqua. augustinus li. de simbolo. radix truncus ramus
et tamen radix non est truncus nec ramus nec econverso. [?]
[?] phy a. de [?] in omni re est principium medium
et finis. quia quodam trinitas per quam numerum adhibuimus sig-
nificare deum unum creatorem eminentibus proprietatibus eorum
que creata sunt. si quod sed trinitas est in omnibus rebus.
[?] et quamvis est in effectu habet originem in deo [?]
nec est ponere tamen nisi in deo. Ad primum in contrarium
dicit quod illa regula est vera est in naturalibus non in spiritu-
alibus deus autem spiritus est in ratione et ego do amico
de pecunia et habeo illam do est pecuniam et non habeo illam.
sed episcopus dat totum posse absolvendi capellano suo
suo et tamen totum habet postquam dedit. et [?] confessori-
bus dare non bonum est suum communicativum. Ad 2. dicit
quod ars de se non habet fecunditatem emanacionis nisi per
voluntatem nec habet perfectionem nisi in quantum producit simile
ad imitacionem nature. domus nisi fit ex domo in mente
et ideo productio per modum artis non distinguitur a voluntate
et tamen in divinis [?] ars supplet defectum nature in divinis
autem non est defectus nec supplecio alicuius defectus. et ideo producto

[illegible marginal notes]

per modum actus esse non debuit in divinis. Ad secundum
dicendum quod quamquam in deo est relatio vel infinitus est respectus
rerum infinitarum intentionum non existentium prima non
accedit ad unitatem, sed recedit. vel dicendum quod in deo est
infinitas et intellectus [illegible] non nihil quod est indifferens non
modus quod est in creaturis. Ad tertium quod dicitur quod
in divinis dicitur [illegible] intentio accepta de modo significandi
et [illegible] de modo se habendi vel referendi. Primo modo attributa
dicuntur [illegible] modo per deum [illegible] relatione [illegible] ratio
potest considerari in opere ad essentiam quam non distinguit
vel ad personam quam distinguit [illegible] ad personam quam ad obiectum a quo
distinguitur. Primo modo relatio dicitur ab essentia tantum [illegible]
modo relatio dicitur proprie proprietas quia dicit esse personae ut personae quia
persona persona est per proprietatem et sic relatio vel proprietas est idem re
cum eo cuius est, differens tamen ratione. Primo modo dicitur [illegible]
modo dicitur proprie relatio vel modus se habendi ad aliud et dicitur a
[illegible] vel obiecto a quo distinguitur non contrahit sed est ratio quia sed
modus se habendi ad aliud vel referendi personam ad personam
est in divinis non tamen ratione considerantis sed est vere realis
realitate [illegible] relativa vel personae non [illegible]
est de nominibus [illegible] dicitur et relatio [illegible] tamen relativus
quam absolutus. Ad primum in contrarium dicendum quod divina
[illegible] per essentiam et per relationem [illegible] per
modum se habendi vel dicendum quod per divinam cognitionem et in-
tellectum fundatur [illegible] secundum relationem realem non a divina
essentia ut per creaturam. Ad secundum dicendum quod duplex est
relatio [illegible] vel considerationis; prima est impossibilis
et est realis, secunda non sed est [illegible]
esse primum vel finem non est relatio [illegible] sed ex intel-
lectu considerantis [illegible]. Ad tertium
dicendum quod attributa tantum comparantur ad essentiam in qua sunt
et sic dicuntur [illegible] sed non habent comparationem ad aliquod obiectum
ad quod referuntur. sed relatio [illegible] comparata ad personam in qua est
differt tantum ab illa tantum ratione sed comparata ad obiectum vel
ad personam a qua distinguitur differt re ut dictum est. vel
dicendum quod attributa comparantur re in eodem [illegible] relationes [illegible]
non. [illegible] idem est pater et filius sic sapiens et bonus
et [illegible] relationes personas distinguunt re non attributa.

[illegible] primum est de dei cognitione,
secundum est de nostro quo potest eum cognoscere, tertium est de
dei ymagine. Circa primum quaeritur an deus sit in
via cognoscibilis ab homine et quod non videtur. quia cognoscentis
et cognoscibilis debet esse proportio. sed deus cum sit infinitus et
intellectus noster sit finitus nulla est proportio. Item [illegible]
de consolatione finiti ad infinitum nulla est collatio. sed ut
habetur [illegible] comparatio est duorum ad unum collatorum. Item
nulla potentia cognitiva est infinita [illegible] cognitio dei est
infinita [illegible]

et actus determinatur [illegible] sed cum deus sit
obiectum infinitum omnis cognitio de deo erit infinita.
Item secundum Augustinum in pluribus locis omnis cognitio
hominis vel est corporalis vel est intellectualis vel imaginaria
sed nulla harum cognoscitur deus a nobis. probatio quia quae-
libet harum cognitionum fit per abstractionem alicuius
[illegible] sensus corporalis accipit speciem sine materia sed praesente
materia; imaginativa vero speciem sine materia et absente materia
tamen cum appendiciis materiae; intellectus vero abstrahit
speciem ab omni materia et appendiciis materiae. sed in deo nihil
est abstrahibile speciem aliquam praedicatam [illegible]
quia non habet materiam. tum quia aliquid esset simplicius
eo et [illegible] sit simplicior eo a quo abstrahitur. ergo
nullo modo est cognitio de deo. Contra nullus potest or-
dinate operari propter finem aliquem adipiscendum nisi prae-
cognoscat illum. quia finis est principium operabilium ut
habetur [illegible]. sed nostra operatio ordinatur propter deum
ut finem suum adipiscendum. ergo nostra cognoscitur deum.
sed quod ratione nostri cognoscunt omnes possunt cognoscere
ergo est cognoscibilis ab omnibus. Item illud per quod
cetera videntur maxime est visibile. unde per deum omnia
cognoscuntur [illegible] illuminat omnem hominem. ergo
deus est maxime cognoscibilis. Item omnis cognitio fit
per assimilationem cognoscentis ad cognitum ut patet
in sensu visus non cognoscit nisi per recep-
tionem specierum colorum assimilatio coloris; nec intellectus
intelligit lapidem nisi speciem lapidis sit in anima ut
habetur [illegible] de anima. sed homo habet in se dei similitudinem. Genesis
[illegible] faciamus hominem ad similitudinem [illegible] ergo est cognoscibilis
ab homine.

[illegible] quaeritur an deus possit cognosci per creaturas
et quod sic videtur. omnis creatura est effectus dei et
deus est causa. sed causa est cognoscibilis per effectum et e con-
verso ut habetur [illegible]. Item Sapientia [illegible] a magnitudine
[illegible] creaturae cognoscibiliter poterit horum crea-
tor videri. Contra id quod est medium vel ratio cognoscendi crea-
turam non cognoscitur per creaturam sic nec medium per [illegible].
sed deus est medium cognoscendi creaturam. probatio [illegible]
[illegible] lux in corde [illegible] irradiatur
ut de hiis omnibus iudicare possimus. Item
tenebris non cognoscitur lux. deus autem lux est [illegible] creatura
autem [illegible] tenebra [illegible] quod vocat Augustinus [illegible]
cognitionem in creatura vespertinam ergo [illegible].

[illegible] quaeritur an trinitas possit cognosci per
creaturas. quod sic videtur [illegible] de
[illegible] omnibus divinis quamquam aeterna sunt ete-
rna non cognosci non possumus. sed omnia divina de
quibus est trinitas personarum aeterna sunt ergo aeterna [illegible]
cognosci non possunt. sed [illegible] aeterna est [illegible]
[illegible] personas per creaturas investigaverunt. ergo trinitas
per creaturas investigari potest. Item Augustinus [illegible] de
civitate dei dicit quod philosophi posuerunt patrem et unicam prolem et
medium [illegible] quod intelligo [illegible] dicit quod porphyrius
professus est patrem et filium [illegible] sed philosophi cognove-
runt hoc per creaturas. Item Augustinus [illegible] de civitate dei
ad finem propter trinitatem et unitatem per creaturam vesti-
gium et imaginem ergo et alium facere poterunt. Contra
divina sunt [illegible] ergo per creaturam non potest cog-
nosci trinitas. Item si cognosceretur per creaturam
operationes quod per [illegible] invenitur in creatura sed non
invenitur per [illegible] ut dicit Augustinus libro de sim-
bolo. Item trinitas personarum spectat ad fidem sed
fides est non apparentium [illegible] quod per creaturam cogno-
[illegible] ergo trinitas per creaturam cognosci non potest.

Primo deum cognosci per creaturas intelligi potest [illegible]
an sit et de hoc [illegible] in [illegible] distinctione
vel quid non sit [illegible] notum est quod
non est corpus nec actus nec [illegible] vel quid [illegible]
potentie sed [illegible] quid sit deus impossibile sit dicere
ut [illegible] dicit [illegible] ut dicitur [illegible]
[illegible] nobis de deo penitus ignotum [illegible]
[illegible] quod non quod deus [illegible] modis cognoscitur primo per speciem
vel suam essentiam, per claram irradiationem, per huius
irradiationis iam praeteritae memoriam, per fidem et
doctrinam, per totius manuductionem, per quandam devo-
tionem, per scintillare irradiationem, per revelationem,
per lumen [illegible]. Primo modo cognoscitur deus
a beatis [illegible] modo cognoscunt eum primi parentes ante
peccatum [illegible] idem post peccatum [illegible] a fidelibus [illegible]
ab eisdem fidem suam per [illegible] in creaturis
[illegible] devotis per
[illegible] a contemplativis [illegible] a prophetis et
aliis quibus revelare voluit [illegible] cognoscitur ab
omnibus oculos ad illud lumen aperire volentibus
[illegible] si quis haberet aciem oculorum [illegible] validam ut
posset eam infigere in [illegible] ipsum solem videret
solem in sua rota [illegible] videt
[illegible] in sua essentia [illegible] oculos tam validos
non habet tam claros [illegible] radios solis recipere
[illegible] sic primi parentes [illegible]
[illegible] in anima [illegible]
[illegible] recipiebant et videbant [illegible] ut dicit
[illegible] in deo et in eius contemplatione
[illegible] praeceptum [illegible] intellectus eius oculus
[illegible] ut dicit [illegible] quod non po-
terit infigere oculum intellectualem [illegible] irradiationis

huius irradiationis huius memoria sicut si aliquis
videat radios solis et postea esset positus in car-
cere cognosceret solem per radiorum visorum memoriam.
sic et primi parentes de paradiso in hunc carcerem e-
iecti habent cognitionem de deo per huius memoriam ut dicit
Gregorius [illegible] dialogorum [illegible] nos [illegible] carcere [illegible]
[illegible] sicut nec irradiationem nec memoriam
habemus sicut puer genitus in carcere et [illegible] nec
solem cognosceret per suam [illegible] irradiationem nec per irra-
diationis memoriam sed primo diceret eum aliquis ut
cognosceret per doctrinam ut qui de sole assentiret crederet fi-
dem et de lumine eius non intelligendo quod sol esset [illegible]
[illegible] sic et nos cognoscimus deum per doctrinam et fide
sed fide [illegible] de solis lumine [illegible] manudu-
ci ut sicut audit sonum auribus et audita [illegible]
luce intellectuali videt et diiudicat sic lumen solis
si [illegible] oculus videt [illegible] modo post fidem [illegible]
[illegible] deum esse et bonum [illegible] et unum et trinum [illegible]
[illegible] investigantes considerantes [illegible] creaturarum [illegible]
[illegible] deum ut effectus causam et [illegible]
ducitur ad aliqualem intellectualem cognitionem [illegible] de
deo fide et fidem credimus. [illegible] quod dicit Augustinus [illegible] de li-
bero arbitrio [illegible] nos prius credere quod intelligere [illegible]
cognoscere [illegible] nos prius [illegible] libenter [illegible]
illi [illegible] et aliam scintillam devotionis et [illegible]
[illegible] et sic deum per quandam experientiam cognoscere de [illegible] de a-
more dei [illegible] amor cognoscit quid deus sit sed [illegible]
quid non sit. [illegible] sic [illegible] aliam per ruinam ruinae car-
ceris vel brevissime radium solis penetrare quod in
carcere genitus et nutritus [illegible] videre et solis [illegible]
[illegible] cognoscere [illegible] frequenter pluribus scintilla [illegible]
[illegible] ut [illegible] non [illegible]
[illegible] quod [illegible] studiosis
et contemplativis [illegible] sic si [illegible] carceris revelaret
vel amoveret ille in carcere genitus et nutritus [illegible]
[illegible] videret et [illegible] sic [illegible] deo reve-
lante [illegible] dei cognoscunt et nobis [illegible].
[illegible] modus est omnibus communis [illegible] oculo [illegible] luce
exteriori non videt intellectus [illegible] luce exteriori
a deo infusa vel [illegible] cognosceret et
[illegible] lumen solis et aeris [illegible]
videmus et tamen nec solem nec eius radios videmus
de quo dicit Augustinus paene in omnibus libris suis quod quid-
quid cognoscimus per lumen cognoscimus seu vide-
mus [illegible] et [illegible] dicit deus est lumen [illegible] quo [illegible]
omnia ut [illegible] Augustinus [illegible] de civitate dei [illegible] non tamen quod [illegible]
[illegible] primo modo in nullo [illegible] cognoscitur quid sit deus [illegible]
sed quid sit [illegible] quid sit deus [illegible]

simpliciter est nos scire quemcumque in .e. .n. m. de diuinis
affirmatiue non unum uerius sed ea que sunt eius esse
unum ordinata. // Ad primum in contrarium dicendum quod licet .l.
aristoteles qui proprior dicit dupliciter anima .n. dicitur de duobus ad unum
collocata anima .n. duorum sicut habitudo et tamen contra quod hic habitu-
do non est equalitatis uel proporcionalis uel imitacionis proporciona et secundum
proporcionem non est intellectus noster ad deum. sed tamen et est anima par-
ticipat bonum et uerum diuinum et huiusmodi et secundum hoc est ad y-
maginem dei. // Ad .2. dicendum quod habitus et actus deno-
minatur penes obiectum formale non materiale et io ut dicitur
.9. .4. eth. considerat est de instrumentis et geometrie sed
considerant illa ut directa sunt de numeris et arismetice
quia secundum cognicionis hoc non dicitur esse diuinum propter rom ista-
tis sicut sed quod quedam finitas aput hunc dicitur dicetur
et est cognicio hominis de deo finita non infinita.
quod habitus et actus ponuntur in specie ab obiecto sed secundum rationem de-
clarant ab obiecto .1. eth. ult. dicit philosophus uirtutem in-
tellectualem que est in homine uel intellectu ut sermo moralem
uero que est in parte anime irracionali collecta racionali intellectuale
autem et morale sunt genera uirtutum diuisa. sed mora-
les uirtutes adinuicem specie distinguntur penes obiecta formalia
differentia ut fortitudo sit circa ultimum terribile. tem-
perancia circa delectabile per tactum et huiusmodi similiter modo dico quod
finitum et infinitum deuotant cognicionem quo ad rationem quare
ratione habeat cognicio specie finita est et si de infinito est
sed cognicio dei quod deus infinitatem habet specie est infinita
et quod si de finito est quod omne finitum cognoscitur in
specie ipso qui infinitus est. .u. de .9. omne quod
cognoscitur non secundum unum sed secundum cognoscentis apprehendentis
facultatem. // Ad .3m. dicit quod triplex est species. obiecti
rei et intellectus. simul prima est triplex .s. rei perfectiua uel
forma non ut quam rem ponit in esse qualitatiua. ut species
uel forma accidentalis que aduenit post completum esse perfe-
ctiua. ut species uel forma ymaginis uel uestigii.
prima non habet deus quod pure simplex est non huius modi
esse recipientis. et io non forma hec esse dante speciem
non habet. quod non est in eo accidens. nec esse potest propter eius simpli-
citatem et perfeccionem tercia habet et illa cognoscitur quod cognoscitur
per ymaginem et uestigium creature. // species uero rei
cognoscitur quedam est innata quedam impressa quedam
abstracta quedam accepta prima cognoscitur deus esse.
est .n. nobis innata sicut uniuersaliter cognicio eciam dicitur ut
dicit dam. .1. li. .1. c. et omnis cognicio per similitudinem aliquam
eius quod cognoscitur que similitudo non est alia quam quedam species
eiusdem. neque quod nobis sit insita et innata naturaliter
species cognoscendi deum esse. // sed secundum sensum dicta uel secundum
faciens. que est aptitudo diuina deo. uel est similitudo dei
quod id est quod species est infusa cognoscit deus secundum quam

irradiacio a deo per se uel ab angelo ad mentem impressa ad
deum cognoscendum deus diuina. et mech. ab intelligentiis
imprimitur. // species tercia est uel dicitur abstracta a fantasmate per ac-
cionem intellectus agentis. ut de puritate respondetur
in intellectu possibili. ut per illam rem cuius est species uel simili-
tudo cognoscitur. quod dicitur .3. de anima. quod lapis non est
in anima sed species lapidis eadem species per aliorum et
alium consideracionis modum dicitur accepta ab intellectu
possibili .s. post intellectus possibilis. quia applicans se fantasmati
sigillat se eius similitudine. sicut si cera posset
moueri et applicaret ad sigillum diceretur accipere for-
mam sigilli uel non alius imprimeret. uel intellectus non
se applicat sed in se immediate peractiue facit similitudinem
uel speciem fantasmatis secundum obiectum. ut plurale quod res
corporalis uel fantasma eius agat in intellectu quod est specie ipsum
de ei suam speciem et ignobilius non agat in no-
bilius per aug. .e. musice. // hac est et quarta specie
non cognoscitur deus. tum quia deus non est corpus. nec
fantasma a quo species abstrahi et recipi. tum quia
sic deo esset ad simplicitatem. tum quia deus esset in-
tellectui presens ut obiectum quod est quod est falsum et huius du-
obus modis obicit. // species uero tercio modo dicta
que est obiecti similis et sibi dicitur habitus que est in intellectu
ut in subiecto quod et intellectus conuertendo se super illum per e-
andem speciem que ipsum in formant per eciam cognoscitur.
per aug. quod est aliqui asserunt de omni habitu esse
uerum dicunt quod anima habitus in se existentes per essenciam
cognoscit. non per speciem esse quod non puto esse uerum.
immo est caritas que est in uoluntate obiectum intellectu facit
in intellectu speciem per similitudinem caritatis que cognoscitur illa.
et omnis cognoscitur sit per similitudinem uel per essenciam conuertatur
quod habitus uel esse caritatis in intellectu esse non potest
quia deus in patria erit presens intellectui non ut
forma uel species accepta ab aliquo. nec solum erit
presens per essenciam potest modo est. sed et erit presens ut o-
biectum cognoscibile. sicut habitus intellectus non tamen ut
forma sed et ut obiectum est presens intellectui potest se
conuertat et reflectit ad illum deus sed erit presens
ut obiectum immo intellectui presentem quod aliquis ha-
bitus intellectui cognoscitur ab intellectu conuertente se super
obiectum ut obiectum presentem immediatum que est cognoscere deum per
suam essenciam non per aliquam speciem formam pedagog.
// Ad secundam questionem dicendum per dionysium et damascenum quod deus cognoscitur .s. per
remocionem proprietatum ignobilium per attribucionem proprietatum
nobilium absolutarum per consideracionem proprietatum rela-
tiuarum distinguendo. quod secundum in creatura est reperi-
re huius proprietates io deus cognoscitur per creaturas. Nam
eo quod creatura est de non habet proprietates ignobiles

deus cognoscitur negatiue .1. quod non sit ut
habet .1. damascenum et quod creatura est a deo uno bono
sapientissimo perfecto et huiusmodi que sunt proprietates absolute di-
ne esse et est ab eodem in personis. quod est agere
intendit sicut quoddam modo assimilare paciens et agere
uoluntarium uel artificiale oportet quod aput se preheat yde-
am uel speciem rei quod facturus est necesse est in creaturis
esse proprietates absolutas proprietates absolutis diuine essencie
correspondentes et proprietates respectiuas suo modo proprietatibus
relatiuis in diuinis correspondentes quibus considera-
tis manuducimur diuina unum et trinum. // Ad primum
in contrarium dicendum quod deus est medium cognoscendi se ipsum et alia ut
lumine uero ab ipso mens irradiatum quod sicut sol est re-
diens solis uel lumine est medium formale cognoscendi
solem. dicitur ergo quod sic lumine se ipso cognoscitur sed non in
se ipso. sed actum influxum uel creaturam ad aliquod
obiectum quod per id lumine cognoscitur et sic per omnis per uerum
sol emittit intellectui. sic deus lumine suum se expan-
dit menti humane per quod cognoscitur quidquid in creatura
cognoscitur per aug. explorem et per quod lumine et creatu-
ram per omnis diuina cognoscitur. unde deus est medium cognoscendi de-
um manuductiuum et representatiuum. // Ad secundum dicendum
quod duplex est tenebrositas .s. indistincta ut nocturna
et distincta ut nubis prima non iuuat ad cognoscen-
dum nos secunda iuuat et talis est creatura uel dicitur quod sed
creatura in se considerata non sit medium iuuans ad
diuinam cognoscendum tamen potest creature est similitudo dei aliquam impres-
sa est medium. quia contemperatum ad diuina cognoscendum sicut nu-
bes tenebrosa impedit uidere solem tamen ignis
in ea lumine solis oculo infirmo. quia contemperat et
proporcionat iuuat oculum debilem qui non potest su-
stinere solis claritatem ad cognoscendum per omnis solem.
// Ad .3. questionem dicendum quod trinitas habet cognosci tripliciter .s. per re-
uelacionem uel creature ut angelus uel sanctus doctrinam
et instruccionem et per inuestigacionem in creatura fac-
tam primo modo et secundo cognoscitur in esse unius et in plu-
ralitate. tamen quo ad apparata per fidem quod ad proprietates tercio modo non
possunt cognosci attributa essencialia appropriata
personis. sed non ut appropriata quod appropriata ut appropriata
non cognoscuntur nisi presupposita propter .ii. pro a dictum est
ad notorio fidei et secundum per primam aduencionem et crea-
ture consideracionem cognosci non possunt. tum quia
per aug. perfecta similitudo non inuenitur in creatura. tum
quia deus non perduxit creaturam per exercitam proprietatem plu-
rium. sed in creaturis modo trinitas inuenitur. sed non
talis simpliciter qualis est in diuinis. sed per exercitam proprietatum uel
attributorum esse unum faciat .ii. creaturam quod bonus

et huiusmodi quod pater et filius et spiritus sanctus. // Ad primum in contrarium dicendum
quod diuina habent causas et uocatas racionis. sed nobis sunt incognite
causas et deo et hoc noscas in patria .n. ut dicit aug. li.
de trinitate in plane uidebimus. quod deus trinus et unus.
sicut modo in uideamus. quod ad ymaginem dei sumus.
// Ad secundum dico et ad .3. quod philosophus et alii philosophi ad cogni-
cionem trinum peruenerunt non per propriam inuestigacionem
in creaturam factam. sed per bonam doctrinam uel per aliquam
reuelacionem a deo. uel ab angelo bono uel malo. uel
malo factam.

Circa secundam particulam queritur an omnis creatura sit
uestigium creatoris quo cognosci possit et
quod sic uidetur aug. super gen. omnis creatura gerit uesti-
gium creatoris et est similis ei sed simile cognoscitur
per simile ergo deus per uestigium creature. // Item ue-
stigium non est aliud quam quedam impressio similitudinis derelicta
in aliquo sed hec est in omni creatura racio dei ergo et cetera. pro-
bacio et maior continetur ergo sed creature una est et pre
habet .1. celi et mundi quod trinitas hec que est principium medium
et finis est in omnibus rebus per quod unum adhibuimus
magnificare deum creatorem omnium ergo cum in omnibus
sit unitas et trinitas in omnibus erit uestigium. //
Item uestigium est in modo specie et ordine per aug.
uel in numero pondere et mensura. sed hec est in omnibus per
per aug. quod uero hec non sunt nulla bona sunt ergo et cetera.
// Contra uestigium est similitudo. similitudo est rerum differen-
cium eadem qualitas. sed in deo non est qualitas quod nulla
est in eo accidens ergo creatura non est uestigium creato-
ris. // Item uestigium est figuracio lineamentorum pe-
dis in puluere sed deus est sine pede et est infinitus est in
infigurabilis ergo et cetera. // Item per aug. uestigium dicitur contra yma-
ginem. sed plures creature ut angeli et homines sunt ad
ymaginem dei et est eius ymago. ergo non omnis cre-
atura est uestigium.

Videtur quod queritur cuius sit cognoscere per uestigium et quod
bruti uidetur quod ut habet .3. li. de anima. omnia diuinum
esse appetunt et propter id operantur quecumque operantur sed
non appetitur aliquid nisi precognitum ad modum eius ergo qui-
bus cognitiua habet quod in talibus apprehensio morum ap-
petitum ergo bruta diuinum esse appetunt et cognoscunt
sed non per ymaginem uel per aliquam nobilem cognicionem
ergo cognoscunt per uestigium. // Item .10. mor. .16.
creaturas dei diuinas dei uestigia quod per hec que ab ipso
sunt secundo innuitur ad ipsum sed brutum non sequitur diuina
nec uadit ad ipsum ergo non cognoscit dei uestigium uel
quod qui tenet uiam solam uel aliam locum sequitur non attenden-
dit per sequelam ad ipsum sed .6. de consideracione uestigium

creature est, quasi quaedam scala ascendendi ad deum. Sed dicendum
cognitionem secundum solum primo cognoscit per vestigium,
quia nondum deum comprehendit. Sed haec est maior non habet locum.
Augustinus secundum etc. — ... videns deum non solum cognitione
matutina quae est deum videre in se sed in vesper-
tina quae est deum in creatura quam tamen cognitionem referunt
et reducunt in deum. Secundo per creaturam cognoscunt deum quia
est cognitio per vestigium. Sed quod homo ante peccatum non cogno-
vit per vestigium videtur quia immediatius et propinquius
non cognovit per mediatum et remotum. Sed contra. Sed homo
ante peccatum immediatius se habuit ad deum quam aliqua crea-
tura quae est tantum vestigium secundo etc. — Ad quod per se
decretur homo ad cognitionem intellectivam; sic sit ei naturale
secundo et primus homo habuit de deo cognitionem intellectivam per
medium ... et sic est cognitio per vestigium crea-
turarum secundo etc. — Ad primum ... est per
philosophum 11 metaphysicae omne agens in se habet speciem cuius
similitudinem inducit in patiente. Ergo deus sit causa agens
omnis creature, ergo quae creatura in aliquo habet similitudinem
sui creatoris. Habitu autem similitudo vel est perfecta vel ...
vel ... perfecta et imperfecta. Quae tamen representat quasi partem
perfecta quae representat deum quasi totum est perfectior
... quae representat deum totum per eius modum est per-
fectissima quae representat deum totum per modum et
... in creatura imperfecta similitudo est domus
respectu artificis quae non representat nisi unam partem men-
tis ipsius artificis. Perfecta similitudo est illius qui ...
... figurat ... ... quae indicat
totum esse ... in individuo sed indistincte. Perfectior
... est quae representat esse eius individuum et ... in hoc
imaginum adaptantur in rectitudine et situ et quanti-
tate ad modum imaginati. Sed perfectissima quae representat
ymago depicta totum esse ymaginati artificialiter quo
ad membrorum integritatem et modum et omne accidens secundum
... si in albedine vel alio colore ymagi-
natio assimilatur. ... ut ad manum quae
denotat suum artificem ... similitudo dicitur vesti-
gium quae est in omni creatura. Perfecta dicitur ... anima
secundum informationem est angelus vel anima beata. Vestigium
autem ... sumitur ad similitudinem vestigii pedis
in pulvere in quo ... vestigio ... similitudo
similitudinis imperfecte ... vestigium imperfecta
demonstratio ... quae tamen habet similitudinem partis non partialiter
quae non sufficit ad cognitionem individui. Sed ...
dicitur vestigium ... similitudo confuse et imperfecte
representans. ... quae ... creatura quasi est quid unum
et quae quasi habet principium medium et finem ut dicitur 1 celi et mundi

et quae est ordinata in numero pondere et mensura ut dicitur Sapientiae
11. Et quae quasi habet speciem modum et ordinem ut dicit Augustinus.
In quibus creatura est unitas et trinitas. Sed quia non est ta-
lis unitas et trinitas qualis est in divinis, vestigium
sed est quasi similitudo partis, non partis simpliciter quia in deo non
est pars. Sed quasi partis quia valde imperfecte deum representat,
et ideo proprie dicitur similitudo ... quam est quod dicitur. Sed unde
vestigium dei quia imperfecte valde cum cognitionem facit.
Perfecta autem similitudo ut nunc est anima rationalis quae habet esse vivere
et ... quae distincte et ... representat
ut ymago integre totum ... Sed similitudo gratie
est perfectior quae representat ... bonitate non
... dei bonitatis et pulcritudinis. Sic
ymago ... pictura ad modum eius representat
esse individuum. Sed similitudo glorie est perfectissima
quae representat deum quo ad suum glorie statum secundum
... sic ymago quae representat artificem similiter et
artificium vel officium de quo 1 Io. 3 scimus quoniam cum apparu-
erit similes ei erimus quoniam videbimus eum sicuti
est. — Ad primum ergo in contrarium dicendum quod dicitur est similitudo ...
... et imitationis. Ymago est ducens alterum in
aliud ... est ymaginis et ymaginati. De ymagine loquitur
philosophus non de ... de quo hic loquimur. — Ad secundum dicendum
quod iam patet ... quod vestigium dicitur hic non sumitur proprie
sed metaphorice sicut et agnus leo et huiusmodi dicitur deus. — Ad
3 dicendum quod aliqua condividuntur dupliciter, vel ut contraria vel
ut disparata. Prima in eodem esse non possunt. Sed
secunda possunt ... includit ... vegetativa
... sensitiva ... in distincte tamen in quo est
... rationalis et sensitiva in quo est vegetativa et sensiti-
va. Sic et ymago includit vestigium quia ymago
est secundum rationem vestigium ... et non econverso quia supp-
ponit ... sic ... dicit quod intellectus
... est non rationis. Vestigium autem et ymaginis
condivisio est rationis tamen quia vestigium dei dicitur ...
... communes. Ymago ... quo ad potentias cogni-
tive et ... — Ad secundum quod dicit quod ... est
cognitio vestigium ... cognitio per vestigium ... cognitio
in vestigio ... non cognoscit vestigium quia cogno-
scit aliam creaturam non ... est dei vestigium. Sed
... sic cognoscit deum non tamen cognoscit quod ...
... cognoscit vestigium quia
creaturam per vestigium quia per ipsum quasi per scalam
ascendit in dei cognitionem ... in vestigio quia in crea-
tura cognoscit deum ... cognoscit
vestigium et in vestigio deum quia creaturam cognoscit
et in ipsa deum videt. Sed non cognoscit per vestigium

quia cognoscit creaturam per deum non deum per creaturam,
non enim beatorum cognitio incipit a creatura ut per eam
quasi per scalam ascendant in deum et ad deum cognoscendum. Sed
incipit ... in deo in quo et per quem videt creaturam et
in creatura deum non quia ad hoc creatura indigeat ...
sed ad suam beatitudinem spectat ut deum in se et in
omnibus videat. — Ad primum in contrarium dicendum quod id
quod divinum esse appetunt intellectus nostri esse beatitudinis sed
de esse creaturae quia esse corruptiva habere non possunt
quo ad ipsum individuum per generationem conservare nituntur quan-
tum ad speciem. Unde ... dicit quod ... non deum in eo
quod haec appetunt nec per vestigium cognoscunt. Sed ...
cognoscunt et per ... possunt conservare appetunt.
— Ad 1 dicendum quod beati cognoscunt in creatura deum non per
creaturam nec ... creaturam in deum per ipsum in eius
cognitionem deveniendo sed ipsum in ea et per ipsam lau-
dando. — Ad 2 de primo homine dicendum quod ante peccatum et
cognovit per creaturam ... clarius quam
nos post peccatum ... obscurationem ...
... deteriorationem ... ad hoc ...
... dilectionem hominum et amore. — Ad
1 de ... dicendum quod ... primus ...
... per medium deve-
niendi in dei cognitionem. Per hoc patent responsiones
ad alias questiones.

[C]irca tertium principale primo queritur de subiecto ymaginis
... Circa primum queritur an
ymago sit tantum in anima rationali et quod sic videtur glossa super id
... dicit quod ymago
... tantum in ratione consistit. — Item ... est ad
dei ymaginationem in ea parte quae excellit bruta. Sed
haec est tantum ratio ergo etc. — Item Augustinus ... est ymago dei
quo eius capax esse potest sed solum per rationem attingit
deum ergo etc. — Contra Augustinus ... de Trinitate ... dicit quod ...
... ad ymaginem filii quo ad ... ...
... — Item Dionysius de divinis nominibus ...
... ymagines. Sed deus est ...
omnium ergo in omnibus ... dei ymago. — Item ...
dicit ... dei similitudinis ... omnia et ...
... est magis perfectum est magis simile deo ergo et ymago.
Sed hoc est universum quod continet in se omnes perfectiones ergo
universum est ymago dei.

Ulterius queritur quod cum sit dicitur ... rationis ...
in sola ratione superiori sit ymago dei et
quod sic Augustinus 12 de Trinitate ... humane mentis ex ... parte

quia consulere conspectum ... ymago dei est ... ex ... parte
... intendit et in hoc inferiora agendo non est ymago
dei. — Item ymago dei in patria manebit. Sed ratio inferio-
rum non manet quia dicitur officium administrandi haec inferiora
quod tunc non est ergo etc. — Contra in inferiori ratione reperitur me-
moria intelligentia et voluntas. Sed penes haec assignatur dei
ymago ab Augustino. — Item anima ... est ymago ... quae contem-
platur deum sed anima per hoc ... contemplatur deum et hoc
... per rationem inferiorem ergo etc. — Ad 2 ad primum
quod de ymagine contingit loqui dupliciter ... et large ...
ymaginis ... ymaginis ad yma-
ginatum conformitas ... similitudinis quasi coloris ex-
pressio quae plenius est in ymagine ... creature quae secundum sola
anima rationalis habet esse vivere et ... intelligere ...
sola habet ... ad deum quasi conformationem quia ... memoria
intelligentia voluntas totam essentiam anime rationalis ... nec
excedunt nec exceduntur ab ea nec ad invicem ut patet in
... habet ... quasi ... non dicitur adequatio
nec quia ... in aliis requiritur perfecta adequatio ymaginis
ad ymaginatum ... quod dicit Augustinus 83 q. quod equalitas non est de esse
ymaginis ... in anima et ... eius non est adequatio ...
dei nec esse potest quia et sola ... potest recipere dei similitudinem
... representantem ... quod dicit Augustinus quod anima dei ... est eo quod
capax eius esse potest ... reperiri potest
in anima sensitiva nec aliqua alia creatura. Si ... loquimur
de ymagine ... dicitur ymago quae habet aliquam ...
in aliquo assimilationem ... quae illam non habet. Sic ...
est ... de aliis creaturis quae sunt ad ymaginem ...
... ad primum quia illa ymago ... filii est non ymago
dei ... ad ... — Ad secundum dicendum quod ...
loquitur large de ymagine ... dicit quod ...
similitudinem quae ducit in ... dei cognitionem quasi ymago.
— Ad 3 dicendum quod cum dicitur sola anima ... est ad ymaginem non
excludit angelum ... eius ... est
angelus vel rationalis anima vel dicendum quod universum est magis perfectum
extensive et diffusive non intensive et collective in
uno sic perfectio dei est magis et collecta in intellectuali ... quam
in universo ... est universum quia intellectualis ... habet esse
... dei cognitionem et amorem non universum ...
— Ad secundum quod dicit per Augustinum 12 de Trinitate ... quod ad ...
ymago dicitur vel ut ymago ... et sic tabu-
la dicitur ymago quia continet in se ymaginem vel ut ymago
representatum et sic pictura tabule dicitur ymago ...
... totus homo vel ... anima dicitur dei ymago ... in sola
ratione et hoc ... quia ymago sic dicitur quasi ymitago ...

imitatur deum per contemplatione divine cogitationis et
beatitudinis similitudinem recipiendo aut deum per aliquod
consilium aut consultum exequendo. primo modo superior dicitur eo quod
in contemplando deum dicitur quasi statui suo obicit ut ab
eo accipiat eius similitudinem expressam quasi colorem qua
ipsum perfecte representat et sic maxime et superior in superiori
parte dei. secundo modo est in superiori parte imaginis sed minus superior eo
quod faciem a deo quodammodo reflectit quod per aliud scilicet
de agendis inferius consulit. tertio modo in inferiori exe-
quens consultum a superiori dicitur imago. sed ad hoc minus
superior quia et si dei similitudinem habet non tamen a deo immediate sed quasi
mediante superiori consilio et quia est faciem ad temporalia
inferiora convertit et ideo quasi obfuscatur propter quod in eo minus
dei similitudo exprimitur. per hec patet satis responsio
ad obiecta.

Circa secundum primo queritur an potentie que sunt potentie com-
ponentes sint idem quod substantia anime. secundo de harum potentiarum
distinctione. tertio an huiusmodi potentie sint supra suis actibus conve-
nienter. quarto de imaginis assignatione in mente notitia et amore.
quinto de ordine imaginis [?]. Circa primum queritur
an potentie imaginis sint accidentia anime vel id quod substantia et acci-
dentia anime. videtur quod huiusmodi potentie sunt anime totalis secundum illius potentia et ipsa
est in sua specie qualitatis quia licet actus secundum hoc potentie
sunt accidentia sed non in anime consistant. Item augustinus 14 de
trinitate c. omne quod potest intendi et remitti est accidens
per quod et plus vitam anime est accidens. sed potentie anime memo-
rativa intellectiva amativa et huiusmodi quod modo minus modo plus
potest homo intelligere et sic de aliis ergo sunt accidentia.

Item essentia prior et immediatius proportionatur sue
cause. ergo si quod aliter vel alleviatio in ligno est
accidens ex quod sua cum essentia scilicet caliditas in igne
sit accidens sed intelligere memorari actus sunt et per
consequens accidentia ergo et potentie anime harum earum accidentia sunt.

Item augustinus 9 de trinitate c. dicit quod sed cum amor notitia mentis
non potentia sunt anime et potentes imaginis sunt in anima
substantialiter vel ut dicam magis essentialiter non tamquam in
subiecto ut color et figura et huiusmodi. Item subiecto
accidente consumitur quod est vel intelligere suum subiectum sed si
recedit ab anima rationali vel intelligentia huius potentia scilicet me-
moria relicta voluntate non potest esse nec intelligentia anima
intelligentia quia per hoc est intelligentia ergo impossibile est quod sit
eius accidentia. Item actus per quod est accipitur non potest
ad actus stabiliter inesse sed in conspecti vel apparere
ut superficies dicitur esse stabilitum colorum sed apparere per
cooperari sed subiectum infertur scilicet superficiem et colorem stabilitum

inesse. sed potentie anime sunt per potentias et stabilitum esse subiectum
eum accidentia sunt. ergo potentie non sunt accidentia. preterea in-
conveniens quod huius subiectis sunt in potentia anime ut in subiecto
subiectus quod non respicit potentiam per comparationem ad anime
essentiam sed per comparationem ad actum et obiectum a quo recipi-
unt speciem et distinctionem secundum philosophum.

Utrum sed quare an anima sit sue potentie vel essentia et
quod sic videtur per augustinum pene in omnibus libris
suis et precipue per id quod dicit in fine suo de ima-
gine sicut pater deus et filius deus et filius deus et
spiritus sanctus non tamen tres dii sed unus deus habens tres
personas. Item anima est memoria anima est intelligentia anima est volun-
tas non tamen tres anime sed una anima habens tres dignitates
unde et hec imaginem dei gerit. Item eadem sunt
principia essendi et cognoscendi. sed essentia anime est forma con-
dans esse per potentiam et operari. ergo idem est esse anime
cum potentia et essentia. Item sicut se habet potentia passiva ad ma-
teriam potentia activa ad formam. sed potentia passiva vel receptiva
est idem cum essentia anime ergo activa est idem cum essentia cum
forma sed anima est forma cuius potentie sunt active et
cetera. probatio si materia non est idem in essentia cum sua potentia
receptiva ergo sed potentia ei advenit aut ergo a se aut
ab alio quod sola materia nullius est causa sed materia est forma
est tamen omnium accidentium et per se non ab alio quod tunc vel
esse vel intelligi posset materia sine potentia passiva et receptiva
quod falsum est. Item b. et augustinus 2 de trinitate 11 in
omnium eo quod est eternum dominum sicut non est idem habere et
quod habet in nec esse et posse ergo et potentia et essentia sunt idem
in anima. Item augustinus in quadam epistola sed 3. intelligentia nec
memoria et voluntas insunt anime non quasi eadem cum in
alia ita qualitas non est in deo sed est deus.

Item si anima idem est essentia et potentia ergo et esse idem quod in-
telligere et velle et huiusmodi sed hoc est falsum quod per augustinum
anima potest esse et tamen intelligere nec memorari ergo

et cetera. Ad primam quantum ad augustinum 14 de trinitate c. dicendo
quod potentie anime non sunt eius accidentia sed insunt anime
substantialiter vel ut dicam dicit augustinus essentialiter cum id
videm est quod actus non excedit subiectum in quo est.
quia quia potentia excedit animam non enim se intelligit
tamen et aliud anima et similiter amat se et aliud et sic
de aliis sed hec videtur nulla. ergo nec id quod plus per hanc
rationem est dico probo si actus non excedit suum
subiectum aut hoc est per se aut per intelligere agere si primo
modo scilicet hec forma substantia est in aliquo materia quantum sua p-
ropria. Secundo modo sed videtur falsum quod calor et omnis

sensibiles qualitates agunt extra subiectum in quo sunt
et in nulla videtur sua ratio. Item actus nulla alia ratio-
ne dicitur actus et alia ratione dicitur forma nam actus
dicitur respectu subiecti forma respectu actionis et subiecti quod informat
quod magis forma est actus et excedit suum
subiectum magis accidens respectu mentis non se exten-
dens extra proprium subiectum et similiter magis est forma et
informans non excedit suum subiectum informatum
seu quod informatur. Ad id ergo quod tu obicis
sic actus non est in suo proprio et est dico quod vere
magis est actus et forma [...] informans et similiter
forma realis non est [...] in ipsa in qua est
forma informans. unde anima non est in ea quod
informat in quantum est huiusmodi forma tamen magis est vita
cognitiva vel amativa excedit proprium materiam vel
corpus suum non dico magis est vita vivificativa
quod sic non excedit sed ut cognitiva et amativa quod
hic est forma activa secundum operationem. unde bona est ratio
augustini si similiter ipso per se sit accidens magis accidens
non excedit suum subiectum sed notitia et amor idest potentie co-
gnitiva et amativa excedunt animam similiter
quod aliud cognoscunt et amant ergo magis sunt ta-
les potentie. Secundo cognitiva et amativa non sunt anime
accidentia vel dic quod sic cognitiva sit potentia sui ex-
tensione ad aspectum quod est quasi excedere proprium subiectum
et amativa sit cognitiva extendere sui ad in-
tellectum. unde per augustinum est cognoscendo amans et amor cogno-
scens vel dic secundum augustinum 12 de trinitate de spiritu et anima et
musice 6 quod hec quod ad corporis sensum est et corpus
in luce sed ad aciem mentis est spiritus corpori in memoria.
unde sic visualis radius extendit se extra proprium
subiectum scilicet oculum ad corpus extra in acies animi exten-
dit se ad sensum per speciem in memoria retentam
et similiter potentia cognitiva et amativa quasi radius intelli-
gibilibus extra id in quo sunt se extendunt. non
solum autem propter hanc rationem sed propter et alias dico quod
non sunt accidentia anime prima sumitur ex parte subiecti
quia maxime et soli proprium est quod eadem numero existens est
susceptibilis contrariorum sed hoc nulli accidenti convenit ut
habetur in predicamentis. constat dico per se quod videtur quod eadem
superficies sit susceptibilis albi et nigri sed hoc non est
per se ut dicit auctor 4 metaphysice. sed anima per se subiecti-
tur eadem quia potentia in genere potentie est magis per se substantie
ei anime esse est susceptibilis contrariorum habitum quod ut
habetur 4 ethicorum. habitus autem potentie in comparatione ad actum

vel obiectum sed virtus inest anime absolute. potentia autem deter-
minatur in esse per actum et obiectum. ergo habitus ei
inest magis potentia est potentia ergo substantie. secunda ratio sumitur ex parte
operationis actionis vel actus autem ille sic et sic deter-
minatur ad unum. potentia autem anime precipue voluntas non deter-
minatur ad unum sed ad oppositum est ergo non sunt potentie
accidentia illa anime. tertia ratio sumitur ex actibus et
respectu illis distinctione quia per augustinum 3 metaphysice a. impossibile
est ad unum respectum esse similiter et alio respectu esse actus vel econtra
quod respectus vel relatio non mutat rei essentiam potentie autem anime scilicet
intellectum sensitivum vegetativum dant esse essentiale
huiusmodi que sunt forme vel dicuntur dicere non per artem in-
telligere intellectibus est esse quod si tollitur eis intellectum non
habet esse saltem quod prius et similiter sentire sensibilibus est
esse. ergo cum sensitivum intellectivum sint forme essentiales
respectu subiecti cum dant esse essentiale impossibile est quod sint accidentia
respectu operationis hec quia est intelligere sentire quod et quidem hac
de causa posuerunt. quarto id patet ex actibus et se
comparatione in nobilitate. eorum videlicet enim quod substantia precipue vi-
va nobilior est accidente ultima et maxima nobilitas
anime est sua beatitudo. hec autem sive dicatur operatio affinitate sive
potentie intellective per prius illis recipit in potentia et per causam
in essentia anime ergo si potentie sunt accidentia nobilius est accidens
quam substantia anime quod falsum est. Ad primum in contrarium dic
quod potentia illis duplex est prima est potentia aliquis quae est illis de-
licite esse vel substantia illius et hanc potest agere sua
dei illis facultas quod per se esse rei et hac non est
solum potest agere sed per se et efficaciter agere prima est substantia.
secunda est qualitas aliunde acquisita videlicet in oculo est
potentia sensitiva agentis visum et hec est substantia et est in
oculo limpiditas vel transparentia vel aliquid tale
consequens per se esse ipsius organi quod dicitur posse videre
videri magis eo quod propter hoc potest limpide vel clare videre
et hec potentia vel potestas est accidens et hec secundo modo loquitur philosophus de
potentia illa in predicamentis quod patet per exemplum sua quae sunt de
pugillatore cursore et huiusmodi quae non videntur
inesse potentiam sed facultatem vel potestatem convenientem corporis
virtutem quae ablata adhuc est homo. potest enim quis esse homo et
non posse pugillare vel currere ergo hec adveniunt
ut accidentia sed non potest esse anima sine ista potentia in illa
natura. Ad secundum dic quod illud est falsum et est argumentum
non sic actus proportionatur potentie et in hoc quod utrumque est
accidens quod falsum est sed proportionatur in hoc quod potentia expedite habet
actum liberum fortius forte et huiusmodi. nam ex eodem
medio argumento sic. nam est forma cum est omnium accidentium

ut habetur in phisicis. Secundo cum effectus proportionatur cause ut cum forma est actus. ¶ Set effectus magis dicitur proportionari cause intrinsece quam extrinsece et hoc ut ipsi faciunt sed cum de baculo baculus immediate se habet ad pro- manum meam quam ad primam motivam ipsius manus. Secundo percussio sit actus et manus est actus. ¶ Preterea quia substantia anime est actus quia ab ipsa quasi a causa fluunt potentie anime. Secundo si potentie sunt actus et effectus propter causam anime substantia erit actus quorum omnium fluunt et mediante sed supra ut intelligam dicam et ideo quia in ratione hac et in pro- dicta philosophi auctoritate se defendunt qui ponunt anime actus esse dicunt et plane est quod deficiunt. ¶ Ad 3 dico quod potentia intellectiva magis proprie et per se intendit et remittitur sed quo ad actus sui expeditionem qui dependet a ministerio aliarum potentiarum et organorum et ab obiecto magis vel minus cognoscibili et sic de aliis potentiis. Vel dic quod substantia composita et secundum genus vel est contrarium tamen per logicam quod secundum Augustinum [illegible] substantia simpliciter ut mens et forme [illegible] aliquid contrarium non fit [illegible] compositis. Sic [illegible] contraria [illegible] tamen [illegible] quod forma et secundum eam per phisicam quam secundum mechanicam et hac et via substantia potest intendi et remitti [illegible] magis est substantia quam [illegible] quia magis habet de potentia activa quam [illegible] et ideo cum potentie anime sunt substantia simpliciter et [illegible] potentia activa [illegible] possunt intendi et remitti hac via et tamen sunt substantia. ¶ Ad 1.

22° 2 q. 22° ut habetur in topicis idem dicitur [illegible] specie genere et numero. Idem non numero [illegible] in essentia [illegible] essentia [illegible] non unum sunt quia alterum est de intentione essentie alterius ut [illegible] est de intentione essentie hominis [illegible] et ideo [illegible] essentia [illegible] illa que [illegible] alterum alteri ut [illegible] quod [illegible] quod [illegible] esse non potest. Non tamen est de intentione essentie illius [illegible] ut caliditas est in [illegible] ignis [illegible] ut substantia esse tamen ignis [illegible] potest sine caliditate. Non tamen potest ignis esse sine caliditate. Secundum autem idem sunt album et musicum in esse. Dicunt ergo aliqui quod potentie anime sunt idem [illegible] cum anima eo quod sunt actus eius sed hoc iam improbatum est. Alii dicunt quod sunt idem in essentia solum ratione differunt potentia .n. activa et forma cuius est potentia idem sunt in essentia sed differunt ratione. [illegible] de forma in quantum [illegible] est extensiva in actum [illegible] debitam dicitur potentia et ideo si anima est forma simplex ut quidam dicunt [illegible] quod [illegible] eius potentia sit in essentia cum ea [illegible] composita et ita [illegible] dicunt tamen esse idem essentie cum forma eius et hanc

ignis

dicunt esse intentionem Augustini. Sed hoc [illegible] non potest de facili sustineri. Primo quia si potentia est esse anime aut dicitur totam essentiam eius ut distinctio distincti aut aliquid eius ut aliqui dicunt. Non primo tum quia si una potentia totam [illegible] potentia essentiam anime diceret et essentiam anime ut dicas et potentia idem sunt re. Secundo una potentia omnes potentias nominaret vel includeret quod est falsum et sic distincte. Si secundo modo dicitur essentia alterius potest esse et intelligi sine illo sicut alia potest intelligi sine potentia quod patet Avicenna et Algazel in methaphisica. Sic nulla autem potentia anime potest esse sine anima. Si autem dicas quod [illegible] dicuntur una potentia anime sed omnes simul idem [illegible] quod anima per essentiam comparatur unitati et eadem [illegible] sunt eadem ut [illegible] res sunt eadem ut bonitas sapientia [illegible] essentie divine idem re essentialiter et ideo sapientia dei idem est essentialiter quod bonitas eius sed cum non dicunt sed memoria et intelligentia et huiusmodi essentialiter dicunt ut sint potentie quarum actus earum [illegible] et intelligere et obiecta dicunt essentialiter [illegible] ut [illegible] sint alia .n. non essent plures potentie. Secundo hoc patet quia ratio [illegible] non valet quia cum forma et sua potentia dicuntur idem in essentia [illegible] est verum de forma cuius est tantum una non de illa cuius sunt plures potentie fluxe quasi effectus ab illa forma. Unde potentia illuminativa non est idem in essentia cum angelo quia sequeretur inconveniens superius conclusum. Tertio patet quia si essentia esset idem in essentia cum potentia secundo idem esset in ea esse et posse quod est proprium solius dei. Hoc autem est inconveniens secundo Primum. ¶ Aliud dicunt quod sic idem substantia non essentia quia essentia est quo res habet esse absolute substantia quia substat [illegible] ab ipsa fluxus et tunc est predicatio causalis non essentialis. Sed contra hoc est Augustinus 9 de trinitate [illegible] loquens de potentiis dicit in singulis horum substantia est et simul omnes una substantia vel essentia [illegible] non distinguit in hoc inter substantiam et essentiam [illegible] dicitur [illegible] de caliditate [illegible] ignis [illegible] quod dico est Augustini et Anselmo quod anima est sue potentie et sua potentia et [illegible] tamen substantialiter quam essentialiter. Sed hoc [illegible] quia [illegible] sunt anime actus ut dicit prima opinio nec est predicatio essentialis vel per essentiam ut dicit secunda opinio. Nec est predicatio causalis [illegible] nec [illegible] esse ut dicit tertia opinio. Sed est predicatio causalis [illegible] quia in hoc [illegible] idem est substantia et essentia secundum Augustinum essentia .n. ad presens dicitur [illegible] rei quiddidatis [illegible] dicitur Algazel in methaphisica sic quod deus non accipit esse aliunde omne aliud creatum habet esse aliunde. In solo deo idem est esse et esse vel quiddidatis. Alio modo dicitur quod [illegible] ex

dicit

unione forme et materie esse non est extrinseca forme in materia ut dicit Boecius de unitate et uno. Alio modo vero idem est quod forma quia sic esse est actus forme quia forma dat esse et esse dicitur actus essentie et sic dicit 3 opinio de essentia. Alio modo dicitur ipsa substantia rei quia hoc essentia sit in actibus non tamen proprie quia actus non habet esse nisi in substantia quia in esse est eius esse ipse quod dicit Anselmus de casu diaboli quia multe sunt essentie preter illam que substantia proprie dicitur et hoc modo et primo essentia que sunt in [illegible] dicit prima substantia. Sed quarto modo loquitur hic Augustinus de substantia et essentia in quantum anima est substantia vel essentia a qua fluunt potentie plures et in qua [illegible] subsistunt quia in toto suo posse quod ad eam cuius potentie [illegible] sua totam essentiam non [illegible] et ideo non est predicatio causalis sic si dicam regalis potestas est ipsa gubernativa ductiva et iudicativa et huiusmodi que omnia dicuntur diversas potestates [illegible] in una potestate regali et simpliciter [illegible] essentiam quod si opponat quod non sunt idem potentie anime in essentia tunc non representant [illegible] ymaginem dei. ¶ 22° non oportet quod ymago per omnia representet ymaginatum quia tunc esset equalis que non potest esse in aliquo ipsius creature ad deum et hoc patet [illegible] ad primum. ¶ Ad 3 dico quod [illegible] est de opinione prima que est esse non de [illegible] prima .n. faciunt [illegible] sua essentia [illegible] vel dic quod [illegible] est de primo [illegible] operandi non de secundo et [illegible]. ¶ Ad 3 dic quod non est [illegible] quia [illegible] dicitur eius completum et consilium anime [illegible] vel forma activa eius [illegible] complectum et ideo in [illegible] est [illegible] essentie et potentie in anima [illegible] vel dic quod potentia [illegible] dicitur duplex [illegible] vel aptitudo ad formam et sic potentia eius non est [illegible] sic nec [illegible] est sua aptitudo vel dicitur potentia [illegible] vel suscipiendi aliud quod per hanc [illegible] esse. Secundum in prima materia idem est potentia materie et materie essentia sic in primo agente qui est purus actus idem est potentia et essentia. Sed omnia intermedia que habent aliquid de potentia et aliquid de actu non sunt sua potentia nec activa nec passiva per essentiam quia sequeretur tunc quod activa potentia esset passiva et econverso.

Circa [illegible] quod primo de partibus ymaginis [illegible] distinctione et assignatione. ¶ Ad quod sic arguitur. q. de civitate xi. 23. super Genesim. hic quod memoria est in brutis. Sed in hiis in quibus communicamus cum brutis non est [illegible] ymaginis secundum Augustinum. Ergo memoria non est pars ymaginis. ¶ Item memoria secundum philosophum et Augustinum xi. de trinitate 2 est thesaurus specierum per sensus acquisitarum. Sed ad hoc inquisitionem movet voluntas. Ergo memoria non est [illegible] potentia sed voluntas. ¶ Item [illegible] de anima [illegible] quod duplex est intellectus scilicet agens et possibilis. Primus non est pars ymaginis

quia cum species sit in actu non oritur a memoria. Sed potius dicitur memoria ad actum. Futurus non est pars ymaginis quia est sicut tabula rasa [illegible] vel est actu depictum [illegible] non habet expressam similitudinem quod est de esse ymaginis. ¶ Item secundum Augustinum ix. de trinitate ymago consistit in ea parte anime in qua deum contemplatur. Sed voluntas non est potentia contemplandi sed operandi. Ergo non spectat ad ymaginem. ¶ Item secundum Anselmum voluntas est instrumentum se ipsum movens et alia. Ergo voluntas est prima omnium potentiarum et originis [illegible] non ergo procedit a memoria et intelligentia ut dicitur. ¶ Contra magister hic et Augustinus [illegible] de trinitate et alibi assignat in hiis ymaginem dei. Ergo et cetera.

Videtur hoc quod de ipsius origine sic. Omnes potentie sunt anime ipsi concreate. Ergo una non oritur ab alia. ¶ Item degenerabile et corruptibile [illegible] a destructive [illegible] si potentie anime non corrumpuntur ergo nec generantur. ¶ 22° ad primum [illegible] dicendum quod deus fecit hominem ad deum cognoscendum et amandum in quo habet finem et beatitudinem suam et ipse propter immensitatem suam excedit creature cognitionem. Deus habet a principio [illegible] dei et hec dignitas cognitionis. Nam aliter non [illegible] ad optinendum deum finem huius [illegible] dei et sui cognitio [illegible] et est ipsi potentie intellective que [illegible] et hec vocatur memoria. Sed quia [illegible] ut videat et non est eius [illegible] ut [illegible] tenere et illam unde quod dico de congnitione non de [illegible] quia intellectus potest se [illegible] et ideo quod habet in se ideo est alia potentia que dicitur intelligentia. Sed quia non anima se vel deum [illegible] potentia que dicitur voluntas. ¶ Ad primum [illegible] dico quod per Augustinum [illegible] de trinitate [illegible] quod duplex est memoria [illegible] sensitive organo alligata que est thesaurus sensibilium specierum [illegible] est [illegible] intellective et hec est de qua [illegible] intelligibilium acquisitarum [illegible] intelligibilium [illegible] vel a deo impressarum. Prima est partis sensitive et communis [illegible] temporis. [illegible] sed ab omni tempore abstrahit. Hec .n. memoria ut habetur [illegible] de trinitate xi. est presentium preteritorum et futurorum [illegible] ut cogitemus. Tertio non [illegible] nec [illegible] temporibus. Prima est [illegible] ymaginis non [illegible] est [illegible] ymaginis [illegible] est [illegible] ymaginis expresse et clare de prima [illegible] loquitur philosophus tamen quia non [illegible] intelligibilia nisi per sensibilia [illegible] intellectus sufficit ad recipiendum et retinendum [illegible] species in se receptas [illegible] intellectus simplicitate et nobilitate et ab organo absolutam quia nulla vis sensitiva potest facere quia est alligata organo [illegible] quod in ipsa [illegible]

c aut p^o spem retinent alia app^s tendunt q^a uis
retinet p aiit. sufficit ad represent^d intellcm z p
h pz r^o ad .7. — Ad .3. dic q intelligentia uocat^r h^s
intellcs pol' in actum reductus p intellcm agentem
z lumen sermu z p spem intellectuali memorie 9cet
tam p q^a tria sic actu ymago dei. — Ad .e. dic q
ymago d^c ee in ea pte q 9templat^r deum large
p^t .s. 9p^hendit ptem aie obm cognoscibile retinen
te z offerentem z h e memoria z ptem aie p^t ponit 9
templantem q e intellc^e z ponit ee 9templacioni uel
cognitioni ul ee affectiua q e uoluntas uo .n. dumtaxat
ymago il uoluntas diligens z affecta 9templale
p^e 9templantem amore copulari. Ad .4. dic q
pcedit de cognoscibili exteriori non interiori ad cogn^r
cible .n. intrinsecum uoluntas non mouet n^i plus mo
ta p^us p uim app^hensiua ipsius obi altitudine z
ymagin^{ar}. ul dic q d^c uoluntas mouere se z alia ipsius
imperium z libertate non q ad aliquid mouet n^i p^us
dirigat^r aliq^a cognicione q^a ei obm ul finis ondit q
ui e de fine z finis e mouens uoluntas z d^r mouere
non de necc^te m^g^is m^o mouet se d^c ipa affectiua i
q^u m^o mouet a^d de ipa 9gnitiua. m^g m^o affectiua
d^r ee pt ymaginis. — Ad .7. q dic q de pdict^r
tbus potencijs loqm d^r .s. p se ul ut ad actum !
exeuntis p^o mo sunt 9cete ipi aie simul tem
pore. h tn ecn aie e prior ordine n^e ipsa q dur
ab ea fluxe z sic una non oritur de a^li. si 9o
mo sic una nata oritur de alia non intelligentia se
extendit ad cog^d n^i memoria p^supponat q^a s^t spem
afferret n^e uoluntas ee illam affectare n^i cog
noscat^r 9^c z omne actus incit p se. mediate tn !
n^o q^uoniam in e me^{te} quantite z actus medie q^ue.
p h pz r^o ad p^mum. — Ad .7. dic q omne
...le includunt in^a 9trieta p obiectam z corrup^{le}
tales q^a non sunt p^e aie ul dic q ipsa e sta sp^e
z uol' irri cabiles in quibzdam 9trietatem
habentibus.

Utrum actuum quem an p^e sint sp sint !
actibz 9siste. z q sic dic aug^s. mens
ip^{sa} sp sui meminit sp se intellc^t se diligit —
It omne agens ultime sp agit si obm suum p^sto
h .s. hec p^e ultime sunt intae aie ut h^s tenuit.
z ipa ul dei similitudo i sp p^sto sunt s^i obi g^o
z c. — 9 .x. de trin. mens sp se nouit. h non sp se !
cogitat aut g^o cogitare sunt p habitu cognoscitiuus
aut p actu non p^o mo q si sic tunc z non cognos
cet cui^s 9trium p^mittit g^o 9o mo loq^r. — It

c p^sim de sensu z sensato z aut .6. inuicem una
ipsa in actu exiens impedit alia sen actum alterius
g^o iste tres non sunt sp in actu suo.

Utrum h queritur quid sit id obm r^o cui^s hec t^s
p^e sunt ymago z q r^o oim uel. q aug^s.
h^s assignat equalit^{er} r^o oim obiectum. p hanc a^e equalit^{er}
dicimur ymago g^o z c. — It in omnibz pt !
aia attendere deum z dz g^o si r^o dei d^c ymago
z z r^o oim. — Con h ymago d^c e in equalit^{er} ac
tum habz pt adinuicem h h non e n^i r^o sui
g^o tn se memor^s intellc^ido amando 9p^mit !
ymaginem p^to aug^s. de trin. cu mens intellc^t in
fiora non eatur cognoscere cognoscit n^e cu in
telligit inferiora. — It deus pt aie non p^sto
ee ipsa ptem z inferiori ipsa noscitiam h ipa sp s^i
p^sto e g^o r^o sui solum pt in actu ee h h ro^s
ad ymaginem g^o z c. — 9 .14. de trin. .14. mens
eo ymago dei e in q^o capax e eius z p^ticeps ee
pt. — It h^z .xij. de trin. .3. q ymago e in sup
p^mo intae h sic h^z d^m tn p obo g^o z c. !
R^o ad p^mam q^am. d^r q duplex e actus .s. inf^us z deli
beratiuus z d^c e spei .s. innata. z acquisita q^o ad !
actum p^mum z r^o spei innate. sp sunt i actu z
p h assignat^r ymago saltem n^e ul actus intellc^t ac
tus uo deliberatiuus qui e e adiutorio gr^e r^o
spei uel z h^s non sp e in actu alius e glie. z
h^i sp e in actu quidam e 9templacionis studiose
r^o spei acquisitate z h n^e sp e in actu p^s sep
p^mos modos h^z ro ymaginis p magis z min^s.
h p qr^tum non h^z ro ymaginis .d. imp^e.
Ad p^mum i 9trium dic q a^d e nosse a^d intellc^re a^d
cogitare aliud dicitur nam nos se d^c simp^c
intuitu spei ul rei p^sentis cognicione. q. cogi^{te}
dic discursum rei ul ppter suas in se ipa d^r
ente uo dic^r 9sideracionem eius p d^ras aiubz d^r
in 9paratione ad res alias d^o g^o q mens sp nosse
ul intellc^t se z deum .n. intuetur i hac intellc^t
agentis e adiutorio lucis sp expressi a luce et
na non tn se z deum sp cogitat z discurit q se
z deum non sp p^s ronem ppria respicit ut obm h ut
medium q^o cetera cognoscit n^e sp discernit q^a non
sp ab aliis distinguitur sic q^o uidet lumen uide
do colorem. h frequent^r se uide lucem cogitat !
nec discernit q illam ut obm uisus n^i intuet^r
alia uo intima lucis p se cogitat e ad ipam ex
intencione ut ad obm uisum dirigit alia discernit
e ipsam ab aliis uisibz distinguit^r. ex hui^s uero

intellc^u sic 9fuso quid generali z indeterminat^e a
mor rei sic intellc^e pcedit. — Ad .7. dic q p^e
non impediunt se in actibz coordinatis h inuicem
h i non coordinatis impediunt. u^d g^o opaco
sensus ymaginacionem iuuat qui sunt circa id
obm. si uo fiunt circa diuersa obiecta se impediunt
p^o mo fit in p^posito. — Ad .7. q. z z^e ymago
d^r d^c imp^se z p^se p^o mo d^c z e r^o quorzh obo
rum 9o mo dicta e t^e ut dic^r glo. sf i p^s. sig
tum e sr nos. e .n. ymago exp^ssionis rel^acionis
z similitudinis ul 9similacionis ymago bz p obo^m !
pa d^m .e^a deum p^ulcre z patio se ul dic q
ymago e exp^ssa similitudo. h^s a^e e in tbus
.s. in debita 9figuratione statue pcone in !
coloris assimilacione p h^s ymago tn^{m} 9sistit
in ipsa harum 9simili ad tum^{te} exigitur q^i
membrorum 9figuracione in unione r^o oborum no
extendendo se .q. statue situata pcone ino
gnua repsentacione ul assimilacione p infusionem
spei recepte .q. coloris similitudine in h ulti
mo mo hz deum sp sematis z distincte p obo
z no p h^s maxime e ymago i alius mod pt q^a hic
se z deum 9fuse p^o mo non e ymago n^i imp^se
9o mo e p^se h t^e mo magis p^se. origo .u. ipsa
adinuicem z in actibus ymo p 9uicem pt accipi
r^o aliorum a se z a deo h inuic^e p^se p h pz r^o^ne
ad obiecta n^i ad ultimum. — Ad q dic q potenciz
z negli^{bz} deus p^sto e h ut obm 9fuse 9sid^a
atum ul non ut obm poeius h ut medium

Utrum quartum q^e de ymagine 9sideratur
i mente notitia z amore z p^o q^e de horum
origine de q^a aug^s. h^s noticia pcedit a mente z amor
ex utroqz. — It ipsam ordo z distinctio cognoscit^r
p actus. h^s a^e e ordo actuum p^o .s. q mens spem
intellc^{le} 9s^at. 9o intellc^t cog^o fiat. tio uoluntas
cogitatiua amet. — 9 p aug^s .9. de trin. h^s tria
sunt in aia sibilite g^o ei 9cta sunt z origi
ne adinuicem p quas non hnt. — It mens plurium
hz in se spes q^a intellc^t n^i attendit z plures
attendit ul intellc^t q^a non dilig^t g^o non sp
ex se noticiam z amorem gignit.

Utrum h q^e de horum tum 9stabilit^e z ut q
una sint sba aug^s .9. de trin. c .4. mens
noticia amor tria q^odam sunt z h^s tria unum sunt
z i stabilit^e mq^e inq^e z essentialit^e aie insistit n^i
ut actus i sba q plus q ex eodem i^d in q^a

sunt q non ead^e actus. — It eodz. quo h tria n^i
eius d^e essencie sunt non uideo cum h tria i sunt
q non alterius aliem in tam mens p amata ul noca
sic unius g^o eius d^e essencie sunt h tria. — It e
.4. c. augustin horum sba e z simul omnia una sba !
sunt ul eem cu z relacione dum adinuicem z idem
ibi .xij. c .8. — It 9^a sic p^mum ph^us dic q
ap^d pfectam est actus intellc^t eadem e sba q p
bit p h q intelligimus actus eadem e intellc^u
ul alia tunc a^e e pfectus et non intelligimus alia q
deum dabit^r intellc^t a pa z omni actiue z coplab^e
intellc^t agens e ipa ut se ipo cuncta intelligat
sic noticia de q^a h^i loquit^r e actus intellc^t r^o sui !
ipsius p aug^s. z pfectissima q se totam nouit
quanta e mens g^o h noticia e ipse intellc^t p sbam.
— It ymago assignat^r p sbam aie z h r^o di
ne sr^{am}ie g^o sic in deo sunt tres p^e una sba
i dz ee q illa tria sunt una sba. — 9 aug^s .9. de
trin. c .4. dic q mens hiis nouit z amat. h a
mor z noticia sunt no accn q sunt actus q
aie ul h^itus g^o h tria sunt una sba imo una
n^e aliq^a sba. — It sba e q amat z intellc^t i
nam q^o quis amat ul intellc^t h noticia mens
nouit z amore amat ut d^c aug^s. g^o non sunt
sba. — It sba p^dicat quid. h a^e duo ad inui^ce
dicte. — R^o ergo horum pcium ymaginis p aug^s.
.9. de trin. p totum e q mens .i. aia intelligentia q
se ipam non p a^d h p sui essentiam cognoscit 9cepit
uerbum s^i p omnia sile q h uocat^r noticia se aut
metu ul sui ipius cognicionem 9cipere pt non pt
sine sui erga se ipam 9placentia z affectione hinc
e q ex utroqz pcedit amor sui i q mens non est
noticia n^e amor z e9^o. sunt tn una sba z singlo
rum horum e sba z relatiue dicantur adinuicem u^t
h^z .9. de trin. c .8. z .xij. c. — Ad .7. ar^{m} p^me
ptis dic q hnt pcedit de ptibz ymaginis que e
memoria intelligentia uoluntas. uoluntas non de hiis. — Ad
p^mum i 9trium dic q h aliena sint aliq^a 9cetera
simul tempore e illo non tn ordine n^e .un. pt ab
a^o e ^{alio} exigere sic sol 9cetera e lux sua tempe
tn ordine n^e p^us e ee solem q lucem. — Ad
p^mum dic q h tantas ymaginis d^c tn de aia r^o
sui ipius ultime. inde a^e e n^ile in ea q non cog
noscat z diligat .q. .q. quodam mo 9fuso q^a suf
fic ad cognicionem z amorem totale ul dic q q^a in !
aia sunt ipa dilig^t non p id q sunt h ut in

noti sunt .i. diligit ea nosse. Ad .i. q. dic
p intencionem aug. q mens amor et noticia sunt
una ssa aie qrum q q3 et una ssa aie sunt et
tn ut sunt ad inuicem relata na aia osiderata ut
sibi meminit de pnti et sic d mens et q3 cu sit uo
intellcl no pt sui meminisse n ocipiat sui no
ticiam q noti e .q. aia s noticia tn d ilsit omia se
diligunt e aia se ocipe ul sui notici acipit ex
ueg nec pcedit amor sui et noticie q amor e
.q. aia h a ta s aug .9. de tri. p tot dic sm
uccem B tres relones pt ad inuicem opant i q
mens no e noti q ocipe ul gignit n amor in
quo mens meminit ul noscit q3 tn hec tomia
simul i opat ad aie ssam sunt id q ipa no sol
ponit amali sic pt aie sit ipa aia B et ssab et
ocili. Alii dnt q h ta possunt intelli dup
ocie p aia memor cogno et amatr et sic id e
q ipa ul abstecte p hitu et actu et h dr q ul ipa
rit inatare ul acquisita p mo no sunt ssa
sic nc pucta quantitar n3 uiueas nui B sit ssa
ha q sunt hitus illes r sui q p reductonem po
ssa op hitudiur q ta huc aia toual no pficat
Fo mo sunt acci simpr. Alii dnt q mens h
po p ssa aie pt cogn et ama pstitute noti
p po cognicia a n habli se cogn et amor p po
amacia a n habli se amare et h hec sunt una ssa
e modica addicte ad illam. Ad pmu i orii d
q nec et amor r eencer sunt aie acci et e r
sfer inscar a n B ut notant aiam gignet
et notici ul ubu oceptum et aiam amaci s ama
cuia pl sit ssa cu relone tradica q rlo e rg r
obi e tn actus ut puto .q. osiale et osile r sbi
et q d aug .9. de tri .e. q amor et noti no st
in aia ut acci in sbo intelli ut quida dnt de o
mo acciir q accedit et recedit pt sbi cor
ne .v. et de tali essicat .s. de colore et hi no a
uult negare qn aliq mo hat mod accitur e
ut dicat .4. c. q relatiua sit relo io i creaturis
uido b3 mod accitir n in creatore s aug et boe
Alii dnt q rlo et amor dnt rlom no actus B
tu rim dicem ut e d ego sum dextr c no q
li dext ullm poit actus i me rim c r uidet a d
i me et sic e de noti et amore r aie. Ad .i.
dic q s lim supponit q intell e ssa q te ipa co
cognstat et io aia intellana h et r sui pt aliq mo
Ad .3. dic q s rem intellana pdicant quid B

s rom uos et modum rlonis pdicant p ale
et ad aliquid.

Tertio qr de dza pau omagis. Qa mens
et memo uident hre eund actum .s. me
minisse et sic intellia et noti hit p actu
nosse ul intellie. S r uotas et amor amare. B
pt cogs sunt p actus h io no sit disti
actus g no dnt. It mens aut sunt p
aie ssa et sic male omittet e alius pt
p alia pd et sic no diffet a memo a p hitu
ul actu et sic no potest d q mens diligit et a
mat B h d aug g et c. It s aug mens
e suppmu aie suppmu a aie e hitus s act.
Rn int ulas opiones de h duo uident
pbales. Una e q mens h hitum p po aie q d
intellia q deum et se intuet noti dic actu
q in se cognos se reflectit amor a opla
cencie ulic dic actum q a se pcedit et se cogn
tum diligit et q hu actus sunt oiles et i
sepables io ab alius actus no et q hu actus o
aiter aie q re ssa e po aug. dr Rete q sit
ssa no p pom eccilc q B p quidam redi
com ut puct d quantitas ul p pom cale
q aia e ca ul s ssam .q. ul pom ssalem h
hee actum. Una a po mo .s. p memo et in
telliam et uolunt sumpta dat p aie pot h
p pom et duos actus suos oiles alia e q p
mo sumpta pma .s. i memo intellia et uol su
mit penes ofermitate hanc pom et actum et
hitum eag i compacie ad dum q h3 obm et io
h e pcipue pma et io diuisio pmagie mens
notie et amoris de q .9. de tri. p tot sinci .x.
ii. pcedit ad hanc inquisitionem pma io pa s
i mente noti et amore sumit q ad sse ipi
uniate et rlonu dnt B .n. ta mens noti et amor
notant sse aie ssam s tres rlones q dnt
ad inuicem rln B in compacie ad aiam q ul sui
meminit ul ul se noscit ul diligit hui di
cit i aia pom a n silem ad pdcos actus r
sui ipius no dei et io unu e pma i q in a
lius q r e inior dei exp sio et io ut dem e au
illa diuisia pste alia .x. ii. de tri. ust ad fine
tocius li. Ad pm dic q pd memo notat
pom enci actum et deum B mens notat a
aie pom ad actu et aiam eh et q h rlom .q. o
silem ad noti p h p3 rnsio ad fm. Ad

.3. dic q mens r dei .i. in arg m de deo dic
suppmu aie hec B qu e r sui no dic sup
pmu aie B ul pom sui memo ul rlom ul
dic q mens e suppmu i gnie pt quib hitus et
actus no oniunat q sit pfcio eius pfecio no
oniunat pfectibli q unu sunt.

Ic queritur qo B que an gnio sit i d i
uinis Po de suppte h3 ti deus e de uita
te ponu diua gnone sign ulfcto an affirmcia
pcio recipiat in diuin. Circa pmu p que
ansit gnio in diuinis et ut q sit oiunc ulcio
s i ego aut gnionem et c. It s dyon bonu est
sui ocatiuum. g summe bonu summe ocatiuum B
maior e ocaco q creat ecci ul ssa p gnionem q
alia .g. B e deo atbuda. It anselm o insipi
deo atbud e quicq e melius B melius e ee
q no ee. B melius e ee gnante q no q gnio
atestat pfcionem s phm g et c. Ad i su
qo intell diuinu ee pfcissimu no d3 atbui
i deo. B deum i spu sco et filio e pfcissim
sn gnone g gnio no oit deo. It ut
h3 .x. et .xi. meth oponi gnat no in nc
forma. q si forma gnet no in cet aliquid
ma gnionis ex nb. q ul e au m et forma.
B i diuins no e oposo g nc gnio. It ut h3
.i. de gnone. gnio e tursmutacio forme ssal.
B in deo no e tursmutacio .i. B ap q no
e tursmutacio. no e gnio g et c.

Ue h que quid sit gnare i diuinis et q
loqui ul dice h ut g g .13. moz. 18. s
i d semel loquit deus. loqui inqt di e ubum
genuisse. semel loqui e ubu a d unigenitu n
hre. S monol .63. qh p se dic et a at et c
illa. B nc p nc aliquid a d gnat se ipm nec
deus dda h sua gnat ipa g gnare no e dice.
B q sit intellie ul q omps ssa intellcua i
tlli d se de sua ssa pducit sibi sile q no no ul u
bu intell. B deus e ssa intellcua g intellie
in eo e pduce s sile. B h e gnare q gna
te ul a d e q pduce s sile de sua ssa.
Dr gnans dining a genito. ul a .n. gnat i
se ipm. B intelles intellit se ipm g gnare
no e intellie i diuin. Ad pmu e B
ansel o insipi et p b m meth. quicq p
feccois e in creatris sic deo atbuds sio
mo p quis e quicq impfcois e ab eo remo
q utrq e repire in gnone e n repire s

hz .i. de gnone d gnio sit quid et simp pp e
alicuo q tuuiuat ad ee actule huis ee dependes
stayeble et impfcam Sd e forme ssal et tuuiua
ad h3 aliquid et e dup q qdam e equiuoca q gnat
dissimile gnanti ut ho ul pediculus soli q dam
uo e vniuoca .s. q gnatur simile et h e de ma a
e de aliena ssa ul ni ut e gnio e lre ad inuicem
ignis .n. in aere gnat ipsm sua B de ssa aeris no
e ignis alia uo e de ppa s ssa ut e ho gnet
ex hoie in q impfcois e q in eo e motus et dio
ssis no .n. totam dat filio eo q no pt siml
tota ee in pluribz locis nc simtate et tia
et q qh pdcar h3 impfcoem in d no e sollat
g omis impfcio et dicat q in deo no e gnio
q pdu simile ul pcius simlis tocius sse ocaria
p mod pncal .i. nc no uolunt ut d rich de
tri .ca. 6. e q tn sci no sumunt gnonem diuina
ad carnal gnonis silitune pt d q acip melo
ad silitudine spual ipius aie intus s ansel mon
p et aug de tri .9. c .ii. Ad gnionem a spuale ipi
intus ad silitudine osui tn requirit i oceptio
ocepti formata similitudo et oceptu euidens ex
pssio h a tn aut st in aia de re a et hi gnio n
operit deo q gnat de sua ssa aut de se ipa aia
n ut d ansel se i tuec d gignit sui silitune
q no n tone a se discenio pt et h mo e gnio in
diuinis .n. aia intuet se ocipe sui noticia ul
ul noticia q sui similitudo formata e ubum q se
aia g expmit s exp sse d s sic deus p se tuens
ocipe sui silitune q se dic expsse q ubum filius
pma eius Ipsu h tn e deo q ubu intus n e p
nc fecte p se s b tituuis q o ubo se tn d n a
B ubum dei e ssa p se stans p q o ubo se d et a
s ansel et aug b n h3 gnio et si in aliqs sit silis
in pluribz tn e dissimilis. Ad pmu i orm dic
q gnio e de pfce diui ee s imp r no tn in q h
p .B. in illa tn in q e formalis et feodi pn
et b in pte e qui e p n et forur pr aliqs sic
de p pfcone aie e spual gnio no q ubo eius et
uidere e de pfce hois no tn q ad pedem eius.
Ad sm dic q i diuinis n e gnio illis nc ea silis
B gnio spual simp illis gnonis simp ipius
intus de se ubu gnantis. Ad .3. dd q diu e
de gnone illi no dina ad alia duo q dic q gna
re e dice et intellie B no quit gnare n i diuins
et in aiu pt ubum s p oi simile gnat q ei no i
cludit pmu e sui ipius ituicio ul inspeccio.

ul
spium
noticia
[illegible]
agis
2a
ul noticia q ssitu ne d q se dic expsse
+ s silitu do dr
q d e gnare i dis
Pe .2e.

hoc facit intellectus in divinis et quod omnibus perfectior hoc large
loquendo dicitur dicere / verbum Anselmi Monologion c. 3. [illegible] et intellectus in
summo spiritu vel quod est quod dicere / sed dicere est se concepta
similitudine / [illegible] est concepte similitudinis perfecta formatio
et adequatio / quia [illegible] est generatas vel dicitur expressa repre
sentatio. hoc autem cum non sint in qualibet persona dicere / vel intelli
gere sed tamen in patre / ideo dicere et intellectus in patre possunt
perfici in generatione non / sic in aliis personis / nam quia in solo
patre est fecunditas respectu alterius non eodem modo ideo ei soli convenit
sive similitudinis concepte quia [illegible] habet respectu [illegible] quod in
actu est sed convenit habere suum conceptum sed conformatur et quod
adequatum / vel potius equalem / quia [illegible] habet primitatem quod [illegible]
effectus ideo convenit ei habere verbum vel filium / sive perfecte re
presentativum / et hoc est ideo quia quod prius est se et alias dicit
et intelligit. illa tamen hic solus pater generat verbum / di
cit in illo eodem vel non sunt in verbo saltem / ut dicit [illegible]
est intellectus meus intueor speciem que est in memoria mea /
~~hanc similitudinem possem perfice facere~~ concipio de illa
similitudine que informat aciem intellectus / que similitudine
ut illo dicitur vel exprimit sed speciem que est in memoria / si
hanc similitudinem possem perfecte facere intellectum meum et
illius / vos diceretis et intelligeretis verbum / non tamen ge
neratis verbum / et similiter spiritus et filius dicit in verbo vel non
sunt illo patris / non tamen dicitur verbum quod non est in patre
potentia. Sed quia non est necesse cum verbum patris quod non
est filius sit sed ipsi pater et spiritus sanctus non per modum
informationis. sic fuit in illo [illegible] sed [illegible] per omnia
simile non invenitur / patet per Augustinum super Ioh. omelia pater
generat filium vel verbum. sic flamma lucem et ab utroque
procedit splendor / ponamus quod lux et splendor vi
deantur / utrumque in luce vel in hac videbitur / neutrum
tamen lucem generabit / sed sola flamma / et hoc est ideo quia
licet pater dicit non tamen sunt eadem verba. Sed unum in divinis
ut patebit melius inferius. Ad tertium dicitur
quod dicere aliquando sumitur pro intelligere. ut hic [illegible] aliquando pro
disponere. Semel locutus est deus. i. eternaliter
disposuit / aliquando pro generare pater dixit et facta sunt [illegible]
dixit. i. verbum genuit. Ad 4 de intellectu dicitur
quod intellectiva [illegible] intellectus [illegible] producit [illegible] similitudinem
quia aliter non habet simile quod intelligat vel dicat. Sed
pater verbum et per omnia simile est pater et spiritus sanctus
et [illegible] ideo non eorum intellectus quod verbum genera
re [illegible] dicere et ideo [illegible] intellectus similitudinem producere.

Consequenter quero de supposito huius nominis deus / et quod
supponat pro persona [illegible] vel quod sic [illegible] habet [illegible]
supponit pro eo cui imponitur non a quo imponitur. Sed hoc
nomen imponitur huic divinitati et imponitur a divinitate. Sed hec

divinitas est persona / Contra nos videmus in aliis terminis quod
huius concretis ut hoc album et huiusmodi quod supponit pro
[illegible]
ad suppositum [illegible]
[illegible] de se supponit pro [illegible]
nomen deus sit [illegible] concretum [illegible] supponit pro suppo
sito [illegible]
pro aliquo individuo huius humanitatis [illegible]
[illegible] individua simul [illegible]
[illegible] sed hoc sic tamen deus est pater deus est fi
lius et spiritus sanctus hic deus quantum est de se non supponit pro
persona / Contra hoc [illegible] distinguimus unum est discretio ex
clusiva addita [illegible] suppositi pro individuo vel persona [illegible]
cit eum supponere pro uno solo. ut cum dicitur unus
solus homo currit. Sed hic unus et solus. Si addantur
huic termino deus potest supponere pro pluribus ut est dicitur
unus solus deus est pater et filius et spiritus sanctus. ergo non sup
ponit pro persona sed pro essentia.

Ulterius quero quomodo essentia divina vel divinitas suppo
nit pro persona [illegible] non potest supponere pro
eo de quo essentialiter dicitur vel predicatur / sed essentia divina vel
divinitas potest predicari essentialiter de persona ut est dicere pater est es
sentia vel divinitas. ergo supponit pro persona / Contra si non
supponit pro persona [illegible] negari de essentia. ut si
album non supponit hominem / possum dicere album non est
homo sed non possum hoc dicere divina persona non est essentia
[illegible] Contra
essentia supponit personam ut dicitur Sed essentia est tres persone
ergo persona est tres persone / Contra essentia est indistincta vel
persona [illegible] distinguitur [illegible] ergo essentia non supponit personam.

Ulterius quero utrum hoc nomen deus de sua signi
ficatione habet plurale / [illegible] suppositorum.
Sed dicitur non sunt plures dii [illegible]
Sed [illegible] non dicitur [illegible] plurale / Contra
deus dicitur [illegible] tres sunt habentes deitatem
ergo et tres dii / Contra plurativum est [illegible] unum solum
[illegible] Sed plurale geminat suum singulare ergo non
habet modum plurale quod non geminat suum singulare.
Contra deus est quo maius cogitari non potest. Sed
possit maius cogitari si haberet plurale. Responsio ad
primum dicendum quod [illegible] hoc nomen deus supponit [illegible]
[illegible] ex adiuncto variatur et determinatur
sua suppositio [illegible] ut [illegible] supponit pro [illegible]
sic nomen distinctum quod est [illegible] idem significat et suppo
nit [illegible] humanitatis forma non multiplicabile in suppositis
unde [illegible] est a quo nomen distinctum imponitur ad significandum quod
[illegible] ab ipsa [illegible] humanitatis forma et imponitur

quia s. toti composito / et sic hoc deus habet unum distinctum
modum quia significat unum non multiplicatum in suppositis / et ideo
supponit et significat idem. Sed unum a quo imponitur et cui impo
nitur ad significandum [illegible] ut hoc significat unum commune
pluribus et multiplicabile in eis / supponit autem quod est de
se est pro individuo. vel hic humanitatis / imponitur ad
significandum. Sed a forma [illegible] est quod significat et aliud quod
supponit et aliud quod imponitur a quo imponitur / Sed hoc nomen deus
significat unum pluribus [illegible] Sed non in e
is multiplicabile / et ideo quo ad quid habet unum cum omnibus. Sed
non in plane ut distinctum [illegible] quod ad modum distinctum idem
supponit et significat. [illegible] suppositum unum et
[illegible] persona. Sed [illegible] plenam [illegible] ad
[illegible] potest supponere unam personam vel duas personas vel tres personas
[illegible] advenit quia in deo est idem na
tura et res nature. i. [illegible] et suppositum quod in nullo alio con
tingit [illegible] ad omnia. Ad secundum quod
dicit quod essentia dei vel deitas supponit tamen vel essentia
non personam quod patet quia id [illegible] supponit et imponitur ad significandum
non quod significat vel a quo imponitur [illegible] vel deitas impo
nitur vel essentia [illegible] ad significandum non [illegible] humanitas
imponitur homini. Sed humanitati. Ad primum istorum dicitur
quod [illegible]
id a quo non imponitur. Sed suppositum sumitur generaliter id cui non i
ponitur. Ad secundum dicitur quod non est simile quia album non
est [illegible] ne
gari de suo [illegible] Sed essentia divina dicitur [illegible]
[illegible] non potest negari de essentia
dicitur quod est [illegible] et persona non sic albus
et homo. Ad [illegible] etiam quod dicit Ambrosius quod deus
est nomen nature [illegible] divina [illegible]
[illegible] eius [illegible] et nomen possunt [illegible] ad
[illegible] dicitur deus [illegible]
[illegible] plurale [illegible]
[illegible] habet plurale.
[illegible] ego dixi dii estis [illegible] plurale
Exo. 3. ego constitui te pharaonis deum [illegible] non habet plu
rale quia non divina [illegible] intellectu est multiplicabilis quia
[illegible] vel forma multiplicabilis tamen [illegible] actu [illegible]
forma hominis. [illegible] non actu simul Sed successive
ut forma fenicis. [illegible] non actu simul nec
successive [illegible] ut forma solis.
[illegible] actu Sed sola divina [illegible]
[illegible] plurale
Sed forma vel [illegible] divina nullo modo [illegible] est multiplicabilis
unde [illegible] quosdam [illegible] dicit deus
Ad primum istorum dicitur quod [illegible]

supponit [illegible] quia supponit debitam significationem. Sed
[illegible] non supponit quia aliquid [illegible]
ut est dicere uxor petri non est vidua. sic est dicere non sunt
tres dii [illegible] quod est [illegible] repugnantia
intellectuum et in debito modo significandi. Ad 2. dicitur
quod hoc deus et hoc deitas idem significant / tamen non huius
[illegible] modo significandi quia li deus significat suppositum [illegible]
quod non est multiplicabile. Sed li hoc deitas significat actum sup
positi qui actus est multiplicabilis non in suppositis / et unde
possumus dicere tres sunt habentes deitatem non tamen
sunt tres dii.

Ulterius quero de veritate propositionum divina significationem
significantium / et primo an hec sit vera deus ge
nuit deum / et quod sic [illegible] similem
in natura producere. ut equus equum. Sed cum deus pater producat
deum filium in natura similem / vera est hec deus genuit deum.
Contra vera est hec deus generat [illegible] aut [illegible]
quam deum non aliud quia tunc in eo [illegible] non [illegible]
[illegible] et nullo modo attribuitur ergo hec est vera deus
genuit deum. Ad [illegible] ut habet [illegible] li deus [illegible] supponit
essentiam [illegible] pro essentia vel persona non pro
essentia quia essentia non generat [illegible] nec generatur [illegible] pro persona
quia sic est persona que generat et est alia que non generat. unde sic
hec est vera deus generat deum et ista deus non generat
deum. Contra quia hoc [illegible] est de se suppositum indifferenter
pro pluribus [illegible] humanus [illegible] hominem currentem et
[illegible] non currentem [illegible] est hic homo currit et
homo non currit. ergo a simili in divinis est una persona generat
et alia non [illegible] deus generat deum et deus non generat
deum. Sed hec est falsa ergo et primum.

Ulterius quero an genuit se deum vel alium / et quod
sic [illegible] homo genuit hominem ergo se vel a
lium hominem. Sed deus genuit deum et non alium deum ergo se
deum. Contra hec est vera deus pater genuit alium [illegible] ergo
alium deum aut alium non deum [illegible] affirmando vel
negando. Sed [illegible] ergo et primum. Si genuit se
deum est [illegible] quod genuit
se ipsum quod est contra Augustinum dicentem nulla res genuit se ipsam
ut sic. [illegible] alium ergo est deus alius pater deum generante ergo
et duo dii quod falsum est.

Ulterius quero an genuit deum qui est deus pater [illegible]
non. Sed non ergo genuit deum qui non est deus pater. Sed
negatio removet totum quod sequitur ergo genuit deum ergo non
est deus et qui non est pater. Ad [illegible] li qui est relativum identitatis
ergo [illegible] suppositum [illegible] filium [illegible] li deum stat
pro filio. Sed hec est vera deus genuit filium qui non est deus
pater ergo et primum. Ad [illegible] ad primum [illegible] est hec

deus genuit deum, quia li deus ut [illegible] est pos
sit supponere tam pro essentia quam pro persona vel personis determina-
tur ad unum ad suppositum sic vel sic et ideo in deus genuit
deum pro [illegible] notionale requirit determinatur ad
suppositum pro deo patre li deum [illegible] que significat [illegible]
ubi deum stat pro filio sic ergo hec est vera pater genuit fi
lium id est hec deus genuit deum. Ad primum in oppositum
dicitur quod li deus stat in primo pro patre non tamen pater deus
non generat deum quia per actus generandi determinatur ad
suppositum pro patre et hec est negatio premissa et [illegible]
repugnantia intellectus quod deus pater generat et non generat.
tamen quia li deus significat unum indistincte ad modum termini
distincti in quo equipollet negatio preposita et postposita idem
non valet [illegible] non currit et non sortes currit et
ideo cum dicitur deus non generat simpliciter negat deum
generare. Ad secundum dicitur quod non est simile quia hominitas
est forma in suppositis multiplicata non deitas in pluribus et
ideo pater unus homo currit alio non currente et in utroque
propositio est in primo utraque vera sic in pluribus divinis. Ad tertium quod
dicitur quod utraque neganda est quia est li se sic recipit
respectu ad suppositum quod premisit et hec sunt pater et li aliud
[illegible] est sic in divinis [illegible] in generali [illegible] [illegible]
[illegible] ad unum [illegible] deum et est li deum sic [illegible]
li aliud ponit in [illegible] diversitatem quam in divinis non est
[illegible] id est si diceretur deus genuit deum aliud ergo
eundem in [illegible] [illegible] aliud in [illegible] utraque est falsa.
Ad primum in oppositum dicitur quod non est simile quia homo
generans et genitus differunt tam in [illegible] quam in [illegible] deus
[illegible] genuit alium in persona non in [illegible]. Ad [illegible]
quod non est [illegible] [illegible] [illegible] quia non [illegible] nego
ad id quod affirmabat de alietate et ideo [illegible] sic divi
deretur genuit alium deum et non alium deum et hec
ultima est vera [illegible] [illegible] simile de [illegible] aliquo al
bo qui est niger monachus et queritur utrum ille est albus
monachus aut albus non monachus utraque est falsa.
Ad 3 q. distinguendum quod li qui potest facere relationem
[illegible] id est ad suppositum vel relationem simpliciter id est ad significatum
primo modo est falsa [illegible] est vera et est simile ego video hominem
qui est digressus [illegible] [illegible] est simpliciter vera
si primo falsa est verius dicitur est magis [illegible] de re
latione vel li deus [illegible] [illegible] sic deus genuit de
um qui est pater [illegible] sic est falsa aut [illegible] et sic est vera.
Ad illud in oppositum dicitur quod nego [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] quod [illegible] sic non [illegible] est
[illegible] non est homo negative albus [illegible] [illegible]
[illegible] duorum non [illegible] quod removeat utrumque [illegible]
non [illegible] non est homo albus ergo non est homo aut

ergo non est albus.
Iuxta articulum primo queritur an possit fieri propositio
affirmativa in divinis et quod non [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] non et [illegible] [illegible] negatione in
divinis et de divinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sed predicatum [illegible] [illegible] compositione in affirmativa ergo
[illegible] affirmative de deo predicatur. Item omnis affir-
matio significat compositionem predicati cum subiecto sed in deo nulla
est compositio. [illegible] quicquid de deo predicatur predicatur ut
idem de eodem sed ut dicit [illegible] nulla est [illegible]
in qua idem predicatur de se. Item hec est falsa [illegible] [illegible]
est malus ergo [illegible] [illegible] [illegible] est vera hec deus non est
malus sed non malus ergo bonum est [illegible] [illegible]
et sic arguitur de aliis.
Iuxta hec queritur an predicatum predicetur de essentia et quod non
[illegible] quia in predicato est locus forme in subiecto [illegible]
essentia [illegible] se habet ut forma supposita ut [illegible] ergo [illegible]
predicatur de predicato non econverso. Item predicatum significat ut in
[illegible] subiecto sed predicatum non [illegible] essentie sed potius econverso.
Iuxta hec queritur an trinitas predicetur de essentia
sic deus est trinitas et quod non [illegible] [illegible]
quod id quod predicatur in divinis vel predicatur pro essentia vel pro relatione
sed trinitas non predicatur pro essentia quia tunc [illegible] [illegible]
trinitas [illegible] pro relatione quia tunc trinitas respicit ad
aliud. Item immediatius se habet [illegible] ad [illegible] quam
essentia sed hec est falsa [illegible] est trinitas. [illegible] trinitate
[illegible] unitas sed essentia [illegible] est [illegible] unitas ergo est
trinitas. Item deus est pater et filius et spiritus sanctus ergo est
trinitas. Respondeo [illegible] modus sic predicandi de aliquo [illegible]
essentialiter vel identice ut homo est homo vel homo est [illegible]
per essentiam ut dicitur est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
denominationem respectivam vel ponitur in subiecto ut
ego sum dexter [illegible] per denominationem respecti
vam quod ponitur ut ego sum pater [illegible] per deno
minationem inherentie ut ego sum albus [illegible]
est sunt in deo quia non dicunt compositionem in eo sed
essentiam vel relationem. [illegible] non est in deo quia in deo non est
accidens. Ad primum dicitur quod affirmatio sic [illegible]
[illegible] a parte rei signate non a parte modi significandi
[illegible] in deo non sine plurium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad 1 quod [illegible] sic [illegible]
pro modo significandi quia significamus simpliciter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non tamen est [illegible]
a parte rei. Ad [illegible] q. dicitur quod [illegible] omnimode
[illegible] quod est in divinis potest predicari de [illegible] et
econverso. Ad primum dicitur quod [illegible] locum habet in [illegible] per
inherentiam non quando est per identitatem [illegible] [illegible] [illegible] ad

[illegible] Ad 3 dicitur quod [illegible] omnimodam identitatem essentie
ad totam trinitatem [illegible] [illegible] tota trinitas de essentia et econverso.
Ad primum dicitur quod predicatur pro relatione [illegible] ut
[illegible] [illegible] [illegible] quod non [illegible] ad aliquid quod non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ad [illegible] dicitur quod [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] quam ad modum significandi quia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] quia [illegible] relative
[illegible] non est [illegible] quod pluralitas in pluribus multiplicatur
non tamen in [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distinctionem sup
positorum et [illegible] non [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] sunt
[illegible] [illegible] in hoc quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] et ideo sic hec est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod li [illegible] [illegible] aliquid unum [illegible]
[illegible] de quo illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] supponit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tota trinitas et ideo dicitur quod li deus [illegible] suppo
[illegible] [illegible] vel essentia quam [illegible] et ideo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
hec deus est trinitas vel pater et filius et spiritus sanctus.
Post hec queritur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
essentia generet. Secundo an sit genita. [illegible] an [illegible]
[illegible] fiat de nichilo. Circa primum sic essentia aut
est res generans aut non. Si non eadem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] est [illegible] ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
divinis vel [illegible] quod filius est ergo primum est verum [illegible]
quod est res generans ergo et essentia generat. Item de [illegible]
[illegible] actus essentiales ut [illegible] et [illegible] ergo [illegible] et de
essentia actus [illegible]. Item hec [illegible] deus generat sed
deus significat divinam essentiam et supponit ergo et [illegible] [illegible]
[illegible] essentia generat. [illegible] generare est actus distinguens
in divinis sed essentia est indistinguibilis quia [illegible] [illegible] [illegible]
ergo essentia non [illegible] actus generandi. Item si essentia
generat [illegible] ad genitum sed relatum non predicatur
de eo ad quod refertur sed ei opponitur ergo essentia dei sic
deus filius genitus non esset deus. Item actus
est suppositorum et [illegible] non formarum et abstracto
rum quia humanitas non generat sed homo et caliditas
non calefacit sed calidum sed essentia dicit quid abstractum
vel per modum abstracti ergo non [illegible] ei actus genera
ndi quod [illegible]. Ad primum in oppositum dicitur quod hec [illegible]
dicit essentia est res generans quia li res est [illegible]
et non potest stare in [illegible] quod est de se pro essentia vel pro
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] pro actum generandi [illegible] ad
[illegible] pro persona ut sic [illegible] essentia divina est res que est
pater que generat [illegible] ex hoc ulterius sequitur ergo essentia generat.
quia [illegible] actus generandi notat [illegible] [illegible] non essentie

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] in
filio pater generat essentiam et pater ergo essentia generat [illegible]
pater in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predicatur [illegible]
omnimode identitas que est in divinis non [illegible] [illegible] dis
tinguentis quia in hoc [illegible] esset falsa hec essentia est pater.
Ad primum dicitur quod non est simile quia sic [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] quidquid predicatur de [illegible] et de
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] in [illegible] non [illegible] sic quia [illegible]
essentia [illegible] [illegible] [illegible] includit in patre quia essentia omnis est
attributis patris non [illegible] [illegible] attributa essentialia [illegible] de patre
non [illegible] vel dicitur quod sic attributum [illegible] essentie ut
[illegible] non predicatur de patre [illegible] attributum [illegible] non predicatur
de essentia ut [illegible] et [illegible] actus generandi [illegible] est de
[illegible] in divinis. Ad 3 dicitur quod deus et essentia idem significant
non tamen eodem modo quia li deus significat divinam essentiam et [illegible]
quia est [illegible] [illegible] potest supponere pro persona essentia [illegible] significat
et supponit essentiam non pro [illegible] vel supponit per modum in
[illegible] quia significat per modum [illegible] abstracti [illegible] idem significat
calidum et caliditas tamen hec est vera calidum calefacit et hec
est falsa caliditas calefacit. [illegible] [illegible] modum significandi
actus [illegible] non sunt forme ut abstracte sed ut
est in supposito.
Iuxta hec queritur an hec sit concedenda essentia est pater quod sic
quia [illegible] in divinis omnia sunt idem ubi relatio non
distinguit sed relatio non distinguit essentiam a patre ergo essentia
est pater. Item si essentia non est pater eadem ratione nec filius
nec spiritus sanctus et in [illegible] [illegible] trinitas. [illegible] de quo distinctio
predicatur et distinctum sed pater est filius pater ergo si essentia
est pater essentia est filius pater. Item quod includit contradictionem
adinvicem non predicatur unum de alio sed essentia est res [illegible]
pater res non communicabilis ergo sic [illegible] est [illegible] [illegible] non [illegible]
cabile [illegible] hec essentia est pater. [illegible] quod li pater potest sumi
substantive vel adiective [illegible] non includit in re [illegible] sup
positum [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] et [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] for
ma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essentia denotatur in
[illegible] et sic est falsa. Ad primum dicitur quod illa distinctio
est [illegible] ut sumitur adiective non ut sumitur substan
tive id est [illegible] [illegible] non [illegible] suppositum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Ad [illegible] dicitur quod includit contradictionem est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] includunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia unum [illegible] [illegible] ad [illegible]
non [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] quia est indi
viduum est [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] est [illegible] essentia et pater idem sunt [illegible] non [illegible].

Secundo queritur an eternum generet ⁊ q̄ sic uidetur q̄
primo de generatione sic q̄ generatio ꝑ quam terminatur
ad actum generatio uero semper terminatur ad formam. Sed generatio
in diuinis ē generatio semper ergo terminatur ad formam. sed id
generatur ad quod generatio terminatur. id ergo ē forma q̄ eternum.
ergo eternum generatur. ¶ Item .4. phisicorum q̄ in aliquo
ꝑ se non ē motus sed eiusdem phisicorum. ergo cum in diuinis
non sit nisi ea eternum ⁊ relatio. oportet q̄ motus generationis terminetur
ad eternum. ¶ Item sed phisicorum mouentibus nobis
mouentur omnia que in nobis sunt. ergo ē generato sic mo
tus generato filio generantur omnia que sunt in eo. sed
eternum ē in filio genito ergo ⁊ c̄. ¶ Contra q̄ generatur ge
nerantur relatiue opponitur ⁊ ab eo realiter distinguitur. sed
eternum ab alio non realiter dicitur nec ab aliquo distinguitur sed eternum
per omnia. ergo impossibile ē q̄ generetur. ¶ Item ultimum
generans habet esse ꝑ id q̄ generatur. sed pater habet esse ꝑ eternum sicut
⁊ filius ⁊ .s.s. ergo sed pater eternum generatur habet esse ꝑ id
q̄ generatur. q̄ ē impossibile. ¶ Item eternum non ē ab alio.
sed q̄ generatur ē ab alio. ergo eternum non generatur. q̄ conce
do. ¶ Ad primum in contrarium dico q̄ philosophus loquitur
de generatione illa que simul terminatur ad formam singularem
⁊ communem. quia forma communis plurificatur sed uerum in creaturis.
⁊ ideo non plus solum generat sed ⁊ hominem. sed e contra
rio in diuinis quia forma uel eternum communis ē. sed non plurificatur
in pluribus. ideo generatio diuina tantum terminatur ad formam singularem
.i. personam non ad communem .i. eternum que tamen generando commu
nicatur. sed non generatur. sic pater preterea generans generantem
filium generat ei ius hereditarium ⁊ non tamen ius
hereditarium generatur. ¶ Ad secundum dicendum q̄ motus generatio
terminatur ad ad absolutum. ut motus generationis ad
formam. alterationis ad qualitatem. augmenti ad quantitatem.
ad aliquid autem dicitur relatio. qui non potest terminare aliquem
motum per se ⁊ ꝑ se. potest tamen consequenter ad hoc q̄ terminat
motum sicut ad equale secundum similem. ad quantitatem aliud equa
le. ⁊ sic dico in proposito q̄ generatio diuina terminatur ad
suppositum non ad relationem. relatio tamen sequitur suppositum genera
tum. ¶ Ad .3. dicendum q̄ non ē simile. tum quia idem
numero non ē in nobis pluribus. tum quia quod in nobis ē
dependet a nobis esse necessario. eternum autem una ē in tribus
personis. ⁊ eternum in filio non dependet ab esse filii cum
eadem sit in patre generante.

Ultimo hic queritur an hoc sit concedendum. eternum ē de eterno.
⁊ q̄ sic uidetur q̄ ꝑ Augustinum ⁊ simbolum ueri
bum dicitur deus de deo. sapientia de sapientia. lumen de lumine.
non de non ⁊ tamen hec omnia eternum diuinum significant. ergo
similiter potest dici eternum de eterno. ¶ Item filius ē de patre

sed filius ē eternum ⁊ pater ē eternum. ergo ē eternum de eterno.
¶ Contra ꝑ primum. prepositiones transitiue sunt quia dicitur
ē transitio ibi ē diuisio uel saltem aliqua distinc
tio. sed eternum ab eterno non ē diuisum uel distinctum. ergo
non ē eternum de eterno. ¶ Item sed ē distinctum ⁊ tamen
dicitur q̄ sed ē de sed. ergo eternum ē de eterno. ¶ Respondeo in
diuinis inueniuntur nomina pure essentialia ut eternum ⁊
dicitur eo q̄ absolute essentiam significant non dicunt
intellectus actum aliquem uel modum significandi aliquid ꝑ se
possibile ut pater filius ⁊ spiritus sanctus. hec aliud medio
modo se habent quia significant essentiam ⁊ dicunt intellectus
ad primum ad primum. hec autem potest esse quatuor modis
quia uel dicunt cointellectus distinctionem ut persona sapiens
uel aliquem actum ut sapientia. uel potentia ⁊ hec. uel uero
concretionem dicunt intellectus suppositum. ut deus homo
⁊ hec uel modum significandi qui contrahitur ut persona q
dicitur a resistendo ꝑ se uel substare proprietatibus. in hiis
omnibus accidit unum esse de alio. uel ab alio quia aliquem
modo attingunt modum personalem cui ē proprium esse de alio
ꝑ modum originis. in primo autem modo sicut pure essentiali
non accidit q̄ eternum sit de eterno. tum quia nec conno
tant q̄ persona sit. tum quia sicut id ꝑ idem esset origo
sui ipsius. ꝑ hoc patet responsio ad primum. quia non est
simile q̄ allegatur ꝑ simili. ¶ Ad secundum dicendum q̄
illa ē falsa accidentis. nam hic filius ponitur in maiori
originalis. in minori uero essentialiter. ⁊ sic dicitur de hiis
patre uariatur ergo medium. ⁊ hec autem inueniuntur alicuius
eternum de eterno expositum ē. filius qui ē eternus ē de patre
qui ē eternus. uel quanto nomina plus attingunt
nomen essentie tanto sunt minus proprie ⁊ expositione ⁊ quan
to plus attingunt nomen essentie ꝑ tanto magis
proprie ~~ē in nomine ꝑ exemplum communem~~.

Tercio queritur an filius sit de substantia patris. ⁊ q̄
non uidetur ꝑ Anselmum h. de processione spiritus sancti .c.3. nec
intellectus capit nec natura ꝑmittit illum qui de alio
ē esse illum a quo ē. sed filius ē substantia patris ergo non
ē de substantia patris. ¶ Item aut hoc esset ꝑ propter originem
aut ꝑ consubstantialitatem. primo modo ergo filius erit
de patre substantia ⁊ si secundo modo ergo sicut pater dicitur q̄ pater ē
de substantia filii q̄ falsum ē ⁊ c̄. ¶ Damascenus .1. li. generatio
ne ē ex natura substantia gignentis producere. sed filius de patre
a patre ei similis ergo ⁊ de substantia eius ⁊ c̄. ¶ Item pater
producit filium aut ergo de aliquo aut de nichilo. si
de aliquo aut de aliena substantia ⁊ sic non erit pater
filius aut de propria ⁊ sic ē ꝑ producitur de substantia
patris. sed de nichilo ergo erit creatura q̄ falsum ē.

Ultimo hic queritur an filius sit de nobis ⁊ q̄
sic uidetur quia in ꝑ dicitur de nobis quia non ē de nichilo ꝑ
cedente. ¶ Item pater non ē de aliquo ergo ex nobis.
non sunt ex nobis ergo sunt creature. sed sic ꝑ ipsum
creature. ¶ Item esse de nobis importat esse ꝑ non esse.
sed neutrum horum habet esse ꝑ non esse quia hec esse eternum.
ergo non sunt de nobis. ¶ Respondeo ad primum q̄ hoc propo
de in creaturis quatuor modis sumitur. quia aliquando pu
re materialiter ut cutellus de ferro. aliquando pure originaliter
ut lumen de luce. quo pure ordinaliter ut de ma
ne fit meridies. quarto materialiter similiter ⁊ originaliter.
ut filius ē de substantia patris homo. in diuinis autem non ē
materia. sed substantia que ē purus actus. unde personaliter sumitur
in diuinis quatuor modis. primo consubstantialiter ut filius ē de
substantia diuina. secundo originaliter ut filius ē de patre. tertio
ordinaliter ut Christus ē de eterno temporalis. quarto con
iuncti consubstantialiter ⁊ originaliter ut filius ē de substantia patris.
nam si tantum consubstantialiter acciperetur possibilis dicitur pater de substantia
filii. ¶ Ad primum dicendum q̄ hic de accipitur originaliter.
¶ Ad secundum dicendum q̄ hoc uerum quia hic de accipitur consubstantia
liter nec originaliter nec ꝑ se unde non ē uero sufficienter
enim. ¶ Ad tertium q. dicit sicut Augustinus in monologio .8. c. q̄
aliquid potest dici de nobis aliquo modo negatiue siue pri
uatiue ⁊ in hac significatione ordinalis. primo modo dicitur creatura
loqui de nobis .i. penitus non loqui ⁊ sic possibilis dicitur
pater de nobis .i. non de aliquo. sed non ē usitatus modus
loquendi. filius autem sic non potest dici de nobis nec spiritus sanctus.
¶ Secundo modo dicitur potentius hic exaltatus uilem hu
lem cum fecisse ex nobis. ¶ Tercio modo. mundus di
citur fuisse ex nobis. ut nec sit in manens in mun
do factum modo ē impossibilis ꝑ Augustinum. ¶ Quarto dicitur
hoc creari ex nobis quia esse leui cum non sufficit de
notatur. ⁊ sic dicitur pater ꝑ nobis saluos faciens il
los .i. quia sine merito uel causa sufficienti. ¶ Quinto dicitur
aliquid diuersum hoc de nobis .i. ꝑ quod sunt principaliter
deus omnia fecit de nobis ꝑ uiuibilia nullo materiam
nec pater filius uel pater de nobis dicitur. ¶ Ad primum
dicendum q̄ illa non ē tota causa. sed quia in nobis habet esse ꝑ
non esse simpliciter .s. nec actu nec potentia. ¶ Ad secundum dicendum.
q̄ pater potest possibilis dici de nobis .s. pure negatiue. sed
non ē consuetudo scripture sic loqui.

Deinde ~~solet queri~~. Circa primum queritur an in
deo sit aliqua necessitas ⁊ q̄ non uidetur quia Augustinus de
⁊ h. ar. .1. c. ē necessitas .s. coactionis prohibi
tionis immutabilitatis .1. immutabilitatis sed non ē in
deo sic compatitur ut patet in nulla habet auctoritate.

sic eum ꝑ nec eternam ut uidetur ē penitentia. genesis .6. peni
tet me fecisse hominem. ⁊ ē mutatio in intentione sua.
ysaia .38. morieris ⁊ non uiues q̄ dominus ē ezechie
ꝑ penitet dei. q̄ tamen ad lacrimas eius ⁊ precationem mu
tauit. ut patet ibidem. ¶ Item Bernardus li. de gratia ⁊ li.
ar. ubi ē libertas non ē necessitas. sed in deo ē summa
libertas ergo nulla necessitas. ¶ Item boetius sicut .1. de phisica
potestas rationalis ē ad opposita dicitur in maiori commento quia que
dam potestas irrationalis non ē ad opposita. ut calefactiua ig
nem calefacere. quedam ē ad opposita. ut aquam
frigefieri ⁊ calefieri. omnis autem potestas rationalis indistincte
ē ad opposita. sed in deo ē summe rationalis ergo magis ē
ad opposita. sed ubi ē necessitas ibi determinatio ad unum.
ergo in deo non ē necessitas. ¶ Item Augustinus ad oros
ium .1a. in deo necessitas non ē. ¶ Contra Richardus .1. de trinitate
quecumque sunt diuina necessaria ratione non carent. sed
hoc non esset uerum nisi in deo esset necessitas. ergo in deo
ē necessitas. ¶ Item Anselmus .5. methaphysice dicitur q̄ necessarium ē
proprie q̄ impossibile ē aliter se habere ⁊ hoc dicitur quia uel in re
ē ꝑ se uel in re est ꝑ causam suam. ꝑ primum est simpliciter
ē necessarium. sed quod in deo ē impossibile ē aliter se habere ⁊
hoc habet ꝑ se ⁊ non ꝑ aliud ē sic est prima ergo in deo ē
necessitas. ¶ Item Auicenna .1. methaphysice .8. uocat eum
necesse esse eo q̄ suum esse non dependet ab aliquo alio.
esse autem omnium aliorum dependet ab alio. ergo ꝑ ipsum
tantum in ipso ē necessitas. sed in ipso solo ē necessitas.
¶ Item arguit sic Augustinus idem .1. de ē proprie necesse
esse q̄ expoliatum ē ab omni potentia sui ipsius
sed solus deus ē hoc ē solus sit purus actus ergo
⁊ c̄. ¶ Item Bernardus de dispensatione ⁊ precepto. fe
lix ē necessitas que cogit in melius. sed omnis felicitas
ē deo attribuitur ⁊ eius causa ē sic bonus ⁊ causa omnis
boni ergo ⁊ necessitas coactionis ē in deo.

Ultimo hic queritur an deus genuit filium necessario
⁊ q̄ sic uidetur necessarium ⁊ contingens sufficienter diui
dunt ens ꝑ philosophum. sed non genuit contingenter ergo
necessario. ¶ Item ar. .1. rethorice .xi. necessaria fiunt que
uolentibus uel non fiunt. sed pater genuit filium natura ut
imperiosus probabitur ergo necessario. ¶ Item Anselmus .1. c. deus
bonus ⁊ inferiorem se deo impossibile. sed inferius ē de
um non generare ē hoc sit ꝑ fecundus in causam ergo
impossibile ē deum non generare filium ergo necessario. ¶ Contra
q̄ fit necessario non ē laudabile quia ꝑ Damascenum .1. li. .2. c.
solum uoluntarium ē laude dignum. sed deus ex
filii sui generatione ē summe laudabilis ergo non genuit
necessario. ¶ Item Augustinus .83. q. ubi nulla ē indigentia nulla

necessitas. Sed deus pater nulla indigentia genuit. ergo
nulla necessitate genuit. Item qui necessitate agit
compatitur sive coactionem. Sed deus nulli compatitur immo
omnis necessitas compatitur divine voluntati ut dicit
aug. in en. deum he. v. et xvii. ca. ergo necessitate non ge-
nuit. Respondeo ad primum dicendum quod necessitas prima est fun-
damenti et imperfectio, alia tamen fundamenti est rei perfectio.
prima est quatuor modis quia vel est impotentie vel indi-
gentie vel expedientie vel exigentie. Primo de prima s.
de necessitate imperfectionis. prima de necessitatibus [illegible] me-
dite. ad hunc modum reducitur necessitas coactionis
[illegible] prohibitionis violentie obedientie et huius-
modi omnis. sumitur [illegible] prevalentie. Secundo de necessitate
necessitate indigentie. i. 10. qui videt fratrem suum neces-
sitatem habere. ad hunc modum reducitur omnis necessitas que est
ex suppositione alicuius finis. ut ad sanitatem necessaria
est medicina. ad transfretandum necessaria navis. ad phi-
losophandum necessarium est studium. i. qui vult assequi huius finem
3 huius indiget. Tertio de tertio s. de necessitate expedi-
entie. mt. 18. necesse est ut veniant scandala. Quarto de
8 quarto s. de necessitate exigentie vel [illegible] posteriori dicitur
quod necessitas [illegible] lapidem ferri deorsum et
ignem sursum. quia non ignis perfectum modum nec suum habet
deorsum nec lapis sursum. et isto modo est necessitas
exigentie ad hec illum locum. nulla autem harum necessitatum
est in deo. quia in eo nulla est imperfectio. alia necessitas est
que perfundatur et habet perfectionem et est quatuor modis. s. necessitas
immutabilitatis coeternitatis vel coeternitatis dignitatis
excellentie independentie universalitatis. que habet
est in deo sicut est in deo immutabile esse aliquod im-
mutabilem nec esse nec mutari habet. et omne immu-
tabile immutabiliter necesse sit. [illegible] aug. [illegible]
[illegible] physica. 8. physica. vii. zacha. ego deus et non
2 mutor. de quo [illegible] glo. i. ad hebr. quod [illegible] flam-
ma est necesse est esse lumine. que est necessitas coeternitatis [illegible]
aug. sic quia pater est ab eterno necessario coeternitatis necesse
est filium esse ab eterno [illegible] simul [illegible] aug.
[illegible] omn. [illegible] in flamma sine luce et dabo tibi
3 presentem sine filio. [illegible] modo duos regendos necesse habet
[illegible] et mulier et huius [illegible] sua dignitatis. sic est excel-
lentie dignitatis est posse generare sibi similem [illegible]
in omnibus equalem. et hec [illegible] [illegible] dicitur quod
necessarium est deum genuisse filium et [illegible] [illegible]
[illegible] non propter indigentiam. sed quia condecet sua excellentie
dignitatis [illegible] [illegible] modo necessitatis est. qui etiam habet

esse [illegible] et a se. sic quia eius esse nec in potentia nec in
alio dependeat ab aliquo. sed econtra omnia esse ab eo depen-
dent. quod soli deo convenit ut planum autem i. meta.
ii. ca. 2. 8. et algazel i. metha. [illegible] quod vocant de
necesse esse [illegible] [illegible] ad formam q. [illegible] non
[illegible] quatuor modis. Sed de ultimis pater genuit filium
necessitate [illegible] [illegible] necessitate non [illegible] [illegible]
quadrupliciter. Sed pater genuit filium necessitate im-
mutabilitatis eternitatis et [illegible]. i. genuit eum immuta-
biliter. vel [illegible] dignissime perfectissime quod
[illegible] negant [illegible] deum non genuisse necessitate.
Hoc est quod heretici acceperunt necessitatem pro necessitate
coactionis vel indigentie que deo convenit nullo modo.
Ad primum in contrarium dico quod deus non penitet
[illegible] signo et [illegible] et quod dicitur tactus dolore
cordis [illegible] [illegible] est. Faciam sic [illegible] est eum
tactus dolore. Ad secundum [illegible] dico quod mutare
sententiam non consilium. prima est mutatio rei facta ex
[illegible] [illegible] sic medicus non mutat
arte [illegible] dat sano vinum et eidem egrotan-
ti aufert et dat tisanam et econtra. sic deus non mu-
tatur [illegible] sententiam [illegible] [illegible] mutat sed non mu-
tat [illegible] suum consilium. [illegible] dicit [illegible].
Ad 4. dico quod [illegible] necessitas coactionis non
stat cum libertate. Sed necessitas immutabilitatis immo
perficit eam et sibi adhibet [illegible]. Ad 3. dico quod
necessitas in deo est [illegible] ad unum non ex coac-
tione vel necessitate coactionis. Sed immutabilitatis perfectio-
nis necessitate et huius [illegible] tollit peccare ad oppositum [illegible]
[illegible] quia deus [illegible] [illegible] vult unum velle [illegible]
quod [illegible] pater [illegible] vult. [illegible] aug. [illegible]
et deus [illegible] [illegible] sunt divine voluntatis [illegible] pater
[illegible] dicere et posset [illegible] si vellet. Sed non vult
[illegible] vel dico quod in deo est potestas [illegible] ad oppositum non
respectu [illegible] s. ut faciat vel non faciat. sed non
ad oppositum moris respectu boni et mali. s. ut faciat
vel non faciat quia alterum imperfectionis est. Ad
[illegible] dico quod aug. loquitur de necessitate indigentie vel
coactionis vel violentie quod heretici dicunt patrem
genuisse filium ex indigentia vel [illegible] non co-
gente vel impellente. Argumenta in contrarium con-
cedo quia procedunt de [illegible] ultimis modis de necessitate.
Ad argumenta [illegible] [illegible] [illegible] ex distinctione
necessitatis patet. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] quod dicitur quod deus
est [illegible] rationalis et imperfectio [illegible] est [illegible] libera de [illegible]

loquitur quod deo non convenit eius necessitas. Sed [illegible]
secundo queritur an pater genuit filium volun-
tate. quod sic vel xv. confessionum. [illegible] quod voluntas [illegible] ad
[illegible] [illegible]. Sed pater genuit filium de sua [illegible] ut
[illegible] vel [illegible] ergo genuit eum voluntate.
Item [illegible] aug. idem eterna voluntate vult deus quod
vult. Sed constat quod ipse se vult genuisse filium
et sic vult [illegible] genuit. ergo eterna voluntate [illegible]
voluit et eterna voluntate genuit. Item ille or-
dinate et rationabiliter agit [illegible] [illegible] vel intellectus [illegible] sua
[illegible] moveat ad voluntatem et [illegible] voluntas [illegible]
ad operandum. Sed deus constat ordinatissime et rationabili-
ter genuit filium ergo voluntate [illegible] est ad generandum [illegible] et
[illegible] aug. ad orosium q. a. non voluntate nec necessitate pater
genuit. Item [illegible] [illegible] dicitur ab eodem idem
[illegible] est rationabiliter sapere quod rationabiliter velle. Sed filius
est sapientia ergo filium non precedit voluntas. Sed si voluntate
generaret filium voluntas precederet quia generans et mo-
tivum ad generandum est ante genitum ergo non genuit
voluntate. Item quod voluntate producitur in eo quod hoc est dissimile
[illegible] non producenti. Sed filius est patri non similis ergo non
produxit eum voluntate.
Utrum [illegible] queritur an pater et filius spirent spiritum
sanctum voluntate vel necessitate et quod necessitate [illegible]
6. de trinitate quod in deo est productio [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] pater esse vel non esse [illegible] a producente
[illegible] pater non [illegible]. Sed quod sic [illegible] de [illegible] necessitate [illegible]
ergo et [illegible] Item aug. v. de trinitate. 12. [illegible] [illegible] [illegible]
eterno accepit ut esset et donum esset. Sed ab eter-
no accipere de necessitate accipere. quia quod est eternum de [illegible] est
et necessarium. ergo de necessitate accepit. Sed accepit esse [illegible] spi-
5 rationem [illegible] et filii ergo et cetera. Contra aug. [illegible] de
trinitate. 10. voluntas [illegible] [illegible] [illegible]. Sed constat [illegible] non
esse [illegible] eterne quia una [illegible] est in tribus. ergo [illegible]
[illegible] procedit a patre et filio ergo voluntate [illegible]
[illegible] Item donum et datum in eo quod huius [illegible]
[illegible] [illegible] voluntarium non necessarium. Sed [illegible] aug. 4.
de trinitate. 12. [illegible] [illegible] procedit a patre et filio quasi [illegible]
et non donum ergo [illegible] cum voluntate et non necessitate.
Respondeo ad primam dico quod [illegible] est voluntas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] prima est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nulla [illegible] est in deo [illegible] [illegible] [illegible]
est non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
De prima sic quod de non voluntate [illegible] [illegible]

est in deo respectu alicuius [illegible] [illegible] quod vult ab eterno vo-
2a. luntate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] est in deo
respectu creature quia [illegible] ab eterno voluntate producendi creaturas
habuit. Sed tamen eam in tempore produxit. Sed ista non est in
deo respectu generationis filii quia ab eterno generare voluit
3a. et ab eterno genuit et [illegible] [illegible] genuit. [illegible]
producendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntate
filium genuit quia non produxit [illegible] modo voluntatis. Sed [illegible]
4a. [illegible] aug. et rich. [illegible] [illegible] est quando in producendo et
producto [illegible] complacet et delectatur et approbat et hac
voluntate genuit filium. [illegible] [illegible] [illegible] hic est filius meus
5a. dilectus in quo mihi complacui. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel complacentia [illegible] [illegible] vel gaudii et
hoc non est in deo [illegible] quia complacentia non accipit [illegible] [illegible]
Sed in [illegible] [illegible] ipso et ex se ipso [illegible] [illegible] ab [illegible] negant
deum genuisse filium voluntate [illegible] heretici quod hoc in-
tellexerunt de voluntate antecedente ex quo sequeretur
quod filius esset creatum quod [illegible] et [illegible] aliquid.
Ad primum est argumentum [illegible] aug. xi. confessionum dico quod
pater genuit filium de [illegible] [illegible] sua voluntate concomitante
non producente [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]. Ad 3.
dico illa [illegible] [illegible] in creaturis in quibus est [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] ad invicem. In deo autem omnia simul
sunt et idem sunt. non [illegible] [illegible] prius et posterius.
nec prius movetur ad generandum [illegible] [illegible]. Ad con-
trarium argumenta concedo quia procedunt de voluntate antecedente [illegible]
[illegible] dicisse [illegible] [illegible]. Ad [illegible] [illegible] dico quod
[illegible] [illegible] et voluntas sunt [illegible] in deo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod non voluntas [illegible]
1a. [illegible] [illegible] [illegible] quod productio a deo vel est a [illegible] vel per mo-
2a. dum nature [illegible] voluntate concomitante vel est a voluntate per
3a. modum voluntatis [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
modo producit filium [illegible] spiritum sanctum [illegible] [illegible] prima pro-
ductio dicitur generatio [illegible] spiratio tertia factio [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sed [illegible]
[illegible] immutabilitatis excellentie dignitatis et indepen-
dentie [illegible] non necessitate [illegible] nec indigentie nec expedi-
entie de quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible]. Tertio queritur quando pater genuit
filium [illegible] quod sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generare est de sua
[illegible] [illegible] producere. Sed quod sic [illegible] non generatur quia [illegible]
[illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] filia
[illegible] [illegible] genuit eum non. Item quod fit [illegible] [illegible] nec
fit vel generatur non. Sed filius dei generatur [illegible] [illegible] nec
[illegible] [illegible] [illegible] rich. 6. de trinitate 16. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] nec. Item i. [illegible]

tamen divinus quod est immutabilis est et generatione perfectam est. sed
filius dei generatione perfectus est. ergo non producitur etc. Item
operatio non vel non inquantum ulterius determinatur ad unum. ut igitur
ad aliquid determinata fuit. sed non determinatur in filio et spiritu sancto.
non est ad generandum. ergo si pater genuit filium non genuit.
Item philosophi devenerunt in cognitionem non per studium. sed in
cognitionem filii dei philosophi non pervenerunt. ergo non est opus naturae.
Item quod producitur non educitur de potentia ad actum per actionem eius
quod est eius actu. sed in deo nulla est potentia. est sed purus actus.
ergo nihil producitur in natura. Ad hoc quaeritur an pater pro-
duxit filium per rationem exemplaris vel ydee. et quod non videtur
ydea procedit id cuius est ydea. sicut archa in mente ar-
tificis est ante archam per eam factam. sed filius est
coaeternus patri ut splendor coaeternus igni. sed per Damascenum
li. 1. 19. ergo non produxit pater per ydeam. Item ydea dicit
oppositionem. sed pater in generando directorem non habet. ergo per
ydeam non genuit. Item ydee non est ydea. sed filius
est ydea omnium. quod per Augustinum. quia qui negat filium ergo
etc. Contra ... ad ... ep. 49. ydea est
... quam ... fuit exemplar ... Item quod procedit
per rationem artis et sapientie procedit per rationem ydee. sed filius
est huiusmodi ergo etc. probatio per Augustinum. Filius est ars plena om-
nium rationum viventium et est sapientia genita. Item filius
procedit a patre ut intelligentia a memoria. sed memoria habet
in se speciem. unde parit intellectum. ergo et pater habet in se yde-
am per quam producit filium. Respondeo ut habetur 1. de generatione.
opus naturae | aliud terminatur ad actum ut generatio per quod quid quod de-
alterato | aliud vero ad formam ut generatio simplex et hec etiam
aliud ad dissimile ut generatio equivoca quod sol generat hominem
| aliud ad simile et hec dicitur quando quis id simile. vel non pro-
ducitur de sua generantis ut est generatio elementi ignis. un-
de non educit ignem de aere de sua vel in igne. sed
aerem vel producitur de sua generantis et hoc vel de parte ut
in homine equo et huiusmodi vel de sua tota ut in dei filio.
ergo si possint omnia possunt dici esse producta vel generata
nihil valde secundum eius pater dicitur quod pater genuit filium usque
tam quod ex patre producitur vivi dat vel conveniat tota
essentia. quod ex patre modi productionis quod fit per modum
naturae quod sicut flamma producit ignem lucem sic pater filium
per Augustinum li. 10. 19. omnium quod est ex patre productus quod est
patri per omnia similis secundum naturam | nec obstat quod filius non
generat alium filium quod tunc non esset similis secundum naturam. sed
dicitur et per formam quod non distinguitur est pater a patre est ge-
nerans est eo tamen in essentia quod in proprietate. Ad primum
dicendum quod unum est de ... impedimento non ... de ...
quod in multis sui ... rationum. vel filius ... non generat.

hic est eiusdem nec est patre qui eum genuit sed ... in filio
sed non eadem sit non patris et filii tamen filius non gene-
rat. ... etc. tamen quod eis non generatio nec est confusio per-
sonarum et indistinctio. tamen quod non est in eis ad ... quod
est in eis per aliud modum. et predicatum cui non convenit nec
generare nec producere. Ad 1. dicit quod pervenerunt in
cognitionem non mysteriorum talis non divina et spiritualia
quod plene sufficientiam non invenerunt in creaturis vel per
aliquod ... deum cognoverunt ut habetur ro. 1. Ad 2.
dicendum quod verum est in creaturis in quibus potentia non precedit
esse completum. non in deo ubi similiter est totum.
Respondeo ad 1. quod sicut per Senecam li. de beneficiis dicitur est
beneficium sicut intellectum ut amor et amicitia quod est
vel per ... ... vel beneficiorum exterius
... quod nec exterius est beneficium vulgariter lo-
quendo exterius ut datum pecunie vel auxilium per ...
... et sic per Augustinum dicitur est donum scilicet in creaturis et creaturam.
| Primum procedit a deo ut ipse donum in quo donante ...
... quod est amor vel spiritus sanctus procedit a deo ut dona-
tum vel effectus ... donum tamen sic pater per
dicitur producere ... vel ut ydeam et rationem exemplan-
di ... vel ut ydeatum exterius per ydee rationem p[ri]-
mo ab eterno produxit filium ut ydeam. quod ut exem-
plum | secundo ... creatam creaturam per ydeam illam et
est similis. sicut quod sibi artifex fingeret si in men-
te nova ydeam. et exemplum non videns et postmodum per illa
aliquid faceret diceretur quod illa ydea processit ab il-
lo ut ratio exemplandi vel ydeandi et ratio ut exempla per
illam ydeam ... hic per ... ad primum quod opponit
de eo quod procedit ut ydeatum non ut ratio et exem-
plandi ... dico ad duo alia argumenta.
Ad primum aliud ... dico quod Seneca loquitur de hiis
quae ... fiunt in creatura non de creatore. Ad
1. dico quod filius non procedit per rationem artis et sapientie.
sed ut ars et sapientia. Ad 3. dico quod memoria alia pa-
rit intellectum de speciebus alia innata vel acquisita
quae est in ea ... quod ... alia sui meminit.
| hic secundo modo pater de sua ... generavit filium non
primo modo quod non produxit filium ad aliam speciem. sed
produxit cum in ... speciem et ymaginem in qua tamen sunt
ydee omnium.

Hic solet queri etc. | Hic quaeritur post de generandi
potentia in comparatione ad patrem. secundo in comparatione ad
filium. tertio in comparatione ad potentiam creandi. Circa
primum primo queritur | an in patre sit potentia generandi alterum
filium. et quod non videtur | quod si generaret alium iste esset patri

equalis et haberet per se ... primi filii eum uterque totum
et eodem modo haberet. ergo plures et per ... in nullo distin-
guerentur. sed idem penitus essent. ergo si plures generarentur
non plures generarentur. ergo cum sic sit impossibile non habet potentiam
generandi alium. Item vel in deo potentia est frustra.
sed si esset in deo potentia generandi alium frustra esset. quod
alium non genuit nec genuisset quod est immutabilis esset.
ergo non est in patre. ergo non est potentia generandi alium filium.
Item quod uno verbo se sufficienter manifestat et facit
quicquid vellet frustra potentiam proferendi aliud verbum haberet.
sed verbo eterno quod est filius dei pater se totum manifesta-
vit et eodem verbo omnia quecumque voluit fecit et
facit. per Augustinum et Anselmum. ergo frustra potentiam proferendi aliud verbum
haberet. Contra plus potest pater eternus quam temporalis. sed tem-
poralis pater potest plures filios producere. ergo etc. Item
filio genito. in patre quod remanet potentia generandi aut
non. si sic ergo potest adhuc generare alium. vel frustra
maneret. si non ergo amisit aliquam potentiam per generationem
filii quod est falsum. Item sic deo negat maius cogitari
potest per Anselmum et Senecam in omni eo quod in deo est. neque
maius cogitari. sed potentia infinita est in deo. ergo sic
est infinita ut ea non possit maior cogitari. sed ma-
ior est potentia quae intensive et extensive
plurium productionum infinita est infinita. quam quae intensive
tantum est infinita. ergo illa est in deo. sed non esset infini-
ta extensive productionem infinitorum vel plures fili-
os. in infinitum haberet vel inveniret possibilem producere ergo etc.
Hic quaeritur an potentia generandi in patre dicat quid
vel ad aliquid | et quod ad aliquid videtur. quia ut habet Boe-
thius potentia constituitur per actus. sed actus generandi est
ad aliquid. ergo et potentia generandi. Item quod patri est pro-
prium est ad aliquid. sed potentia generandi est propria patri. ergo etc. Item pro-
prius actus proprius non ... vel a propria forma vel
... non est vel a ratione. sed actus generandi est proprius
patri et ... a potentia generandi. ergo potentia generandi est
propria patri. Item potentia generandi inest patri non vero deitati
quod sic inesset filio et spiritui sancto. ergo inest patri vero per-
sonaliter quidquid sic inest ad aliquid est. ergo etc. Contra effectus
relativus est ad aliud vel potentia nihil. sed filius est patri consimilis ergo potentia
generandi est quae producitur est ... sed quod in deo est absolutum est
essentiale et quod est essentiale dicitur absolute non ad aliquid per
Boethium 1. de trinitate. ergo potentia generandi dei non est ad aliquid.
Item potentia magis absolute videtur dici de deo quam scientia quia
potentia ad pauciora se extendit quam scientia quia illa ad
bona tantum. sed ad bona et mala. sed omnis scientia in deo dicit
quid absolutum. ergo et omnis potentia. Item in deo idem est

posse et esse. et potentia et essentia. sed omnis potentia dei quid absolutum
dicit. ergo et omnis potentia eius dicit quid non ad aliquid. Respondeo
et dicendum est quod non est in patre potentia generandi alterum filium. vel
plures quod pater est per rationem | prima summitur ex parte generan-
tis. quod pater generaturus potest generare plures filios est quod
non potest generare unum perfectum et sufficientem in omnibus. deus
autem semel generavit unum in omnibus et perfectum et per omnia
et sufficientem. ut sicut ipse perfectus est perfectum genuit filium.
| Secunda sumitur ex parte eius de quo fit generatio. quod non pater
terrenus non potest totam substantiam communicare nec perfecte unam
nec perfecte aliam pater communicat. ut speciem conservet et se non
desinat. deus autem totam substantiam filio suo communicat et totam
sibi retinuit. ideo alium communicare non oportet. | Tertia ex parte geniti
quod in substantia paterna terreni communicata filio. non est una per essentiam
in utroque scilicet patre et filio. ideo potest pluribus per communicare quod et
essentialiter et per oppositionem relationes distinguuntur a patre distinguuntur.
Si autem deus plures generaret diceretur non distinguerentur ab eo
scilicet patre nec ab invicem essentialiter est sua essentia sit
una simpliciter indivisibilis. nec distinguerentur relatione eius
generationis quod una sola relatio vel proprietas scilicet filiatio esset in
eis. et in eis nulla distinctio esset vel quasi nulla est di-
stinctio per quam nec ulla pluralitas. patet quod impossibile est
deum plures posse generare quod tamen non est impotentie. sed potentie
quod si posset esse generare plures sequeretur vel confusio
vel sue divisio. vel generati imperfectio. Ad pri-
mum sed ratio quod pater terrenus potest plures generare et
non est perfectionis et potentie simpliciter. sed per quandam quasi similitudinem
sic quod dam imperfectionem et impotentiam non vero est ex pluralitate
potentie ut vero diceram quod pater terrenus plures generat. sed
ex diminutione quae non est ponenda in deo. Ad secundum dico
quod potentia quae est ad generandum unum filium remanet in patre.
quod non est generatio transiens sed permanens. ut lux a
sole. potentia vero generandi plures numquam fuit in eo. unde
non amisit potentiam generandi alterum quod numquam habuit.
Ad 3. dico quod non esset magis infinita potentia dei si
plures generaret extensive immo sic non esset infinita.
quod ut habetur libro de causis. omnis virtus plus unita
plus est infinita. ergo quanto plus recedit ab unitate
tanto minus est infinita. sed autem plures generaret vel
infinitos recederet in infinitum ab unitate. ergo si infini-
tos generaret filios virtus divina infinita non esset. dico
ergo quod non potest potentia infinita cogitari quam quae infinita
similiter vel virtute dicat unitatem simpliciter. Ad 1. 1
quod dicitur quid. quod est dicere potentia generandi ... includo scilicet
| potentiam | actionem | relationem. patet et per primum dicit aliquid quod potentia
est nomen essentiale. secundum dicit aliquid quod cum deus agat per

Sicut essentia deus est sua actio et omnis actio dei
id quod est sua essentia, quia cum dicit quid non refert ad aliquid
aliquid; tertium uero dicit ad aliquid, quia includit
proprietatem relationis que est paternitas, que per se dicitur ad filium.
Ad secundum dicendum quod huiusmodi rationes non ualent, quia licet actio
essentie sit essentia et actus persone in comparatione ad personam sit
essentia, tamen sic dicit quid, quia cum actus generandi
et de aliis actibus dicitur relatione ad genitum, uidetur quod ad
hoc per hoc actum includit dicatur ad aliquid. Propter
hoc aliter dicendum quod in diuinis quedam sunt nomina pure
essentialia, ut essentia, deitas, et huiusmodi; quedam pure personalia, ut
pater, filius, et huiusmodi; quedam partim essentialia, partim personalia,
ut deus generans, potentia generandi et huiusmodi, in quibus est
leuiter determinare uel [?] per nomen uel per uerbum
personale persona dicit simpliciter quid, simpliciter ad aliquid.
3. Tertium uero genus nominum uel orationum dicit quid et
connotatum ad aliquid et ad relationem. Unde potentia generandi uidetur
esse quod potentia ad generandum, quia soli patri conuenit ad hoc, licet una potentia
sit in tribus. Ad primum dicendum quod potentia distinguitur
per actum quo ad nos, non quod secundum actus sint in
genere actionis potentie in genere qualitatis uel quantitatis secundum quos-
dam, uel dicit quod intentio philosophi est dicere quod per obiecta et
actus cognoscuntur potentie, quia sunt priora potentiis quo ad
nos, non quod secundum actus sint in aliquo genere quod propter
hoc potentia sit in eodem. Ad secundum dicendum quod potentia generan-
di magis est potentia, dicit quid et est omnium trium uel patris,
licet magis hec potentia ad generandum est appropriata patri, et dicit
ad aliquid, et est sicut aliquale, uolunt sicut potentia
sciendi [?] tamen sicut [?]
tamen magis est ad sciendum [?] quia [?]
non sciret. Ad tertium dicendum quod potentia generandi non est in
deo unde deus tamen, non unde pater tamen, licet conueniat deo
deus et pater, quia ratione persone non potentia ratione [?]
generandi [?].

Circa secundum primo queritur an in filio sit potentia ge-
nerandi. Et quod sic uidetur, quia cum essentia filius
est imago patris expressa, imago autem [?]
[?] non imitatur expressionem nisi possit generare et
generare; sic pater, ergo in filio est potentia generandi cum
essentia. Item Augustinus contra Maximinum libro primo: absit
ut ideo potentior sit pater filio quia creatorem genuit,
non filius; non enim non potuit, sed non oportuit. Sed
duplex negatio equipollet affirmationi, ergo potuit, ergo
et potentiam generandi filius habet et huiusmodi. Item omni-
potenti inest quod aliquo modo possit, sed generare filium
unum [?] est aliquo modo posse, ergo inest filio cum

sit omnipotens. Item secundum Hilarium [?] filius procedit
a patre ut splendor a luce, sed splendor generat
alium splendorem, ergo et filius alium filium.
Contra: nulla potentia que oritur ex impotentia est in filio,
cum sit omnipotens. Sed si haberet potentiam generandi fili-
um, hec esset ex impotentia, scilicet quia non haberet perfectam et
completam [?] uel quia non posset implere per unam [?]
nem uel aliud huiusmodi; ergo non est in eo potentia generandi.
Item si in eo esset potentia generandi, aut generaret
filium aut non. Si non, tunc frustra esset in eo;
si sic, ille filius in nullo distingueretur a patre et
esset in diuinis confusio, quod esset inconueniens; ergo et esse
inconueniens sit deo impossibile, impossibile est quod filius habe-
at potentiam generandi. Item potentia generandi includit
paternitatem, sed non est nec esse potest in filio, quia tunc
non esset distinctus a patre, ergo et cetera. Item secun-
dum quod potentia generandi inest patri nec primum [?] impossibile
est quod alicui conueniat sine paternitate, quia sicut prius dictum
est primum et non primum esse secundum, ergo impossibile
est quod generat quod pater conueniat filio potentiam generandi.
Ulterius queritur an eadem sit potentia qua pater generat
et qua filius generatur, et quod sic uidetur secundum magistrum.
Item cum potentia patris et filii sit simplex et in-
diuisibilis, nec pater preter suam potentiam generat, nec filius
preter potentiam generatur, ergo utraque sua omnipotentia generat
et generatur; sed non est nisi una omnipotentia, ergo et cetera. Item
filius generatur aut secundum eandem potentiam qua pater generat
aut alia. Si eadem, habeo propositum; si alia, sed idem est in
deo potentia et essentia, ergo alia esset essentia in filio quam in
patre, quod falsum est. Contra: si est eadem potentia, accepit
eam a patre, et quicquid est habet a patre nascendo
accepit, sed non accepit ab eo potentiam qua generatur,
ergo non est eadem. Probatio minoris: quia accipit actionem
agentis non habet id ab agente, quia id habet necesse
antequam id in ipsum agat; sed filius potentiam qua generatur
recipit actionem patris generantis, ergo non habet a
patre. Item si eadem est potentia, sed in patre est acti-
ua, ergo et in filio est actiua; sed potentia qua generatur est
passiua, ergo actiua potentia esset passiua, quod est contra philosophum
in metaphysica. Item si eadem est potentia, ergo et idem
effectus, ergo et pater generatur et filius generat.
Responsio. Ad primum dicendum potentiam generandi secun-
dum [?] generandi potest esse [?] uel ubi actiui
uel ubi passiui, uel ubi passiui. Et primo modo potentia ge-
nerandi dicitur potentia qua quis generat, et sic est in so-
lo patre. Secundo modo potentia qua quis [?] et sic est in

patre et filio et spiritu sancto. Tertio modo dicitur potentia qua quis
generatur, et sic est in solo filio. Et est simile quod
una et eadem aqua in fonte generatiua dicitur [?]
talis originis, in riuulo dicitur emanatiua
a fonte, in lacu dicitur procedens ab utroque.
Ad primum dico quod debet concludi contrarium, quia imago
distinguitur contra id cuius est imago; filius autem si ali-
um generaret nec essentia nec persona distingueretur
a patre, quia filius et pater essent idem in essentia et
generare, et imago non esset expressa, sed penitus
idem. Ad secundum dico quod cum dicitur "non enim non po-
tuit", prima negatio non ponitur contrarie, sed contradictorie,
per impotentiam, ut sit dictum secundum glossam in ultimo,
qui non edidit contradictionem, unde non ponitur
contradictorie, sed pure negatiue, quia tunc [?]
narent. Sed [?] sicut in
proposito: non enim non potuit per impotentiam. Et si
sic admittatur, nec non impotens fuit quod filium
non genuit, fuit autem ex aliquo quod non genuit;
ergo si non fuit impotens, fuit potens, quod conce-
do. Sicut est potentia in homine quod non potest generare
asinum, quia sic haberet facere specierum confusionem, ita si
filius generaret, faceret personarum indistinctionem et personarum
confusionem. Et quod opponitur quod due negationes equi-
pollent uni affirmationi, dico quod uerum est cum fe-
runtur supra unam compositionem, non autem sic est quod hec: quod pater non
enim non potuit, sensus est non enim impotentia fuit, ergo
prima negatio fertur supra fuit, secunda supra potuit.
Ad tertium dico quod idem posse est in filio quod in
patre, sed non ad idem, uel dico quod posse generare magis
dicitur ad aliquid quam quid, ad aliud uero uel relatio-
ne unius persone et non alius. Ad quartum dico quod sple-
ndor generat alium splendorem, quia primus per se uero
tum medium illuminare non potest sufficienter; unde
impotentie et indigentie est quod generat alium, et ideo
quo ad hoc non est similitudo Augustini. Filius a patre
potest quicquid alius facere, et ideo alium non generat.
Responsio ad aliam questionem: quod eadem est potentia qua pater ge-
nerat et qua filius generatur, licet non sit eandem in-
finitatem, et est ad id quid in omnibus, sed non est ad
id aliquid, nec ad eundem modum connotationis, scilicet
alienum alius et alius, et modus huiusmodi alius
non mutat essentiam rei. Et est simile aliquale in
sole, qui eadem potentia lucet et illuminat; lucere tamen
est actus eius primus, ad quod consequitur illuminare
et illuminari. Sic generare dicit primum modum huius potentie,

non actiuam proprietatem, sic nec generari dicit passionem in
deo, sed modum habendi qui est ab alio per modum nec[?].
Ad probationem ergo in contrarium primo argumento dico quod ratio
procedit de agente et patiente nisi in inferioribus, ut
in quibus agens et actio procedunt tempore uel [?]
productum, et uero proprie est actio et passio; sed generans
non precedit genitum nec tamen origine, quia coeterni
sunt et unam naturam generans et genitus, nec est [?]
actionem et passionem, sed distinctionem per modum eorum
originis, quo hic est a quo alius et ille ab alio.
Ad secundum dico, ut habetur in quinto metaphysice, potentia actiua est
principium transmutationis in alio secundum quod aliud est; passi-
ua est principium transmutationis ab alio et in uero [?]
generans non est aliud a genito, et ideo proprie non est
in eo hec potentia nec actiua, nec in genito ut passi-
ua, sed ut ad aliam relationem et aliam connotationem. Vel dico
quod potentia qua generat pater et filius generatur potest dici ac-
tiua ratione primi actus primi diuini, quod est intelligere;
generatio enim in deo ut habetur secundum includit intentionem quod id
sunt secundum rem, sed secundum nostram considerationem hunc ordinem:
scilicet quod primo sit persone sui intuitio, postea sue similitu-
dinis acceptio et conceptionis formatio, [?]
conceptio uel intuitio per conceptum formati
plena expressio, que uerbum uel locutio, quia ergo primum
scilicet intueri se, id est quod intelligere se, et sic pater tam pater
quam filius potentia generandi eadem est in utroque ad hoc et
quasi actiua eiusdem, quia tamen quod sic generat connotat
[?] et tertium ratione huius quod generat, quod ibi non conuenit
filio, quo ad hoc connotatum non est actiua hec potentia in filio,
sed quo ad connotatum ratione [?] ab alio. Et est simile
aliquale in sole, qui eadem potentia lucet et [?],
sed alia sunt in effectu connotata. Ad tertium dico
quod non ualet, quia licet sit eadem potentia secundum rem, tamen aliud
habet modum et aliud supponit, propter quod pater et hec non eandem
scilicet effectum uel potentie ratione sicut solis, potentia habet aliud
effectum, scilicet [?] propter receptionem
diuersam [?] et dispositionem.
Circa tertium primo queritur an eadem sit potentia
generandi et creandi. Et quod non, uidetur quia prima
potentia scilicet generandi principium est generandi ubi actiui, conuenit tamen
patri; potentia uero creandi et actiue conuenit toti trinitati, sed quod
est eadem uni et reliquis, ergo hee due potentie
non sunt in eisdem; uel eodem non sunt una
potentia. Item posse generare non precedit in deo ge-
neratum; posse autem creare precedit creatum; ergo non est
una potentia. Item posse creare in filio est posse.

ab alio acceptum. s. a patre. sed posse generare ab alio
est in patre. non est ab alio acceptum. ergo non sunt idem.
Ad 2m. utraque potentia est infinita. sed non possunt esse du
e potentie infinite simpliciter. quia si essent due. alteri deesset
quod altera haberet. et sic neutra infinita non esset. ergo
tantum est una potentia. Item potentia est idem in deo quod essentia.
sed una est essentia. ergo et una potentia. Item plus videtur
differre sapientia et potentia in deo quam potentia et potentia. sed in deo sapientia
est idem quod potentia. ergo et multomagis potentia et potentia.

Ultimo queritur an nomen potentie dicatur de utraque u
nivoce. et quod non videtur. quia relatum et absolutum non uni
vocantur in aliquo cum sint diversa genere. sed potentia gene
randi dicit relationem. potentia creandi quid essentiale absolutum.
ergo potentia non dicitur univoce de utraque. Item per philosophum uni
voca conveniunt in nomine et ratione vel diffinitione. sed utraque
non dicitur potentia generandi a potentia creandi quia aliud non
est generare quam creare et ad invicem non se habent etc.
Contra. que sunt idem secundum rem non sunt equivoca. quia equivoca
sunt diversa secundum philosophum in predicamentis. sed potentia hec et
illa sunt idem secundum rem. ergo non dicitur potentia de utraque equivoce.
Item in uno et eodem penitus non potest esse equi
vocum. sed utraque potentia est in deo. ergo etc. Respondeo ad primam
dicunt quidam quod potentia generandi et creandi tria includit secundum ratio
nem includendi. scilicet potentiam. actum divinum. connotatum. quo ad
primum una sit potentia. sicut una essentia. quo ad secundum una
sit potentia. quia cum deus sit sua actio non habet aliam ac
tionem et per consequens nec potentiam unam. quo ad tertium alia est potentia
creandi quam generandi. quia prima habet connotatum creatum. secunda
increatum. Item alii dicunt quod potentia secundum rationem includit
sic media inter divinam essentiam in qua fundatur et inter
actus quos agit vel elicit. quia utraque potentia est una in
comparatione ad essentiam. sed due per comparationem ad actus dif
ferentes. qui sunt generare et creare. quia actus deus
cum habeat omnia differunt. s. creatum et increatum
et est sicut quod solis potentia illuminativa liquefactiva consumptiva est
una in comparatione ad solem. plurificatur tamen per comparationem ad
actus. Ad primum igitur patet responsio. quia procedit de potentia
per comparationem ad actus qui non multiplicant potentiam secundum
rem. sed secundum modum habendi principaliter qui sunt actus coor
dinati. et sic est sed ut iam patebit. Ad 2m
dico quod non valet. quia effectus presens vel futurus non
variat potentiam secundum se. solis namque cum sit fervens est potentia
... illuminare et tamen ad potentiam effectum non constringitur.
quia tamen una potentia fecit. Ad tertium dico quod esse ab alio
et non ab alio non variant potentiam sed relationem vel habendi
modum. sic eadem potentia sciendi est in patre et in

filio. plenius. et tamen pater habet eam ab alio et alia a se
ipso. et non ab alio. dico etc. Ad 5am. quia quamvis
potentia generandi et creandi sint una et eadem potentia in comparatione
ad essentiam ut dictum est. et ideo quia sic sunt univoca vel
non. est equivoce vel analogum secundum quid. sed per comparationem
ad actus et respectus connotatos ad quos habent
respectum aliquo modo pluralitatem. dicuntur non equivoce sed analo
gice. nam ratio potentie et ratio producendi in genere
habet. sed in speciali habent modum producendi diversum. quia ratio
producendi per prius convenit potentie generandi quam potentie cre
andi. prius naturaliter. secundum rationem includendi convenit ratio producendi
potentie producenti ad eternum quam potentie producenti ad
temporale. Ad primum dico quod hec absolutum et relativum
univocantur. tamen vere idem habent principium sunt. sed ana
logice ut sol et relatio causa sunt et dicuntur lucidum. quia
actualiter esse in filio dei et creaturis convenit non univo
ce sed analogice. Ad 2m. dico quod in comparatione ad
essentiam nec re nec ratione differunt. sed in comparatione ad ac
tus differunt nomine. quo ad additionem hec quod est generan
di et creandi et dicunt rationem specialem et non communem. quia
utrique quando convenit ratio producendi.

Circa quintum. primo queritur an potentia per prius dicatur
de potentia generandi quam creandi. ad quod sic. prius
est quod est perfectum. sed potentia creandi est communis tribus personis.
potentia vero generandi est propria patri. ergo per prius potentia dicitur de
potentia creandi. Item quod aliud includit necesse in ratione
non est prius est aliud quam hoc. sed per includit in essentia
non est necesse quia non intelligitur prius potest deus vel
cuius essentia intelligi. ergo prior est essentia secundum rationem intel
ligendi quam persona. et essentiale prius quam personale. potentia autem
creandi est essentiale attributum. potentia generandi personale.
ergo etc. Respondeo ex ordine actuum cognoscitur potentiarum
ordo potentiarum. sed actus generandi prior est quam actus
creandi quia ille eternus iste temporalis. ergo et potentia prius
prius dicitur de potentia generandi quam creandi. Item obiectum
potentie generandi prius est quam obiectum creandi. ergo et potentia.

Ultimo queritur cum potentia creandi sit contenta sub
omnipotentia an sit potentia generandi contineatur
sub illa. et quod sic videtur. quia potentia generandi est alia potentia. ergo
sic pater contineatur sub illa et potentia generandi contineatur
sub omnipotentia. Item maior est potentia generandi quam
creandi cum illa sit respectu obiecti infiniti. hec finiti. sed
potentia creandi continetur sub omnipotentia. ergo multo fortius
potentia generandi. Contra. si potentia generandi continetur sub
omnipotentia. ergo non est omnipotens qui generare non potest. sed fi
lius generare non potest nec spiritus sanctus. ergo neuter

esset omnipotens. Item omnipotentia est proprium dei. potentia generan
di non. quia creature conveniat. ergo sicut album non con
tinetur sub risibili. sic nec sub omnipotentia potentia generandi.
Respondeo ad primam. quia quod potentia per prius dicitur de potentia ge
nerandi. triplici ratione. prima sumitur ex hoc quod sicut
eternum prius est temporali. sic ordo ad eternum prius est
quam ordo ad temporale. propter quod ratione includendi necesse per
prius dicitur et ordinatur ad actum eternum qui est
generare quam ad temporalem qui est creare. Secunda sumitur ex
hoc quod deus omnia creavit per verbum ab ipso genitum. ut
habetur Io. 1. ergo necesse est prius intelligere verbum genitum
quam creaturas factas per verbum. ergo et prius intel
ligere potentiam generandi verbum quam potentiam creandi creatu
ram. Tertia sumitur ex hoc quod nemo sapienter agit
nisi per ideam et exemplar. unde dicitur vitruvius de domo. ut
habetur in. methaphisica. ergo deus mundum sapienter creavit. ergo
prius in eo ideam vel exemplar habet quod filium a se produ
xit ut ideam et exemplar et artem omnium. ergo necesse est prius
intelligere filium productum et potentiam producendi vel generan
di ipsum quam potentiam creandi ipsum mundum. quia si opponatur
quod aliqui philosophi posuerunt mundum creatum nec tamen in
tellexerunt nec crediderunt filium ut exemplar in se
habens omnium productivum. Respondeo quod tunc philosophi et male
posuerunt creationem quia mali fuerunt in auctore. Ad 2m
in contrarium dico quod illud verum est de communi quod dicitur preter
quidditatem ipsius predicati. et additur predicato differentiam specificam
ad quem determinat aliud. sed hic respectu huius actum et huius talem
aliud non est creare respectu huius quod est generare. quia nec prem dicit
quidditatem eius quod est generare. nec generare addit differentiam
specificam. sed tamen relationem vel respectum vel dicitur quod essentiale intel
lectum prius est personali. sed non essentiale dicitur in comparatione
ad extrinsecum quale est creare. Ad primum respondeo dicendum
quod illud verum est de proprio quod addit differentiam specificam addit
communi. alias non perfectum. sed posterius intelligitur. sed de proprio quod est
a communi ... et perfectum non habens est concretum per senecam et
augustinum et intelligitur quod est habere et intelligere vel autem quod est
hoc per actum terminandi attenditur ad prius actum
intelligendi prius est in homine terminari quam intelligere. sic
in proposito quia verbum genitum est ratio exemplar eorum que creata
sunt. ergo prius intelligere oportet potentiam generandi quam cre
andi. Ad secundum. quia dico quod licet omnipotentia comprehendat ex potentia
et omni. omne autem aliud tamen distinctionem relatam propter
universitatem creatorum ut Io. 1. per ipsum omnia facta sunt.
alii dicunt largam tamen pro creato quam increato ut est dicere esse
creatum vel eternum vel temporale. primo modo continetur potentia ge
nerandi sub omnipotentia. quia potentia est non secundo modo. sic et potentia

sicut omnia. Ad primum in contrarium dico ut dictum est.
quod filius generare non potest. et potentie non impotentie. sed in
patre est potentie quia ex hoc quod filius generatur esse in divinis
confunditur. sed ex hoc quod pater generat est perfecta distinctio. sicut dicitur
quod eadem potentia generandi est in filio quam in patre. sed non eodem
modo nec ad idem sed ad aliud. Ad secundum dicitur quod potentia
generandi divina continetur sub omnipotentia et illa non convenit
creature sicut nec omnipotentia.

Sequitur de iustitia. Circa primum. primo queritur an esse
sit proprium dei. et quod sic videtur. deus vel quod nominatur
aggregatur. sed ipse quod aggregat esse exod. 3. qui est misit
ad nos. ergo esse est proprium dei. Item seneca in proverbiis. non
nemo dicat proprium quod mutari potest. sed esse omnium mutabile
est. solius vero dei esse est immutabile. ergo esse est eius proprium. unde
genesis 18. moralia 27. solus vere est qui mutari non
est. Item proprium emanat de principiis propriis subiecti et non
advenit ab extrinseco. sed omnibus citra deum advenit
esse principaliter divinum esse. ut dicitur dyonisius de angelica hierarchia
c. solus vero deus in se et a se habet esse. ergo est eius proprium.
Contra. non est proprium cause quod convenit effectui. sed esse convenit
omnibus effectibus creatis. ergo deo non est proprium esse.
Item boetius libro de unitate et uno esse est essentie forme in
materia. sed in deo non est materia. sed in creatura composita. ergo esse non
... sed esse omnibus convenit. ergo non solum est deo proprium sed
maxime est commune.

Ultimo queritur an creatura sit verius creatoris quam
sic videtur. magis distant creatura et creator quam cre
atura et nihil. quia de creatura numquam facta est creatura. sed de non
facta est creatura. sed verius non est respectu creature. ergo creatura
verius est respectu creatoris. Item esse verum currit per
fuisse et fore. Item quanto creator excedit creatu
ram creatura nihil. quia utrique excessit infinitum et in
finito infinitum non est maius. ergo sic verius est verius res
creaturo in creatura respectu dei. Item esse verum currit per
fuisse et fore quantum ad instans vero verite verius respectu est essentia
dei. ergo etc. Item verius non ducit in cognitionem respectu eius quod ve
rissime est. sed creatura ducit in cognitionem dei qui verissime
est. ergo esse creature quod non est verius respectu esse divini. Item omnis
creatura vel est imago vel similitudo vel vestigium
dei. omne autem tale esse habet esse respectu dei. ergo etc. Item omnis
creatura dicitur relative ad creatorem. sed verius non habet rationem vel relatio
nem ad deum qui verissime est. ergo etc. Respondeo ad pri
ma ratione dico quod proprium aliquando dicitur quod per se vel quod soli
habet. et sic risibile proprium esse in tota resurrectione est per
proprium hominis. secundum Gregorium Nazianzenum. libro de homine. i. c. vel quod a se
solo habet et sic peccare proprium hominis vel quod quod natura

proprie magis inclinat. et sic esse al' mansuetum in natura
una est bonitas. primo modo creatura est proprium in deo. secundo modo esse
est proprium dei quia a se habet non ab alio. unde dicitur quod dico
proprie filium qui habet esse a patre masculine. tercio modo proprium
dei est misereri. unde in g(lossa) dicitur cui proprium est misereri semper
... ad misericordiam quam ad condempnandum
habet ... ad omnia. Ad secundum quod dicitur quod creatura
est vel ... potentia intelligi ... vel in quantum
nullam essentiam habeat vel in quantum nullam habeat proportionem cum
eius ad deum vel in quantum non habeat proportionem mutationis
... vestigium vel imaginem vel quod non habeat proportionem
... vel quod non habet proportionem ad ... esse
determinatam ... primo intelligitur
creatura non esse ... aliis duobus modis. Ad primum
igitur dico quod in infinitum non est magis et minus ...
...que infinitum distantie ... non ... mutacionem
et similitudinem quod creatura mutatur creatore ... non est
cure. Ad primum nunc non ... creatura ... secundum equalitatem
et creatura ... creatura ... quod magis est ... rationi
ad finem. Ad tercium dico quod mutans ... est ... non
non est vel secundum modicum.

Circa primum primo queritur an deus sit immutabilis. quod
sic probat aug(ustinus) ... omne
quod mutatur vel mutatur in melius vel deterius. primo modo
non mutatur deus quia ipse est summa bonitas. nec secundo modo
quia ipse est summa et omnipotens ... nullo modo mu-
tatur. Item omnis mutacio infert aliquid in
mutabili ... aug(ustinus) ... omnia creata videmus
mutari ... quod immutatur per ... ut immutabilis. Item
quod mutatur patitur. deus non patitur quia nec patitur nec ... ap-
... se ... aug(ustinus) ... musice. deo autem non est poten-
cia ergo non mutatur. Sap(ientia) ... omnibus mobilibus
mobilior est sap(ientia) ... sed quod est mobile est mutabile
ergo sap(ientia) increata que deus est summe est mutabilis. Item
qui se habet aliter quam prius est mutatus sed deus est de non
creante factus creans aliter se habet quam prius quia exivit de ocio
in actum ergo etc. Item adveniente forma accidentali
fit in subiecto mutacio ergo in subiecto forma advenient
forme relativa sed deus ante incarnacionem non fuit homo.
post incarnacionem verum est quod est homo. homo autem dicit formam
... de deo quam prius ei non conveniebat ergo mutatur.

Utrum hec que sunt propria sit deo esse immutabile
et quod nulla creatura sit immutabilis et quod sic videtur
aug(ustinus) ... solus deus est immutabilis. quia a forte quia
de nichilo facta sunt mutabilia sunt. Item omne quod habet
esse post non esse est mutabile. omnis autem creatura habet ergo etc.

Item ... quando meth(aphysice) ... quod ... est principium omnis
transmutacionis ... sed primus aliquorum in ... sem-
... non est ... ergo ... mutacio aliqua. Item ut
habetur ... phi(losophus) ... mutacionis non est mutacio sed id
cuius non est mutacio est immutabile ergo solus mutans
non est mutabilis. Item magis distare videtur ... quod
mutabile et immutabile sed deus potest facere et fecit de
nichilo ens ergo et de mutabili immutabile. Responsio ad
primam questionem dicendum quod omne quod est mutabile vel est mutabile a non esse
ad esse vel ... vel ab esse in ad esse sensibile vel ab
esse in ad esse intelligibile. primo modo deus non potest intelligi
esse mutabilis cum quia esset creatura cum quia nullus ...
fuit ante primum principium cum quia non esset eductus de
potentia ad esse cum quia sic deus fuisset per se ipso.
nec secundo modo quia mutatio ab uno esse naturali in aliud esse
naturale fit per aliquem specierum motus naturalis ut generacionis
et corrupcionis alteracionis et huiusmodi que in deo esse non
possunt quia in deo non est materia obiecta huiusmodi
mutacioni cum quia sic esset in potentia ad aliquid cum quia
sic educeret se ipsum a potentia ad actum quod omnia impossibilia
sunt. Similiter tercio modo non est intelligere deum
... quod ... de non sciente sciens vel
de vicioso virtuosus cum quia sic esset potentie ad
malum cum quia sic educeret se de potentia ad aliquam
perfectionem non habitam cum quia sic vel esset ipse perfectum
cum non esset recipere per unam perfectionem propter quam diminutam
... creatum dicere ipsum per ... de ...
Ad primum in contrarium dicendum quod sapiencia loquitur metaphorice
sicut ... dicendo summe mobilem quod omnes angulos
... regendo penetrare et ... vellet sic quod
sapiencia increata attingit a fine usque ad finem omnia
disponendo ... et ordinando et gubernando
nec ... immutabilis ... mobi-
libus mobilior. Ad secundum dicendum quod deus ... de non
creante fit creans non se habet aliter quam prius sed creatura
sicut medicus qui de non curante fit curans non
se habet aliter quam prius sed egrotus ... sic medi-
cus una hora potest velle et dicere egroto ... suam
medicinam et ... ... ut ... que est facta cum
egrotus mutatur non medicus. sic deus ab eterno
voluit creaturam creare et hic voluit sed in tem-
pore quia creatura non ipse mutatur sed ipsa de non esse
ad esse producta. Et ad idem quod opponitur
de ocio dico quod exitus de ocio ad actum duo dicit
scilicet actionem divinam et in creatura effectum. primum est
deo et sua essentia et voluntas eterna. secundum ... in

creatura. primum non dicit mutacionem sed secundum.
Ad tercium dico quod quadrupliciter potest aliquid advenire.
prima est una que predicat accidentale inherenciam
ut est non albo fit album. secunda que predicat aliquid
essentiale vel essentiam ut de aere fit ignis et dicitur
hic est ignis. tercia que predicat pure relacionem
ut cum quis fit alicui dexter vel similis ... modo
permanente. quarta quam predicat unionem personalem asso-
ciativam ... due ... in eo de quo dicitur mu-
tacionem ... non quod ... quarta non ponit
mutacionem in ... sed in ... et talis est in proposito
nam in incarnacione deus non est mutatus sed ... vel
in humana quod ... et ... ratione quia deus in quantum
... humana ... per se et inmediate personaliter
humana. si ergo aliquis ... colleret suam personalitatem et per se
ipso persone ... illa ... ipse non est mutatus
sed in illius persona filii in proposito. deus ... humana
in christo persona filii sustentat ... alia ... sub-
stancie ... habet ... humana persona filii dei
... associata in unitate persone. unde ipsa est mutata
quia meliorata et nobilitata. non ipse ... et ...
... una simplex in se habet potestatem
... iudicativam et huiusmodi ... alia ...
... si ergo dux ... moreretur et ducatus ...
ad ipsum rediret non regia potestas que simplex est a
quo emanat alie potestates mutaretur sed ...
... non se haberet regia potestas eo quod non exer-
ceret per se sustentaretur et emanaret quod prius per alium ...
Responsio ad secundam questionem quod mutacio ... moventis
... mutacio que dicitur creacio vel annichilacio ...
... generacio et corrupcio ... quantum variacio
... localis ... perfectio ...
sicut omne quod mutatur vel mutatur a potentia que est in altero ...
in se ipso ... que in se ipso vel est activa vel passiva
si passiva vel est potentia ad esse personale vel accidentale ... locale
vel perfectionis ... primo modo dicitur creacio vel annichilacio
nam quod res sunt educte de non esse ad esse non potest ...
... quod ... in creatis ... sed sunt per potentiam ... qui
... de nichilo educit ... tenet ...
... sed modo omnis creatura est mutabilis
... que est de nichilo et de se in nichilum vertibilis. Secundo modo in-
est mutacio ... quod creatura a potentia activa exeat ab
ocio in actum et sic ... est mutabilis quia non
se est in actu ... potentie active. Tercio modo mutacio
generacio et corrupcio et sic tantum sunt mutabilia que

post ... non est potentia ... et ... ut
in ... non ... celestia et ... in quo forma per
sic totum apparet ... Quarto modo sub-
iectum quod potest privacione forme est mutabile ... non
potest ... de non albo album ... non potest
esse nigrum quia in primo ... potest privari alia forma ...
accidentali manens ... sed in ... non quia nix non
potest manere nix sine albedine. Quinto mutari ...
... celeste quod est in potentia ad ubi vel ad locum non ad
formam ... locus ... non ... quod non ...
loco ... Sexto modo quibus ... est mu-
tabilis eo quod est in potentia ad aliquam perfectionem vel ...
... mutacionem ... perfectionem quia ut habetur a phi(losopho)
... intelligibiles ut ... et ... non ...
... sed perficiuntur ... et modo angelus ... potest ...
... gloriam vel perfectionem accidentalem quam non habet ...
... modo potest ... creatura mutari ... alius ...
modo aliqua creatura mutabilis ... aliqua non. Ad primum in
contrarium dicendum quod intelligencie separate sunt mutabiles primo et quinto
et sexto modo et quod ... intelligibile ... mutatur
intelligibiliter non sensibiliter ... de
et de hac ultima loquitur phi(losophus). Ad primum dicendum quod sic
... se ipsis ... non aliud sic mutacio ... quod
mutatur ... non ... non ... mutacio unde mu-
tacionis non est mutacio alia et sic loquitur phi(losophus). Ad secundum
dicendum quod ... mutabile ... immutabile ... non
... deus ... non potest sed ... quia ... non
includit in se ... sed ... creatum ... dicit in
se quod sit mutans et mutabile eo quod de non esse productum
est ad esse. dico ergo quod deus ... potest facere ... esse immutabile
... non ... cum ... quia ... est ...
... creature que non potest ... recipere. sicut ... dicere
... lapidem quod non est quia non habet quod ... sed quia lapis ... non
potest recipere.

Circa tercium queritur an deus sit simplex et quod sic
aug(ustinus) ... solus simplex est ... non
... aliud ... Item deus est ... in-
finitus ergo est simplicissimus ... ...
quanto virtus plus est unita tanto plus est infinita
sed quanto plus unita tanto est simplicior quia simplex
est ... ergo ... simplex.
Item quanto aliquid est in pluribus tanto est simplicius
quod patet quia ... est in pluribus quam ... et ... simplicius sed
deus est in omnibus ergo est simplicissimus. Item ...
... meth(aphysice) ... omnis nobilitas et perfectio ...

simplicium coniunctione ut dicit anselmus et anima que unumquodque
est unum coniunctione materie et forme. Item augustinus . a . super genesim
ad litteram . c . si anima esset mutabilis nullo modo materiam eius
quererem. Item aristoteles . 7 . et . 11 . methaphysice vult quod materia
est principium omnis transmutationis ergo ubi est transmutatio necesse est
esse materiam. sed constat videamus in corporalibus esse mutationem corpora-
lem et in anima spiritualem. sicut in corporalibus est materia corpora-
lis in anima erit spiritualis. Item . a . methaphysice habetur quod ubi est
potentia ibi est materia. sed in anima est potentia ad plura que non habet ergo et materia.
sed non sine forma ergo est composita ex materia et forma. Contra . 8 .
methaphysice habetur quod intelligentie separate non habent materiam [illegible] in-
telligibilem. sed anima rationalis est intelligentia separata saltem quoad
nobilitatem eius potentiam que est intellectus qui nullius partis corporis
actus est ergo anima nullam penitus materiam habet. Item
ut habetur . 2 . physicorum . sicut contingit reperire sic et aliorum predicamentorum
per se . necesse est reperire materiam ergo ad movere et motum
similiter. sed contingit reperire motum tantum ergo et movens tantum.
hoc est reperire materiam est forma corporalis et materia etiam ut
prima ergo est aliquid quod est forma tantum. sed non videtur esse
si non videtur esse nisi anima ergo etc. Item si haberet materiam non reci-
peret materiam nisi illa est quibus conveniret. videmus enim vi-
dere ut recipit colorem auris sonum et huiusmodi. sed anima omnia
cognoscit etiam quibus in materia non convenit ergo non habet materiam.
Item quod est compositum ex materia et forma sicut quod recipit recipit se-
cundum esse suum. id quod receptum distinguitur a recipiente et dat
aliud esse recipienti. sed species recepte in anima non sic se habent ut
accidens receptum in subiecto. sed ut in loco. ut habetur . 3 . de anima
nec distinguunt animam nec dant ei esse. sed potius esse
anima dat eis intelligibile esse ergo anima non habet materiam. Item quod
est simplicius et separatius a materia id est immune ab
omni materia. sed intellectus est huiusmodi ergo etc. Item sicut avi-
cebron ponat eam habere materiam propter accidentium receptionem.
sed linea est receptiva recti curvi et huiusmodi et tamen est
simplex forma ergo propter hoc quod anima habet in se diversa acci-
dentia non oportet eam habere materiam. Item de unitate et uno
habetur quod esse est ex existentia forme in materia ergo si anima est composita
ex materia et forma habet unum esse et sic corpus quod est habeat materiam
et formam suam quoad esse ergo non convenient in unum ut
in homine ex corpore esse quod est impossibile est unius rei unum
sit esse. Item anima est forma corporis ergo per materiam suam
quod est impossibile aut per formam suam et sic una est forma
duarum materiarum. aut per utramque similiter et sic compositum ex forma
et materia et anime et forma corporis per consequens omnia unum ipsa.
Item ex duobus entibus actu non fit unum. sed si
anima est composita completum ergo est ens et non fa-
ciet unum ergo non est composita. Item si anima haberet
materiam forme ut species recepte in ea non fierent intelligibiles

sed materiales quia receptum est in recipiente per modum
recipientis. sed fiunt intelligibiles ergo non habet materiam anima. sed
. 11 . colligitur totum intellectum. propter quod commentator . 11 . methaphysice
similiter non habet materiam esse in anima.

Item secundo queritur an anima sit in qualibet parte corporis totaliter.
quod sic dicitur hoc augustinus et in pluribus locis alius.
Item lesa qualibet parte corporis non solum anima sentit.
sed dolet et patitur. sed hoc esse non posset si tantum ibi esset
per influentiam movens et vivificans per aliquod medium.
sicut aranea sentit per filum tele quod fit in parte
tele ubi non est. sed non potest hoc ledi vel pati
ergo anima est per essentiam in illa parte. sed ipsa est et ipsa est in-
divisibilis ergo ipsa tota est. Item per doctrinam damasceni angelus
ibi est ubi operatur. ergo et anima magis coniungitur corpori quam
angelus loco. est in qualibet parte operatur in qualibet ergo.
Contra hoc corporalia possunt operari mediante aliquo ubi non est.
ergo cum anima sit simplicior et perfectior potentior potest
operari in corpore ubi non est. Item ex anima vivificante
et corpore vivificato fit animal. ergo si anima est in qualibet parte
corporis vivificans illam per suam essentiam qualibet pars corporis
erit animal et sic unus homo erit plura animalia quod falsum est. Re-
dico et sicut et philosophus probat quod anima est composita est
est ex forma et materia spirituali vel intelligibili. Ad cuius
evidentiam notandum quod quadruplex est materia. scilicet subiecta motui
transmutationi et divisioni ut materia physica vel naturalis.
secunda que subiecta divisioni et motui. sed ad locum
non transmutationi ad formam ut in corporibus supercelestibus.
tertia que subiecta tantum divisioni ut materia mathematica . 7 . a .
methaphysice habetur quod est dicere materia sensibilis ut est et intelligibilis ut
magnitudo. quarta est materia que nec motui per se nec trans-
mutationi physice nec divisioni mathematice est subiecta.
sed tantum forme et hec est materia intellectualis et hec est in angelis
et in anima que tamen in sue forme virtute est subiectum
accidentium spiritualium quia ut habetur . 1 . physicorum materia subiecta
est forme est causa omnium accidentium que sunt in ea. et huic
opinioni concedit quod dicitur in libro de collatione philosophorum.
unde habetur quod triplex est materia. una que est nuda ab omni forma
capax tamen omnium formarum ut materia prima. alia est que est
forma corporali iam informata. alia que est informata
spiritualiter et quia materia dicitur correlative forme sicut forma
anime est spiritualis vel intelligibilis ita et materia est eius intelligibilis.
et quia huiusmodi materia minime appetit distinctionem a forma
sua eo quod utraque intelligibilis et quia forma penetrat
totam spiritualitatem materie et plus adhuc huius de virtute
ut possit et appetat ulterius aliam materiam scilicet corporis
consequens in potentia [illegible]
dam non potuit apprehendere animam habere materiam et ideo sed

perficiat ex anime spiritualitate receptione mutatione operatione
spiritualitate materiam quia secundum philosophum . 7 . methaphysice et ubi
ubi est potentia ibi est materia. anima autem est in potentia ad multa
sed non transmutatione nisi sed intellectualiter. patet idem ex anime
receptibilitate que in se recipit accidentia non tantum intentio-
naliter ut similitudines rerum. sed et realiter ut vir-
tutes scientias et mores. quia illam continent in actu huius
patet idem ex eius mutatione. quia mutatur una vice
et in mutationem subiecta secundum augustinum . a . super genesim ad
litteram . c . et philosophum . 7 . et . 11 . methaphysice. patet idem . 4 . ex
anime operatione. quia secundum philosophum forma non agit. sed suppositum
per formam. non enim caliditas calefacit. sed calidum per calidi-
tatem. ut idem dicit anima autem agit et sic super corpore nobiliores
operationes. ergo quod non sit pura forma. sed suppositum
ex materia et forma constitutum agens per suam formam.
Ad primum in contrarium dicendum quod philosophus intendit per conclu-
sionem a substantiis separatis materiam sensibilem et intelligibilem ma-
thematicam. non intelligibilem spiritualem vel methaphysicam. et patet hoc pla-
ne . 7 . methaphysice ubi de hiis duabus planius agit.
Ad secundum dicendum quod illa pura non invenitur in circuitu. sed
in circitore sicut et movens non motum. sed ipsum tamen re-
peritur in primo scilicet deo vel dicendum quod materia prima non est pure
materia et quod nullam habeat formam. sed quia non habet formam
distinctam dicitur informis per augustinum hic confessionum . 12 . et ideo
et ex alia parte non necesse est in circuitu ponere for-
mam per se existentem que nullam habeat materiam. Ad . 3 .
dicendum quod ratio concludit quia quidquid recipit intelligendo recipit
intelligitur. sic sua materia est intelligibilis vel spiritualis quia ipsa
eadem est. Ad . 4 . dicendum quod anima recipit duos modos
accidentium una recipit accidentia intentionalia ut species
sive similitudines vel species quibus cognoscit eas. et
recipit et accidentia realia ut virtutes et vitia. primum non
habent continentiam in anima quia sunt ibi tamen secundum intentionem
non secundum materiam suam et ideo non distinguunt eam nec dant
ei esse. sed recipiunt in ea esse intelligibile. et hoc non sunt
in anima ut in subiecto vel in simplici. sed ut in loco. quia
anima conservat ea sicut intelligibilia sicut locus conservat lo-
catum. et sic considerantur ut media intelligendi res
que sunt aliquo modo tamen in quantum huiusmodi similitudines earum fac-
tum redduntur et quoad hoc perficiunt et possunt dici esse
in anima ut in subiecto et distinguunt eam ab anima igno-
rante et dant anime esse scientis sic. alia vero accidentia scilicet
vitia et virtutes simpliciter sunt in anima ut in subiecto
et distinguunt eam et dant ei esse virtuale. non sunt
in ea ut in loco. sed vere ut in subiecto. Ad quintum
dicendum quod ratio concludit sicut tamen bene intelligitur quia quod sic
simpliciter est et separatum a materia est intellectus agens. quod non est

materia ut dictum est. Ad sextum dicendum quod esse subiectum contrariorum est
duplex. vel per se vel per accidens ut per materiam vel per alterius materiam quod per se materia
suscipit contraria est subiectum huius materie naturalis ut habetur in predi-
camentis. et sic anima suscipit contraria accidentia ut patet in viciis
et virtutibus. linea autem non est susceptiva recti vel curvi nisi
sicut paries albi et nigri per se. sed per se est in subiecto. cuius per se materia
est susceptibile contraria ut dicit [illegible]. et quia quod op-
ponitur mathematice considerat lineam preter materiam et tamen in ea con-
sideratur rectum et curvum et huiusmodi ergo hec contraria consequuntur lineam
per se. Contra. Dicendum quod mathematicus considerat et imaginative
intentionis non naturalis et non imaginatur sed vel id de li-
nea. in qua tamen ipsi non dicunt lineam posse esse subiectum
nec rectitudinis nec curvitatis. nisi ratione materie vel sicut in
qua linea stabilitur. dicitur autem invenitur esse subiectum in
corpore et vicium per rem non tamen per imaginationem. Ad
septimum dico quod hominis est tantum unum esse vita esse quod
est forma in materia non est esse creatum. quia forma
illa adhuc immo tota anima appetit dare vitam corpori or-
ganico potentia vitam habenti et huiusmodi et corpus esse quod habet a forma
corporali non est esse absolutum et ultimatum immo ad-
huc est in potentia vita huius. unde nihil ideo quod opponitur. unde illud de
esse creato non de non creato. Ad . 8 . dico quod anima
est forma corporis per suam essentiam et in hoc utraque scilicet materia et
forme sue et hic utraque esse perfectum quia appetitus forme
ipsius anime non est quietatus totaliter in materia anime immo
tante est virtutis ut possit et appetat ultra vitam
dare corpori tum quia forma tante virtutis est ut penetret
et quasi absorbeat materiam materie sue et tenens eam in modum forme
tum quia huiusmodi materia intellectualis est minime huius de imperfecte
quod solum habet materia. Ad nonum dicendum quod debent concludere
contrarium. quia receptum est in recipiente per modum recipientis
materia autem est intelligibilis et ideo species in ea recepte sunt in-
telligibiles. Contra. Sed omne quod intelligit intelligit per for-
mam quam habet et in materia anime non est intelligibilis nec dans
aliud ut sit intelligibile. Contra. Dicendum quod intellectus vel intelligit
per formam quam habet vel in compositione ad quam habendam
apta nata est et utroque modo intelligit materia quia forma sua
a primo sibi est semper secundo modo in prima et dicendum quod non
dat esse intelligibile virtute effective est quia sic dat intellectus
agens. sed dat quasi obiective quia tenet materia anima sub-
iecta est omnium accidentium et formarum intelligibilium que sunt
in ea. Ad [illegible] quod consumit opinionibus dicendum quod anima
per totum consideratur. i. quantum ad suam essentiam vel quo ad suam
virtutem vel quoad suam operationem que tamen secundum diversitatem
dicitur in ipsa. primo modo est in toto corpore toto et in qualibet
parte eius tota et tota simpliciter ut esse anime perfecte
quod in aliqua parte non sit non quod est essentia per omnes partes suas

sic quia simplex est essentia non habet partem et partem vel par-
tem extra partem. et quod hoc sit verum patet;
quia anima est forma totius corporis et sua essentia forma
a qua habet vitam et immediate adest illi cuius est forma. et tamen
esse dicitur non habet partem et partem; unde est eam per totam
suam essentiam esse in qualibet parte corporis et sic forma immediata
2 totius et partis. Si non consideretur anima per suam essentiam
sic est totum potestativum et habet partes potestativas vel virtutes; et hoc
modo non est tota in qualibet parte corporis, immo per aliquam
potentiam ut potentia intellectiva non determinat sibi partem
corporis ut sit actus eius; per aliquas vero potentias determinat
sibi diversas partes, ut potentia visiva oculum, auditiva
3 aurem et sic de aliis. Si vero tertio modo consideretur scilicet per suas
operationes distinguo operationem; habet enim anima in corpore operationem in-
tellectualem, affectualem et vitalem, naturalem [illegible]
habet motorem in qualibet parte corporis totam; non intellectus
habet non sit actus vel perfectio alicuius corporis partis, tamen
eius operatio que est intellectus et determinat sibi partem deter-
minatam ad hanc operationem, que pars est cellula media; et
patet quia illa lesa cessat operatio que est intellectus, ut patet in
furiosis et freneticis et huiusmodi. Operatio vero affectualis non
determinat sibi partem in corpore nisi ex consequenti, et per hoc in-
telligo quod dicit Augustinus libro de dilectione et proximo: et
denique imaginatio spiritus presentare [?] vel amat quod vel audit,
vel forte magis esse putatur ubi amat quam ubi est ex necessitate; quod
quo sponte et alacriter fertur voluntate. Quantum vero ad op-
erationem vitalem est in cerebro vel in capite a quo fluunt
sensus et motus in totum corpus; quantum vero ad vitalem
in corde, quia cor est domicilium vite; quantum ad aliam
per aliquam est in epate [?]. Primo autem modo loquitur Augustinus scilicet per anime
essentiam. Ad primum dico quod anima potest operari aliquid vero non
est; sed non potest dare vitam illi cui non adest et in quo non est.
Ad secundum dico quod anima non dicitur esse et vivere in
parte secundum se, sed in quantum est in corpore cui vita [illegible]
ut ad distinctionem et cetera. Sed contra [illegible]
Primo an generatio in divinis sit distinctiva. Secundo
an sit eadem ratio de una genitoris et genitu[s?]
Tertio an hoc generatio non sit [illegible] in filio. Circa primum queritur an
per generationem in divinis sit distinctio personalis. quod sic videtur. in
decretis 1. nulla res se ipsam gignit ut sit. Ergo genera-
tus habet distinctionem a genito per generationem. Et ostenditur quod
personalem et hoc sit nobilissima distinctio. Ergo eum quod
nobilius est sit deo attribuendum distinctionem personalem per generationem
est deo attribuenda. Item vero generatio idest origo unius ab alio
sed alius dicit distinctionem in persona et esse ille in divinis
personalem. Item in humanis generatio non includit patrem et
filium. Ergo et in divinis est sic nobilior. Sed pater et filius in-
persona generatione dicit distinctionem personalem. Ergo et cetera.
Contra. Quod simplex in deo est personaliter unum; sed per generationem
communicatur generato essentia. Ergo et cetera. Item Filius
generatur a patre ut splendor a luce, sed splen-
dor non distinguitur personaliter a luce. Ergo et Filius non
distinguitur per generationem personaliter a patre. Item generatio in-
cludit duo scilicet originem et relationem; ratione originis
non distinguitur personaliter, quia in creaturis est origo unius ab
alio ut in luce et splendore et huiusmodi et non est personalis dis-
tinctio. Nec ratione relationis, quia tunc deus [illegible] esse relatio
esse personalis distinctio quod falsum est, nam scientia ad scibile
et amor ad amabile et huiusmodi que non distinguuntur
personaliter.
Item hic queritur an generatio distinguat principaliter ratione
originis vel ratione relationis. Et quod per relationem
prius et principalius, nam distinguere dicitur esse et
posterius esse ei quod distinguitur; sed relatio magis convenit patri
et filio quam origo; ergo principalius distinguit. Probatio: nam
relata sunt simul natura; pater et filius origo autem dicit
prius et posterius que non sunt simul natura. Ergo et cetera.
Item licet de creaturis relatio multiplicata est numeratur, sed quod mul-
tiplicat et numerat facit distinctionem. Ergo et cetera. Item
prius est proprietas constitutiva persone quam persona; et prius esse
persona quam sunt generatione. Ergo prius est paternitas que est relatio
vel relata proprietas distinguere. Quod generare et distinctio
quod est per originem relationis. Sed contra Prius est genera-
re Filium quam esse Filium secundum rationem intelligendi et prius esse
quam referri. Ergo et prius est distinctio per generationem ori-
ginis quam que est per relationem. Item plures relationes pos-
sunt esse in uno supposito indistincto, ut cum unum a-
mabile est et scibile et huiusmodi que non dicunt in eo distinc-
tionem. Ergo relatio per se non distinguit. Item sic esset
presupponit causam talis relatio id in quo habet fundamentum
ut similitudo qualitatem, equalitas quantitatem. Ergo et hec
relatio paternitas et filiatio fundantur super actum ge-
nerandi; unde est prius intelligi patrem generare quam
hanc relationem que est paternitas esse, et sic de filio. Sed quod
prius est prius distinguit. Ergo prius distinguit origo
generationis quam proprietas relationis.
Ultimo hoc queritur an propter hanc distinctionem possit
dici pater alius a filio et econverso; et quod sic ut dicit Gregorius 18
moralium quod pater non potest dici alius a patre aliis a-
ligeniis; sed magis differt quod habet a ligeniis inter ab
eo quod habet quo filius differt a patre; quia prima dicta est
non factus; ergo multo minus potest dici Filius alius a patre.
Item alius et aliud sunt eiusdem significationis; sed non eius
de consignificationis. Sed hoc non recipitur a patre. Ergo et cetera. Ad

Item per philosophum proprietas facit alterum non alium. Ergo
cum pater et filius distinguantur tantum proprietatibus debet dici alter
alter et non alius. Contra Damascenus 3. alius in masculino
ad personam refertur, aliud in neutro refertur ad naturam.
Item Athanasius in symbolo: alius pater alius alius [Filius]
et cetera. Item qui realiter distinguuntur possunt alius
et alius et aliud et aliud. Sed pater tres sunt tres res
per Augustinum; ergo realiter distinguuntur. Sed non recipiunt a-
liud propter nature ydemptitatem; ergo saltem recipient alius.
Respondeo ad primam questionem. dico quod generatio humana in-
cludit scilicet mutationem, relationem, originem. Prima tamen
primum est imperfectionis, reliqua tamen perfectionis, et ideo pri-
mum tollatur, reliqua tamen in generatione divina recipi-
antur. Primum vero tertium dicitur scilicet origo dicit distinctionem,
quia secundum Augustinum et alios nec intelligi capit nec invenitur e-
um qui est de alio esse illum a quo est. origo autem de-
notat esse ab alio, secundum relatio dicit distinctionem, quia
non refertur ad se ipsum et quia ubi est relatio ibi est oppositio.
Ergo et distinctio, quia vero huiusmodi origo et relatio originalis
est in divinis et vere dicitur esse nobilissimo modo; patet
quod origo et relatio est tertius nobilior et quod nobilius est
deo est attribuendum; ideo ratione utriusque scilicet originis et relationis
in divinis intelligitur pluralitas vel distinctio personalis. Ad
primum in contrarium dico quod simpliciter non est tamen
quod communicatur essentia sua; pater non personam; sed tamen est que
essentia de sui ratione est communicabilis; persona vero incommunicabilis.
Ad secundum dico quod illa similitudo datur ab Augustino quantum
ad rationem coeternitatis, non quantum ad distinctionem personalium.
Ad tertium dico quod hec origo et ut talis origo non distin-
guit personaliter, tamen origo talis ut potest in divinis et
relatio non quemcumque, sed talis ut potest generatoris et
geniti distinctionem faciunt personalem. Respondeo
ad secundam questionem dico quod principalius et prius secundum rationem in-
telligendi attribuitur distinctio originationi quam relationi.
Primo quia relatio non distinguitur per se, sed potest fundari super
originem unius ab alio, et in uno enim possunt esse
plures relationes que in illo nullam faciunt distinc-
tionem. Secundo quia relationes in quantum sunt paternitas et filiatio
causantur secundum rationem intelligendi ab actu generandi qui
activus et modo generandi qui passivus, que ad actum
sunt esse et effectum sicut effectum per causam magis
attribuitur esse quam effectum; ergo quia distinctio magis
proprie et principalius est ab eo ad quod terminatur generatio quam
ab eo quod sequitur illud ad quod terminatur generatio non autem in
divinis que motus terminatur ad alteram suppositorum alterius
originis vel originati, non ad relationem, quia in ad
aliquid non est motus ut habetur 5 physicorum. Ad
primum in contrarium dico quod origo magis et prius convenit pa-
tri et filio secundum rationem intelligendi quam relatio, quia relatio per originem.
Ad probationem vero dico quod origo in divinis non
dicit proprie prius et posterius sicut in creaturis quia licet in
divinis sit aliquo modo prius eo quod pater est principium originis
Filii, non tamen est ei esse posterius in Filio sicut nec splen-
dor est posterior luce. Illud autem quod addit quod rela-
tiva sunt simul natura non prius et posterius potest
intelligi dupliciter: quia esse simul vel est duplex scilicet vel quoad esse
actualis existentie vel quoad esse consequentie. Primo modo sunt
relativa simul, non quod unum includit aliud ut pater et dux
et servus et huiusmodi. Secundo modo sunt simul non quia non habent esse
simul, sed divinum, sed consequitur se simul ut ignis
combustio, sequitur enim combustio est ergo sunt igitur et quod
cause est ergo intelligi precessit, sic sequitur prius est ergo
posterius est et quod posterius est ergo aliquid prius fuit.
Ad secundum dico quod relatio multiplicat tantum nec idest
multiplicatum vel licet huiusmodi loquitur de relatione non per
se, sed de relatione causata a natura originis per quam non
per se habet distinguere. Ad 3 dico quod paternitas dupliciter
consideratur scilicet ut proprietas persone constitutiva per rationem dico
intelligendi patrem et prius intelligitur est patre, vel prout est relatio primo modo
paternitas est ante originem quia prius est persona constitutiva
intelligitur sua proprietate quam ipsum actum generandi habere. Secundo
modo sequitur paternitas originem quia effectus causam,
quod totum dico per rationem intelligendi quia per rem tote simul
sunt et coeterna. Respondeo ad tertiam quod in divinis est nec
potest nec nominativus nec existentie. Primo addere hoc alius in mas-
culino genere, secundo aliud in feminino, tertio aliud in neutro.
Quod est duplex vero una sumitur a parte institutionis,
alia a parte usus communis. a parte igitur institutionis
quia per se dicit quid distinctum per se subsistens no-
minando quid distinguitur formaliter et quod non per se sub-
sistens sed in altero. Tamen vero dicit quid non distin-
guens nec distinctum quod ergo neutrum neutrum quod informe
me et indistinctum convenit esse. Secundum feminum vero
est dependens ab altero quod sexum convenit nominativum masculi-
num vero quia distinctum est in sexu et perfectum convenit. Per
ex parte usus vero sumitur et vero quia adiectivum usu-
aliter in neutro substantivum non in alio genere non tamen
sumitur quia vero adiectivum non substantivum est huiusmodi mod[i]
significandi a suo substantivo sed adiuncto. Sed alius non
est nomen diversitatis ut addere persone dicit diversitatem in sub-
stantia idest per se vel supposito quia diversitas non est nisi per distinc-
tionem quia apponitur non communi dicit diversitatem in persona quia vero in
neutro substantiva dicit diversitatem substantie absolute idest essentie
que diversitas non est in divinis est sic una essentia tamen sicut

i neut[o] no[n] [con]tinuatur s[ed] [con]tinuo apponet[ur] indi[vidu]
est s[ecundu]m mod[um] & t[ame]n illius [con]tinui. vn[de] h[ic] est [non] filius
est aliud supp[osi]tu[m] a p[at]re no[n] t[ame]n est aliud n[ec] a[d] p[ri]m[u]m
[pri]mo unu[m] p[ri]nc[ipiu]m. Ad p[r]imu[m] i[n] [contra]riu[m] d[icend]o q[uod] no[n]
d[icitu]r alius natur[aliter] est a p[at]re alius a [re]gi[on]e. q[ui]a una est p[er]
ab illo & ab ista g[e]n[e]ra[tur]. s[ed] no[n] est una p[er] p[at]r[em] & filiu[m]
& q[ui]a li alius est adiectiuu[m] est p[er] se no[n] ce[n]s[etur] q[uod] est i[n] natura
assumpta & diuina no[n] i[n] p[at]re & filio. ideo d[icitu]r alius p[ate]r
alius filius no[n] t[ame]n alius a p[at]re natur[aliter] aliu[d] a [re]gi[o]-
ne. Ad s[ecundu]m d[ic]o q[uod] alius & a[liu]d sic eu[ndem] significant
no[n] t[ame]n eu[n]d[em] mo[dum] significandi q[uia] mod[us] sig[nificandi] ma[sculini] sup-
p[on]it ul[tra] [com]p[ar]at[ionem] [com]p[ar]a[ti]o[n]is. [illegible]
[illegible]
Ad 3. dico q[uod] no[n] est simile q[ui]a [illegible]
[illegible]

[illegible]

Sed ut nomen analogum rationali vitae convenit. Nomen enim vitae ad-
tum habitum sumptum est a vita, quae ex se quasi agere vel se movere
ad operandum competit. Est enim in bono et propria dispositione quod se opera-
tur. Quia igitur habet vitam quod inest ei non quod ex se possit agere
vel movere sicut vivum. Et lapis sursum descendit. [illegible]
Quod non est vivum, quia est lapis fertur deorsum vel movetur
a principio generante extrinseco vel a removente prohibens,
et praeterea quando est in sua optima dispositione non se movet,
scilicet quando est in loco suo deorsum, sed quiescit. Et similiter est in
levibus in motu sursum, per quod optime dicitur in physicis.
Quod non est in igitur proprie vivum sed [illegible] in eis per naturam
est illud in quo est vita ex se et ex sua natura intrinseca se
agit. Et hoc ad operandum. Et hoc magis quando est in optima
sua dispositione, ut patet in planta quae est in terra sibi conveni-
ente, et animali quando est in loco sibi magis convenienti, quia habet a natura
intrinseca quod se moveat aliquid in exequendo opera. Est vita,
et vita est forma intellectualis secundum Augustinum [illegible] confessionum. Ad in-
telligenda autem pervenimus a posterioribus secundum rem, prioribus
tamen quoad nos. Nihil enim est in intellectu quin prius fuerit in
sensu, ut habetur Posteriorum. Hanc vitam quae non est quaedam vel
certam deprehendimus a posteriori, scilicet per motum vitam hu-
ius secundum modum quem iam exposuimus, quia sic res cognoscimus
sic nomina imponimus. Ideo hunc motum vel actum animae quo se exercet
quando in sua bona est dispositione exercentur vocamus vitam.
Et hinc est quod plures philosophi et plures sancti distinxerunt vitam
per actum, quia actus quando est continuatus facit statum.
Ideo vitam aliam dicunt hoc modo et hoc modo philosophus I ethicorum VI divi-
dit: in vitam voluptuosam, speculativam et politicam.
Tamen non tantum actum vitae sed et statum dicunt, sed quia status in
operatione non habet sed habitu continuato actu continuum ef-
ficiente. Ideo vitam aliam nominat aliquem habitum, et secundum hoc potest
intelligi quod dicit Augustinus super Ioannem, quod archa in arte
fabri est vita. Sed ad plus valet [illegible], per hoc dicere intelli-
[illegible] vita, quia non est equivoca. Sed prius et posterius significat certum quen-
dam vel modum se movendi in exequendo aliquod ope-
ris. Et quando est in bona dispositione, hoc melius facere, ut quando
ad hoc conservamus pervenimus per actum illius, nunc convenit ei
sed non tamen status et habitus, ut visum est, et per hoc pa-
tet solutio ad argumenta hinc inde facta quae praecedunt
divisionem. — Ad secundam quaestionem dico quod deus est vita et huius
vitae quae est perfectissime dicitur vivere et perfectissime quod patet sic.
Primus motor efficientior et efficiens agens per formam quae sibi in-
est. Sic autem hoc duo inveniuntur simul, tamen unde autem dico quod
in sua dispositione generans movetur ab intrinseco, quod potest esse quod
dupliciter, quod non intrinseca sic movetur, autem habet formam sibi

determinatam et finem praefixum a natura, sicut et quod aliter
exequi motum non potest. Et sic est vita in plantis.
Sunt autem habentes finem sibi tamen a natura praestitutum, praeter tamen aliunde
formam et quod agat sibi assumunt. Et sic est vita in brutis,
quia habent non habere cum quo fine sibi praestituatur. Habent
secundum sensum quibus formam quam agant sibi acquirunt.
~~et quod plus~~ habent et memoriam quod habent formam resultet,
et quando in actu loco et tempore disparentur et uniantur, aut in temporea
non tamen formam habendi operandi sibi ulterius acquirit. Et
finem et sibi praestituitur. Et sic vita est in homine qui et
sensibus formam sibi acquirit et ratione ~~et~~ sibi finem
praestituit. Sed potest alius duobus est in eo vita nobi-
lior quod habet non magis ex se et liberius per se agit et
movet, quod autem angelis vel intelligentia habet vitam nobiliorem,
quia eo quod non est alligata nec inferiori corpori tanto li-
berius et magis ex se ipsa agit, quia tamen habet aliqua prin-
cipia sibi quibus non intelligit, imo ipsis quam aliquo ex-
trinseco determinatur ad unum de necessitate. Et quia finem ex-
trinsecum sibi praestituitur et ipse Augustinus semper et omnino
de ex se agit. Deus autem simpliciter ex se agit in-
telligit et omnia movet, nulla non alia a se ad aliquid
determinatur, nec formam per quam agat ex se sumit,
nec finem ex se praestituitur. Sed habet omnia in se sim-
plicissime et a se habet. Ipse quod ~~dicit Hylarius~~ vivere
est ei perfectissimum. Ipse quod dicit Hylarius VII de tri-
nitate, quod vita [illegible] vivere et habet, et I Io. Ego sum
vita. Et quod pater habet vitam in se ipso et quod filio dedit
vitam habere in se ipso, quod habet non ostendit et philosophus XI
metaphysicorum, quod habet vitam voluptuosissimam. — Ad pri-
mum in contrarium dico quod actus dei motus et hic di-
citur esse in deo sed in creatura motus vel dico quod
duplex est actus: quidam qui transit in rem extra, ut
secare, quidam manens intra, ut velle, intelligere. Pri-
mus est perfectio rei perfectae. Sed agentis omnis enim
actus alicuius perfectio est, et sic primus dicit philosophus quod motus
est imperfecti quia et extra agentis ipse indigentia
vel imperfectionem aliquam habet facit. Sed secundus est actus per-
fecti, ut intelligere, intelligere enim non est nobilior perfectionis sed
perfectus. Hic actus ultimo modo deus est in deo non
prius eo modo quo est in nobis omnia tamen exteriora fa-
cit et fecit, sed est actu transeunte in rem sed in
solo intellectu vel voluntate intrinseca aeterna, hoc in
tempore fecit ut supra expositum est. — Ad secundum dico
quod loquitur de creaturis in quibus dicit principium ab
eo quod accipit vitam. Nunc sic est in deo in quo nullum

est per creaturam. — Ad tertium dico quod loquitur de corpori-
bus habentibus principium vitae, est anima ve-
getabilis.

Ulterius quaeritur principaliter quaeritur primo an generatio
filii debeat dici semper esse in fieri vel factum esse et
quod non in fieri videtur, quia quod semper fit vel numquam perficitur
vel semper iteratur. Sed generatio divina semper est perfecta, ergo
non est in fieri. — Item primo metaphysicorum habetur quod fieri est duplex.
Fieri dicitur quod ex diminuto fit completum et hoc non est in di-
vinis vel ex completo diminutum et hoc est corruptio vel
transmutatio ut est ex aere fit ignis. Sed nullum horum
est in divinis, ergo nec fieri. — Item quod est in facto esse est
terminatum. Divina autem generatio est interminabilis quia infinita,
ergo non potest dici in facto esse vel exprimi. — Contra divina
generatio terminatur ad filium per eam genitum. Sed quod termina-
tum est factum est, ergo et potest dici factum esse. — Item quod est
in motu vel fieri et tempore est in fieri. Sed generatio est aeterna divina.
Aeternum autem est et motu et tempore, quia semper est, ergo
generatio divina est in fieri. — Item filius est a patre ut
splendor a luce. Sed splendoris generatio semper est in
fieri, ut vult Origenes hic in littera, ergo etc.

Ulterius hic quaeritur an melius dicatur filius semper nas-
citur an semper natus est, et quod melius di-
catur semper natus est dicit Gregorius autem et Chrysostomus.
— Item nobilior est finis quam quae sunt ad finem. Sed na-
tum esse est finis eius quod est nasci, ergo est nobilius, igitur
deo attribuendum, dicitur de ipso natus est. — Contra deus est aeter-
nus, aeternitas autem ipse praesens est actu existens, ergo generatio e-
terna, igitur melius est significatur per praesens, ideo semper
nascitur. — Item divina potentia cum sit perfecta semper est
suo actui coniuncta, actus autem est perfectio potentiae. Sed per hoc
nasci significatur hoc potentia actui generandi semper coniunc-
ta per natum esse quod dicit praeteritum ut non coniuncta,
ergo etc. — [Ad] primum ad primam quaestionem quod generatio divina est
aeterna quod autem est aeternum nec fuit nec fiet sed est praesens. Et ideo haec
generatio nec debet dici esse in fieri nec in facto esse. Sed debet dici
esse in esse invariabili immutabili, et immutabilis in-
mobili. — Ad illud quod obicitur quod terminatur ad filium dico
quod hoc verum est aeterna origine. Sed non aliqua terminatione
in mala ~~phantasia~~ ad filium terminus terminantur.
Ad secundum dico quod aeternum est quod est cum praesente stando non
fluendo, existendo non succedendo, quod ergo dicis quod est
cum tempore est cum in fieri verum est. Sic est tempus flu-
endo succedendo habendo quod non convenit aeterno quod habet
totum simul. — Ad tertium dico quod similitudo est quo

ad aeternitatem originis non quo ad continuationem succes-
sionis. Dicit autem lux lumen splendor et radius
claritas. Lux enim dicitur ut est qualitas intrinseca corporis lumi-
nosi scilicet in suo fonte. Lumen prout est in corpore transparenti
sicut aere. Splendor prout reflectitur a corpore denso o-
paco. Radius prout dirigitur ad certam partem aeris vel
terrae. Claritas prout est impermixta suo contrario sive in
fonte sive alibi. — Ad secundam quaestionem dico quod melius dicitur
filius est natus, quia si natus intelligatur esse nomen vel no-
minaliter praeteritum tunc ultimum tempus consignificat, et tunc
idem est dicere ac si diceretur filius est aeternus. Si vero hoc natus
participium praeteriti adhuc melius dicitur semper vel per participium
nascitur, quia participium ratione determinat et consignificat
tempus quod verbum, quod ergo sed hoc in hoc semper notatur aeterni-
tas in hoc esse actualitas, ut in hoc esse in dicendum est aeterni-
tas in hoc esse natus perfectio per hoc notatur quae convenit deo
notanda et si alibi ponetur praeteritio quae esset tollitur
cum ratione vero de quo sit simo cum ratione hoc est tamen quod pr-
aeteritum perfectum potest exponi per est et fuit cum hoc sint
divinitatem et est apponitur praeteritio tollitur et perfectio re-
tinetur cum vero dicitur semper nascitur hic ratione vero intel-
ligitur tolli quod imperfectionis est cum nasci dicitur in fieri quod
non convenit, et ideo hoc possit dici semper nascitur et hoc e-
tiam alii dicant tamen ut dictum est ipsi sancti melius dicunt
semper natum est per dictas causas. — Ad primum in
contrarium dico quod praesentialitas aeternitatis melius significatur
per hoc verbum est expeditum, vel non significat compositionem modo
tamen quod per hoc verbum nascitur quod de se significat mutationem
communem vel motum deo non convenientem. — Ad secundum dico quod hoc
per hoc quod est nascitur significatur potentia coniuncta actui
non tamen actui perfecto, et ideo melius significatur haec generatio
per hoc natus est.

unde post filii emanationem etc. Secundo queritur utrum spiritus
sanctus an spiritus sanctus procedat per modum amoris. Et videtur quod
non amor sit proprium in spiritu sancto. Item an procedat ut nexus
patris et filii. Ad primum sic: in deo non est tantum fecundi-
tas nature sed et perfectio voluntatis bone. Sed propter primum producit
ab eterno filium filium per modum nature. Ergo et propter secundum produ-
xit aliam personam per modum voluntatis vel amoris. Hanc
autem vocamus spiritum sanctum. Item spiritus sanctus procedit a patre
non quomodo natus sed quomodo datus secundum Augustinum. Sed donum
vero habet rationem amoris non aliter esset venditum vel
mutuatum. Ergo etc. Item secundum Augustinum non est perfecta cogi-
tatio sine amore. Ergo cum pater producit personam que dicitur et est verbum quo
dicit se et cognoscit vel intelligit ipse etiam producit personam
qua se amat et filium et vel verbum. Sed hanc vocamus
spiritum sanctum. Ergo procedit per modum amoris. Contra sicut a patre
emanat spiritus sanctus per modum amoris sed et quod pater amat
filium. Ergo et vice filius amet spiritum sanctum vel est emanatio
[illegible] pater quod filium et ex quo ergo se personam. Item amor
procedens a nobis non facit personam vel ypostasim sed prece-
dit [illegible] in divinis et sic maior simplicitas. Item
nulla [illegible] per modum amoris sed per modum nature. Sed
spiritus sanctus [illegible] in divinis ergo non procedit per modum amo-
ris. Sed queritur an spiritus sanctus procedat a patre [illegible] sed non
ut amante. Id est magis est amans et sic vide-
tur quod procedit a patre amante ad nos. Si sic [illegible]
si non. Pater amat spiritum sanctum quod omnes tres personae mu-
tuo se diligunt amant. Ergo pater non amat amat quod filium
est. Item sic pater producit verbum per modum cuiusdam naturalis ge-
nerationis spiritum sanctum per modum libere amoris. Sed filius procedit
a patre ut memorante vel intelligente secundum Augustinum. Ergo et spiritus
sanctus a patre ut amante. Contra secundum Augustinum ix de trinitate c. [illegible]
sic a mente et notitia procedit amor in nobis sic a patre
et filio vel illo suo procedit amor qui est spiritus sanctus in divinis.
Sed amor in nobis procedit a mente amante sed cognoscente
et noticiam pariente ut habetur ibidem. Ergo et spiritus sanctus non procedit
a patre ut amante sed ut cognoscente. Item si spiritus sanctus
procedit a patre amante quo ergo quo amore amat ut
producat. Si eternaliter ergo est esse eadem et amor eternaliter sit in
spiritu sancto spiritus sanctus est tunc producere alium spiritum quod est falsum. Si
[illegible] sed hic est [illegible] spiritus sanctus. Ergo pater est spiritus sanctus. Si notionali
quo vero amor notionalis procedit hic est aut a patre a-
mante vel non amante. Si a non amante eadem ratione etc. Si
ab amante est non amorem amor procedente quo a quo proce-
dit et amor et sic erit abire in infinitum vel erit standum
in primo quod spiritus sanctus procedit a patre non ut amante vel amante
et spiritum sanctum amore medio quod est falsum. Secundo ad primam
questionem dicendum quod procedit per amorem. Pater est duplex quod procedit
est vel ratio volendi vel esse volitum. Primo modo procedit
liberalis amor qui est ratio movendi amandi bonum vel donum.
Secundo modo procedit ab eo ipsum bonum vel donum in bonum
[illegible] Primo modo procedit spiritus sanctus per modum amoris a patre et
filio quod ipse est ratio amandi vel donum sine quo cetera dona
donantur. Secundo modo procedit a toto [illegible] creaturarum [illegible]

esse divini voliti [illegible] in ea de esse [illegible] nostre procedit.
quod dicitur habet de non esse vel malo. Sed est a patre nostre. Ad primum
in contrarium dicendum quod filium simpliciter non procedit spiritus sanctus a patre quod
amat sed quod intelligit ut iam patebit. Posito tamen quod pro-
duceret pater spiritum sanctum quod amat ad hoc non sequeretur quod spiritus sanctus alium produ-
ceret. Primo quod producere divina in eternis necessario [illegible] in tribus personis.
Quod sicut non alium filium producere et non eternum nec est relatio
a patre filio differentia. Propter quod non alius filius sed id pertineret esse
ut secundum continuum est et spiritus sanctus alium spiritum spiraret non esset aliquis.
Quod non in eternum nec in actione ab [illegible] nec [illegible] relatio que so-
la in divinis distinguit a qua spiritus sanctus distinguitur. Quod esset amor
procedens vel spiratus sic spiraret. Secundo quod sicut intelligo
ad [illegible] uno actu intelligendi intelligo me et intelligo me in-
telligere eo quod actus intelligendi simpliciter reflectitur se super se.
In spiritu sancto est sufficientia solo est sic multo simplicior qua
pater et filius amat se invicem spiritu sancto [illegible].
Vel dicendum quod pater et filius non spirant quod amant sed quod est in eis
plenitudo [illegible] et [illegible] relationis [illegible] que est ratio
amoris. Ad secundum quod dicitur quod amor a nobis procedens non facit
ypostasim tum quod est actus manens in nobis tum quod generans
in nobis potest distingui per esse a nobis. Aliter non est vel esse
cuius accidentis quod sic amor autem procedens a patre non potest
esse patre quod vel est id a quo procedit secundum Augustinum nec potest esse actus quod
in deo non est accidens nec potest esse esse aliud a patre. Ergo est distinguitur
necessario a patre. Sed quod distinguitur ut ypostasis ab ypostasi
idem ut suppositum a supposito. Propterea est amore non [illegible]
essentiam nostram in deo autem [illegible] est amore esse divina. Ergo amor
et erit in essentia ut distinguetur quod in distinctis [illegible] sed quod [illegible]
essentiam habeat ypostasim qua distinguatur. Ad tertium dicendum quod
in deo idem est voluntas et natura et id est pro voluntaria ut in dicitur
[illegible] spirant pater amorem et filius. Sed quod [illegible]
[illegible] non qui effluxit amor [illegible] eo quod [illegible] non est pro-
cessio [illegible] per modum nature sed tamen in divinis nec in distinctis [illegible].
Ad aliam questionem dicendum quod spiritus sanctus procedit a patre non ut amante
sed ut amatio et intelligente quod probatur auctoritate exemplo et ratione.
Auctoritate magistri Anselmi in monologion 40: [illegible] amorem summum
spiritum ex eo spiritum a patre procedere quod sui meminit et se intelligit.
Non vero pater se amare si sui non sit amor et se non intelli-
git quod si in memoria summi spiritus intelligit pater in intelligentia
filius manifestum est quod a patre et filio pariter summus spiritus amor
procedat. Item 44 c. 10 magister spiritus sanctus non est filius nec verbum
quod non ut verbum nascitur pater per suam similitudinem sed pater et filius
si procederet a patre amante quod spiritus sanctus amor est [illegible] patet id.
Exemplo secundum Augustinum decimo libro de trinitate usque ad finem co-
ncluditur patet quod exemplum trinitatis mentis est imago creata que est me-
morie intelligentie et amoris vel voluntatis amor autem in nobis procedit
ex memoria memorante et intelligentia intelligente non amante.
Ratione probatur evidenti ratione quod necesse autem diligendum sit in sui
vel esse diligendum aliquid cognitione apprehendi ex quo apprehensio-
nem [illegible] in amorem sed et dicitur pater memorando re-
cepit sui notitiam vel verbum et sic ex cognitione sui prorumpit
in amorem. Ad primum dicendum quod illa dictio non est per [illegible] quod
non fecit necesse ad verbum vero dicitur sic dicendum spiritus sanctus procedit a

patre ut amante vel non procedit a patre vel non amante; et hac ultima concessa procedit tamen a patre se intelligente et suum amatum, quod est media inter amans et non amans. Quod positum in argumento. Ad secundum dicendum quod prima processio etiam a patre productiva producentis, quia filius producitur per modum naturae, spiritus sanctus per modum amoris; sed ex parte producentis non est processio eadem, quia memoria est debita et naturalis via ad intellectum, quia ex ipsa memoria in omnibus procedit intelligentia, sed intelligentia est recta via ad amorem, non amor, quia non amamus incognitum. Quod concedo ut amabilitatis directa consequentia per se sit ad amorem procedit in amore amabilis obiecti. Quarto quaeritur an amor sit proprium spiritus sancti. Primum [illegible] sic: [illegible] non filio, quia procedit per modum naturae intellectus; ergo et spiritus procedit per modum amoris, amor est ei proprium. Item spiritus sanctus amor procedens a patre et filio; hic autem amor non patri nec filio convenit, quia procedens non est [illegible] a quo procedit; ergo tantum spiritui sancto. Item amoris est copulare et unire per dilectionem et huiusmodi; illi proprie est proprium quod est nexus et coniunctio amborum; sed hoc est spiritus sanctus, ut iam patebit; ergo et cetera. Contra. Augustinus vi. de trinitate c. 18: sic quod pater est beatus et filius est beatus et spiritus sanctus est beatus et sic est una beatitudo; sed amor idem est quod est beatus; ergo est beatus sic [illegible] et amor. Item quod in divinis est proprium dicitur relative; amor autem non dicitur relative; ergo non est proprium alicui [illegible] quibus amat se ipsum; ergo si amor esset relativus, quibus [illegible] referetur ad se ipsum et per consequens distingueretur quod falsum est. Item beatus est fons et motor omnium [illegible]; ergo illi debet esse proprium [illegible] cum aptari quod est fontale principium [illegible] dicatur in [illegible]; sed ille est pater qui dicitur esse [illegible]; ergo et cetera.

Quinto quaeritur an procedat a patre in filium et econverso. Et quod sic videtur: amor de sui natura est diffusivus et communicativus in alium; ergo est pater amans spiritum sanctum et filium, quibus eorum diffundit illum in alium, et ab aeterno non fuit alius per alium cui communicare possit. Item sicut dicit [illegible] pater misit de caelo et assumpsit me, glossa: spiritus sanctus est dilectio patris in filium et filii in patrem. Item perfecte est mutua dilectio quam non mutua; sed quod est perfectius [illegible] est deo attribuendum; ergo et cetera. Contra. Si procedit a filio in patrem, quod pater recipit eum a filio et sic aliquid habet pater a filio, quod est falsum; ergo non recipit, ergo [illegible] in eum procedit, quod est [illegible] ut quod nullo modo procedit a filio in patrem. Item id non est proprium motor eiusdem et [illegible]; sed pater est principium processionis spiritus sancti; ergo non est [illegible] eiusdem processionis. Item Richardus vi. de trinitate c. 14: in patre est amor gratuitus, in filio debitus et gratuitus, in spiritu sancto debitus; ergo amor qui est spiritus sanctus non convenit patri et filio, est sic dissimilis amori illorum; ergo non procedit a patre in filium nec a filio in patrem. Responsio. In divinis amor dicitur spiritus sanctus complacentia in bono, et concordia in spirando, et concordia spirandi, et nomine proprio amor est [illegible] et [illegible] quibus convenit [illegible] naturalis, quod tamen convenit duabus personis, scilicet patri et spiritui sancto proprie. Exemplum in sponso et sponsa [illegible] qui se ut invicem diligunt, [illegible] se diligunt concordia ad generandum [illegible] naturalis; et [illegible] diligunt se in prole generata quam [illegible] quia prolem sicut esse amore ipsi se in illa prole diligentes, et in ea ut a se producta [illegible] nexu unitatis. Spiritus sanctus, quod dicit [illegible] patris et filii sunt

coniunctio, patris et filii [illegible] quod et invicem se [illegible] amant, [illegible] procedit sanctus amor spiritus sanctus esse [illegible] communis, sed appropriatur spiritui sancto, quia filio proprio est filiorum scilicet [illegible] ei immo ex opposito [illegible] quam condividitur illi. Aliud dicunt quod amor per se dicitur est totius trinitatis; nec unquam legitur ab aliquo sancto quod amor sit proprium spiritus sancti, nisi quod loquitur de amore procedente, ut in quo conveniunt dicunt tamen quod amor procedens est proprium spiritus sancti per amorem; sic sapientia simpliciter quod quae est totius trinitatis, tamen sapientia genita est proprium filio. Concedendo tamen dicitur quod per oppositionem amore et modo dicuntur intelligit procedentem amorem [illegible] notionale, dicunt concordiam inspirando non [illegible], sed quasi effective, id est productive, quia pater et filius concordant ad spirandum unam inspirationem spiritus sancti. Ad tertium patet per concedo quod procedit de amore procedente. Ad tertium primum in omnibus procedit de amore essentiali, de quo concedo quod non sit proprium. Ad secundum dicendum quod amor procedens dicitur se ad eum a quo procedit, sed essentialis non, sed quod essentialiter se ipsum amat spiritus sanctus. Ad tertium dicendum quod amor potest considerari dupliciter: scilicet vel per naturam propriam vel quo ad suam operationem in est forma veritatis; primo modo appropriatur spiritui sancto, secundo modo patri. Responsio. Ad quintam quaestionem dicendum quod procedere in aliud potest esse duplex: vel ut in subiectum recipiens, vel in obiectum terminans. Primo modo procedit donum a me in te; secundo modo amor meus procedit in te. Secundo modo procedit spiritus sanctus a patre in filium et econverso et naturaliter. Primo modo procedit ad sanctificandum creaturam temporaliter; hic et patet quod spiritus sanctus est persona quia cum non procedit ab uno in aliud ut in subiectum, oportet quod sit hypostasis vel per se subsistens [illegible] non est in eo ad quod procedit ut in subiecto nec in eo a quo procedit ut accidens in subiecto; ergo vel nihil est vel est hypostasis per se subsistens. Sed hoc patet. Responsio. Ad primum quod procedit in patrem ut in obiectum nec sequitur quod pater recipiat, sed filius in eum tendat suum amorem in [illegible]. Ad secundum dicendum quod unum est in motum procedit tamen [illegible] pater id per se diffusivus tamen [illegible] principium motus et cetera. Hic autem motus dilectionis inter patrem et filium est [illegible] per devotionem et ideo pater et filius in quantum unum se in una spiratione sunt principium dilectionis quae est spiritus sanctus, et quibus eorum ut est distinctum ab altero est eiusdem motus. Ad tertium dicendum quod gratuitus et debitus et huiusmodi non dicunt modum amandi esse amoris [illegible] qui est spiritus sanctus, sed modum amandi dicunt esse originis per [illegible] quia spiritus sanctus oritur vel procedit ut amor mutuus quo se invicem pater et filius amant. Sed debitus amor dicitur esse in spiritu sancto quia amore patri et filio tendit, sed nullam per se [illegible] sed pater personas generatas producit quibus amorem suum tendit. Filius eo amore patri a quo accepit ut debitum impendit et [illegible] spiritus sanctus est patre generatis producitur. Sed autem debitum dicunt quod est debitum dignitatis et liberalitatis non obnoxietatis, quia bonitas per se digna est amari ab aliquo non obnoxia ei ut in huius inferioribus.

Tertia distinctio: principaliter an spiritus sanctus procedit ut nexus amborum. Quod sic videtur. Augustinus vi. de trinitate c. 5: spiritus sanctus est quaedam ineffabilis patris et filii communio; ergo et cetera.

nexus. Item vel est nexus amborum, non unius vel illi convenit, et econverso pater et filius in persona spiritus sancti non conveniunt, sed distinguuntur ab ipso; ergo spiritus sanctus est nexus eorum. Item id est nexus in quo uniuntur aliqua; sed pater et filius uniuntur in essentia generantes, et nexus non spiritus sanctus. Quinto, qui appropriate convenit huic personae. Sexto quaeritur quomodo dicatur spiritus ut sic sanctus. Responsio. Ad primum dicendum quod nexus potest dici per se habitu, actu. Primo modo flamma quae producitur a duobus lignis dicitur nexus illorum eo quod in flamma a se producta conveniunt. Secundo modo habitum actu vel convenienter dicitur nexus eo quod habile est ex quo factum est ad convertendum vel habitum aliquid. Tertio modo dicitur cemen nexus quando actu lapides convenit ut sibi invicem cohaereant. Primo modo spiritus sanctus est nexus patris et filii aeternaliter eo quod ab eo ipsi duo unum in potentia spirandi in spirantem ipsum a quo ut a se producto vel spiritu uniuntur, ut ligna accensa in flamma. Secundo modo ab aeterno dicitur nexus [illegible] non ad [illegible] ab aeterno processit habilis ad hoc ut in tempore [illegible] per amorem ut sibi invicem cohaererent. Tertio modo dicitur nexus actualiter eo quod tempus [illegible] per se unde fideles [illegible] et sibi invicem et deo per amorem adhaerere facit. Ad primum in contrarium dicendum quod in persona dicitur tripliciter: vel quod sit una persona vel quod sit ab una persona vel quod ab eis est una persona. Primo modo natura humana et divina conveniunt in Christo. Secundo modo in Abel et Eva conveniunt in Adam quia in ipso sunt diversimode fuerunt. Tertio modo Adam et Eva in Abel conveniunt; sed ultimo modo non convenit; sed pater et filius in spiritu sancto conveniunt quia ab illis est. Ad secundum dicendum quod nexus eo quod hic includit in se aliquam associationem et suum ab illis distinctionem, ut patet in flamma et cemento, et quia esse non dicit associationem per se, sed unum simpliciter, nec distinctionem aliquam, sed omnimodam quantum est in se indistinctionem, nec convenit ei nexus, sed unum et simpliciter et [illegible] et hic. Responsio. Ad sextam quaestionem dicendum patet colligi potest de libro de spiritu et anima c. 2 et de xii. super genesim ii. [illegible] et a Cassiodoro libro de anima [illegible] et moralium xi. 6. Spiritus dicitur xii modis. Primo modo dicitur deus Ecclesiastes v. [illegible] io. dicit spiritus [illegible]. Secundo in spiritu sancto spiritus [illegible] in angelis [illegible] qui facit angelos suos spiritus. Tertio anima rationalis qui dicit spiritus [illegible] sed anima [illegible] corporis dicitur vel [illegible]. Quinto spiritus [illegible] potius mens [illegible] contemplatur deum ut hic 12 de trinitate 16. Sexto anima sensitiva ut hic xii. super genesim et [illegible] quod sit spiritus brutorum. Septimo vis animae inferior [illegible] [illegible] expressit ab hoc dicitur visio spiritualis vel imaginaria una de tribus visionibus scilicet intellectuali spirituali corporali xii. super genesim. Octavo ipsa corporis [illegible] ibidem expressa ut dicitur [illegible] spiritus corporalis quae est vehiculum virium animae et hic est [illegible] vitalis qui oritur a corde, [illegible] ab epate.

[illegible] vi. ultimo [illegible] ut hic spiritualis ut hic xi. moralium 6 et ad Corinthios qui adhaeret deo unus spiritus est cum eo. [illegible] Corinthios glorificantur xii. super genesim xii. veniens in te io. [illegible] dicendum et cetera. [illegible] spiritus vel ut spiritus et cetera.

[illegible] primo quaeritur an spiritus sanctus procedat a patre et filio. [illegible] a patre omnes concedunt, quod sic Iohannes xv.: cum venerit paraclitus quem ego mittam a patre; sed non mittit filius [illegible] a se procedentem quia dicit esse [illegible] auctoritas mittentis respectu missi; ergo procedit a filio. Item Iohannes xvi. loquitur filius dicens: ille me clarificabit quia de meo accipiet; sed non potest intelligi accipere ab ipso non procedendo ab ipso; ergo et cetera. Item Iohannes [illegible] et Galatas 4. dicit spiritus filii; ergo quia habet unam essentiam cum [illegible] quia procedit ab ipso aut [illegible] relationem ad illum. Non primo modo quia tunc eo [illegible] spiritus sanctus [illegible] secundo [illegible]. Si tertio modo est in divinis non sit relatio nisi originis et [illegible] non potest esse nisi processio; ergo et cetera. [illegible] i. de [illegible] x. spiritum ex patre dicimus et spiritum filii nominamus ex filio autem spiritum dicimus. Item in humanis spiritus non procedit a verbo sed est verbo; ergo similiter in divinis a verbo, id est filio, non procedit spiritus sanctus. Item aut pater perfecte spirat spiritum sanctum aut non; si sic, aut [illegible] spiraret filius; si non, ergo imperfectus et [illegible] filius qui non habet. Ultimo quaeritur posito per [illegible] quod [illegible] quod a patre accepit non procedit a filio, an spiritus sanctus posset distingui a filio, quod non videtur: ante de processione spiritus sancti x. relationis oppositio, quae ex hoc nascitur quod duobus modis est deus de deo, probatur patrem et filium et spiritum sanctum de se invicem dici; ergo ubi non est relatio unum potest dici de altero; sed si non procederet non esset relationis oppositio; ergo spiritus sanctus esset filius et non esset trinitas. Item spiritus sanctus non distinguitur a patre nisi quia procedit ab illo; ergo si a filio non procederet non distingueretur ab ipso. Item [illegible] ii. i. [illegible] quod in divinis sunt tria: scilicet pater, generatio et generatio et processio; ergo ablata processione spiritus sancti a filio, spiritus sanctus est idem penitus cum filio et in nullo distinguitur. [illegible] 4. de trinitate: ideo spiritus sanctus non est filius quia procedit et est a patre non quomodo natus, sed quomodo datus; sed si non procederet a filio adhuc posset procedere a patre quomodo datus; ergo adhuc esset a filio distinctus. Item aliqui distinguuntur ex mutua oppositione ut duo relativa, aliqui ex diversa ad invicem comparatione ut Eva et Abel respectu Adae, quia diversimode ab eo generatione et divina plasmatione; ergo est ad hoc spiritus sanctus comparetur ad patrem quam processione filius generatione esset inter hos distinctio salvata secundo modo. Item maior est distinctio inter illos qui magis distant et eos qui minus; sed si spiritus sanctus procederet a solo patre magis conveniret cum patre quam cum filio, scilicet amicitia et [illegible]; ergo esset adhuc distinguibilis a patre multo fortius a filio. Responsio. Ad primum dicunt Graeci concedentes quod spiritus sanctus tamen procedit a patre aeternaliter, procedit tamen a patre et filio temporaliter, scilicet cum mittitur ad creaturae sanctificationem; sed hoc non potest stare.

[Dic]tum quod tunc Filius mutatus esset et Spiritus Sanctus similiter non. Filius accepit in se temporaliter ut Spiritus Sanctus a se procederet qui prius non processit. utrumque scilicet hec alia in natura quam prius. et sic utrumque est mutatum quod esse non potest. quia tunc Filius acciperet de novo potentiam spirandi Spiritum Sanctum et esset ad hoc mutatio in deo.

Aliqui vero greci plures dicunt tamen quod est a patre per filium et aliqui quod est a filio, sed non concedunt quod propter hoc possit dici quod procedat a filio. Sed contra illos est quod pene in omnibus in quibus unum est ab alio per alterum potest dici unum procedere ab altero, ut radius est a sole et procedit a sole, ut ramus ab arbore et similiter procedit ab arbore et hoc. Item quia antiqui doctores greci nobiles ut athanasius, didimus, cirillus [illegible] testati sunt eum procedere a filio ut habetur in littera. Item dicendum quod cum doctoribus latinis quod Spiritus Sanctus non solum a patre immo et a filio procedit. quod patet primo quia ubi plura sunt ab uno sunt ab uno in quodam ordine vel cum inter se ab eo different, ordine ut plures cultelli ab uno fabro. Cum ergo Filius et Spiritus Sanctus sint a patre, oportet quod sint ab eo in quodam ordine. Sed quia tamen inter se different, ordo autem non potest esse in divinis nisi ordo originis, oportet [illegible] nominis. Secundo probatur [illegible] a filio quia [illegible] non potest. Secundo quia Filius sic est a patre ut verbum vel intellectus vel amans [illegible] verbum vel intellectum apprehendimus, ergo quod amor qui est in divinis a verbo vel intellectu procedit. Tertio quia Filius procedit ut imago patris. non autem esset perfecte imago nisi spiraret Spiritum ut pater, nec pater ei perfecte totalem suam virtutem communicasset. Quarto quia [illegible] procedit Spiritus Sanctus ut nexus ab eterno, ab eterno autem non potuit esse nexus nisi patris et filii, nec esset duorum nexus nisi procedendo ab utroque. Ad primum quidam respondent [illegible] dicendo in hoc Io. dam. [illegible] greco in hac parte innuit aliud dicit quod non negat Spiritum Sanctum procedere a filio sed dissimulat hoc asserere quia forte [illegible] erat sub hac questione. Ad secundum dicendum quod huiusmodi verbum [illegible] ex quo procedit amor [illegible] Augustinus [illegible] Spiritus Sanctus [illegible] amor [illegible] procedit Spiritus [illegible] verbum divinum ab eterno genitum a quo et procedit amor vel Spiritus eternus. Sed verbo [illegible] incarnatum [illegible] processit cum Spiritu [illegible] in spiritu [illegible] ubi incarnationem Luc. 1. Spiritus Sanctus superveniet in te et virtus et cetera. ecce concipies et cetera. Ad tertium dicendum quod a patre perfecte [illegible] et ideo quod et a filio procedit cum quod una potentia spirandi spirat, tamen quod perfecte filio dedit communicationem [illegible] mutue non repugnat [illegible] perfecte spirat [illegible] Filius non [illegible] esset perfecte imago. Ad quartum dicendum quod dicunt aliqui magistri quod Spiritus Sanctus non distingueretur a filio si non procederet ab eo. Primo quia in divinis non est distinctio nisi originis [illegible] distinctio [illegible] Sed Spiritus Sanctus non procederet a filio non esset [illegible] origo ab illo et ita non

distingueretur sed remaneret idem esset quod Filius et sic non esset trinitas sed dualitas tantum quod est hereticum. Secundo quia sola relatio fundata in origine distinguit secundum damascenum et boetium de trinitate, relatio in qua [illegible] non esset [illegible] relatio inter Filium et Spiritum Sanctum. Sed non distinctio [illegible] quia [illegible] generatio activa et spiratio activa [illegible] disparate non faciunt de se [illegible] duas personas quia in patre sunt [illegible] nec origine nec relatione aliqua distinguuntur. Sed ex alia parte generatio passiva in filio et spiratio passiva in Spiritu Sancto non facient duas personas [illegible] opinio [illegible] placet eo quod est in favorem veritatis et fidei. Alii vero [illegible] quia prima [illegible] est illa que inducit distinctionem que esset inter Filium et Spiritum Sanctum et si non procederet ab eo [illegible] esset generatio [illegible] spiratio et ab alia et alia notione que est in patre [illegible] notiones in patre non faciunt duas personas quia in eo est [illegible] et [illegible] aliarum personarum in Filio tamen et Spiritu Sancto faciunt duas eo quod procedit ab eo [illegible] et ideo saltem distinctionem [illegible] plenam [illegible] in aliquo [illegible] ut in sole patet [illegible] non faciunt distinctionem realem sed tamen secundum modum intelligendi [illegible] distinctionem et pluralitatem ut [illegible] illuminandi et calefaciendi in sole differt [illegible] ratione [illegible] reale [illegible] quod sic [illegible] in uno puncto [illegible] non possunt per se distinguere [illegible] distinguntur [illegible] in comparatione ad [illegible] verum [illegible] ideo [illegible] generatio passiva in Filio et processio in Spiritu Sancto [illegible] non possent distingui [illegible] distinguerentur [illegible] in comparatione ad diversas proprietates a quibus emanant [illegible] distinguuntur. Item [illegible] quia sequeretur plura [illegible] quod unum est quod Spiritus Sanctus non procederet ut nexus duorum [illegible] quod pater non possit spirare nisi Filius [illegible] esset a filio [illegible] ultima opinio [illegible] dicatur ad primum [illegible] quod duo [illegible] pluribus Spiritus Sanctus non [illegible] de Filio Spiritus [illegible] relationis [illegible] quo Filius procedit a patre generante alius a patre spirante [illegible] Augustinus et alibi [illegible] procedit a duobus [illegible] ad unum [illegible] fallacia. Ad secundum dicendum quod a patre distinguitur tamen [illegible] relatione originis et a Filio [illegible] relatione et distinctione et ideo [illegible] per [illegible] patet [illegible] est [illegible] non distinctio [illegible] relationis. Ad tertium dicendum quod [illegible] concludit [illegible] generationem [illegible] processionem. Ad [illegible] Spiritus Sanctus non procederet a Filio [illegible] procederet a patre et non esset [illegible] generatio [illegible] opinionem [illegible] ad primum quod [illegible] intendit dicere

quo dicitur ab utroque scilicet Filio et patre et quia [illegible] dicitur [illegible] donum mutuum ab eterno a patre in Filium et [illegible] tamen pater dat ab eterno et non Filius [illegible] Filius non esset principium [illegible] et Filii cum dicatur Spiritus Sanctus ex tempore esset utrumque mutatum et non [illegible] cum dicatur mutuo et hoc includit mutuam processionem vel amorem mutuum. Ad secundum dicendum quod non est simile de abel et eva alias plures [illegible] et [illegible] quibus [illegible] adam [illegible] Spiritus Sanctus si non procederet a Filio non haberet distinctionem ab eo [illegible] tamen [illegible] quod non sufficit ad distinctionem plenam in patre [illegible] generativa et spirativa non differunt re sed ratione quod patet quia non distinguunt [illegible] in patre duas personas. Ad tertium dicendum quod [illegible] in creaturis in quibus est distinctio [illegible] sed in deo non tenet quia [illegible] in omnibus [illegible] non [illegible] distinctio [illegible] originis [illegible] procedit includit [illegible] includit distinctionem originis quia necesse est [illegible] a quo procedit [illegible] non procedit [illegible] distinctionem. Spiritus Sanctus procedit a patre

[illegible] primo [illegible] et Filio magis [illegible] sit

et quod sic [illegible] dicendum est et patrem et Filium esse unum principium non duo sed ab eis est Spiritus Sanctus ut a pluribus [illegible] ut ab uno. Sed [illegible] pater [illegible] unum [illegible] quia [illegible] pater est generat [illegible] Spiritus Sanctus esset genitus [illegible] ambo sint unus [illegible] spirator [illegible] vel unum et simpliciter potest esse a pluribus [illegible] plures [illegible] ut dicit [illegible] de causis omne [illegible] duobus [illegible] et sic si a duobus esset ut duo sunt [illegible] distinctum [illegible] et sic Spiritus Sanctus non simpliciter sed compositus esset. [illegible] magis unum sunt spiratores [illegible] quam unum [illegible] notione [illegible] non [illegible] utrumque [illegible] magis [illegible] non [illegible] spiratores [illegible] spirator [illegible] quod una notio est quod sunt unus spirator [illegible] actum spirandi [illegible] magis sunt unus spirator spirans Spiritum Sanctum [illegible] non [illegible] una [illegible] due. Item actus [illegible] patris et Filii ut duo sunt. Item non potest esse [illegible] et non [illegible] de trinitate [illegible] Spiritus Sanctus principaliter procedit a patre quod a Filio [illegible] sunt unum spirant [illegible] principaliter et [illegible] Item [illegible] agentibus [illegible] agens [illegible] actionem [illegible] intelligendi [illegible] in divinis

scilicet duo [illegible] agentes scilicet patrem et Filium loco [illegible] una potentia spirativa [illegible] unitatem [illegible] ad [illegible] unum et quia ab una potentia una est actio [illegible] est una actio que est communis spirationis [illegible] unus effectus scilicet Spiritus Sanctus. Ad dicendum quod spirant Spiritum Sanctum pluraliter quia duo [illegible] magis unum sunt in potentia spirativa et in actione et spiratione una. Ad primum [illegible] dicendum quod spirantes [illegible] unum sunt notione que est communis spiratio [illegible] spiratio quia hoc dicit relationem ad actum [illegible] potentia spirativa [illegible] notionem [illegible] intelligendi. Ad secundum dicendum quod [illegible] actus est [illegible] non [illegible] plura sunt sed ut unum [illegible] esse unus actus et non plures. Ad tertium dicendum quod [illegible] pater et Filius spirant [illegible] quia est unus [illegible] et alius non [illegible] unum sunt in potentia spirativa [illegible] dicendum quod [illegible] pater [illegible] auctoritatis vel principii [illegible] non est in Filio [illegible] ad [illegible] possit.

[illegible] dicendum quod [illegible] esse unum [illegible] distinctionem quia una potentia spirativa est [illegible] ad spirandum ut est in patre et non [illegible] ut est in Filio.

[S]ecundo [illegible] Filius et pater debeant dici unus spirator et quod sic [illegible] pater et Filius et Spiritus Sanctus [illegible] tamen quod non [illegible] tres sunt sed unus [illegible] unus creator non tres ergo [illegible] Filius et pater et [illegible] non [illegible] duo sunt sed [illegible] unum sunt in potentia spirativa debent dici unus spirator. Item [illegible] a [illegible] est unus spirator [illegible] est [illegible] et spiratio una et spirator unus. Item [illegible] magis est unio patris et Filii in una spirativa [illegible] in una [illegible] quam duarum manuum in uno homine sed [illegible] aliquis percutit aliquem duabus manibus potest dici quod sunt due manus percutientes et tamen unus percutiens [illegible] sunt due [illegible] spirantes [illegible] tamen unus spirator. Item actus [illegible] est [illegible] spirator dicit actum [illegible] in duobus [illegible] erunt duo spiratores sicut duo [illegible]. Item [illegible] spirant sunt spirantes et spirantes sunt spiratores ergo sicut duo sunt qui spirant [illegible] duo spiratores. Item [illegible] maior est unio [illegible] in potentia spirativa sed [illegible] unitate [illegible] pater et Spiritus Sanctus in esse non [illegible] dici [illegible] unus [illegible] pater et Filius in una spirativa [illegible] dici unus spirator. Ad [illegible] dicunt quidam quod debet dici unus spirator quia actus [illegible] non [illegible] sed [illegible] sunt [illegible] sed magis sunt [illegible] actionis pater et Filius sunt [illegible] spirantes [illegible] quod unum sunt in potentia spirativa et [illegible] unum [illegible] actionis una actio et [illegible] unus effectus [illegible] debent dici unus spirator [illegible] hoc [illegible] verbum [illegible] verbum [illegible] in divinis [illegible] una [illegible] tamen [illegible]

q e in uno e in a° qr h mo° pocius e mod° hndi
ul refendi. sic q pr n pt ee spc s. n e in po
h dignitas. i si spc n pt spirare n e ex defcu
po° h ex sua hitudine. — q°r an pcedit s s a pa
tre cum prie pcedit p filium q nichil plenitu
xij de tri. te prem z filium cum una tecum
adorem spm s. tum q e p unigenitum tuum p tuear.
— Item filius n spirat nisi ei pr dedisset. h i hus
q se hnt p ordine ultimum a p p mediu q spc
s e a pre p filium. — Q si pcedit a pre p filium g
h h filius sp prem. sz sp q unig z id mag g
mag pcedit a pre q a filio. h h e fllm g prim
— Item cu aliquis opar ad aliu in eo q opar p aliu g
ura illius recip r eo g tex opar p ballium z eo bal
liuus p rege. h n recip q spc s pcedit a filio p
prem. g nc h q pcedit a pre p filium. — Rnº dd.
q i locucoibz i quibz d° a° p a° g opari. hi sp
p designt in causali aliqm cam seu prm illius
actus. h e acco sic media int faciet z fcm.
aliu causale c ad uig sp per desigt cam acco
nis q exit ab agnte i q sit ca agendi q agat
alia ro desigt cam accois h q cinat ad fcum [fcum]
prum [illegible] sp qr ca agendi ut agat. ul e ca finalis
ut auar opar p luc m ul ca formal ut artifex opar
p arte ul efficius motiua. ut e q opar p iprum
aliu. nullo a hoc mo pr opar ul spirat p fim
qr pr i in ee ca agndi ul spirandi p filiu. q e
fllm. Alius mo pt ee cp r qr ca accoinis q cinat
ad fcm n dicens cam opandi i agente. ul e mltr
ut h bn opar p lomu lignum. ul p ministral ut arti
fex opar p martellum. ul e ca fbauctoritas ut rex
pr p filium rege c tota potm regs quauit gubnad
regnum. h n ultimo m pr spirat p filium. qr sic
rex inuenit hz tota potm regs. fenicer in fio cu h
po e fbauctoritas i pre auctoritas. io z d° pr gubnare
p filium ad desig nd ordine z orig ine supportas z
q hz ab a° potm n a° eo d° q filio gubnat prem
qr nc pr hz potm n ee suppo a filio i m ppo°.
d° q pr p filium spirat s s. qr filius a pre hz to
ta prie uirtute q fbauctoritas a q° z hz sua suppo m. h
eq° n d° q filius spirat p prem. qr pr n suppo m
n auctoritas ul uirtute hz a filio. — Ad pm i om in d°
q sp q unig z id mag g mag ... e u uni e i uno simp
i a° pticipacie. sic a° no e h qr filius n hz posse in
tra ul pticipacie h plene. un z in ex° de rege n se
qr q h regnum gubna a pre p filium q mag
gubnet a pre qr totum posse e in fio q in pre.

Ad fm d° q oris no semp recip sui n ligu
opar n martell° p artificie n inuenis rex
p prem seniore. h recip oisio tm i ill u e ordo
uirtutis z suppositate. un rex opar p ballium. i q° li p
ca casuali notat ordine suppoca f h pfuctis z mi
oris uirtutis. z oisia recip. balliuus opar p rege. qr
li p notat cam sfi uis auctoritas z uirtutis. in filio uo
r° pris e f h auctoritas z ordo suppositas. io pr spi
rat p filium qr li p notat fh auctoritas z suppoca ordi
ne ul origine. oisia no recip s. filius spirat p
prem. qr li p notet ul fh auctoritas f maiore d°
ul suppoca ordine. quoz utrumqz e fllm.
— Ux h q° Bo an spc s eq imediate pcedit ab
utroqz. q no ur. qr id h q ad agit e me m in ac
cone. h pr spirat p filium g s s imediace e a filio
q a pre. — Item in ymagie e tri tas ciate amor e a
mte imediate noticia g sr m creata ymagie amor
q e s s e a pre mediate filio q e pris ubu z noti a.
— Item nobilius e prim q e imediat q mediatu
g si i diuis e q e nobi mm z solu tale filium e
prim mediatu. — q eq mediate cam e p. dbe p s. qr
e ab eis p una uirtute circuita. g e spc s e a pre
z fio p una uirtute spiratua eq imediate ex ab
utroqz. — Item si no ee eq imediate maiore g ingh tas
brot cu uno q cu a° z i no eet eqltas z conc
dia summa i diuis q e fllm g zc. — Rnº. i hc
qone aliq hoc tepe tm unum ad uirtute spirata
alium ad ipos spirantes oparndo eos ad spiratoris
actum tantum i oparndo prem ad filium q m ad spiratoris
mod p° z Bo mo eq imediate inuenit spc s pce
de a filio z pre qr una uirtute spirant z sic no
duas sim spirat. — no e no imediate a pre z imme
z p filium. qr q spirat filius hz a pre ex m richar
d. v° li. de tri tas e q abel e imediate ab adam
z eua genite z mediate eua e ab adam
qr eua fuit de adam. — Rnº ad pm d° q
q vme e u li p notat hitudine cause f mfer
h a° notat hitudine fbauctoritas peuenie tu eo
uirtutis. bn tu e mediate eo z in q° uisu e.
— Ad fm d° q n e filitudo i omnibz u meus
z noti n sit unu prm amoris. pr uo z tu
bu sunt ul filius sunt unum z id prm. s s.
— Ad zm dd q r e mediaco q dam q exclud e i
mediacoe influencie r° carere iqm porcimu a
geus pduc q° prim agens age cesauit. sic
adam fuit ca tocius gnis humani i tolor a re
genitor imediate influet z i alios ipis medi bz

mediaco. p q° cesauit eius acco. alia e q e in diuisis cau
sisl agentibz qrz tu una agit p alteram sic sol
agit uirtus celestis z eltis sic no deus agit in
omibz accoibz q n p se ca e cui° h accoius l no
filio mediate i dando illi posse age. sz e tal me
diaco v° e eode agetiam i ydepete uirtus z sic
hoc mediacom e dignitas diu n tm pncipiat h
no pduc pncipte sic n nobilius e pduce me
diate z imediate q° me te tm h joh.
— d xiij. — p. — Ost h osiderand e zc. h° qrunc ca prim
e de pcene. sim e de pceius z g uoius eque
citum de in g uone. — Circa pmm p° q° an sit pc°
i diuis. q no ur. qr pc° impoitat sepacom z elo
gacom. h nc e in do. in q° oia simul z unu sic.
g nc pc e in ipo. — Item pc° e p g sio ab uno
in a°. h in do no e a° z aliud. g nc pc°. — q jo.
z spc s. paclitus q a pre pcedit. — Item amor
pcedit ab amate q uis ab eo n distet nc rece
dat. g sis pt ee in deo. — Rnº cpla pt ee pc°
s localis causal originalis ex m pg motis localis e
motus p g sium de loco ad locum. ex m pc e ema
naco splendoris ab igne. un ignis e id q e sple
dor. sz ca e° ad eius ee. sic ad. ex m e in aeris il
luiacoe. p ma n pr aeris. p mo recip lum. qd oedi
ne origis pcede ad alias ptes aeris inferiores. h
h i pceptibilis fiat. un oritur l pcede lum de
lumie. q z ur hoc uni tas sp sbi sui ocimu tas z
sic z filius lum pcede a pre lumie z spc s lum
pcede a pre z filio lumie. h n eod mo hnt pcede.
un ut ex m porcum e pce sile pmus duobz mod
n e pc° in diuis. h e arg m uo p ma pcedim.
— Ux h q° Bo an pcede sit de duobz pmus modis
p p m spus s. q sic ur. qr h a pel sic filius
accep ee nascendo i spc s accep ee pcedo. h
nasci e p p m fio z g z pcede e p p m s s. — Item pho
n sic distinctio pl h p p p m. h pcede distmg
sp s s a fio g e eius p p m. — q jo. g ex deo pces
si z ueni i mudu. q e ubu fllm di. g pcede gc fio
z i id e p p m spus s. — Item i ymagie e tri tas ca
te gc e noticie z amoris pcede a mte g sis fio
z s s e gue pcede a pre. — Rnº pcede p mod
origmus duo dic s. ul emanacom ab a° i aliu
simpr. ul emanacom ab a° in a° m ut i obm ut
amor i amat z sic e p p m s s. p° a° mo gc
pcede filio. ubi n tm pcedendi h sc supta e spm
s n tm ex usu. h tepe no appatum. pe qr filius
ab uno pce. s s a duobz z i q mag excusiue

lo d° ei guenit. sa e qr pcedit ab a° in aliu. filius
tm ab a° z i ur plus hoc nom pcessionis. tcia qr
no addit dram i eudute s pcessom p se dram
sic filius. filius n. f ei p° addit mod nc sp
cede. h emanaco spc s addit mod amoris q no
e addico i eudens eo q in oi pcene tam locali q
cali e aliq° amor. l in pcene ul in pcedite. qui
n pcede de loco ad locum h fac qr mag amat
ee i uno q in a° z sic de aliis. ex m e de actue
qr n addit eudute dram ad ee actius. ietinz
nom comune. h qr p p m addit hz nom spale. z h
— Utru pm p° q° i an gno (h reuisio ad oba.
sic pcessio. q no ur. g enito n e pcede
g gno no e pc°. — Item mag dirant distingu
q distincta. h filius n e spc s q distinguit gnue
z pcene na filius hz ee p gnom spc s p pcessom. — pcene
g mltoforcius gno no e pc°. — q i dā° gno e — pducco — z.
pceco similis in na. h pc° e hi° qr spc s pcede
silis in na z no pd n pcacone g° gno e pc°. — pcene
— Item mot indicat de tiuo. un ut hz de g uone.
motus q° e inat ad filium e gno. q ad qlitas alta
co. h pcessio e inat ad filium q e spc s. g° pc°
e gno spc s. — Rnº. h b aug z b rei uirtute
gno sit pc° z no eq° addit n gno mod nc sp
pcene. sic ho ronale sr aial tu ul ur loqndi m
uaru i ualuit i e m q qu loqm i diuis gno par
sua sp intellig de fio. z h n solu ex usu h pe
pc° uo z absolute nota intellecta de pcene spc s
mag ex lo di osuetudine z qdam approaco z b h
usu n differt gno z pcessio e p l. p mo ex ogne
a q° simit. na gno e ab uno solo s. pre. pcessio
a pre z filio. Bo ex compare ei° ad q e inat. qz ema
na gno e ina° ad filium pc° ad spm s. t° b id q
sic qr gno e ab a° emanaco z h p mod nc pc°
uo e emanaco ab a° in aliu z h p mod amoris.
— Ad pm i om in d° q h spc s sit filis in na e pre
qr ead na eis e n. tu n pd z ut p fenis bitati simi
tudine ul ymagnie nc p mod nc. filius aut pduc
ut simitudo z ymago z p mod nc. z io pc° n e
gno. — Ad fm q gno i diuis no e inat p p e ad
filium. qr illa n mltiplicat. h g nde e inat una
z ead. h e inat ad suppo m l p p o nat i. p mot
n e i diuis. z io nc indim de e io motum.
— Ux h q° r° an gno z pc° dram re. q n ur
qr si dram re aut se ipis. a° aliis. n se ipis
qr n se a se ipis g mlto forci° no drat se
ipis. nc a° aliis qr i diuis n e dra ul distinctio n [illegible]

h(oc) a(utem) relationem includunt relationis q(uae) n(on) e(st) relatio. — Ad [illegible]
[illegible] differt ab eo in p(at)re sic ut [illegible] lo(quen)do de activa
in p(at)re e(st) alia p(er) rem differens (et) s(ecundu)m [illegible] due p(er)sone
uel una op(er)atio. — Ad [illegible] p(er)sone d(icu)ntur p(er) aug(ustinum) [illegible]
[illegible] g(e)n(erati)o (et) p(er)s(ona) q(ue) [illegible] quibus d(icu)ntur [illegible]
[illegible]. — Ad [illegible] g(e)n(erati)o (et) p(er)s(ona) [illegible] distincta
[illegible] (et) i(n) divinis. — Ad [illegible] n(on) dicuntur [illegible]
[illegible] duo actus [illegible]
[illegible] distincti formaliter (et) due p(er)sone [illegible] due
[illegible]. — Ad p(rimu)m ig(itu)r [illegible] q(uod) sic p(er)s(ona) [illegible]
de ip(s)is [illegible] a se ip(s)is [illegible] filius [illegible]
[illegible] duo p(er)s(on)e (et) g(e)n(erati)o [illegible] a p(at)re (et) filio [illegible]
[illegible] a se ip(s)is distinguuntur [illegible] se ip(s)is uel dic(itur) q(uod)
distinguuntur se ip(s)is formaliter [illegible] originaliter [illegible]
distinguuntur q(uia) g(e)n(erati)o originaliter e(st) a p(at)re [illegible] a p(at)re
(et) filio simul. — Ad [illegible] dico q(uod) g(e)n(erati)o (et) p(er)s(ona) [illegible]
[illegible] in comp(ar)atione ad illu(m) in quo [illegible] ad [illegible]
in comp(ar)atione ad illu(m) a quo distinguitur [illegible] n(on) distinguuntur
[illegible] in comp(ar)atione ad ip(su)m [illegible]
id(em) cu(m) illo [illegible] p(at)re [illegible]
[illegible] q(uia) i(n) divinis id(em) e(st) q(uod) [illegible] g(e)n(erati)o
activa (et) p(er)s(ona) activa [illegible] spiratio [illegible] sed [illegible]
[illegible] se ip(s)is formaliter [illegible] distinctio [illegible]
a distinctione [illegible] filius [illegible] passiva q(uia) distinguuntur a
sp(irit)u s(an)c(t)o (et) sp(iritu)s s(anctus) [illegible] passiva a filio.

[illegible] p(ri)ncipale [illegible] sp(iritu)s s(anctus) [illegible]
d(ici) ingenitus (et) [illegible] aug(ustinus) [illegible]
[illegible] sp(iritu)s s(anctus) n(on) sit genitus [illegible] ingenitus [illegible]
n(on) audem(us) [illegible] ab aliq(uo) [illegible] aug(ustinus)
[illegible]

[illegible] ab igne [illegible] n(on) [illegible] richard(us) [illegible]
de trinitate [illegible] g(e)n(erati)o [illegible]
[illegible] generare [illegible] possit
rebus in [illegible] filia [illegible] generare [illegible]
[illegible]
[illegible] de filio [illegible] n(on) [illegible] intellig(er)e [illegible]
[illegible] intelligit q(uod) filius a
[illegible] gignat [illegible] intellige(re)
[illegible] ad generare [illegible] nego [illegible] in-
tellectiva [illegible] ingenitus [illegible] negat
[illegible]
[illegible] ingenita q(uia) nullo [illegible] ab alio [illegible]
i(n) divinis (et) sic [illegible] ingenitu(m) [illegible]
[illegible] g(e)n(erati)o [illegible]
[illegible] ab alio
[illegible] generare aliu(m) [illegible]
[illegible] ab alio [illegible] ab [illegible]
[illegible] richard(us) [illegible] ingenitu(m)
[illegible] sp(iritu)s s(anctus) [illegible] ingenitus [illegible] ab
alio [illegible] generare aliu(m)
[illegible] in filio [illegible]
[illegible] negotio [illegible]
n(on) iudicare iudicem [illegible] intellig(er)e posse [illegible] aliu(m) [illegible]
(et) de [illegible] diiudicare [illegible] nego [illegible] aliu(m)
[illegible] negat [illegible] dico [illegible] neminem p(er)s(on)e
iudicare aliu(m) ultra duo [illegible] a nemine [illegible]
iudicari [illegible] nullus [illegible] diiudicare [illegible]
[illegible] alios iudicare [illegible] negat
[illegible] spiritual(is) [illegible] omnia diiudicat [illegible]
[illegible]

Secundo quaeritur an processio temporalis sit eadem [cum aeterna] processioni aeternae. Et videtur quod non, quia aeternum et temporale differunt per essentiam; ergo processio temporalis et aeterna differunt per essentiam. Item motus variatur a termino; sed aeterna terminatur ad obiectum aeternum, temporalis ad obiectum temporale; ergo variantur duae processiones. Item essentialiter differunt [illegible] aeterna et temporalis; ergo processio haec et illa. [illegible] in divina sed in dono non est differentia per essentiam; ergo per essentiam una est processio haec et illa. Item medium creatum et non creatum non differunt per essentiam [illegible] essentialiter. Sed processio aeterna non differt a temporali nisi ut non significans creaturam et significans creaturam; ergo ista non differunt essentialiter. Item simpliciter idem non potest [procedere] ab eisdem personis essentialiter differentibus; sed Spiritus Sanctus simpliciter procedit a Patre et Filio tam aeterna processione quam temporali; ergo hae duae non differunt essentialiter. Respondeo. Ut dicit Philosophus [illegible] actus variatur a supposito, tempore, et differentia specifica, et termino, quod idem dicitur movens, actus [illegible] et de genere successivorum, et res quaedam et motus. Primo modo actus variatur a supposito [illegible] secundo modo variatur tempore [illegible] hodie et cras [illegible] sunt duo actus. Tertio modo variatur actus a sua differentia specifica, alius enim est actus currere quam legere, licet ab eodem et eodem tempore fiant. Quarto modo actus variatur a termino [illegible] si tamen sunt [illegible] unum amor meus idem et illius sunt duo amores; sed amor meus in te et Deum, si te diligo propter Deum, est unus amor. Ergo quod processio dicitur actus quidam, actus non potest variari a supposito nec tempore nec differentia specifica nec termino, planum est quod illa est una processio [illegible]. Sed [illegible] connotat effectum quemdam temporalem [illegible] non connotat, quia patet sicut Pater et Filius duae personae non ut duae sed ut unus Deus vel unum principium spirant Spiritum Sanctum; ergo a supposito non variatur. Sic licet [illegible] duo sunt, tamen actus [illegible] unus est [illegible] non ut duo sed ut unum. Secundo non variatur tempore [illegible] temporalibus [illegible] ad in actu temporali. Sic potest duo modo intelligi quod processio aeterna continuatur [illegible]. Tertio non variatur differentia specifica quia haec processio et illa est ab uno principio et eadem per omnia, nisi quod temporalis connotat effectum sanctificationis quod non connotat aeterna; sed eius efficacia connotatio a tali effectu [illegible] non mutat rei essentiam. Quarto non variatur a termino quod aeterna processio est ad obiectum aeternum [illegible] non sistens, quia sic aeterna processio ab aeterno fuit producta habilis ut in tempore [illegible] ulterius procederet ad creaturae sanctificationem, et ideo quia habet tamen coordinari sicut non duo sed unum reputantur et una processio quae tamen [illegible] aeterna temporalis tamen denominata ab hoc termino ut potest evidenter in coordinato primo termino vel obiecto [illegible] ad sanctum Iacobum et ulterius ad sanctum Iacobum [illegible]

denominatur cum peregrinus sancti Iacobi. Ad primum in contrarium dicendum quod aeternum et temporale per essentiam differunt essentialiter, non aeternum per essentiam et temporale per [illegible] et sic est hic. Processio non temporalis quia est cum effectu connotativo temporalis; sicut licet differunt essentialiter per essentiam [illegible] et contemplatio, cum [illegible] aeternitas et contemplatio non differunt per essentiam; primum est [illegible] per suam essentiam [illegible] per aliud. Ad secundum iam patet quia iam motus nominatur a termino ut coordinato; unde non plures [illegible] coordinati ut unum, unus est motus non plures. Ad tertium dicendum quod non est simile, tamen quia generatio aeterna et temporalis differunt per [illegible] quia illa ab aeterno patre, haec a temporali matre [illegible] duo supposita, tamen quia differunt differentia specifica, quia illa est in natura [illegible] haec in humana [illegible] tamen quia illa [illegible] mensuratur tempore [illegible] quae est in humana natura [illegible] tempore, tamen quia [illegible] est suppositum in natura increata, hic suppositum [illegible] in natura increata et creata simul.

[illegible] quaeritur an in hac processione temporali Spiritus Sanctus [illegible] et quod sic videtur. Augustinus: Spiritus Sanctus est donum quo [illegible] dona donantur. Sed non potest dari donum sine eo in quo datur, ergo non potest dari [illegible] donum gratiae sine Spiritu Sancto. Item [illegible] donum [illegible] per donum vel in dono datur amorem; sed Deus est summe [illegible] et Spiritus Sanctus amor est; ergo [illegible] dat et dat amorem [illegible] et Spiritum Sanctum. Contra. [illegible] est processio temporalis et missio vel donatio. Sed nemo [illegible] dat [illegible] quod [illegible] vel procedit [illegible] Spiritus Sanctus [illegible] ergo [illegible] nec procedit temporaliter nec datur. Item quod datur alicui est in potestate accipientis; sed Spiritus Sanctus non est in potestate alicuius cum sit omnipotens; ergo [illegible]. Respondeo. Non solum Spiritus Sanctus dona, ut gratiae et virtutes, dantur, sed et ipse Spiritus Sanctus [illegible] in [illegible] et datur [illegible] potest ex peccatoris [illegible] ex [illegible] in bono [illegible] et ex [illegible] [illegible] esse [illegible] potest quod est statutus [illegible] et [illegible] in [illegible] addictus malo [illegible] bono aeterno non potest [illegible] ab [illegible] in illum nisi ad [illegible] operatione [illegible] et immediate [illegible] et nullum finitum potest [illegible] infinitum [illegible] omnis finitum est [illegible] Spiritu Sancto [illegible] non potest aliquis sufficienter [illegible] sed potest [illegible] in bono [illegible] et non minoris [illegible] per quam res inducitur ad [illegible] et per quam quiescit in illo [illegible] quia [illegible] eadem [illegible] motus [illegible] et [illegible] deorsum et simpliciter de motu [illegible] Deus vel Spiritus Sanctus [illegible] posset [illegible] solus in sua [illegible] in bono [illegible] patet [illegible] ut [illegible] factus fuit [illegible] de peccato [illegible] in gratia permanere [illegible] tentatio [illegible] homo non resisteret nisi Spiritus Sanctus adiutor [illegible] vel adesset. [illegible] id patet [illegible]

[illegible] per unionem [illegible] nulla [illegible] non per aliquam unionem quae sit in eis, cum nulla sit eadem [illegible] amor unire possit [illegible] in [illegible] in eis Spiritus Sanctus [illegible] ut dicit Augustinus de Spiritu Sancto [illegible] conveniunt [illegible]. Ad primum in contrarium dicendum quod mittere est [illegible] ad aliud locum vel ad aliud effectum; primo modo non mittitur quia praesens est; sed secundo modo ut [illegible] non mutatur de loco [illegible] locus [illegible] non ad aliud locum sed ad aliud effectum, et sic Spiritus Sanctus mittitur temporaliter, ut dicitur, non ad aliud locum quia ubique est, sed ad aliud effectum, scilicet ad creaturae sanctificationem. Ad secundum dicendum quod aliquid datur alicui vel in usum liberum vel ad donandum vel ad [illegible] primo modo datur aliqua res temporalis, secundo datur [illegible] vel [illegible] sapientia vel [illegible] quod [illegible] obiicis intelligitur de primo, non de aliis; Spiritus Sanctus datur non in usum sed ad donandum et ad [illegible].

[illegible] quaeritur an aliquis [illegible] possit dare Spiritum Sanctum. Et quod sic videtur. Actus 8: apostoli per impositionem manuum dabant Spiritum Sanctum. Item magis est [illegible] lumen spirituale quam corporale; sed aer recipiens lumen solis [illegible] ergo homo [illegible] Spiritus Sanctus potest alii dare illum. Contra: quod aliquis dare potest hoc [illegible] sed nos [illegible] non potest dare Spiritum Sanctum. Item donum procedit a dante in illum cui datur; sed Spiritus Sanctus procedit ab homine [illegible] non datur. Respondeo. Dare Spiritum Sanctum potest intelligi quattuor modis, scilicet per modum auctoritatis vel [illegible] vel [illegible] vel dispensatoris [illegible] modo dat solus Deus Spiritum Sanctum vel gratiam [illegible] modo dat boni [illegible] quia [illegible] [illegible] potest [illegible] nos [illegible] Spiritum Sanctum [illegible] quod [illegible] [illegible] boni quam mali [illegible] dare Spiritum Sanctum per [illegible] ubi dicitur. Ad primum dicendum quod apostoli dabant non auctoritate sed ministerialiter. Ad secundum dicendum quod non est simile quia lumen corporale recipitur ut [illegible] sed lumen gratiae recipitur ut lumen [illegible] [illegible] originale [illegible] a parentibus non [illegible] et [illegible] dona [illegible] alius ut [illegible] non dona [illegible] ut [illegible]

[Distinctio] XV. Hic considerandum est etc. Hic quaeritur primo [illegible] an sit missio in divinis, quod sic videtur Ioannis 16: non sum ego solus, sed qui misit me Pater. Item sicut est distantia inter corporalia dimensionalis, ita est distantia inter spiritualia spiritualis [illegible] [illegible] dicitur mitti corporaliter, ergo [illegible] spirituale dicitur distantia spiritualis [illegible] mitti [illegible] sed peccator distat a Deo spiritualiter; ergo [illegible] datur ei Spiritus Sanctus dicitur mitti Spiritus Sanctus [illegible] [illegible] Spiritus Sanctus mittitur [illegible] [illegible] nullo modo [illegible] mitteretur cum sit Deus

[illegible] modo quia [illegible] mittendi est [illegible] non [illegible] Spiritus Sanctus quia est Filius et [illegible] argui de Filio. Item missio importat subiectionem quae non est in maiestate [illegible] Item si missio est [illegible] ut nomen essentiale vel personale vel notionale; non primo modo quia [illegible] omnibus [illegible] quod Filius et Pater non mittitur; non secundo modo quia non est nomen alicuius de [illegible]; non tertio modo quia nulla [illegible] est communis Spiritui Sancto et Filio [illegible] est eius missio. Respondeo. Missio dicitur [illegible] ad mittentem et ei [illegible] missionem et ad [illegible] [illegible] dicitur missio [illegible] ut [illegible] [illegible] legatus [illegible] missio [illegible] [illegible] [illegible] afflictis mittitur [illegible] [illegible] modus [illegible] nomen missionis ad [illegible] missi [illegible] [illegible] loci [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non ad [illegible] in divinis [illegible] nomen missionis [illegible] loco [illegible] [illegible] quidam modus [illegible] loco mutationis [illegible] [illegible] effectus nobilis, loco [illegible] [illegible] emanationis originis, loco [illegible] [illegible] plenaris acceptio [illegible]. Ad primum dicendum in contrarium quod [illegible] [illegible] reduplicationem [illegible] [illegible] [illegible] ab alio est, et ideo eam ab alio mitti non dicit reduplicationem [illegible] ut non [illegible] nec ut [illegible] [illegible] ab alio [illegible] modum amoris [illegible] distincte ut [illegible] ab alio [illegible] sic [illegible] alio modo. Ad secundum dicendum quod non est ibi nulla subiectio [illegible] sed [illegible] auctoritas. Ad tertium dicendum quod missio non est nomen pure essentiale ut Deus, nec pure personale ut Pater, nec pure notionale ut [illegible] [illegible] est quod mixtum dicitur intelligere quo ad quid essentiale, quo ad [illegible] notionale [illegible] nullo dicitur in creatura effectum [illegible] in creatura [illegible] toti [illegible] et toti [illegible] [illegible] quia est auctor huius effectus per [illegible] ab alio [illegible] ab alio dicitur quod est notionis indistincte, tamen quia esse ab alio [illegible] est distincte notionis [illegible] ab alio procedendo notio [illegible] Spiritus Sancti [illegible] Spiritui Sancto et Filio ut actus notionalis [illegible] et [illegible] et ideo non est notio [illegible] quia notio [illegible] est distinguitur. [illegible] est notio non [illegible] est notio communis Filio et Spiritui Sancto quia [illegible] addit [illegible]

Secundo quaeritur quid sit mitti [illegible] in eis includitur. [illegible] dicitur de quo dicit Augustinus XIII De Trinitate XX quod mitti est primum cognosci esse ab alio [illegible] effectum [illegible] [illegible] Spiritus Sanctus mittitur [illegible] de novo baptizatis [illegible] non habent istam cognitionem. Item si mitti est cognosci [illegible] est [illegible] theologus plus cognoscit quam simplex [illegible] [illegible] illi [illegible] Spiritus Sanctus [illegible] quod videtur esse falsum. Item cognitio [illegible] non [illegible] esse ab alio [illegible] Spiritum Sanctum. Respondeo quod illa notificatio bona est, sed intelligitur

de essentia patris cuius est manifestatio actu non vel habitudine
et quod de se sit apta et habilis ut ducat in cognitionem patris
cuius est effectus apparere. Sed forte non ducat aliquem nunc
distincte in cognitionem ... ad primum quia licet
plures non cognoscant patrem per illum effectum, effectus tamen
habet habitudinem ducendi in eius cognitionem. Ad secundum dicendum
quod duplex est cognitio scilicet speculativa et experimentalis ...

[illegible]

non mittitur a spiritu sancto ... missio de qua agimus ...
... non mittitur a spiritu sancto ... non mittitur ab eo
... legitur non mittere ... a quo ...
... filius mittere spiritum sanctum ... non mittitur a spiritu sancto
... auctoritatis ... filius ...
[illegible]

BIBLIOTECA S. EM. NOVELLE

fuit. Item quod alicui dicitur quod apparet esse quod non est illud delu-
dit ergo si non fuit in columba et apparuit esse vi-
dentes delusit aspicientes quod est falsum ergo etc. Item dicit
aliquis quod non fuit in columba quia licet haberet columbe
figuram et aliquam similitudinem non habuit veram columbe naturam
vel formam. Sed fuit aliquid non nisi sic formatum ab angelo
in quo apparuit et hoc de isto dicit Hugo super glossa exodi.
quod igitur in nube apparens fuit angelus in tali similitudine crea-
ta et assumpta modo sic apparens. Ad primum igitur dicitur
quod in columba fuit vere signum non tamen vel in quo
ad formam non quo ad naturam. Primo modo loquitur illa glossa. Non secundo
modo. Ad secundum dicitur quod non fuit delusio actiua quia
columba fuit ad quod creata fuit ut esse [illegible] passiua quia
an esset alia vera vel non vel fuit ad effectum quod aspiciat
absque falli. Dicitur in distinctione quod in columba fuit et post
naturam vera augustinus de agone christiano non dicimus solum
verum corpus habuisse et spiritum sanctum fallaciter apparuisse. Non
enim erat deo difficile verum corpus columbe sine ministerio aliarum
columbarum figurare. Sic non fuit ei difficile verum corpus in
utero virginis marie fabricare sine virili semine. Item idem augustinus
de trinitate [illegible] dicit quod columba carnalis videbatur et de igne
[illegible] opinionem dicentium illum fuisse imaginarium
non in se tantum ei dicit quod sicut igitur non ei similis fuisse ei in quo
igitur quod apparuit moysi in monte vel moysi lege reci-
piente. Sed ad columbam fuit etc. Ad primum igitur dicitur quod in
bonum absolute a parte opere divina virtute ut dictum est igitur in
forma non contribuisse etiam prius sicut et in [illegible] et secundum dicitur
ad secundum concordando etiam has opiniones patet dicendum ad hoc quod
res habeat perfectam esse sue nature possibilitate quod habeat formam
[illegible] tali naturaliter debitam figuram naturalem motum et naturalem operationem
prima duo habuit hec columba et igitur ut vult augustinus
in tertio motus quia [illegible] igitur dicitur esse vivus sursum quod est ei
preter alium descensum ad cum locum quem est temporis [illegible]
incorporatum [illegible] habuit igitur quod habet apparuit na-
turam motu rationali [illegible] sicut ap[illegible] et sic [illegible]
actionem naturalem habuit quia non [illegible] contribuisse sed spiritu
alter celestis. Secundum columba quod motus rationalis habens habuit se
quod ad [illegible] declarare descendit non modo aliarum generata
fuit nec genuit et quia a duobus ultimis [illegible] ma-
neret quod est per naturam divina virtute absolute patet ad hoc acce-
dens opinio secunda dicens quod vera columba fuit et bonum. Ad
[illegible] quod continet sicut in ratione debitam respiciens prima
opinio dicit quod non fuit in columba apparitionem fe-
narto quod a quo vel per quem [illegible] fuit et quod ab an-
gelo augustinus de trinitate [illegible] ubi dicit quod [illegible]
[illegible] et [illegible] in quo spiritus sanctus demonstraretur per creatu-
ram fuerit esse non dubito quam [illegible] rationali
vel intellectuali sed [illegible] sic non video. Item super [illegible]
de trinitate x et xi de trinitate ix. Hec quod omnis apparitiones
veteris testamenti facte sunt angelico ministerio ergo et appa-
ritiones in novo testamento sunt facte per angelos. Item [illegible]
de trinitate sicut [illegible] novi testamenti non per angelos sed per ipsum
deum facta sunt ergo et apparitiones. Item quod dicit me dixisse
quod non dixi vel falsum dicit vel mentitur ergo est scriptura dic-
dum in talibus locutum fuisse et apparuisse vel dicit illa
apparuit faciens hec apparitiones vel scriptura falsum dicit.
In contrarium dicit aliquid quod omnes apparitiones veteris te-
stamenti facte sunt per angelos et in novo testamento perfecte
sunt per deum immediate eo quod iam homo factus est nobis familia-
rior effectus. Falsum videtur distinguitur [illegible] augustinus de trinitate
quod tempore [illegible] apparitio quedam est facta in non assumpta
unita et sanctificata ut in christo quem tantum per deum facta
est sed ab angelo nunciata. Alia est in non tamen assump-
ta et hec dupliciter quia vel in non assumpta quam prius erat et fuit
apparitio quam fuit quam virga versa fuit in serpentem et cetera alia
est in non assumpta quam prius non erat. Sed ad hoc [illegible] facta
est ut in rubo in [illegible] de columba et igne et fla-
tu et voce paterna quam omnes per angelos facte sunt quod ut superius
ordine nature et universi servandum quod regitur per angelos.
Sed quod deus creaturas ante incarnationem regit in dominatione et
dispensavit omnia per angelos in ministerio [illegible] in quam deus est
homo factus et per quod homo non fit [illegible]. Ad primum igitur dic-
quod augustinus loquitur de similibus ubi incarnatio ad deum
veteris testamenti quam deus loquebatur per prophetas ut dicit apostolus
ad hebreos novissime in filio suo quem constituit heredem hec omnium
secundum [illegible]. Ad secundum quod ille quod loquebatur per angelos locutus est
verba dei mediante quo et deus loquebatur et [illegible] non dicit scriptura
falsum sicut qui [illegible] ex parte regis [illegible] precipit dico quod
[illegible] quod occasione [illegible] anno [illegible] rex precipit
ascendit [illegible] hic inferri in propria persona
apparuit et quod [illegible] in legenda beati martini.
martinus ad hoc cathecuminus hac me veste contexit
[illegible] in omni [illegible] martinum monachum promisse
christum in [illegible] lepra in corpore suo quod dicit si ipsum no-
visse per reder utique tenuisse et in legenda [illegible]
[illegible] in roma [illegible]. Innocentius de officio
misse. Christus est in ubique [illegible] in altari sacramentaliter in celo
localiter primo modo est in omnibus locis secundo in pluribus tertio tamen in
uno loco ergo si in propria [illegible] apparuit in modo non fuit
in celo et idem non sit localiter in pluribus locis. Sed non videtur quod
celum deseruit deliquisse ergo nec in propria persona apparuit.
Item hec apparitio nulla est vel vicaria et idem fiat per apparitionem
angeli in persona christi sicut fiebat in veteri testamento in persona dei.
In contrarium dicit aliquis quod christus in propria persona apparuit tamen propter suos sola-
cium tamen propter suam [illegible] prefaciendam. Falsum videtur quod non ipse
sed angelus [illegible] apparuit tamen propter ordinem [illegible]
universi ad consulendum tamen quod non decet eum dimittere illa
familiaritatem et societatem celestem et propter universum [illegible] descende-
ad terram tamen quia hic locus non glorificatur non congruit hi-
tationem suum [illegible] glorioso. Sed ultima opinio videtur magis probabi-
[illegible] quod an filius sit patre minor et equalis
sicut videtur dicere hylarius quod pater est maior. Sed
maior minore est maior ergo filius est minor. Item v-
num relinquitur ponere reliquum ergo est maior dicitur ratione ad
minorem si pater est maior ratione filii filius est minor. Item
pater est maior auctoritate ergo quibus filius minor auctoritate. Item
si filius est minor ergo mole vel virtute non mole quia non est in
deo nec virtute quia una virtus est utriusque. Item hic fuit ar-
rius error secundum quod filius est minor ergo non est concedendum. In contrarium
patet per divinam simpliciter maior est filio secundum humanitatem filio autem
secundum divinitatem pater nec maior est mole nec duratione nec potentia
vel virtute sed originali auctoritate non tamen filius est minor
auctoritate quia nomina per se [illegible] recipiunt in
divinis in nomina repetitionis sicut tamen scriptum esset consue-
ta in loquendo possit recipi per eodem intellectum. Ad primum igitur
non dicitur quod maior in patre non [illegible] dicitur comparationem sed originis
primatum. Ad secundum dicitur quod maior dicitur in relatione originis
per rationem originis vel ratione originantis non ratione maioris [illegible]
iam patet verum est secundum [illegible] quod homo sit minor an-
[illegible] quod an sit et quod sit ut in minimo
cum paulo minus ab angelis et idem hebreorum. Item
sicut christus optimus homo est melior optio angelo ergo homo simpliciter
est melior angelo per [illegible] philosophi quam omnis est similiter
et antecedens. Sed sicut christus non est melior angelo ergo est minor
quia per augustinum in hiis quam non sunt mole magna idem est me-
lius et maius. In contrarium minor non adoratur a maiori. Sed
christus adoratur ab angelo philippensium ergo non est minor eo.
Item per sermonem et ecclesie fide [illegible] exaltata est super omnes
angelos ergo multo [illegible]. In contrarium in christo sunt due na-
ture divina quam simpliciter est maior angelo et humana quam per con-
siderari quod dupliciter primo ut est unita et sic melior
est et maior angelo secundo in ea christus fuit comprehensor
et sic ad hoc est maior et ut fuit viator ergo plenus et
sic ad hoc fuit maior quod [illegible] et ut viator fuit
maior est [illegible] ergo cuius angelus [illegible] ut fuit viator
mortalis [illegible] et sic fuit minor angelo quod est passibilis.
Item per hoc patet ratio ad obiectionem et idem non ad consi-
derationem philosophi ad quod dicitur quod illa tenet quam [illegible] univ-
[illegible] est melius optimo alterius generis ex primo philosophi
[illegible] et sicut christus per hoc non est melior propter primum esse hu-
manitatis sed propter dignitatem cui unitur propter quam [illegible]
in quo excedit angelum sic et sic equaliter simpliciter melior a-
angelo nunc accedamus ... sine tamen assertione huius an-
hoc primo quod de caritate [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible]
est melior optio est.
de augmento eius. Circa primum quam [illegible] dicitur quod spiritus sanctus sit caritas
quam diligimus nos invicem et deum in quod non sit aliquis ha-
bitus creatus caritatis in nobis et quod sic videtur augustinus in de
trinitate i. deus est caritas quam nos diligit deus et nos ipsum
et ad invicem sed prima caritas quam deus diligit est increata ergo
et prima caritas quam diligimus ipsum est increata si dicatur quod
intelligitur non formaliter sed effective. Item [illegible] xiii de trinitate xi.
inchoatur hac ratione augustinus dicens quod et dicitur
scriptum caritas mea dicitur sicut pietas mea non tamen non dicitur
sic sed ab [illegible] dicit est caritas. Item prima johannis iii ergo dicitur est caritas non ef-
fective sed et formaliter. Item perficitur est agens suo me-
dio est medio dicitur a est perfectissimus agens ergo agit in nobis actus
meritorios sine caritate creata medio sed se ipso medio. Item in
nullum creatum habet virtutem infinitam sed caritas habet virtutem in-
finitam ergo est quod increatum tamen probo caritas amat deum infi-
nitum et infinite quia sine fine caritas autem numquam excedit
secundum apostolum. Item actus est deum infinitum et acceptis per
minus infinitum. Item omne finitum habet mensuram finitam caritas
habet mensuram infinitam ergo non est finita sed infinita ergo et increata
probo maior minima caritate est diligere deum super omnia sed
hoc minime non est finitum ergo etc. Contra augustinus libro de ideis
pudicitia nos facit pudicos pietas pios et caritas ca-
ros sed omnia ab uno deo creata sunt. Item bernardus de
amore dei xvi caritas deus est et dei donum ideo caritas
dat caritatem substantiam accidentem vel datorem notat nomen est substantie
substantie vel donum nomen est qualitatis. Item omnis assimilatio
est per aliquam formam inherentem sed per caritatem deo assimilamur
ergo et quod caritas sit forma in nobis inherens dicit quod alicui ut forma
inheret ergo non est dicere caritatem quod ea diligimus et assimila-
mur. In contrarium magister posuit quod spiritus sanctus esset
caritas quam diligimus per rationem ecclesie ergo sed emphatica
vel expressiva sunt in patre spiritus sanctus est caritas ut caritas
per appropriationem efficientis est et ut caritas forma exemplaris et se-
assistentis et caritas finalis sed ei obiciens efficiens dicitur quia
sic pater spirat spiritum sanctum quo diligit filium et econverso et spiritum
non in spiritu sancto efficit in nobis caritatem quam invicem nos ex[illegible]
caritatis est ergo caritas ut similia spiritui sancto qui filius est per
[illegible] similis patri suo propter quod aliam filium dicitur esse patrem
idem esse mortuum est patri eius et est mortuus. Item [illegible]
et est forma exemplaris per caritatem assistens unde sicut sigil-
lum relinquit formam suam in cera et recedit in aqua non
dimittit sed tamen quod dum in aqua est manet forma similis in aqua
et forma calcei in corio sicut propter quod alii dicunt in primo
sigillum esse formam vel figuram aque et forma lignea
calcei formalis sic quod spiritus sanctus recedens propter peccatum relinquit
habitus sed informes ad [illegible] de caritate ut per peccatum
dimittitur in ratione ad esse caritatis in anima necesse est spiritum sanctum
assistens quam formam exemplarem cui formam dedit [illegible].

ut forma maneat. ipse autem i dicom exprimedit et
magis et aut potius explicatur ipsum sanctum voare
nominem caritas. Pro eo est quod spiritus sanctus est ea finalis et obiecti
eius nobis ut ipse ipsum bidit omnia faciamus. patet de caritate
ita sicut ex bonus de finalis omnium de sua curia.
quod ipsum os ut fine aspiciunt s. ut ei placeant et
ab eo honores et splendores et bona recipiant sua acci
recipiant. si vero magis sic potest ipsum s. est unum
caritas quod non esset causa ut forma ibens nobis
sustinui non potest ibi ut non caritas non esset tum ipse voluntas
ablie tum ipse autem reficiens tum ipse est unum ipsum s.
inclinans et adornans. Ipsum potest quod non potest regentem
se ad modum nec declarare ad unum non est eius here
habitus. sed potest sentire et intelligere eo ut non sit
vagus in sua opere et laudatur et declarare ut quod vo
percipit visibilis est et magis in huius quod dicitur sit quod alia
se sic ipsum ut quo vocabilis non esset visa i dicit et pro
amore et declarata et non laudatur quod esset sic ipsum ro
tam ad bonum declinat sic puer non laudat quum ma
gistro ducente manum suam bene scribit sed qui ex habitu
bene scribit. ergo quod ipse regimen et doctrina spiritus s. habet
vocatus habitum caritatis sed ut formam inherente quod de
non amari et perfici. ipsum potest quod nec renovatur non per formam
sed de novo advenientem et inherentem. sic paries niger
niger non sit albus nisi albedo ei inheat. sed anima
ex peccati nigra est anima renovari non per caritatem sed in
herente. Item potest quod spiritus sanctus residet in novis qui in est
no de quo imperat omnibus aliis uiribus anime et ideo oportet
nova sed per caritatem inclinari et adornari. Ad primum in co
rum dicit quod dicitur diligere se caritate quasi formalis quod caritatem
nos diligimus et unice effective et exemplariter et finaliter
non formaliter. Ad secundum quod opponitur quod dicitur quod auctoritas in ista
dicit omnibus quod primo Iohannis .4. dicitur caritas est deus de spiritu sancto non de
tota trinitate. sed tota trinitas s. pater et filius et spiritus sanctus sic essen
tialiter et causaliter in tali de ipso non apparet de s. s. caritatis non
tota trinitas. sed hic nomine quod est dicitur causaliter quod plus per se
quod non dicitur Iohannes in. dicit caritas mea sic dicitur spes mea.
vel vita mea. unde illa ratione in fine de caritate quod di
ligimus deum vel unice causaliter non magis inest ad illa
auctoritas allegatur non attingit ad rationem. Ad
2m dicit quod operari per merita potest quod deus invenitur intelligi vel
vel ipse agentis insufficientia vel dignitas vel per ipsa merita
utilitas vel ipse ordine debito sicut quod non in re
expugnat ad adversarios per militia sua sed hoc habet secundo
militare in palacio. ite hec sufficiens sed in officialibus
et quod publicant edicta per preconem. sic dicitur non ipse
insufficientiam sua agit actus in nobis meritorios.
sed ipse sua dignitate decet non enim hec ebrivuenire

et ipse unum utilitatem quod in hec iustitie meretur et ipse ordi
ne in rebus sicut dicitur regit homines per angelos et per homines
homines bona opera per ipsos. Ad 3m dicit quod caritas in ea
non est infinita effective sed dispositive. vel est infinita
nimia reputatione non in sua actione quia quod vel agit sic.
finita est tum sic quod perfert quod deum perferre potest quod deum
habet mutatur deo perferre in suo cetero et vero certa habe
rendunt qui deum diligunt et ei quod deum mutare finite de
deum diligere infinitum quod deum reputatur sed infinitum dicitur
ei finitum et in ipsa deum infinitum. vel dicit quod caritas
habet actu extensive vel duratione vel pertinentie finitus. non
intensive non bonum infiniti potest quod ad meritum est bonum est
infinitum tensive et boni infiniti potest. ipsa quod caritas non
est inclita. Ad 4m dicit quod mensura caritatis est infinita
pertinet non positive et intensive diligere non deum sic omnia
est ipsum diligere quod potest et nisi ei perfecte vel existimet
quod posse diligere. sic est finitum. sed habitus dilectionis non possunt
finite quod deum finitum sed deum infinitum non quod tum infinite
nec infinite apprehendit. nec infinite diligit sed non du
ratione vel extensive vel pertinentie non actus dilectionis ista
secundo queritur an deus sit caritas in inter potest esse
per preconem in illa quod sic ut in viii .14. de di
versis sed prima inter. glossa. in . non per paritate
vel largitate alii plus alii minus. sed per virtute
capientium. Item angeli contrahunt gratiam et gloriam per
proportione naturalium quo et homines. Item sic gratia presupponit naturam
sic gratia gloriam. sed gloria datur per gratia per proportionem gratia et
gratia et per nec proportione. Contra. super .20. secundum matheum
mittitur maior gloria. gratia maior infunditur. sed quod sic
ad illam vindictam magis mittitur. Item quod datur per non
est debitum quod ad datur ex debito non est gratia. gratia non gratia datur
per naturam gratia non est gratia. Primo quod de gratia vel caritate
quod loquitur s. quantum ad sui primam receptionem quantum ad
sui permanentiam et quantum ad sua operationem de non quod
loquitur vel non est vindictam ut est per gratiam pertinentem
gratiam datam existentiam ut est per operationem aliquam dispositionem
Primo gratia quod gratia quantum ad primam sui receptionem vel collationem
non datur per naturam vindictam quod vindictam. sed per non gratia
pertinentie ex essentia et dispositionem quod tamen de de
congruentia non de datis necessitate quantum cumque non est dis
posita anima gratia gratia cum faciente ipsa non est quod nimia
vt potest ad iustificationem per modum communi et non
est digna aliquo gratie dono quod et sicut quod quo modo dignitas
esset. ad hec indo dante liberalitas non necessitas est
set dare gratia in est in nullo ei teneatur. nec ipsa in
aliquo indigeat. Quantum vero ad permanentiam et operationem
datur magis per naturam quod est non solum potest gratia per augu
stinum de bono perseverantie sic dominum dicit et quod hoc

posset per gratiam operari et in ea perseverare et ipsi operationi
et perseverantie gratie mulier similiter habitur et adiunctum
nec quodam modo magis per bonum de non datum gratia quantum ad
operationem et permanentiam quod gratia quod naturaliter est mansuetus fa
cilius operatur per virtutem mansuetudinis et in ea perma
net quam qui non naturaliter iracundus et sic de aliis. sic quod habet bonum dex
trarium est insidens melius pugnabit et minus in eadem quam qui
habet malum caballum vel iumentum in bello in gratia quod habet quod
per equo est insidet bona natura melius operatur quod quod non habet.
Ad primum in contrarium dicit quod duplex est largitas. vna quod
fit per accipientium proportione quantum ad aliam quod fit per accipientium
dantur condignitatem. prima excludit illa glossa a deo quod
non est accepit per nec proportione quod patet quod fecit sem
per incipit apostolorum non Iohannem. Secundum vero habet dicunt ante
dicit gratiam sed quod decet ipsum et dispositionem vel oportet sal
tem accipientium. vnde per unus datur non nudatus sed dis
positus. Ad 2m dicit quod non est simile quod angeli non ha
bent motum virtutis contrarium per unum sua habuerunt conatum
ad bonum et per huius conatum non per unum absolute recipi
unt gratiam. et per omnes gratiam homo vero ex quo habet inclina
tionem ad malum et non sua sua per quod est in se bona
non conatur ad bonum. ipsa quod nec per unum est de congruo
recepit gratie donum. Ad 3m dicit quod non est simile quod gratia est
immediata dispositio et nutritum quod ad gloriam. sed non nec est im
tum nec dispositio gratiae. sed nudum subiectum sed dispositio addita
est per bona operatione fecerat unum ut subiectum de congruo
ertio queritur an caritas diligatur ad gratiam.
ex caritate quod non in de doctrina christiana habetur quod
quatuor sunt diligenda ex caritate s. deus anima proximus et
proximi corpus. sed nullus horum est caritas ergo non est diligendum ex
caritate. Item si caritas diligitur caritate eadem ratione hic aut
diligeretur et illa tertia et diligeretur quarta caritas et sic erit
abire in infinitum. Item. e. de tri. nemo dicit non novit
quod diligam diligat fratrem et ipsum dilectionem. sed fratrem
diligit ex caritate. ergo et dilectionem. Item non est minus potens
affectus quam intellectus. sed quod per se intelligit intellectum se
intelligere. ergo quod per se amat fratrem ex caritate amat
ex caritate amorem. Primo caritas et deus est habitus
est et actus est per diligit obiective et finaliter per ea elicitive
et tertia formaliter. Prima s. habitus diligit se ipsa elicitive.
sed tertia s. actu suo formaliter. quod actus sive sit rectus
dicitur sive reflexus habitus sui. si rectus per se. si reflexus sui. per se consi
derare dicitur. sed per ut ratio amandi ad per ut obiectum amoris
sic lux conservata vel ut ratio vel ut medium videndi
partem vel ut obiectum visibilis. dicitur enim quod sic
lux que est ratio videndi ad eadem visione visibilis quod visibilis in ad
ipsa ad visibilis non obiectum visibilis ad visione. sic quod considerat actus

caritatis ut ratio amandi a deo caritatis actu diligere
quo et in quod diligitur. quam vero considerat actus vel ut obiectum
amoris. et diligit quo amore a se ipso quod tamen caritas est
quibus dicitur huius modi videndi non placent. primo quod non est simile
non lumen est ad exire vindicte actus caritatis est in amore.
Ad quod lux habet de se esse et bonum obiecti et si in quod in
quod videatur actus vero caritatis de se non habet esse. non bonum
obiecti. sed sic dicitur respectu alicuius amantis vero non est gaudio quod
actus caritatis non est per se obiectum amoris sed consideratione.
Ipse quod dicitur quod sicut lux posset videri ut obiectum actus caritatis
non diligitur ut amoris obiectum quod sicut amor est alicuius ama
ti et vero sic diligit ut vero amandi et in se ipso
diligitur non actu amoris ab habitu elicito adducitur
tum quod triplex est amor amicitie concupiscentie complacentie per quod op
to amico habere bonum quod habet. per quo concupisco ei ad habendum
dum quod non habet vero congaudio eius bono et huius modi dili
go actu caritatis quo te diligo. sic ipso complacentia
est vero in se ipso. et hoc in probabili sit. Ad primum in con
trarium dicit quod aut in enarratur et principaliter obiecta caritatis.
non omnia non principaliter et consequenter vel dico quod actus caritatis
non est obiectum amoris sed ratio amandi. Ad 3m dicit quod
non sit infinitum. per quod se ipso diligitur vel quod in principio actu
sentitur qui non potest esse obiectum amoris.
uarto queritur an huius caritatis sit certitudinaliter
se habere illam quod sic ut in .e. de tri. quod diligit
fratrem magis novit dilectionem quam diligit quam fratrem. sed
fratrem cognoscitur certitudinaliter. ergo et dilectionem. sed locum in
de causa gratie et et. Item in fine primi libri posteriorum dicitur
quod in habitus est nos habere habitus nobilissimos et nos
lateat. sed gratia caritatis est habitus nobilissimus gratia cognoscit
nos non latet. Contra. cor. e. vel in consilium suum sed in
iustificatur non sum. sed si ad se scit se habere caritatem
iustificatur. sed esset apostolus sed de nullo conscius pro
sed ipse nescit. gratia nullus. Item iovis. maiorem caritatem
nemo habet. sed si signum non potest sciri quod sit
caritas. quod iudei et heretici moriuntur per heresi sua gratia
nullo modo sciri potest. Primo sciri se habere caritatem per
est per intellectum vel per revelationem vel per probabile conjecturam
vel per certam scientiam. primus duobus modis potest homo scire
se habere caritatem non tamen in non est certa scientia non habet de
de aliquo non per causam suam primam et immediatam. et per effectum primum.
non communem. deus autem est causa mediata efficiens caritatis
quod est et sicut aliquo modo cognoscitur non tamen quam habet caritatis
in nobis est causa perfecta effectus maximus caritatis est mori
per amico et actus eius diligere deum super omnia. Sed vide
mus quod heretici moriuntur per amico suo et fide sua
et et aliquam magis ponunt quod per non libet potest dicere diligi

se forma quo eam esse [illegible] actu habet per aliud [illegible] et actu vel esse non cognoscat res certitudinaliter [illegible] ... quia nec per eam [illegible] ... ipsam expedit [illegible] ... conservanda. Ad primum in contrarium dicendum quod diligere fratrem plus noscit dilectionem, non tamen certitudinali cognitione, quia dilectio est caritatis vel ipsa vel eius similitudo. Ad secundum dicendum quod philosophus loquitur de habitibus cognitivis qui habent [illegible] actus quo distincte cognoscuntur habitus possunt cognosci.

Utrum caritas possit cognosci vel discerni. Et videtur quod non habere quod non videtur quod cognoscatur vel cognoscitur per suum essentiam vel suam similitudinem; sed primo non cognoscitur a non habente quia non habet eam in se et [illegible] secundo modo quia ut dicit glossa [illegible] in hiis que intellectuali visione cognoscuntur non differunt res et sue similitudines [illegible] ... se caritatis essentiam. Item omne quod cognoscitur cognoscitur vel ut habitus vel ut obiectum; a non habente caritas non cognoscitur ut habitus quia non habet eam, nec ut obiectum quia licet caritas non dicit obiectum [illegible] nullo modo cognoscitur ab eo. Contra nullus desiderat quod non novit; malus homo huius caritatis desiderat illam [illegible] ergo cognoscit illam. Item nullus bene iudicat et docet de eo quod ignorat; sed malus theologus de caritate bene iudicat et docet [illegible] illam non ignorat; ergo cognoscit. Respondeo: non habens caritatem cognoscit eam non per experientiam nec per speculationem que est per rei essentiam; sed speculatione non [illegible] que est per similitudinem aliquam similitudinem doctrina vel doctrina acquisita vel inventa non de [illegible] ... sed de consilio actu caritatis vel in luce eterna [illegible] expressa [illegible] per similitudinem ipsam [illegible] non [illegible] caritatis que nunquam eam nec [illegible] similitudinem [illegible] eam vel actu actu caritatis similitudinem [illegible] possunt omnes cognoscere quod volunt ad [illegible] ... non est [illegible] illam lucem unde impediat et similitudinem impressam. Ad primum in contrarium dicendum quod [illegible] ... intellectuali visione [illegible] eadem visione cognoscuntur et ipse [illegible] vult dicere quod in hiis in quibus [illegible] habitus vel res intellectualis cognoscitur [illegible] ... ab [illegible] de [illegible] vel imaginaria visione cognoscuntur ex intellectu [illegible] ... similitudo vel [illegible] quod cognoscens [illegible] cognoscitur quod similitudo [illegible] in [illegible] ... ab eo [illegible] ... non habet cognoscitur illorum similitudine [illegible] ab illo

huius [illegible] modo iam dictis. Ad secundum dicendum quod cognoscitur aliquid ut habitus dupliciter vel eius quod est habitus quia aliqua similitudo habet [illegible] modo non cognoscit non habens caritatem per modum habitus secundo modo.

Utrum quis per caritatem possit esse certus [illegible] et videtur quod sic. Augustinus: diligat magis fratrem et diligit dilectionem et per dilectionem deum potest noscere [illegible] fratrem [illegible] fratrem cognoscit per similitudinem [illegible] similitudinem sic cognoscere per essentiam quo deum [illegible] noscere quo fratrem deum hic cognoscit per essentiam. Item cognosco fidem meam per essentiam [illegible] ... et certior sit in deus ipsum et cognosco per essentiam. Contra non videbitur [illegible] ... quod aliqua eius similitudo cognoscitur [illegible] non posse videri ... per essentiam. Item videmus per essentiam deum et [illegible] nos [illegible] ... visione eterna [illegible] deum [illegible] nemini [illegible]. Respondeo non est [illegible] deus a mortalibus per suam essentiam [illegible] quia non est presens nobis [illegible] obiectum [illegible] tamen quia oculus intellectus non est sufficienter mundatus nec fortificatus ad intuendum lumen [illegible] quia habet repugnantem statum [illegible] in quo videmus speculum et enigmate [illegible] per fidem [illegible] per similitudinem ipsam per aliquam [illegible] vel per revelationem vel per doctrinam vel per aliquam [illegible] ut habitum est [illegible]. Ad primum in contrarium dicendum quod [illegible] deum noscere [illegible] fratrem non quod ipsum noscere cognoscimus per essentiam sed quia cognoscimus eum per similitudinem que non admixta est delusione [illegible] similitudo [illegible] admixta delusioni. Ad secundum dicendum quod non est simile quia fides [illegible] ... obiectum [illegible] deus a nobis [illegible] iam.

Consequenter queritur an deus magis cognoscatur quam proximus. Et quod deus [illegible] quia deus est totus [illegible] intellectu proximus totus [illegible] quod presens est magis cognoscitur [illegible]. Item quod est [illegible] vel [illegible] cognoscitur [illegible] magis cognoscitur quam id quod illo cognoscitur; sed deus est [illegible] vel [illegible] cognoscuntur omnia. Augustinus dicit quod quicquid videmus in luce eterna videmus [illegible]. Contra [illegible] de deo cognoscimus quod non sit non quod sit; sed de proximo cognoscimus quod sit; ergo magis cognoscitur proximus. Item melius videmus res sole illustratas quam solem; ergo et proximum quam deum videmus magis cognoscimus quam deum. Respondeo [illegible] ... est magis [illegible] cognoscibile triplex vel [illegible] obiecti vel [illegible] modi cognoscendi in [illegible] vel [illegible] cognoscentis in [illegible]. Primo modo deus est magis cognoscibilis quam proximus quia ipse est obiectum quod est lux [illegible] illuminans omnem hominem. Jo.

i. proximus vero tenebra est [illegible] omnis creatura Eph. v. Secundo deus est magis cognoscibilis quia plures [illegible] ad cognoscendum deum quam proximum ut patet in [illegible] ... modo est deus nobis minus cognoscibilis quam proximus eo quod ad [illegible] proximi sufficienter penetrare non sic ad ea que sunt dei eo quod ipse est lux nobis improportionata et quia nos [illegible] sumus involuti [illegible] tenebris. Ad primum dicendum quod est totus intellectu per essentiam non tamen proximus intellectui ad obiectum [illegible] sed ad nostrum intellectum [illegible] improportionatum. Ad secundum dicendum [illegible] quod [illegible] est [illegible] improportionatum.

Utrum primum [illegible] an caritas sit forma vel accidens. Et quod non sit accidens [illegible] nullum accidens est nobilius suo subiecto; caritas est nobilior anima; ergo non est accidens. Probatio minoris: [illegible] quod unum quod est [illegible] magis [illegible] caritas ergo caritas est melior. Item Augustinus [illegible] musice ignobilius non agit in nobilius omne [illegible] agens est nobilius paciente; sed caritas agit in animam purgando et [illegible] ipsam [illegible] Augustinus [illegible]. Item philosophus [illegible] ... ad cognoscendum quid est; sed per caritatem non cognoscitur quod [illegible] ... ea quod ipsa non est cognita esse in anima [illegible] non est accidens [illegible] patet quia nec cognoscit in sua anima esse caritatem. Contra omne quod est habitus actus [illegible] ... in [illegible] esse et quod [illegible] adesse et abesse preter subiecti corruptionem et quod advenit post completum esse non est accidens; caritas est habitus [illegible] est accidens. Respondeo caritas accidens est [illegible] non [illegible] nec in [illegible] nec in accidente quod patet [illegible] omne [illegible] quod est vel est [illegible] vel est accidens [illegible] ... huius modi [illegible] vel non [illegible] ... modi [illegible] habet per se stare et alius substare vel recipere esse substantiale per adventum forme vel dare esse substantiale completum esse [illegible] primo modo [illegible] ... modo forma [illegible] ... per se stare nec alii substare nec recipere [illegible] esse per formam nec dare esse substantiale; [illegible] nullum [illegible] substantiale [illegible] modo [illegible] non habet modo [illegible] accidentis est in [illegible] quod habet esse non valens per se stare [illegible] in eo quod habet alii stare ut [illegible] ... ... in eo [illegible] substantiale habitibus vel per se stare [illegible] advenit [illegible] completum esse ut vestimentum vestiendo advenit post completum esse nec habet per se stare accipit tamen adesse [illegible] quod est esse substantiale ut humana [illegible] assumpta adesse [illegible] habet tamen [illegible] advenit post complementum esse ut in ea [illegible] vel [illegible] esse [illegible] ... [illegible] humanam [illegible] ... [illegible] accidentis est omne [illegible] habet [illegible] ... ut de [illegible] doctrina ut [illegible] intellectus vel consuetudo ut [illegible] moralis

vel [illegible] ... per [illegible] a primo [illegible] ut de [illegible] philosophus quod [illegible] est forma [illegible] eius omnium actionum que [illegible] fuit in ea vel [illegible] ab ea actione [illegible] ut colorare [illegible] vel ab actione non [illegible] ut lumen [illegible] nullius [illegible] caritas [illegible] ... non [illegible] ultimo modo quia sicut sol sua presentia influit lumen in aere quo absente sol [illegible] esse desinit sic spiritus sanctus presens per gratiam influit caritatem que [illegible] spiritu sancto recedente. Sed tamen valde est dissimile [illegible] si sol diminuit lumen diminuit cum calore quod cum lumine influxit; sed spiritus sanctus recedens nec lumen caritatis [illegible] nec calorem nec eius [illegible] nec [illegible] de caritate [illegible] ... sed quod eo absente vel [illegible] ... actus [illegible] a primo motivo [illegible] influxu [illegible] ... sicut [illegible] ... ut fides spes et cetere [illegible] quod omnium [illegible] est caritas [illegible] nullum est caritas [illegible] ... absente spiritu sancto recedente [illegible] caritas [illegible] ... actus [illegible] huius [illegible] spiritus sanctus quo recedente esse desinit [illegible] quo redeunte [illegible] ... similis [illegible] ... ut eo [illegible] ... eo recedente [illegible] esse desinit [illegible] ... magis [illegible] quam [illegible] caritatem [illegible] esse spiritum sanctum [illegible] intellectus [illegible] emphatice [illegible] de essentia [illegible]. Ad primum in contrarium dicendum [illegible] Augustinus xi. de civitate 16. quod [illegible] melius [illegible] vel quia est melioris nature vel quia est melioris usus [illegible] modo est aliquid melius quam in ordine nature sed melius [illegible] ... in meliore est caritas quia [illegible] caritatis potest habere usum bonum nec [illegible] dicitur anima est bona per caritatem [illegible] ... quo ad esse [illegible] caritas est bona per animam [illegible] quo ad caritatem [illegible] esse quia non habet esse nec esse bonum [illegible] ... [illegible] effective. Ad secundum dicendum quod caritas agit in animam [illegible] effective sed formaliter sicut albedo color facit [illegible] album formaliter non effective [illegible] ... albedine in [illegible] caritate [illegible]. Ad tertium dicendum quod philosophus loquitur de actibus [illegible] ... intellectus [illegible] ... [illegible] cognoscendi quod solo [illegible]

Secundo queritur an caritas [illegible] intellectu apprehendatur.

Sit maior per essentiam quam caritas [illegible] in eodem [illegible] ... Augustinus [illegible] ... in [illegible] maior [illegible] ... [illegible] caritas quod [illegible] caritas [illegible] in eodem est maior quam [illegible]. Item [illegible] habet actus ad actum [illegible] habitus ad habitum; sed actus caritatis in [illegible] est maior [illegible] habitus.

caritas non augetur nisi per motum vel dispositionem precedentem; sed in patria non est motus nec dispositio merendi; ergo ibi non augetur. Item in morte est pena non augmentata sufficit ducere ad penam eternam; ergo caritas etiam non augmentata sufficit ad vitam eternam. Item maior est distantia quam vincit magis distantia; sed deus distat magis a nobis in via quam in patria; ergo maior est caritas que vincit nos deo in via. Respondeo dicunt aliqui quod caritas in comprehensore potest augeri quantum ad radicationem, quantum ad puritatem, quantum ad tranquillitatem, quantum ad facilitatem, quia in hac vita in corde manet cum multa actu sunt impedientia; quia ergo illa caritas dicitur esse non impedita [illegible] impediente. Quia tamen ista opinio non ponit caritatis augmentum nisi per recessum a suo contrario, contra illos dicendum quod augetur per accessum ad suum terminum ultimum, quod est augeri per suam essentiam per intentionem. Primo quia esse caritatis est per influentiam dei; sed in patria sicut anima disponitur, probabile est quod magis influat in illa. Secundo quia non videtur posse anima per caritatem ~~[illegible]~~ et insensibiliter viveret nisi ipsa caritas invenitur habitu augeri. Ad primum in contrarium dicendum secundum Augustinum de cura pro mortuis [illegible] in purgatorio [illegible] vivus quamvis hic vivunt etiam in patria caritas augetur, non quod anima vel hoc mereatur, sed quod habet multa ante mortem ut post mortem augeatur. Ad secundum dicendum quod non est simile, quia motus patrie consistit in operatione, et ideo licet caritas debeat augeri, est augere operationem [illegible] ad quod sufficit natura sui [illegible] augmento. Ad tertium dicendum quod licet vincere magis distantia maius est si vincit esse [illegible], non est sic in proposito, quia minus vincit hic quam in patria et ideo in patria vincit magis [illegible] maior est. Vel dicendum quod distantia non in [illegible] ad distantiam est loci sed similitudinis. Caritas autem est quedam assimilatio viri ad deum, et ideo quanto hic minor est similitudo, minor est caritas; in patria vero ubi maior est similitudo, est [illegible] maior caritas.

Tertio queritur an caritas augeatur per essentiam; quod sic videtur, quia augetur in [illegible]. Item sic minuitur incipientis caritatis essentia donec veniat ad perfectam quo maior esse non possit; sed ad hoc quod maior esse non possit non pervenit solo actuali augmento; ergo oportet quod per suam essentiam augmentetur. Item ab uno extremo non contingit devenire ad extremum aliud nisi per medium; sed incipiens caritas et perfecta sunt duo extrema, et contingit augendo devenire de incipiente ad perfectam; ergo oportet transire per medium; hoc non est nisi per augmentum ipsius essentie; ergo etc. Item essentia augetur per suam essentiam eo modo quo habet esse; ergo caritas [illegible] augetur et per suam essentiam. Contra Seneca epistola 66: virtus non recipit magis et minus; ergo nec caritas est virtus; sed caritas augeri est ipsam [illegible] tendere; ergo etc. Item quod augetur mutatur; ergo quod augetur per essentiam mutatur per essentiam; sed quod mutatur per essentiam non est idem quod prius, sicut quod mutatur per albedinem non est album; ergo et caritas non augetur per essentiam, non est caritas. Item augmentum est per processum [illegible]; sed essentia caritatis non augetur. Respondeo non augeri essentiam potest intelligi dupliciter, vel quo ad esse vel quo ad posse. Primo modo non augetur caritas, nisi magis est caritas perfecta quam imperfecta, sicut non est magis homo vir quam puer. Secundo modo augetur, quia cum posse vel virtus caritatis et sua essentia sit idem secundum rem, quia caritas est virtus essentialis [illegible] vel posse secundum quod augetur cuius essentia augeri dicitur [illegible] ex parte sui, alia sumitur ex parte principii, alia ex parte sui subiecti. Ex parte sui scilicet caritatis, quia caritas actus est quod intendi potest eo quod in suo summo in via non est. Ex parte etiam sui principii augeri potest, quia deus est eius principium [illegible] quod est summe liberalis et potens, et ideo si pro [illegible] gradu caritatis dedit [illegible] sed per suam essentiam si ille meruit augmentabiliter. Ex parte etiam sui subiecti scilicet anime augmentari potest, quia quamdiu est in hac vita potest magis ac magis se disponere et per consequens magis ac magis recipere. Ad primum in contrarium dicendum quod Seneca [illegible] ponens virtutem esse punctuale medium [illegible] virtutis esse medium latum potest sapiens determinare, et ideo augeri potest secundum ipsos, et hoc est verum [illegible]. Ad secundum dicendum quod duplex est mutatio, scilicet ab uno esse in aliud esse, vel ab uno esse incompleto ad esse completum; et quod primo modo mutatur non est idem quod prius, sed quod secundo modo, et hoc modo dicitur caritas augeri et mutari de imperfecto ad perfectum. Ad tertium dicendum quod caritas est quantitas non molis sed virtutis, et quia idem est esse et virtutem in caritate [illegible] ideo sicut quantitas sui augmenti est pro sue quantitatis virtualis in essentia sue, cum idem sit secundum rem quod caritatem augeri non est aliud quam intendi [illegible] augetur in hiis que non sunt molis magnitudine, idem est magis et melius; unde caritas est in genere qualitatis sed virtute est ipse quantitatis.

Quarto queritur an augeatur per additionem caritatis; quod videtur sic. Videtur primo de ratione augmenti est perfectius quantitas sua magnitudinis additamentum, sed vel est eiusdem magnitudinis vel consimilis est caritas [illegible]; ergo per nullam partem eius essentie que est magis [illegible] virtualiter augmentari et non per additionem caritatis. Item [illegible] habet quod virtus per eadem generatur et augmentatur; sed caritas tamen generatur per influentiam caritatis [illegible]; ergo tamen augmentatur per influentiam alterius quantitatis [illegible] ad ipsam. Item quod non cedit in unum [illegible] non agere idem [illegible] in unum est caritas essentia [illegible] ad esse essentiam caritatis [illegible] potest augeri nisi per aliam caritatem. Contra simplex additum simplici non efficit ~~minus~~ maius; sed caritas simplex est; ergo per additionem caritatis non fit maior; ergo non augetur. Item quod [illegible] mole non augetur non extensive sed suo [illegible] maiorem occupat locum; ut habetur [illegible]; ergo si caritas esset

vel intentis

vel intenderetur essentialiter addita [illegible] in anima extenderetur vel augmentabilis, et hoc est impossibile; ergo et impossibile est quod caritas per aliam caritatem augmentetur vel augeatur. Item caritas est [illegible] dilectio dei ~~[illegible]~~ [illegible] omnia, sed talis dilectio est in summo, et quod in summo est non recipit [illegible] sui generis additionem; ergo caritas infinita non potest augeri per caritatis additionem. Respondeo dicunt aliqui quod caritas augetur per essentiam, non quod alia essentia caritatis vel virtus nova addatur caritati preexistenti, sed quod ipsa dispersa et distincta colligitur magis ac magis in unum, et hoc est ipsam augeri quo ad essentiam vel virtutem, quia omnis virtus magis unita plus est infinita; quia quanto plus fit infinita plus fit in sua essentia [illegible]. Alii dicunt quod sicut lumen augetur in aere potest intelligi dupliciter, scilicet vel aeris depuratione vel maiori influentia luminis facta a sole, posito quod sol possit voluntarie [illegible] influere magis et minus, et utroque modo lumen esse augeretur; ita dicunt in caritate, quod [illegible] augeri primo modo scilicet anime ab affectionibus impuris depuratione [illegible] quibus [illegible] quod hic modus augmenti est accidentalis. Augetur secundo modo scilicet novo caritatis influxu et additione; deus enim voluntarie influit nobis caritatem quantum placet ei, et nos disponimus nos ad hoc quod influat nobis plus de caritate, non tollendo primam sed addendo ei caritatem per consimilem influxum. Nec propter hoc caritas est composita sed magis simplex in sua essentia, eo quod magis spiritualis est et magis pura, sed fit multiplicatior in virtute [illegible] de luce; si sol plus luminis influeret in b quam in a, et sit utrumque in magis [illegible] placet tamen quia deus est magis efficiens voluntarie caritatis quam [illegible] quibus virtus generatur et augetur; generatur autem caritas influxu caritatis a deo facta, tamen quia si anima [illegible] potest se disponere ~~[illegible]~~ [illegible] de condigno recipiat caritatem, iam deo accepta per caritatem potest se disponere ut recipiat aliam, non quia prius erat sed quia ex [illegible] in additionem et augmentum; tamen quia caritas [illegible] ex eo quod qualitas est habet non in suo ultimo esse et intendi potest per accessum ad terminum sue perfectionis, ex eo quod capax est potest recipere virtutis additionem, sic et multiplicat magis sua operationem. Ad primum in contrarium dicendum quod simplex plura [illegible] ~~[illegible]~~ ut patet per additionem non efficit maius, sed simplex [illegible], sed quod est simplex in toto [illegible] esse omnimodi virtutes et virtutis multiplicatio, unde fit maius [illegible] simplicis additione consimilis, quia id additur virtute tale est [illegible] addita caritati. Ad secundum dicendum quod licet quantitate aucta in hiis que mole sunt magis augetur et secundum molem et maiorem capit locum, in suo modo aucta caritate in virtute augetur potest ipsius anime et dilatat se spiritualiter in multiplicatione operationum. Vel dicendum quod non est simile, quia mole magis non potest esse in dimensiva quantitate, et ideo

uno aucto augetur et alterum [illegible] mensura eius. Sed anima potest esse sine caritate, et ideo caritate augmentata non augmentatur anima. Non [illegible] caritas est mensura [illegible] anime, sed vel [illegible] eius operis quod secundum se [illegible]; si caritas magis est magis operatur vel eius actus secundum aliquem modum. Ad tertium dicendum quod caritas infinita est secundum modum et in summo extensive non intensive. Si enim caritas est dilectio qua deus est diligendus ex caritate, si [illegible] vel unum hominem ~~[illegible]~~ quod non diligeret, caritas non esset in summo; sed tamen summo [illegible] potest magis ac magis intendi, quia [illegible] idem est quod augeri.

Ultimo queritur an caritas possit augeri in infinitum; et quod sic videtur, quia nec est impedimentum ex parte sui principii scilicet quod est potentissimum et liberalissimum, nec ex parte sui subiecti quod est anima, quia ut habetur libro 3 de amore dei quod quanto caritas se plus [illegible] animam infundit tanto capaciorem facit; nec ex parte sui, quia caritas est actus [illegible] sunt terminum et principium effectivum; ergo etc. Ex parte dei non est [illegible] augmenti eo quod infinite est potentie; nec ex parte subiecti, quia quanto plus caritatis advenerit tanto amplioris caritatis capax erit, et secundum suam naturam caritas in augmento non habet terminum. Item sicut ignis augetur [illegible] apponitur caritas alterius caritatis additione, sed ignis potest augeri in infinitum; ergo et caritas. Item nullus est [illegible] similis deo et conformis quin possit deo magis assimilari, est enim deus infinite distans a nobis; sed per caritatem deo assimilamur; ergo sicut assimilatio semper potest augeri, ita caritas semper potest augeri. Contra secundum [illegible] de anima habetur quod omnium natura constantium terminus est et ratio magnitudinis et augmenti, et Augustinus 6 de trinitate 10 dicit quod deus dedit universe rei finem suum et terminum; ergo et caritati. Item nulla species excedit genus suum; sed caritas est in genere qualitatis; ergo cum nulla qualitas est infinita nec esse possit [illegible] caritas nec caritas poterit esse augmentabilis in infinitum. Item posito impossibili [illegible] inconveniens; ergo si caritas potest augeri in infinitum [illegible] non sequitur inconveniens [illegible], et quod [illegible] numquam quietabitur, quia si semper augetur caritas numquam esset in eis quies, et ibi [illegible] non esset beatitudo, quia inconveniens est; ergo primum, scilicet quod possit caritas semper augmentari. Respondeo quod caritas possit augeri ut sit actu infinita nullus dicit; dicit tamen quedam opinio quod [illegible] vel aliter non habet in se potentiam qua augeri possit in infinitum, tamen sicut [illegible] addita ei facit novum numerum et speciem, et dicit novam ~~[illegible]~~ potentiam ad recipiendam aliam [illegible]. Sed caritas non habet potentiam in se [illegible] augmentatur in infinitum, tamen caritas addita facit animam capaciorem ad plus, et tamen addita facit capaciorem, et sic in infinitum. Sed contra [illegible] ad minimum eo quod tamen habet [illegible]. Augustinus de correptione et gratia [illegible] dicit quod [illegible] puritate [illegible] quanta sub deo nequit intelligi, sed quanta est puritas tanta est caritas.

et eo. 2o caritas ut sumitur non potest maior intelligi. Sed deus posset
esse in infinitum potentior, maior intelligi; sed si dicatur quod ipsi habuerunt
caritatem in suo summo et una potest augeri in infinitum. Contra quia
tunc caritas non vere posset esse maior quam illorum ullo modo
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

e p(er)fectio eius. Ad .i. q. dico q(uod) donu(m) & datu(m) dicu(n)t(ur) p(ro)p(ter) ex
p(ar)te (con)side(r)a(tio)nis. q(ui)a datum (con)notat tempus. donu(m) no(n). & q(ui)a
sp(iritu)s s(anctus) n(on) mensurat(ur) tempore. io(deo) e(st) donu(m) mag(is) ei(us) (pro)p(ri)e q(uam) da-
tu(m). Ad .ii. ex p(ar)te significationis. q(ui)a ut d(icit)ur .e. top(icis). donu(m) e(st) d(atio) ir-
reddibilis. datu(m) [illegible] redditione. Ad .iii. ex
p(ar)te mo(d)i significandi. q(ui)a dat(um) dicit(ur) p(er) modu(m) act(us). donu(m) p(er)
modu(m) habit(us) [illegible] donu(m) (con)ue(n)it sp(irit)ui s(ancto).
Utru(m) q(uod) an sp(iritu)s s(anctus) possit dici (magis) q(uam) datum
datum ab eterno. q(uod) sic uid(etu)r. q(ui)a ab eterno habet sp(iritu)s s(anctus)

[illegible]

z no ee z h mo dicat nocat epm diuini ni locu
ita fm pncle cspo q an p sit in p so an
eod mo sit vna in a z eo e an in aliq
p sit in se ipa sicco an ptas vnu sit in a ut
fili in pre vo an ptas sit ptas. Circa
pm q an pr sit in fio z eo zq no ur q ex
ut de aliq no mea filius exiuit a pre m q
egssio e ei ab inico a diebz eenitis g filius
no e in pre. Ite filius e in pre a h e ione
sic eenta ne pe ant pte [illegible] no p m
q tuc filius ee in fio e eadem sit in fio q in
pre no so mo z z q sic e in eis distinco z
rela oppo. Jo 14 ego in pre z pr i me e
Ite omne cotem e in co ssite. B una p cosistit
a g una e in a. Rno i p diuis e ostdi
re eem exigme relom omibz hus mod una
p e in a me ing eene cotr vna e ma q
quibz e v e sua een ee vo filius e in pre ip q
z filius e in pre z sic de alus duabz rie vo e
suuit q sic nbu mete manz in dute sic fili
in pre q exigo filii e exigo intelli ubi z p
aug pr d se ubo que e z in s ubo z s amce
mam i amate i [illegible] filius spe e in pre z fio
z s amans i amore q se amat q e ste z re
lacoms una e in a z i uno relo intellr reliq
Ad pm int dic q exitus filii de pre e i
emanacoe inte no decesioe extne. Ad p
dic q hus omibz e una p in a. Ad p vo in
s in q oppo q tuc filius ee in se ipo z si flo
dut aliqui q no se q filius e in pre ip een
vni te sup ppo distinc q n e pre in se ipo
sic n distinguit a se ipo. Filius vo hz eod een
no porta n intellen aliq distinco. Alii dut q
filius e in fio p psen n p ocineca z fili in
e in pre z eo B de h insuffo d q h pe z pe
iq distincte sint n hnt ee una in a in i
q hnt eem una una e in a z z i iq diste
ra sit una intell in a i distincta n intell su
eod q an pr sit in fio eode mo distinctu
mo h tudine q filius e in pre z q
sic ur q unu e in alio ip een ul ineutr
p dempcie B una ee z mu e unz eod
mo unz e in alio. Ite eode mo unz e in d
s ecile p hr psence B q unz e unz q vn
sit in alio g eodem mo alt e in alio. C h aug
li de tri i plibz loci pr e in fio ut memo
i intellia filius in pre ut intelli i memo
B h no e id modus eendi in a q memoria

otum ap se intellm latente intelli otmg a ap
se memo euidente g n eod in pr e in fio q
eo. Ite n ip eius p depte alt e in alio alie
se hz q in pre enj ut n eius ab a i fio no
ut accepta ab a g no eode m pr e in fio q
eo alto. Rno qlz p p osidari i plr s q ad
ee sui q ad mod eendi absolut q ad modum
eendi relm p z so mo qlz p dina eod hnt ne
e e in alia s q hz unu ee een le z unu mod
eendi in rebz z vbz z sic pcedunt p argu
Ro mo no eod n p e in p na pr in fio e ut in
eo e dedit totam sua eem filius i pre e ut
a q emanauit accipiet ab eo q q hz dat z i
aliq q z hz z sic pcedunt argumenta sc p ur
ercio q an p sit in se ipa ut pr i pre
q sic ur primu eo e in se ipo g s p
mur e in se ipo g deus e in deo qlz p e deus
g qlz e in se ipa. Ite se ego sum i hus co
br z sole sit in [illegible] hr g e sui in eius
q in q e otinet z otent B pr e in fio z filius
e in pre g sibi se q pr e in pre. In ee
liu dist a se ipo n distinguit a se ipo B q in
aliq e dist ab illo ul disting g n e in
se ipo g n pr in pre pbo minor B p [illegible]
sponet [illegible] g h ipo mse d dutr ul
[illegible] distinctom q [illegible] no pt intell n i
dutu ul distinctu. Ite pr e in se ipo a
excedit se ipm z er s meq a no excedit
n excedit n sic z ee er s eq q unz e m
q ut d [illegible] musice eqle ad m e i duabz z i
ambro de tri ut e eqles. Rno dut a
q q p no e in se ipa eo q nllo mo disting
a se ipa z f h pt d ad pm q illa e i psa p
e e in se ipo i no e in a otinetie B ip m
otinz alia z sic p primus sphe otinz oia n locale
B una locale z z qlz p otinz omia q opa [illegible]
se induuit. Ad sm dic q no e sile tu q
h m p noe sp deam eenle in a tu distinctio i
plem z q nent e aliam ad se ipm io p ne
pt ee in se ipa tu q li m p p ocent sole
n otinet se in alio q [illegible] q n qlz oiet
nam sua io e n illa e n preis e in fio io pr
e in fio [illegible] z rio d p aug i mom i i e q i
ee in aliq e d s p otinen p p psen p mo
mo p no e in se ipa n in a n in re aliq q
no otine ab aliq q h ipse e so mo e
in se ipa z in alia z in rebz omibz q psens e
omibz z si vn z dic aug e de tri q q n

e psenci uni q na s z p B h pz z r n ad a
narco q an ptas sit hinc in fra
in alia p ut filius in pre q no ur q
q disting ab a no e in eo filiaco disting
filius a pre g no e in pre. Ite sic se hz
actus ad sbm sui i psicio i ptas distinctia
ad pm distincta i distin s z actus unu uno
n p ee in a s vo n in eo tm q psic g z filiaco
tm e in fio q distingit n prem n eem z g
no e in ill. C filiaco e i fio filius e i pre g
z filiaco i pre p reglam [illegible] porta. Ite f e
i pre ip n eor vni B fio e una n e fio g
filiaco ip eand una e in pre. Rno dut aliq
q ptas dina ut filiaco ul a osida apr
s ul ut e n qdam z una e distincto suo ul
iq e ptas distingues p mo e in a p
so mo no B vol in ea qua distingit. Alii dut
i distincte q ptas no e in a p B vol in illa
qua disting q z plur sic destruendo pma p
ee pt opiois ptas i dinis m e ptas vnic
distingues n n d i dinis aliqm i fencia ul rom
ab sol g ptas n pt absolu distincte n ptas
n eem ut p n alia disting g no e in ulla
ptas tm hz mee ut pl ptas B ostat q
s tm e n p qua disting g simp e in i a
z no in alia sceddando has opiones p d q p
ptas i dinis pt osidari e s ul in ospe ad
pm qua disting z q q mee osttuit l i ospo
ne ad pm a q disting l in ospone ad eem
qua n disting n a q disting s z e q unu
eo existit p mo no e in a so z in n e i
a n directe q n filiaco e in fio z fio in pre
p h indirecte ognitae e in pre c mo e in a
z in ee q intelle p psencia z unu pdempte no
p ocineccia n p distictom aliqm vo illi
opponit q ptas n pt absolu a distincte z q
p ul ptas tm hz ee p qua disting o m
e iq osidar i ospe ad pm illa qua disti
guit eem e a q pt osidari a me in a ospe
s ad eem ul pm alia sic osidando a ul e
aut a d no ul ostat g a d no n dinu g ul
p ul eem no p g ee dina q h iom i d q
een dina deus tm h iom p d ee in ee l d
ul sapia in d e g z filiaco in ee e q e in
ee e in pre g filiaco p hnc osidacom pt ee
in pre p h pz rnso ad argu q h iq disti
guit no sit in p a q disting tm a r z alio

mo p in ea ee ut unu e pz g q filia e in pre
unco q an ptas sit in pte ut filiaco
i pru q no ur q q p se opp alii no
e in illo B ptas p se oppo alii g no e in i
Ite filius no e in pre iq pte hz distingunt ab
inuice g nllo fo ptas in pte no e p il
las fiat distinco z no ee in a. C pruitas e p
sens filiaco z eo g vna e in alia sic d d ee i
omi loco q psens e omi loco mon i i. Ite q
h e ptas e ubiq sic qlz p g nent e ee alinz
B alea in alia sic si ego z tu eem i eo domo p
impole vnus ee in a. Rno pte posse osi
dari q dupl l ad eem l ad p q disting l a
p s a q disting l ad inuice p mo vna e in a p
een ad pdempcie so mo vna e in a i dis e s
medi p sua qua disting q q e in p a sua
pte distincta z p al una p h pz l ee in a tco z
e mo vna ee in a ul dic q e in a e z s p
ehsecom l distictom p psen p mo loc e in
loco angls z mo z deus e in loco z po in aia
z p in p B n psen e d s directe z indirecte p
mo z z n e ptas in pte B arco in z p h pz
r nsio ad obi s pncle s de hus i quibz assige e
itea z q litas i dinis q an i mag ne eem
z po hu assignet h eq litas z q n ur
mag tudo e sper quta otinue B tal n e i dinis
e sic eorl g no e in d eq litas mag nis. Ite
p a h dist has ec tuitas e spaciu otinuu n ten
secu B ul tale e in d g no e inequlitas ee m
Ite omis po ul e actia ul e passia ut hz s n
metb q nent e in d eu qlz has psic actuz
i psicie ab illo d s a e sua psco g no e in eo
po p q assigri possit eq litas aliq. Ite sic e
eq litas mag tudis z eem ee i in sapia bonitate z h
g isufficier e no assignado hi eq litatem
ut h q que no p hnc in d ee p s l alin sic
eq li ee. Rno in d e eq litas itatis n molis
ut unu e s itatiz d in hus i p lo z ibz pendam ex
dnis s ex rei duracoe ex ultimo spei l n ex ar
duorz opez ip pm dinis vnu maioris itatis q
duicius durare p ip q dinis auclam magna h
ops rei altius spei sit p qua attingit ultim spei
sue z hoiem magnu qui attingit ultim n e s u
buane q sols ee in hoie ip z dinis a d potest
itatis qua mag opi q g ut d dina se extend
ad etna duracom z eadem itatis se excedit ois spei
entis ultim q e ee ie mag z se z extend ad ops ospm

omnium eventuum operatio magis ꝑ hoc quod hec virtus in
deo ꝑ magis unite eius essentie et potentie. Ad primum igitur
dico quod magis distinctius continue ꝑ . molitur non est in deo sed
magis distinctius continue ... [illegible]

[illegible]

eo numerus. post hoc autem de numero probat aliquid scilicet quod dicit
augustinus ad [illegible] est numerus in quo non est numerus a quo
[illegible] numerus [illegible] habet numerum [illegible] numerum [illegible]
[illegible] sunt [illegible] boetius [illegible]
[illegible] a [illegible] non [illegible] minor [illegible]
[illegible] fuit in aliquo [illegible]
[illegible] est in se numerum [illegible] stellas
[illegible] nota [illegible] numerus [illegible]
[illegible] est in se numerum [illegible] ut numerum [illegible]
numerum [illegible] numerum [illegible] ut [illegible]
[illegible] non [illegible] numerum [illegible]
[illegible] et [illegible]
in numerum [illegible] esse [illegible]
[illegible] et [illegible] differt ab [illegible]
[illegible] non est eadem in esse [illegible]
et [illegible] in [illegible]
[illegible] una esse [illegible] numerum [illegible] ad [illegible]
[illegible] a rebus collectis

[illegible]

D. xx.

una cum [illegible] veniret et c[etera] | b[reviter] q[ueritur] p[rim]o an filius sit
eq[ua]lis p[at]ri cum p[at]re | q[uod] no[n] v[idetur] | posse g[e]n[er]are filiu[m]
n[on] d[icitu]r e[ss]e summe po[tens]. s[ed] p[ate]r p[otes]t, no[n] filius, g[ergo] filius
no[n] e[st] eq[ua]lis in po[tentia] cum p[at]re. — It[em] posse filii e[st] ac
ceptu[m] ab al[iquo], posse p[at]ris no[n] e[st] acceptu[m] ab al[iquo], s[ed] ma
g[is] e[st] hoc a se q[ua]m ab al[iquo] g[ergo] et c[etera]. — It[em] p[ate]r p[ote]st i[n] fi[lium]
et sp[iritu]m s[an]c[tu]m et c[r]eatura[m], filius p[ote]st i[n] sp[iritu]m s[anctum] et c[r]eatu
ram, s[ed] sp[iritus] s[anctus] i[n] c[r]eatura[m] tantu[m] g[ergo] plus p[ote]st p[ate]r
et minus filius, s[ed] minime sp[iritus] s[anctus] g[ergo] no[n] s[un]t eq[ua]les
po[tentia]. — It[em] posse g[e]n[er]are filiu[m] a[liquid] e[st], posse a[liquid] no[n] e[st]
posse, s[ed] hoc p[otes]t n[on] h[abe]t filius, no[n] e[st] eq[ua]lis p[otenti]a
no[n] g[ergo] p[ate]r p[ri]vatur eo no[n] e[st] minus q[uod] e[st] filiu[m] q[ui]
no[n] g[e]n[er]at filiu[m]. — [Contra] si filius e[st] mi[nus] potens
p[at]re, filio p[otes]t cogitari maius, s[ed] de[us] q[u]o nec[ess]e
maius cogitari g[ergo] s[ecundu]m h[oc] mi[nus] no[n] e[st] deus. — It[em]
po[tentia] est p[er]fectio n[atur]e. s[ed] una e[st] n[atur]a p[er]fectissima i[n] trib[us]
g[ergo] et una et eq[ua]lis po[tentia]. — It[em] n[u]ll[a] v[irtu]s i[n]finita
filius e[st] v[ir]tus p[at]ris. i[d est] eter[na], g[ergo] p[ate]r no[n] e[st] potencior
fi[lio]. — R[espo]n[si]o filius e[st] eq[ua]lis in po[tentia] cu[m] p[at]re cu[m] e[ss]e
q[uod] v[ir]tus e[st] po[tentia] i[n]finita q[uod] rec[ipi]t q[uod] v[ir]tus e[st]
po[tentia] p[er]fectissima. — Ad p[ri]m[um] i[n] co[ntra]riu[m] dic[endu]m q[uod] i[n] divi[nis]
e[st] posse ad act[us] eccle[siasticos]. ut e[st] mittere ee [illegible].
It[em] q[ui] act[us] ee[n]tiales respectiv[os] ad c[r]eatura[m] ut c[r]e
are g[u]b[er]nare et h[uius]. — It[em] q[ui] act[us] no[ti]onales dis
tinctiv[os] ut e[st] g[e]n[er]are et g[e]n[er]ari et h[uius]. no[n] h[abe]c p[ri]m[u]m
et [secundu]m posse fac[iun]t i[n]eq[ua]lit[at]e[m] po[tentie], et h[abe]c eq[ua]litate[m], h[abe]c vero
t[er]tiu[m] posse fac[it] distinctio[n]em no[n] eq[ua]lit[at]e[m]. q[ua]le e[st] p[osse]
g[e]n[er]are. unde sic q[uod] h[oc] no[n] p[otes]t g[e]n[er]are alium, s[ed] eq[ua]lis
no[n] e[st] in po[tentia], s[ed] p[ro]p[ri]etas distinctiva. et [illegible] q[uod] po[tentia]
q[uod] filius no[n] p[otes]t g[e]n[er]are e[st] p[ro]p[ri]etas distinctiva et p[er]
[illegible] po[tentia]. s[i] n[on] posset g[e]n[er]are aliu[m] filiu[m], n[on] ee[ntia]
n[on] acc[i]d[en]te n[on] r[ati]one distingueret[ur] et i[d] no[n] ee[n]t
filius et i[d] g[e]n[er]ando n[on] g[e]n[er]ar[et], q[uia] faciens fac[iendo] sui
f[ac]i[e]n[d]i desisteret q[uod] e[st] imp[ossi]b[i]le[. sic] posse frustra n[on] e[st]
posse. filius v[er]o si aliu[m] g[e]n[er]are posset frustra pos
set. e[st] n[on] ee[n]t in illo n[on] ab eo. n[on] respectu eq[ua]
[illegible] n[on] ee[n]t et i[n] p[otenti]a no[n] po[tes]t ee[ntia] in fi[lio] p[osse]
g[e]n[er]are i[n] p[at]re v[er]o e[st] po[tentia] q[uod] fecundit[at]is [et c]e[tera]. — Ad
[secundu]m dic[endu]m q[uod] posse a se ipso et posse ab al[iquo] n[on] d[icitu]r mi[nus]
et maius posse p[er] ordine[m] origi[ni]s et n[on]. ut d[icit] au[gustinus]
c[ontra] max[imu]m. [illegible] q[uod] p[ate]r [illegible] aliud suc
cessive [illegible] e[st] successio[n]i [illegible] posse p[ri]m[u]m o[mn]e
n[on] e[st] i[n] mi[nus] et maius posse. s[ed] eode[m] accipit ab al[iquo].
— Ad [tertiu]m dic[endu]m q[uod] posse i[n] fi[liu]m et sp[iritu]m s[anctum] n[on] d[icitu]r posse
ab [illegible]. s[ed] distinctiv[u]m. et id no[n] posse h[oc] n[on] e[st] impo[tentie] s[ed]
p[ro]p[ri]etatis distinctive. sic q[uod] ego possu[m] i[n] e[ss]e [illegible] leu
cas et n[on] possu[m] volare. avis v[er]o p[otes]t volare et n[on] p[otes]t
ambulare et id dic[endu]m. ut in illa i[n] fi[liu]m s[ed] p[ro]p[ri]e[tat]e

ul[tima] [illegible] distinctiva q[uod] no[n] co[m]petit p[at]ri [illegible] sic
— Ad [secundu]m dic[endu]m q[uod] posse g[e]n[er]are e[st] posse in p[at]re q[uod]
co[m]petit p[at]ri [illegible] sic. s[ed] no[n] e[st] posse in fi[lio] q[uia] no[n] co[m]pe
tit p[at]ri [illegible] sic. s[ed] i[n] po[tentia] q[uod] no[n] co[m]petit p[at]ri [illegible] sic.
Secundo q[ueritur] an d[eu]s fecerit q[uo]q[ue] c[r]eatura[m] s[ecundu]m e
q[u]alem [et] q[uod] sic v[idetur]. ar[gumentu]m s[ecundu]m [quod] sic aug[ustinus] [contra] maxi[minu]m
a[utem] p[ote]st p[ate]r g[e]n[er]are filiu[m] s[ecundu]m eq[ua]lem et voluit et sic i[n]
vid[us] fuit. a[ut] voluit s[ed] no[n] potuit et sic i[m]potens
et i[n]fi[rmu]s fuit. a[ut] n[on] voluit n[on] potuit. g[ergo] uter[que]
h[ab]uit. s[ed] q[uod] i[m]potens et i[n]vid[us] fuit. a[ut] voluit et po
tuit. g[ergo] et genuit. s[ed] id [con]tinuit voluit [et c]et[era] g[e]n[er]
ar[gumentu]m. a[ut] deus potuit eq[ua]le facere s[ed] no[n] voluit g[ergo] in
vidus fuit. a[ut] voluit s[ed] n[on] potuit. g[ergo] i[n]fi[rmu]s fuit.
a[ut] n[on] voluit n[on] potuit. g[ergo] uter[que]. s[ed] [contra] q[uod]
potuit et voluit. g[ergo] eq[ua]le g[e]n[er]a[vit] [et c]et[era]. — universu[m] cu[m]
bo[nu]m null[o] a[liquo] aliq[uo] s[ed] null[o] g[ergo] in se bonu[m] creatu[m] [et] mai[us]
[illegible] et i[d] e[st] eq[ua]le de[o] vel maius. — S[ed] cu[m] aliq[uo] g[ergo] n[on] e[st]
[com]pletu[m] q[uod] e[st] [com]pletu[m] e[st] sic univ[er]su[m]. g[ergo] s[imi]l[ite]r uni
v[er]su[m] e[st] eq[ua]le deo. — [Contra] sic se h[abe]t fa[ct]um ad fac[ien]te[m] i[n] c[r]ea
[tur]a ad c[r]eato[re]m. s[ed] nu[m]q[uam] s[ed] nu[m]q[uam] fa[ct]um e[st] eq[ua]le fac[ien]ti g[ergo]
n[on] c[r]eatori c[r]eatura. — It[em] q[uod] nec[ess]e ee i[m]p[ossi]b[i]le eq[ua]le
ee ei q[uod] no[n] nec[ess]e ee, om[n]is a[utem] c[r]eatura maius ee
et accip[it] ee p[ost]q[uam] no[n] ee d[eu]s a[utem] h[abe]t ee [et c]e[tera] g[ergo] [et c]e[tera].
R[espo]n[si]o eq[ua]litas e[st] [illegible] p[ro]p[ter] q[uan]titate[m] [con]tinua[m] a[utem]
d[eu]s e[st] s[ine] mole et i[n]vari[abi]lis c[r]eatura a[utem] n[on] p[otes]t ee
eq[ua]lis d[e]o q[uan]titate q[uan]titate mol[is] q[uia] deus no[n] e[st] mole
magn[us] n[on] c[r]eatura p[otes]t ee eq[ua]l[is] q[uan]titate v[ir]tutis q[uia]
v[ir]tus p[er]mit [illegible] q[uan]t[i]tate rei durac[i]o[n]e ex ardua
[com]p[ar]ac[i]o[n]e. ex aute[m] o[mn]is i[n]diffe[re]ncie. d[icitu]r a[utem] no[n] in [illegible]
durac[i]o[n]e eternitatis c[r]eatura [illegible] mensura[tur] durac[i]o[n]e ce
pit. [illegible] i[te]m ex ardua [com]p[ar]ac[i]o[n]e d[icitu]r s[e]c[undu]m [illegible] de
n[on] [illegible] p[ote]st ad h[oc] aliu[m] et aliu[m] facere. s[ed] v[er]ba [illegible] p[er]
~~ad h[oc] aliu[m] et aliu[m] facere~~ capillu[m] de no[n] [illegible]
[illegible] nullo indiget q[uia] o[mn]ip[otens] e[st] et e[st] d[omi]n[u]s univ[er]sor[um]
et ulla[m] indige[nti]a[m] h[abe]t. c[r]eatura v[er]o i[n]diget d[e]o ad
duo. ut ad ee p[ro]ducat[ur] et in eod[em] ee [con]s[er]v[ar]e. sic[ut]
in ead[em] v[ir]tute res move[tur] ad loc[um] et q[ui]escit in
eodem loco i[n] v[ir]tute div[in]a ead[em] q[ua] res h[abe]t et h[abe]t [con]
s[er]vari in ee q[uia] relicta s[ib]i destruit[ur] et ad n[ihi]l
no[n] sol[u]m q[uan]tu[m] ad form[a]m. s[ed] q[uan]tu[m] ad tota[m] rei essen
cia[m]. — Ad p[ri]m[u]m i[n] [contra]riu[m] dic[endu]m q[uod] no[n] e[st] sil[e] de d[e]o fi[lio]
et c[r]eatura q[uia] e[st] d[eu]s filius sic eiusd[em] ee[ntie] c[um] p[at]re
e[st] capax o[mn]is boni q[uod] h[abe]t p[ate]r et id si no[n] daret p[ate]r
invidus v[e]l i[m]p[otens] ee[t]. c[r]eatura v[er]o q[uia] e[st] alie[ne]
ee[ntie]. s[ed] finite n[on] e[st] capax boni i[n]finiti v[e]l eq[ua]li
t[ati]s et id ei no[n] dare eq[ua]lit[at]e[m] no[n] fuit invidie s[ed]
[illegible] et iustic[ie]. p[ro]p[ter] s[ed] deus daret ee eq[ua]le
c[r]eature. c[r]eatura ee[t] deus. et cu[m] no[n] possit ee

pl[ur]es d[i]i ee[n]t d[e]ntes [illegible] deus dare n[on] ee[t]
d[e]us. s[ed] dando se ip[su]m distingu[er]e[tur] | sic aut[em] [distingu]e[re]
no[n] e[st] po[ssibile] s[ed] impo[ssibile]. et id d[eu]s no[n] p[otes]t dare eq[ua]le
ee c[r]eature q[uia] c[r]eatura no[n] e[st] [capa]x. s[ed] po[tes]t. — Ad [secundu]m dic[endu]m
q[uod] universu[m] nullo bono caret q[uod] ipsi h[abe]t h[abe]re [con]pete[n]
d[u]m a[liquid] v[e]l bonu[m] i[n] creatu[m] h[abe]re ut p[ate]r sibi no[n]
[con]petit ei. n[on] et h[abe]re p[at]re sui aliu[m] indiu[m] q[uod] d[icitu]r
p[ote]st c[r]eare vi [com]pletu[m] v[e]l bono plenu[m] [illegible] pleni
tudi[n]e s[ib]i [con]petente. sic ugo d[icitu]r plena g[rat]ia p[ro] ut
c[r]eature [con]petente no[n] tu[m] huic p[l]ures g[rat]ia q[ua]m!
Tercio q[ueritur] an o[rdo] i[n] divi[ni]s sit | [illegible] ei[us] filius
ordo originis q[uod] sic v[idetur] aug[ustinus] i[n] li[bro] [contra] maxi[minu]m
cu[m] q[ue]rit quis de q[u]o q[ui]s q[u]o [illegible] ad origine[m] p[er]tin[et].
— It[em] unus de alio i[d est] e[st] origi[ni]s ordo. f[ilius] s[ed] filius e[st] a
p[at]re no[n] e[con]v[er]so. g[ergo] e[st] in d[iv]i[ni]s origi[ni]s ordo. — It[em] v[bi] plu
ralit[as] s[ine] ordine i[d est] [con]fusio. s[ed] i[n] divi[ni]s e[st] pluralitas
p[er]so[narum] g[ergo] e[st] ordo. no[n] te[m]poris n[on] loci n[on] p[ri]o
ris c[ausa] [illegible] ab e[terno] g[ergo] relinq[uitu]r ordo originis
e[ss]e i[bi]. — [Contra] eusebi[us] i[n] divi[ni]s e[st] n[u]m[er]us s[ed] no[n] ordo. i[d est]
g[ergo] n[on] origi[ni]s. — It[em] ordo d[icitu]r g[e]n[er]a[liter] p[ri]us et p[osteri]us
s[ed] h[oc] no[n] e[st] in d[iv]i[ni]s g[ergo] [et c]e[tera]. — It[em] p[ri]us e[st] ee q[ua]m agere
g[ergo] p[ri]us e[st] ee p[at]rem g[e]n[er]a[n]te[m] q[ua]m g[e]n[er]are. s[ed] p[ate]r no[n]
e[st] p[ri]or filio g[ergo] no[n] e[st] ordo g[e]n[er]ac[i]onis [et] origi[n]al[is]
m[odus] co[mpetit]. — R[espo]n[si]o i[n] divi[ni]s no[n] recip[itu]r ordo ab[solu]te
s[ed] origi[ni]s ordo | et h[oc] sane intelligendo q[uia] ordo ori
gi[ni]s includ[it] tria s[cilicet] p[ri]oritat[em] et p[osteri]oritat[em] s[ecun]d[u]m
distinctio[n]em | distinctiva mutua [illegible] p[ri]
mo no[n] e[st] ordo origi[ni]s in divi[ni]s. s[ed] aliis duobus
mod[is]. — Ad ubi[que] eusebi[i] d[icendu]m q[uod] lo[quitu]r [de] p[ri]mo mo[do].
— Ad [secundu]m d[icendu]m q[uod] lo[quitu]r [et] de p[ri]mo mo[do] n[on] de aliis. — Ad
[tertiu]m dico q[uod] v[er]u[m] e[st] i[n] c[r]eatur[is] ut v[er]o e[st] ee successivu[m]
no[n] in d[iv]i[ni]s ubi utr[un]q[ue] h[abe]t ee eternu[m]. v[e]l d[icendu]m q[uod] no[n] e[st] or
do g[e]n[er]ac[i]o[n]is eu[m] p[ro]ut d[icit] p[ri]oritat[em] v[e]l p[osteri]oritat[em]
s[ecun]d[u]m. e[st] tu[m] ut d[icit] distinctio[n]em et [illegible].
Quarto q[ueritur] an i[n] divi[ni]s sit ordo n[atur]e q[uod] n[on] v[idetur].
id[eo] sic. [illegible] et ee[n]t i[n] divi[ni]s s[ecundu]m in d[iv]i[ni]s. s[ed] i[n]
e[st] ordo ee[nti]e. g[ergo] nec n[atur]e. — It[em] rel[ati]a s[un]t simul n[atur]a.
p[ate]r et filius s[un]t rel[ati]a. g[ergo] simul s[un]t n[atur]a. s[ed] ut
[illegible] q[uod] s[un]t simul ita no[n] e[st] ordo n[atur]e. g[ergo] [et c]e[tera]. — [Contra]
[illegible] maxi[minum] cu[m] d[icitu]r filius ee a p[at]re no[n] sig[nifica]t[ur]
i[n]eq[ua]litas ee[ntie] s[ed] ordo n[atur]e. — It[em] v[bi] e[st] n[atur]a v[e]l or
do vi[us] ab alio i[d est] e[st] ordo n[atur]e. s[ed] sic e[st] i[n] divi[ni]s [et c]e[tera]
— R[espo]n[si]o ordo n[atur]e p[ote]st dici v[e]l ordine[m] [illegible] v[e]l
ordine[m] suppositi [illegible] mod[is] n[atur]e p[ri]m[u]s [illegible] p[ri]mo mo[do] [illegible]
d[icendu]m n[on] e[st] ordo n[atur]e in d[iv]i[ni]s q[uia] no[n] e[st] i[b]i n[isi] unu[m] [illegible]
q[uod] e[st] div[in]a ee[nti]a q[ue] e[st] una simplicissima et ab[solu]ta.
no[n] h[abe]t ordine[m] n[atur]e ad alia[m] n[atur]a[m] [illegible] d[icu]nt q[uod] n[on]
h[abe]t ordine[m] n[atur]e ad n[atur]am alia[m] i[n]tiusecam q[uia] nulla a[li]a
tal[is] e[st] i[n] divi[ni]s. h[abe]t tu[m] ordine[m] ad n[atur]am alia[m] extri[nse]ca[m]
s[cilicet] c[r]eatam | ordine n[on] n[atur]e e[st] n[atur]a [illegible] an c[r]eatam

sic faciens an fa[ct]um | [illegible] v[er]o suppo[siti] e[st] in d[iv]i[ni]s q[uia] s[icu]t e[st]
ordo p[er] ad [illegible] [illegible] no[n] e[st] ordo i[d est] q[uia] [illegible]
in p[at]re e[st] [illegible] ul[tra] [illegible] p[ri]n[cipiu]m [illegible] filii [illegible] q[uod] aug[ustinus] dic[it]
q[uod] p[ate]r e[st] p[ri]nci[piu]m [illegible] [illegible] | v[e]l dico q[uod] ordo n[atur]e
d[icitu]r q[ui]n[que] modis | n[atur]a ordo n[atur]e ul[tra] e[st] aliqui[s] ut p[ri]n[cipiu]m ul[tra]
ut tot[um] p[ri]ncipiadi | ul[tra] ut [illegible] i[n] g[e]n[er]ali [illegible]
| ul[tra] ut suppositi in sp[ecia]li [illegible] | ul[tra] ut tot[um] or
dinadi | p[ri]mo mo[do] e[st] ordo n[atur]e [illegible] ad [illegible] q[uia] v[er]a e[st]
p[ri]nci[piu]m [illegible] [secun]do mo[do] ordo n[atur]e dic[itur] tot[um] [illegible]
n[atur]a vni[us] ab alio | [tertio] [illegible] ordine[m] n[atur]e [illegible] ad
c[r]eat[ur]am [illegible] q[uia] ad [illegible] | q[ua]rto m[odo] dic[itur] ordine[m] [illegible]
ad [illegible] | q[ui]nto mo[do] dic[itur] ordine[m] [illegible] q[uia] [illegible]
formales r[ati]o[n]es quib[us] p[er] ordinat[ur]. — Ad p[ri]m[u]m i[n] [contra]
riu[m] d[icendu]m q[uod] h[oc] id[em] s[un]t [illegible] n[atur]a [illegible] tu[m] q[uia] ce[dit] d[icitu]r [illegible]
[illegible] ab[solu]te n[atur]a v[er]o dic[itur] p[ri]n[cipiu]m originadi [illegible] p[ate]r
d[icitu]r ordo n[atur]e | no[n] ee[ntie]. — Ad [secundu]m d[icendu]m q[uod] rel[ati]a s[un]t simul
n[atur]a q[uo]ad ee. h[abe]t tu[m] ordine[m] n[atur]e q[uo]ad origi[n]are
originare i[d est] p[ro]duci et p[ro]ducere. ut p[ate]t in luce et sple[n]dore.
Se[cundu]m [illegible] | h[oc] p[ri]mo q[ueritur] an solus de[us] d[icitu]r
e[ss]e c[r]eator | q[uod] no[n] | a[d]d[i]c[ion]e [illegible] s[ed] [illegible]
tiuu[m] [illegible] g[ergo] [illegible] solus po[ni]t [illegible] ee[nti]a d[iv]i[n]a. s[ed] ee[ntia] e[st]
[illegible] q[uia] dic[it] hylari[us] deus no[n] e[st] nob[is] [con]fitend[us] singula
ri[s] a[utem] solitarius. g[ergo] [illegible] e[st] solus d[icitu]r e[ss]e c[r]eator.
— It[em] s[i] solus deus e[st] c[r]eator aut sol[us] deus p[ate]r [illegible] sol[us]
deus filius ul[tra] solus d[eu]s sp[iritus] s[anctus]. [illegible] q[uia] [illegible] e[st] [illegible] g[ergo] [et c]e[tera]
p[ri]ma. — [Contra] nullus alius p[ate]r d[eu]m e[st] c[r]eator g[ergo] solus d[eu]s
e[st] c[r]eator. — It[em] c[r]eare e[st] p[ro]p[ri]um d[e]i sic risibile ho[min]i. s[ed]
p[ro]p[ri]um [con]v[eni]t ei soli [illegible] e[st] p[ro]p[ri]um. g[ergo] solus deus e[st] c[r]eator.
— R[espo]n[si]o li solus p[ri]vat [con]sortiu[m] a s[ub]i[ect]o. a[utem] g[ergo] s[e]p[ar]
[illegible] o[mn]e s[u]bi[ectu]m et sic ponit solit[udi]ne[m] ee[nti]e d[iv]i[n]e. aut ex
cludit associac[i]o[n]em [illegible] p[er]sonas [illegible] ali[o]s
q[uod] deus e[st] c[r]eator | [illegible] e[st] [illegible] p[ro]mo e[st] [illegible]. — Ad
p[ri]mu[m] i[n] [contra]riu[m] dic[endu]m q[uod] li solus ponit [illegible] ee[nti]e
s[ed] h[oc] ul[tra] ab[solu]te et sic e[st] [illegible] et [illegible] p[ote]st et sic
e[st] [illegible] et sic e[st] [illegible] [illegible]. — Ad [secundu]m
dic[endu]m q[uod] i[d] e[st] figura d[ic]c[i]onis s[cilicet] ab i[m]mobili [illegible]
ponit ad mobile | n[atur]a dicc[io] exclusiva addita
o[mn]i i[m]mobilitat[em] ip[s]am r[es] negocii [illegible]. ut s[i] di
cam solus ho[mo] currit [illegible] g[ergo] solus [illegible] [illegible] solus plo[rat].
Secundo q[ueritur] an h[ec] sit in solu[tione] sic in [illegible].
deus e[st] p[ate]r | q[uod] sic | deus e[st] p[ate]r et no[n] alius |
va[illegible] fuit ab e[terno] g[ergo] et mo[do]. [illegible] solus deus e[st] p[ate]r.
— It[em] id e[st] solus q[uod] no[n] cu[m] alio. s[ed] h[oc] e[st] in d[iv]i[ni]s no[n]
cu[m] a[liquo] e[st] p[ate]r g[ergo] solus deus e[st] p[ate]r. — [Contra] deus e[st] p[ate]r
et alius p[ate]r d[eu]m. ut h[oc] e[st] p[ate]r. g[ergo] no[n] solus deus
e[st] p[ate]r. — It[em] h[oc] e[st] [illegible] solus d[icitu]r e[st] [illegible] q[uia] p[ate]r
[illegible] n[on] q[uod] divine [illegible] g[ergo] e[st] ee[ntia]
p[ate]r [illegible] alius i[n] [illegible]. [illegible] [illegible] solus deus e[st]
p[ate]r. — R[espo]n[si]o li solus | ul[tra] p[ri]vat [con]sorciu[m] o[mn]e [illegible]
simp[licite]r | et sic ponit solit[udi]ne[m] in d[iv]i[ni]s et sic e[st] [illegible]

D. xxi.

eo est consideratum persone certum / vel excludit associationem
[illegible] persona quae est persona / aut secundum quod persona [illegible] per alius
[illegible] et sic [illegible] est persona / aut [illegible] pro [illegible]
[illegible] deo [illegible] est [illegible] ephe[illegible] a quo omnis paternitas in celo
et in terra nominatur et sic est [illegible] hic [illegible]
magistri [illegible] de aliqua excellentia [illegible] magister [illegible]
solus est magister / et sic augustinus [illegible] solus [illegible]
disputatione [illegible] solo ad [illegible] pater est deus [illegible]
ergo quaeritur an hoc sit [illegible] solus / sic / augustinus libro 3
[illegible] maximum [illegible] de solo patre aliquid dicitur [illegible] filius
excluditur [illegible] alia de eo non potest esse [illegible]
est [illegible] maior est idemptitas [illegible] ad [illegible]

[illegible]

posse cogitari ex nostra impositione nomine vsurpari.
dicitur cognoscitur in se et prout est circumvenire sic a cognoscimus sic
et nominamus in se autem habet esse unum virtute infinita et per accidens
nocens eius esse habet sic una simplicissima tamen quia ea apprehen
dimus sub multiplici virtute et ratione necesse est hanc multis
nominibus nominare non tamen ullum nomen sufficeret ad hanc appre
hensionem in eo exprimendam propter et tres sunt nomina et ad in
finita distinctus est etc. et distinctio per diversa nomina con
ti nomen et ad salutem p d ro. g. cede est ad multa
etc. sed respondeo de nominibus. Ideo scilicet primo deus cognoscitur in
comparatione ad creaturam sic et nominamus eum etc. Scilicet per re
motionem ab eo omnium ignobilium ut est dicimus eum immortalem
invisibilem et huius. vel per attributionem primo cum nobilium et perfec
ut est dicimus eum lucem vitam et huius. vel per nomina significantia
in eo causalitatem ut est dicimus eum gubernatorem creatorem
et huius. huius in modo respectu creature deum cognoscimus sic
a cognoscimus sic et nominamus. Ad quintum dicendum quod hoc
dicimus eum esse unum compositum tamen sub multiplici cognoscimus
ratione et quia ita cognoscitur est id quod nomina imponimus cum nos deum
multis nominare in nominibus. Ad sextum dicendum quod nomen non
tantum est signum dicitur ut unus de eo sed ut multas virtutes
plures et nocere habet quibus pluribus per alia significantia certum
dicere quia non sufficit unum. Solvitur de deo transferuntur.

Consequenter quaeritur an omnia nomina quae sic dicuntur per prius
cognoscuntur incipiendo a creaturis sic cognoscimus sic et
nomina ponimus. Scilicet omnia nomina imponuntur creaturis vel secundum rationem
non quia prius conveniunt de deo sed transferuntur secundo omne de deo dicitur
de ipso transferuntur. Nullum non videtur nomine proprie
de deo quia sapientia et huius sed hoc dicitur de deo transferuntur ut habet
ratione de articulis fidei. Ergo omne nomen de deo dicitur trans
latum. Item omnia nomina quae de deo dicuntur ab eo ad ipsum
non transferuntur sed talia sunt plura ut immensus immutabilis
aeternus et huius ergo etc. Item ex hoc est quod omnis
paternitas in caelo et in terra nominatur ergo videtur ergo non
prius non transfertur ad ipsum sed ab ipso ad nos. Respondeo. Nomina
non transferuntur ad deum. multiplici est primo vel quo ad vocem
vel quo ad rem vel quo ad significatum rei. Nomina primo modo
omnia transferuntur a nobis ad deum quia nec proprie res nec an
tiquam deum nominare vocali. Secundo modo nullum non transfertur
ad ipsum quia omnis res in deo est ab aeterno et ab ipso accipitur
per rem a nobis. Tertio modo aliqua dicuntur de deo translata
tive aliqua non translata sunt proprie aliqua nomina quae dicuntur de
deo vere et proprie et nullo modo conveniunt nec conveniunt creaturae
quia eorum veritas est in solo deo. et proprium in creatura ut
Infinitus omnipotens et immensus infinitus et huius. et sunt aliqua
quae deo conveniunt et creaturae conveniunt cum creatura per ratione per rem
rei significatae quia eorum veritas per prius est in deo et propter posterius
similitudo rei significatae per illa nomina et conveniunt creaturae proprie

ut sunt hec sapientia bonitas et huius. quae non transferuntur a
nobis proprie ad deum nec conveniunt sed potius significata est nobis
per creaturam et per consequens nomen eius cum significatum est nobis
cognitum sed a nobis et nobis impositum. Sunt alia nomina quae
significant rem quae invenitur per quod significant est tamen in creatura
sed similitudo aliqua in creatore et hec est in creatura conveniunt sed deo
translative ut leo agnus petra et huius. Hec ergo et
similia tamen de deo dicuntur translative. Ad primum in contrarium dicendum
quod cognitio incipit a sensu sed terminatur in intellectu quia forma
mus intelligibiles apprehendimus et rebus intelligibilibus
per hoc nomina imponimus non per rationem prius ut obiicitur. Ad
secundum dicendum quod auctoritas illa loquitur large de translatione
non proprie. proprie enim loquendo nomen dicitur translatum de illo
quod non convenit proprie sed per se alii vero convenit magis proprie a
quo et translatum est sapientia conveniat quia convenit magis proprie
et prius de deo quam homini. large vero loquendo translatio dicitur de quo
res dicitur prius imponitur est alii quia in ipso eius significatum
prius esse cognitum est sic significat tunc aliquis vocatum fortunatum
eo quod magis in perciendo bonum successit vel
prius post cum filium ex quo eum sic nocatur. Secundo loquitur
auctor quia non sapientia prius imponitur est creaturae in qua eius
significatum prius deprehensum est ex quo tamen cognitum est prius quod in
deo invenitur est significatum sapientia propter quod et ipsum sapientem vo
camus. non proprie nec translatione loquendo proprie sed loquendo large.

Consequenter quaeritur an omne nomen dictum de deo dicatur de eo.
Et primo dicitur substantiam quia sic quia per philosophum substantia et accidens
dividunt sufficienter ens sed in deo nullum nomen praedicat accidens
ergo omnia praedicant substantiam. Item non praedicatur quod in
substantia est sed in deo omne quod est idem est quod esse divina per substantiam ergo non
praedicatur in substantia est praedicatio in. Item substantia divina est omnibus
prior ergo nomen proprium aliquid prius non est quod non praedicat substantiam
sed talis praedicatur est filius et huius ergo hec nomina non praedicant substantiam.
Item si omne non praedicat substantiam ergo quod dicitur tres personae dicitur
est substantiam praedicatur est substantia. Respondeo per boethium in de trinitate duo
praedicamenta manent in divinis scilicet substantia et relatio. Unde cum quaeritur
aliqua nomina quae praedicant substantiam et per modum substantiae tamen sed
per modum intelligendi ut substantia essentia deus et huius. Alia
praedicant substantiam tamen de quo est sine tamen in praedicando habent
modum accidentis per modum intelligendi ut sapiens bo
nitas et huius. quae dicuntur modo qualitatis per nos et in per hoc
alii assignatur in nobis per similitudinem quia sicut fundatur
unum in qualitate et veritas ut magnitudo et in re in
deo praedicant substantiam tamen hunc modum quantitatis per nostro
per talia assignamus equalitatem in divinis quia equalitas fun
datur sed unum in quantitate ut habetur quinto metaphysicorum. Alia vero
sunt quae dicunt substantiam sed tamen relative vel respectu ad creaturam
quae relatio est in deo per dici. in creatura per esse. ut creator
gubernator et huius. Sed de relatione non quia potest comparari

ad se substantiam vel obiectum. primo modo dicitur in generatione activa
et sic non est in deo. Secundo modo dicit terminum distinctum et sic
manet et sic intelligitur ubi boethius vero aliquid nullum non per
se praedicatur in deo in deo est primo quia accidens dicit compositionem
ad id in quo deus autem est summe simplex. Secundo quia accidens
dicit mutationem eius cum ad subiectum deus vero est immu
tabilis. Tertio quia dicit dependentiam in deo vero non potest esse de
pendens nec in perfectum. Ad primum dicendum quod substantia et accidens
dividunt ens creatum non increatum. Ad secundum dicendum
quod nomen in divinis praedicat non praedicant ad quid vel est quia non
est vel non unum ad id. scilicet una essentia relative in comparatione ad
essentiam non faciunt numerum aliquem sed unum quantum vero est
alius et alius scilicet per aliquid dicuntur diversae relationes
per se et per modum praedicandi.

Consequenter primo quaeritur an nomen personae conveniat deo quia non
quia a quo removentur superius et inferius sed in deo
non est proprie nec universale nec individuum ut ostensum est supra in
dicto ergo nec persona est per boethium persona est individua substantia. Item persona
dicit quoddam compositum. ut patet in homine singulari quia persona alius
creaturae est magis composita ergo cum deus sit summe simplex
minime convenit deo nomen personae. Respondeo persona dicitur vero quod substantia
nec convenit et proprie habet individuantibus. deus vero nullis subsi
stit cum sit forma simplex ut dicit boethius in de trinitate
in. ergo etc. Contra spiritum assertio et fides sententia
in deo esse tres personas. Respondeo persona convenit secundum compositionem
de dignitate auctoritate et distinctione deus autem omnem
excellit auctoritatem et dignitatem quia planum est. et persona habet dis
tinctionem quia patet per boethium in de trinitate. 23. de ci. 4. c. in .... per
boethium persona est substantia individua et per richardum incommunicabilis existentia.
et tamen individuum quod incommunicabilis dicatur distinctione et persona
dicitur distinctio sed a per richardum id vel originis et ablative
qualitatis ut in homine vel qualitatis tamen ut in angelis vel
originis tamen et sic est persona et distinctio in deo quae distinctio
est sic simplicissima et nobilissima. ideo est deo attribuenda. Ad
primum in contrarium dicendum quod dicit respectu separationem compositionem et distinctionem
ultimo modo personae individuatione personae a boethio sed prima distinctio con
venit personae et sic potest esse divine personae sic et divinae. Ad secundum
dicendum quod compositio non est de ratione personae sed accidit ei ratione non in quo est.
Et patet quia persona humana valde composita est quia non individuum hu
manum est persona alius composita in angelis vero est persona sed valde
minor est compositio et ideo in deo potest esse sine aliqua compositione in quo persona
distinguitur sola relatione. Ad tertium dicendum quod illa ratio
locum habet in persona humana vel divina non quia sic et res non et
substantia et illa quibus substituit in deo tamen vero est
unum et simplex. immo et personalitas relativa vel
distinctiva. persona non per proprietatem per rationem intelligendi.
Unde dicit richardus quod persona est incommunicabilis existentia. id est ex proprietate
existentia. et dicit de trinitate 19. et persona in divinis non

substantia proprie sed proprietas dat ei existere.

Secundo quaeritur de diffinitione personae posita a boethio libro de dua
bus naturis et una persona quae talis est. persona est rationalis naturae individua
substantia an conveniat personae divinae et quia non videtur quia multiplicato
diffinito et quia sed per diffinitionem multiplicatur sed multiplicata
persona in divinis non multiplicatur substantia ergo persona non est substantia. Item
individuum est accidens est sic de hiis inventoribus. sed in deo
non est accidens et cetera. Item a quo removetur genus et differentia
sed deus non est aliquis ergo non est talis. Item in deo non dicitur substantia
a substantia non ergo male dicitur substantia nec. Item richardus 4 de trinitate
21 dicit quod hec diffinitio non convenit proprie divinae personae sed hec.
persona est divinae naturae incommunicabilis existentia. Respondeo substantia potest
in dicta diffinitione intelligi large. scilicet ratione per intellect
quia ratio et intellectus eadem potentia est et substantia per hypostasi et individuum
per incommunicabile. convenit dicta diffinitio personae et divinae et
ubi sumuntur proprie et stricte tamen convenit personae humanae non
angelicae nec divinae primo modo ut puto ponit eam boethius.
Secundo modo corrigit eam richardus. Ad primum in contrarium dicendum
quod dicitur est substantia per boethium id est una quae dicitur essentia. autem quod dicitur
pro hypostasi vel supposito primo modo non multiplicatur in divinis
nec ponitur in diffinitione personae substantia vero quod est idem quod hypostasis ponitur
in diffinitione et hoc multiplicatur sicut personae tres sunt tres hypo
stases sic tres personae. Ad secundum dicendum quod individuum dicitur
ponere privationem separationem distinctionem ultimo modo ratio
capitur in diffinitione personae non aliis modis et sic obiicitur
illo autem ultimo modo non est de hiis inventoribus. nec accidens
necessario sed relatio quia ubi accidens addit rationem quod intelli
git esse potest sic accidens inesse. ut patet in quantitate et si
militer et huius. et in relationibus divinis. Ad tertium dicendum quod
ratione dicitur vero uno modo a ratione potentia discursiva. alio modo
a ratione potentia discretiva per inquisitionem et proveniat ratio
ne ad collationem. primo modo est in deo non secundo quia supponit ignorantiam
et quaedam cognoscentes a cognito distantiam.
Ad quartum dicendum quod substantia et natura idem sunt in deo sed re differunt
tamen per rationem intelligendi. natura substantia dicitur vero ut hypostatica distinc
ta natura dicitur vero ut essentia indistincta. Ad quintum dicendum quod richardus
eam non corrigit quia mala sit sed vel quia est in persona sed
nomina sumantur stricte. vel correxit si sumantur proprie. et ideo
inquirit ut inveniat propriam diffinitionem personae quae illa quam po
nit. scilicet persona est divinae naturae incommunicabilis existentia. Solutum quod
Consequenter quaeritur an persona in divinis dicatur secundum augustinum 7. de
trinitate. 6. dicitur quod persona ad se non dicitur relative. et videtur
idem est deo esse quod personam esse ergo idem est persona quod esse. Item
non intellecta relatione originis in divinis ad hoc potest
deus intelligi una persona nobilissima ab omnibus aliis dis
tincta prout philosophi eum intellexerunt ergo persona dicitur relatione per
non dicitur relatione in divinis. sed dicitur relatione vel substantia ergo substantiam.
Item quod multiplicatur in divinis dicitur relatione quia per boethium

& nom̄ pᵉ pc̄ur de p̄te & fiᵒ & s.s. ¶ ulti(m)ū q̄r(itur)
ē p̄x. q(ue) s(unt) p̄ ē quid i(n)dicat ut p(atet) p(er) diffon(em) p(ro)
dictam ¶ ut ē d(ic)t(u)m ē(ss)e ab(soluto)- ¶ s(ed) ē quid q(ue) ab(solu)-
ut q(ue)re accid(entia)... ad i(n)t(e)ll(ectu)m p(ri)mo mo(do) q(uia) ...
... in d(ic)to ... mo(do) q(uia) q(ue) ...
d(icitu)r ... no(n) cadit ... ut p(atet) ... h(abe)m(us)
... illo mo(do) ē q(ue) ¶ ... q(uod) d(icitu)r ...
... ē i(n) duob(us) ...
plib(us) & s(ic) i(n) d(ic)to una ... ab(solu) ...
una p(er) ... d(ua)b(us) ... sp(irit)uali & corp(ora)li ...
... mo(do) ē q(ue) ... q(ue) plib(us) ...
... i(n) ... co(m)mune(m) ... de ...

[illegible]

pp q li res assunt ad pp q sunt plet. z io ipi res pli
ficat no eem. Certe an sunt tres entes q sic
dnt z. h. q. et ypost entes ositeant. Ite sic ubi
signt actu i suo mo pricipiu. sz bn de tres p se
q actus multiplicat f suppo g s p d tres p se sunt
tres entes. q in dinis no dnt ocretu z abstectu
sz no sunt tres eem g no sunt tres entes. Ite f
simblim no sunt tres oipo tes. sz mag signt actum
ope q eum. g multo fort no sunt tres entes. Ro
dnt aliqui h q li entes p pnu adiectiue f similitudine
p mo recip q adiectiuu nuat p suu sunt sic
actus f simil sbm. s in recip sic n e sunt
s q tu simblim h z. ec eui. z. oipo tes z sic an al
dnt n ee recipi distinguo alr q li entes p ee
pricipiu l nom. p mo recip q actus nuat f suppo
so mo n recip z si sic ad ictm. q adictm de eo dem
p s bam q n multi pripue qn adictm dist p a suo
simarco n sic qn imee adiung. v f simblim n sic
z. eeu sit tu tres p eene. Sz 9 sic adictm tu
sic i sbam i dir i z actus p ubi sig q deus e si
purus actus g sic adictm p se potca n p multip
i n actus. Ite sic actus nuat f sua suppo ita
actus penes sbm. Ro actus q d d p mod ogdi
tur a suppo z io p mod suppo multi l actus d q
d p mod inherens z adsiens z io sic h; roim mul
tipli. p actus e suppo sz p aliqm form l pprietate z
io duersi actus recipiunt l dursas z distinctas pprietates
l salte una f roim multiplicat p plibz grata adictm
z actus n in e pprietate z form. s mag f n roim q
ut hz. i. pbr. m e fore e ea oim accntu v z
toe sbm toe sbm se h; q dam mo ut m r ac
cidentis z io no e sile de actu notali z actu q
actus duas hz roes multipd q actus no hz. Ad p
i ortu dic q sic eem no multipli i n eas n ul
dic q h octu ut eas z abstectu ut eem in eo no
differt p rem dnt tu f roim intelli q roim se
mod lodi q sic intelligim f cog scim sic lo
q sumus. Ad 2m dic q no sunt tres oipo tes notalr
sz tu principialr. Ad pm ptis alterius dic q li
entes i medi adiung simarco q e ypo sis z io no
intelli alia sbam q ypo sis multiplicate si io p se ponere
intellige stare p eem ul sbm eo q pricipalr signt z
io p se no recip. Ad 2m de actu ia ptet q no
e sile tu q actus hz mod respicientis plures a f
ie sunt pprietates ptes z io actus de sua n e mag mul
tipl q actus notale q d modum inherentis z
sbm ut unum respicientis.

h

ie q de noie ypostasis so de notoribz. Circa
pmu q an ypostasis sit id q persona. q sic ut q qe
e dist eadem z ipa sunt ead. sz ypostasis z p se h
g sunt id. pbo maior. boe de duabz naturis z u. p
e. d q greci ypostasim assignant idiuiduam sbam rol
n. sz h eadem dist e p f boeciu idem. Ite ypo
d idem sbam distinguimus f rich. f boeciu z grec
sz idem dic p g z c. C f marcu tullui dc
rua usiosis ypostasis z pso po ut boecius eod libr
p sopo id e q p g z c. Ite nl differt p se ip
sz p differt p ypostasis. ru dnt. p e ypostasis pprietate
distincta g z c. Ius h q mo dnt supposi re
n p ypostasis z p ul alia p determinata in diuinis.
Ro h in diuinis no sic usie pare z idiuidu
pprietate pprietate lo. g aug e tri i oriale ut eem. z in
cable ut p z filius z c. h a moral p osi
deri i d. s. in opone ad num oriale ul pprietate p qm
b; incabli. p mo de oriale ad h p osidari
dupr. s. ul f ee rei ul f ee roinis. p mo de m
cable res ut sic h ho d res n e q sbstat n e. s.
huane. so mo de supposi q e nom se incomp
sic res n e nom incomis. h a nom idiuiu pri
z ulie z h nom se incoir no recipiunt i dir
q dnt actu tu suppom i recip no ut d actus.
sz q accedit mag ad id q e morale f mod lodi
z ulum. si a morale oside in ope ad pprietate di
stinguere h p ee t. q oside. ul f ee rei ul
roinis z h dr q ul dic quid distinguimus l distinc
tum quocumq pprietate ul distinctu pprietate ad dignitate
ptinete. p mo h quid p e q mobile q f rem
declarat z disting p rui q nlli aliquem in
dir. so mo ypostasis dic ul notat i oriale. ypostasis
i. notat suppom eam rol q rol ut q eede
se. C mo de p q tu e in rol ul intellcu n
sic pz q p z ypostasis dnt sic usie z si no or
n. p e ypostasis no eo q p addit pprietate ad dignitate
ptinete sz ypostasim q tu dea m v. m diuinis id sit
p eem. Freqnt inuenit unu p alio pornu q pa
pue vin e de p z ypostasi tu ap nos q ap grecos
p h pz l rnso ad pmu. q greci i ponunt ypostasi p
m p z f i pz q p dic quid distinguimus z pl. s.
pprietate nobile distinguentem.

Cd q an in diuinis ypostasis signt sbam ul
relom q sbam ut. q q p po in diffone
alicu h ut pripue signt. sz f grecos ypostasis e sba
idiua pprietate distincta g z c. Ite sic re hz sba
ad substentat z eem f boeciu i ypostasis ad usiosim z

vsiam z p

usiam z pma tu signt sbam g z alia tu accide
ens g z ypostasis tu sit unu de illis. g po signt sbam
q pprietate. C f aug. q dic sbam in diuinis d de
q b; p in sing z de trbz simul in sing ut pz
e sapia si. e sap f. s. e sap z tres simul una sap
q sz a pz diuina e una ypostasis z no sunt sil una
ypostasis ut ut iohnnes in lra g no dic sbam sz
relom. Ite si ypostasis signt sbam aut tu illam
a eo addit. si tu illa tue eent tres una ypostasis
sic una sba q e sbm. si a addit no sbam q no
sunt plet sie i diuinis n e actus absolutu q n e alie
n aliud actus e in eo g addit relom sz de uita
mo aduenit rei id dic ee opletu z h e mag de
signt i rue nois illam re signat g ypostasis mag
signt relom. Ro sz nom ypostasis f se p e cum
i ureb q m in ronabz dicat sbam aliqm pprietate
sii ab sii rela distinctu tu p e ueru h noie i
diuinis d aliqm pprietate rela distinctu. dic z n p f
rich. e. de tri. z. z q pprietas rela z relo e i loco
dice opleti ue ostitutie distinctie z dauris ule
ee e uniqz nom signt mag q rei opletu
p p ut signt ypostasis relom distinguente z q.
ostituente sbam aliqm i. p z p ous dat intelle
eem. p nom pprietate signt form ul pprietate a q impo
z suppo p illo e impo. q g ypostasis nom
i diuinis a pprietate rela z impo ahc sie idcat h pprietate
signt pprietate relom z supponit p alia sie. s. p hac
ul illa q tu large lo p d signt re si fario.
Ad illd q obz d q nom n signt p p ut ponit
i diffone q id e qd mle. sz q ultimo ponit q a d
e formale dnt ee n n. signt forma a q impo.
Ad 2m dd q id oia p formatie signt id z sim
tu f logic z f ureoe no signt id q id nom
illo no signt q ultimo aduenit dnt ee formale
opletum z distinctu sz a e relo in ypostasi no y
po sba p c oncurrit ad dma.

Ercio q an intellecto his trbz p hs pl'urir
q sunt pnitas filiacio pccio possit i
telligi z ee ypostases in diuinis q sic ut q no in
telliga fa p e diffo nis. p intelli pma z ee ut
n intellco roi p intelli al. si sz dam. p e ypostasis
pprietate distincta g no intella pprietate p intelli z
ee ypostasis distincta. Ite a. de tri. i. e ee q
rele d e ad a d ex eo eo q rele d. sz ypostasis d
sbam z relom g ex eo relone p ee aliqd ut
id q e p p ee ex ea prui. C petur h
ee ypostasis dma q huana sz no intella relone
p ee ypostasis humana g z c. C f rich. e.

de tri. io. p e e existen. i. ex p li pprietate existen. g s pprietate
dnt sunt. i. ee p. g z ypostasis cum ead pprietate relat
but quibz. sz tu eo q dnt ee intelli no p res
ee. g suppom rela no p ypostasis n intelli ee.
Ite no intellco eo q disting sz a i psone n pos
sunt sz z p se ee due ypostases g tu sola relo dis
ting ypostases diuinas illa no intellca n poste in
telligi z ee ypostases in diuinis p b p e q sz z p se dis
tinguunt p suas formas reales z n p pprietates actu
absolutas z rlas. quibz n intellas z ablatis n ee
duo. Ite an tres p e in oibz i quibz n distingu
unt ad vau sunt g z ypostases. Ro ypostases dnt
possunt osidari in ope ad num diuinam z in ope
ad pprietates z h d ul osidando q ille apte nate sunt
distingui ul attendo q ille actu distingunt ex
p o p o no but distinctiom ul pfectione sz vuitate z
pdepte ex i z z. i o no but pdemptio nem sz dis
tinctoe z pluralitate dnt g q no intellca distinctione
actuali z pprietates actu existentes. p tu intelli q sunt
tres ypostases ee ne distincte diuisas pprietati inadie.
Sz 9 plus f roim intelli di dicunt p ab actu
pfici eam q aptitudo. sz impole e e ee m eo
p om ad uretu a q no sit in actu imo qui sit ac
tus ppter sima ei pfectem. g n potest ee tres y
po ses ee ne sola aptitudine r o duisas pprietati dis
tincte ppter h alii dnt q possunt ee z. ypostases se
ipis distincte ocepta oim pprietate rela. eo q p se
ipis dnt z distingunt. ut pz in m e grinbz. z in
primis dieus. Ro ypostases ille cocepta oim pprietate
rela aut qd but in se additu ad eem dma a
no. si hnt. ul ee aliq sbm z sic erunt in eo due
sbe aut actus absolutu q ee in eo no p e a e relo
q iam anotu e p pom oouis. g nl additu
n e inente i eis vn diauit z. sz ee tu una y
postasis sic una eem. v e sile de ex m bz z p mi
diuis. q illa hnt diuisas eent f se quibz distinct
in eo a no possunt ee diuite eem e ppter h dic q
ablatis pprietatibz no erit ut intelli potest ee z.
p e ul tres ypostases ee ne. sz una tm. sic unus
d z li p o q ablato q o res e stare no p ee ip in q
e q ablata hudi e. li no e ho. p e a z ypostases dic
hnt ee pprietatibz relis. ut filius filiacoe. p p rui ta
ut e p z in nascibili ut e ypostasis f aliqs. ul
pnu te f alios. qz utqz d relom f aug. aliquo
mo z io ipis ablatis ut q o sit. no erit que q
sunt. Ro q pprietas cu ypostasi hz oi modi simp h
z io no p ee n intelli alia si alia ico. q no
e intelli q sunt z. ypostases n sunt distincte. dist

distinguuntur quia non possunt sic ut habitus esse in
[illegible] ... et distinctum esse ratione ... ablatus
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

i. innascibilitas quia non est ab alio, et paternitas quia est qua aliquis ab
eo per generationem sit. Item spirator scilicet duas, scilicet quia est ab alio et alius
quia nullus est ab eo. Filius autem duas, unam primam quia est ab
alio per generationem, et aliam quam est pater quia aliquis est ab eo
per spirationem. Item sic communis est patri et filio producere, et ideo est
communis notio que est communis spiratio in filio et spiritu, scilicet quia est
producere ...

[illegible]

... a ... quibus coniungitur ut unum per ... multiplicatur
... nulla habet abstractio ... est in deo abstractum
magis simplex quam id a quo abstrahitur, in deo non contingit esse
magis simplex, ubi est abstractio rei intellectus ab ymaginatione
cui adiungitur cum apud ymaginationem non sit nisi per ...
... et hec est abstractio ...

[illegible]

docuit dicit .i. filiu et s. s. cu ad obiicis de plur
pa. tenendo hanc ultimam ronem dic ad pmu quod tn
ii q pt hz ee distinct p̄ralitas unius e de ee et distin
cione. ple talis pluralitas tn pr intellectum hz ee distinc
tum q ad ee ipo sic .i. suppositi ps non tn ex hoc
seq q ipossile p̄it posse manere ablata pluralitate q
in nasci sic hz re pter ul pluralitas ut pt ut dicta
e. ulterius re formal ducitur ultimu et copletum ee
et ut ap ad actu in divinis d no pt ee ut intelli
ee apta sit actu nec p̄sile sz p̄ficie cu quicq
i sic sic purus actus et simplex hz p intellectum pt
intellie unu ala pur. Ad scdm dic q gnat
no q pt nec q in nasci q. forma ul gnatio sz
gnat ex gnatione et fecunditate ne q in eo q. gnat
ul supponit in nasci ul pmatur ut e simile
de eeu q pa de ingenita simplr puatie ul
simplr negative nichil ponendo pt ad de inasci
bilitate hz pmu intellectus nois sic e pmu pricie
— Ad 3m dic q gnare ut actus ppus e no
e a p̄ma re sz in nasci re no formali et imo
sz q. essentie et mediate eo q dic ul supponit in pre
p'mitate et fontale plenitudo ad gnand et spi
and bn s. ri. In pre ipa inasci e summa auc
et gstat no ii re filii et s. s. hz pr purus re filiu
qi unit eene p'ria opinio dicat ad pmu q
h io et q nocat i cum gndi no cendi. Ad
scdm dic q scdm supponit q no e simile gnam
ii. ii e actus filii gnare e actus patris. Ad pt
ulas seq actum ut cum et fundamentum ei iq
e ppas rla. Pcedit cu dit cu in qm e pprias
pe gstitutiua ut latum e in rasione pma.

Cod. Ven.

Queritur scdm p'ncipale pmo q an verbum sit in divinis
q sic jo .i. In princ erat verbum et de.
verbum e ad exprimendum q anis hz ap se de aliq
potest e re et q ap se sic exprimit gno et potens
e verbum hz. Sz anselmus verbum ul e spirale ul
ymaginabile ul intelligibile primis duobz modis no
hz verbum q dr spe e ut hz in jo. ut e in
q verbum intelligible no e ad alium similitudo alicu ex
pssa ab eo cui e ul de qo e similitudo q e d sim
plicitate e eo cui e similitudo de q ul e simplicitate
qe hi verbum no hz. Item quicumq modo sumat
verbum verbum actus e et q est transitorium. Jn deo q ut
e actus nec aliquid transitorium q in ipo ii e ub.
Pro sic iuxta d ii. de trinitate 6. et ix. ub re.
et ans monol xx. e i verbum i nob s. intellectibile
imaginabile sensibile ul vocale intellectibile e qo se ipm
p sua spem intellectibile cogitamus ymaginabile e qo
spem vocis exprimendo ap nos formamus sensibile
qo ipam p sumus cu po silentio hz perpenitu
et vocale generat cu p ipm tantum pers. cu
3o ipm ita tantum cum sic ad ut unit aug. v. xv.
de tri c. x. et xi. verbum e cum e no intellibile hz
similitudinem q cu plima hz dissimilitudine na p ipm
hz silentio in hoc po q sic verbum mentis nre e p
mentis silima i ib pare e ib pare silima. Scdo
q sic verbo mo oia faciu et formamus i deus
ub suo oia fecit jo. i. oia p ipm fca sunt et
q sic ub i nob exire no nec existit sua
i id. sic ub eterno exire no sic ab eterno p
ipm fca sz sic in tempe dissilitudo at e ut de ig.
q verbum nrm e existeto p qm e de re no existeto.
id at de quicumq s re existit e pfectum. Scdo q !
nrm pt ee falsum eo q decipere et decipi possimus
id at ii possimus ee fsim q inspic e e q nrm
e pluris formale q formatur id at e formatur.
Ad pmu i otrarium dic q e pe e similitudo qdam
p gnatiom dilom sic et depintuorum ut similitudo
coloris i medio et organo p actiom lucis. qdam
q e p gnatiom delatiom ii depuracioni ut lumen
in acre pure n. e i sole q in aere qdam q
e cum p gnatiom ut sper q fac met cogitando se.
metur n. s psent e tam coglicem q cogitat et
io no oz i defici sili ne pa silitudo simplicitatem e q
id cui e silido no alie due vicinio a mo dr g
enit verbum i. silitudine sui et io ii hz locu q obi
cis. Ad scdm pz q verbum dr ut actus ne
transitorius. Sz e actus eena p se manens hz no a se
q a pte hz ee et p se manens. Iuxta h q an p
oz sic sap verbo p rom q sic. q htur pcedit
actum sap dic q e p modum huius verbum p mo
dum actus. Pro idem e sapia genita verbum et fi
et jo p aug. vii. Pr ream ut imu pus e ad p rom cu
pus e intellie sap cu q de p modum hitus verbum
p modum actus cu q sap de intellie i formaciom ub
at informaciom exprissom. Pro do q sz io pcedit
sapiam cu po ut e genita sz sapia sic dicitur
Queritur q an i divinis sit ub eene ul duntaxat
ul cum ple. q cum ple ut aug. ii. de tri
ultio et ix. de tri ix. eo de verbum q filius. n. sib
de cum ple gnatio et verbum. Item q. de tri. vii. verbum
gignens de eo cuius e verbum sz gignens solo pro
gnatur q et verbum q tum de ple sic filius.
Item q. de tri. q. verbum e cum amore notitia. sz notitia
de eene et cum relatibus gnatio et ub. Jtem quecumq
solo verbum solo q cum qlz p no sit minus posse
ad loquendum qlz p loquitur verbum g sunt tria ub
i divinis. Juxta h q an sunt tres dicentes q sic
q tres sunt pe q dicit g tres sunt dicentes q
ut inst sum principium cui ro ii ub relatione.
Item damascen h. 3. v. dic q sunt tres entes
g sunt tres dicentes. Item sic ub de relate e eqle
sz sunt tres equales g tres dicentes. Item ans i
monol. 63. no sunt tres dicentes q unus singulis
qlz sic dicens. Item dicere e actus eene sz ee no
e ii una g no e ii unus dicens. Pro ad pm
quoniam de e ans monol. 30. et 63. q in divinis no
e ii unu verbum q e filius. vii pt de et de ub
i. gignit filiu. filius de sz no verbum. sz spiritus s.
dic sz no verbum dicit cum ub ul no sin ub
cui verbi explanatio hz s. e. d. q. quid sic
gnare i divinis et s h pz ruso q verbum tm e
notionale ul pple no eene. Ad id de notione dc
q noti e gnatio cebz pris noti vo genita filio
et de hc loc i aug sz d prima obicit sic sap
e cum cebz pris sz sap genita e filio pa. Ad
scdm dicendum q ego et cu no possimus loqui uno
ub pp ronem e q s. no possum meu meu
facere psens ap te io oz me facere unu verbum et te
ad prius aut ubu filio et spiritui s. psens e pp ccne
unitatem et io no oz filium et spiritum s. ad ub p
ducere ut s. e. d. fuit plurium. Ad sam q.
dicunt aliqui q sz ii dicentes ponat adiectiue tunc
possint dici tres dicentes sz sbantie no et h ul
timo in loc aug. Alii dicunt q h dicentes pt
ee nomen l principium pmo mo no recipit q ii
signt sbam q e una i divinis. Scdo mo recipit
q signat actum q multiplicat p suppositu ducta.
Alii dicunt q nullo mo dz gcedi q sint tres
dicentes q p aug dicere id e q gnare ul intellie
re ul disponere no sunt a plures i divinis
gnantes ne scientes ne intelligentes ne disponentes
sz unus gnans unus disponens et h io q gna
re e actus unius p. Alii vo sunt actus unius
eene. Vn ans i monol et sic singuli pt in
telligens et sciens et singuli filius intelligens et
sciens singuli sps s. intelligens et sciens et no
tn tres intelligentes ne tres scientes sz unus
intelligens et unus sciens i qlz p e dicens et
no tn e ii unus dicens. Ad id q obz dic
q no sic ub in divinis insit sum principium
e ii ub relatione q ub dic actu p modum mo
tus et eo dicens principium at p modum q. in ben
tis ul exitus ut e dicens ii. e. ii. notum
unione ul adherentiam et io actus verbi mag
scdz in nre multiplicabilitas et mags intellie attribui sup
positis nullo ulia principium n. sz actum dicat cu
q li unica et p li e coplatum mag notu in
ee eene in q pe unu sunt et no multiplicatur et io
ut principium multiplicat ei cu verbum multiplicatur.
Ad scdm dic sam q. dic damascen li. q. dicit sic. gfi
temur tres pss entes p ultatem sic et gcedi pt
q sunt 3 pe ul ppositi dicentes no tn q sic 3 tres
ul dicentes q in pa principium tenetur adiectum
pss euidentur not rem suam poni in pss q pless
sunt et io ipm multiplicari pt sz e mere pr no
sic intellie rem sua poni ee pss sz ee plura ul
eeen q sunt actus eenles q tu e de re. Ad 3m
sunt 3. equales g tres dic q no e sile q eqle
dic relom gnem cebus et fundata sic eeni di
cens dic relom pri itum ul de actum eenem.
Queritur q an verbum divinu dicat rom ad
creaturam q sic aug. 83. q. omnia mat p
ipm fca sunt q ii solu verbum de rom ad pres
sz et ad ea q fca sunt. Item medium iportat rom
ad extrema sz verbum mediu e inter dicente et deum q
e creatura g et c. Contra oune dicens rom ad creatura
ra e eenle et cebz gue sz verbum no cebz sz filio
prom g no dic rom ad creaturam. Item e verbu
sic eenu fuit an creaturam sz no pt dicere rom ad
creaturam ul q simul creatura e q rela sic simul g
et c. Pro verbum de rom actualem eenu ad dic
entem sic filius ad prem et dicit eenu hitu
alem rom ad creaturam ex tempe dicendam i. factam
et de q noiam no 3o actualem rom ad creaturam iam
p verbum dictam i. factam. Ad cuius euidentiam no
q sic quis spem artis q nuq ne ei silem
uidit nec gponit ul gcepit q ut ubo suo sola
q et hitualem ex arte facienda cu uult et actualem
qn hec archa exiore sic ab eterno dr pr sui
similitudine ul verbum gcepit q e hitualem ex re oi
um q ipm e ars oim uiuentium et q negat
videas negat filiu p aug ut q e ex actuale oi
um ia factorum ad q et q fca sunt p id jo. i. oia
p ipm i. p verbum fca sunt. Ad pm dic q id
q intelli de eo q de rom tm ex tempe no de
eo q dic rom al actuale ab eterno tale n. bu
e ipm unum re ut pz in noie dni q e ppus spum
s. et ca de rom ad creaturam q q ab eterno s. s. p
cessit ut donum ul donabile in tempe. Ad scdm
dic q no pt dicere rom actualem ad creaturam ul q
e sil cu creatura pt tn dicere hitualem et q dicit

relatiua similiter non dicitur de huiusmodi quia actualiter referun-
tur ad inuicem non uirtualiter.
b Item queritur de duobus scilicet de innascibilitate et de ymagine.
Circa primum queritur an ingenitus dicat re-
lationem in diuinis quod sic uidetur dicit Augustinus v. de trinitate scilicet
quod negatio non mutat genus predicamenti cuius ista est quod
non predicamenti modus habendi sed genitus dicit relationem ergo et
ingenitus. Item non differt pater in diuinis nisi per relationem
sed pater et filius non differunt nisi per ingenitum et genitum
ergo sicut genitum dicit relationem ita et ingenitum. Item
possibile est in aliquo predicamento ergo et dicitur pater est ingenitus
sed ingenitus est in aliquo genere predicamenti non nisi relationis
ergo et cetera. Contra quia negatio in est re non in est sed
genitum dicit relationem sed quando eam negat dicit in esse
non in esse per relationem sed negatio non est ad aliquid ergo ingenitus
non ingenitus dicit relationem. Item ultima nominatio
relatiua per accidens. Item quod eorum non refert nec refertur ut
habetur v. de trinitate sed eorum dicitur ingenita ergo et cetera. Item
omne relatiuum habet suum correlatiuum sed ingenitus non habet quod
nulli ponitur relatiue eius quod probat ergo et cetera. Responsio dicendum quod
est in genere dicitur quod per se et reductiue et hoc dicitur quod uel
reducitur ad genus directe uel indirecte. Primo modo conta-
rius et uniuersaliter mixtus est in genere generis quantitatis secundo modo
unitas et punctus non unus non linea sed nec puncta non
constituunt nisi per habitum quod est indirecte constitutiua
in reductione ad idem genus est sicut habitus in di-
recte. Sed ultimo modo est ingenitum in genere relationis quod ait
Augustinus dicit indirecte quod dicitur relationem sicut genitus et
ingenitus est in relatione per priuationem. Item et ingenitus
non uidetur per ipsum per hoc adde est quod dicit relationem duorum ex
tremorum est dupliciter scilicet aut per rationem exequandi a Patri
tum intellectus sicut significati. Primo modo pater et filius
dicunt relationem in diuinis. Secundo modo ingenitus et ingenitor
ut in dicendo quod hic ingenitus non per ponat
aliquid esse ad quem pater dicatur tamen per hoc quod est ingenitus
dat intelligere ad per rationem significandi quod sufficit ad
relationem. Sed uel tenere primam opinionem dicendum ad
primum in contrarium quod negatio non mutat genus predicamenti
tamen negatiuum reducitur ad idem genus non tamen
per se de eo. Ad secundum dicendum quod hic ingenitus dicit re-
lationem reductiue et implicite non per se et explicite
et per hoc patet ad tertium. Si uis tenere secundam opinionem
dicendum ad primum quod ad patrem dicitur alteri et cetera uel in quod alterum
negetur alterum uerum etiam extremo finito in
habitus non est alterum uel aliquando alterum affirmatur de altero utrum
tamen extremo infinito ut non alterum est non homo uel in quod
alterum affirmatur de altero sub extremo finito. Sed propo-
sito ut quidam alterum est non ... dicendum ergo quod primo modo

non modo est uerum nec ad ponit ut uidetur quod aut aliquid
duobus modis in est uere modo et aliquid ponit et sic
in proposito quia hic ingenitus dicitur de patre propter
principium a patre autem non ponit in patre fontalem
plenitudinem secundum rem et dat intelligere correlatiuum quod
est ingenitus secundum relationem communem ingenitus non dicit
relationem ad ingenitorem sicut non duplum ad non
dimidium. Ad secundum dicendum quod ingenitus dicitur de
patre dicit aliquam propter hoc dicitur de eo non ponit
et ideo non relationem de ipsa dicitur sed de patre uel dicitur quod
eorum non dicitur ingenita quod eorum est et non ge-
nita ergo est ingenita quia terminus negatiuus cum consimili
sibi equipollet infinito. Ad tertium regula tenet in
absolutis non in relatiuis uel dicitur quod Patris est signum dicit
a priori absoluto ad relatiuum quia eorum dicitur est et non est ge-
nita absolute dicitur et negatur sed concluditur est ingenita
relatiue affirmatiue. Ad quartum dicendum quod hic ingenitus non
habeat correlatiuum extremum per rem habet tamen secundum correspondet
per rationem ut ingenitor uel non genitor.
c Deinde queritur an ingenitus in patre aliquid ponat quod
non uidetur quia de trinitate dicitur est ingenitus pater
non quid sit sed quid non sit dicitur. Item sed aliquid
poneret hoc esset aliquid probandum habitum ut ceci-
tas. Item pater est aptus generari et non genitus sed hoc est [cec...]
falsum ergo nihil ponit. Item per Augustinum idem dicit est in-
genitum et non genitum sed non genitum nihil po-
nit ergo nec ingenitum. Item ingenitum notio est
et per omnis notio aliquid ponit in diuinis ergo
et cetera. Item distinctio in diuinis nihil ponit non est per
nihil sed per aliquid sed per ingenitum pater distinguitur a filio
ergo aliquid ponit in eo. Responsio ad propositum dicendum quod ingeni-
tum dicitur primo quia per generationem producitur. Secundo quia per ge-
nerationem non accipitur. Et primo quia non producitur per generationem
nec accipitur nec ad generationem consequitur. Primo modo ingenitum
conuenit patri et spiritui sancto et essentie. Secundo modo conuenit patri
et spiritui sancto non essentie quia hoc essentia non generatur in filio
tamen per generationem accipitur. Tertio modo conuenit patri quia hic spiritus
sanctus non generetur non tamen accipiatur per generationem consequitur
tamen eam per generationem filii quia per filium quod habet esse
per generationem et in hoc quod ingenitum de patre dicitur negat
omnem modum essendi ab alio supponit tamen ipsum esse
esse tamen et non esse ab alio dicit aliquo modo est esse primum
omnium et ideo ponit in patre fontalem plenitudinem
et primitatem respectu omnium sed tamen respectu filii quod in spiritu sancto
quod et respectu creaturarum. Unde Hylarius xii. de trinitate innasci-
bilitas in patre est summa fontalitas. Ad primum
dicendum quod ingenitum a patre autem non dicitur quid sit pater sed quid
non sit dicit tamen quid sit respectu filii et spiritus sancti in diui-

nitate. Sed quod sit impossibile pater et primum tenens dicatur
tamen ut habetur xii. de trinitate xii. uel dicendum quod non dicit quid
sit id est quis sit sed habet ... innascibilitas non est proprietas
personalis sed impossibile. Ad secundum dicendum quod duplex est priuatio scilicet
una priuans actum et habitum sed non aptitudinem
ut cecitas alia priuat cum hiis aptitudinem ut in
corporeum de spiritu sancto. Et hoc ultimo modo ingenitus
dicitur de patre sicut incorporeum non obstante priuatio
dicitur uere et certa in hoc ingenitus in patre ponit
primitatem et fontalem plenitudinem. Ad tertium dicendum quod
non genitus pater est una dictio uel due scilicet tamen in
finitus uel negatiuus primo idem est quod ingenitus et ad pro-
c positum queritur an eadem sit proprietas et [...] Primo in u-
nitas innascibilitas et primitas quod non uidetur quia de trinitate
.v. Si numquam genuisset pater posset ubique dicere ingenitus. Sed
si non genuisset non esset pater ergo aliud est pater aliud
de ingenitus ergo et aliud est hec proprietas quam illa. Item inge-
nitus dicit priuationem pateritas positionem et priuationem contrarie.
Sed relationes dicunt relationes tertio ergo et cetera. Item non est
una sed relatio patris ad filium sed haud dicitur eam ingeni-
tus quia pater ergo dicitur una proprietas. Item proprietas dicit
esse patris habet unum esse simplex et una proprietas ergo hec
duo non sunt nisi una proprietas. Secundo ad autem est proprietas
uel notio innascibilitas quam paternitas explicit de eo primum
est quod innascibilitas dicitur a patre autem per ... per ... pater
a dicitur primum quia a patre prius tamen filii et spiritus sancti et secundum est
quod innascibilitas in patre ponit fontalem plenitudinem
producendi tamen generando quam spirando quam cau-
sando in distinctione pater autem in eo quod hiis dicitur proprie relatio
quam consequitur generationem. Tertium est quod paternitas constituit
personam innascibilitas presupponit ut postea patebit. Ad primum
dicendum quod illud omnis relatio et cetera. Intelligitur simpliciter de relatione
positiue non priuatiue. Uel dicendum quod intellexit de relatione
determinata et explicita non de hoc quod est implicita et in-
determinata ut est priuatiua. Ad secundum dicendum quod una
proprietas dat unum esse secundum unum modum et sic est hoc quia
paternitas dat esse patri innascibilitas dat esse impossibilitatis.
c Quarto queritur hoc quod an innascibilitas sit
proprietas personalis quod sic uidetur proprietas quam distinguitur
ab aliis personis et dat eis esse est personalis innascibilitas est huiusmodi
ergo est personalis probatio minoris est quod per ingenitum differt pater
a filio et spiritu sancto personaliter sumitur de patre. Item quod ponit
in eo fontalem plenitudinem ergo dat esse ei. Item
quia pater dicitur esse pater quia dat alteri esse scilicet filio sed nemo
dicitur esse uel habet esse ex eo quod alteri dat esse ergo pater non
habet esse paternitate ergo habet esse innascibilitate sed proprietas quam dat
esse persone est personalis ergo et cetera. Item proprietas personalis dicitur et

dat plenum et perfectum esse persone sed tale esse dat innascibilitas
non paternitas ergo et cetera. Probatio: innascibilitas dat patri perfectionem
respectu omnium quod est hoc plenum esse respectu omnium paternitas in
eo quod hiis dat ei posse uel supplementum aut quantum ad generandum
filium. Contra proprietas personalis denominat et determinat in
esse distincto per paternitatem respectu patris est hiis non innascibilitas
ergo paternitas est proprietas personalis non innascibilitas. Secundo pa-
ternitas est proprietas personalis ipsius patris non innascibilitas est tamen
proprietas impossibilitatis patris quia patet primo quia paternitas proprietas per rationem
intelligendi ultimo patri aduenientis et dans esse distin-
ctum et determinatum. Innascibilitas autem est quasi proprietas uniuersalis id est
indeterminate et indistincte dicens in patre primum esse dicitur
fontale respectu omnium. Sed paternitas per se et prima conceptione
non conuenit dicitur plenitudinem ad aliquam potentiam.
Innascibilitas autem prima conceptione priuationem uero per prius a quo
et quod paternitas est actu pater innascibilitas est pater quasi potentia sed est
spirator et creator esse ad possibile est esse actuale. Ad illud
quod obiciunt quod innascibilitas dat esse et distinguitur sed in
determinate non distincte et determinate. Unde intelligimus
patrem non esse filium nec spiritum sanctum non tamen dicitur de-
terminata proprietas quo differens distinguitur ab eis et ea
certius non dat patri esse impossibilitatis non personale. Ad secundum dicendum
quod pater non tamen dicitur pater quia dat filio esse sed quia habet ac-
tum generandi ut est per quod et per proprietatem paternitatis in il-
lo actu fundatam potest esse perfectum et determinate di-
stinctum quod est proprietas personalis. Ad tertium dicendum quod innascibilitas
dat plenum posse sed hoc est quasi possibile et non determinate sed
respectu omnium et distincte proprietas quam paternitas dat dis-
tincte et determinate quod est proprietas personalis. Et per supposi-
tionem ab innascibilitate datur et hoc sufficit ad proprietatem personalem nec
rationale dans esse possibile non dat esse sensibile ... per se
hoc hic supponit et ad tale esse determinat.
c Quinto queritur an impossibilitas sit notio uel proprietas
patris quod sic uidetur quia sicut est innascibilis ita est impossibilis
ergo sicut innascibilitas est notio patris ita impossibilitas. Item
sicut spirare est commune patri et filio ita non spirari est
esse ergo sicut communis spiratio actiue est proprietas ita non spi-
rari passiue est notio sed id est non spirari et im-
possibile esse ergo impossibilitas est proprietas patris. Sed contra
notio est proprietas important dignitatem sed impossibilitas
non importat dignitatem cum possibile sit actus uel non
uel actus ultimus ergo non est notio. Item notio id
cuius est innocentie sed in possibilitate non innocentie pater
est impossibilitas sicut in creaturis in dignioribus et ergo
et non est notio. Secundo impossibilitas non est notio nec
proprietas aliquis propter quod omnis notio aliquo modo dicit no-
dum originis et sollus dignitatis impossibilitas nihil de-

pure negative .i. id quod illo modo est a b a° cum aliis et
a^a et sic est id peruit quod inassertum. melius cum hec nota
... inmanifestum eo quod hoc nomine negatur pluralitas modo
... origine ab a° quod est per modum ...
ut precedunt ordine nec simili modo originis per
modum ... illo negato intelligitur ille
negativus non ... de pure negative ...
.i. non eius ab a° per modum ...
non est dignitas nec nomen ...
... amoris et ... dignitas ...
... nec est nota ... est innascibilis
... primum ... quod non est simile quod innascibilitas

[illegible]

idem. ergo sequitur si pater et filius sunt idem principium ergo sunt
idem. sed non sunt idem quia alius et alius ergo non sunt
idem principium. Item sicut idem principium aut idem numero vel genere
vel specie secundum philosophum .v. metaphysice sed non idem numero quia numerantur ut
duo supposita nec specie nec genere quia hec non sunt in divinis
ergo et cetera. Ad istud dicunt aliqui quod est principium relatum respectu idem
suppositum non tamen eandem formam eo quod secundum pluralitatem personarum
relationem secundum quam nominantur sunt suppositorum. et pater et filius non
est idem suppositum sed duo. licet sit una forma vel esse non
debet concedi quod sunt idem principium. alii dicunt quod in hoc quod est idem
tantum tamen debemus attendere relationis modum secundum significandi
quem eius extremum secundum metaphysicam quintum. in quo sunt idem
ut habetur .v. metaphysice. quia ergo pater et filius habent unam essentiam
et unum sunt in essentia et posse [illegible] idem [illegible]

[illegible]

q. xxxj.

b ... ic q° ca pmu e de lis ue eqlis filio.
... s de apparic s hyl' ecciu de apparic s
aug. Circa pmu q° an eqle in diuinis dicat
potencie ul' pnacie q pnacie usi ita d° ma
gis q quibz ca no in dcte ut p s nolt
eqle sunse no aliquid p ut s cu remoui
ut p. c filio eqlis b'. i. nc mag. nc mior
x siliter in filio dicitur. Ite eqle d° om
siuone. s ita d° c sic unsus x infsuic ul e
i colusiualc. g° ul eqle no dz d° in diuis ul
si d° ul' pone. Ite ut hz .q. ech. omis eq
litas ul' c p proporcione arit° ul' geo°.
s nulla baz c aliquid in d° ul' pone. g° eu
d° pnacie. pp pro ... arit ... proz°
ut i hz c p rem ... quantitatis ut si ego rea
piam unu . et ... d° a ul' recip ... bea
media ... p digni ... ut si scutis recip duo
x pucepse . eqlitas c p quantitate maioris x mi
noris. s no c g° ul' hi° digni ... in d° g°
c. Ite euclides eqlis c q alteri sup ...
nc excedit nc exced... s h diffi d° dic ... p
ne g° x diffinitu. ... aug° de fide ad pet°.
eqlitas i diuis ... i magnitudine ... et ...
pecte. in q bz ... p c eqles ... s h ca a d sic
i diuis g° eqlitas q in pus fundat a d d°
potencie. Ite h ita c p x filius sic eq
les x h c fla sunt eqles. s no c ... h
i eqle pnat a d q ponit eqle. g° eqle po°
i potencie. Ite eqle x ineqle opponuntur ut
p ... mech ... s ineqle d° pnem g° eqle
pon ul' h ... Ite p aug. li. v. ... arr
arrianus ... sectic q d° filiu ineqlem
pri s no eet plus secerius ineqle q eqle
n ineqle a d ponit q no ponit. ineqle g°
... opinio p alias c magis q ul' p
s remouet ... a p ... ut sic ... pluralis sunt
eqles . i. indisfes ul no distes ... dic ... q eq
le . i. ... i diuis . s. relo ... p ... pu
plalite ... distem... eciue ... unitate ... dist ...
. i. maioritas x minoritas remocoem ... pz ...
q eqle c alicui eqles ... p ... aug ...
innuit eqlitas ad mimus duoru ... cu p ...
q n eet s distinctus ab aliq° no dicet eq
les ... pz ... aug li ... d ... c eq
les ... ecne ... pz q omis ... dicere

dicam forma hz unu dicuntur exclusiue q ad
... q pnat a rlo ... forma d° ... ul' dist
actum . ut solz c ... no g° c asinus ... sunt
eqles n g° ineqles ... ... c ... mote d° eqle
i diuis potencie ... pnacie ... cu
magis q p ... c ... impurat ... ul
n impurat ... lli mo d° in d° x in ca
tura dic q ca d° pnacie x no potencie. s.
... mo ... i cenn ... eqle d° re
lacoem ... accius ... i diuis ...
... unitate ... in cacuris c d° plalitate sup
positor x distincom no ... relom ... g°
... plalitate ... no
... in ... s in aliq no ca
dem . s ... ul ... q ... pp h ...
magis q eqle x sile ul p rem ponit s ...
p supponit ... relom x alia ... q p supp ... ...
onduit p rom ul' ... p3 ... q p rem
ponit a d in pre q no in filio c x eq° filio
in filio q no c in pre q d° pre no eet ...
in nob a ponit mutacio in ... a d accius ab ...
a d cui p ... x id ad h respiciens ut ...
... q ul' ponit s pnat ut i nob . ul mo
supposito. ... in ... pz ... q ... i tell
q ... ponit ... eu ... c . supponit
Ad ... dic q ... n c ... e sinito. s
i finito ... Ad 3m dic q p ... lo ...
de eq ... q c ... x d ... bucce ... simili
... a ... q p ... supp°
... eqlitas ... in ... c i ... b
p ... Ad ... dic q neg ... neg ... p ... no
ut fac affirmacom ... excedi dic p
... p rem x id n exced d° affirmacoem x
... dinas ... potencie pnacie no.
Ad q° an eqle dicat in diuis p ... ul'
p relom q p ... ut q i ... ... d° ... s p aug ... quantitas i diuis ...
... g° d° ... Ite relo d° distinctom
eqlitas d° aliq ... i diuis no c ...
p rem n in ... ul ... d° g° ... no dic
relom. ... iiij ... q eqle c alci eqlis
h c ... Ite p ... aug ... sup
... nom ... ex ... noie p°
... in diuis s b ... d° ... p° sic c
... g° ... n eqle s ... g° x p dicat

relom. Pro omissis opinionibz diuisis dico q
... ul' dic in diuis relom pncipalit x
formalit ... p ... p ... x fundamen
talit. s ... eem ... x ... pmu pz
q sic albu pncit dic relom aliquoz ad
inuice ... cu rlo eqlitas no formalit dic al
bedine ... absolutu. sic eqlitas formalit
x pncit dic relom aliquoz ad inuice q cu rlo
eqlitas aliquoz suppositor c. Scdo dic ... ic sic
dicat ... ul' supp ad ... q ... eq
... alicui ... in ... in q° sit eqles
aliqui. nec° ... ... unitate ... in d°
... q no inuenit ... ad unu in q° ul' r° ...
p° sunt eqles ... q d° adh° mag ... s. q c
... relom s supponit ... supposita
diuina ... i ... ecne ... nom ... n.
... forma a q ... impo ... a s nom
eqle no ab ecn s a rla ... aliq ... ad inuice
illa a cui ... tale nom i diuis c ...
ul' suppositum ul' supposita. q q ... sunt unu
in ... una ... c ... ecne unitate.
Ad ... q in diuis ... sic modi rlonis.
c. n. i. relo ... rlo nocoinal rlo ... q c.
... x h d° q ... c ...
ad inuice ecn ... x ... ad ...
p ... relom d° n. pr ad filiu x n ad aliu
... x ... x ... ad pem x filiu
x h sunt rlones pp pz in eo q p° sunt
constitutiue p ... pr c ... pz x filius
spirator x spiratores x hec sunt pp ... ca
constitutiue. p ... mod dic ... ad inuice
... eqles x ... rlone p ... ponit
in d° s supponit p ... mod ... ...
d° x ... x ... ponit in d° p rem no
... s in creatura. Ad pmu dic q sic ...
in creatura accius ... eqlitas in
creaturis. ... eqlitas ... eem i diuis ...
... eqlitas ... rlom. ul'
dic q eqle ut ... c. ul' ut ... eq
litate ... i creaturis ... in ... i
diuinis s ut dic ... uo relom ... mag
... no ... eodem mo. Ad p° dic q
eqle dic ... in ... s ... s p°
dic relom suppositor x distinctom suppo...
x ostendendo no faciendo.
Tercio q° an pr x filius sint unus eq°
q sic ... q pr x filius sunt unus d°
q eod. s ... quia c deus s pr x filius

eodem. s. ecn sunt eqles g° sic sunt unus
eqlis. Ite p aug° hic pr x filius sunt eqles
p ecn s ... sunt unu i ecn x una ecn g° x
unus eqlis. ... hz unu ...
exclusiue ... n. h c binarius no g° ...
s pr x filius sunt duo eqles no g° unus e
qlis. Ite p aug° ... omis eqlitas
c duoz ad minus g° no pr dici unus eqlis.
... no dz ... pr x filius sit unus
eqles ... q eqlitas dic rlom equipancie q
no pr ee unius. s ad minus duoz suppositor
ut pla sunt ul distincta. ... q eqle c ad
... dicens adiacencia ... ad supp ... un
plura supp° sunt sapiens x ... x h° ...
ad diuina ... adiacencia ... ad supp ... di
na no ... supp° sunt pla s ... unu in ec.
... uel filius filiacoe x id
no pr ... q pr x filius q sunt duo supp° s ...
equal. pr ... q ... no ... q pr x
filius x s. s. sunt unus ... unus sapiens.
Ad illud q obz dic q no c sile q ... c nom
... x abs ... x ... x supponens de re unus. s.
dina ecn. s h eqle c adiectiuu x ... eqpancie
suppositor x supponens nec° p ... s. satre
una relacoe aliu x id eqle ... no li deus.
Ad pmu dic q ... c figura ... a p ... ab
soluto ad ... in mom ecn c una
li una pdicat ... s c concludit ... eqlis id
supponit p rlo q ... ad ... p ... rla
p pdicatu q c eq ... q dic ... d° ...
c ... li deus supponit ... p ... rlo. s. p pre
Utru ... pncle no q cum deus pr dicat
... ... ad ... p° ... sunt
h° c p hylar° ei appatur ecnitas. filiu ... quo
... ima ... p° ymago c ... x ... soli ...
... in ... c s . cui ymag p eiudc ...
... ymago ... no ... i d° dum.
de ... bitum c s. c ... p hyl appatur
Utrum g° p° an ecnitas sit ... usus.
in pre q sic ut p hyl. i. de tri. filius si
tempe a pre ... no ecnus nc ei coetuus.
Ite ecnu c q caret pn° s filius hz pn° q p
aug. filius c p ... de pn° g° filius n c ecnus.
... athanasii ecnus filius ecnus. s. Ite
rla simul ... n s pr x filius d° ... ad inui
... g° cu pr sic ecnus x filius c ecnus. Ite
... ecnu c q caret ... c ... s. i
ecndi ... x ... simul x ... p mo mo.

Filius h3 p^n^m ⁊ spc s. s3 no pr q^r nullo mo e
ab alio. (sed) no nulla ē ē ab alio n^c h3 p^ncipiu
s. incipi^di. q^r g^o eĉnu ē q^r caret p^ncio ⁊ pr oi̅
mod caret p^no. dic^t hyl. eĉnu ē ee deo pri p̄
im q^o ad quid. s. q^r no h3 p^ncim eĉndi ⁊ ē ei ⁊
ap̄atū q^r ē eĉniuas ouis ei ⁊ filio. q^e mag
cum p^o. fo cu̅ no tam filius ē eĉnus q̄ spc
s. ⁊ hoc patet totum.

Ecd q^e an spēs de ap̄ari filio q^r sic uī.
Ome genitū p^e ⁊ o tu^ce ē spēs gig̅ne
tis uł p^us saltem eius ē aug. xi. de tri. s3
in diuinis ē idem ee ⁊ h^re. g^o cum filius sit
genitus a p^re n^e ē eius spēs no ē eo^o q^r spēs
no ē spēs. q^r tūc ee^t abīte in īfinitū. nec
spc s. ē spēs tum q^r no ē genit^o omis spēs
gig̅ntis ab eo cui^o ē spēs ē aug. xi. de tri.
tu̅ q^r idem no ē spēs duoz. spc a^t s. a duob3
ē. ⁊ spēs spectat ad noticiā q^r ē medit
ag^e di. s3 filio attribuitur noti ē aug^m. q. de tri.
g^o ⁊ spēs. ⁊ hyl. q. de tri loq̅s de eo. una ī
quit ē spēs ad quā factus ē ho. ⁊ 3 ad ym̄ag̅ine
tocius trinitatis factus ē ut h3 gen. 1. Faciamus
hoiem ⁊c. g^o spēs toti t^n^ti no soli filio ap̄p^r^e
⁊ supra. 19. d^r ē aug. pluralitas ē q^r in d
n^e ē spēs. nec eĉnus. g^o nec in filio cum
sit deus. ⁊ 2° spēs inuēit d^i. 6. morp̄sua p^o
aliū p forma uniuersali ̄pli de pluribz ut p^o por
phirium ⁊ sic no g^e d^o ut g d. 19. declaratum ̄ alii
p mo̅ uiuēdi morali ⁊ sic d^r rens. ad luc. q
h^o reanus hic hunc ut dēt spc. 1. amore ⁊ ad^e. 1.
polit^e d^r. q^r hoies eiusd^e ciuitatis no sūt eius
de spēi ⁊ sic ē spēs no ē in diuinis q^r no ē i^l di
uersitas moz n^e moz es. q^r supponit pasionu
cunctū modicom. p pbm in eth. alii po^c p for
artificiali. ut p formā sermi uł y ma^uis artifi^r.
⁊ sic ē no g^e d^o q^to ponit^e p forma silili q de
ee alicui. ⁊ sic ē auct^e li. de dea spc ⁊ aīe. alia
ē spēs alic. q^r dat alii ee. sic spēs ē in d^o. no que
dat ee. s3 q ē forma puna ⁊ ipm ee. ē tre^m. 1. 7.
de tri ̄quo ponit^e p sili^tu^ne. ⁊ sic de ipa agit^e
xi. de tri. e. q. 9. silitudo a hi^o dic^t scienciam.
cognicom ⁊ dicem ⁊ gr̄om. spēs n. rei uł sili
tudo n^c ē in m^te. h3 ̄cencia cum re alio qu no
cog^o scuit^e p eam res ⁊ ea̅ ī m^te alic. n. res no
ee in ea. q^r g^o extrema dunt in medio. ⁊ filius
p rom in^tlsndi p^o ducito p^o d^o inez ē. q. me^m uł
medius. in eo h^ut ̄cencia pr ⁊ s. s. p appaco
nē eni ē appatur cog^o nico. q^r ē u̅bum ⁊ dīne

q^r p^mo app^r in eo co q^r ē. q. pa p̄. q^r cum d^r s.
g^ian^r ē filio p^o im ⁊ io spēs n^c idem ē q^r sili
tudo. bn̄ app^rtur ei ̄ tertio ponit^e p p^scitudi
ne. dupl^ex a^t ē p^scitudo s. ⁊ rei ⁊ ym̄aginis. p
rep^sentandi ym̄a p^scitudo ē absoluta cui s3 i
rei pulcre ⁊ h^o q^e toti t^n^ti uł cencie. s^a
p^scitudo ē in rep^santione ⁊ sic y ma^go. r. spēs
d^i ali ⁊ d^r pulcra. qu^a eius cum p^scitudine bn̄
rep^santat. ⁊ in^o fēcaus dicit^e pulc. spēs
q pulchrum exp^sse rep^sentat. q^r g^o filius
p^sse pulc^r in se ē eo q^r deus ⁊ lumē ⁊ q^r
exp^sissime p^ris p^scitudinē tam ī tuseca
q^r expensam in p ducendo aliam p^sm ⁊ q^r ē ⁊ ē ab eo ut genitus ē app^racom ⁊ quodam
mo p^pe g^e ei spēs ̄ p hoc patet ⁊ silio ad obi.
q^r hylarius sumit spēm p ym̄agine ̄ q^o
circūte. ⁊ Ad 2^m dic q^r forma uł spēs no
quenit diuinis ⁊ de illa oppomis.

Ecd q^e an usus d3 app^rari spui s. q^r
no uī. q^r ut h3 sup. d. ⁊ 1. d^r de
doct^rna xana. q^r h3 ̄fruentur in nob. no g^o g^e
soli spui s. ⁊ ite si spc s. ē usus aut ac
tiue aut passiue. no actiue so^lus. q^r q^h3 p̄
uicitur nob. no passiue q^r nos no uciimur
eo s3 fruimur p aug^m. ⁊ hyl. dic^t h q^r u
sus ē in mune. 1. in spui s. ⁊ ite bn̄ uc^e
donum d^i s3 donu̅ app^r spui s. g^o ⁊ usus
⁊ 2° ddin q^r usus no ē spui s. p^rm s3 appatū.
p^o q^r usus dic^t rei ad finē debitum ordine.
alias. u. ē abus. no usus. q^r g^o spui s. no q
app^rat ̄ caritas q^r diffusa in cordibz nris p
spm s. omia referimus ad finē debitum. s.
d^m. bn̄ d^r spc s. usus actiue s. faciēs nos
bn̄ uti oibz. fo. q^r usus dic^t rei diuini
p^r q^r d^r aug^o q^r ut^r ē ad in facultatē uo^m
assumē ⁊ io cū g^o donū spc s. faciat nos
h^ec diuinum m^n ⁊ q^r in nob sunt. a. d^o filii
bn̄ ⁊ d^r spc s. usus ⁊ ̄tio q^r usus collit ociu̅
ponet extiu̅ uł actum. q^r g^o pr ⁊ filius di
ligunt se spu s. no ut h^tu s3 ut actu ̄
in usu. q. in exerci^o extūc bn̄ d^r spc s. usus
⁊ Ad y^m p^mu dic. q^r usus p^r^s oibus g^e.
p dicat tn̄ de eius spu s. appatum. ⁊ Ad 2^m d^e
q^r d^r usus actiue no tm̄ no tm̄ q^r ip^e uc^e
nob. s3 q^r pr ⁊ filius. q. uicuntur eo. no ad
a^d referēdo s3 illo se īuicē dilig^o u^o bn̄ ut.

Ite q^e de quibzdam p^tinētibz ad spm
s. fo de aliis ad filium. ⁊ Circa p^mu

p^mo q^e

P^mo que^r an pr ⁊ filius diligant se s. s. q^r sic
aug^o. 6. de tri. 4. spc s. ē amor q^o genitura
gig̅nente dilig^r suū q3 genitore diligit.
⁊ ite quib3 diligit se amore a se mali no p^ce
dit. s3 spc s. p^cedit a p^re ⁊ filio q^o diligunt
se illo ut amore. ⁊ idem ē dilig^e q^r ee s3
n^e pr ⁊ filius s. ē spu s. g^o nec dilig^t alia
s. s. ⁊ ite circūscripto spu s. ad h^c se dilig^e
ent pr ⁊ filius. g^o no se dilig^t spu s. ⁊ ite
u̅bum diligendi aut d^r actum nocionalem aut
ee̅ialem. si nocionalem tūc no dic^t onem actu
spi^di. g^o pt d^i q^r pr ⁊ filius spirent spu s. q^r ē
fim. si eĉncialem g^o pt d^i q^r pr ⁊ filius sunt sp^u
s. ⁊ item ablat^o importat h^itudinē cause uł
p^ncipii. s3 spc s. nullo mo ē causa uł p^ncipium p^ris ⁊
filii g^o no diligunt se s. s. ⁊ c. ⁊ 2° n^o ī p^r
ē modus amoris in diuinis. s. amor eĉncialis q^o
quib3 ūlt^e se dilig^e. ⁊ nocional quis pr ⁊ filio q^o
se amant ad spi^d eĉnum. ⁊ amor p^sonalis s. amor spi
ratus. q^i est spc s. ⁊ isto diligunt se ē d^r pr
⁊ filius diligunt se spu s. no nocionali p^pie
d^r. s3 aliqui s3 ponant ex^m in sponsa ⁊ sponso.
q^o quib3 se dilig^e ūlt^e. qui ē dilig^t se mutuo
ad filiū g^nand^o. qui ē e^o se diligunt in filio
genito. q. si amor ee̅t. se mutuo diligēt filio
illo. ⁊ io cu̅ s. s. ita p^e ⁊ fili sit. q^r ē amor sic
pr ⁊ filius diligunt se spu s. ⁊ Ad p^mu dic
q^r dilig^e eĉale id ē q^r ee no p^sle q^r s3 potius
d^r respi q^e ee h3 p^supponat ee. s3 a^t p^sli amo
re diligunt se mutuo. ⁊ Ad 2^m dic q^r ad h^e
diligent se amore eĉnali no nocionali n^c p
h. ⁊ Ad tertium dic q^r uisuf^r p^ced^e q^r h^e d^r
amore p^sonalem no no nocionalem nec eĉnalem.
⁊ Ad 4^e dic q^r hui^o q^r ablatiuus d^r i^r h^itu^ne
uius formal no cause n^c p^nii n^c h^itu̅ sic
si dicam lux lucet oīuo splendore ego in
telligo intellcu spc. n. sc^e no tm̄ se h3 ut h^ic
s3 ut usus s. hyl. quo pr ⁊ filius sūt in
eĉno usu dilcoīs mutue.

Ecd que^r an pr diligat se spu s. q^r no
uī. dilig^e spu s. ē dilig^e amore a se
p^ce in dilcm. s3 spc s. no p^cedit a p^re in se
ipm s3 in aliū g^o no dilig^r se spu s. ⁊ ite
pr no g^nat se illo g^o n^c dilig^t se spu s. ⁊

⁊ sic se h3 u̅bum ad dicem. i. spc s. ad diligere
s3 pr dic^t se illo g^o dilig^t se spu s. ⁊ ite pr no
ē min^o potens se dilig^e q^r filium. s3 filiu̅ dilig^t
spu s. g^o ⁊ se. ⁊ 2° pr dilig^t se spu s. i. q^r h
spu s. noietur no amor eĉnalis uł nocional qui ē
spiro ouis. s3 amor p^sonalis q^r p^o h3 eĉncia spc s. q^r
sic p^r ⁊ filii ē q^r ē amor ē. ⁊ io sic sponsus ⁊ sp^o
sa 1. diligunt se in filio ⁊ quib3 se in filio. dilige
rent a^t se filio si ee̅t amor. i. pr dilig^t se spu s.
q^r amor. fo p3 eadem rōne unius p^ncii p^ductiui
spc s. si n. pr ⁊ filius se mutuo diligunt spu s.
q^r eum spirant. n^o fortius quib3 diligunt se ipm
illo q^r spirant eū ut sūt unu̅ p eius p^ncipium.
⁊ Ad p^mu dic q^r p^cede in dilcm aliū ē d^r s. uł in a ⁊ uł
liū p rem uł p rōm. p^o no p^cedit a p^re i filiu̅. fo a p^re in se ipm. sic e^o diligens dilig^o
nē dilig^ilem ut d^e dilcm. ⁊ Ad 2^m dic q^r n
ē simile. q^r g^nare d^r actum p^ncipii ⁊ io no pt
reflecti sup g^nantē. q^r no ē p^ncipium sui ipius.
imo requir^t actuale ē nūm. dilig^e a^t d^r actu
p^ncipii d^i s3 uiuendi uł sig^ndi actū intellcū
⁊ io no requir^t nec^o aliū ē nū a diligente.
imo pt reflecti sup diligentem recipere.

Ecd que^r an pr diligat spm s. spu s.
q^r no ui. nemo ē p^ncipium uł eā sui ipius
s3 ablatiuo qui ē spu s. sig^t h^itudo uł ee a se
g^o p^ncii no diligit eū spu sc^o. ⁊ ite pr no
dic^t n^c g^nat u̅bum illo g^o no dilig^t spm s. i.
spu s. ⁊ 2° caritas ē aug. eadem caritate di
ligitur ⁊ intell^r q^o intelligo eod^e intellcu intel
ligit^e. g^o ⁊ spc s. se ipo dilig^e. ⁊ ite sic pr di
ligit filium i. ⁊ spm s. s3 fil dilig^t spu s. g^o
⁊ spm s. dilig^t spu s. ⁊ 2° pr dilig^e spm
s. spu s. amore p^sli tm̄. qui sig^t spu s. ⁊ actu
diligendi ⁊ p spm s. in actuio potitum. s3 a^o
mo q^r amor 1^e p actum diligendi sig^e ut acto
uł op^o p actū sig^e ut ē nūius dilcoīs p
ablatiuū ut mediū uł ro dili^di. sic si dicam
diligo caritate caritate. q^o stat no a^o d^o s3 se ipa.
⁊ Ad illd q^r ob^o q^r nec^o ē p^ncipium sui ut sit uł p re
ee incipiat. bn̄ cu̅ id ē p^ncipium p rōm q^r in se a
gat uł no^tal. uult se no^te uelle ⁊ intelle^r in
tellcu ag^e intellie. in talibz. n. simplicibz id reflec
tit^e sup se. ⁊ s3 q^r pr no dic^t n^c g^nat u̅bum.

p^s fo. i. q^e

ubo. g° n° dilig' sp'm s. sp'u s. — Ad 1° pr
bn dic' ubum creatum ubo increato. Et no incr
eatu ubu ad q no e i n unu ubum. Et id ub
creatu dic' ubo increato .i. exp'mit no cran
do et simil' dd no tn gn'at ubum ubo. q
gn'are d' actum p'nci'pii ad ubum q no e i
diuis. dicere d' mag' d' actum exp'mendi q !
p'ncipii et alii sic inueniant deum. dilige vo
no dic' actum p'ncipii ut pz s. et io dilig'
pr sp'm s. sp'u s. no tn gn'at ubum ubo
tn dic' ubum ubo aliquo mo.

Uarto quer' an sp's s. diligat se sp'u
s. q no ut. q dilige e amore a dili
gente. Et no pcedit amor a sp'u s. n° in se n
in alium. g no dilig' se sp'u s. — Ct' amor
n dilig' se amore Et amans. Et sp's s. e amor
g° etc. — Q no mi' n° alit' dilig' se sp's s.
q pr et filius Et quilz hor dilig' se sp'u s.
g° etc. — Ct' intellectus se ipo se intellit g° etc.

Ad 1° dic' aliqui q dilig' se amore eent
sic et alia p no notionali pt q h e in pre
et filio ad sp'd e enim q no pt ee in sp'u s.
n° pl. q in tali amore requirit' amor ut h°
ad diligente emanans p rem n cm Et modu
intelligendi sp's vo sicut no emanat a se et io n
diligit se se ipo. alius ut q no requirit' e
manans ab illo Et ab aliq° ex q pt et io sic
Et cat'a' mea ip'o sic e h q e amor se ipa se !
diligeret sic ego mo ipm se ipa s. amore q
placencie et sic Et radius sol' uidet se ipo
uidet se ipo uide n° aliu radiu requiret q
uidet se uidet q sic eet abire i mi[...]ta
sp's s. cum sit ip'o sit et amor et sume sp'
q p° p h q pt dilige eo sed q e io ul me
diu dili'. ex eo q pt se reflecte sr se et
se se ipo dilige q ut pbabiliu. — Ad p'mu !
dic' q illo ° e de amore qui tend' i alium
no de illo qui respicit in se ipm. na sic amo
cari'tate cari'te no alia. nam sic i ca'tal mea
Et eet rb in amans amare se se ipa no alia. i
et sp's s. amat se se ipo tam amore eent' q !
voluntario .i. pl. h tn intellige in sp'u s. de a
more oplacen' et amici no ocupide. In ca'te
vo mea qm dilige eadem cari'te intellige de

amore oplacen' tm. — Ad fm dic' q v'm e
de amore no qui e actus no de amore q' e sp.
s. et sic et suppo' amant. eo' mult tene oppom
gra dicat ad p'mu q illam q sp's s. no min
se dilig' q pt no tn eo mo q no amore !
a se pcedente sic pz. — Ad 3. dic' q no est
simile q intellect no d' pcessiom sic amor.

Uinto quer' an pr et filius diligant nos
s. s. q sic aug' monol. 20. pr eode
ubo se d' et omia. g° eod sp'u dilig' se et filiu
et nos et omia q dilig'. — Ct' de mag' amat ho
q unus ho aliu hoiem Et unus ho dilig' aliu
tn illo amore q voluntario g° multo forcius de°
Et amor dei voluntarius e sp's s. g° pr et filius
sp'u s. diligunt hoiem. — Q omis actus dei
ad extra e eentilis e tbus p'sonis q no plus n al
cui p' sonar. Et sp's s. e amor plur uni p'c
ul g° deus illo amore no dilig' nos Et eent'.
— Ct' pz no cogscit nos sapia genita g° etc n
dilig' nos s. s. — Ad 1° pz et filius nos amore
dei dilig' ut no notionali qui e oium sp'ib Et
e eent' et ut pl qui e sp's s. q dic' nos p' r'
cari'tas q e q omia in deo dilig' i dic' vn !
nos tunc debemus dilige nos in deo et sp' de
d'. deus g° nos dilig' in se ipo omne a q in se
dilig' sp'u s. diligit. — Ad 2° idem i mod' p
cessionis sp's s. pcedit tm ut amor Et ut
vo amandi omia amabilia. — Ad 3° de inf'i
ta' ul' uniuersal' hui' amor' q' e sp's s. si
n deus hoiem amare dig' tn no diliget !
sp'u s. uidet' amor qui e sp's s. no ee inf'i
tus n° uniuis e eet a'd amab'le q no amat
illo. — Ad p'mu i c° m dic' q omis act' di
in eterna temp'is e eent' eenim tn p' ee
pl. ul dic' q actus eent' d' d'. s. ul q e tn
tn p unu ul q e tn et indistincte p tres.
p° mo omis tres p° dic' eterna .i. facit
tn p unu s. ubum. no n. dic' p p'onam sp'm
s. et sic dice e eentile tn e p ubum pl. sic
omis tres p° dilig' nos sp'u s. ul p sp'm
s. ut dilige sic eentile q tbz q. Et pl !
q p unu sit. sed mo tene oiuncte et h° ee
actus eentiles no dilige sp'u s. et de h obiect.
— Ad fm dic' q no e simile q cognitio dic'

mo' ad diuin et sp'm informante ip'm medi'te
q' cog'scat et no alit'. dilco aut d' mot' ad a
diuin ab aia pcedente et q. mediu tedendi et p'
fluendi in aliu io no pt dici pem nos i
cog' sapia genita q e sic h sapia q cog'm
impone notaretur informare nisi p'is ad
cog' tm q alit' cog'scet q d' e filiu. tn q
ul recip' a sapia genita .i. filio Et eq°. tn q
ali. a. se ipo sapia ingenita nos cog'scit. e a'
d' dilig' nos sp'u s. no' tm q sp's sit sic q.
mediu ul r'o ul actus diligendi nos.

Uexto quer' omia quer' an in diuis sic tres
amores et ut q sic q i' unus amor eet'
unus qui d' notional' unus [struck through] g° sic i'g'
tres amores. — Ad° in diuis no e n unus
amor sic no e n unus amor eent'. amor. n.
i diuis elam ul eem sic ut dic' Et p a'd
ea addictum aliu p notae aliu aliu p p subo'
sic h nom deus. vn i Et sic deus unus gn'ar
et unus genit' deus et unus deus pcedens. n
tn sc tres dii. Et unus deus. i e unus amor
eent' et unus notional' et unus pl et tn no
sunt .3. amores Et unus amor. q qn h amor
p se ponit' sn determinat' faci' dispoem p
notone ul p' nece sunt et suppone p eent'
q pluritate q dist' in amore no e rone
sui Et ne sraddat et io qm diuit' ille de
cinationes distinctiue no pt inferi q q
plures sunt plures amores imo e i' falla
fig'e dictiois eo q pcedit a p'sonis relato
q'l ad absolutum ul a pl' suppoe ad simp'e
no p q pz r'sio ad obm.

Uerco fm p'ncip'le q' an pr sapiens ?
sapia genita q sic ut q quilz e sa
a sapia sapiens. Et sap' genita et sapia pris
ut h .i. cor. i. x'' dei uirtute et dei sapiam
g° pr e sapiens sapia genita etc. — Ct'
quilz artifex e sapiens arte sua Et filius
e ars qdam omipo'tis et sapi'tis dei. s. de tri.
x. filius a' e sap' genita g° etc. — Q pz !
n' h a filio g° nec h ee sapiens p ip'm.
— Ct' idem e deo ee et sapi'e ee. Et pz n
e sapia genita in filio. g° no e sapiens !
sapia genita — Ct' pz dilig' se sp'u s. g°
et e sapiens sap' genita. pbo oñe e q sic
pz pduc' sapiam genita gignendo i' gnando

i sp'm sem amando filiu et notional' ad ip'm
spirand' et h e io ul qo magri qui in fine !
distinctionis h° insolutu relinq'.

Uerd h quer' aic h ocedit pz dic' omia u
bo genita et ! no h pz e sapiens sap'
genita. — Ad 1° ad ut q e q ubum d' q
dic' p mod' ex dicens ab aia no p mod' in
formatis ul informantis eo q ubum exp'mit i
q cog'scitur. sap' vo q d' dic' p mod' info
rmatis et informantis et io q pz se exp'mit
ul manifestat filio ubo a se genito no sapia
genita e ei p forma q' informat ip'm ut
sapiat ul sciat io no d' sapiens sapia ge
nita ne ad uideat' hre a filio d' tn se ubo.
exp'mit .q. me° ul acti suo et io no intellit pz
aliquid hre a filio ubo. ubum p'rea p aug' n
tn dic' cog'm Et p'om operatiua q omia p !
ubum fca sunt. io .i. et pl. dic' et fca sunt.
po a' d' p mod' fluentis ab eo cui' e. no sic
sap' de rone includi d' p'om opatiua et io
cum unusqz opat' opatiua p° et pl'e dice
omia opari pt ocedi q dic' omia ubo. no !
aut cog'scit omia sap' genita .i. filio. — Ad
p'mu dic' q e filius d' sap' pris h patr i ge
nito pt noiare sitiudine p'n'' pdoim et
sic e in ul sitiudine p'bi actiui ut po' ce !
forma sap'e informata et sic pla et sic obz.
— Ad fm dic' q filius d' ars p patr pd'c
tiue ul q. effectiue q pduc' eu ut artem q
omia fac' no informatiue et sic sic oppoitur.
— Ad 3. iam pz r'sio q no e simile q sp's s.
amor q' dic' eg'ssum p pcessiom ab aliq° sap'
dic' forma q. manens in illo et io p p'ma no
no'e n° intellit pz a'd hre a sp'u s. Et eo° p
fm io intelligi pz sapiam hre p filiu q
filiu e est.

Ex° quer' an pz sit sapiens sap' i ge
nita q no ut. q i genit' d' notiona
l' Et pz no e sapiens notional'e Et ee
sua p aug' g° no e sapiens sap' ingenita. et
e. — Ct' p aug' pz eo e sapiens q° e. Et no
e p sapiam ut ingenita e g° etc. — Q qui
cuqz e sapiens aliq' sap' e sapiens Et pz no e
sapiens sap' genita ut pbatu e. g° e sapiens
sap' ingenita e no sic alia in diuis. — Ct' Et
aug' pz e sapiens se ipo. ipe a' e sap' ingenita

go &c. // Pmo li ingenita uel intelli dicit noiaz
p innascibilis uel tm pnom uel negom omis pro
sine gnois. pmo mo no concedit. Scdo mo ptr
sapiens e sap que nullo mo in eo e genita p h
pz rnsio ad ola.

Tercio quer an filius sit sapiens sap ge
nita qr sic ur qr qualis e sapiens talis
sapia. filius aut no h3 sapiam ingenitam go &c.
Cont filius e sapiens sap producte nec ingenita
go genita. // Cont eo e qd sapit & econo qr ide e ei
sap qd ee s aug. S3 nc filius e a sap ingenita
q e pr go e sapiens sapia ingenita. Cont
idem no e forma sui ipius. go e sap genita di
cat p mod forme informantis ad sapid l scd.
filius quie sap genita no e sap genita.

Ite h quer an filius sit sapiens se ipo.
Rno ad pmu dic qr filius e sapiens sap
genita. q. formalr. S3 ingenita originalr
& q. causalr. sic. n. a pre h3 ee l & sapientem ee.
pz aut e sap ingenita. no tn hec ingenita i
format filius ad scd. S3 sap genita. Sdo tn
qr in deo id e informans & informatum. B re tal
dicit s rom intelligendi a pte m.i. vn h3 idem sit
eem & sap tn eem sapia dic qr dic p mod e
qr intelle uel capit. sap vo p mod suo uel
forme q intellr. & p h pz rnso ad 1o qr dr qr
nlla e forma sui ipius vm e s rem. pt tn
ee s rom intelligendi. p diuisum mod signi &
p h pz totum. // Ad sam q. dic qr filius
e sapiens in se ipo & p se ipm. l. se ipo. S3 no a
se ipo. in se ipo inqm qr in se h3 vn sit sapi
ens h3 ab alio datum. vn io. Dedit fili
o hre v. in se ipo. i. d. a e una sap & eem in eo.
a se ipo e & uel p se ipm sapiet. i. no p ad nc
p actus uc p aliqm essentiam sic nos vn
aug. 17 de ciu dei li. p se pt qui in se ipo h3
vn pt & monol. ge. p se subsistit qui no p ad
aliqm essentiam subsistit id aut e filio subsistit
& sap. no aut filius e sapiens a se ipo. qr h
excludit eterum ee ab aio ipe aut e ab alio. & sa
piens ab alio productus no informatus in hoc
in sra. filius no agt se S3 p se.

Quarto quer an sap genita & ingenita
& procedens sint 3. sapie qr no uidetur aug. 6.
de tri. x. pr & filius sit una sap go & sps. s.
e eis e sapia nom sit eenle. // Cont no sunt
3. eenle go nec tres pe sapie e idem sit sapia
& eem in deo. // Cont sapia ingenita nec e genita
nec procedens nec genita procedens. S3 qcumqz sic
se hnt qr unum no e aliud illa faciunt numm go
sunt in deo 3. sapie. // Cont hns pnm & no
hns pnm sunt duo spirat & no spirat sunt
duo. go e pz sit sap no hns pnm filius sap
hns pnm. sps. s. sapia spirata pz & filius
sap spirans ul sunt 3. sapie. // Rno una e
sapia eum nec due aut no e qr genitum & i
genitum & procedens sint determinatores sapie totius
supponu no numo significa. sap. n. sic eem signt
diuinam eem q tn addit ei determinacoe geniti
suppo p filio aut ingeniti p pre qui procedu
tis p sps s. & io sic pluralitas suppositorum no
fac in diuinis pluralitatem eenlem. i. nec sapiaz. immo
e inpossibile plures ee sapias absolute. ex h qr
aliqua e sapia genita aut ingenita aut procedens
e falla figure dictionis. eo qr procedit a sbi sup
pone ad simplicem uel a pmento ro uis ad
pmentum sce & p h pz ro ad pmu & ad sm.
qr hns pnm & no hns dant intellr pr distinc
tas & plures ex qua pluralitatem no se plurales
sapie sic nec eene. quod vo posset ee d sapia
ingenita aut genita & tn una sap potest exponi
aug. ad dardanum & rich de tri. 6. dicitur qr aut
e sapia magri aut discipli. ut potest qr magr
illam ab aio no accepit & discipls illam ab aio
s. a magro accepit & tn una e sapia in am
bobus. sic pr no accep sapiam ab aio & filius
ab aio. s. a pre & io aut & aut & tn una e in ambo
bus. // S3 d impie e unu actus ee i duo
bus sbis. qr actus nuar penes sum sbm.
S3 magr & discipls sunt duo sbiecta go no e
in eis una sap e sap sit actus. // Rno sap
pt considerari in comparatione ad sum pnm effectiuum qr
e effectiuu deus. ecci. i. omis sapia a dno deo
e uel ad sum obm de qo e uel ad efficientem ad qd
e uel ad sbm in quo e & qd informat. pmo
& hoc mod no multiplicatur nec nuatur sap in
magro & discipulo. S3 3. mo & sic obiicis &
qr pr & filii no sint duo sbia h3 pz & filius
sunt duo suppos. id bonu e e qr ex pte sbi
no e numan in do e i sic unu sbm sap. Sic v
ic s quer de ppte in co lna eem.
paratione ad pm. pmo in comparatione ad eem. D. xxxiii.

// Circa pmu quer an ppetas sit id qd p qd sic
ur. in deo no dr qr e & quo e. S3 idem e s boe
li. de duabz natis & u. pb. S3 pr pru e e pr
go idem e pr qui e qr e & pruitas q e quo e.
S3 pr e p & p pruitas & ppetas. go ppetas ide
e qd eenp. // Cont in deo e h sic & qd hz s aug.
& b. S3 p h3 ppetates go &c. // Cont a. de tri. 7. omne
qd rle dr e aliquid extra eo qd rle dr. ut im
mus e ad pr pruum. go & p e ad ad pr ppetas
q rle dr go no sunt idem. // Cont quis sps
e ppetas aut go e p hns pnm & sic no erit
pz eum tn sit ppetas eius aut p no hns
pnm & sic no erit filius cui tn sit ppetas no
conuale eius go ppetas no e p. // Rno go ppetas co
siderat dupr. s. in comparatione ad pm quam distin
guit & ad pm a q distinguit. pmo mo. s. cu
p qm distinguit idem e s rem alioqn eet
compo & qd e & qo e. dr tn rone sic distinctum
& distinguens. Sdo mo. s. e p a q distinguit e id
re eenli no pn nec noconali. qr pruitas & fili
atio una eem sunt no tn una p nec unu mo
dn huent. ua pruitas h3 mod referendi prem
ad filium. filius h3 mod relati filiacoe ad pa
trem. // Ad pmu in contrm dic qr aug loquitur
de rlone causare no pe diuine. nam in causatis
rlo dic actus pre qr id cui e aliud ee h3. in
deo vo rlo no e actus nec ad huius ee pre id cui
e. S3 tn h3 aliu mod huidi. s. respectum. //
Ad sm dic qr procedit ab insufficienti qr coir
sprat nec e pz tm nec filius tm. S3 simul pz &
filius sic e ppetas utriusqz.

Rdo quer an ppetas dicat rle ad obm
ut pruitas ad filiu qr sic ur. qr p p
qd unuqdqz tale & ipm mags. S3 p pruitate uel
pruitate pz dr rele ad filium go pruitas dr
mags rle ad filium. // Cont qr in diuinis no
dr s sbam dr rle. S3 pruitas no dr s sbam go
rle. // Cont qd dr rle h3 correlm s correlatiuu.
S3 pruitas no e huius qr no dr pruitas filii p
uel filiacois pruitas go &c. // Cont Sd dr rle
uel ad sbm uel ad sbi sui correlm uel ad obi
ppetas. no pmo mo qr si diceret rle qr pru
tas e pris tunc omne actus eet rlm qr ee
actus e huius i d & i ullm eet actus absolutu
qd eet fls. no so mo qr pruitas no dr rle
ad filium qr sum ee no e ad filiu sc hre
no 3o mo qr pruitas no e filiacois pruitas
S3 pris. go nullo mo dr rle. // Rno aliquid dicitur
poni rle in ge modis. pmo qr ipm refertur ut cu
dr deus e pr filii. Sdo qr e p qd aliquid refertur nec
e dr pz e pruitas qr li pruitate pz refertur ad fi
lium uel qr ipm in se e rlo ut cu dr eem e pz.
pz. n. in se h3 rlonem. h tn potentum nec refert nec
refertur. 3o eo qr ipm e rlo ut eem e pruitas.
pruitas. n. in se e rlo S3 h potentum ul refert qr
eem nec refert nec refertur. Sdo & 3o mo pruitas
& quelz ppetas dr rle large l largo larg. // Ad pmu
tn p qr ptat qr sumitur dr rle dic illa e ueraz
in absolutis no rlis & h noe in nra eum dr p p
qd unuqdqz tale no dr talr se h3. vn no sequitur
diligo te qr es mi similis go plus diligo silis ne
q e rlo S3 potius plus diligo tom te actus ab
solutum in quo sum similes. // Ad sm dic qr
illd qd in diuinis no dr s sbam no dr rle aliquo
dictorum mod in rusde pncipali. S3 no p h dr rle
ad aliqd sicut correlm & sic concludunt rones ro
in contrm.

Tercio quer an ppetas una sit eadem uel
idem e ppetas alia eiusd pe. an innascitas
sit idem s rem qd pruitas qr sic ur. na p si
man simplicitatem q e in diuinis ppetas e idem cum
p. go p eand eum e idem & cum ppetate d. // Cont
q uni & eid sunt eadem inter se & sunt ead. S3
innascitas & pruitas sunt idem in pre se eadem
qr pruitas e ead qd p go inter se sunt eadem &
c. // Cont mags distant res diuisae genm qs
q sunt eiusd generis. S3 res diuisae genm ut boni
tas magnitudo sunt idem in deo go innascitas & pr
uitas q sunt eiusdem generis. s. rlonis. // Cont pp
etas uel attributa eenlia sunt idem go & ppetas pe
cum eq simplr sit p & eem. // Cont qr fac unu e
aio n pdr de illo. S3 innascitas & pruitas sunt
due nocones uel duo go una no e alia &c.
Cont ppetas unius spei no e ppetas aut eiusd spei
vn risibilitas no e pa hois ro eet nec pura inue
e h et sunt pa hois s phm. inpf. li. de hore. v. c.
go nec una ppetas u uiuus pe e aut. // Rno in
abstractione un pe no e aut ppetas eiusdem. in
concreto tn recipr pdo. vn pruitas no e innascitas.
pr tn e innascil uel spirans ppetates vo duar pr
nec in abstracto nec in concreto mutuo pdicatur qr nec
pruitas e filiacio nec gnans genit nec pz filius

non dicunt. Sed consideratur ad invicem et ratione proprietatum quibus distinguuntur ad invicem non sunt idem inter se nec in proprietatibus quo ex oppositione distinguuntur. Sic pater et filius non dicunt in alio nisi dicunt tamen inter se et in relativo et in relato quod duo dicunt invicem non tamen in alio dicunt sed idem sunt.

b Ultimo primo quaeritur de comparatione personarum ad essentiam, secundo de nominum essentialium appropriatione. Circa primum primo quaeritur an persona sit idem cum esse, quod sic Augustinus [illegible] de Trinitate [illegible] non ad deum [illegible] essentiam [illegible]. Contra sed non sunt idem aliquo [illegible] dicunt in aliquo [illegible] aut in aliquo accidente [illegible] essentiae [illegible] in deo. Non [illegible] accidens in deo [illegible] essentia [illegible] respectus ad [illegible]. Praeterea opposita non praedicantur de eodem sed distinguunt et non distinguunt sunt opposita [illegible] praedicatur de [illegible] de essentia [illegible] non

[illegible]

amoris. Spiritus sanctus amor est, et ideo amor spiritui sancto, et sapientia filio appropriatur ut sic vitetur manifeste error. Quia per hoc quod patri appropriatur potentia, ne forte homines putarent eum antiquum et per consequens impotentem; filio sapientia ne forte inveniretur puerilis et insipiens; spiritui sancto bonitas ne timeatur ut crudelis et impetuosus, quia ipse spiritus sonat tumorem et impetuositatem. Ad primum in contrarium dicendum quod per potentiam creatio caeli et mundi quae dicitur esse ultimum potentiae, et ideo quia sequitur potentiam ipsi patri, quia filius est a patre, convenit potentia patri et filio ut appropriatur. Ad secundum dicendum quod sapientia potius appropriatur patri ratione sive antiquitatis, sed ratione praedicta magis convenit filio appropriari, quia filius procedit a patre sicut notitia. Ad tertium dicendum quod diffusio magis convenit patri ut principio, nihilominus tamen convenit spiritui sancto ut principio voluntario, quia ipse procedit per modum voluntatis.

D. xxxv.

Ite queritur an scientia sit in deo. Videtur quod non: scientia est habitus causatus vel causatum est in deo, cum sit prima causa omnium; ergo scientia non est in deo, propter maiorem. Item scientia est habitus conclusionum quae concluduntur vel causantur ex principiis. Item omnis scientia vel est in universali vel in particulari, sed neutro modo est scientia in deo ut dicitur xi. metaph., ergo etc. Contra Ro. xi.: O altitudo divitiarum sapientiae et scientiae dei. Item nulla perfectio deest perfectissimo, sed scientia est perfectio ut habetur a philosopho; scientia magis est, deus perfectissimus non deficit, ergo etc. Respondeo: scientia est in deo, quod patet primo ex distinctione cognoscentium et non cognoscentium, quia non cognoscentia aliquid non sunt aliquid nisi quod sunt, cognoscentia autem sunt alia; unde plantae non cognoscunt quia sunt in materia; cognoscens autem potest non esse in materia, unde non simul duas contrarias formas recipit, sed cognoscens plures simul et contrarias recipit formas immateriales, sine materia quae est contrarietatis causa et impedimentum cognitionis; unde dicit augustinus quod deus est summe immaterialis et ideo summe cognoscens vel sciens. Secundo hoc patet ex perfectione divinae actionis: nullum enim agens agit a proposito sine scientia et progressione finis et constantia in agendo perfecte; agit deus autem agens a proposito et perfecte, ergo habet scientiam. Tertio hoc patet ex imperfectione cognoscentis, quia ut dicitur ii. de anima, quod omne imperfectum dicitur imperfectum per defectum alicuius perfecti, et omne imperfectum oportet perfecti in eodem genere. Sicut autem videmus imperfectam cognitionem tam in nobis quam in angelis, quae quandam nescientiam habent, ipsi quoque purgantur, illuminantur et perficiuntur

per dionysium, ergo oportet quod in illo qui solus est supra nos et angelos sit cognitio vel scientia perfecta respectu cuius omnis alia dicitur imperfecta. Ad primum dicendum quod procedit de scientia nostra quae est causata, non de divina quae non est causata sed omnium causa, ut patebit infra. Ad secundum dicendum quod deus habet scientiam tam universalium quam particularium, non tamen sicut in universali, quia hoc est scire in potentia et indeterminate, non perfecte, secundum philosophum, et confuse; nec in particulari, quia et si sic scientia est determinata, est tamen imperfecta, quia per eam scitur non totum quod est de re. Deus autem scit omnia actu et determinate.

Item hic queritur quo differt scientia nostra a scientia dei. Respondeo: secundum augustinum xv. de trinitate quod differunt. Primo quia nostra scientia oritur a sensu per rem, non divina. Secundo quia nostra oritur a testimonio humano vel scripturae, non divina. Tertio quia nostra accidit nobis ex tempore, dei autem scientia est aeterna. Quarto quia nostra scientia est causata a rebus, dei scientia est causa rerum. Quinto quia nostra scientia non est omnium rerum praesentium et praeteritarum, sed paucarum de hiis; dei autem scientia est simul omnium creaturarum tam praesentium quam praeteritarum et futurarum. Sexto quia quando cognoscimus praesentes et praeteritas, deus autem omnia eodem modo cognoscit praeterita, praesentia et futura. Septimo quia nostra scientia est activa vel activa formalis, dei scientia est causativa. Octavo quia nostra scientia est amissibilis et receptibilis, dei autem scientia est inamissibilis et inreceptibilis.

Secundo queritur an deus cognoscat tantum se vel alia a se. Quod tantum se videtur: augustinus li. 83: nec deus aliquid extra se ipsum intuetur. Item per philosophum intellectum est perfectio intelligentis; ergo si intelligit alia a se, tunc aliquid aliud a deo esset perfectio intellectus divini, quod esse non potest. Item xi. metaph. dicit philosophus quod intellectus divinus non intelligit alia a se, quia si alia a se intelligeret, intellectus eius vilesceret. Item cognoscens accipit formam a cognito mediante qua cognoscit, sed deus non accipit aliquid ab aliquo extra se, ergo non cognoscit aliquid extra se. Contra Heb. iv.: omnia nuda et aperta sunt oculis eius etc. Item nec rex nec iustus iudicat aliqua quae non cognoscit; deus autem iuste iudicat omnia, ergo cognoscit illa. Respondeo dicendum: cognoscere alia a se potest intelligi tripliciter: vel quod intelligat alia per eorum essentiam extra se contemplatam, vel per eorum similitudinem in se ab illis causatam vel acceptam, vel per eorum similitudinem in se genitam et causatam. Primo modo non cognoscit alia a se, nec secundo, sed tertio modo, quia deus non cognoscit creaturas per earum essentiam, sed cognoscit earum essentiam causaliter per suam

essentiam, nec per similitudinem ab eis causatam, quia tunc esset intellectus divinus vilior, eo quod aliquid ad suam perfectionem quasi ipsi minus sufficiens ab aliis indigeret. Sed cognoscit per earum similitudines et ydeales quas apud se ab aeterno habuit et habet, per quas et omnia fecit. Ad primum in contrarium dicendum quod deus non extra se intuetur per hoc quod est extra se, sed per hoc quod est apud se. Ad secundum dicendum quod duplex est intellectum, scilicet extrinsecum ut obiectum, et intrinsecum ut species obiecti, quod est medium vel ratio cognoscendi; sed ultimo modo est perfectio intelligentis. Sed hoc intellectum intrinsecum in deo non est aliud ab ipso, immo ab ea ydea quae est sua essentia; et ideo non aliud a deo est perfectio intellectus eius, sed idem secundum rem, differens secundum rationem. Ad tertium iam patet, quia locus philosophi illa vult quod ponitur deus intelligere alia a se per alia, non per se ipsum vel ydeas eorum quae sunt idem quod ipse. Ad quartum quod verum est de cognoscente causato, non increato scilicet deo.

Tertio queritur an deus cognoscat alia a se certa et propria cognitione. Quod non videtur, quia cognoscit ut in ipso sunt; sunt autem in ipso ut in causa universali. Sed sic cognoscere est cognoscere indeterminate, non certa et propria cognitione; ergo non cognoscit certa et propria cognitione. Item certa et propria cognitio de re non habetur nisi per propria rei; deus autem non propria habet vel illius causa est; ergo non habet propriam cognitionem de re, cum non habeat nisi per se ipsum. Contra Psalmo: scrutans corda et renes deus; scrutari autem est cognoscere proprie; ergo deus cognoscit rem proprie et cognitione certa. Item qui cognoscit per causam immediatam cognoscit proprie et certa cognitione; deus autem cognoscit omnia per se ipsum ut causam immediatissimam et intimam; ergo omnia etc. Respondeo: cum res cognoscitur certa et propria cognitione, cognoscuntur eius proprietates quibus in se perficitur et quibus ab aliis distinguitur. Hoc autem modo deus cognoscit omnia, quod ostenditur primo ex eminentia suae perfectionis, quia deus est prima et sufficiens causa omnium rerum et proprietatum earum; oportet quod in ipso praeexistat omnis perfectio rerum excellentiori modo quam in illa, ut habetur v. metaph. et ab augustino. Et respondendum per similitudinem; et ideo cum proprietates rei sint eius perfectio, necesse est omnes rerum proprietates in deo praeexistere, quibus res determinate et certe cognoscuntur. Secundo hoc idem ostenditur ex statu divinae actualitatis. Sicut enim cognoscendo senarium propria et certa cognitione cognoscitur binarius et ternarius et alia, propter quod actu sunt in eo, et cognoscendo hominem cognoscitur animal et non e converso, quia animal actu est in homine, eodem modo in aliis, sic quia

deus est in se purus actus continens apud se actualiter omnium, cum ipse se cognoscit certe et determinate omnia cognoscit. Tertio hoc ostenditur ex modo suae virtutis, quae est de singulis non perficere sed per virtutem iudicandi, quod non facit nisi singula certa et propria cognitione intueatur. Ad primum dicendum in contrarium quod licet omnia in se ut in causa universali cognoscit, quia tamen in se cum hoc ydeas omnium rerum et earum proprietatum habet, per eas non indeterminate cognoscit sed certa et propria cognitione. Ad secundum dicendum quod deus sic est causa omnium rerum quod tamen per ydeam cuiusque propriam est causa eius propria. Vel dicendum quod propria rei quaedam sunt in causa, quaedam in anima cognoscentis, quaedam in ipsa re; sed si anima habet certam cognitionem per propria quae a rebus accepit, multo fortius deus habet per propria per quae rem et eius proprietates exemplavit vel fecit.

Quarto queritur an deus sciat omnia simul vel per collationem et decursum. Et quod sic, scilicet per collationem, videtur: quia contingit multa scire simul in habitu sed non in actu; dei autem cognitio non est in habitu sed in actu; ergo non scit omnia simul. Item cognoscere rem per causam est cognoscere rem per collationem, esse ad effectum ex causa inferendo effectum; sed deus cognoscit omnia per se causam eorum; ergo non simul cognoscit sed collative. Item quae simul non sunt simul cognosci non possunt, quia sic se habent res universaliter ad cognitionem sicut se habent ad esse, ut dicitur ii. metaph.; sed multa sunt quae nec simul sunt nec esse possunt, ut contraria mutuo se expellentia; ergo etc. Contra habetur iii. de trinitate et ab algazele iii. metaph. sic: quia deus omnia singularia simul cognoscit, non successive. Item cognoscere non simul sed per collationem vel est propter ignorantiam vel saltem nescientiam cognoscentis vel est impedimentum; deus autem omnisciens et omnipotens; ergo cognoscit omnia simul. Respondeo: deus scit omnia uno intuitu, non collative, quod patet sic: nam collatio in nobis fit triplici de causa, scilicet vel ut de ignorante fiat quis sciens, vel ut de habitu sciente fiat actu sciens, vel ut de uno scito transeat actu quis ad aliud actu sciendum vel quaesitum. Prima collatio praesupponit ignorantiam; secunda habitum supponit aliquid sciri potentia vel habitu, non actu; tertia includit mutationem; et quia nihil horum est in deo, scilicet nec ignorantia nec scientia in habitu vel potentia nec mutatio, ideo secundum algazelem deus omnia scit simul, non per decursum vel per collationem. Ad primum in contrarium dicendum quod verbum philosophi intelligendum non de deo sed de nobis, eo quod multa cognoscimus per multas earum species quas

in nobis virtutis non habent, sed diversitatem. Et ideo cognoscendo quod nos per unam artem per speciem lapidis fit intellectus lapide, non fit lignum, et sic de aliis. Patet quod necessarium est nos decurrere. Deus autem omnia simul cognoscit per suas ideas, ut dicitur in ... Unde habet in deo omnia simul et idem quod sua essentia simpliciter, et ideo illam intuendo omnia simul intuetur. Exemplum est cognoscentis domum per ideam domus: simul intuetur totam domum, fundamentum et parietem et tectum; unum non est ante aliud, habet tamen in illa idea et in eo cuius est quaedam prius et posterius, sed non simul, nec una idea cognoscit duo quae unitatem non habent. Ad secundum dicendum quod dicitur esse quoddam actu contineri et quoddam quod est contineri in potentia, secundum philosophum ... Totum est contineri in suis partibus, eo quod actu et in actu continens ... sed prius est totum in potentia et in actu; ideo cognita domo simul cognoscuntur omnes partes. Unde non sic in nobis, quia deus est actus omnium continens tamen in suo actu cognitivo, ideo cum cognoscit, cognoscit omnia. Non autem sic de deo quod est tamen in potentia passiva vel imperfecta, et de hoc alias. Ad tertium dicendum quod omnium rerum species in deo simul sunt, sed nec in rebus nec in anima simul sunt, et quod opposita contraria mutuo se expellant. Unde est in intellectu non ut in deo nec in anima, quia tamen ibi habent oppositum eo quod secundum rem in deo, non nec in anima, quia ibi sunt secundum similitudinem, et in eo quod contrarie non est subiectum.

Quarto quaeritur an scientia dei sit causa rerum. Quod non videtur, quia posita causa ponitur effectus. Sed scientia dei est aeterna, res temporales, ergo non est causa earum. Item nec est causa sufficiens, quia efficiens est potentia vel voluntas, non scientia; nec materialis, quia deus nullius est materia; nec formalis, quia non est in eo materia; nec finalis, non enim omnes res sunt ut divinam scientiam habeant ... et res scitae careant, ergo nullo genere causae scientia dei est causa rerum. Contra, Augustinus ... scientia dei est causa rerum. Item scientia dei est id quod ipse, ipse autem est causa rerum, ergo etc. Respondeo: sicut scientia artificis est causa rerum artificiatarum, dicitur enim ad faciendum scientia et ad faciendum, primum habet illam scientiam secundum se, sed habet ... inclinatur a voluntate, sic suo modo dei scientia idealis est causa sciendi omnia secundum se, ut inquantum habet se causa faciendi omnia inquantum ad hoc inclinatur a voluntate sua ... Ad primum, quod licet scientia dei sit aeterna de rebus, non tamen ab aeterno voluntas sua aeterna inclinavit intellectum divinum vel eius scientiam ad tunc faciendum, sed ad faciendum in tempore quo fecit. Sicut existens archa est ipsa in artificis mente, non tamen semper archam facit, sed quando vult et alia necessaria concurrunt. Ad secundum dicendum quod est causa efficiens ut voluntate inclinatur et potentia quantum ad ... quod dicitur secundum rationem intelligendi, quia scientia, voluntas et potentia idem sunt secundum rem. Est et causa formalis exemplaris, non in eo quod scientia, sed inquantum scientia est exemplar, idea vel per ideam quae est forma in mente sui cuiusdam formato vel sciendo.

Sexto quaeritur an deus cognoscat mala. Quod non videtur, quia omnis scientia vel est causa scitorum vel causata a scito. Sed dei scientia nec est causa mali, cum deus non sit causa nisi boni, Genesis 1: vidit cuncta quae fecit et erant valde bona; nec causata a malo, quia dei scientia est de se, non est causata, ut habetur 14 de Civitate dei; ergo deus nulla scientia scit mala. Item quicquid deus cognoscit est in ipso; malum non est in ipso, ergo etc. Contra, Psalmus 14: iniustus et perditus coram ipso. Item cognito uno oppositorum cognoscitur reliquum; sed deus cognoscit bonum, ergo malum. Respondeo: scientia dei dicitur ... scientia approbationis et notitiae simplicis, et secundum dicitur quaedam est per speciem rei propriam, quaedam per alienam. Primo et secundo modo cognoscit bona, tertio modo mala. Malum enim dicitur privatio, sicut privatio cum non habet speciem propriam nec existentiam ut in deo ... habet tantum speciem suam alienam, scilicet speciem sui contrarii, quae speciem habet suam existentem in deo, quam deus cognoscit bonum et per consequens suum contrarium. Et ideo dicit propheta quod alta, id est mala, a longe cognoscit, quia quasi per contraria media. Ad primum in contrarium dicendum quod verum est de scientia quae est habitus alicuius, non quae est privationis, qualis est scientia de malo. Ad secundum dicendum quod quicquid deus cognoscit est in illo vel per speciem propriam existentem ut bonum, vel per sui contrarii speciem ut malum, et sic malum non est in deo nec in se nec in sua specie, sed in specie sui contrarii. Patet quod non est per speciem in eo, sed cognoscitur sic ab eo per illam.

Septimo quaeritur an deus cognoscat singularia. Quod non videtur, quia dicitur 2 de anima quod universalium est intellectus, sensus singularium. Sed deus non habet sensum, sicut nec corpus, ergo etc. Item Dionysius de divinis nominibus 7 quod res sunt in deo sicut diversae lineae ab uno puncto, sed in puncto non cognoscuntur lineae in singulari, sed confuse et in universali; ergo cum deus cognoscat quae cognoscit in se ipso, non cognoscit nisi confuse et in universali. Sed hoc non est cognoscere singularia, ergo cum aliter non cognoscat etc. Contra, Psalmus 16: omnes viae hominum patent oculis eius. Item deus est remunerator meritorum singularium, non autem remunerat nisi cognoscat, ergo singularia cognoscit. Item cum non sit in circumstantiis quod non habeat exemplarem similitudinem in creatore, ut dicitur, omnium est per similitudinem rei potest res cognosci. Certum est quod deus apud se habet similitudinem exemplarem omnium singularium, et ideo omnium habet cognitionem certam. Ad primum in contrarium dicendum quod illa ratio tenet in nobis, non in deo, cuius intellectus suo simplici intuitu universalia et singularia cognoscit. Sed ratio potest sic exponi ut intellectus sui mediante non cognoscat singularia. Respondeo: intellectus noster passivus est et receptivus similitudinum ab obiecto, et obiectum est activum in ipsum, et ideo non cognoscitur nisi quemadmodum recipit modo suo. Item quia sensus visus, qui ad videndum indiget lumine exteriori, non recipit obiecti similitudinem nisi praesente obiecto, nec retinet, quia est alligatus materiali organo recipiendo, et apprehendit materialiter; sed vis cognoscitiva interior, secundum sensitivae interiores ut sensus communis, imaginativa et huiusmodi, quae non indigent lumine exteriori, recipiunt absente obiecto, tamen et apprehendunt materialiter, quia sunt interiores alligatae organo materiali. Sed quia intellectus separatur, ut habetur 3 de anima, et non alligatur alicui organo, ideo immaterialiter recipit speciem obiecti absente illo et immaterialiter, quia receptum est in recipiente per modum recipientis; et ideo non nisi primam formam abstractam et singularia apprehendit denudata, scilicet universalem cum recipit ... singularem et materialem. Posito autem quod obiectum quod efficit obiectum habens ipse diversitatem secundum diversitatem in recipientium, posset se non obiciendo illa vel illas efficere praesentem et exterius, et hic intellectus certum est quod ibi obiectum solo intellectu tamen speciem singularem sicut quod virium inferiorum sensitivarum quod ipsius intellectus intelligit, eo quod existit iuxta apud se. Hoc sic in illo, sic est in divino intellectu non sic recepto, sed per exemplares similitudines causativas omnium specierum tamen universalium quam singularium se solo, scilicet intellectu simplici intuitu omnes. Ad secundum dicendum quod illa ratio tenet quoad hoc quod punctum habet rationem incipiendi, sed quoad rationem causandi et producendi non tenet, quia punctus non habet in se actuales similitudines factivas linearum, nec producit eas, ut dicitur, cum requiritur quantitas ... vel huiusmodi. Sed deus habet in se actuales ideas quibus actu et distincte cognoscit, et est tota causa productiva singularium vel mediate vel immediate.

Octavo quaeritur de duobus: primum est de esse rerum in deo; secundum de providentia dei per quam res ipse cognoscuntur et fiunt ab ipso. Circa primum primo quaeritur an malum sit in deo. Quod sic videtur, quia quicquid deus cognoscit in se ipso, non extra, cognoscit ut dicitur ...; sed malum cognoscit, ergo in se ipso; sed quod in se cognoscit est in ipso, ergo etc. Item idem est deus et dei scientia; sed malum est in dei scientia, ergo et in deo et eius essentia. Item bona sunt in deo quia fiunt ab eo, ergo et mala sunt in eo quia puniuntur et ordinantur ab eo, propter quod convenit non minus est sicut bona facere quam mala punire et ordinare, ergo etc. Contra, malum nihil est secundum Augustinum primo Confessionum, nihil non est in deo, ergo nec malum. Item malum dicitur privatio alicuius speciei vel perfectionis secundum Augustinum, sed in deo est omnis perfectio et nullius privatio, cum sit purus actus, ergo etc. Respondeo: hic tria notanda. Primo quod sola essentialia sunt in dei essentia, ut personae et proprietates notionales et attributa et rationes ideales. Secundo quod iam dicta et omnia bona sunt in deo et eius potentia. Tertio quod iam dicta omnia et etiam mala sunt in eius scientia. Quod mala non sunt in dei essentia neque in deo nec in dei potentia ... est quia licet essentia, deus, potentia et scientia in deo sunt idem secundum rem, differunt tamen secundum rationem intelligendi et modum loquendi. Nam essentia dicit quod est per modum formae intrinsecae, et ideo solum illa quae sunt idem in hac forma possunt dici esse in dei essentia, ut personae, notiones et huiusmodi. Hoc autem nomen deus notat eandem essentiam in concreto et per modum suppositi cuius est agere, et ideo sola bona quae deus facit vel potest agere possunt dici esse in eo vel in eius potentia, non mala quae facere non potest. Scientia vero notat essentiam divinam per modum habitus vel actus sciendi, sive a quo terminatur per essentiam per similitudinem propriam vel alienam, scilicet contrarii sui, et ideo mala quae habent similitudinem vel ideam sui contrarii in deo possunt sciri ab eo et dici esse in dei scientia, non in essentia vel potentia. Per hoc patet responsio ad primum, quia quod deus cognoscit est in deo ... eo per speciem suam propriam vel per alienam; quod tamen primo modo est in eo potest dici absolute esse in deo, non secundo modo, et sic secundo modo est malum in deo, vel potius cognoscitur ab eo. Ad secundum ut patet, quod licet idem deus et essentia et dei scientia secundum rem, non tamen secundum modum intelligendi, quem debet sequi modus loquendi. Ad tertium dicendum quod non est simile, quia nihil potest a deo produci nisi a prius in quo ... praecedant in potentia, et ut in effectu non producerentur quae producta sunt. Sed mala puniri possunt et debent

ab hiis et aliis non faciunt ea. Primo quanto quis est ipsius immunis a malo tanto melius in eo quod huius patet Io. 8. qui sine peccato est primus in illam lapidem mittat. deus autem simpliciter immunis est ab omni malo etc.

Tertio queritur an res sint in deo ab eterno quod sic Aug. monol. 34. omnia antequam fierent et cum facta sunt et cum corrumpuntur uel aliquo modo variantur semper in ipso que in deo sunt. Item res dicuntur modo esse in deo ergo uel ab eterno fuerunt in eo uel esse ceperunt in eo et mutatur et quod esse non potest. Contra quod ab eterno est in deo illud est eternum. ergo si res temporales ab eterno sunt in deo res temporales sunt eterne quod falsum est. ergo primum verum simpliciter. Item creatura ab eterno non fuit. ergo nec ab eterno non fuit in deo. ab eterno non fuit in deo quod falsum est. Item quod ab eterno non fuit est in deo deus est. ergo etc. Responsio. res esse ab eterno in deo potest intelligi tripliciter uel per actualem sue essencie sicut res sunt in mundo actu uel per locationem in loco uel per similitudinem presenciam ut in potencia cognitiva uel per potentiam productivam ut in suo causato. Primo modo res non sunt in deo ab eterno nec adhuc sunt. Sed in ipso cognitive secundo et tertio modo sunt in deo ab eterno. quia habuit in se ideas earum per quas ipsas res futuras cognovit et potentiam per quam eas cum voluit produceret et produxit. et per hoc patet. Ad primum quia quod est in deo ab eterno per actualem essenciam hoc est eternum et deus. et quod non tamen quod in se per similitudinem et potentiam deiactivam est eternum et deus et quod. sed illa similitudo et potentia sunt deus eternus per hoc patet responsio ad duo alia argumenta.

Quarto queritur an omnes res temporales sint in deo vita quod sic Io. 1. quod factum est in ipso vita erat. Item Aug. monol. 34. quicquid factum est quamuis in se non sit in ipso vita est. Item intelligere est vivere secundum philosophum 2 de anima. sed omnia facta sunt in deo ut res uel ydee intelligibiles ergo etc. Contra si sint in deo vita aut hoc est ratione noticie aut potencie aut voluntatis. sed non noticie quia tunc mala essent in deo vita cum sint in dei noticia. non potencie quia tunc posse esse in deo vita et hoc sit in dei potencia. nec voluntatis sed ydee quibus non posse facere alium mundum in eo vita sint et tamen alium faceret non cessit esse in notitia divina. Item omnia que sunt vita in deo. sed esse in deo non diminuit de ratione essendi. ergo omnia sunt vita quod falsum est. Item exemplum videtur exempli et cum si aliqua exempla non sunt vita nec habent in se vita ergo nec exemplar eorum non est in deo vita. ergo multo fortius nec ista sunt in deo vita. Preterea aliqui quod res facte non sunt in deo vita sicut nec sapientia nec bonitas et huius quod videtur esse opinio magistri in precedenti d. Ad 1^d Io. 1. dicitur quod factum est in ipso vita erat i. in ipso qui est vita ut dicit q. apposita constructio. Ad illud Aug. et auctoritates quibus hoc dicitur in pluribus locis dicitur quod res sunt in deo vita i. earum similitudines uel ydee sunt in deo vita non ipse res aliter dicitur indistincte est Aug. monol. 34 et est Aug. 2. omel. super 10. et ad orosium. quod omnes creature et non universes sunt in deo vita. Unde Aug. ad orosium. terra lapis et huius vita non habent tamen in deo vita sunt. Concedendo possumus dicere quod res tripliciter sunt in deo s. ut in potentia cognoscitiva et ut in potentia productiva et ut in potentia voluntatis conservativa. primo et secundo modo sunt in eo vita et sic sunt in eo ut in ydea exempli et ut in dei potencia quarum utrumque est vita et dei essentia. tertio modo aliqua sunt in eo vita aliqua quod non. nam que vult conservare viventia sunt in eo ut vita. que vero non conservat ut viventia sed uel essentia tamen non habent vitam nec ut talia sunt sed in deo conservante magis sunt vita. Ad primum in contrarium dicitur quod ratione illorum tantum possunt dici vita. nam sed mala que non sunt res sed nec non sunt in deo vita sed quod sunt in eius essentia sua perfectionem alienam tamen bona et res omnes que habent esse habent essentiam propriam in deo et per hoc sunt vita in eo. Ad secundum dicitur quod non sequitur sunt in deo vita ergo sunt vita. nec hoc est quod esse in deo minuit de ratione essendi sed quod est in deo dicitur nobilem et equalem modum essendi a quo procedit ad esse minus nobile et tale uel simile. unde est q. fallacia secundum quid ad simpliciter ad minus affirmando. Sequitur n. ergo res est ergo res in deo vita. sed non e. sicut non sequitur hic est religiosus ut religiosus ergo est religiosus uel est fortis et exercitum ergo est fortis. ideo dicitur ei esse nobilius quod est vita quod non habet creatura aliquid in re. Ad 3. dic quod exemplum videtur exempli sed non in omnibus sicut nec ymago. nam filius cesaris est ymago patris viva. pictura vero est ymago eius non viva. sed quod deus et exemplar vivum et tamen voluntarium. Io. aliquid

quod non habet de ... sic et ... dicitur esse nobi[lius]

que representant esse unum uel eius vita aliquid quod non procedit ipse nolunt.

Quarto queritur an deus res creata habeat verius esse in se ipsa quam in deo et quod in deo. Unde Aug. 4. super gen. omnia prius quam fierent erant in noticia facientis et utique ibi meliora ubi eterna ubi veriora et immutabilia. Item sicut se habet unumquodque ad esse ita ad cognitionem ut habetur 2. metaph. sed res verius cognoscuntur in deo quam in se ergo verius sunt in deo quam in se. Contra verius est res ubi est simpliciter quam ubi est secundum quid. sed quando est in deo. Item aliquid simpliciter est per se minus asinus est in se uel in genere suo. ergo non sequitur asinus est in deo. ergo asinus est quod tunc ab eterno fuisset asinus quod ab eterno fuisset in deo. Item verius est res ubi est per essentiam suam quam ubi est per similitudinem suam. sed in propria est per sua essentia in deo per similitudinem ergo etc. Responsio res creata potest habere triplex esse actuale in proprio genere esse speciale in cognoscente esse causale in potentia producente. dico ergo quod creatura habet verius esse actuale uel proprium in genere suo in se quam in deo. quia in deo non habet esse proprium nec sic intellectus q. non est quo. Si autem queras quod magis verum esse est verius dico quod esse causale quod habet esse quod in deo simpliciter verius et nobilius est quia hoc est esse divinum. esse et quod habet in anima cognoscente est nobilius quam quod habet in proprio genere. quia unum est intellectuale uel spirituale aliud animale uel corporale. Ad primum in contrarium dicitur quod potius esse quod habet in deo est esse simpliciter et quod non sequitur res est in deo ergo est quod procedit a quo ad simpliciter s. quod procedit ab esse absoluto ad esse declaratum q. a superiori ad inferius esse n. rei in deo esse est simpliciter et absolutum et q. superius. sed esse proprium nec ut esse speciem est esse specificatum et q. inferius. unde non sequitur ergo res habet esse in proprio genere ut homo uel bos. ergo habet esse in deo non ergo. Ad secundum dicitur quod verius est res per essentiam suam est unius quoad esse actuale proprium nec non tamen quoad suum esse causale uel dicitur quod est similitudo causans et causa spiritualis et causa corporalis. de hoc ultima verum est quod minus verum habet esse in sua similitudine ut in pictura. verius tamen est in similitudine de ... causante et verius et nobilius in similitudine causata spirituali ut in anima cognoscente.

Tertium principale. Primo queritur an in deo sint ydee quod sic Aug. 83. q. 46. q. ydee sunt quedam principales forme uel rationes quedam rerum stabiles atque incommutabiles que formate non sunt ac per hoc eterne sed omne quod eternum est in deo est ergo ydee sunt in deo. Item Seneca ad Lucilium. ydea est eorum que natura fiunt exemplar eternum. Item non minus sapienter agit deus quam homo sed magis. sed homo uel sapienter agens per se habet formam rei agende ergo et deus qui est actor omnium apud se habet formas i. ydeas omnium et habet per quas res condidit. Contra Dyo. de di. no. 7. dicit quod deus non cognoscit res per ydeam sed hoc est unum ad quod ponuntur ydee ergo ydee non sunt in deo. Item deus cognoscit illa sicut se s. per se ipsum sed se ipsum non cognoscit per ydeam sed per suam ipsius essentiam ergo etc. Item ydos grece idem est quod forma latine. unde ydea idem est quod forma sed ut dicit boecius 1. de trinitate 1. deus est forma forme ... sicut nec ... in ergo etc. Huius hec questio ad quod ponitur ydee in deo. Responsio ad intelligentiam ydea uel forma quod idem est potest considerari tripliciter s. uel in comparatione ad rem quia per hanc uel informatur uel in comparatione ad actum ad quod elicitur habilitat et hic dicitur quod forma huius habilitat ad sciendum et ad efficiendum per hec sed quamuis in deo sit unum et simplex sit tamen per rationem intelligendi cognoscitiva et intellective ydeam per formam perfectiva ut cognoscitiva ut conducativa uel ut effectiva rerum perfectiva tertio modo quod ut dicit Aug. li. 83. q. tanta vis est in ydeis ut sine hiis intellectis nemo sapiens esse possit. Preterea n. quod quis nec agere nec cognoscere intellectualiter et per speciem uel ydeam noluit tamen sed quedam perfectiones et ornamenta anime intellectualis suo modo intelligendi est in deo cognoscitive tertio modo per ydeas deus res cognoscit et per easdem intellectus divinus ut volens inclinatur res in esse producere. est artifex per eandem ydeam habet intellectus quod domum perficione et per eandem rem faciendam intelligit et per eandem quam vult rem ut archam uel huius efficit. Ad primum in contrarium dicit quod Dyo. loquitur de pluribus modis quibus ponitur ydee a creatura negat quod deus non cognoscit per ydeam ... sed per ... Ad secundum dicitur quod cognoscit se sicut ... quod per ... non tamen omnino eodem modo et similitudinem essentiam suam uel se cognoscit se ipso ut se ipso sed cognoscit se ipso sed quod in se ipso habet multos modos imitabilitatis i. ydeas exemplares de a se ipsum imitanda in quibus per ... sunt capacitatis. Ad 3. dic quod dei non est forma differens per rem a re sed solum per rationem uel ... quod deum ydee ad ydeatum primo modo non est forme forma sed 2o modo.

Secundo queritur an in deo sint ydee eorum que facta sunt et non faciet quod sic Aug. 83. q. 46. ydee sunt principales cause que continentur divina intelligentia. sed constat quod habet intelligentiam eorum que facere potest et non facit.

intellectu est per ydeas quas contuetur ergo etc. Item deus potest facere que numquam faciet aut ergo hoc intelligit aut non. Si non ergo plus potest quam intelligit se posse quod est falsum. Si intelligit hoc intelligit est per ydeas vel formas intellectuales ergo habet ydeas eorum que non faciet. Contra illa sunt sic. Ideo posita ydea que relatio ad ydeatum ponitur ydeatum. Sed ea que non faciet nec sunt nec erunt ergo etc. Item secundum augustinum non erunt dicitur dicit augustinus fuit similiter ergo nec erit ydea antequam est ydeatum.
fiat Quod dicunt aliqui quod eorum que numquam erunt ydee non sunt in deo potest tamen facere ut sunt duo alii mundi vel plures non sunt ydee in deo. Sed ponere includi ea que facere potest si vellet. Ydea enim ut dicunt relatio ad ydeatum dicitur et ideo eius quod non est nec erit deus ydeam non habet. Contra si hoc non fuissent ydee mundi iam facti in deo antequam mundus esset quod constat esse falsum. Et augustinus dicit libro 83 questionum quod ydee sunt eterne et semper quod ydea est extra eternum. Propter hoc dicendum aliter scilicet quod ydea dicit et hoc relationem. Sed ad ydeatum et ad ydeandum non existens tamen quod est futurum ad ydeabile nec existens nec futurum habens tamen aptitudinem ut fieret si deus vellet aptitudinem. Dico quod non tamen in actu vel in potentia sed in dei potentia. Primo modo non est ydea quia eius quod iam est. Secundo modo fuit ydea mundi hominis fieri ab eterno in deo. Tertio modo habet apud se ydeam mundi quem non faciet quem tamen facere potest et scit se posse facere per ydeam.
Ad primum in contrarium dicendum quod non dicit aliquid actum aliquid aptitudinem ut hoc est album masculinum non sic et relatio similiter sunt non quedam actu ut pater et filius quedam aptitudine ut dominator et dominabile sic et in proposito ydea et ydeale formale. Ad secundum dicendum quod non est simile quia hoc dominus dicit relationem actualem tantum. Ydea vero per dicit et habitualem ut visum est. Hec opinio probatur et inconveniens ex eo quod ydee ponuntur in deo infinite. Ydee autem eorum que sunt vel fuerunt vel erunt non videntur posse esse infinite cum omnia creata et creanda finita sint ergo sufficit ponere eorum que facere potest et non faciet.

Tertio queritur an in deo sint plures ydee. Quod non videtur quia si plures sint aut hoc est ratione divine essentie in qua sunt. Aut ratione creaturarum quarum sunt. Non primo modo quia essentia una simplex est nullam in se pluralitatem
Facient vel adiunctionem habens. Non secundo modo quia tunc essentia temporale esset et multiplicari eternum. Eterne enim sunt ydee secundum augustinum. Sed hoc est falsum cum temporale nullo modo sit causa eterni. Ergo nullo modo possunt esse in deo plures ydee. Item hec pluralitas ydearum aut est in deo ut in subiecto aut in creaturis ad quas dicit relationem. Non in deo quia in deo nulla est pluralitas nisi personarum et notionum. Si dicatur quod quidquid est in deo preter generationem in generationem et processionem unum est. Non in creaturis quia ydee eterne sunt cum creature non. Et eternum non est in temporali ut in subiecto ergo etc. Item hec pluralitas aut est in deo secundum rem et sic est compositio quod falsum est. Aut secundum rationem vel intellectum et sic esset cassus et vanus hic intellectus cum nulla pluralitas realis ei correspondeat in deo. Contra augustinus libro 83 questionum singula creata sunt propriis rationibus id est ydeis. Item ydea idem est quod forma exemplaris. Sed non potest esse una forma exemplaris contrariorum et aliorum diversorum in mundo existentium. Ergo necesse est ponere in deo plures ydeas horum diversas formas exemplares. Quod omnis pluralitas vel dicit compositionem vel saltem distinctionem. Prima in deo esse non potest cum summa simplicitas. Secunda non potest quia non tollit simplicitatem. Sed hec duo potest esse vel relatione et mutue opponuntur vel quia disparate vel habitudine dei ad creaturas vel ratione intellectus et diversimode loquendi. Prima distinctio facit pluralitatem personarum eo quod fundatur super diversos modos originis. Secunda est plurium notionum in una persona ut in patre est notio innascibilitatis que privat principium a patre aliquo. Paternitas que dicit principium respectu alterius. Vel in duabus ut in patre et filio est communis spiratio. Pater sic notiones conveniens eorum. Hec autem notiones non opponuntur relative. Nec possunt ad invicem adiungi et ideo non habent pluralitatem distinctione opponuntur sed quia disparate sunt eo quod quedam penes diversos et minores accipiuntur ut idem est ... Tertia diversitas habitudinum dei respectu creature facit pluralitatem ydearum. In divina enim essentia propter eius fecunditatem infinitam sunt virtutes infinite quibus creature possunt eam imitari. Id est quod quelibet per modum suum nulla totaliter que imitabilitates vel modi imitabilitatis sunt quidem habitudines plures et diversi in deo respectu creature. Quos modos ydeas vocamus que essentiam non multiplicant nec in ea absolutam aliquam pluralitatem ponunt. Sed tamen in respectu vel habitudine diversorum modorum imitabilitatis ad creaturas. Et quia hec pluralitas non fundatur absolute in essentia divina. Sed in respectu vel habitudine eius ad creaturas. Et est exemplum in anima rationali cuius simplex est essentia quia habet tamen esse et potentiam vegetativam et sensitivam et rationem et intellectum. Ergo quod ei detur a deo quod possit esse secundum se et vivificare et facere aliquid. In quod alicui datur esse tantum aliquid aliquid esse simul et vivere aliquid sentire aliquid ratiocinari aliquid intelligere. Dicemus quod anima in se una et simplex secundum essentiam secundum se habet respectu horum quinque productorum quinque modos imitabilitatis vel quinque ydeas secundum quas hec quinque producit. Sic

in fortius

in fortius est intellectus in deo qui est pater et fecunditatis infinite. Quarta diversitas scilicet rationis vel intellectus diversimode loquentium facit pluralitatem attributorum que sunt sapientia bonitas et huiusmodi que omnia una essentia sunt et omnibus personis et singulis et propter eius habitudinem ad creaturas comprehendit intellectus apprehendit. Sed modo suo et modo quo distinguuntur in creaturis et ideo dicitur hec plura esse in deo non ut plura sed ut plura apprehensa. Unde tamen unum secundum rem convenit nec est ibi apprehensio cassa quia huic pluralitati correspondet in deo plenitudo fecunditatis perfectionis. Et nota quod prima distinctio vel pluralitas tanta est quod non patitur plures mutuo opponi nec in uno supposito esse unum. Sed tamen in una essentia quia sic pater et filius sunt plures vel paternitas vel filiatio quibus sunt plures quia pater non potest esse filius nec econtrario nec ambo esse unum suppositum. Sed tamen una essentia vel unus deus. Secunda pluralitas scilicet diversarum notionum minor est pluralitas quia patitur plures esse in uno supposito notiones et unam in duobus non in tribus et omnes esse essentiam unam. Non tamen patitur unam esse aliam nec esse similiter in tribus personis quia hec innascibilitas et paternitas sunt in patre non tamen innascibilitas est paternitas nec sunt in tribus personis. Tertia pluralitas ydearum adhuc minor est pluralitas quia plures ydee sunt una essentia et in una et in uno supposito scilicet patre et in tribus simul et una tamen non predicatur de alia. Nec due sunt respectu eiusdem creature quia ydea petri non est ydea pauli. Nec hee due ydee unitur idem est ad unum et idem ydeandum. Quarta adhuc est minor quia in nullo predicatorum habet distinctionem vel pluralitatem non suppositorum et personarum et habet mutuo predicantur in divinis quia sapientia est potentia et sunt in una essentia et in una et in qualibet persona et in tribus simul et est ad quamlibet creaturam secundum quod eadem creatura unio quod sit sapientia. Sic et potentia et bonitas sic de omnibus sed solum habet pluralitatem et distinctionem a parte intellectus qui per alium modum et rationem apprehendunt essentiam divinam sub nomine sapientie per alium sub nomine potentie et sic de aliis. Unde et est quod unaquaque pluralitas habet hec ultima pluralitas vel distinctio habet addita. Sed addit quod mutuo predicantur nec respectu eiusdem sunt. Et quamque pluralitatem habet tertia habet et secunda. Sed addit quod notiones non sunt in omnibus tribus suppositis simul et quamque habet ultima et tertia et secunda habet et prima et plus quia plures persone non possunt esse in uno supposito quod possunt alie. Sed tamen in una essentia que communis est omnibus. Et ideo est in deo una essentia simplicissima in nullo distincta nec multiplicata. Ad primum iam patet quod non sunt plures ydee in deo nec ratione essentie divine tantum nec ratione creature absolute. Sed ratione essentie in habitudine vel respectu ad esse ipsius creature que diversitatem habet capitur suo imitatur diversos modos imitabilitatis que sunt in una simplicissima essentia. Ad secundum dicendum quod plures ydee sunt in dei essentia ab eterno respectu eadem et secundum illas ab eterno ydeavit vel ydeando non ydeavit ab eterno. Sed in tempore. Ad tertium dicendum quod non est cassus iste nec intellectus huiusmodi pluralitatis quia respondet ei fecunditas divine imitabilitatis secundum plures vel diversos modos eius quibus potest creaturam deum imitari.

Quarto queritur an cum sint plures ydee utrum sit ordo inter eas. Quod sic videtur quia deus cognoscit et producit distincte et ordinate secundum ydeas res ydeatas in eodem ordine habitas ergo sicut entitas ydeatorum est ab entitate ydearum ita et ordo eorum ab ordine earum ergo etc. Item ubi est pluralitas sine ordine ibi est confusio. Sed in deo nulla est confusio ergo nec in ydeis in deo existentibus ergo etc. Item ydee sunt rationes rerum cognoscitive. Sed uno simplici aspectu suo ipsius omnes creaturas cognoscit in uno autem non est ordo ergo etc. Item triplex est ordo tantum scilicet originis principii consecutionis. Primus non est in ydeis quia una non habet originem ab alia. Nec secundus quia respectu sui sic autem non est in eorum ydee autem sunt eorum. Sed forme equales et coeterne secundum augustinum. Nec tertius quia ordo successionis secundum augustinum xi confessionum vel est in tempore vel ... Sed nullo autem horum modorum ydea ad ydeam habet ordinem quia una non precedit aliam. Sed sunt coeterne secundum augustinum. Quod dicunt aliqui quod in ydeis non est ordo sed pluralitas et distinctio quia plura requiruntur ordo quam pluralitas et distinctio quia ultra pluralitatem et distinctionem ordo addit ... realem scilicet vel essentie vel persone quod non est in ydeis cum omnes ydee sunt unum in qualibet persona et essentia una. Ad pluralitatem et distinctionem sufficit unus vel diversa habitudo vel diversorum vel ... Hoc est in ydeis est in eis pluralitas et distinctio non ordo. Unde tamen posse dici quod ydee possunt tripliciter considerari scilicet vel ut sunt unius essentie vel adiuncte vel secundum se vel ut sunt ... Primo modo non habent ordinem quia sunt idem quod essentia divina simplicissima. In uno autem ut uno non est ordo. Secundo modo et non est in eis ordo quia ad invicem considerate una aliam nullo modo precedit scilicet nec ratione nec originis nec successione. Et his duobus modis procedunt duo argumenta in contrarium. Tertio modo habent ordinem scilicet non in se sed in causando. Unde causat prius quam alia sub ratione ydeandi non efficiendi. Ydea enim ydeantis adam non ydeavit abel et tamen unaquaque ratio alterius ordinate ydeat vel format quia tamen efficiendo ut efficiente est communis tribus personis et essentie. Et ydee sunt una essentia sub ratione causandi efficienter non habent ordinem ut videtur. Sed tamen sub ratione causandi ydeatione vel formaliter.

ex[m] in omnium est in patre et filio quod ad invicem habent
ordinem quia licet [illegible] tamen spiritus sanctus procedit ab ipsis non ha-
bent ordinem aliquem. spirant enim ipsum unum et ut
ipsi sunt unum principium et ab eterno ut unum sic et
est. ideo inmediate non habent ordinem, habent tamen or-
dinem in comparatione ad eum et sic procedit illa ratio. Si
vis tenere primam opinionem potest dici quod res or-
dinate sunt et ordinem ab invicem habent non tamen
in quantum deus est ordo sed unitas essentialis quia unitas
autem est pluralitatis non tamen plures est. ideo tamen est or-
do et non habent ordinem in parte in ea. ad secundum dico
quod licet non est ordo nisi distinctio et confusio sufficiat
enim distinctio sine ordine ad tollendum pluralem confu-
sionem ut patet in rebus nocentibus partis que distinguuntur
ab invicem non tamen habent ordinem ut nunc.

Utrum in deo [illegible] an omnia habeant in deo ideam
quod non videtur quia non est a deo factum nisi ideam
non debet habere in deo ideam. malum est huiusmodi quia deus
nullius non est causa mali ergo malum non habet ideam in deo
ergo etc. Item sicut primum agens non habet materiam in-
primam non habet formam ergo nec in deo ideam cum idea
id sit per formam. Item que habent ideam debent habere
subsistentiam ad dicere essentie [illegible]. sed accidentia genera
et species non habent subsistentiam in se sed in aliis ut
accidens in subiecto cuius esse est in esse et genus in specie et
species in individuo quod ad suum esse [illegible] re[illegible]
esse quod ad suum esse spirituale ergo etc. Item pars totius in
[illegible] non habent esse per se nisi esse in toto
toto [illegible] ergo non habet ideam nisi totum et per se
[illegible] a toto non est sua idea et [illegible] nec
omnia habent in deo ideam. Contra deus omnia cognoscit
cum cognoscat omnis rei vel est per eius essentiam vel similitudinem
id est per ideam. sed deus non cognoscit alia a se per eorum
essentiam quia eorum essentia est in ipso cum omnia cognoscat
in se ipso ergo omnia cognoscit per ideas [illegible]
habet in ipso. Item deus ut sic sapiens et eius per
habent apud se ideam sicut et artifex. sed omnia sunt
[illegible] prima quam accidentia quam ulla quam particularia fecit sapiens
ergo omnium habent et habent ideas ergo et omnia habent ide-
am in deo. Iuxta hoc queritur an nobilium habeant in
deo nobiliorem ideam et videtur quod sic quia rebus et eorum
conditionibus respondet idea cum non minus sit representare
et facere rerum nobiliores conditiones quam ipsam rem. sed [illegible]
maius ergo res nobilior habet nobiliorem ideam.
Contra in deo non est unum nobilius alio sicut nec maius
et minus quia tunc esset compositus. Ad primam

quod dico quod omnia a deo cognita et facta habent in
deo ideam. sed haec potest intelligi [illegible] quia vel habent ideam
non suam sed alienam ut mala et alia privationes quae in
quantum huiusmodi a nobis non cognoscuntur nisi per habitus eorum op-
positos et nec cognoscuntur a deo per propriam speciem
quia nullam habent speciem. privationes cognoscuntur
a deo per ideam habitus vel habitum oppositum illorum et
sic habent ideam alienam. Scilicet oportet habi-
tum in deo vel per ideam suam sed non propriam
ut accidentia quae nec sunt in se nec per se. sed est quod
inseparabilia concomitantur se invicem et ideo huius substantia
et accidens habent unam ideam communem. sic et materia habet
eandem ideam cum suo composito. vel et in eo habent i-
deam et suam propriam ut sunt particularia vel accidentia per
completum esse advenientia ut gratia et gloria. unde sicut arti-
fex per eandem ideam facit archam et pedem ar-
che nec pes et archa habent duas ideas in ar-
tifice sed unam. sed pictura vel color postea super-
veniens habet aliam ideam in pictore sic et in
proposito. Ad primum dico quod malum non habet ide-
am in deo propriam sicut [illegible] sed per quam deus id cognoscit
ideam dico non suam sed alienam etc. Ad se-
cundum dico quod materia non habet ideam in deo propriam sed
suum compositum quia materia prima nec potest esse nec intelligi
nisi in suo composito. alii dicunt quod sicut primum agens
non habet materiam in qua vel de qua sit. habet tamen materiam sine
accidentibus substantiam quia facit eam vel causat. id est materia prima
non habet formam in se informantem habet tamen formam
formantem vel productivam scilicet ideam divinam. alii vero
dicunt quod materia prima habet formam non distinc-
tam. sed postea in opere sex dierum distincta per for-
mas speciales habent tamen a principio formam confusam
eo dimittere et a divina essentia distinguente et per hanc
formam habent aliquam in deo ideam. Ad tertium
dico quod sufficit habere existentiam in se vel
in alio ut accidentibus ad hoc quod aliquid habeat ide-
am nec oportet quod habeat adeo essentiam subsistentem id quod fit
in quantum essentia sed ad ideam in essentia quae idea non
per se subsistens per intellectum tamen intelligitur idea est
sed est in essentia divina. Ad quartum dico quod pes ar-
che vel partes totius habent unam ideam cum toto et in
toto. sed non separatim nisi habet quiddam aliud esse per
plurimum in [illegible] etiam ideam id est aliud modo imitan-
di divinum esse. Ad formam contra dico quod non
habet nobiliorem ideam alia re potest intelligi vel
tenet modo imitandi a parte rei ideatae sive [illegible]

parte representative vel tenet idea sive se. primo modo
res nobilior et potissime dicitur habere nobiliorem ideam
quia sunt nobiliores conditiones imitantur divinam essentiam
ut homines quam bruta. secundo modo et tertio una res
non habet nobiliorem ideam quam alia sed sic etiam
habet representare divina ex[illegible] cherubin. sic
divina pulcherrimi hominis pulchritudo est nobilior idea
idea asini representat asinum sic idea hominis homi-
nem quia ideae [illegible] non habent plus vel minus
nobilitatis quia una essentia sunt. per hoc patet ratio ad
obiecta huiusmodi et inde.

Circa primo queritur de existentia dei in rebus.
Primo de existentia eius in loco. secundo de mo-
tu eius in loco. tertio de existentia eius angeli in
loco. quarto de motu angeli in loco. Circa primum
primo queritur an deus sit in omnibus rebus et quod non
videtur quia si est in illis aut est in [illegible] propter rerum indigentiam
aut divinam. non rerum quia artificiale opus ex quo factum
est non indiget artifice sustentante ergo multo
fortius nec res creata indiget deo ut presentem. nec
propter dei indigentiam quia bonorum meorum non eget. ergo
habet in parte. Item nobilior est agens quod operatur
facit et factum conservat absentem quam presens quod presen-
tem. sed deus est agens nobilissimum et potentissimum
ergo et absens potest dare rei dare esse et esse datum
conservare ergo non oportet quod sit presens in re. Item sed res
quo ad suum fieri indigeat causa in exteriori ut
efficiente et fine non tamen quo ad suum esse et permanere sed
tantum intrinsecis ut materia et forma. sed non res non fiat
nisi sit finis moveat efficientem et efficiens materiam
tamen quando est facta continua et sua forma et materia. sed deus
est causa extrinseca rei ergo licet non possit sine ipso fi-
eri potest tamen sine ipso esse et permanere ergo etc. Item
si est in omni re ergo in turpissimo [illegible] luto et
huiusmodi que abhorret sensus humanus. Item aut
est in omni re aut non. si non aut quia non potest
et sic non est omnipotens aut quia potest sed non vult
ergo est invidus. plus omne si potest esse in huius-
modi re et non est posito quod non velit in esse et in se
ergo est [illegible] plus non erit ergo invidus ergo si potest
esse ubi non est potest inveniri quod sit ubi est. ergo primum
est verum scilicet quod est in omni re. Item si non est in
omni re ergo habet terminum sive existentie et finis ergo
est finitus sed tamen quod finitum est. Iuxta hoc queritur an
sit equaliter in omni re. Primo dico quod esse in

omni re quod tam perfecto dicitur nec quod indigentiam ip-
sius creature. perfectio ergo dicitur nec [illegible] tamen quia est
infinita et ideo non est intra aliquam creaturam non fi-
nita. tamen quia est causa omnis rei et ita et inmediatis-
sima. tamen quia est liberalissima nulli rei dedignatur
presens esse quod fecit. indigentiam omnis creature quia
ipsa indiget dei presentiam ad permanendum ad operandum
et ad opus conservandum. primum patet quia sicut res eodem
pondere movetur ad locum et quiescit in loco ut
patet in lapide et igne secundum philosophum et eadem vir-
tute non secundum quam nec minori res potuit moveri
per deum esse ad esse et permanere vel quiescere in
suo esse [illegible] et sic nullus alius quam deus po-
tuit rem creare et nullus alius potest aliud facere
permanere quod deus facit. virtute factum et ideo quod virtus
rei sit presens dei vel quod virtus sua est ipse et quia
ipse est sua virtus per dionysium. secundum patet quia omne agens
per agere in virtute et presentia virtutis agentis primi.
deus quia est agens primus creatura sed propter hoc omnis crea-
tura ad hoc quod possit operari indiget presentia virtu-
tis dei. deus quia est sua virtus et ideo sine presentia dei non
potest operari. propter quod dicitur in [illegible] sine me nihil potestis fa-
cere et primo de causis omnis causa primaria plus
influit in effectum quam secundaria. patet quia est [illegible]
agere vel opus inchoare quam consummare. ex quo
creatura ex se sine dei presentia non potest agere nec
actionem consummare. [illegible] velle adiacet in
perficere autem non invenio. unde [illegible] esse creature est sicut
forma sigilli in aqua quae forma non manet nisi pre-
sente sigillo et sicut lumen solis manet in aere quod
non manet nisi sole obiciente. Ad primum dico
quod non est simile quia artifex non dat artificiato
nisi tantum formam accidentalem artificialem quae rem non sustentat
tamen sed sustentatur in re. ideo ipso absente nihilominus stat
et permanet res artificiata per principia sua naturalia
ut domus per columpnas et fundamentum et huiusmodi quae
non dat nec facit artifex. deus autem totum dat
creature quod habet. sed quia ex nichilo dat vel facit et ut
nunquam sustentatur et stabiliter per id de quo est vel per
illud a quo ut efficiente est et est res per nichilum posset
sustentari. oportet quod deus efficiens sit in omni re
sustentans eam. per hoc patet illud unde est. Ad for-
mam dico quod absens potest (parte) aliquid operari per alium ut rex per
ballivum et nobilitas regis facit et per gloriam [illegible]
dei quando hoc non potest sed non simpliciter immo in perfectione

est per simplicitatem, quia non potest ubique esse nec est in indi-
get aliis quibus non potest presens esse in se sic ut in-
tra per alios quia si posset per se ubique existere
nullo indigeret. Sed e contra per ipsum non posset adim-
plere nobis sic per se agere presentem quia ut ab-
sentem. Ad 3m dico quod deus non est vel exercet
sed intrinsecum non quod est per se sed a tempore et media
tantum rerum sustentatur et operatur in eis et opus
ei assimulatur ut magis melius est ei excellentia
excellentia per eum prima solum est ei excellentia quod non
plante sunt cuius tamen influentia presentia est ipsius in
plante non permanens. Ad 4m dico quod diabolus
et malignus et huius res in differentiam moralem vel
realem vel vulgarem fundantur possunt considerari
dicitur vel ut deformes vel turpes sunt et sic in
eis non est deus quia nullus comprehenditur est eis in eo
vel quod huius vel secundum quod res vel in quantum sunt et sic deus
est in huiusmodi non tamen est quia dominum quod sic in eis non cum
decipere maxime sunt res vel in quantum vel contra-
rie dei vel aliquid huius ne deus videatur esse causa
applicatur vel sociatur comprehenditur. Ad 5m quod
dico quod deus est in omnibus equaliter quantum est de se quia
simplex est et ubique totus. Non tamen in omnibus est equa-
liter quantum ad efficaciam in aliquibus enim minora in
aliquibus maiora et nobiliora efficit. Sic dicitur anima equaliter
quantum est de se cum sit simplex est in qualibet parte sui
corporis. Sed non equaliter est per efficaciam quia nobiliorem
efficaciam exercet per oculum quam per pedem. Ad 6m
et ultimum dico de quatuor modis essendi deum in rebus quos ma-
gister sententiarum ponit quod sunt quod in est per potentiam per presentiam
essentiam gratiam et per unionem. In deo sunt
primo presentia essentia et ut est secundum unum tantum et per aliud de-
bent facere unum modum non tres. Sed si
consideretur deus est in se ipso non alia et aliis
modis ut creator et rector in aliis ut doctor et sa-
pientia in electis ut liberator et adiutor in reprobis ut
hostis ... et eius sed in tristibus et tribulatis ut
consolator et huius generatio est hoc modos magister non po-
nat. Ut esset insufficiens. Sed deus est in
quibusdam per gratiam secundum doctrinam in aliis et
vir ut per gratiam prophetie sicut in Ysaia ut xxiij.
et in Iheremia sicut patet generatio cum hoc modos non
possumus multos videre diminutos. Ad 7m dicendum
esse in rebus potest esse vel propter carentiam indigentiam quare
vel propter aliquam efficaciam se habentem in digne quod omnis

entium deo ut conservante existit ut ne propter existen-
tiam vocemur deficiant et sustentante melius sua
essentia ne in nichilum vertantur nemo scit et adiu-
vante existit et melius in operando ut intel-
ligens perficiat propter primum deus esse in rebus per presen-
tiam quia existit assistendo propter secundum deus esse in omnibus
per essentiam earum melius essentia sua essentiam sustentando propter
tertium deus esse in omnibus per potentiam intelligens et existit
eas in operibus adiuvando. Sed ut est in re per effi-
caciam se habentem facit eam se vivam in amore
vel voce vel unum in plures et primo modo est in bonis
per gratiam secundo modo in Christo tamen per unionem. Ad
primum in contrarium dicendum quod licet illa tria sint idem in deo
secundum rem et similiter sic in omni re tamen connotatur per quan-
dam appropriationem diversos effectus in essentia ca-
tive supplentes. Ad secundum dicitur quod omnes illi
modi reducuntur ad modum essendi in rebus per
gratiam et similiter iste modus qui est in esse per gratiam se-
cundum sic exigitur scilicet ut prophetia et huius gratie gratis date sunt
quantum ad omnem gratiam facientem habendum.
Circa secundum principale queritur an deus sit ubique. Quod non
videtur Seneca ad Lucillum epistola 3. Quod ubique est nusquam
est. Sed deus non est nusquam. Ergo non est ubique. Item
Augustinus in monologion 23: in loco est cuius quantitatem locus
circumscribendo concludit et continendo constringit. Sed deus
nullo loco continetur. Ergo non est in loco. Ergo nec
ubique. Est esse ubique sic esse in omni loco. Contra.
Confessionum. Ubique totus est et nusquam locatur. Dicendum est.
Sed deus est in omni re ergo et in omni corpore. Sed non
est locus sine corpore. Ergo est in omni loco. Sed esse in omni
loco est esse ubique. Ergo est ubique. Dicendum est monologion
23. quod deus est ubique et in omni loco per presentiam non
per continentiam. Presentia dico quia ipse est presens omni
loco et omnis locus deo est presens non per continen-
tiam in quantum locus continet dicitur. Sed deus continet omnem
locum. Ad primum dicendum quod Seneca loquitur mora-
liter contra vagos mente et corpore quia eo quod volunt per
omnia discurrere et ubique esse nusquam habent esse de-
terminate. Ad secundum dicendum quod deus non est in aliquo
loco circumscriptive vel diffinitive ut corpus et tamen
in omni loco et ubique sua presentialitate ut satis infi-
nitus, primo modo loquitur auctor.
Secundo queritur an esse ubique sit deo proprium. Quod
non. Item quod est potest deum habere limitatam
... ipse nec sine termino. Sed vel tale potest esse ubique est

esse ubique excludit omnem limitatem. Ergo solus deus quod
non habet terminum est ubique et cetera. Item Ambrosius 3. de
Spiritu Sancto. Spiritum sanctum esse dominum per hoc quod est ubique. Sed non
probaret sufficienter nisi ubique esse esset proprium dei. Ergo et cetera.
Item cum conveniat deo esse ubique propter suam infinitatem
actualem. Ergo si aliud a deo esset ubique aliud a deo esset
infinitum actu quod falsum est. Contra universale est loco
vel res aliqua in est eius. Ergo eius in omni loco. Sed hoc est
esse ubique. Ergo eius est ubique. Ergo esse ubique non est proprium
deo et cetera. Item in prima est in omni corpore non est ergo
locus sine corpore. Ergo cum in quolibet corpore sit in omni
loco. Item. Sed philosophus universale est semper et ubique. Item
Augustinus ad Dardanum de presentia dei dicit quod unus et
idem sonus simul per se totus est omnibus audientibus
et esset in universo si esset sic fortis. Ergo sonus
valeret posset esse ubique. Dicendum est esse ubique potest intelli-
gi dici vel per se vel per accidens. Per se magis ut aliquid quod est in-
finitate et simplicitate proprie nec totum individuale est
materiale in multiplicibus sic esse ubique convenit soli deo
per accidens scilicet ubique quod per res suas in quibus multipli-
catur ut eius in entibus particularibus et universale in singularibus
in compositis potest ubique esse alii quam deo convenire.
Sed hoc non est proprie esse ubique quia in talibus magis quam illa
sunt sed ubique quam ipsum ut dicit Augustinus 3 Confessionum.
Si corpus unum esset infinitum non tamen esset ubique quia
moles corporis minor est in parte quam in toto et so-
lum secundum totum non esset ubique quia esse ubique proprie.
Ad primum dicendum quod universale eius unio non est ubique. Sed unica-
tum et multiplicatum in entibus particularibus et per hoc dico
de in corpore est unum est ubique. Sed multiplicatum et sic universale
unum per se non est ubique. Sed in meritate. Ad idem de
sono dicendum quod sonus potest considerari quadrupliciter vel
inquantum egreditur ab uno sono corpore prius vel ut defertur
in medio vel quantum ad informationem aurium diversarum per
huius sonum vel quantum ad intellectionem equalitatis in eius
huius audientibus primo modo non est unus sed quod est in
corpore dante sonum et in auribus diversorum audien-
tium quod unum accidens non est in diversis subiectis
sed tamen dicitur quo quomodo unus sonus in auribus om-
nium eo quod causatur ab uno. Secundo modo non est unus
et in medio. Sed multi. Secundum Senecam li. de quaestionibus natura-
libus dicit quod sic lapis proiectus in aquam facit suam
rotunditatem primo circulum et ille circulus parit aliquem pro-
ximum et sic alium circulum et sic quod ultimus quanto
diu durat ultimo per percussionem sic sonus fit ex per-

cussione aeris qui aer percussus percutit sibi vi-
cinus celeriter faciens plures circulos in medio
aere quibus percutiet aerem auribus complantatum
sic creat vel facit auditum et ideo sic huius circuli
non sunt unius circuli in medio est sonus unus
nec tertio modo est unus quod alia est informatio auris unius
et quantum tertio. Sed quarto modo potest esse unus sonus in pluribus
et in omnibus si audiret eum quod ut plures in aeris
diversorum unio est una unio equalitatis et indivisibilis quia
si sic esset mille equales non esset nisi una equalitas in
omnibus eo quod equale alii est equale et ideo non fundatur
esse equalitas in uno subiecto unio. Sed in multis et in toto
quantum sunt equales. Nec multiplicatur equalitas in illis sic
equalitas secundum idem. Augustinus contra non est equalitas duorum et nariorum
quam duorum quam et nariorum et hoc modo ut puto loquitur Augustinus.
Si magister vox canabilis accipitur recipitur in multis et in
vel una magis et equalis non aliter unum Augustinus idem
omnibus in quantum eque presens est sonus et omnibus in loco vel
sonant eque presens est et ut loqui de sono non secundum se sed
ratione equalitatis nec tamen sequitur quod esset ubique quia
non esset in aliqua parte corporis quam in aure est sic eius
actione proprium sic solet ipsius uti.
Tertio queritur an conveniat deo esse ubique ab eterno.
Non quod sic videtur ab eterno non fuit locus in
quo non erat et erat. Ergo ab eterno ubique erat.
Item si ab eterno non fuit ubique et modo est ergo mutatus
est. Sed nullum nisi ab eterno erat. Ergo ut deus nec
alius nec ubique erat. Item sed Augustinus monologion 23.
deum esse ubique est ipsum esse presentem omni loco. Sed nulli
loco presens erat ab eterno. Ergo ab eterno ubique non
erat. Dicendum est. Li ubique potest stare per universalitate existentie
vel per universalitate loci vel per universalitate rei conditionis primo
modo large loquendo potest concedi quod deus ab eterno fuit
ubique id est erat in omni esse existentie id est in se ipso quia non
fuit aliud esse ab ipso sic conveniet dicitur anima esse ubique in
se ipsa secundo modo est falsa quia non relatio ad locum vel re-
conditam quare deus erat ab eterno. Ad primum in
contrarium dicendum quod non refertur ubi est ratione loci. Sed non erat
locus ab eterno unde debet addi et erat locus quia
falsa esset. Ad secundum dicendum quod licet modo sit in omni lo-
co vel ubique quod ei ab eterno non convenit non ex hoc est mutatus
tamen sed locus tamen quia locus non dicit actus nec in
habens deo tamen quia locus non continet deum sed deus
locum continet ad alia parte concedo quia procedit de
deus loco proprie dicto.

Circa decimam particulam queritur primo an deus moveatur in loco. Quod non, Augustinus super Genesim: deus est in omni loco et in omni tempore, non tamen movetur per locum et tempus. Item omne quod movetur vel movetur propter aliquam indigentiam vel propter perfectionem maiorem acquirendam vel propter perfectionem habitam communicandam. Sed nullo horum modorum movetur deus, cum nullo indigeat et omnium perfectionum summam totam et inmutabiliter habeat, ergo etc. Item Augustinus ad Orosium: deus movet se sine tempore et sine loco, ergo movetur. Item quod modo habet ubi quod prius non habuit locum mutat. Sed deus ut vult sed magis in uno habet quam non habeat quam ante habuit, ergo in eo habet, ergo locum mutat. Item quod incipit esse ubi non erat et desinit esse ubi erat locum mutat. Sed in corpore habet de novo esse ut in corpore columbe, incipit deus esse ubi prius non erat quia illud corpus non erat quando desinit esse non erat in eo, ergo etc. Respondeo: deus non movetur in loco quia nec movetur ad locum in quo non est. Deus enim est in omni loco, et ideo ad locum aliquem moveri non potest. Ad primum dico quod moveri duobus dicitur scilicet actu et mutacionis variacione. Primum est in deo, secundum non. Unde movet se sine loco et tempore, id est agit sine sui mutatione vel variacione. Ad secundum dico quod habitare dicitur scilicet motu loci complacentia et aliquam specialem influentia. Primo modo non habitat deus in celis, sed secundo et tertio modo. Metaphorice loquendo sic dicimus deus habitare in uno loco secundum quod ipso dicimus quod ille locus magis sibi placet et ideo illum magis decorat, propter quod est melius aliorum bene ordinatum videmus et placitum eius habitaculum dicitur videamus. Sic deus dicitur habitare in celis quia illi plus placent sibi et plus illos quam alios sua gratia ornat. Ad tertium dico quod deus non mutatur sed res que accipit esse ubi deus prius erat et desinit esse, deus tamen manet. Exemplum in sole radios mittente modo certo: qui si mittitur in visum recipitur et redditur illuminantibus, videt cecus non sol in aliquo mutatur, et si tamen sit cecus sol non mutatur, ergo patet. Consequenter queritur an deus possit dici localis. Quod sic videtur, quia quod est in uno loco ut corpus dicitur per se locale. Ergo cum deus sit in omni loco dicitur per se localis multo fortius. Item quod est in tempore est temporale, ergo quod est in loco est locale; deus est in loco, ergo etc. Respondeo: accidens non denominat subiectum in quo est; locus autem accidens extrinsecum, quod non potest esse in deo nec in aliquo spiritu ut in subiecto, ergo etc.

Item deus non est totus in toto loco et totus in puncto loci, sed a puncto non dicitur particularis, ergo etc. Respondeo secundum Anselmum Monologion 23: non est localis nec quod servet leges loci que sunt localem continere, mensurare, salvare, terminare, quia omnia deus a loco non suscipit. Sed quod eius loco deus habitavit et vere in loco est per presentiam. Sed non est localis quia habeat esse in loco continentiam et commensurationem, salvationem et terminationem. Sicut nec est temporalis quia habet dies dei variationem, et tamen in omni tempore per essentiam. Ad primum dico quod bene concluderent si deus esset in uno loco sicut corpus est in uno loco. Nunc autem non est sic, quia corpus est in uno loco circumscriptive et ideo localiter. Deus autem est in omni loco presentialiter non circumscriptive et ideo non localiter. Deus autem est in omni loco presentialiter non circumscriptive et ideo non localiter. Ad secundum quod secundum illam suppositionem quod non omne quod est in tempore est temporale, sed tantum quod in parte est ut in parte mensurata, et similiter quod est in loco in parte mensurata. Sic autem non est deus in tempore nec in loco mensura. Unde nec in loco nec in tempore dicitur, ut in tempore principium et finem, in tempore prius et posterius, longum vel brevius temporis, ut motus ut mensuratum a tempore; et ideo solus motus de hiis dicitur temporalis; non dicitur quod non sunt in tempore ut in mensura propria.

Circa quartam queritur an deus sit extra omnem locum. Quod sic, Gregorius super Ezechielem I parte homilia: deus est omnibus superior regendo, inferior portando, interior replendo, exterior continendo. Item deus continet rem extra eius. Sed celum ultimum res est, ergo est continet eius extra, ergo est extra ultimum celum, ergo et extra omnem locum, quia illud est locus ultimus. Contra extra ultimum celum nichil est, ergo si est extra ultimum celum vel est nichil vel est in nichilo, quorum utrumque falsum est. Item ante esse omnem locum continendo aut non continendo. Si primo modo, ergo deus est corpus; si secundo, ergo deus locum non continet, quia quod non tangit non agit, ut habetur 16 de animalibus. Respondeo: sic potest considerari per habitum in esse locum esse per esse in loco, esse autem in loco dicitur scilicet in loco situari, diffiniri, circumscribi, coexistentia eius quod est in loco et loci. Quo ad primum deus non est extra omnem locum, quia tunc deus non haberet situm extra omnem locum et esset locus extra omnem locum, quod impossibile est. Quo ad secundum et tertium extra est omnem locum quia nullo loco diffinitur vel circumscribitur, quia non est infinitus et immensus, eminentior omnibus. Quo ad quartum non est extra omnem locum, sed in omni loco et omni loco coexistente omni loco. Ad primum quod extra celum nichil est, et ideo quod non est extra ultimum celum quia nullus sit ubi in nullo ubi, vel in loco extra illud celum, sed quia nec illo loco nec alio diffinitur nec circumscribitur nec includitur. Ad aliud dico quod extra et intra omnem locum est continendo situaliter non continentia.

Circa decimam particulam primo queritur an angelus sit in loco. Quod sic, Damascenus libro 2 capitulo 18 dicit quod angelus loco circumscribitur, sed hoc est proprie esse in loco, ergo etc. Item est philosophorum communis quod est aliquid est alicubi est, et quod nusquam est non est. Sed angelus est aliquid, ergo alicubi est, ergo etc. Item eodem libro 4 Physicorum quod locus est ultimum continentis immobile. Sed ultimum corporum omnium est celum, ergo oportet quod omnes angeli contineantur per celum vel saltem omnes angeli sunt in loco quod est celum ultimum. Contra Boethius de ebdomadibus: communis animi conceptio est incorporalia in loco non esse. Sed angelus est huiusmodi, ergo non est in loco. Item Damascenus libro 1 capitulo 13 dicit quod angelus est in loco quod ad locum intelligibilem. Sed hoc non est esse in loco, quia intellectus meus adest intelligibili; angelus vero beatus non tamen est in eo ut in loco, ergo etc. Item quod secundum ordinem nature precedit omnem locum non est in loco; sed natura angelica cum sit prima nec spiritualis est huiusmodi, ergo etc. Respondeo: esse in loco est tripliciter scilicet vel sua dimensione vel sua diffinicione vel sua presentia. Primo modo est corpus solum in loco; secundo angelus, quia secundum Damascenum cum est in celo non est in terra; et tertio modo deus est in loco. Et nota quod id quod primo modo est in loco dependet a loco quo ad esse et operari et locus ab eo, quia ut probatur 4 Physicorum non est locus sine corpore nec corpus sine loco. Quod vero secundo modo est in loco ut angelus quo ad esse nec per naturalem eius operationem quod est contemplari deum non dependet a loco nec locus ab eo; tamen angelus quoniam ad ordinem sue creationis et voluntatis sue conditoris quodammodo dependet a loco ut patet, quia ex quo cum deus in mundo sensibilia posuit et condidit, oportet per esse ne operari et in loco. Sed tamen voluisset cum condidisset in mundo intelligibili posset esse et operari non in loco extra hoc celum, eo quod nichil quod spiritualiter est a loco dependet. Locus tamen quodammodo ab angelo dependet, eo quod ex eius presentia magnam nobilitatem recipit. Quod autem tertio modo est in loco videlicet deus nullo modo dependet a loco, sed locus ab eo. Exemplum huius est prout loquimur de re in homine cuius corpus est in loco diffinitive, anima vero in toto corpore diffinitive et hoc esse magis vero sicut in corpore est, ut in loco et non vero ut per totum suum perfectum in qualibet parte tamen esse est tota sua presentia. Ad primum dico quod Damascenus vocat circumscribi diffiniri vero et virtute. Dicit quod angelus non circumscribitur loco, alia duo concedo, quod procedunt de modo essendi in loco diffinitive. Ad primum in contrarium dico quod incorporalia non sunt in loco dimensive et sic loquitur Boethius. Ad secundum dico quod angelus dicitur esse in loco intelligibili quia non est in loco situali et sensibili, sed in loco esse diffinitive intellectu causa, ut est similitudo de intellectu nostro quia est intellectus angelicus non est in eo, sed similitudo angelice est apud ipsum.

Consequenter queritur an angelus possit esse in pluribus locis simul. Quod non dicitur omne sit. Item quod ratione posset esse in pluribus et in omnibus, sed non potest esse in omnibus quia hoc est dei proprium, ergo etc. Item si unus posset esse in pluribus, non oporteret plures mitti ad nos sed plures mitterentur per unum ad Hebreos 1: omnes sunt administratorii spiritus, ergo etc. Contra Ambrosius super primum Luce 1: apparuit ei angelus domini stans a dextris altaris, dicitur quod sic non appareat, per solo est secundum angelus quod apparuit ibi fuit. Sed angelus apparuit fuit in celo, quia intellexit de celo ut habetur, ergo simul fuit ibi et in celo. Item Damascenus libro 1 capitulo 18: angelus ibi est ubi operatur. Sed operatur in pluribus locis ut patet in eo qui subvertit Sodomam et Gomorram. Item que non distant simul sunt. Sed angelus qui est in Anglia et qui in Francia non distant, ergo simul sunt; et tamen corpus est in duobus locis plurimis mutatur quod dimensione distant. Sed angelus non distat ab angelo dimensione, eo quod sit expers omni dimensione carentis, ergo etc. Respondeo: dispositionem in angelo dicit hoc triplex: esse, virtus, et operatio. Dico ergo quod sic esse habet ab alio quod sit in loco diffinitive, et ab alio quod sit in tanto loco, et ab alio quod sit in isto loco. Nam primum habet a sua creatione, secundum habet ab eo quod est quantitatis tante, ut 6 pedum vel 7, vel habet hoc tertium habet a motore voluntatis, ut pondere moveatur ad hunc locum et maneat in eodem. Sic angelus tantum esse sine quod finitus est habet esse in loco aliquo diffinitive, sed ex quod habet suam que est quantitas et virtualis extra maiorem vel minorem potest esse in maiori vel minori loco per propria sua virtute non occupando sed diffiniendo. Sic corpus per quantitatem maiorem vel minorem dimensione. Per operationem vero quam ubi extra est in isto vel in illo loco quia vocatur in eo operatur concordat et est ibi ubi vult et ideo ubi est ibi operatur quod voluntate operatur. Sic ergo patet quod non potest esse in pluribus locis per

quamvis et idem nec esse in maiori loco nec in minori secundum quod voluerit secundum exigentiam virtutis sue non tamen potest esse in maiori in infinitum virtuti sue. Ad quintum dicendum quod persona est quia non apparet non quia in duobus locis sit. Sed quia celerrime hinc apparet vel prius non apparuit. Similiter et sic intellige quod dicit Damascenus quod deus est ubique per suam essentiam angelus propter sue nature velocitatem vel dicendum quod hoc non apparet assumpto corpore sensibili persona tamen est intelligibilis. Ad sextum dico quod non oportet in pluribus locis inveniri. Sed motu ut in motu una domus subvertitur Damascenus et quia in imperceptibili tempore transit de loco ad locum potuit citissime de Sodoma ad Gomorram transire ut sic videretur utriusque subversio si in eodem tempore cum tamen una inchoaret prius alia imperceptibiliter vel dicendum quod subversio ista potuit fieri per duos vel plures. Sed alii uni attribuitur quia forte unus preerat aliis sic habetur in Damasceno. Ad septimum dico quod angelus non distat ab angelo dimensionaliter Sed habet actualiter vel dicendum quod non distant dimensione propria quam non est in eis. Sed que est in locis in quibus sunt diffinitive.

dimensionaliter

Circa quartum an duo angeli possint esse in eodem loco et videtur quod sic. Plus distat angelus a corpore quam angelus ab angelo. Sed angelus potest esse cum corpore in eodem loco ergo etc. Contra duo corpora non possunt esse in eodem loco quia replent locum. Sed angeli non replent cum sint spiritus ergo etc. Item angelus potest esse in corpore animato et in qualibet eius parte. Sed anima est in qualibet parte corporis tota ergo angelus est in anima et in eadem parte corporis cum ea ergo et in eodem loco. Sed quacumque ratione potest esse cum anima in eodem loco et cum angelo cum ambo sint spiritus. Item corpus glorificatum potest esse cum non glorificato in eodem loco ergo et bonus angelus cum malo. Contra duo corpora non possunt esse in eodem loco circumscriptive ergo nec duo angeli in eodem loco diffinitive. Item Augustinus de fide ad Petrum 16: unusquisque singulis angelus in illis creaturis quo ad se invicem distinguuntur quia ubi corpus in dicto est. Primo locus angeli dicitur duplex scilicet proprius et medius locus angeli medius deus est etc. scilicet deus affectio nature sue proprius est deus ideo dicitur locus angeli tamquam omnia feruntur naturaliter ad locum suum ut dicit philosophus ut dicitur 4 physicorum omnia [illegible] affectu ponderis sui in deum deferuntur et in eo quiescunt quod proprie verum est de angelo et ideo est in eo quasi in loco ad quem fertur et quiescit cum quia est in eo

ut in loco conservante quia undecumque sunt dicuntur conservat et continet et sic dicitur [illegible] quia quocumque angeli currunt intra deum currunt affectio magis quia sic in loco est delectatio et motus in angeli in affectionibus moventur et delectantur. Unde 18 moralium 16 dicit quod locus personarum est temporalis vite delectatio et eo locus bonorum est in deo delectatio eterna et patet quia sic locus dicitur esse ultimum corporis ambientis secundum philosophum. Item in spiritualibus illud esse eorum quo distinguuntur ad invicem et quo continentur in proprio esse nature sue dicitur locus proprius. locus dicitur duplex scilicet communis et proprius communis ut celum empireum vel aliquis alius proprius ut locus in quo est diffinitive primo et secundo modo sunt plures in eodem loco Sed secundo et tertio non quia una affectio unio nec unus potest esse duorum unio simul. Nunc quarto modo non possunt esse plures in eodem loco quod patet tamen ratione sue virtutis quia operatur angelice sic magis quod si duo essent in eodem loco proprio esset sua unius in sua alterius quod esse non potest quia tunc non esset distinctio nec distinctio ad invicem immo duo essent unum secundum naturam et virtutes patet quod angelus accipit locum corporalem ad extendendum virtutem aliquam virtute ad quam extendendam sufficiens est alioquin. Sed acceptando errat et ideo alium vel esse angelum esse superfluum et ideo quasi impossibile quia sicut in naturis non potest esse superfluum secundum philosophum [illegible] in spiritibus videtur patet etiam idem ratione sue operationis angelus enim est in loco tactu virtutis sue ad operandum in loco sufficientis. videmus autem quod due cause complete et sufficientes non possunt esse cause immediate respectu eiusdem una est enim forma unius rei completa et immediata unde efficiens unius finis immediate unde quod in contactu naturalis sunt plures efficientes contactu hoc est quod ullus eorum est in parte sufficiens in per se tamen ergo angelus sit sufficiens ad operationem quam accipit in loco faciendam propter est causa et una et immediata illius et ideo non est in eodem loco cum eo alius angelus respectu eiusdem operationis faciende nec respectu alterius quia tunc esset confusio in eorum operatione. Ad primum dico quod non valet distinctio. Sed generaliter et proportionaliter vel ordinatur primo modo plus distant [illegible] et forma et corpus et angelus quam forma et forma et angelus et angelus. Secundo modo non quia non ordinatur ad formam ut unum fiat de eis non forma ad formam in corpus. Sed non fiat unum naturaliter cum angelo tamen est quasi possibile respectu angeli et penetrabile ab eo et angelus quia spiritus est et liberatur

accipiendo

unius

et penetrativus illius ut possint esse ambo in uno loco. angelus autem respectu angeli non est quasi passibilis nec alterius penetrativus sic nec forma ad formam. Ad 2 dicendum quod alia causa est in spiritibus alia in corporibus corporibus in corporibus autem est causa corporum generalitas et localis plexio. in angelis autem illius eorum distinctio secundum Augustinum. Ad 3 dicunt quidam quod angelus et anima possunt in eadem parte corporis esse. Sed ex hoc non sequitur quod sint in eodem loco quia anima est in ut perfectio ipsius tabulis angelus ut in loco. Sed contra si illa corporis est in uno loco. anima et angelus sunt in eadem parte ergo sunt in eodem loco. Item anima est in parte et angelus in toto ergo angelus illabitur anime quod est contra Augustinum dicentem quod solus deus illabitur menti. Ideo alii dicunt quod angelus non penetrat corpus animatum. Sed ex aliis et sic legitur in [illegible] Sed et legitur Zacharie angelus qui loquebatur in me et in Evangelio demones exibant a corporibus obsessis. Ideo dicunt alii melius quod in corpore sunt per proprios sensus et humores non vivificatos in quibus est angelus agens in corpore et sic est angelus in eodem loco cum corpore non proprio nec in eadem parte quam anima vivificat. Ad 4 dico quod non est simile quia corpus glorificatum eo quod spirituale est deo subiectum habet virtutem penetrativam respectu corporis non glorificati ratione glorificationis et passibilis quod sunt in illo non ratione peccati. demon autem respectu boni angeli non habet glorificationem et passibilis Sed habet peccatum et penam quam non habet bonus.

totum

Circa sextum principale queritur an angelus moveatur in loco localiter et videtur quod non quia secundum philosophum dicitur omne quod movetur partim est in termino a quo et partim in termino ad quem. Sed spiritualis non potest esse huiusmodi ergo etc. Item 3 physicorum motus est actus in imperfecti. Sed angelus est perfectus ergo non habet motum. Item Augustinus ad Orosium deus movet spiritum per tempora non per loca et de fide ad Petrum spiritus moventur non loco Sed affectione. Contra angelus dicitur descendere et ascendere relatio Sed de celo descendere et ad sepulchrum accedere dicitur motum per locum. Item passio que convenit pluribus inest pluribus ratione eius per causam communem Sed esse diffinitive in loco est commune homini et angelo ergo et ratione. Sed corpus non potest esse in alio loco diffinitive quam prius fuit nisi per motum ad ipsum ergo et angelus similiter. Primo in angelis triplex invenitur motus scilicet motus cognitivus respectu superiorum a quibus est motus ad perfectionem illuminationis et perfectionem spiritualium et de hoc pluries

agit Dionysius in angelica ierarchia. Secundus motus est respectu equalium ut motus temporalium affectionum quia eo quod videntur homines proficere quasi equales reputantur gaudent et congaudent bonum malum vero dolent et de hoc magis agitur angelus ... Tertius inferiorum quod est motus localium mutationum quod est eis necessarius ad ministerium eorum implendum et hic sicut assumpto corpore ut fecit Raphael in Tobia et Gabriel sicut habetur in Luca sine non assumpto corpore ut habetur quod pluries in Daniele Sed ultimo modo potest eorum motus esse continuus vel non continuus prout volunt. Nam si angelus est in loco quantitatis palmi in quo existunt plures operationes et tantum virtutis sue volens operari quod in proximo palmo primo dimittet primam partem primi palmi incipit operari in prima parte alterius et prius dimissa prima primi palmi operari in secunda et sic ulterius et quod non intelligatur continuatio in esse angeli quia simplex est et tota in qualibet parte palmi. Sed est continuatio in loco et in operatione respectu loci potest et non continue. Sed subito secundo modo de palmo in palmum similiter multum sicut fit transitio in duabus mutationibus sine medio et sic transit intellectus vel imaginatio a specie Anglie ad speciem Francie vel cogitando de medio inter Angliam et Franciam vel cogitando sic multum. Ad primum in contrarium dicendum quod duplex est impossibile scilicet corporale et spirituale. primum est situale in loco et simplex tamen in esse quia in actuali virtute et ideo omnino est spirituale mobile. spirituale autem est ut angelus non est in loco ut situale quamvis et simplex habeat esse habet tamen virtutem multiplicem et operationem in loco exercitam quia ergo non habet immobilem situm per transitum de loco ad locum et quia habet esse simplex potest se subito transferre et quia habet multiplicem operationem potest se transferre continuo de primo loco physico non de secundo. Ad secundum dicendum quod duplex est motus. unus qui est ad perfectionem acquirendam ut alicuius exeuntis in potentia alius ad perfectionem aliis dandam et hic est exeuntis in actu et hic ultimus est motus angeli de primo loco physico. Ad 3 dico quod moveri in loco potest intelligi vel in quod motor continuetur loco vel in quod motor continuetur loco vel quod actio continuetur in loco vel quod sic transeat de uno loco ad alium primo modo loquitur Augustinus et sic non movetur angelus Sed secundo et tertio.

in

et

Circa septimum queritur an in deo sit cognitio futurorum quod videtur Ecclesiastici 23: domino autem antequam crearentur omnia sunt cognita. Item omnis potentia

D. xxxviii

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss

T. Fl.

ul' aptitudo ponit nec actum in ao s' cor respondente p quē possit ipa po deduci ad actum. alioqu frustra eēt q nl' educe se ipam de po ad actum. Sz ab eterno scibile fuit futurum in po. g in aliquo erat actus eius scie. Sz scire futurum e p'scire. g erat p'scia no in ao q in deo q no erat n deus g zc. ¶ It deus e agens a ppo. Sz agente a ppo nec e p'scire q facturus e. g cum deus omia fecit. omn hūit p'sciam aug' fec. ¶ 9. arguit sic cicero in li de diuinacoibz ut recitat aug' .li. de ciui. dei. 9. p'scia magis dei si e falli no p. Sz falli pt. g no e p'scio mutez. p'scit te lecturum cras. porro a q no legas fallit si a legas sū no potes legē. g deus pt falli. ¶ It arguit sic. p'scia e futurorum scia. Sz scia no e nisi p causas certas rez. g in futuris e certus ordo cāaz. Sz ubi e certus ordo cāaz ibi e necessitas. g in futuris e necessitas. Sz si e necess. iam cessant hūa no liberas exhortaciones. uitupacoes z leges statuta no cessante si g in deo no e p'scia. ¶ It argo no sic. qui p'scit mala z no impedit e iniqus ut ui' zqui scit meliora bona futura ad meliora no pmouz si pt e inuidus. Sz deus e ompt z tn no impedit mala omia nc pmouz omia meliora ad meliora. g sic p'sciuus hoc ipe e inuidus z iniqus g n e hoc p'sciuus. ¶ Cōo in deo ee p'sciam pz p ex pte in ma dine. ipe .n. ut futura ostendit ei recte sen. in li. de gentibz uibz. e q maius cogitari cogitare a maius si no eet p'scius futurorum z io ut deus sit deus oz ut sit futurorum p'scius. z h e q d' aug' 9 ciceronē .li. de ciuitate. 9. sic deus e futurorum p'scius. z io 9 fiteri deū z negare futurorum p'scium apertissima insania e. ¶ Ro h pz ex crimen eius in eo q cicero negans p'sciam futurorum tn ut idem d' q nl' fit p' cu' cā efficiens no p'cessit. deus aūt e cā uoluntaria efficiens omn. talis a no agit nisi p' habit aps se p'deas agendorum quibz p' deus p cogitat z agit q facturus e g zc. ¶ Ro h pz ex imp'fecte cognoscimus ne ri' futurorum quedam in futuroz p'cog'scimus tm suspicacoe ut fta uoluntaria hoim futura. qdam p 9iectura z expiencia ut pluuia futura z uentu quedam

a' p'cog'scimus p aliquem certitudine ut eclipsim sol' z lune. hus a' omibz e ipsa nra p'cog'nicio q errare nos 9tc ul' deficere omne a' imp'fcm ut h z de 9 d. 9sol. p'supponit ad pfcm p' cu' d' imp'fcm sic p'uacio p'supponit hitum. g oz in aliquo ut no ee p'supponere p'cog'nicionē omn. h a no pt ee n deus qui e solus an omia. ¶ Ad pm dico q deus no pt falli. q si ponis q alr fit ciam ponis q h p'sciuit. z si tu dicis q tu no facis. z potes alr facere. tn posse alr facere no 9cludit deum posse falli. Sz deum posse p'scire z p'scire q tu potes alr facere. ¶ Ad 2. r'ndet aug' .li. de ciui. 8. q d' p'scit omia. Sz eo mo q fiunt q ea in q fiunt in nec p'sciuit ea futura nec. z q fiunt 9tingnt 9tingnt p'sciuit ea futura. ¶ Ad illud uo q obic q scia e p causas certas ul' 9tingens ul' 9tinuacōis successiue rerum e z e p certas causas q e in dina mente q nulla ponit nccitatem ab'ta in rebz. nec tollit uo libertate z io nec legum statuta z hu'. ¶ Ad 3. dico q argumentum hu' pcedit de hoie qui no pt de malis maius bonum elicere nec meliora bo optimo ordine collocare. no de deo qui ut d' aug' de omi malo q pmittit mai' bonum elicit z q sunt meliora f se optio fac ee in ordine. exm de colore nigro qui p se no fac p'lchrum. e alus tn ordinatur reddit hoiem p'lciorem.

Cōo quer an p'scia in d' sit eterna ul' dicat de deo ab eterno q sic gg° .10. mor. 39. p'scire d' qui uniqz anteq' ueniat uidet z id q futurum e anteq' p'sens fiat p'uidet. Sz deus ea q fca sunt p'ur ab eterno p'uidet g zc. ¶ It p'scia in deo no e ab eterno. g acessit ei ex tempe. Sz omis tal' mutacōe deum a' n mutat sic g no acessit ei ex tempe g zc. ¶ Ēn gg° .19. mor. 19. quo deus e p'scia d' nulla n futura p'sciam z eum q' cm deo nl' futurum e an cu' oclos p'teita nulla sunt p'sens no transeunt futura no ueniunt q ipe q nob fiunt z est in eius se p'spectu p'io e q p'sens e scire d' po' q' p'scire. ¶ It ante de

cam d' al' .n. p'scia dei no pt d' p'scia .eu .n. omia q sunt ei p'sens no p'sciam hz futurorum. Sz sciam p'sencium. Sz q deo ab eterno 9ue 9c ipa pte. p'scia aut no 9c ei pte g nc ab eterno g zc. ¶ It h .u. .l. p'te .1a. e. n p'us p'sciuit aliquid q futurum erat. Sz futurum e p tempus. g ab eterno no ex pte d' de d' p'scia. ¶ R° f ancelmo in gg z aus q d' nl' uidet n in se. In se a' omia sunt p'sens. g nulla futura q'm e de se q'm e de se no hz p'sciam. Sz sciam q multa futura sunt z se r' 9 ciatiue 9one 9ciatiue p p'm fuit p'd p'scius no 9one sui. Vn gg .9. so lucet d' .10. mor. 39. q deus ea q nob futura sunt uidet q tn in se p'sto sunt. p'scius d' q' me nesquit futurus p'uideat q p'sens uideat nā z q sunt ab eterno eius no io uident q sunt. Sz io sunt q uidet pt tn d' q de p'sens possum loqui q'm ad me'n eii s' a q deus no uit z p q cog' sit ut sunt p deo omi z ipe ul' q'm ad eternu eii q p i futur eē nō in p'ss 9ue p'cog'nouit z ee h p. potest 9notare ul' ancessone eternitatis r' rei tempal' ul' ancessom temporis r' alicuius rei tempalis p'mo mo in deo no e p'scia. Sz tn scia eo q scia e p'sencium p'scia futurorum. deo a' mo ut omia sunt p'sens nulla futura. fo in d' de deo p'scia z ab eterno q quicq' de in eo e eternitatis ancedit temporalia ut d' aug' .xi. 9f'. 3° mo d' deus p'scius ex tempe n tn ad ei pcedit acced' ex tempe f rem. Sz nobis ipa an accedit d' f rem. sic ee deus ...zc. .... ut p'mo mo lo h hug. p° mo pcedunt auctoritates g gg z aus ad eadē rem Sz 3o mo auctoritas gg z rōes ad rem ...

Cōo quer an p'scia dei causet a rebus q no ul' q p'us no causat a posteriori. Sz eq' Sz p'scia pr e rebus p'scitis g zc. ¶ It. p'sci sigt p'sciam eē diuina scie scia z 9notat rem aliquam r' significacōi scientia. ac g res e cā p'scie io ne eterne dine ac rone 9notati n pmo mo q tunc temp'aie eet cā eterni. nc so m

q tunc idem eet cā sui ipius. ¶ 9. ab eterno deus p'sciuit iudam peccaturum aut g p'scia dei fuit cā pcci aut eo. no p'mo mo q deus n e cā mali ullo mo g pcam inde fuit cā diuine p'scie. ¶ It. r' e causa q° posito ponit aliud. z q destructo destruitur. Sz posita re tempali quicumq'z po q deus hanc ee p'sciuit z ipa no eētice temporis p'scia ... illius g zc. ¶ R° p'scia dic diuina sciam z e h ipius r' rei tempal' ancessorem q ancesso pt intelligi .s. ul' 9one cendi ul' f 9om inclindi insendi ul' f 9om loquendi. p'mo mo z so res ecia no est causam diuine p'scie q sic d' quid eternum eius cā ee no pt quid temptale. h 2° mo q' temptale pt ee cā p'scie insendi .s. q seq' n res tempal' e. g deus eam futuram p'sciuit. lo d' z cā ee pt. q si res tempal' nulla ab eterno futura fuissz no notare eius cog'nico p'scia. Sz tn scia si tn eet aut sic notarz ul' sic. ¶ Ad p'mum 1 9rium d' d' q p'scia alii notat simpe noticiaz z sic nullius e causa. z sic deus malū q p'uidz no causat. alii notat sciam bnplaciti .i. sciam uo ̃te inclinatiuā z sic e cā bonitatis do g q nc pcam inde e cā dine p'scie is co° q illa 3 omis scia e cā ul' cāta intelli de scia q e r' boni tantū ul' do q dei p'scia e cā mali scidi no fadi ul' effidi .i. e cā sciens no efficiens. ¶ Ad 3m dico q 9cludit de causa 9ndi no eendi.

Uarto quer an dei p'scia imponat necitem rebus. q sic pbat aus de 9cordia p'scie z li. ar. p°. sic quicq' deus p'sciuit necco eueniet alioqn falleret dei p'scia. Sz de' cuncta q eueniunt p'sciuit. g cuncta q eueniunt necco fiunt. ¶ It p'scia e cā rez sic scia. aut g e cā mutabilis aut immutabilis. no mutabilis q e sic id q dei scia tunc eēn eet mutabilis immutabilis. Sz cā immutabil' pducit effectus immutabiles z necco g zc. ¶ It omne q mo fit ab eterno e p'scitum. Sz q ab eterno e necm e. g quicq' mo fit necco fit. ¶ 9. aug' arguit sic .z. d' li° ar°. sic se hz memoria ad p'teita z p'scia ad futura. Sz memoria no cog' p'teita ee p'scia. g nc p'scia cog' futura ee futura. ¶ It arguit f aus

li. de. c. p. et li. a. sic deus praescivit res futuras
et providit modum quo erant future quia ipse dedit
eis tamen esse quo modo essendi. Sed nos videmus aliqua
evenire necessario aliqua contingenter. ergo deus huiusmodi modum eas
eventuras providit. ergo ad hoc quod non fallatur praescientia oportet
aliqua evenire contingenter. ergo praescientia non ponit omnem
necessitatem sed magis contingentiam. Item philosophus in
de generatione quod nihil omne futurum dicitur esse nisi probabiliter
non sufficit idest non fit et cum constat quod praescientia dei est de
illo ergo praescientia non ponit aliquam in re necessitatem.
Respondeo. Augustinus in predicto libro quod duplex est necessitas
antecedens et consequens. Sed praescientia non facit antecedentem necessitatem sed
sed bene consequentem. deus enim necessario ut causa antecedens omnia
eventura providit cum hoc non facit omnia necessario evenire.
quia cum non habeant res quod deus non dedit. ipse sic de-
dit eventum. dedit autem quibusdam evenire necessario
quibusdam contingenter. ipse enim est causa voluntaria et operatur
et ideo dedit quomodo voluit. Sed necessitate consequentie omnia eveniunt
necessario. idest si deus praescivit sic futurum ergo sic
eveniet vel praescivit non futurum. ergo non eveniet.
Sed haec consequentia non ponit in re necessitatem sed contingentiam.
quia ipse providit multa contingenter futura. et ideo necessario
eveniunt contingenter non de necessitate. Simile dicit boethius in
de consolatione quod duplex est necessitas. scilicet absoluta et conditionata. primo modo
praescientia non ponit necessitatem in rebus. Sed secundo modo provi-
dit ergo eveniet cum eo modo quo providit. simile est
necesse si ambulat. Sed hoc est duplex. vel quia aliquis est volens
et tamen haec necessitas non ponit necessitatem absolutam nec in na-
tura. quia quaelibet illarum absolute est falsa. in secundo necessitas
conditionata non ponit in re necessitatem absolutam. Sed potius
absolute contingentiam ut supra visum est. Magister vero
dicit quod duplex est necessitas compositionis et divisionis. prima non
ponit praescientia sed secunda. Ad primum in oppositum respondetur
dicendum quod deus non solum cuncta providit. Sed etiam modo
quo futura erant praescivit et eis dedit. dedit autem
quibusdam evenire necessario quibusdam contingenter et sic
futura esse praescivit et sic et eveniunt. Ad secundum dicendum
quod deus est causa immutabilis non naturalis sed voluntaria et operatur et ideo
non semper effectus suos esse necessarios sed liberos. Sed tales
quales ipse voluit bonum et conveniens. celeste quod sub immutabili
est immutabile et in inferioribus mutabile est causa mutabilium
ut patet in huiusmodi inferioribus. Ad 3. dicendum quod quicquid
ab eterno est in deo est necessarium non in ipso sed in se. res
temporales ab eterno sunt in deo vita non cum quibus est ...

... in re. vel quod in deo est eternum ut in suo esse et
necessarium est in [illegible] suo temporale et contingens. quia ab
eterno praevisum et ordinatum est ut sit contingens
in tempore.

Utrum queritur an praescientia sit contingentium. quod
non videtur. quia praescientia est scientia. scientia autem ut
habetur 6. ethicorum non est nisi eius quod est necessarium. ergo nec praescientia est
contingentium. Item ergo quale est medium talis est conclusio.
quia ad medium probabile sequitur conclusio probabilis. ad medium
necessarium conclusio necessaria. Sed omnia que deus novit per medium
infallibile et necessarium scilicet per se ipsum novit vel providet
que sunt in ipso. ergo quicquid novit est necessarium non contin-
gens. Respondeo. vel est mixtum necessarium et non contingens
quod variatur nature cognitionum et affectionum et
cum habeo probat hic ergo etc. Item deus praescivit
peccatum que sunt contingentia. quia si essent necessaria non
essent peccata ergo etc. Respondeo de praescientia contingentium
contingit loqui dupliciter scilicet vel in comparatione ad scitum extrinsecum
vel ad modum sciendi intrinsecum. primo modo dei praescientia est
contingentium. secundo modo non. quia deus novit contingentia
extrinseca per se ipsum. vel providet que sunt in se ipso
que sunt medium cognitionis infallibile et immutabile. et ideo
quo ad hoc necessarium est. et in sole que est causa necessaria gene-
rantie ... et si sol cognosceret per se ipsum necessarium
causam cognosceret contingentem sed sciet ergo per omnium
in una. que per scientiam est aliquem. actus cognoscit necessario
ut actiones illius determinatas. sic cognoscit deus per se
ipsum medium necessarium cognoscit contingentia. Ad primum
dicendum quod in contingentibus sunt duo scilicet contingentia va-
rietatis et contingentie necessitas. primo modo de hiis non est
scientia. potest tamen de hiis sic esse dei praescientia que et omnia
praevia praescivit. secundo modo potest de contingentibus esse
et scientia humana. quia cause sunt cause contingentes in
esse. Ad secundum dicendum quod duplex est medium. scilicet conclusionis et scien-
tis simul et effectus. de primo verum est quale est medium talis conclusio per
se ipsum. quia medium syllogismi per suos terminos movet ad conclusionem.
de secundo non est verum quia per bonum potest malum sciri et
sic et sic in proposito. deus per ideas eternas et necessarias scit
et facit res contingentes. vel dicendum quod illud verum est de medio
accepto a rebus quale est apud nos in scientia. non de medio
quod est causa rei quod non accipitur a re. Sed dat et tale est medium
divinum quod non accipitur. Sed dat et dat voluntarie et
non naturali necessitate et sic dat et cognoscit.

Sexto queritur an praescientia contingentium habeat
esse necessarium quod sic videtur. quia omne eternum habet esse necessarium. Sed
praescientia contingentium est eterna ergo etc. Item omne
verum de preterito est necessarium. Sed deus praescivisse contin-
gentia est preteritum quia ab eterno praescivit ergo aliquid etc.
Contra. antecedens necessarium ponit consequens necessarium. Sed praescientia est
antecedens contingentium. ergo si praescientia habet esse necessarium et contingen-
tia habent esse necessarium quod falsum est. Item omnis
actus cuius obiectum non potest esse et tamen potest non esse. Sed
contingentia que sunt obiectum actus praescientie possunt non
esse ergo et praescientia potest non esse. Sed quod potest non esse non
habet esse necessarium. ergo praescientia contingentium non habet esse necessarium.
Respondeo dicunt aliqui quod licet sit complexiva per aliquam
partem falsa. habet simpliciter dici falsa. Similiter praescientia contingentium
habet simpliciter dici habere esse contingens non necessarium. Sed praescientia
secundum se habet esse necessarium. Ad primum dicendum quod
verum est de eo quod simpliciter habet esse eternum qualia non sunt
contingentia. quia ut sunt in deo causa prima solum habent
esse eternum non secundum se nec in proprio genere nec in sua causa
proxima. Ad secundum dicendum quod illa ratio tenet in pure pre-
terito non in eo quod includit futurum quale est praeteritum
de praescientione eterna eternum vero includit et excedit
et stat cum omni differentia temporis. aliter potest dici quod cum dico
praescientia rei contingentis. ibi duo scilicet res contingens
et praescibilem vel praescitam et ipsum praescire. quo
ad primum praescientia contingentium non habet esse necessarium. sic
nec res contingens. quo ad secundum habet esse necessarium. quia in
quod secundum se est contingens ut est a deo praescitum habet in hoc
respectu esse necessarium et non esse. quo ad praescientiam etiam est
quod habet esse necessarium. Ad primum in contrarium dicendum quod antecedens
non ponit consequens necessarium non voluntarium antecedens quale est
deus et eius praescientia. vel dicendum quod antecedens necessarium ponit
consequens necessarium quo ad consequentiam non quo ad esse absolutum ut
supra fuit expositum. Ad secundum verum est de actu
qui habet tamen obiectum extrinsecum ut gubernare et regere.
quia si non esset creatura gubernata non esset actus
dei qui qui est gubernare. Sed non est verum de actu
qui est obiectum infallibile et intrinsecum potest extrinsecum. deus
enim praescit contingentia extrinseca per medium quod est praeter
ea extrinseca quod et ideo est medium et obiectum et ideo et antequam e-
rat creatura fuit in deo actus praescientie sed non actus
gubernandi et donandi secundum Augustinum.

Iste queritur de duobus. primum est de immuta-
bilitate divine praescientie. secundum est de eius providen-
tia. Circa primum queritur an deus possit plura scire
quam scit. quod non videtur. quia que deus scit providet ...

potest scire ... illa ... habet providentiam. Sed non potest plures
ideas habere. quia sunt infinite et eterne secundum Augustinum ergo etc.
Item autem deus scit omne scibile aut non. si sic.
Sed non potest scire plura quam sunt scibilia. ergo non potest
plura scire. si non. ergo sua scientia non est infinita quia
est finita est nullo scibili continetur. Item si plura
scire quam scit. Sed auctus scientie augetur scientia. ergo sua
scientia potest augeri. ergo et potest mutari quod falsum est. ergo et
idem quod requiritur. quod est quod potest plura scire quam scit.
Contra deus potest facere quod non faciet. ergo potest scire
factum quod non scit cum sciat quodcumque potest. ergo plura
potest scire quam scit. Item non minoris virtutis est
cavere quam scire. Sed potest cavere plura quam cavet ergo etc.
Respondeo. dicendum quod triplex est scientia dei. est enim scientia in eo simplicis
noticie. cognoscit enim potentiam. et cognitionis approbationis
...p. quia habet bonum cognitorum et veritatem que est lux summa
que non potest occultari nec tenebre obscurari ab
ipsa. ideo de ratione noticie cognoscit omnia magna et
parva. scit mala et bona omnia et que sunt et que fuerunt
et que esse possunt et si non futura sunt. et ideo ma-
scientia non potest plura scire quam scit. Sed scit non ma-
la sed bona omnia que esse possunt quia idee infinite
sunt. et hac et non potest plura scire quia cognitio parata
non se extendit ad malum sed tantum ad bonum. et ita
licet numquam futura sint bona infinita. Sed tamen quia ipse
infinite cognoscit. tertia. cum scit bona que fuerunt
et sunt et erunt. quia potest sic ab eterno potuit
approbare et velle quod plura essent. constat ergo quod scientia
approbationis potest plura scire quam scit. Ad primum nec horum scibi-
lium sunt idee infinite numquam idee sunt. Sed
in quantum dicuntur esse sunt infinite sunt. Ad primum
in contrarium dicendum quod idea dicitur ratio est scilicet ad ideatum vel ideandum
vel ideabilia. primo et secundo modo potest deus habere
plures ideas in quantum sunt idee et sic non plura potest
scire. tertio non potest nec plura scire quia sunt infini-
te. Ad 2. dico quod duplex est scibile scilicet in actu et in
potentia. utroque modo deus scit scibile esse. primo tamen modo deus
potest plura scire non secundo. Ad 3. dicendum quod duplex est
scientia scilicet que est causa scibili et que est causata a scito scilicet scibili.
prima non mutatur nec augetur aucto sibi scibili.
secunda vero mutatur. prima est dei secunda est nostra. Unde secundum hac ar-
tifex. 3. ideas. 3. archas. quas ab archis non accepit
sed in se finit. faciat. 4. archas non mutatur scien-
tia ipsius faciat duas vel tres non augetur sua
scientia de archis. Sed arche plurificantur.

[Q]ueritur hic quarto an deus possit nescire quod
scit. Et quod sic videtur quia sol cras orietur
sed hoc futurum est. potest autem facere quod non orietur
quo facto nesciet quod orietur. ergo potest nescire quod scit.
Item quod potest non esse potest non sciri. quia sic unumquodque
se habet ad esse sicut ad veritatem et e converso sicut ad cognitionem ut
habetur in methaphysica. Sed contingentia possunt non esse. ergo possunt
non sciri a deo. Sed scit illa. ergo potest nescire que scit.
Contra. vi. ethicorum. habetur quod deus non potest factum facere non
esse factum id est preteritum non potest esse preteritum. ergo scitum
non potest facere non esse scitum. Sed heri se sciunt
lectum quod est preteritum et heri scitum. ergo non potest
facere quod hoc non sciatur. ergo etiam non potest nescire quod scit.
Item nescire est in aliquo deficere. deus autem in nullo
potest deficere. ergo nec potest aliquid nescire quod scit. Responsio.
dicendum quod hec. deus potest nescire quod scit. coniunctim
intellecta falsa est. Sed divisim vera. coniunctim. deus potest
et est. id est hec possunt stare quod deus aliquid sciat et ne-
sciat vel quod deus aliquid scit. id est potest nescire. di-
visim tamen est vera et est sensus. deus ab eterno potuit
nescire quod modo scit. quia ab eterno potuit potentia
facere vel ordinare id quod modo est non futurum. modo
futurum et non nesciret vel dicendum est aliter. secundum quod dicit deus
habet et Algazel .3. methaphysice quod potest dicere aliquid uno
et non est in ipso. Sed in quarto ut hoc potest vi[...] vel dicit
unio et est in eodem. Sed hoc potest esse dupliciter. quia vel intelli-
gitur compositio sic vult vel absolute. Si sub compositione sic vult.
tunc est quasi impossibile ut hoc possum currere. dum est si
volo. et deus potest mentiri dum est si vult et non
vult. ergo non potest absolute. ut deus vult causasse
mundum. dicendum ergo. an queritur utrum deus potest nescire
quod scit. dicendum quod hec. deus non potest nescire quod nunc scit.
primo modo est vera. de scientia applicativa. et est sensus
quod modo deus scit esse potest vel potuit non esse vel
deficere. et sic sequitur quod deus nesciret cum esse id est non
applicaret eam esse. Secundo modo et vera sub hoc sensu. deus
sic vult potest nescire quod scit. quia quod modo vult et
potest ab eterno si voluisset potuisset noluisse potuit
tunc facere si voluisset ab eterno quod non esset modo.
Tertio modo est falsa. sub hoc sensu. deus potest nesci-
re. scilicet modo quod sic modo prima duo concedo quia pro-
cedunt in sensu vero. Ad primum in contrarium dicendum quod
hoc deus sciunt se heri legisse. non est simpliciter de
preterito. immo includit ibi futurum quod deus potuit

facere non esse futurum si voluisset. et ideo potuit
nescire quod sciunt quantum ad hoc. non quantum ad preteritum.
Ad secundum dico quod scire dei est eternum sed scitum est
dupliciter. quia contingenter scitum quod potest non esse
scitum si deus voluisset. et ideo hoc scientia eius in
se non habet se aliter. scitum potest aliter se habere et
scientia ut respicit scitum. immo et scientia dei
ab eterno si voluisset ab eterno aliter se habuisset.
Ad tertium dico quod nescire potest esse dupliciter. vel
quia sit privatio vel habitus contrarii vel quia res potest
vel esse non habet. primum nescire ponit defectum in
deficientie nescientie et sic nescire non convenit deo.
Secundum nescire ponit defectum in re non in nesciente
ut patet in illo qui non accipit scientiam artis.
Sed cuius scientia dat rei esse qualis est divina scientia.

[Q]uinto queritur an scientia dei sit mutabilis. et quod sic
videtur. scientia dicitur relative ad scibile. Sed destruc-
to uno relativorum destruitur reliquum. ergo et uno
mutato mutatur reliquum. Sed scibile est mutabile. ergo
et dei scientia quantum ad id dicitur relative. Item deus scit
omnia per ideas. Sed idea que est in deo est mutabilis. ergo
et scientia dei. probatio minoris. idea est exemplar ad quod
respicit? ... idea in deo. ergo cum prius duorum ...
habet ideam in deo. tunc est prius ...
ad generationem tunc per plurimum ... est et vel ange-
lus idea ... corrumpitur. Sed quod angelus
mutatur. Contra. Augustinus .xv. de trinitate. scientia dei
est immobilis et immutabilis. Item si scientia dei
mutatur aut ergo ipse mutat ipsam aut alius non
ipsam quia in ethicis non potest esse sic optima nec
meliorari. et sic in infinitum. et non sunt duo in-
finita actu nec indeterminata. quia nec potest nec illud
quia omnes homines natura scire desiderant. primo methaphysice.
nullo forte ipse cuius scientia est sua essentia non ad
quia non est ab eo aliter scitum et contingenter. nec
potest mutari. et eternum. ergo nullo modo est mutabilis.
Responsio. scientia dei omnino est immutabilis. Sed tamen
... in comparatione ad ideam quam ...
quia in comparatione ad creaturam scitum. Primum patet quia
dei scientia est eius essentia que est immutabilis. alioquin esset
abire in infinitum. Sed nullam causam esset mutabilem
et esse mutabile oportet stare per ad immutabile
et inmutante ut ... est exemplum. Secundum patet
quia idea ... est eius essentia. tamen quia una idea in

mutabilis cognoscit contraria ut bonum et malum. cum
quia idea est eius idearum. et ideo non recipit mutationem
ab eo. Sed et e converso. tertium patet. quia hec scientia non accepta
a rebus scibilibus. et quantum ad esse et quantum ad dici dependeat
a scibili. scibile vero quantum ad dici tamen dependet a
scientia nostra et sola ut actu est scibile. propter quod mutata
scientia non mutatur scibile necessario. Sed e converso. sic e converso. quia
scientia dei sicut dicitur relative ad scibile. scibile vero dependet
creatum tam quantum ad dici quam quantum ad esse dependet a
dei scientia ut potentie eius sufficientia est. ideo mutato scibili
non mutatur scientia dei. exemplum est in illo qui sic facit per
ideas arche non accipit ab archis. Sed ille faciet
archas per illas. mutatis archis vel sic sic non
mutantur idee sue nec scientia que est per illas. et per hoc
patet responsio ad primum quia id dictum est quod dicitur relative tam
quantum ad dici quam quantum ad esse. Ad secundum dico quod prius ex-
cedente non esset idea. Sed prius accipit novum mo-
dum imitandi eam divina habet apud se omnem modum
imitationis per ideas a creaturis. exemplum est si anima que habet esse
unde secundum intellectus possit formare vel cre-
are domus ei esse. si postea per res perficeret ut videtur
non mutaretur idea rei in anima. Sed res ipsa quam alium
modum imitandi acciperet. qui modus corrumperetur
prius in anima erat.

[S]exto queritur an deus habeat scientiam non
entium quod non videtur quia verum et eius convertitur
non scitur quia a deo nisi verum. ergo non nisi entis. Item sci-
entia dei est per ideam. non entis autem non habet in deo ideam.
ergo non scitur a deo. Item scientia dei est causa scitorum.
Sed non est causa non entium. ergo et cetera. Contra. rom. iiii. vo-
cat ea que non sunt tamquam ea que sunt. non vocat
autem nisi sciat. ergo scit que non sunt. Item deus
habet scientiam omnium que potest. Sed ipse habet potentiam respectu non en-
tium. ergo et scientiam. Item ab eterno non sunt
res habuit tamen earum scientiam. alioquin non fecisset
eas in tempore. ergo et cetera. Responsio. scit tamen eas. Sed
aliter dicitur eas. quod modis. scilicet in potentia non in causa sua
materiali. in potentia causa activa. in potentia passiva. in
potentia quocumque modo cognoscitur. Sed scientia. non intellectiva vel
intellectiva unde sic habent esse in deus habet earum
cognitionem in potentia ea argumenta procedunt de non esse
simpliciter vel quod nullo modo habet esse. cum non eius in pro-
gressione hoc potest habere alios modos essendi et
sic eorum cognitionem non eius vero quod nullo modo pre-
dictorum modorum habet esse non scit deus. Argumenta

ad contrarium procedunt de eo quod aliquo modo habet esse.
[H]ic queritur primo de predestinatione. secundo de reprobatione. xl.
Circa primum queritur an predestinare conve-
niat deo. quod non videtur quia predestinatur ad aliquam per
predestinatur. Sed hoc non convenit deo. ergo nec predestinare. probatio
minoris. damascenus libro secundo. oportet scire quod deus omnia precogno-
scit non autem omnia predestinat. cognoscit enim que in nobis
sunt. Sed non predestinat. Item secundum Augustinum libro de pre-
destinatione sanctorum. predestinatio est in fine destinatio. Sed voluntas
humana est finis. secundum damascenum et hic liber quia potest velle
quecumque sine voluntate. ergo convenit libertati eius et sic
predestinare id est in fine destinare. Item si deus
predestinat hominem. aut hoc convenit bone vite aut
iustitie. non bone vite quia tunc omnes predestinarentur. et
omnes sunt iusti et hac iustitia indigerent. non
bone iustitie quia tunc nullum predestinaret quia nullus ab
eterno hoc dono fuit dignus. immo quibus eius esse
accepit fuit indignus. Contra. ro. viii. quos predesti-
navit hos et vocavit. Item libro de predestinatione
sanctorum. predestinatio magis est propositum miserendi. Sed miser-
eri precipue convenit deo cum sit eius proprium secundum tullium.
gregorius. deus misericors cuius proprium est misereri. ergo et prede-
stinare convenit deo precipue. Responsio. secundum Augustinum predestinatio
est alicuius in fine destinatio. dicitur autem est finis duplex. id est
unus non proportionatus. alius improportionatus. ut scilicet
adeptio eterne beatitudinis. ad primum operibus sufficit
homo per ea que deus ei per naturam dedit. ad secundum finem
optinendum non sufficit viribus nature sue et ideo deus
ut ad eum homo conscendere ... gratie non sufficiens esset ultimo
imo fine. Sed quia previdit quod multi adiutorium gratie
ad hoc accipere nollent. alii vero recipient ...
eam morte abicerent. et sic proprie vocat fine bea-
titudinis eius propositum non optinerent. decrevit deus
ab eterno preordinare ut aliquos dono eam efficacis
gratie adiuvaret ut hoc fine vellent fina-
liter optinere et optinerent. nec autem beatitudinis
suo principali fine frustrentur et sic ...
de predestinatione intelligitur necessario angelice. Ad primum
dicendum quod dicitur est predestinatio una est per adiutorium gratie ma-
nente libertate. alia est secundum necessitatem ... ad
... Ad secundum dicendum quod predestinare
vocatur liberum in fine per modum regenti non convenit
deo. Sed per modum dirigentis et adiuvantis. Ad tertium
dicendum quod predestinare convenit tam bone vite quam iustitie quod
est sue potentie vite. quia cum sit infinita decuit ...

eam infinitam creatura per se capere potuit ostendit.
sed quia in se absolute non sic capax infiniti infinite tamen
per se capere creatura vult eius fruitionem et societatem in
infinitum. ad quod de se et per se nec non potuit attingere
et ideo dedit suam gratiam ut eam salvet in tempore ab
aeterno praedestinatam et in tempore secundum beneplacitum ad
hoc perducit gratiae [illegible] iustitiae. tamen quia
condecet suam bonitatem, sed non exigit humanum meritum
ut potest. ad hoc est insufficiens vel inutile immo supra
naturam per se humanum intellectum illustrationem tamen quia
decuit eius iustitiam. sed nobis occultum. ad quartum quod reprobati
a gratia deficere et sua uti ut nollent liberari. vel
aut penam ad gloriam exigerent aeternam. in quibus pe
na aeterna dei manifestaret iustitiam. ex quibus pena et
esset praedestinatorum gloria et laus divina. sed primo praesidet
de summo bono. i. libro 21. esset magis secreta gloria
divina ipsi debita vivunt pena in ratione et ideo
quia in illis duobus ordo dei [illegible]. quod de contrariis ma
lis elicit contraria bona. ut quod iniusti sunt reprobis pe
na aeterna alius sit ex his maior gloria.

¶ Ad quartum quaeritur quid est praedestinatio et quod omni
ut libro de bono perseverantiae. c. 8. praede
stinatio nihil aliud est quam eius qui falli mutarique non
potest in praescientia sua opera sua futura dispositio. sed
dei dispositio est respectu omnium quae sunt. ¶ Item de fide ad Pe
trum praedestinatio est gratuitae donationis praeparatio. sed quaeque
habet creatura quodcumque est gratuite donatum et ab
aeterno praeparatum in dei praescientia ergo praedestinatio est de omni
creatura. ¶ Item Augustinus de perfectione iustitiae c. 11. quod
dam genus hominum praedestinat ad interitum. ergo
praedestinatio est damnatorum. ¶ Contra libro de bono perse
verantiae c. 8. praedestinatio est praeparatio beneficiorum dei quibus
certissime liberantur quicumque liberantur. ergo solum est
eorum qui a malo liberantur et in eis nec est nec aliis
quod est filium nec hominis damnandi et beati et angeli
in sensu illo quod est unum. ¶ Item [illegible] dicit quod prae
destinatio est de hominibus salvandis. ¶ Item Augustinus
praedestinatio est in fine destinatio. ergo non est gratiae et gloriae
quia non destinatur in finem. ¶ Item de praescientia contra
loquitur largissime et sic idem est quod praescientia et sic est
omnium vel large et sic est eorum qui iniquitate dei in
dicio destinati sunt ad penae aeternae exitum vel
proprie et sic ter quod sic potest eo aliquis ut finis ultimus
ad quod mittitur vel destinatur et sic praedestinatio est
gloriae quae est finis intellectualis naturae vel est aliquis ut

medium per quod ad illum finem pervenitur et sic est gratiae
vel aliquis ut sibi [illegible] quod ad illum perducitur
sed hic tertio quia autem sic est in loco sibi praedestinato
vel [illegible] et gratia et gloria et sic est Christi autem non
pervenit gratiam et gloriam sed non gratiam gloriam et sic
est angeli secundum opinionem ut putant in merito quia ponunt
eos non esse creatum in gratia quam tunc prius semel
receperunt gratiam et gloriam vel si ea successive ha
buerunt ut in homine in quo prius non quod [illegible] et postquam
gratia quam gloria et in hoc quod praedestinatio aliquis ut sibi
et hominis et angeli et Christi. ¶ Ad primum in contrarium dico
quod praedestinatio non est omnium proprie sed tamen sunt ubi
medium et sibi ut iam visum est in quarto nomine
dispositionis dicitur et stand per dispositione intellectualis naturae
eo quod hoc per antonomasiam dicitur opus divinum quod
nobilius et ideo illa opera sua facit stare illi dispositioni
per dispositionem dei proprie vel dico quod diffinit eam
dictam largissime. ¶ Ad secundum dico quod gratuita
donatio illa stat pro gratia gratum faciente quae non datur
aliis a quam intellectualibus nec aliis est praedestinatio proprie.
¶ Ad tertium patet ratio quia loquitur ibi Augustinus de praedestinatione
improprie et large. ¶ Ad quartum in contrarium dico quod Christus
liberatus est a malo penae quam sustinuit et in
angelis a malo culpae et penae quam non habuit
sed quod habere potuissent vel quod amisissent vel dico quod ista
distinctio datur specialiter de praedestinatione hominis
puri et miseri alia duo patent per
iam dicta.

¶ Tertio quaeritur an praedestinatio in praedestina
tis ponat necessitatem salutis quod
sic Augustinus de fide ad Petrum c. 8. firmissime tene
non posse perire aliquem eorum quos deus praedesti
navit ad regnum. sed qui non potest perire necessario
salvatur. ¶ Item arguitur sic Augustinus libro de correptione
et gratia. si aliquis praedestinatorum perit aliquem
eorum quos deus praedestinavit ad regnum deus
fallitur et humanae vincitur. sed deus nec fallitur
nec vincitur. ergo nullus praedestinatorum perit. sed
aut est necesse. sed deum non falli ergo et omnem necessitatem
praedestinatum salvari. ¶ Item aut deus
certitudinaliter praedestinavit istum ad salutem
aut non. si non ergo deus nescit certitudinaliter
an salvabitur quod falsum est. si sic ergo non potest non
evenire ergo necessario salvabitur. ¶ Contra deus non
irrationaliter sed rationaliter praedestinavit. sed irrationale esset

aliquem salvari sine meritis et bonis operibus sed
posita hac necessitate praedestinatio includit [illegible] et bo
na opera. sed hic sunt causae non necessitate salutis sed con
tingentes causae sunt et [illegible] de hoc sunt contingentia.
ergo effectus eorum et praedestinatio quae est una salutis con
tingentia non necessario evenient. ¶ Item praedestina
tus necessario salvatur ergo salvari non est laudabile
ei sed hoc est falsum ergo et cetera. ¶ Respondeo duplex est necessitas
scilicet coactionis et absoluta. primam ponit praedestinatio
in praedestinato i. si praedestinatus est necessario salva
bitur necessitate dico infallibilitatis non coactionis.
secundam non ponit. et tamen quod deus praedestinavit
hunc. supposito si collatione sue gratiae homini
liberam manente et bona operatione sua potest eam
contemnere et cedere et nec facit contra [illegible] ¶ Probatio
probatur quia finis praedestinationis qui est vita aeterna est
improportionatus nec intellectualis naturae [illegible] et [illegible]
dono gratiae cuius gratiae collatio est a deo gratuite non
de necessitate. ¶ Item probatur quia potentiam salvare sibi sua
voluntas libera esse ei quia in ira facit nec
sic salvari esset homini et deo laudabile. ideo praedestinatio
non tollit sed supponit voluntatis libertatem quae nullam
ad hanc vel illam partem habet necessitatem. ¶ Tertio probatur
quia salvare eum quid bonum potest operari et non vult
non solum indecens sed iniustum videtur. ideo et praedestinatio
supponit bona opera vel merita quae si essent opera
necessitatis nec essent laudabilia et per consequens nec meritoria.
ideo ex quod opera salutis meritoria sine voluntate
et contingentia. ¶ Quarto probatur quia in illo genere causae quae
causa non tollit [illegible] facere causalitatem sed salvat
et iuvat. praedestinatio autem est causa prima salutis et
ideo non tollit facere causalis causalitatem. vel potest
gratiae voluntatis naturae et bona operatione quae nulla in
nobis habet necessitatem. sed quidam modo contingentia quo
niam ut in se sunt contingentia in quo venit
eis aliquam absolutam necessitatem. sic nec motus ce
li hunc in se motus infallibiliter necessitatis causis
inferioribus contingentibus nullam ponit necessitatem
absolutam. ¶ Ad primum in contrarium dico quod aut loquitur
condicione sic est praedestinatus non absolute praedesti
natus ut de se absolute potest perire quod potest perire
non potest tamen perire hac posita condicione quod prae
destinatus est et cetera sed hic patet ratio ad secundum ¶ Ad tertium
dico quod contra loquitur de certitudine dei respectu
dei praedestinationis vel praedestinati hominis et hic dicitur

[illegible] vel in se vel in contrario ad praedestinationem divinam
et ideo modo est certitudo non coactionis sed contingentiae. ¶ Ad
quartum dico quod dicitur est forma. prima quae ponit aliquid in
sibi absolute per rem. alia quae nihil ponit absolute sed tamen
sibi condicione quandam denominationem. exemplum primae est al
bedo in nive. secundae honor est in honorato qui nihil
ei aliquo illum honorante. prima forma non va
lens deserere tollit positive ad contrarium secunda non
unde me honorante illum in eo et dum honoro illum
est positio ad dehonorationem quia honor nihil ponit in
eo nisi denominatione et talis forma est praedestinatio quia
secundum rem est in deo sed per denominationem tantum in praedestinato
et ideo in eo manet positio ad contrarium effectus ipsius
praedestinationis quod est damnatio.

¶ Quarto quaeritur an praedestinatio sola ad aliquid
ponat in praedestinato et quod sic videtur omnis
actio aliquid ponit in obiecto sed quod talis praedestinatio est
actio dei et cuius obiectum est praedestinatus ergo aliquid ponit
in eo. ¶ Item praeparatio aliquid est in praeparato sed praedestinatio
est praeparatio beneficiorum dei quibus certissime liberantur
quicumque liberantur ut habetur libro de praedestinatione c. 8 et cetera.
¶ Item eodem libro c. 24. bonum quod in nobis est non est
ex voluntatis potestate sed ex dei praedestinatione.
¶ Contra obiectum non attingitur in illud non agit quia
dei actio est per contactum quod autem in ipso non agit
vel in eo ponit sed praedestinatio tamen sic aeterna non at
tingit praedestinatum cum habeat coaequale [illegible]
praedestinatio in praedestinato nihil ponit. ¶ Item cum
praedestinatio sit non creata eo quod ab aeterno est nihil ponit
in aliquo ergo nec in praedestinato. ¶ Item si aliquid
ponit aut gratiam aut gloriam aut impossibilitatem ad damnationem
non gratiam quia praedestinatus potest non habere gratiam nec
sed quia in praedestinato est potentia ad peccandum et per consequens potentia
ad damnationem. ergo peccat vel ponit. ¶ Respondeo ponere
aliquid in aliquo est tripliciter vel absolute ut dealbatio in al
bo vel concomitanter et per eodem tempore ut praedestinatio
in [illegible] nihil ponit filiatio in uno in illo sed con
[illegible] in alio et hic in eodem tempore quia relativa
sunt simul natura vel consequenter in alio et per tempore
futuro determinate ut prophetia vel [illegible] fu
turorum nec primo nec secundo modo praedestinatio aliquid ponit
in praedestinato sed tertio modo. consequenter. si aliquis est prae
destinatus quod talem habebit gratiam et gloriam in fu
turo indeterminate tamen quia nec tempore tamen praedestinatione
ponit simul nec ex in praedestinatus quod ad nos ad [illegible]

determinatur. Ad primum in contrarium dico quod triplex est ac-
tio quaedam quae consistit in rem exteriorem ut prout
fit et creatio in deo. quaedam quae non consistit in re
exteriori sed terminatur ad interius dicens
tamen relationem ad rem exteriorem ut est p-
missio in nobis et praescientia et providentia in deo. alia quae
penitus consistit ad interius nullum dicens respectum
ad rem exteriorem ut intellectus. unde intelligere
et cognoscere et huiusmodi. prima actio quae ad ponit aliquid
in obiecto illo. secunda non aliquid ponit sed tamen quaedam
respectum dicit etiam aliquid ponit ut dictum est.
Ad secundum dico quod duplex est passio quaedam est ad patientis
receptionem quaedam ad formae in eo inductionem.
prima quae ponit in obiecto patientis secunda non sed tamen in
agente ut cum aliquis apud se concipit formam
arche delectatur de eius formatione quae est quaedam
passio arche in agente quae tamen non ponit in archa
sic et deus ab aeterno concipit apud se passionem quae
quia beneficia daturus esset electis in tempore
et quae possent ad beatitudinem pervenire. Ad tertium
dico quod bonum meritum in nobis non est ex mera
voluntate primordiali et causali sed ex praedestinatione
non tamen cum est sic in eodem tempore aliquid in
praedestinato ponit sed aliquo tempore et indeter-
minate ut dictum est.

Secundo quaeritur an numerus praedestinatorum pos-
sit augeri vel minui. quod non videtur, libro de
correptione et gratia. certus est numerus electorum. secundum et prae-
destinatorum. sed quod certum est apud deum nec augeri
nec minui potest. ergo etc. Item si augeret deus
falleretur. non fallitur. ergo non augetur. Contra lu-
cae. rupes bene recte. glossa non est mirum de indu-
sis praedestinatis. ergo numerus praedestinatorum minui
ergo et augeri potest eadem ratione. Item si non
posset minui quicquid faceret praedestinatus salvaretur. co-
mederet igitur et biberet et peccaret et salvaretur
ergo quod esse non potest. Item praedestinatus salvari potest
quia potentiam habet ad bene faciendum et praedestinatus potest damp-
nari quia potentiam habet ad peccandum. ergo numerus praedestinatorum
potest augeri et minui. Item apocalypsis. tene quod
habes ne alius accipiat coronam tuam. ergo etc.

Respondeo duplex est numerus praedestinatorum scilicet formalis vel
idealis, materialis vel numeratus et hic dicitur consideratum scilicet
vel in comparatione ad deum numerantem vel in se et absolute
sic praedestinatorum numerus vel quae vel ... et sic in certo
est numerus praedestinatorum qui nec augeri nec minui potest. certo
modo potest augeri et minui. unde augeri potest nec
minui ut contingit ponit dici in infinitum unde
tamen diminui. et deus potest facere infinitos unde
tamen faciet. quia actus hic est in proposito absolute et
actus augendi numerum praedestinatorum est in proposito posi-
tu in ordine quod deus certum numerum praedestinavit quod
et fecit. Ad primum in contrarium dico quod glossa illa
loquitur pro statu praesentis iustitiae in quo non erat ad
fidem conversi sunt iudei. sicut a deo sunt praedestinati
quod cum intrabunt in fine mundi et tunc nec augebitur
nec minuetur numerus ille. Ad secundum dico quod
licet possit minui tamen non sequitur quod quicquid fecerit
erit si praedestinatus est salvabitur. quia non est praedestinatus
absolute sed in bono opere sed supposita bona operatione.
et ideo si ponis eum male operantem et in hoc perse-
verantem iam ponis ex hoc eum non praedestinatum.
Ad tertium dico quod licet possit dampnari propter ac-
tum liberum quod est praedestinatus sicut vel aliud
est liberum vel est appositum propter modum est. Sed in
est falsum quia numquam praedestinatus est non potest damp-
nari sed praedestinatus numquam est ubi voluntas
possit dampnari. Ad quartum dico quod Iohannes
loquitur de corona communi corona praesentis iustitiae
non de corona gloriae aeternae quae est ultimus et
consummatus effectus praedestinationis divinae.

Circa primum principale quaeritur an sit re-
probatio sive reatum et quid sit quod praescientia in-
quantum omnis reprobus est praescitus et econverso. ergo et rep-
robatio est praescientia et econverso. Item reprobi sunt a
deo praecogniti. deus autem non addit eis unde sit
causa malum ergo quia tunc est ex parte dei idem et
est reprobatio et praescientia. Contra dicit hic magister quod
reprobatio est praescientia iniquitatis quorundam et prae-
paratio dampnationis eorundem. Item praescientia est tam bo-
norum quam malorum reprobatio vero est tantum malorum
ergo non sunt idem. Item super hoc quaeritur an
creat deo aliquid reprobare ab aeterno. Respondeo
ad primum dico quod reprobatio includit scilicet imaginatur
... praescientiam sed et contemptum in malo ob-
durationem finalem et poenam ab aeterno paratam.
quantum ad primum vel addit ad praescientiam quantum ad
secundum contemptum addit praescientiam effectum pra-
vum quantum ad tertium addit effectum potentiam
scilicet iustitiae quo ad dampnationem et malitiae quo ad bonos

tamen quia bonos a tali societate liberavit. tamen quia bono-
rum gloria esset nisi malorum poena unum propter aliud. scilicet
distinctio bonorum scilicet esset sed eorum gloria dum debita
dampnatur in ipsorum poena. Ad primum igitur
dico quod reprobus et praescitus idem sunt sed reprobatio non
tamen tantum quia reprobatio addit ad praescientiam ut vi-
sum est. Ad secundum dico quod licet deus nihil addat
reprobis quo ad malitiae culpam addit tamen quo ad
malitiae poenam vindicativam. Ad tertium
dico quod deo competit reprobare malos quo ad tria quae
includit. convenit enim deo mala ipsorum praescire eos
omnium contemnere et obdurari permittere et obdura-
tos punire. primum competit deo quia est omnisciens.
secundum quia est bonus et patiens. magnae enim bonitatis
et pietatis est quod permittit gratiam contra suam contemptam
et contemptoribus obdurari. tertium quia iustus est. decet
enim eius iustitiam eorum malitiam non di-
mittere impunitam.

Circa tertium principale quaeritur quid sit ob-
duratio et quod sit culpa vel poena. Respondeo in primo da-
rientia tunc. glossa. obduratio est induratio in mali-
tiis pertinacia sed quam fit homo impenitens sed
tantum pertinacia quae nunquam impunita fit culpa. ergo
obduratio est culpa. Item omnis poena in ...
poena est iusta sed obduratio est iniusta quia privat
iustitiam. ergo non est poena. Contra Romanorum 9. cuius vult
miseretur et quem vult indurat. sed deus non agit in
aliquo culpam. induratio autem agit. ergo etc. Item
sic se habet excaecatio ad intellectum sicut obduratio ad
affectum sed excaecatio est poena ergo etc. Respondeo ob-
duratio venit dicta metaphorice. sic enim durum illud
dicimus quod de facili non recipit novam formae
impressionem et quod formam receptam formam retinet.
et quod contra agentem nimium sibi appositam vel solidam
repellit a se illam formam. sic mens dicitur ob-
durata quae non recipit gratiae impressionem quae retinet
retentam malitiam generatam vel acquisitam scilicet origi-
nalem et actualem et quae confugit quasi vel repellit
omnem impressionem divinam. primo modo est culpa. secundo modo
est poena et culpa coniuncta. tertio modo est simplex poena
scilicet in Spiritum Sanctum. de quo Augustinus libro de praedestinatione. Ob-
duratio nihil aliud est quam dei obviare mandatis. Ad primum
concedo quia concludit de eo quod est culpa sive exclusive
poenae. Ad secundum dico quod quaedam sunt poenae prima
est poena contracta ut concupiscentia quae est poena quae consecuta

originalis sed culpa quae inclinat ad actualem. secunda est in-
flicta quae est pura poena ut fames, sitis et huiusmodi quae
est illata ut violentia passionum et iniuriarum et huiusmodi
quibus in eo quod huiusmodi nec laudamur nec vituperamur. tertia
est voluntarie assumpta et ideo meritoria quae et lau-
damur. quarta est poena actu quae consequitur inseparabiliter ma-
lum actuale et sic omnis culpa voluntarie commis-
sa est poena et haec non est iniusta sed iniusta et talis poena
est obduratio quia hanc sibi quisque indurat facit non
deus. Ad primum in contrarium dico quod deus dicitur indu-
rare non impertiendo malitiam effectivae sed non dan-
do gratiam culpa peccatoris exigente vel dico quod in-
durat permissive non effective. Ad secundum dico
quod non est simile quia excaecatio intellectus sed est ab
alio scilicet a peccato affectus et ideo potest esse in intellectu pura
poena sed obduratio est affectus voluntarie a se
ipso et ideo non potest esse pure poena ut fuit dictum est
in affectu.

Quarto quaeritur utrum deus hominem ob-
duret quod sic. Romanorum 9. quem vult indurat
sed quod fit deo volente fit deo auctore ergo etc.
Item glossa ibidem. obdurare est deum nolle mise-
reri. ita sic si non possum vivere nisi tu dederis
panem vel pascam me. si non das tu me occi-
dis. sicut dicit Ambrosius pasce fame morientem si non pavi-
sti occidisti. ergo si ille obduratio non possit ab
homine tolli nisi deus velit misereri, deum nolle
misereri idem est ac si faceret hominem indurari.
Item velle misereri est causa gratiae ergo nolle misereri
est causa obdurationis. Contra Augustinus de civitate dei. homo indu-
ratur non accipiendo gratiam non quia deus non dat sed quia homo non
accipit ergo deus non est causa obdurationis vel gratiae non
habendae sed homo nolens gratiam accipere. Item deus
ulciscitur causa mali est obduratio quae est malum maximum
ergo etc. Respondeo obduratio habet quattuor causas habet enim
primo causam deficientem ut liberum arbitrium se a deo avertens.
secundo habet quasi causam efficientem scilicet voluntatem gratiae resistentem.
tertio habet causam permanentem scilicet peccatum. quarto habet causam indi-
rectam ut prout iustitiam dei unde non subvenit
eam vel unde Gregorius libro 11 Moralium. Obdurare dicitur deus
quia per iustitiam dicitur quam eorum reprobum per gratiam non
emollit. quinto habet causam ordinantem scilicet deum debito
ordine in poena ultima collocantem. sic ergo patet
quod deus non est principalis causa obdurationis sed de se tamen
poenae obdurationis debitae ut patet in libro 11 Moralium.

Ad primum ergo dicendum quod deus facit vel causat
exitum quia sicut ipso volente effectus in proximis causis
aut vult obdurationem non ut ipsam efficiens sed
permittens et ordinans. Ad secundum dicendum quod verum est si
ille vellet parte accipere sed aut nollet ipse esset causa
mortis. ipse non quod dat volentem causam dare sicut est
in ipso. ideo deus quantum in se est gratiam omnibus dare vult
et offert. ysa. 17. cuncta sunt ... offert deus. sed
peccator non vult recipere et ideo causa sue obdurationis
non est in deo sed in ipso. Ad 3m dico quod non est
simile quia in velle misereri est ad potentiam. unde
induratur nolitur. sed in nolle non est ad potentiam.
unde peccator induratur. sed in peccatore qui deo resistit
in quo gratiam emollientem peccatori quamvis habere non re-
licet quia peccator in tali statu recipere non potest.

Circa questionem primo an predestinatio in nobis habeat
causam meritoriam quod non videtur. aug. li. de pre-
destinatione sanctorum 99. predestinavit nos in adoptio-
nem filiorum non quia per se nos sancti et immaculati futuri
eramus. sed elegit et predestinavit ut essemus.
Item temporale non est causa eterni. meritum nostrum
est temporale predestinatio eterna ergo et cetera. Item causa non
precedit post causatum et meritum. sed meritum nostrum non
precedit predestinationem ergo et cetera. Contra. Ro. 9. videlicet et
glossa ambrosii. misereor illi dabo quem prescio toto
corde reversurum ad me. unde est effectus predestina-
tionis. ergo predestinatio sit per meritum prescitum futurum.
Item constat quod deus nobis predestinat ergo est de
duobus equalibus unum predestinat alium non. oportet quod in
illo attendat aliquid meritum quod non in alio non prescivit
ergo futurum. Item ut habetur 4. ethicorum iustitia est equali-
tas per quam iustus dat equalia equalibus et inequalia
inequalibus. ergo cum deus iustus dat inequalia
duobus ut esau et iacob et sic dat illi ab eterno pre-
destinavit oportet quod in illo predestinando aliquam inequalitatem
attendat non nisi meritum prescitum ergo futurum. ergo
iacob per meritum futurum predestinavit alioquin vi-
deretur iniuste egisse. Respondeo predestinatio 4. includit scilicet
propositum dei eternum. gratiam in presenti. gratiam in iustificati-
one. gratiam perseverare faciente et gloriam beatificante.
sed notandum quod est meritum digni et congrui et condigni.
dico ergo quod predestinatio quantum ad primum nullo modo habet causam
meritoriam et sic loquitur ratio quantum ad secundum potest habere
meritum condignum in aliquo non iustus dignum est
ut mereatur peccatori gratiam venie etc. quantum ad tertium

potest habere meritum dignum in aliquo iusto qui iustus
fuit per ipso peccatore et meritum congruum in se ipso
peccatore non enim peccator facit quod in se est per gratiam pre-
venientem congruum est ut deus det ei gratiam iu-
stificantem. quantum ad quartum et quintum habet merita
precedens omnimo non non solum aliunde sed etiam
ipse est potest per gratiam iustificantem in operibus perficiendis
mereri gratiam perseverantem et gloriam beatificantem. non
est haec sequitur quod perseverantia sit a nobis sed dei do-
num quia hoc quod hic mereri possumus ex dono dei est
per aug. li. de dono perse. dicit quod cum nostra
merita coronat non aliud quam sua dona coronat.
omne enim quod bonum facimus est dei donum. per gratiam
et per meritum habitualem. Ad primum in contrarium dico
quod ambrosii non intendit dicere quod futurum meritum
sit causa predestinationis sed potius ex hoc erit ipsum meritum
illi dabo et hoc est causa quare prescio eum ad me rever-
surum. Ad 2m dico quod predestinatio ... sit non causa at-
tendit in nobis futurum meritum sed dei bonitatem
et libertatem potest esse propositum dei eternum. Ad 3m
dico quod aliquid dat vel per iustitiam tamen vel per libe-
ralitatem predestinare alium vel istum magis spectat
ad liberalitatem quam ad iustitiam. Unde dico quod duplex est
iustitia scilicet civilis et divina et hec est dei per aug. quia quando
dam est per exigentiam meritorum alia per bonitatem dic-
ta ... de prima loquitur philosophus per primum et per se
solum facere non fit predestinatio sed potius per
secundam.

Circa questionem an predestinatio potest esse propositum dei eternum
habeat in nobis causam motivam quod sic videtur.
sicut est causa futuri in predestinatione sed revelatio habet causam
nostram ut causam motivam ergo et predestinatio. probatio minoris
Gen. 18. dixit deus. celare potero habraam que factu-
rus sum. scio enim quod precepturus est filiis suis et domui
sue post se ut custodiant viam domini et faciant
iudicium et iustitiam. Item non minus placet
deo meritum futurum quam presens. quia in deo non
cadit magis et minus. sed meritum presens est causa mo-
vens ipsum ad dandum gratiam. ergo meritum fu-
turum est causa movens ipsum ad predestinandum ad
gratiam. Item homo sapiens et bonus non eligit
aliquid ad suum servitium nisi attendat in illo ...
aliquam causam quare movet ipsum. sed predestinare est eli-
gere ad dei servitium ergo et cetera. Contra movens est
ante motum. sed nichil in nobis futurum est ante deum.

predestinationem. ergo ad predestinandum non potest habere causam
motivam. Item predestinatio est pure gratuita. ergo
ipsius nulla est causa motiva ex parte nostra. Respondeo
habere causam motivam potest intelligi quadrupliciter modo. scilicet vel
per modum finis quod est causa motiva vel per modum
medii cognitionis ut est in demonstrationibus vel per modum
persuasionis ut in probabilibus vel per modum condecentie
congruentie ut in voluntariis. primo modo non habet predes-
tinatio causam motivam in nobis quia sic contingeret esse causam
eternam. nec secundo modo quia deus nullo modo videt
quod sit aptus nisi cognoscit vel movet. nec tertio modo quia per
persuasionem inducitur in aliquo imitatur persuasio.
deus autem immutabilis est. sed quarto modo potest habere causam mo-
tivam quia decet bonitatem suam predestinare et illos quos
providet futuros aptos esse et congruos ad bonum agen-
dum in quibus congruitas sic ex parte predestinati et condecentia
ex parte dei. Ad primum in contrarium dico quod utrumque
verum est de ratione movendi condecentie et congruentie
non futurum vel meritum motivum. Ad secundum dico quod
meritum presens et futurum sibi placent ex parte dei
predestinantis non tamen equaliter. habent effectum ex parte predestinati
hominis. quia meritum presens quodammodo actu ordinat ipsum
ad gratiam non futurum. deus autem disponit res per
quod sunt et ideo deus ... non affectum sed effectum ma-
gis movetur per meritum presens. Ad 3m dico quod non est
simile quia homo sapiens non potest suum quod eligit facere
bonum et ideo oportet eum attendere aliquid per quod habeat ad servien-
dum. sed deus potest et facit si vult non bonum bonum et
et bonum servitium.

Circa questionem an predestinatio possit iuvari
precibus meritis vel precibus quod sic videtur. 1.
pe. 1. satagite per bona opera certam vestram voca-
tionem et electionem faciatis. sed electio idem est quod pre-
destinatio quod autem certificatur iuvatur. ergo per predestinationem po-
test iuvari. ... Item de bono perseverantie 66.
per non vocatur ... oremus. unde sic predestina-
tio sit ut iuris per ... eius conceduntur et recipi-
ant gratiam qui volunt et efficiant electi. Item
gregorius de registro in ... ad alexandrum 10. 19.
de beatitudine excellentium patribus ... implorare debe-
ret homines ut per suam clementiam ab eis fiant ma-
la auferantur et alia ordinarentur non enim in pre-
destinavit quod in aliquo sue potestati derogaret. ergo
per ipsum predestinationem supponens preces nostras et clementiam suam

et potentiam ad flexibilitatem quod sed quod includit aliud eius-
dem effectus potest iuvari illo ergo et cetera. Contra effectus
non iuvat causam sed eius. sed merita nostra et preces sunt
effectus predestinationis ergo et cetera. Item non iuvatur nisi
potens vel infirmus deus autem predestinans non est
huiusmodi ergo et cetera. Item quod potest iuvari per subtractionem
auxilii potest impediri sed predestinatio non potest per aug. de
corr. et gratia ergo et cetera. Respondeo predestinatio in suo intellectu in-
cludit scilicet divinam preordinationem effectum scilicet temporale
et actum glorie perpetuum. primo modo non iuvatur predestinatio
sicut nec deus. Ro. xi. quis adiuvit spiritum domini
aut quis consiliarius eius fuit. secundo modo iuvatur orationibus
precibus et meritis aliorum quia propter eius non est quia prima
causa non destruit secundas sed supponit et salvat quia
iuvatur illis in producendo effectum ut in generatione
hominis iuvatur actione ad productionem hominis sed in
re sol non iuvatur. sic et dei predestinatio sed in nullo adiu-
ta ad effectum suum et gloriam producendum iuvatur meritis et
precibus aliorum quod ut causis secundis ordine cooperantibus
non destruit sed confortat et sic dicit apostolus. Cor. 1.
14. dei adiutores sumus non in re sed in productione
operis. Ad primum dico quod effectus non iuvat causam
in re ipsa sed in a° effectum producendo ut patet in sole et
homine generante. Ad secundum dico quod iuvari potest esse
tripliciter scilicet per receptionem virtutis vel executionem operis vel
in consiliatione vel ordinis condecentie. primo modo supponit
defectum in adiuvante et sic non iuvatur deus nec predestinatio.
secundo supponit eiusdem ordinem. 3m in adiuncto supponit
dignitatem et ideo his duobus modis iuvatur deus
quia in multis agere quod tamen vult ordinare quandam facere
nare per quas agere ordinare et sic predestinatio per causam mi-
nistram vel precem vel predicationem et huiusmodi salvat illum
quibus potest sic salvare solus. vult tamen ad
ordinis pulchritudinem servandam alios salvare
per alios quos et sic predestinavit salvandos et
per tantos potest dici predestinatio iuvari. Ad 3m iam patet
quia procedit de auxilio primo modo dicto quo non ad-
iuvatur predestinatio et ideo nec eius subtractione impeditur.

Circa 3m particule queritur an reprobatio in homine
habeat causam meritoriam quod sic videtur. reprobatio
dicit odium dei ab eterno. Ro. xi. esau odio habui. sed
deus neminem odit nisi culpa existente in illo quem
odit ergo et cetera. Item sicut se habet dampnatio ad dam-
natum sic reprobatio ad reprobum. sed deus neminem

dampnat sicut cum mixto ergo non reprobatur. Contra.
xi. Cum nondum nati aliquid boni aut mali egissent non ex operi-
bus sed ex voluntate vocantis. Jacob dilexi, E-
sau autem odio habui. Sed Jacob dilexit non propter merita,
ergo Esau reprobavit vel odio habuit non propter merita.
Praeterea temporale non est causa eius quod ab eterno est;
reprobatio est in deo ab eterno, meritum vero est ex tem-
pore, ergo non est eius causa. Respondeo: reprobatio cum
includat eternam dei presciencian, temporalem
obduracionem et eternam dampnacionem, primum non potest
demeritum esse causa, cum eternum quod est ante temporale non esset
causa eterni; et sic procedunt rationes. Ut mixtio ad
duo de sua specie est causa mixtoria et quodammodo effectiva, sed
tantum peccatum est causa meritoria. Sed deus quodammodo in-
effectiva ut prius patebit. Ad primum in contrarium
dicendum quod odium aliud dicit affectum, aliud effectum, alio
signum amoris abstractum. Primo modo non est in deo
nec dicitur de eo secundo modo. Sed non sic in deo dicitur ta-
men de eo, tertio dicitur quidem similitudinis vel ma-
li in se habitus; secundo modo dicitur esse in deo ab eterno,
tertio ab eterno. Cum mali futuri erant eo
(q) preordinatur vel signum amoris divini mali in eo quod
habitus in deo non debitum et sic de Esau ab eterno
odio habuit non propter malum futurum sed quod ab
eterno non habuit in se predestinationem vel signum amoris
vel signum ad ipsum quod habuit Jacob predestinationem.
Et modus loquendi adhuc apud nos est. Quia
unus signum amoris ostendit, alius non illud dicitur odire.
Ad secundum dico quod reprobatio quo ad effectum simpli-
citer habet ad reprobum sicut dampnare ad dampnatum
quod sic ut ibi habet causam tunc quod ad primum non simpli-
citer habet quod reprobare dicit propositum eternum quod causam
non habet, sed dampnare est causa temporalis
quae causam habet.

(actus)

Ad 2m sic quaeritur an reprobatio dei ab eterno
non sit causa dampnacionis in dampnatis,
quod sic videtur quia sicut se habet predestinatio dei ad salutem in pre-
destinatis, ita reprobatio ad dampnacionem in dampnatis vel
in reprobis. Sed predestinatio est causa salutis, ergo et re-
probatio dampnacionis. Praeterea in racionalibus causa, ...
est causa conversionis; sed hoc est tantum a deo et reprobatio,
quod dampnatus ergo reprobatio est causa dampnacionis. Praeterea
omne iustum est a deo; dampnacio est iusta, ergo est
a deo et non predestinante, ergo reprobante. Contra vel

in deo existit velud est a deo est causa mali, sed
dampnacio est malum; ergo reprobatio dei non est causa
eius. Praeterea dampnacio includit separacionem creature
volitam a deo, sed deus non est causa separationis alicuius
ab ipso, sed potius est causa conversionis et amoris. Ergo
etc. Respondeo: reprobatio dei respectu dampnacionis tantum in-
cludit scilicet iniquitatem preordinationem iusticiam dei pu-
nientem pene ipsum eorum. Dampnacio autem includit
scilicet peccatum, penam dampni et penam sensus. Ipsum peccatum
autem ipsum collatum peccatum ipso et pene dampni reprobacio
nullo modo est causa, quod patet considerando ea quae in-
cludit quod peccatum hominis ad non puniendum et peccatum
autem subsequens quamvis tamen non ad iusticiam dei pu-
nientem potest dici causa esse pene sensus. Pene vero
separationis non est causa effectiva pene sensus, sed tantum
sicut quod non eo quod reprobus sentit penam secundum separa-
cionem sed in malo perseverat, posterius pena eum a se
fugiat quod ipsum ad se trahat ut ipsum pu-
niat. Exemplum habetur in ballivo qui eidem malos
pro posse ad furcam occidit quando per rigorem sue iusticie
et sic facientes eternum plurimum et horrendum
patibulum quod per se non est sua causa furti in
furibus, sed potius ut non fuerit, et tamen aliquis
fuit suspendendus culpa furis et est meritoria et in
sua ballivi est causa adiudicativa. Ad primum
in contrarium dicendum quod non est simile, quia predestinatio est causa
effectiva omnium quae sunt salutis; reprobatio non est causa
effectiva dampnacionis, sed potius est causa fugitiva
simpliciter, sed quo ad aliud quod supponit adiudi-
cativa, sed quo ad iusticiam. Ad secundum dico
quod in racionalibus tamen causa sive est causa contrarii in
suspendendo sed non sive in ordinando. Ad 3m dico
quod omne iustum a deo esse potest intelligi tripliciter: vel
effective vel iudicative vel permissive. Primo modo pe-
na sensus est a deo. Illa... causa effectiva, sed alio
sumitur secundo modo pena. Praeterea non dampnum est a deo
iudicante peccato tamen dignum [...] reprobacione non tamen sicut
deo separatum efficiente sed peccatore qui se a deo se-
parat per peccatum. Tertio modo est a deo iusto quod per-
mittit quod sibi liberum sive et ipsum sinit peccare
et in peccato permanere, non tamen peccatum est a deo
sed ut a permissio.

Circa tertium principale primo quaeritur an sic sciat
deus scit quaecumque scitur, quod sic videtur quia

sciat deus scit per ydeam et scitur. Sed omnis ydea
a in deo est immutabilis et eternalis per Augustinum 83
q. ergo scit quaecumque scitur. Praeterea si non scit quaecumque
scitur aut hoc est immutacione sui aut ydee aut
sciti extrinseci. Non primo et secundo modo quia deus est immutabilis
et ydea eius, scilicet non tertio modo, quia solum illa sciencia mu-
tatur mutato illo sciro per scibile quae accipitur a scibili,
divina autem sciencia non accipitur a scibili, ergo etc. Praeterea sciencia
dei mensuratur eternitate, eternitas autem non recipit vari-
acionem, ergo nec eius sciencia variatur; autem si non sci-
ret quaecumque scitur. Contra deus non scit nisi ve-
rum, quia quicquid scitur est verum, sed quod aliquid est verum
aliquando non est verum ut te sedere, hoc est verum tu se-
des, te vero absente non est verum; ergo deus non scit
quaecumque scitur. Praeterea si scit quaecumque scitur, sed sci-
tur te nasciturum, sed quod scitur est verum, ergo tu
es nasciturus, quod patet esse falsum; ergo idem non scitur
quod est; scit quaecumque scitur. Praeterea heri sedisti et
postea ponatur non sedisti, quod constat quod scit te
non sedere. Si autem scit quaecumque scitur, scit et te sedere
et sic scit te sedere et non sedere; et quidquid scit verum
est, ergo scit duo contradictorie opposita simul esse vera.
Respondeo omissis variis opinionibus dico est quod deus
non scit nisi scibile, scibile autem omne vel est complexum
vel est incomplexum. Incomplexum vero a deo scitum
vel est increatum ut sua esse vel rei ydea, vel est
extrinsecum ut res ipsa. Complexa vero modo scit
quaecumque scitur, ut de contingentibus non hunc sciam?
ad hoc habet et non debet complexum vero scibile vel
est rei significate vel significatum vel est de modo significandi
diversitate, ut forte nunc per enunciabile de presenti,
nunc per enunciabile de futuro. Primo modo scit
quicquid scitur et de quibus re complexa significata
vel significanda; hunc sciam ad hoc habet secundo modo non
scitur scit quaecumque scitur, quia scit modo enunciabili
esse significandi, sessionem tuam heri nec quod ho-
dierna heri scitur esse dicendum tu sedes hodie tu
sedisti, primus duobus modis procedunt 2 rationes,
3° modo rationes ad contrarium. Contra primo probatur ad
quam dico quod scire tertio modo sciri mensuratur
eternitate, scire autem dei tertio modo vel sciri extrinseca
non mensuratur eternitate sed tempore et conclusio.

Ad 2m sic quaeritur ... non dicitur scietur.
An deus sciat enunciabilia, quod non videtur quia

deus non scit extra se malo quod non habeat ydeam in
ipso. Sed enunciabile est scitum compositum non habet ydeam in
deo in quo nihil est compositum, est sic simplex in sine
simplicitate; ergo etc. Praeterea enunciabile cognoscitur
ratione signi rei enunciande. Sed deus nihil cognoscit
ratione signi quod non indiget signo ad sciencia
rei per se cognoscit; ergo etc. Contra potest deus scit
cognitiones hominum etc. cognitiones vero sunt enun-
ciabilium; ergo etc. Praeterea omne quod cognoscitur
a deo enunciabile est de modo eternum; ergo etc.
Respondeo sic deus scit omnia in illis in intellectu et in
memoria eternali. Et scit enunciabilia omnia composita sicut
per ea per se ipsum et in se ipso simpliciter ultima
simplicitate, quod patet primo quod unumquodque est in aliquo per modum
eius in quo est, non per modum ut patet. Deus autem simplex
est et ideo composita sunt in eo simpliciter. Secundo quod sic eum
dicitur sit simplex est tamen compositum multiplicitatem virtute actu
aliud. Et ideo sicut nos in puncto simpliciter in quo multa
possunt inesse sentimus in potentia non est mirum si deus
in se ipso simplicissimo potest actu cognoscere multa et
[...] omnium virtus est in eo actu. Ad primum
in contrarium dicendum quod sed enunciabile ratione quae est compositum non habe-
at ydeam in deo habet tamen ipsum rei alicuius vel significatum
alicuius vel dicendum quod non habet [...] sed generi-
ce sive. Ad secundum dico quod deus cognoscit signum
non ut signum sed ut aliud signatum est signatum
rei aliquid.

Circa primo quaeritur de dei potentia secundo de omnipotentia.
Circa primum primo quaeritur an potentia sit in deo,
quod sic potest probari ex dictis. Praeterea omnis actus
est ab aliqua potentia, sed a deo sunt actus multiplices, ergo est
in ipso potentia a qua egrediuntur illi actus. Contra sic
se habet primum patiens ad actum in primum agens ad potentiam,
sed primum patiens, scilicet potentia in prima non habet aliquem actum;
ergo et primum agens quod est deus non habet aliquam potentiam.
Praeterea Methaphisica dicitur quod cuiuslibet potentia melior est actus
eius, actus enim est finis et perfectio potentie. Finis autem me-
lior est eo cuius est finis. Sed in deo non potest esse actus
melior potentia sua, ergo in ipso non est potentia ... nisi
est quod ille actus vel esset in deo vel in alio ut effectu
qui est in creatura. Si primo modo ergo in deo esset bo-
num et magis bonum et sic esset compositio ex inequalibus
quod falsum est. Si secundo, ergo creatura esset finis et perfectio
alicuius quod in deo est, quod est contra finem. Respondeo sic est.

po in deo. aut spe e coniuncta actui. aut non
h coniuncta spe. ergo cum e etiam sit actus eius
proprius. ab essentia causatur. cum ab essentia non possit cau
di habitus. ergo relatione essentie essentie. si non est spe
coniuncta actui. sed omnis po non coniuncta actui
e imperfecta et perficitur actu eliciendo. ergo dei po aliquando
fuit imperfecta et per modum est perfecta quod est impossibile.
Ro. sex modis po inueniuntur in creaturis. est enim
po prima passiua et prima defectiua. ut po mo
uendi et corrumpendi. i. e. n. e po actiua simul et
defectiua. ut po calorum illis u e in materia ac
tiue. una agendo continue paulatim deficit. sic
et po cuius h materia ut h. 12. de aliis. 3. e po
simul actiua et passiua. ut po intellectiua et vo
luntaria. voluntas. u. ut dicit dam. n. mo. u mo
ca approbative alicuius et ulterius e. ut h. 10. de.
aliis. omne mouens mouetur. excepto primo motore.
4. est pure po passiua. ut po prime materie. 5.
po pure defectiua. ut po peccandi uel adnihilandi.
6. e po pure actiua. ut po pure lucendi in
sole. pure in quantum ad h non mouetur ab alio. nec reci
pit ab alio clarum lucem. sed ultimo modo h nobilius
e po actiua in deo tamen. non in aliis. eo quod nec
participat aliquid ab intra uel recipere cum sit
immutabilis. nec deficere pt in aliquo. est omnipotens.
sed potentia h ratio omnium in quantum est illam a nullo recipit.
recepit quod competit ei eo quod est prima et sola suf
ficiens est omnium. Ad primum dico quod argumentum bene
concludit de po passiua. quia sic ualet consequentia. non de ac
tiua. quia po actiua fundatur in actu. per quam quod non
aliquid actu est per eandem potentiam actiuam h. non in
passiua. sed po passiua nec pure ex opposito oppo
sito actum excludit. deus illum uel dico quod non est ulte
rius primum agens est sua po. sed primum faciens non
est semper actus. sic nec in est forma nec perfectio perfectior.
Ad secundum dico quod uerbum philosophi tenet. ubi actus est ad
a po sua non in deo ubi idem est penitus po sua et
actus et essentia. Ad tertium dico quod spe e coniuncta ac
tui meliori. non cum imperfecta quod actus quia id fi
tus sunt. nec est in maius bonum et in quod re
ui id sunt. non a est spe actui uel effectui exte
riori coniuncta. nec ab illo quam est recipit aliquam per
fectionem. sic nec sol ab actu exteriori qui e illu
minare. liquefacere. sed corporibus inferiora recipiunt perfectionem.

qr indicant

Ed quer an in deo sit po una tamen.
quod sic ut una per aug. id est po et essentia
in deo. sed in deo non est nisi una essentia. ergo et una
tamen po. Item li. de causis omnis uirtus v
nita magis est infinita. sed uirtus dei uel po summe
est infinita. ergo summe una. Contra po qua pater
generat non est po qua filius generatur. nec qua spiritus
sanctus procedit. ergo in deo est alia et alia po. ergo plures
non una. Item 7. de anima h quod potentie distin
guuntur per actus et obiecta et per consequens et uariantur. sed deus
h plures actus quia unus non est alius ut
generare generari procedere spirare creare et intelligere et
h quod e buit ola non cum spe. sed in deo ut crea
tum et filius incarnatus et spiritus sanctus. ergo uariantur
in deo potentie plures. Ro. cum po sit media
inter essentiam actum et effectum uel obiectum. de di po con
loqui. c. s. uel in comparatione ad essentiam cum qua penitus
idem est secundum rem solum differens secundum intelligendi rationem uel
in comparatione ad actum exteriorem et obiectum. q. interiorem. uel
in comparatione ad effectum exteriorem et obiectum. primo modo est
simpliciter est dei po una. secundo modo in comparatione ad
actum interiorem essentialem qui est intelligere se amare
te et huius. eadem est po penitus secundum rem non secundum rationem
intelligendi a creaturi. sed in comparatione ad actum in
teriorem originis uel notionis e una adhuc po secundum
rem essentialem. sed multiplicatur dicta quo ad rem plurem
uel relationem. hec eadem et in modo e penitus una secundum re
quod eadem est po creandi et po gubernandi. sed dif
fert secundum rationem intelligendi a parte una. est ergo absolute
loquendo una tamen po in deo e h secundum diuersas habitu
dines et rationes. i. secundum rationem intelligendi ratione actus esse
uel interioris et ratione effectus exterioris possit in di
sic po solum una secundum rem quam tamen ratione effectuum
suorum multis dicitur. s. po uiuificandi illuminandi lucendi
et illuminandi et huius. Ad primum in contrarium dico quod
distinctio aliquorum secundum se non potentiam qua quis generat
et qua aliquis generatur non est nisi potentie secundum se. sed ratione
relationis superaddite et non quam concludit ergo sunt
plures potentie absolute non ualet quia pluralitas uel diuersitas
non fuit in antecedentibus ratione potentie et sed relationis
quam ostenditur in conclusione est in fallacia figure dictionis
ex mutatione predicamenti relationis in predicamentum substantie.
Ad secundum dico quod uerbum philosophi locum h in creaturis in qui
bus potentie perficiuntur ab actibus et obiectis suis a quibus

quia indicant diuersitas uniuersaliter et uariantur eas per
sibilia. s. potentie secundum illas. sed dei po non recipit perfectionem
ab actu uel obiecto aliquo. sed potius econtrario. ideo quod non uariatur di
uina po penes obiecta sua. sed possit distingui ratione
in simpliciter penes actus interiores et obiecta exteriora non
tamen uariari. ideo quod sunt plures potentie quia sic distinctus pater
et filius non facit plures essentias uel deos. in diuinis potentie se
cundum relationes in appropriatione ratio potentie non dicit absolute plures
potentias cum po sit nomen essentie.
Ered quer an po sit equalis scientie et voluntati.
quod non uidetur quia scientia se extendit ad mala
non po nec voluntas et po ad ea que non fiunt. voluntas uero
tamen ad ea que sunt uel fiunt uel fient. ergo inequa
lis est inter has. Item. Ro. deus uolo in. d. quod in
omnibus hominibus voluntate et potentia voluntas se equantur
potentie voluntate nec ergo ut possum ambulare
unum est si uolo. ergo voluntas e maior po. Item hug.
dicit quod voluntas mouet scientia disponit po operatur.
sed quod mouet prius est et maius. ergo et cetera. Item cum
id sunt quod dei essentia in qua non est maius et minus
est sic summe simplex. ergo una penitus id sunt non
se excedunt. Item R. rich. i. maior est po in qui
bus non est scientia non ergo. ergo amplior est po et si mi
nutum pt deus quod non uult uel quod uult quod non pt
ergo et cetera. Item dicit deus omnipotens et non omniuolens.
ergo et cetera. Ro. de his tribus est loqui c. s. uel per se
uel quo ad actus diuinos interiores uel in comparatione ad
obiecta exteriora. primo modo sunt idem secundum rem quia sunt una
essentia simplicissima. secundo modo non excedit se inuicem sed est
circumcedunt ut equales. nam quicquid deus scit pt
scire et uult se scire et ergo quicquid uult pt uel
le et scit se uelle et quicquid pt uult et scit se pos
se. sed tertio dicit quod scientia excedit potentiam et voluntatem. quia tamen
scit de bonis scientia uero est de illis et est de malis. po
est maior est voluntate quia pt multa que non uult fa
cere scientia uero simpliciter est. s. simplicis intelligentie cognitio
probatione et cognitio uel approbatione. prima scit mala et non
h maior est quam po que tamen est de bonis. scientia uero et po
equales sunt. scientia uero excedit po quia po est de rebus
possibilibus que non faciet cognitio approbatiua tamen est
de his que fecit fecit uel faciet. possumus tamen dicere quod quo
ad obiecta equales sunt quodammodo quia de quecumque
h deus scientiam et de malo dicit h potentiam de illo
non faciendo. sic nec scientiam sed puniendo permittendo ordi

nando et h et de malo voluntatem non ipsum faciendo. sed primum do
et huius ut et in eliciat maius bonum et sic est
de quecumque obiecto est voluntas et po est et scientia suo modo qualis
n. habitus respicit obiectum alterius modo proprio non modo
alterius. in quod de quecumque obiecto scientia h cognitionem po h
posse et voluntas h uelle secundum modum sibi competentem per h
patet responsio ad primum. Ad primum dico quod precedens dicit sequi
voluntatem non simpliciter sed quo ad ordinem et efficaciam
agendi. quia quod liberum est non agit nisi uelit. Ad
2. dico quod illud h locum in nobis ubi differunt illa
tria. non in deo in quo penitus id sunt. quia nec est
motus sed ipse immobilis omnia mouet uidetur. ut h. 8. phisicorum
et li. de consolatione uel si uis h intelligere in deo secundum rationem
intelligendi tunc voluntas dicitur mouere non quia prior simpliciter.
sed quia prior et immediatior secundum rationem agendi quia incli
nat alias ad agendum. Ad primum in contrarium
iam patet responsio quia bene concludit in primo sensu.
Ad secundum dico quod illud locum h in nobis non in deo.
Ad 3. dico quod dicitur omnipotens quia po non ponit aliquid
actuale sed potentiale quod est sufficientior. non autem dicitur omnio
uolens quia voluntas secundum se sumpta absolute ratione suorum
obiectorum ponit aliquid actuale aliquo tempore quando uel
extitere et quia essentia non sunt nec erunt infinita
nec tot quot possunt a deo fieri plura. non dicitur omnio
lens ne credatur omnia uelle fieri que pt.
Narto quer an deus possit aliquid a se
quod sic uidetur quia omnis perfectio creature est in deo
et amplior. sed h perfectio est in creatura quod pt aliquid a
se producere. ergo et cetera. Item deus est causa omnium. causa
uero producit effectum ut a se aliud quia causa est ad cuius
esse requiritur aliud. ergo dei po producit a se aliud. ergo et
pt in aliud et cetera. Contra po que pt in aliud a se in
ergo dicitur in quod id et a se ipso egreditur. quia nil agit
in aliquid alio nisi non attingat id. sed dei po non egre
ditur ab ipso. ergo non pt in aliud. Item. po que
agit in aliud non agit in illo preexistente. sed di
po non requirit materiam uel subiectum quia pt agere
ut de non ente fiat ens. ergo non pt in aliud quia h
est in po. Ro. posse in aliud est c. s. uel in aliud
distinctum ab agente tamen per essentiam uel distinctum
per essentiam personam uel distinctum per essentiam simul et
distantiam. primo modo dei po pt in aliud. s. bonum producendo
et conseruando. secundo modo pt in aliud. s. malum puniendo
et ordinando ut inde eliciat bonum. 3. modo non pt in aliud.

tum quia nullum eius distat a deo vel deus potentia est ipse sic terminorum cuiuslibet rei quam ipsa sibi, tum quia tunc potentia sua non posset agere in aliud nisi congrederetur ab ipso quod esse non potest, et sic immutabilis, tum quia sic sua actio dependeret ab obiecto in quod ageret. et sic procedunt duo ultima argumenta; prima duo procedunt primo modo.

Item secundum principale potest quaeritur an deus sit omnipotens. quod sic videtur exodi 15 omnipotens nomen eius.

Praeterea arguit Rich. 1. de trinitate 21. sic omne attribuitur deo quod melius est. Sed melius est esse omnipotentem quam non. ergo est omnipotens. Contra qui non potest quae alii possunt, si posse est potentie, non est omnipotens. deus non potest ambulare comedere et huiusmodi actus corporales quos tamen alii possunt. ergo etc.

Praeterea non potest moveri nec corrumpi nec pati ergo etc. Praeterea frustra est potentia quae non reducitur ad actum. Sed omnipotentia numquam reducitur quia deus numquam faciet omnia quae possibile est fieri. ergo etc. Responsio. deus est omnipotens tum quia potest per se et immediate quidquid est possibile, tum quia potest mediate quod est possibile. Sed contra immediate bonorum operationes sic deus immediate causa est omni rei operanti quia ipsa sibi secundum Augustinum [illegible] nec operatur nisi potest mediate. Sed immediate. Responsio esse immediatum vel terminus est duplex, vel quo ad efficientiam principaliter vel quo ad subiectum vel instrumentum. primo modo deus est immediatus cuiuslibet actionis vel effectus; secundo modo non potest esse.

Ad primum in contrarium dico quod actus corporales sunt tales quod tamen supponunt in potentia imperfectionem. [illegible] eum ad aliud locum ire vel currere et sic de aliis. Et tales actus non potest deus per se immediate, et quod est ad impossibile. Sed potest illos mediate causare quia miscet huiusmodi potentiam cum in potentia et imperfectione. Ad secundum dico quod corrumpi pati et huiusmodi sunt potentie passive quae non est in deo quia contrariatur omnipotentie quae consistit in virtute potentie active. Ad tertium dico quod illud verum est de potentia quae recipit perfectionem per actum qualis est in nobis, non in deo quae nullam ab actu recipit perfectionem.

Secundo quaeritur an deus possit mala. quod sic videtur [illegible] quod potentia malorum bona est. Sed omne bonum deo attribuendum est. ergo et posse malum. Praeterea idem potest in [illegible] studiosus et deus per naturam [illegible]. Praeterea 1. priorum potentia volendi est [illegible] est [illegible]. in deo est potentia volendi et huiusmodi potest in bonum ergo et in malum eius oppositum. Praeterea deus est cum libero arbitrio. liberum vero arbitrium est circa malum. Contra Io. 1. sine ipso factum est nihil, glossa id est peccatum vel malum. ergo si potest deus malum per [illegible] quod factum est. Praeterea posse malum convenit eo quod est deficibilis. Sed deus non est deficibilis. ergo etc. Responsio. duplex est malum scilicet culpe et pene. [illegible] potest facere [illegible] non est malum in comparatione quia deus non facit malum culpe. non potest facere potentia cum id [illegible] ordinate et bonum de illo elicere quod non est potentie. facere culpe malum non est potentie sed defectus et impotentie et ideo non convenit deo omnipotenti. Ad primum in contrarium dico quod non posse malum culpe vel est ex necessitate vel ex carentia libertatis vel ex [illegible] vel ex perfectione. nec primo modo [illegible] non potest malum. secundo modo [illegible] gloria [illegible] non potuerunt peccare ubi in gloria. tertio modo deus non potest facere malum [illegible]. primo modo [illegible]. non posse malum ex defectu liberi arbitrii est [illegible] quod sic dicit Augustinus quod melior est [illegible] peccare potuit quam qui non potuit [illegible] bonitas est [illegible] perfectionem [illegible] non ab [illegible] perfecta et ideo non est in deo potentia ad aliud [illegible] non est bona nec est in deo nec [illegible]. Ad secundum dico quod [illegible] intelligitur vel de malo pene [illegible] vel loquitur de deo [illegible] apostolus. sic porphirius [illegible] deus potest [illegible] agere [illegible] sequitur ex hoc quod mala facere [illegible]. Ad tertium dicunt aliqui quod [illegible] de oppositis [illegible] non [illegible] bonum et malum [illegible] opponuntur [illegible] malum et non malum [illegible] deus non potest [illegible]. Ideo dicunt alii quod intelligitur de voluntate humana [illegible]. Ad quartum dico quod [illegible] causa [illegible] voluntas libera est et est [illegible] non omnium que requiruntur ad suum volitum.

Tertio quaeritur an deus possit ea quae dicuntur sunt impossibilia. quod sic videtur luce 1. non erit impossibile apud deum omne verbum. Sed quaecumque sunt in nobis impossibilia possunt verbo dici. ergo deus potest omne huiusmodi impossibile. Praeterea quod [illegible] vero [illegible] est possibile. Sed omnis impossibilitas [illegible] dicit [illegible] ut dicit Aug. [illegible] deus [illegible]. ergo etc. Contra [illegible] realiter est obiectum [illegible] possibile est obiectum potentie. Sed non [illegible] ergo non potest impossibile. Praeterea nec potest deus [illegible] quod potest [illegible]. Sed impossibilia [illegible] ut virginem [illegible] duo contraria in eodem esse [illegible] possunt [illegible] ergo etc.

Responsio [illegible] quaeritur [illegible] impossibile [illegible] ut virginem [illegible] disciplina ut duo contraria esse simul in [illegible] in esse eidem [illegible] per tempus [illegible] peccatum non esse peccatum [illegible] quod primum posset [illegible] virginem [illegible] loqui mortuos resurgere [illegible] omnia [illegible] possibilia [illegible]. Praeterea [illegible] xi. [illegible] glossa [illegible] dicit deus facere [illegible]. Responsio Aug. [illegible] sic deus est omnipotens ut numquam [illegible] vellet. Sed [illegible] non facit [illegible]. Praeterea [illegible] xi. [illegible] glossa deus [illegible] impossibilia [illegible] disciplina [illegible] contraria [illegible] duo opposita [illegible] deus potuit [illegible] in eodem [illegible]. Praeterea Ambrosius [illegible] angelus [illegible] nuntiavit ut possibile deo esse quod ei placuit [illegible] placeret ei oppositum [illegible]. Responsio sic deus non potest [illegible] ordine [illegible] oppositum [illegible] esse [illegible] sapientie [illegible] ordinem [illegible] non potest. Praeterea omnis [illegible] dei est ad esse [illegible] non est possibile ad [illegible] esse [illegible] destruunt [illegible] ergo etc. [illegible] possit [illegible] Algazel 3. [illegible] quod deus potest facere [illegible] non fuisse [illegible] impossibile per accidens [illegible] peccatum ergo etc. Praeterea [illegible] non [illegible] deus [illegible] non esse [illegible] deus [illegible] non [illegible] et [illegible] facere peccatum non esse peccatum. Praeterea [illegible] potentior est qui potest omne nobis impossibile quam qui non potest. ergo cum deus sit summe omnipotens potest omnia huiusmodi nobis impossibilia. Contra [illegible] quod deus non potest facere factum non esse factum [illegible] deus [illegible] deus non potest facere peccatum non esse peccatum. Praeterea non potest deus se ipsum [illegible] quia si faceret non fuisse quod fecit se fuisse se ipsum [illegible] ergo hoc non potest. Responsio ad hanc quaestionem dico quod impossibile dicitur quadrupliciter: scilicet vel per limitationem nature ut virginem parere et huiusmodi, vel per limitationem nature simul et inclinatione nature ut [illegible] corpus esse in diversis locis, vel quia contradicit [illegible] vel quia contradicit potentie divine. [illegible] primum potest [illegible] quod contradictio nature non [illegible] limitabiliter. [illegible] secundum et potest et facit ut corpus suum unum esse in diversis altaribus et in caelo. et hoc potest [illegible] facere de corpore [illegible]. [illegible] non potest tum quia opposita simul esse non habet [illegible] tum quia deus indidit rebus huiusmodi [illegible] ut unum oppositorum repelleret reliquum et se simul non [illegible] ut [illegible] 1. de [illegible] tum quia [illegible] non est [illegible] quod potest esse. duo autem opposita nullo genere potentie possunt simul esse eo quod mutuo se repellunt [illegible] ab [illegible]. [illegible] non potest [illegible] omnis potentia [illegible] ad ens vel ad non ens. si ad ens ergo incipit ab ente vel non ente. si ad non ens incipit ab ente. Sed si deus faceret peccatum non esse peccatum [illegible] a non ente [illegible] quod [illegible] potentie [illegible] et ideo hoc posse non est posse. Sed [illegible] potentie divine [illegible] ergo [illegible] impossibile [illegible] deus potest [illegible] impossibile per [illegible] potest. Sed non impossibile per disciplina [illegible] tempus. Ad primum dico quod [illegible] verbum [illegible] possibile et [illegible] possibile [illegible] deo est impossibile [illegible]. Ad secundum dico quod [illegible] et de [illegible] potentie [illegible] vel [illegible] quod [illegible] non [illegible] non velle [illegible] dicit Ans. potest [illegible] si vult non [illegible] et ideo [illegible] non potest vel dico quod [illegible] [illegible] potest si vult [illegible] potest illud quod vult se posse et

no aliud quia ad posse esse impossibile. Ad primum
dicendum quod non potest impossibile secundum iam dicta quia in divina dicitur
accidere vel secundum se vel secundum quod accidit huiusmodi a nobis. propter
hoc non evellit infinitatem potentie sue. secundo modo
vel dicendum quod non evellit destructive sed est ex causa
similiter dissimilando. Ad secundum dicendum quod nunc dicitur duplex
scilicet contrarium vel ordine vel secundum iam primo modo
dicitur facere ex contrario secundo modo dicitur. Ad primum
dicendum quod potest impossibile secundum duplicem dicta quia dicitur est distantia
scilicet vel ordinis primo modo plus distantie
forma et materia secundo modo forma et forma prima
distantia non tollit unionem vel sibi terminatur sed su-
sic autem est in proposito quia creator et creatura distant
plus distantia vel dicta unio ordinis non unio ergo dicendum
plus distant dicta ordinis sed unio quia ambo
creata sunt vel dicendum quod non est simile quia creator non
destruit sed conservat creaturam unum autem oppositorum
destruit reliquum non conservat. Ad secundum dicendum quod
sicut deus non placet facere quod est contra iustitiam eternam
ita nec potest et ergo unum non placet ei ponere oppositum sed
in eodem nunc placet potest vel significat cum potentia et
velle creaturam non est contra iustitiam eternam et ideo secundum
potest et fecit quando voluit. Ad primum dicendum quod
licet quod potest impossibile secundum tempus dicendum quod algazel lo-
quitur secundum communem loquendi modum eodem quia ad iustitiam
proprie non requiritur quod aliqua pars eius sit in rerum
natura sed sic huiusmodi est sed tunc est asinus cum non
est pedes quod tunc neutra pars est in natura sed
unit deus potest ergo nunc facere non fuisse quod
neutrum absolute est una. Ad secundum dicendum quod iustitia in
creatura non influit iustitiam creature et sic desi-
nit esse iustitia creatura primo sed non sic iustitia esse
iustitia creatura secunda quia si desinet sed iustitia esse
eadem in et alia quod si quaelibet desinet nunc aliquid
iustitie creature esse. Ad 3 dicendum quod sed verum est de illis
que sunt sub potestate posse autem facere preterita non esse
creata non est potentie alicuius ut visum est.
Quarto queritur utrum dicatur simpliciter deus possibile et quod
illud quod creature est possibile ut quia si dicitur possibile
quod est deo vel secundum causas inferiores possibile esse vel est
simpliciter impossibile deo vel sic simpliciter impossibile sed autem
mediata impossibilia ergo possibile dicitur quod est creature vel secundum
causas inferiores possibile. Item agente secundum te-
dicitur impossibile quod tamen est deo possibile. Item possibile dicitur a
potentia ergo a potentia simpliciter dicitur possibile simpliciter et sic dei potentia
est simpliciter ergo et cetera. Item ar. contra et a quam in-
finitum est possibile simpliciter et non sed deo opposita ergo et
cetera. Contra. potentia dicitur quod est in potentia alicuius aut ergo
in potentia creature tantum ut contra arguitur. Quantum autem
aut quod est in potentia dei activa similiter et in potentia sed
passiva creature ut iustificatio impii secundum augustinum quod
fecit te sine te non iustificat te sine te scilicet consen-
ciente et recipiente aut in potentia dei activa sed
et in potentia creature activa et passiva ut ergo non
et omnis ulterius accidit. Primum dicitur impossibile secundum causas
inferiores cuius contrarium non est et potentia impossibile est
deo non creature sed quia secundum non est deo possibile
creature. Secundum vero possibile tamen contra deo effective re-
ceptive vero cuius contrarium est impossibile secundum iam insti-
tuta. sed non secundum scientiam quia potest contra dicere et convenit
niendo ad consentium intelligere. Tertium vero dicitur simpliciter
possibile et cuius contrarium simpliciter impossibile. Prima a duo-
bus determinatur et sed huiusmodi patet responsio ad primum et secundum
quia possibile creature dicitur esse simpliciter dicitur potentia coope-
rantis et si ad hoc deficit dicitur simpliciter impossibile.
Ad primum in contrarium dicendum quod potentia dei dicitur simpliciter
potest dicere esse vel quia nunc habet terminum vel quia ad eam convenit
omnis motus potentie scilicet creatrix et iniciatrix. Primo modo dicitur
potentia dei simpliciter potentia non secundo modo et et impossibile privati-
vum secundo modo et omnis dicitur scilicet possibile simpliciter ab omni
modo potentie. Ad secundum dicendum quod iustitia creature et possibile simpliciter
primo modo scilicet deo non secundo modo nec creature.
Queritur primo de modo infinitatis. secundo de modo
actionis. Circa primum primo queritur an dei esse
sit infinita quod sic videtur videtur ut philosophus 6 metaphysice
nullum finitum habet potentiam infinitam quia non excedit id
in quo est. sed dei esse habet potentiam infinitam ergo et cetera.
3 physicorum habet quod infinitum est cuius quantitatem accipi-
entibus est ad accipere esse. sed esse dei est huiusmodi quia in quantum
est non inclusum ergo est esse ergo et cetera. Item cuius si
uno potest addi fictum addeni sed divine essentie nihil
nullum fictum potest addi ergo et cetera. Contra 3 physicorum
habet quod infinitum non est perfectum sed actu et
non cuius habet actus sed quantitatis tantum. dei autem perfecta
est essentia non quantitas ergo non est infinita. Item
quod nobilius et perfectius est deo attribuendum est. sed esse
finitum est perfectius quod infinitum quia infinitum dicitur
finis perfectionis secundum dicitur finitum vero dicitur huiusmodi
vel finis autem est perfectio potentie ergo dei essentia potius dicitur
dicitur finita quam infinita. Item sic te habet unio
i uncti add. i infinitum in finiendo sed unio ullius
unctum unificat ergo et infinitum vel finitum dicitur
et essentia sunt omnia ergo et cetera. Ad 2 infinitum
dicitur dupliciter scilicet privative et negative privative modo non est
infinita natura privatio dicitur abstractam aliquis est apti-
tudine ad huiusmodi in dei essentia nullius boni est ab-
sentia nec aptitudo alicuius non boni. secundo modo est in
deo infinitum quamquam in est quod non habet fine
terminante vel limitante quod patet de essentia ipsa quia
nec habet finem quidditatis nec finem quantitatis virtualis
nec finem ordinis quam triplex finis est in omni creatura.
finis vero quidditatis est ultima differentia differentie
in qua quidditas diffinita terminatur ut patet in
diffinitione formae quod divine essentie non convenit quia quod
non est ex genere et differentiis cum quia non est addito ad
cuius ad aliud que est in huiusmodi differentiis finis quantitatis
virtualis est limitatio virtutis quia huiusmodi creatura potest ea
ea vel tot et non plura quod deo non convenit qui potest
omnia. finis ordinis est in hoc quod omnis creatura
habet ordinem ad aliam et ad finem a se alium quibus
duobus quibus creatura finitur et terminatur quod nemini
est in dei essentia quia nec ordinatur ad aliam nec ad fi-
nem alium. Ad primum in contrarium dicendum quod et si infinitum
non convenit essentie magis autem ergo tamen ipsum idem est quod
sua quantitas virtualis vel dicendum quod verum philosophus verum est
de physica corpora et de quantitate eius sed de essentia spiritu-
ali que essentialis virtus est vel quantitas quadam virtualis
ut patet in causa cuius essentia virtus est et sic est in deo.
Ad secundum dicendum quod infinitum privative dicit privationem
sed negative dicit terminum quale est deo. Ad
3 dicendum quod non est simile quia finitum dicitur privative
scilicet privationem infinite. sed infinitum dicitur negative
est privationis efficientie et ideo convenit ei alia finitate
effective dante eis finem non formaliter quia nullius
est forma que est pars rei.
Secundo queritur an aliud preter deum sit infinitum
secundum essentiam suam quod non videtur quia 3 physicorum dicitur
quod infinitum totum convenit primo principio et ideo ei quod non est primum
principium non convenit. sed omnia preter deum habent principium scilicet deum
ergo nihil preter deum est infinitum. Item omne creatum
habet terminum terminantem et formam ab aliquo distinguen-
tem ergo et finem vel terminum ergo et cetera. Item sicut se
habet in creatum infinitum ad creatorem dicitur quod est finitum
Item effectus proportionatur cause sue. sed dei causa que
est causa omnium est infinita ergo saltem et aliquis eius
effectum esse infinitum. Item ut habetur infinitum in 3
physicorum. Item alia potest includere vel recipere in
se infinitas quia non tot quin plures. sed ut
infinita non est nisi in essentia infinita ergo et cetera.
Contra dicitur est infinitum scilicet simpliciter et aliud secundum quid scilicet potentia
actu per aliquam creaturam habet infinitatem secundo modo solius
deus. Primum patet quia in anima quod est sub forma similiter
est infinita scilicet i dicitur ad omnem formam cum vero habet
hanc formam similem est potentia ad formas accidentales
infinitas. i. non ad tot quin ad plures similiter unitur
potentia augeri in infinitum et tunc dividi in infinitum
numquam tamen ad hoc est actu infinitum quia sic in
forma ultima finiretur in una et numero ulterius ad
uniendo ergo finitur nunc. Ad primum in contrarium dicendum
quod effectus proportionatur cause proportione aliquam imita-
tionis non equalitatis vel dicendum quod sed verum est in causa creata
agente secundum suam totam virtutem non in creata causa quia
agitur sic unit non totaliter secundum totalem suam virtutem
in producendo creaturam vel dicendum quod verum est in causa creata a-
gente secundum suam totam virtutem non increata causa quia agitur
sic unit non totaliter sed totaliter suam virtutem in producendo
creaturam vel dicendum quod verum est de eo quod efficit potest recipere
et convenit esse infinitum vel dare nulla autem creatura potest re-
cipere aliquid in se infinitum nec esse infinitum cum sit
habens initium. Ad 3 dicendum quod esse alie finita
et actu potentia tamen includendi habet infinitatem potentia non ac-
tu et in est de suo modo sed de prima materia.
Tertio queritur an potentia dei sit infinita quod sic.
huiusmodi ergo de tamen deus mihi (?) in te (?) cernitur (?)
videtur et potentia ~~sed in deo est iustitia et potentia~~ sed idem
est virtus infinita quod potentia dei infinita. Item in
quod est ab sufficientiam est sola excedit necessario in aliquam
essentiam quam est infinite durationis sed deus (?) requiritur
aliquid divine potentie essentiam quam est infinite durationis ut anima
que per se ut creatura spiritualis et aliquis quam cetera (?)
potentia ut nunc et tamen ergo oportet quod potentia dei infinita est
ea habens sed hoc tamen esse vel esse infinitum et du-
rationis autem quam tantum et actu in se infinitum
ergo simpliciter est infinita. Item potentia que potest
distantiam in infinitum est infinita. dei potentia est huiusmodi quia de
non ente facit ens quia in infinitum distant eorum in

nullo continetur ergo etc. 2 quod ab aliquo exceditur non est infinitum; sed potentia dei exceditur a scientia dei que ipsa est maior, non potentia ergo etc. Item quod habet ab aliis distinctum esse habet terminum vel finem quo distinguitur; sed dei potentia habet esse distinctum ab omni creatura ergo et terminum habet vel terminum. Sed quod habet terminum habet finem et quod habet finem non est infinitum ergo etc. Item potentia infinita per effectus suos sic cognoscitur; sed effectus divine potentie sunt finiti ergo etc. Contra [illegible] infinitum [illegible] aliquid de extensione durationis et vigoris quod [illegible] dei potentia non habet finem durationis nec extensionis nec vigoris [illegible] de infinitate sine [illegible] non habet quod [illegible] et sine [illegible] eo quod est [illegible] et [illegible] finem non habet quod nec est [illegible] quod non possit et [illegible] non possit nec finem et habet vigorem quod [illegible] est infinite [illegible] quod [illegible] nec in agendo [illegible] nec [illegible] consilium et auxilium. Ad primum in contrarium dicendum quod de scientia dei quod loquitur dicitur [illegible] ad [illegible] vel [illegible] primo modo non excedit potentiam nec excedit quia quicquid scit deus in se et de se potest [illegible] et quicquid potest scit se posse, secundo modo [illegible] excedit quia de quolibet scibili et malo est scientia de eodem est potentia suo modo [illegible] bonum scit scientia id potest [illegible] et de quolibet malo scibili est scientia de illo permittendo, puniendo, ordinando, condempnando vel ordinando est dei potentia vel dico quod scientia est de omni scibili [illegible] potentia de omni possibili quod vero possibile est aut malum sed sic sic non [illegible] possibile sed impossibile. Ad secundum dicendum quod potentia dei est distincta ab omni alia potentia [illegible] quod est id quod ipsa et non illa [illegible] nec finitur ut creatura. Ad 3 dicendum quod duplex est agens scilicet univocum et non univocum primum infinitum [illegible] effectum suum quem possit quod agit per totam virtutem [illegible] in [illegible] sicut [illegible] b [illegible] quod producit [illegible] ex [illegible] alicuius non cognoscitur nec infinitum [illegible] eius [illegible] quod plus potest sic et deus non est agens univocum [illegible] quod per nullum eius effectum potest infinita potentia eius [illegible] sic vel dicendum quod id intelligitur de agente [illegible] agit per suam totam virtutem in [illegible] sicut [illegible] non de potentia agentis voluntarii nec aliis agentis non per suam totam virtutem [illegible] agentis [illegible] multo fortius qui agit per

quod [illegible] et quod [illegible] capere potest infinitum nec capere potest creatura nec [illegible] in actualitatem in potentia [illegible] eo modo quo deum est supra.

Queritur quarto an deus possit facere infinita actu. Et videtur quod sic: quod infinito nihil maius vel equale esse potest, sed hoc [illegible] deo sed [illegible] si faceret infinita actu ergo non potest. Item deus dicitur posse facere infinita quod non tot facit quin possit plura; sed si faceret actu infinita iam non posset plura facere ergo quod infinita sua potentia non potest facere actu infinita. Contra [illegible] est potentia que non reducitur ad actum ergo vel infinita potentia est in deo frustra vel actu producitur infinita, sed non est frustra ergo etc. Item potentie passive correspondet aliqua activa, sed potentia passiva in materia prima est activa infinita ergo oportet quod potentia dei activa sit infinita reducere illam potentiam ad actum infinitum. Item quod deus potest possibile est esse, potest autem infinita ergo possibile est esse infinita. Item [illegible] possibili nullum sequitur [illegible] ergo et possunt infinita [illegible] posito quod actu sit nullum erit inconveniens. Responsio dicendum quod de infinito est [illegible] nobis et deo primum potest deus et facit ut potest gloria nobis sit infinita [illegible] et potest et facit quod potentia activa in igne [illegible] infinita [illegible] materiam inducit suam formam [illegible] possit in maiorem si apponeretur [illegible] non potest [illegible] deus sic [illegible] omnia agens et [illegible] quod omnia agentia [illegible] recipiat formas omnium [illegible] et fines quibus [illegible] et finiuntur et [illegible] infinita sint [illegible] quod ad potentiam [illegible] infinitum [illegible] [illegible] non potuit producere infinitum actu scilicet filium et spiritum sanctum non creaturam quod virtus actu infinita non potest creari [illegible] finita sed infinita [illegible] non potest deus quod infinitum [illegible] esse corpus [illegible] et est [illegible] et mathematicum [illegible] non potest intelligi infinitum [illegible] quod forma [illegible] determinata [illegible] habet et per [illegible] determinata et [illegible] non infinita [illegible] quod omne corpus [illegible] habet [illegible] et [illegible] et finem [illegible] quod omne corpus in loco est locus autem est ultimum corporis ambientis [illegible] phisicos quod habet ultimum habet terminum et finem corpus et mathematicum non potest intelligi infinitum quod corpus [illegible] cognoscitur per imaginationem quod autem est imaginabile [illegible] imaginatione est figurabile quod autem est figurabile habet figuram et sic terminum [illegible] et non potest esse actu infinitum [illegible]

nisi augeatur ad dictum. Sed [illegible] eius erit [illegible] et [illegible] actu [illegible] et finite et similiter est de [illegible] continui quod sic [illegible] ad aliud [illegible] hoc autem dicitur deus non posse non quod in eo sit aliqua impotentia sed quod non [illegible] eius [illegible] et quod creatura non potest actu capere infinitum sicut rex non potest lapidem ducere non quod rex sit impotens dicatur ducere sed quod lapis non potest [illegible] in potentia [illegible] in uno et est in alio [illegible] deus [illegible] Ad primum in contrarium dicendum quod id intelligitur de potentia que perficitur per actum exteriorem, talis autem non est potentia dei immo per actum interiorem infinitum perficitur sicut potentia solis non perficitur per actum exteriorem qui est illuminare sed per [illegible] qui est lucere [illegible] dicendum quod id intelligitur de potentia que non est actus suus, in deo autem idem est potentia et actus. Ad secundum dicendum quod sicut in est potentia passiva infinita et in potentia recipiendi non in actu, sic in deo correspondet ei potentia activa infinita in potentia agendi non in actu agendi infinita quod hoc non esset correspondere. Ad 3 dicendum quod id quod deus potest est possibile [illegible] sed non simpliciter quo ad actum existentie [illegible] dicendum quod falsum est, non enim omne quod potest possibile quod esse dicit actualem existentiam quod potest [illegible] iam esset creatura potentia divina. Ad [illegible] dicendum quod illa regula omne possibile est possibile intelligitur de possibili possibilitate finite non infinite [illegible] continui [illegible] est divisibile in infinitum non tamen est possibile vel dicendum quod intelligitur de possibili correspondente actui [illegible] qualis non est actus infinitus.

Queritur quinto an deus agat ex necessitate nature. Et quod sic videtur: deus agit per suam essentiam que est natura sua, natura autem agit de necessitate [illegible] ignis [illegible] non potest non calefacere eo quod est natura [illegible] ergo etc. [illegible] natura [illegible] per [illegible] suam agere agit de necessitate nature. Item [illegible] habet effectum quod non recipit a causa, causa autem non [illegible] quod habet ergo quicquid est in effectu est in causa sed aliqui effectus dei ut [illegible] plures creature agunt de necessitate ergo et deus. Item in deo nihil est contingens sed [illegible] ergo [illegible] quod agit de necessitate agit. [illegible] quod agit de necessitate nature determinate agit ut ignis calefacit non frigefacit, dei autem actio non est determinata ad unum immo agit diversa et contraria ergo etc. Item si agit de necessitate non est laudabilis de sua actione, deus autem de omni sua actione laudatur ergo etc. Item nobilius est agens voluntarium quam naturale sed quod est nobilius hoc est deo attribuendum ergo ipse est agens non naturale sed voluntarium. [illegible] creature quod

[illegible] Ad primum in contrarium dicendum quod deus agit per essentiam non magis essentia vel natura sed ut est potentia scientia et voluntas et quia [illegible] res sic una cum ipso est diversa et effectus. Ad secundum dicendum quod illud intelligitur de causa [illegible] univoce agente non de equivoce agente. [illegible] que sunt in sole necessario sunt in rebus contingenter et que sunt in creatura de necessitate sunt in deo voluntaria quod ipse est causa cause [illegible] vel dico quod est in effectu et est in causa suo modo non modo effectus quod receptum est in aliquo per modum recipientis [illegible] in deo est sed vel recipiatur est in eo per modum suum. Ad 3 dicendum quod quicquid est in deo necessitate immutabilitatis que non tollit voluntatem non necessitate coactionis vel [illegible] que tollit libertatem.

Queritur sexto an deus possit plura facere quam facit. Et quod sic videtur: natura potentia que lassatur nec deficit in se nec ab alio impeditur potest plura facere quam facit, sed dei potentia est huiusmodi ergo etc. Item artifex creatus potest sua arte plura facere quam facit ergo multo fortius increatus. Contra Deuteronomium 32 dei perfecta sunt opera, sed perfectum [illegible] est cui non fit additio ergo etc. Sed dei perfecta sunt opera ergo non potest facere plura. Item non potest plura facere quam ab eterno preordinavit, sed ab eterno preordinavit tot quot facit et non plura ergo etc. Item quam [illegible] universum non esse potest, sed deus non potest nullum ergo non potest facere nisi universum et quod est in eo hoc autem facit et non plura ergo etc. Responsio dicendum quod dei potentia est infinita potest plura facere quam facit et quod potentia eius est cum voluntate potest et facere pauciora et quod causa est sapientissima potest facere alia. Ad primum in contrarium dicendum quod duplex est additio scilicet ad esse et ad bene esse primo modo loquitur philosophus et sic operibus divinis non est sed potest additio illis manentibus eisdem possent tamen addi alia [illegible] illis eisdem manentibus secundo modo [illegible] et sic fit eis additio. Ad secundum dicendum quod quecumque [illegible] non potest [illegible] quam preordinavit [illegible] tamen potest sic [illegible] potuit preordinasse alia [illegible] et non potest facere. Ad 3 dicendum quod [illegible] universum non esse potest [illegible] nec potest tamen deus [illegible] hoc universum [illegible] quod prius [illegible] sed [illegible] id ad hoc universum quod [illegible] de [illegible] nomine.

Queritur septimo an deus aliquid possit de potentia quod non de iustitia. Et quod sic videtur [illegible] [illegible] [illegible] facere [illegible] [illegible] quid de potentia sed non de iustitia. Item deus potest revocare [illegible] ad statum [illegible] [illegible] possit [illegible]

et per consequens dampnari. Sed hoc non posset de iustitia fieri cum contrarium exigant sua merita ergo etc. Contra id est possibile quod iustitia in deo ergo nullus potest de possibili quod non de iustitia et eius. Item nullus potest contra suam sapientiam ergo nec contra suam iustitiam. Responsio: iustitia dei consideratur dupliciter: vel ut est simpliciter, vel ut est secundum dei praeordinationem, vel ut est secundum meritorum exigentiam. Primo modo non potest de possibili quod non de iustitia et eius. Secundo modo potest, quia quod nunc ordinatum est iuste fieri potuisset ab aeterno aliter ordinasse, quia possibile ad hoc in eo, eo est. Tertio modo potest aliquid de possibili quod non est de iustitia, quia nihil iuste ab eo applicatur sed exigentiam. Per hoc patet solutio ad obiecta.

Circa primo quaeritur an deus potuit facere hominem meliorem. Quod sic: videtur per rationem universi meliorem quod sic Augustinus XI super Genesim ad litteram: talem potuit deus hominem fecisse qui nec peccare posset nec vellet, et si talem fecisset quis dubitat eum meliorem fecisse. Sed tunc potuit hominem meliorem facere fecit et quantum indiget rationem. Item artifex quanto sapientior tanto meliorem potest facere quam facit ergo multo fortius deus. Contra: duo opera optima adducere. Sed deus est optimus ergo cuncta fecit optima. Sed optimo non potest esse melius ergo etc. Item si aliqua res posset esse melior quam est aut hoc est quia deus non potuit eam facere meliorem aut quia noluit; non quia noluit, quia vel invidus fuisset ... [illegible] ... ergo potuit facere meliorem. Sed nemo bonus est invidus ergo etc. ... [illegible]

[illegible]

Tertia vero bonitas non potest res esse melior in comparatione ad deum ordinatae, non tamen in comparatione ad finem ultimum, sed quo ad aliquem finem particularem posset habere meliorem ordinem. ... Ad primum dicendum quod res considerantur in se et in suo ordine ... et in illo ordine optima, et sic non potest esse melior manente illo ordine. Ad secundum dicendum quod res non est melior, tamen quia plus boni in uno ordine capere non potuit ... deus dare voluit ... Ad tertium dicendum ... libertate sicut deus.

Secundo quaeritur an quamlibet rem potuit facere minus bonam. Quod non videtur: deus est causa rei per suam bonitatem, sed bonitas per maius non potest esse causa ut aliqua res sit minus bona ergo non potuit facere minus bona. Item ... Item quae omnia quaecumque voluit fecit ergo ... Item ut ... deus non operatur ex necessitate naturae sed ex mera libertate ... sed sic vult. ... Responsio: potuit facere minus bona ... non potest facere minus bona ... non ad aliud ... per alia ... ab actu influentiae alicuius boni, sed hiis duobus modis

facere minus bonum dicitur de deo. Sed est potens in ... sicut lex dicitur hominem occidere ... contra legem ... ad ... voluit velle suis.

Tertio quaeritur an totum universum potuit facere melius. Quod sic videtur: Albumasar ... tamen universum esse melius si esset ... et hoc potuit deus facere ergo etc. Item omni finito potest addi ... Item bonum universi sunt ... ergo universum non potuit fieri melius ab illa. Item aliqua pars universi potest esse melior ut ... ergo etc. Contra universum includit in se ... omne bonum sed omni bono non potest esse melius ergo etc. Item ... Item in prima fuit ... capacitate summa. Sed deus dedit ... capacitatem suam ergo quaelibet res est in summo secundum suam capacitatem ... non melius esse potest ergo etc. Responsio: de universo dupliciter loquimur: vel in generali, vel de hoc in speciali. Primo modo non potest universum esse melius ... omne bonum et solum ... Secundo modo ... ordine ad finem ultimum ... non potest universum ... melius ... Sed non esset idem universum quod prius ... sicut in cithara corda ... melius ... non esset eadem ... non esset eadem religio quae prius. Ad primum

in contrarium dico quod ... de universo in generali non in speciali. Ad secundum dico quod ... non potest esse meliores in ordine ... in alio ordine non in illo quia deus sapientissimus hunc ordinem universi sapientissime fecit. Ad tertium dico quod capacitas ... non ... in summa capacitate sed in summa ... maior esse si deus vellet ... capacitatem ... dispositivam.

Quarto quaeritur an deus possit aliquam rem universi ad nihil redigere. Quod non videtur: Augustinus ... non est deus causa deficiendi ... Item deus ... actionem ... Item ... Item ... Corripe me domine in iudicio et non in furore tuo ne forte ad nihilum redigas me. Item ... ad nihil redigere ... deus ... Responsio ... non potest ... ad nihil redigere ... ab illo ... sed non potest destruere illam.

Quinto quaeritur an deus possit universum ... facere ad hoc

facere potuit quod sic intelligendum idem est dicere esse quod posse per augustinum. Sed deus est id quod fuit. ergo potest quod potuit. Item potentia que non potest quod alias potuit immutata esse uidetur. Sed dei potentia non potest immutari. ergo potest quicquid potuit. Contra quod non potest fieri non potest deus facere. sed res facta a deo non potest fieri ab ipso. ergo rem quam fecit modo facere non potest. Si dicatur quod potest quod potuit contra per rem factam quod fecit uel facere potuit. Ad hoc non uidetur necesse posse quicquid potuit cum tamen bene sit quod potest uidisse. Respondeo aliquid dicitur non posse propter quatuor scilicet uel propter defectum potentie et sic lapis non potest uidere uel propter defectum habitus et sic rusticus non potest intelligere angelum hec tres augustinus [illegible] duobus [illegible] quia non habet habitum demonstrare scientie uel propter defectum materie necessarie et sic artifex non potest sine lignis et lapidibus domum facere uel propter defectum instrumenti. et non potest ligna parare uel propter dispositionem materie que non est disposita recipere ullam potentiam et sic artifex non potest domum factam facere. hoc ultimo modo deus non potest rem quam fecit facere. quia res non potest recipere immo et refert duo contraria simul esse uera scilicet id fieri et non fieri. quia si factum est non fit. si fit fit et in fieri non est. Videtur alicuius potentie quia quod unum ponit aliud destruit et quod unum destruit aliud ponit similiter et e conuerso. quod non est intelligibile nec possibile et diuine potentie que se extendit ad esse effectus uel non ad esse rei aliquo modo scilicet non influit. Ad primum in contrarium dicendum quod idem est esse et posse secundum rem non tamen secundum rationem. quia posse ad esse addit respectum ad possibile. unde est ibi fallacia accidentis. Ad secundum dicendum quod factum facere non potest non ex diminutione sue potentie sed propter conditionem sue materie et propter perfectionem sue potentie que est uel ad esse effectiue uel ad non esse permissiue et non simul ad utrumque.

Queritur an in deo sit uoluntas quod sic. 220. xii philosophie que sit uoluntas dei. Item iustitia est in uoluntate secundum anselmum li. de ueritate et secundum philosophum 4. ethicorum. Sed iustitia est in deo. ergo et uoluntas que est iustitie subiectum. Item in omni eo in quo est cognitio est et uoluntas. sed in deo est cognitio intellectualis. ergo et uoluntas. Contra 3. ethicorum habetur quod uoluntas est finis. Sed deus [illegible] non habet finem. ergo nec uoluntatem que est ad finem. Item 3. de anima uoluntas est appetitus. appetitus autem est rei non habite quod non conuenit deo qui omnia habet et perfecte habet. ergo nec uoluntas est in eo. Item uoluntas est mouens motum ut habetur 3. de anima. deus autem est mouens non motum ut probatur 8. physicorum. ergo etc. Respondeo uoluntati [illegible] accidunt. primum est quod aliquis appetibile moueat secundum est quod appetibile mouens appetitum ut perficiatur tertium est quod in ipso adepto quiescat et delectetur. quantum ad prima duo uoluntas non est in deo quia imperfectionem important. quantum ad tertium est perfectionis in deo. in se ipso enim perfecte omnia sibi presentia ab eterno quiescit et delectatur. [illegible] ad hoc autem ad 3. modum differt uoluntas diuina et humana quia humana uoluntas est alie [illegible] differens ab essentia et ab actu et habitu et a fine. Sed diuina uoluntas est idem quod essentia. actu. habitu et fine suo. ipsa enim uoluntas dei est sua rectitudo secundum anselmum. Per hoc patet responsio ad primas 3. rationes quia procedunt de humana uoluntate secundum duas primas eius proprietates que non conueniunt uoluntati diuine.

Queritur an deus sit omniuolens quod sic. quia ipse dicitur omnipotens quia potest quicquid decet eum posse. ergo cum ipse uelit quicquid decet ipsum uelle etc. Item sicut potentia et scientia dei sunt infinita sic et diuina uoluntas quia quicquid in deo est infinitum est. Sed dicitur omnipotens quia potentia est infinita. ergo similiter dicitur omniuolens quia uoluntas est infinita. Contra qui non uult omnia que potest uelle non est omniuolens. Sed deus potest multa uelle secundum magistrum que non uult. ergo etc. Item dicitur omnipotens quia omnipotentia se extendit ad infinita. sed uoluntas dei se non extendit ad infinita sed ad [illegible] tantum scilicet ad [illegible] ergo etc. Respondeo scientia dei dicitur [illegible] nec possibile nec actuale [illegible] dicit [illegible] potentiam et [illegible] scientia [illegible] quia sunt et potest infinita deus et ideo potest dici omnisciens et omnipotens quia nichil excipi potest quod non sciat et non possit. quamuis omne dicatur nil excipiens. uoluntas autem [illegible] dicit [illegible] actuale que res infinite in actu esse non possunt. propter quod non potest dici omniuolens. proprie est in istis [illegible] ut peccata et quamuis possibilia que non uult a sua uoluntate excipi possunt et excipiuntur. Ad primum in contrarium dicendum quod non est simile quia posse simpliciter et posse quod decet conuertuntur quia posse indecentia non est posse. Sed uelle simpliciter et uelle quod decet non conuertuntur quia [illegible] malum appetens bonum simpliciter uelle quod tamen non decet uelle. Ad 2. dicendum quod uoluntas dei est infinita sed non est de infinitis obiectis sed potentia et scientia in se infinite sunt et etiam de infinitis obiectis et ideo dicitur omnisciens et omnipotens non omniuolens scilicet ratione obiecti nec ratione essentie in qua quicquid est infinitum est.

Circa secundum principale scilicet de uoluntatis causalitate queritur an aliqua sit causa diuine uoluntatis quod non uidetur. augustinus li. 83. quod omnis causa efficiens maior est eo cuius est causa. deo autem nil est maius. ergo diuine uoluntatis nulla est causa. Item causa prior est eo cuius est causa. Sed dei uoluntate nil est prius. ergo etc. Item augustinus 83. q. quis audeat dicere deum omnia irrationabiliter condidisse. Sed ei qui agit uoluntarie ratio agendi est et causa. ergo dei uoluntas habet causam que eam agit. Item cum effectus habet per causam uoluntatem cuius uoluntas non est alia causa illius effectus non est querenda alia causa quam uoluntas illa. Sed rerum [illegible] que sunt effectus diuine uoluntatis philosophi in multis libris quesierunt et reppererunt huiusmodi rerum alias causas. ergo uel ipsi male et falso reppererunt uel uoluntatis diuine aliqua est causa. Item omnis uoluntas creata et talis agit ex aliqua certa causa. Sed diuina uoluntas est huiusmodi. ergo agit ex aliqua causa certa mouente illam. Item quod est commendabile et perfectio in creatura hoc est attribuendum creatori. Sed hoc est summe commendabile et perfectionis quod homo uel non agat nisi habeat certam et rationabilem causam ipsum mouentem ad agendum. ergo et hoc est deo attribuendum. Contra uoluntas dei aliquam ante se causam habere non potest quod patet primo a parte sui secundo a parte nostri tertio a parte magis sui. quia uoluntas [illegible] includi rationem et scientiam dei [illegible] per augustinum. scientia autem dei nullo modo est causata a rebus nec habet causam in illis ut habetur 14. de trinitate. sed propter quod nec [illegible] nec uoluntas est causata a rebus nec habet causam in illis. Sed [illegible] est causa illorum [illegible] includi magis habet imperium [illegible] quam scientia. Secundo idem patet a parte nostri uel rerum quia non est illius potest esse causa motiua rerum autem nulla erant [illegible] ante uoluntatem [illegible] illius. ergo causa in nullo esse poterant nec adhuc sed nec possunt quia primum omnium [illegible] recipit ab illa ratione quia est primum et causa sufficiens. Sed [illegible] esse abire in infinitum uel esse circulationem quia si primum mouetur a secundo et secundum mouetur a primo esse circulationem uel abire in infinitum descendendo ad effectus posteriores quorum utrumque est impossibile. Ad primum in contrarium dicendum quod deus omnia rationabiliter agit non ratione accepta a rebus sed [illegible] a sua liberalitate uel rectitudine que est ipse. Ad secundum dicendum quod bene concludit si uoluntas dei esset causa sola et omnium immediata nunc autem non est sic quia aliarum etiam est causa per se et immediata sed mediantibus aliis causis ut sunt superiores producentes alias et causa prima. Sed uoluntas immediata [illegible] sed sicut alie cause [illegible] ut horum effectuum ultimum priorum non est causa nisi uoluntas diuina [illegible] augustinus sic creatur a deo non est causa nisi uoluntas diuina et hec nec horum causas querunt philosophi aliorum [illegible] effectuum superiores ultimum sunt alie cause medie inter effectus et dei uoluntatem et has causas quesiuerunt philosophi que cause sunt et effectus uoluntatis diuine. Ad 3. iam patet responsio quia deus non agit ex certa causa que est in ipso et est ipse non ex [illegible] sumpta a re. Ad 4. dicendum quod perfectio creature deo attribuitur non per modum quo est in creatura quia sic aliquam imperfectionem importat. sed in quo conuenit creature [illegible]. sic autem est sed quia hoc perfectionis est quod creatura agit ex certa causa sed cum imperfectionem includit quod illa extra ipsum sit et ideo hoc in deo non est. sed in eo est certa et rationabilis causa sue actionis que est in ipso et est ipse [illegible] non indicat [illegible] quia hoc est imperfectionis.

Circa tertium principale queritur de signis diuine uoluntatis et sufficientia et diuisione. ad quod sic. [illegible] omnis operatio dei uel est necessaria et relinquitur et si non necessaria sed uoluntas que est beneplaciti non nisi relinquitur. ergo uel uoluntas que est signum dicitur [illegible]. Item magister ponit 4. signa uoluntatis scilicet impletionem permissionem preceptum prohibitionem consilium. Item augustinus in enchiridio [illegible] fit nisi quod omnipotens fieri uelit aut sinendo ut fiat aut efficiendo. ergo solum sunt duo signa uoluntatis diuine scilicet permissio et impletio. Item deus non uult malum. ergo est permissio. Sed sic de malo permissio non est signum diuine uoluntatis sed uoluntatis [illegible] dicendum. Item unus et idem motus est a quo et ad quem. Sed prohibitio fit motus a quo scilicet malo et preceptum ad quem scilicet ad bonum. ergo idem signum est preceptum et prohibitio. Item quod est preceptum est permissum et e contrario. ergo idem signum est prohibitio et permissio. Item quod deus precipit consulit et operatur. ergo faciunt unum signum non tria. Respondeo uoluntas dei dicitur proprie pro interiori beneplacito et minus proprie pro beneplaciti exteriori signo et primo modo dicitur uoluntas beneplaciti. Secundo modo signum uoluntatis quia sunt per quod aliquis significat uel ostendit se uelle aliquid uel [illegible] scilicet directe et indirecte. directe dupliciter quam ad opus et [illegible] et sic est impletio uel operatio. indirecte cum non impedit malum [illegible] sed permittit. et sic dicitur permissio [illegible] ad [illegible] quod [illegible] uult ad se

placitum tamquam necessario faciendum vel tamquam necessario fugiendum
vel ut bonum supererogationis amplexandum. Primo modo est
praeceptum, secundo modo est prohibitio, tertio modo est consilium et signum
voluntatis divinae. Vel dico quod declaratio vel ostensio voluntatis alicuius
potest esse vel respectu praesentis vel respectu futuri. Si respectu praesentis
tunc dupliciter: vel est de bono vel de malo. Primo modo est
impletio, secundo modo permissio. Si respectu futuri vel est de
bono necessario implendo vel de malo necessario fugiendo
vel de bono non necessario ad salutem. Primo modo praeceptum,
secundo modo prohibitio, tertio consilium. Ad primum ergo dico
quod licet sint quinque opportet dici multa et varia, multa de multis
dicuntur aequivoce non autem aliquem in hoc inscriptione acceptionum
quando est hic. Vel multa de re inscriptione rei non ac-
ceptionis vel per alios multa de [illegible] non de re
opposita unius nominis per hoc multos filios ad quos hoc
relative opposita sicut et signum et signatum dicuntur;
opposita relative et ideo possunt esse unum signatum non plura
signa. Ad secundum dico quod auctoritas intendit tamen dare
duo signa voluntatis alia a dicta quattuor. Ad tertium dico quod
permissio non est signum unum, quia deus vult malum, sed
quod vult de malo permisso elicere magis vel bonum;
alia una non permitteret. Ad quintum dico quod ideo convenien-
ter non ponuntur aliquo et ad que sunt opposita non videtur dispa-
ratio aliqua a quo modo prohibitio est ad vitium futuri
et hoc etiam ideo ad quod modo praeceptum est honorem parenti
et cultum dei et huius qui se habet ut eius dispositio non
ut opposita et ideo sic sunt ad invicem ratione horum
in sunt alia signa divinae voluntatis. Ad quartum dico quod
prohibitio et permissio idem sunt in suppositis vel re sed
licet non tamen idem in ratione signandi quia prohibitio est
signum voluntatis avertentis et permissio vero est signum boni
et de malo quod fit elicit. Ad sextum dico quod ista
tamen signa possunt idem esse supposito non tamen idem in signato
quia ipso est signum voluntatis de bono praesenti. Consilium vero
est signum boni futuri non necessarii ad salutem. Praeceptum
vero est signum voluntatis dei respectu boni ad salutem necessarii.

Ultimo quaeritur secundo an praeceptum sit signum divinae
voluntatis quod sic dicit hic magister et Augustinus. Item
ab invicem videtur signum dicitur per praecepta sua nobis in-
notescit ergo est id quod ad innotescere facit signum eius
praeceptum est signum voluntatis divinae. Contra quod non est bo-
num non est bonae voluntatis dei signum, sed praeceptum dei non
est signum bonum per illud Ezech. 20: dedi eis praecepta non
bona ergo non est signum voluntatis dei. Item deus praecepit
quod voluit et prohibuit quod voluit ergo non praecepit

nec prohibitio est signum voluntatis dei. Probatio Gen.
22: praecepit deus Abrahae ut immolaret filium suum quod tamen
noluit ut postea patuit. Item Matth. 6 prohibuit
Salvator caecum quod non diceret cuius tamen contrarium volu-
it quia hoc scit salvatus et non sine repugnantia.
Respondeo praeceptum divinum est signum est nobis quod voluntate
divina quantum tenetur per praeceptum impleamus vel ad quod
salutem non expediret illo praecepto sed secundum
spiritualem revelationem [illegible] debemus autem praecep-
tum dei implere sicut [illegible] sonat quod nobis com-
petit significare sensum dei et est implendum
per spiritualem intellectum nobis per [illegible] ab homine sumere
vel a deo revelatum et simile est de prohibitione.
Ad primum igitur dico quod praecepta illa de quibus
Ezechiel loquitur sunt caerimonialia legis praecepta quae
dicuntur non bona vel in comparatione ad praecepta evange-
lica vel quia erant onerosa et in hoc modo
vel quia non erant gratiae collativa. Ad secundum dico quod
deus aliquando dat praecepta cum exequendum ut bono
in praemium et huiusmodi praecepta decalogi. Aliquando pro bonis
ut praeceptum datum Abrahae de filio immolando.
Aliquando misericordiam ut idem dicitur in sanctis et quod
misericordiam et nos ne bona quae agimus aliis
publicaremus ad vanam gloriam hoc autem ad staturam
dei [illegible] ergo deus a quo praecipit vult id quod praecipit
vel quod per praeceptum intendit et in praeceptum est signum
voluntatis dei.

Item primo quaeritur de voluntate dei respectu boni. Secundo
de eadem respectu mali. Tertio de earum unitate.
Circa primum primo quaeritur an voluntas dei impediri possit
circa liberum arbitrium quod sic Augustinus in Enchiridion: vult deus
omnes homines salvos fieri et ideo consequendo est ut ve-
lit quod necesse est fieri si voluit. Sed voluntate vult eos
salvari ergo necesse est omnes salvari non liberati
tenetur. Item illud quod non vult salvum fieri
ab aeterno voluit salvum fieri. Sed quod ab aeterno vo-
luit salvum fieri necesse est salvum fieri quia omne aeternum
est necessarium ergo necessario salvabitur ille quem vult salvari.
Item cum quod non potest impediri producit effectum
necessario. Sed voluntas dei quae est causa salutis non potest im-
pediri. Rom. 9: voluntati eius quis resistit. Ergo et cetera.
Contra per Bernardum de libero arbitrio ubi est necessitas non est libertas
ergo si voluntas dei imponat necessitatem libero arbitrio in libe-
rum arbitrium non est liberum. Item primo articulo decimo dicit quod voluntas
dei nullo modo impedit sed immo lex causae alicuius salvandi

tamen ergo et necessitatis cum necessitas et poenitentia tamen sal-
vari. Respondeo voluntas dei non ponit necessitatem salu-
tis cuius causa proxima est ideo proxima sunt ex parte dei qui quod
est causa omnium efficax et iusta disponit quibus res agen-
tur hoc necesse modo et ideo sic facit res necessario evenire
quibus dedit causas proximas necessarias. Illas autem facit
res contingenter evenire quibus dedit causas proximas con-
tingentes. Liberum autem arbitrium est causa contingens salutis et ideo
contingenter non necessario salvantur. Secunda sumuntur ex parte hominis
salvandi cui non esset laus nec gloria si necessario salva-
retur. Constat autem quod ex salute laudatur et gloriatur ergo non
necessario salvatur. Tertia sumuntur ex parte praemii quod est tam
tantum nobile quod ad ipsum nemo debet compelli. Ad primum
in contrarium dico quod duplex est necessitas scilicet coordinata et absoluta.
De prima loquitur Augustinus non de secunda, si deus vult hunc
salvari necesse est salvari. Potentia haec coordinatione non tamen
necesse est absolute. Vel dico quod dicitur aliquid vult vel quod volun-
tate vel voluntate declarante. Primo modo vult non necesse
est fieri sed secundo modo et de hoc loquitur Augustinus. Non tamen tollit
libertatem sed dirigit eam ut cum prima causa per quam dirigitur
motus solis in aliquo caelo est necessarius. Tamen hic generari
et contingere quia habet etiam proximam contingentem. Ad
secundum dico quod si ab aeterno voluit ut salvari necesse est
eum salvari necessitate coordinata non absoluta. Ad tertium dico quod
quamvis deus impediri non potest et vult hunc contingenter
salvari ideo necesse est eum contingenter salvari. Unde necesse
non possumus divinae voluntati resistere involuntarie tamen
involuntarie non et contingentiam eius contingenter praestat.

Secundo quaeritur an deus velit omnes homines sal-
vos fieri quod sic Timoth. 2: vult omnes homines
salvos fieri autem ergo voluntate ordinata et sic est voluntas
dei impleta, absolute ergo absolute vult omnes homines sal-
vos fieri. Item deus est melior omni homine sed bonus
homo vult omnes homines absolute fieri salvos ergo multo fortius
eius deus. Item si non vult omnes homines salva-
ri videtur acceptor esse personarum cum omnes naturaliter aequaliter ap-
ti sunt. Sed non est acceptor personarum ergo et cetera. Item voluntas dei
rationalis est sed non est rationale velle salvari indignum et
in peccato perseverantem ergo non vult omnes salvari.
Item per Augustinum quia voluntas dei est summa et sufficiens
et causa omnium sed non salvat omnes ergo non vult omnes
salvari. Item non vult in infinitum sed infiniti essent
omnes salvari ergo et cetera. Respondeo dicendum quod Augustinus hoc de nimia
sed dicitur est voluntas sicut condecens et efficiens voluntas condecens

vult omnes salvos fieri non efficiens. Unde Damascenus
libro 2 capitulo 29: quod vult omnes salvos fieri voluntate antecedente sed
non consequente. Id est quantum in se est vult omnes salvos fieri in
antecedentibus concomitantibus in omnibus hominibus ordinatis ad
salutem tam ex parte naturae datum quam ex parte gratiae obla-
tae dedit enim deus omnibus per quam possent cognoscere et co-
gnitum quaerere et quaesitum invenire et inventum inserere ac
per hoc salutem aeternam optinere. Ergo in super opportuit dominum
filium suum dilectum crucifigi pro eis cuius pretium omnibus salvandis
sufficiens. Item leges et mandata exhibuit salutis et ipse
exposito et omnibus iniquitatibus et invocantibus eum in
veritate. Unde velle antecedens salvare non cono-
tat salutem simpliciter sed ordinabiliter ad salutem. Unde
ista voluntate vult deus omnes homines salvos fieri quantum est
de se. Velle autem consequenter sive absolute salvare est velle dare
salutem ei qui posuit ad salutem pervenire per suum
auxilium et gratiam et concomitantiam salutis efficacem et sic
non est dicendum quod deus velit omnes homines salvos fieri
voluntate respiciente vitam horum non vult. Augustinus ergo videtur et
vult omnes [illegible] id est quoscumque salvandos per ipsum salvan-
dos exemplum. Sed magister docet omnes pueros de civitate hac
.i. quoscumque docendos per ipsum docendos. Ad primum in
contrarium dico quod de utraque voluntate potest intelligi ab ea igitur
ipsa in se est coordinata cum adiecto non est ex parte
voluntatis quia hoc ponit in eo imperfectionem. Sed ex parte vo-
liti .i. si hoc volitum quod illam ponit in deo imperfectio
sed nullam relinquit. Ad secundum dico quod bonus sapiens
vult omnes salvos fieri absolute quia voluntas est in se non tamen
absolute respectu salvandi non enim vult alium salvari quo-
cumque eventu sed de bono et recto ordine quod est sed
non demeruit et similiter est in deo. Ad tertium dico quod est
in peccato existens vel natus per ambos salvare
vel ambos damnare sed est voluntate antecedente quia non facit
acceptionem personarum sed distinctionem meritorum nam quantum est in
se et voluntate antecedente ambos vult salvare.

Item secundo principaliter primo quaeritur an deus velit
mala fieri quod non videtur quia ut vult Augustinus in
Enchiridion id est fit deo auctore et deo volente sed deo
auctore non fit malum quia non facit malum ergo nec
deo volente fit malum ergo non vult fieri malum.
Item qui vult fieri malum vult esse malum. Qui vult esse
malum vult malum et qui vult malum est malus
ergo a primo si deus vult malum fieri est malus. Sed hoc est
falsum ergo primum. Item deus non vult aliquid quod non

pt. sed non pt malum ergo non uult malum. ergo nec malum fieri uult. — Contra aug. in ench. nisi fieret non [illegible] fieri uult. sed malum fit. ergo deus fieri uult. — Item aut deus uult malum fieri aut non. si non uult. sed [illegible] quod fit contra uoluntatem dei resistendo ei. sed hoc est falsum per illud ro. 9. uoluntati eius quis resistit. ergo primum uerum. scilicet quod deus uult fieri malum. — Item uult esse bonum. sed malum fieri in multis fuit bonum. ergo deus hoc uult. probo minorem. xpm occidere fuit malum. unde multis euenit magnum bonum. — Respondeo. sicut hic dicitur fuit opinio ut dicit magister. una est quod deus uult malum esse et fieri. alia est quod nec uult malum esse nec fieri. primi uero [illegible] eo quod malum fieri dicitur accedere tribus a quo fit quod non uult deus. et hoc uerum est cum sit quod deus non uult malum fieri. sed uult malum permittere. permittere. ordinare et ex illo maius bonum elicere. preter quod absentem faciet malum ordinare in finem quem ordo bonus est. et huic uult. posset tamen concordari hec opiniones. dicendo quod deus uult malum esse uel fieri uoluntate permittente. dissimulante. non faciente permittente. non uult tamen malum fieri uoluntate efficiente. uel approbante. uel concedente. sed quod ut dicit rich. 7. de trinitate 19. quod deus permittit fieri non uult fieri. ipso et si deus permittit mala fieri. non propter hoc dicendum est absolute quod uult mala fieri. et ideo secunda opinio loquitur magis proprie. — Ad primum in contrarium dicendum quod in aug. addit aut sinendo aut efficiendo. unde non uult malum efficiendo sed sinendo. — Ad secundum dicendum quod deus non uult malum fieri. quod tamen si fit non fit contra eius uoluntatem. sed preter uoluntatem dei beneplaciti non tamen preter [illegible] uolens non permittit. — Ad 3. dicendum quod bonum non euenit de malo ratione mali per se sed preter uoluntatem dei occasione illius bonum elicientis. quod bonum uult deus non tamen malum quod non dedit occasionem boni sed ex illo deus accepit.

Consequenter queritur an mala fieri sit bonum. quod sic. aug. in ench. quamuis mala inquantum mala non sint bona. tamen ut non solum bona sed et mala ut sint bonum est. — Item 1. de ci. dei. cap. dei. diuersis rebus usus est eadem in quod aptum. unde [illegible] peccati uero sibi displicere quod iam sibi displicendo corruerit. — Item cuius usus bonus est ipsum quod bonum est. ergo saltem mala esse bonum est. probo minorem. xi. de ciuitate dei 18. nullum bonum nec ullum angelum malum creare nisi prescientia nostra quibus eos bonorum usibus commodaret. — Item quod iustum est fieri bonum est sed iustum est malum fieri per id apostoli. ut qui in sordibus est sordescat adhuc. ergo et cetera. — Contra cuius contrarium uel fieri bonum est ipsum quod bonum est. ergo si malum fieri est bonum ipsum quod est bonum sed hoc est falsum. — Item fieri malum est id quod bonum corrumpi. sed bonum corrumpi non est bonum. ergo malum fieri non est bonum. — Item malum facere et malum fieri conuertuntur. sed malum facere non est bonum. ergo nec malum fieri. — Item malum fieri est bonum ergo per locum a contrariis bonum fieri est malum. — Respondeo. ut hug. uellem. li. de [illegible] cap. 11. quod bonum sit mala fieri et esse. et idem sentit aug. in pluribus locis ut uidetur magister ad dicit sed contra in 10 distinctione dicatur sic. quod bonum dicitur tripliciter. casualiter. moraliter. et ex primum est esse uel bonum naturale cuiuslibet rei. extremum fit est possessio in aggro. unde pro terrenorum fodientes et preposito inueniunt thesaurum. moraliter autem bonum dicitur tribus. sed et actus cum frequentia acquirit et inuenis est bonus formaliter. ut ipsa uirtus occasionaliter. et sic dicitur uel quod dat occasionem ut lubrica uia dat occasionem cadendi. et sicca et plana bene ambulandi. uel quod in actiua occasione. et sic dicitur xpc petra scandali. non quod occasionem scandali dedit. sed quod malus ex sua prauitate accepit. et sic ultimo modo malum fieri est bonum quod occasione eius sed mali deus elicit ad bonum. de malo maiori maximum bonum. unde ergo per aug. nisi fuisset peius quam occidere xpm dominum. unde tamen deus fecit elicere maximum bonum. sic et penitens de maximis peccatis elicit facere maximam penitentiam et contritione maxima humilitatis. et hac de causa ut puto dicit au. et hug. malum fieri esse bonum. non quod est aliquod malum uel dicitur propter hoc quod elicit maius bonum. — Ad primum in contrarium dicendum et ad secundum quod aug. loquitur ultimo modo. — Ad 3. dicendum quod dicitur esse usus. scilicet rei utilis et ipsius ueritatis. de primo uerum est quod cuius usus bonus est et cetera. non secundo et de secundo loquitur au. mali non usus de se non est bonus. sed tamen utentis. et non utens est bonus. non malum bonum. sicut dicitur propter philosophum in politica. 6. quod dicitur est usus. scilicet proprius ut calcei ad calciandum quod ad hoc est factus. non proprius ut calceum commutando accipere quod ad hoc non est factus. de primo intelligitur non de secundo. — Ad 4. dicendum quod malum fieri est iustum in deo permittente. i. iustum est deum permittere. sed non est iustum in ipso faciente. primo modo loquitur iohannes. uel dicitur quod in malo sunt duo. pena et culpa. ratione pene iustum est ut qui in sordibus est sordescat. ad hoc non ratione culpe quod illa non potest iustum

sed penaliter fit uariatione ad dignum procedunt de bono esse uel formaliter deo ipsi concedi potest.

Consequenter queritur an deceat deum mala permittere. quod non. uidetur 19. de ci. dei. xi. ad innocentis officium pertinet non solum malum non inferre sed cohibere. sed deus summe innocens est. ergo summe decet eum malum cohibere. ergo non permittere quod idem est. — Item ro. 1. non solum qui talia agunt sed et permittentes consentiunt sed non decet deum consentire malo. ergo et cetera. — Item si dicatur quod decet deum permittere mala quod sit inde elicere bona. contra apostolum non sunt facienda mala ut eueniant bona. ergo nec permittenda. — Item bonus quod scit et uult de malo elicere bonum non debet facere uel permittere malum ut inde eliciat bonum. — Respondeo decet deum quicquid facit quod minimum indecens uel indecentis simpliciter est deo per aug. sed permittit malum. ergo decet eum permittere. — Item decet deum rem conseruare sicut eam condidit sed ipse hominem condidit liberum ad faciendum quod quod uellet siue bonum siue malum. ergo si homo uult malum facere decet deum permittere. — Respondeo. ille permittit qui non cohibet cum posset. cohibere autem aliquem aliquando fit uel cohibendo consulendo antequam fiat. uel uiolentiam faciendo. uel post factum castigando puniendo. primo modo non permittit deus malum imo cohibet et secundo et 3 modo non permittit sed cohibet quod deum decet malum antequam fiat prohibere et diuinum consilium et futurum arguere. decet et ipsum post factum et in futuro et castigare puniendo. secundo modo decet deum malum permittere quod non decet nec est nec natura uiolentiam inferre. ex quibus modis patet quod deus pluribus modis non permittit peccatum quam permittat. et hoc patet ad primum quod deus eo modo malum cohibet quo ipsum decet. — Ad secundum dicendum quod illi permittentes peccatum et tamen non consentiunt non secundo modo. quod sic permittere non est consentire. — Ad 3. dicendum quod aliud est malum facere aliud permittere facere malum ut eueniat bonum. nunquam nobis licet nec deus facit malum. permittere autem minus malum ut eueniat maius nobis licet in casu permissio ipsa tollerantie et dissimulationis. non permissio necessitatis uel dispensationis. — Ad 4. dicendum quod non est simile quod ad elicere bonum de malo requiritur tria quod scilicet scire uelle et posse. de quorum nullo homo bonus est certus quamuis debitus bonum in futuro. deus autem certus est de his omnibus

Tertio queritur an deus iuste permittat mala fieri. quod sic. iob. xij. habitationes tabernaculorum predonum. et ce. g. ou[illegible] deus quod iuste fit pluribus modis. tamen est ut fieri similiter sit malum iuste pluribus modis. ergo et cetera fieri permittit. — Item iustum est pena puniri sed secundum propter primum peccatum omne peccatum est pena peccati. ergo iuste permittit deus quod peccatum fiat. — Contra si iuste fieri permittit aut iustitia quam est exigentia meritorum aut quam est congruentia diuine bonitatis. non primo modo quod primum malum nulla meritorum exigentia precessit. ergo saltem primum non iuste fieri permisit. non secundo modo quod non decet bonitatem diuinam. — Item prohibere et permittere uidentur opposita. sed malum ab ipso iuste prohibetur. ergo non iuste permittitur. — Respondeo. iustum est deum mala permittere. tamen quod sic consequitur malum meritorum. unde dicitur de adiutorio non uult peccatum precedens peccatum. uel de consequentia non sufficit hoc dicere. malum precedit. tamen quod sic decet deum omnipotentem bonitatem quam scit uult et potest de quolibet malo elicere maius bonum. tamen quod sic decet suam iustitiam quam hominem creauit sue libertati permittere nec uiolentiam facere. — Ad primum in contrarium dicendum quod iustitia modo est de iustitia quod et si primum malum non precessit tamen ut dicitur per iustitiam diligentiam esse bonum. et ideo non est ad deum et tamen non decet diuinam bonitatem mala facere decet tamen permittere quod scit potest et uult inde maius bonum elicere. — Ad 2. dicendum quod permissio concessionis opponitur prohibitioni et sic nec decet deum permittere malum nec permittit sic nec concedit. permissio autem dissimulationis tollerantie non uiolentie non opponitur prohibitioni. et sic iustitia est permittere propter dictas causas in precedenti ratione.

Quarto queritur an uerum sit malum fieri. quod sic uidetur quod uirtus dicitur uerum est. sed uirtus quod est quod dicit mala fieri. ergo et cetera. probo minorem. [illegible] 18. uirtus cogitantis mala in cordibus uestris. sed mala cogitare est mala fieri. ergo et cetera. — Item de quo negatio falsum predicatur uerum. sed mala fieri non est falsum. ergo uerum. — Item uerum et bonum conuertuntur. sed malum fieri non est bonum. ergo non est uerum. — Item omne uerum est a deo quicumque a quo dicatur per aug. 83. q. sed malum fieri non est a deo. ergo non est uerum. — Item cum malum nihil sit per aug. malum fieri est nihil fieri. sed nihil fieri non est aliquid uerum. ergo malum fieri non est uerum. — Respondeo. concedunt aliqui indistincte quod mala fieri non est uerum. quod uerum et falsum per aug. et philosophum 6. metaphysice sunt in anima et non si ipso esse scripta in parte et a nullo

cogitacio non esset via nec sta. quia non esset in a
quo cogitaretur. propter quod dicit Anselmus li. de ueritate. quod ueritas
est rectitudo sola mente perceptibilis. ergo malum dicitur per
ueritatem rei exterioris. quod tamen habet esse tenuis in cogitatione
per hoc tamen vel secundum suum contrarium. id est ueritas cogitacionis
de malo sumitur sicut de bono. non sicut secundum ordinem. bonum
enim est verum in se. malum enim est verum. aliud dicit modus ut
dicatur quod est ueritas. scilicet ueritas exterioris rei. veritas
rei. veritas signi. veritas intellectus mentis. Prima ueritas non
est in malo enim per se sed per accidens. et quod malum enim non habet
in se esse. id est in deo ydeam non ydeam boni sed contrarii.
et ideo est verum. non veritate exterioris rei. sed veritate exterioris
sui oppositi. veritas signi sic. tamen dicit est. per quod dicitur est res
sed quomodo fundatur. scilicet res vera et res bona. quod ergo mal
enim non est res bona vera. sed defectus vere rei. ideo malum
enim non est verum veritate rei fundata in re vera. sed fun
data in re bona. in re bona. per quod malum dicitur est
per quod sermo de malo enim dicitur vel colligitur. tertia veritas vere
quod malum enim quod sic verum est ... signi per ... et mal
enim et quod de re signi et de re intellectus. et cognitio non est.
veritate verum est malum enim intellectus malum per bonum vel
per bonum suum. sicut privatio per habitum intelligitur per bonum
sed contrarium in quo dicitur deformitas malum. non potest esse in
in bono. per malum dicitur aliquid quod reale deformitatis quod
patet in virtutibus ubi sic vero sicut et vindicatur iudicia
et huiusmodi quod sunt bonitatis medium privationis in anima
realis. ad rationem. Ad primum in contrarium dicendum quod verum
et bonum convertuntur quantum ad suppositum non tamen quantum ad significatum
et loquendi modum. nam per verum sic quod est cognitione et in
tellectus. per bonum quod est motus et affectus. Ad secundum
dicendum secundum magistrum hugonem quod est falsa facies decipit cog
poreditur a veritate dicitur ad veritatem rei vel a veritate
cognitionis ad veritatem moris. nam cum dicitur in maiori
esse bonum est a deo hoc est in deo quod non sunt sicut dicitur sicut rei
...cognitionis nisi moris secundum rationem et effectum. in minori
hoc est. malum enim est verum cum est in veritate dicitur et cognitionis
et concludit ergo malum enim est a deo in quod uocatur esse veritas
rei et moris. hec est falsa accidens et quod modo quod
verum quod in maiori absolute et sic adductio potest in minori
additur accidit deformitatis quod non convenit. et tertium erit
sub in maiori sicut si dicerem omne agens vel actio
est a deo fruitur est actio. ergo fruitio est a deo. verum
in rebus tamen et medium est non quod in illo peccatum
Ad quartum dicendum quod malum non est privatione boni moris. non

enim non privatione nec scilicet ... vel omnis habitus. per do
per intemporatum. quia hoc est sta. vel enim non est verum immo
verum est vel enim quod malum sit. quia malum non est.
Utrum autem particulariter vero queritur an malum sit
ordinabile vel ordinatum. quod dicit augustinus in enchi
malum bene ordinatum et suo loco positum eminencius
commendat bonum. Item secundum augustinus vel est deus hoc in modo
vel deus delinquit inordinatum. sed malum est in modo
ergo et cetera. Item quod privat ordinem non est ordinatum.
sed secundum augustinum malum privat ordinem speciem et modum. ergo
et cetera. Item omnis ordo est bonus. ergo omne ordinatum
est bonum. ergo si malum est ordinatum. malum est bonum.
Item omne ordinatum vel est ordo vel ordine participat
in toto. vel ordine participat in parte. sed neutro modo ma
lum est ordinatum. ergo nullo modo. probo minorem est quod
malum non dicit partem vel ordinem ad totum nec dicit or
dinem in fine est privet illum ordinem secundum augustinum.
Responsio. malum dicitur tripliciter. scilicet in comparatione in
quo existit. quia non est malum moris nisi in bono na
turali deformitate. quam in natura delinquit privationis
boni moris vel secundum quod facit bonum sicut oppositum quod est
in natura et est potentia vel aptitudinem in suo subiecto est
suppositum. primo modo est malum ordinatum per subiectum
suum loco congruo et modo debito punitum. secundo
modo est ordinatum sicut. quia secundum augustinum lucet ut est de
dit culpe sit decore iusticie. et ergo modo malum
est ordinatum. quod de decore iusticie modo videtur decor
iusticie. tertio et modo ordinatum. quod eo quod privatur gracia
et gloria. per quod minuitur debitum in pena est in gracia
tertio modo habet ordinem ex relatione ad bonum oppositum sicut
illi bono quod privatur. quod reddit magis apparens et
magis commendandum et amandum ex relatione ad bonum. ut quod
inde elicitur. tam a deo quam ab homine ex cuius et ma
li pena iusta esse decore gracia. ut dicitur super passio
li. de iu. bo. Ad primum in contrarium dicendum quod dicitur est de
deo secundum providenciam et prudenciam. ubi prima privat malum
in aliqua re potest non secundum quod cum privat sub suum
ordine ad hoc vel illum finem aliquis ergo scilicet in
cedit sub ordine alicuius pene divina providencia ordi
nante. sicut quod fugit vel declinat ab hac parte con
venientis comprehenditur alia parte eiusdem consequenter. sicut et in
iusticia hoc evadit ordinem prudencie. secundum augustinum. Item
Ad secundum dicendum quod quandam dicitur de aliquo esse
in illo. ut album nigrum et huiusmodi. quantum ad albedinem dicitur

in subiecto. quandam id quod dicitur de uno non est in illo. sed in
alio. ut honor. laus et huiusmodi. quod dicitur non est ad alium. nam ho
nor est in honorante non in honorato. cum dicitur deus hono
ratur in quo non consistit quam malum dicitur ordinatum ordo
dicitur de malo. sed non est in eo in quantum huiusmodi. sed in bono nec
consistit vel in pena nec per malo inflicta vel in
bono opposito vel in eliciato. propter quod est bonum attribuitur
malo ordinato. non attribuitur ei ratione sui nec ratione
ordinis vel alicuius quod sit in malo. sed alio et ideo non
sequitur. quod malum sit bonum ex hoc quod ordo est bonus. sed
potius quod in consistit sit bonum vel pena iusta bona vel bonum
oppositum vel in eliciatum sit bonum. sicut non sequitur peccatorem
amari caritate est bonum. ergo peccator est bonus. sed amare
est sic vel amor caritatis est bonus. propter quod dicitur super ecclesiasticum
quod melius est amare quam amari. quia amare ut dicitur
hic amante bonum amari autem ut dicitur non facit
amatum bonum. Ad tertium iam patet quod malum est ordinatum
tamen ordine partis in toto quam ad finem. sed non ordine
partis malum per se. sed partis nec in quo consistit et ordine
partis boni contrarii. finem et non privat ullum. sed aliquid.
Consequenter queritur an malum ordinatum sit predicandum
sic bonum quod sic uti. quia malum inquantum ordinatum
est bonum. sed omne malum secundum augustinum id est deus hoc est or
dinat. ergo omne malum ordinatum est bonum. Item aut
est bonum aut est malum aut indifferens. non indifferens quia or
do dicit bonum moris et malum dicit malum moris. indiffe
rens nec malum quia omne ordinatum esset malum quod
est falsum. ergo malum ordinatum est bonum. Responsio. omne ordi
natum est bonum. sed omne malum est ordinatum secundum augustinum. ergo
omne malum est bonum quod est falsum. ergo primum. Item ordo
consequens sic malicia mali ordinata non tollit. sed
supponit. sed malum non est bonum. ergo ... est bonum id est quod in quo
est malum. ergo malum ordinatum non est bonum. Responsio.
hoc quod an malum ordinatum sit bonum est quo plex intelligendum
una. quia consideratur ex quibus nec sit unum per se nec per hoc
patet et ideo non est una ratio dicendi. sed distinguendum est
ad hoc quod inquantum ordinatum est bonum. sed inquantum malum non
est bonum. sicut si queratur homo albus in quo potest esse ex
huius fiat unum per se. quia cum non unum sit ratio pecca
tum non est una ratio dicendi. sed due. quia si homo non est in
predicamento. et si albus est in predicamento qualitatis. sic et in proposito
et per hoc patet ratio ad obiecta. quia concedo primum quod malum ordinatum
bonum est ratione ordinis et non bonum ratione mali.
Consequenter queritur an universum sit melius et perfectius

quam si in eo nullum esset malum quod sic videtur. quia multa
bona sunt in universo ut potest videri et ut in multis
patria confessorum. quia nullum non fuisset in malum fuisset
sed plura bona accumulata aliquid faciunt ipsum perfectius.
ergo et cetera. Item secundum philosophum. est etiam. multitudo perfectorum bonorum
non solum est in diversitate bonorum. sed et in privatione ma
lorum. sed si fuissent mala non esset perfecto ... in ma
lorum privatione. ergo quod ad hanc perfectionem universum est me
lius et perfectius et idem potest concludi de misericordia et pacientia
et huiusmodi. Item humilitas mentis ... decor est ma
gnum bonum ut potest fundamentum. sed non esset causa
nisi fuisset malum. ergo et cetera. Item magis est bonum quod in
se est et in omnibus partibus suis est bonum quam quod in
aliquibus sic et in aliquibus non sic. sed si non fuisset ma
lum esset universum in se et in omnibus partibus suis bonum.
quod modo non est. ergo et cetera. Item secundum augustinum malum est privatio
boni. sed privatio boni vel facit melius. ergo et cetera. Item
sicut se habet unum bonum ad universitatem malorum in ca
usam malum se habet ad universitatem bonorum. sed unum
bonum additum universitati malorum faciet id minus malum.
ergo et unum malum additum universitati bonorum faciet
id minus bonum. ergo nullo foret multa mala quam sunt
in eo. Responsio dicendum est bonitas universi consistit et actus
ad prima vel facit vel addit malum. quia hoc consideratur
universitatis a sua perfectione occasione mali nec augetur nec
minuitur. ad secundum bonitatis facit malum occasionaliter. eo quod oc
casione mali commendatur bonum et magis bonum in eliciatur.
Ad obiecta dicendum est quod omnis dampnatio sit per rationes consequentes universitatis quam
cum nullum esset. si malum non fuisset. ergo universitatis
augmentatum est quod ad partes eius consequentes occasione ma
li. sed multiplicatis partibus eius consequentibus aliquis decor ipsum
facit melius et perfectius. ergo et cetera. Item sed dicunt alii quod occasione
mali quod est in universo universitatis ipsum est melius et perfectius.
et hoc ... est. quod primum est maior apparencia boni ex occasione
mali. ex quo duo bona proveniunt et augentur. scilicet detesta
tio mali et intensior amor boni. cum in instatu
quam in peccatis. secundum est maior et manifestior et pleni
effectus iusticie et misericordie dei. quia si ex nullo malo non existeret
angelus et homo boni viderent in uno quid possit
misericordia in condemnatione malorum. et quid iusticia in condem
nacione eorum. non tamen viderent quid fecissent et
in huiusmodi quia huiusmodi effectus non essent. tertium est decor me
liorationis et boni universi. quia sic etiam ipsius fractus
animo et argumento religatur melior est quam erat ante

fractionem . ita mitteres sed et concesseres aliquo
malo fracti peruersi . religaret mitteret deo grates
et uiuit . meliores et fortiores sunt effecte in me
mores est et magis bonum in generatum quod mors non
sustinuissent si malum non fuisset . [illegible]
[illegible] primum adam [illegible] morte [illegible]
sed adam in uoluntaria morte non uenisset.
Ad primum in contrarium dico quod est uerum esset si malum
adueniat per se uel totum sic tolleret de bono aliquid quod
nullum inde sequeretur . nunc autem non est quia occasione
uenit mali saltem magis bonum . per omnes quae dicta sunt
si peccatum non fuisset . ad hoc dicta sunt quibus et omne
malum magis bonum est appositum . sicut patuit in exemplo

[illegible]

9formari de debent in eo qd h'o non tenetur.
v'n i celo non e tenetur li i tabula n'c in p'e pre
cia e uita. li sic in eo cui e p ma' sic li sig
num sig volu'tatis in aliquibz .s. aliq'o mo uel
uel uelle uel ad ea li non tn sunt sig in omnibz.
z q' deo velle. Ad 5m d'o qd dm 9cludit li
fiet deo nolunte z impedire non valente nec
li ii sic e. imo qd fit 9 vol'tatem sig' qd e preceptum
fit dei vol'tate pmittente z impedire valente si uellet.

Ed que'r an id qd fit 9 vol'tatem signi ob
sequatur volun'ti dei qd sic 9de. li vol'n eius
iniquitas est q' obstat. Ite deus vult ex oibz
aliquid bonum facere uel elicere. 9a qui facit id vn deus
h bonum elicit. de sunt. li h fac qui 9 e'i vol'te
fac 9o tal ei sunt. Minor pz qd ex malo 9
eius vol'te fo elicit iustam penam z bonum maiore
9uidatoris pauis. 9 si duo aliqd ptet con
dent non pt si 9 vol'te vnius q' fiat 9 volun'te
alterius. li in do maior 9cordia i iusticie qd ee
posset i duobz hoibz. 9 uel fit 9 vol'te ei vno
mo qui fiat z a'o mo. z qd fit 9 no obsequitur in eo
q' h'o. 9 qd fit 9 vol'te dei non obsequitur ei. Ite
q' deo obseq' plac z ad meritum valz. li qd 9 vol'te
eius fit non plac ei nec ad meritum valz. 9o qd 9
eu fit non obseq' ei. Rno obsequium impendit
tc .s. obtemperatiue. ordinatiue. occasionaliter. p'o mo
bonus angelus obsequium prestat deo. 2o m'o id obset
hoi bono. cui z si sic angelus bonus non i omnibz
obtemperat ei tn ordinate administrat q' expediunt
z q' do placent. 3o m'o mal angelus obsequitur hoi
bo. ut iob qui eu in affligit vn iob occasionem i
mag' meriti accepit p'o z 2o mo sola bona ob
sequntur deo. 3o mo mala obsequntur. q li fiant 9
vol'te sig' v' prohibitionis. consilii. precepti. occasiona
liter tn obsequntur buplacito dei eius vol'te bn pla
cz dare penam iustam mal. sic bonis eternam gl'iam.
Ad pmum i 9rium d'c q' in do non e n' vol'tas
qm uel fit lo'o ab'te vol'tas vo signi non e
vol'tas in do li signum eius ipm. 9 qd non e. facit
non e facere 9 dei volun'tatem mediante qr ipse li p
mittit volens. hoies a duo ht duas vol'tes i
creat z id non e simile. Ad 5m d'c qd id q' ob
seq' directe li plac z ad meritum valz. non aut
qd obseq' indirecte z p occasionem sic verbo io

seph obsequium prestitit iacob. neq' tn ei ab
placuit nec eius e'm meruit.

Ie que'r p'o an non hns caritatem tenea' hre
eam cu aliter non possit dine volun'ti
9formare suam. z qd sic u'r. qr deut. 6. e pcep
tum cuilibz dm diliges ex toto corde. li h no p'
facere sin caritate. 9o z c. Ite non hns caritatem te'
n'o querere z agere vn mereat' aie sue salm.
li h non pt sin caritate. cor. 13. si linguis ho'm z c.
Ite lege nli non mi'us quilibz te' aie sue
q' corpori. li quilibz tenetur natam corpis 9servare
z vn uiue posset acquirere. 9 sibi z vn aia
possit uiuere. li caritas e uita aie. hug'. s'co mo'
o aia mea qd uita tua dilectio e. 9o z c. Ite ca
hre non e in potestate pr'e li id maxi expi. caritas
hoie non e a se ipso li salubriter datur a x'o. p' fe
neo te' ad impossibile p' io. 9o z c. Ite si te
hre caritatem 9o in omni hora z in omni tempe pec
mo'le. 1o. z comedendo z elam dando. q' ut sin
e salute eam disponat ad pecm mo'le euasione.
Ite chrim. i. finis precepti e caritas. li ad fine o
pis non te' quis n' pactis huis q' sic ad fine 9o
e tota uita uie sufficiat ad impletionem precepti.
non te' quis hre caritatem an uite sue fine.
Ite quanto oper'a mai sunt mag' difficilia. tanto ma
9 sunt meritoria. li p aug'. li. de ci. z 9i caritas fac
omnia leuia 9o minuit merita. li neo tene' ad
h qd minuit meritum. 9o z c. Rno hre caritatem z
p hac hre deo 9formem vol'tatem omnibz e preceptu
p' id io. xiiij. li e preceptum me. ut di. i. mt z c.
z io. i. ca. qui non dilig' manz i morte. non tn
q' e preceptum affirmatiuum qd ligat semp li no ad
semp. i. non e necesse q' qlz opus faciat ex ca mo
nente. ut oper'a ne z pietatis illius ut ele z mne. no
e mag' necesse ucesse euitandi pecm mo'le. e tn
necesse ad meritum hnd uite eterne. p' li non teneat
qlz opus ex caritate facere tene' loco z tempe
sc ad caritatem opa'tina a deo pparate. cui a e locus
z temp' qn audit uel recolit ea 9i ee necessaria
ad salm. uel qn recolit di bn'ficia uel iustini z sta
tus ipi pcin. uel qn fac op' priuilegiatum qd dz
hre dm p fine z non aliu. Ad pmum i 9
rium dic p aug'. de n' z g'. qd lz hre caritatem no
sit in potestate nra p gratiam tn e tn p dei

adinuicem nob' patium. li a' possimus qd p d'
adinuice possimus ut d' i'dm. Ad 5m ia pz
p'o ex r. Rsone 9ouus. Ad 3. dic qd caritas de
finis precepti non qz precepta p' impleant' ut
p' ho caritatem ut finem rei 9sequantur. li qr
i omnibz preceptis non aliud precip' n' qd caritas
habeatur q' hita omne preceptum adimplet'.
Ad 4. dic qd in ope pot ee d'x difficultas. vna
q' e ex gnie opis. alia ex 9dne operantis. sic z
leuitas ex parte fac ad meritum. fa minuit in
rem. z ea leuitas ei ope augz. n'c si mort
p x'po difficilius e ex gnie opis qd dare elam.
li dare elam p deo difficilius e auro qz magis
laborat sibi p acquisito uel a'o lucro 9ciendo
caritas aut fac leuitatem in opante non tollent
difficultate q e in ope.

Ed que'r an hns caritatem tene' omne op'
bonum qd fac facere ex caritate qd e vol'te
sua dine 9formare volun'ti in mo volendi.
qd sic. qr quicqd deus fac ex caritate fac qd sic
v. i. deut. xviij. qd iustum e iuste exequeris. li
q'o ad dei iudicium nulla ex equantur iuste qd non
fac ex caritate. 9o preceptum e qd lz iustum l' bonum
op' facere ex caritate. Ite neo punitur n'x i
ciuis sbone eius ad qd te'. li p eo qd opus fit
sin caritate punitur a's 9o ad h te'. p'so mittitur
pa nu. Ite qd non hns vestem nuptialem
expelli e a nuptiis z p' punitur quilz h's dp
no uita z e'te di. Ite iuste hns caritatem te'
eam hre n'n ut eam exercet in opatione. 9o
qn non exercet tunc 9 id illud ad qd tenet.
q' qui honorat parentes ex nli pietate uel dat
elam indigentis ex nli 9passione non iudicatur
peccare pcept aut li te' tenet' h facere ex ca
monente. 9o z c. Ite preceptum de caritate e
preceptum affirmatiuum 9o non ligat n' p loco z
tempe. Ite si teneretur qlz op' facere ex ca
9o nllum opus meritum ee indiferens. li qlz meritum
uel demeritorium qd e fim. Rno facere qlz opus
ex ca monente pt intelli d'r. s. uel in gnali q
hns caritatem ponat saltem i gnali z i
plicare dm finem totius sui opis z uite sue i
q' non ponat finem 9trarium. z sic te' uel in spa
li. z tunc distingd' e. x ope. qr aut op' agend' e

spuale q' non pt fieri hre fine aut qd dm ut
dispensandos sacramenta z monet. dme laudes z hi'z
cuc qn actu recogitat sm q'o e facienda li op' dz li
ex caritate face. i. pp dm non pp alm finem ultimum a'
e opus corporale aut 9o ex li uult hre meritum uite
eterne aut non p'o mo necesse e ut faciat ex caritate.
2o mo non e necesse qr pt quis sue ele i's buendo
uit eterne pene finem ponere pietatem ultem z non di
ca. z tn non incurrit mortale pctm. lz tn opus
amittat meritum apud dm qr non fac pp dm. pt z
quis se p se 9mutare. p huc tempore l' corpis
necesse z non in li pure. v'n preceptum affirmatiuum
e op' facere ex ca z non ligat semp li non ad semp.
i. non ad qlz temp' n'c ad qlz mod. z locum.
li p loco z tempe qn e necesse. tunc a' e necesse qn
actu recogitat de fine faciens tale opus qd
n' pt hre fine n' dm p ordine debitum. cu
.n. finis sit melior huis q' sic ad fine si pont
spualium finem temporale. i tn s'bicit. tn ordine
ponet minus bonum finem eius qd e mai' bonum.
Ad pmum in 9rium qd iuste te' ex eo' q'o ad iustum
ex pte opis non e ex pte ipius qui opantis. i. in
executando tenuit seruari regulas legis scre non tn
tenetur h facere cu iustia q e hitus aie inferior
caritate qr p iustiam ai i forme pt iudex sm pcco a
lii exhibere iustiam dando qd suum e uel dic pcci.
non i iuste fac'do 9 r'g iusticie scre. Ad 5m
dic qd ille veniens ad nuptias nullam hns ca
qm teneba' hre salte finalem. Ad 3 qd d' d'
dap no inuta d'c qd non e pena cu qz id unz n au
q' fuit sim n'c voluit illd opus sic facere v'
hret meritum ap deum z io pene tal non punitur
n'c z ex ca tale opus ut ele z h'o qd pt si
qd nli pietate te' semp facere ca monente. Ad
4. dic qd hns caritatem te' eam exercere in ope li non
in qlz tempe li in aliq'o z alu ut ustu e s.

Erto que'r an teneamur 9formare non
maius volun'ti dine i volito. qd sic p'r.
non adheret ut cor pmum. i. so. cor pmum. i. distor
tu hz qui n' uult qd deus uult. li quilz te' hre
cor non pmum. 9o z c. Ite quilz te' hre cor
rectum z iustum li non pt pt hre n' 9cordz dme
volun'ti in volito. 9o ad li te'. p'so minor no
e rectum qd applicat recto ei n' 9cordat. 9o si vol'te

uita non concordat diuine uoluntati in uolito quia ille
uiuere et iste uult non esse. Item aut deus uult
nos uelle quod ipse uult aut non. Si non, ergo uult
nos non esse sibi conformes et conformes quod est contra.
ergo aliter in eo ... quod uult nos uelle quod uult. Sed
eius uoluntati tenemur non resistere, ergo tenemur quod
uult uelle. Augustinus in enchiridion: aliquando homo bona
uoluntate uult quod deus non uult, et Augustinus li. de [illegible]
crudeles fuissent discipuli Martini si uoluissent
Martinum mori quod tamen deus noluit mori.
Item Christus uoluit Ierusalem destrui quod patet quia
fleuit preuidens eius destructionem, et uirgo gloriosa
noluit filium pati quem tamen eius diuina uoluntas de-
creuit et Christum mori, et tamen constat quod Christus et uirgo
gloriosa non peccauerunt, ergo non tenebantur conformari
in uolito. Item Christus uoluit quod consuluit in pau-
pertate et continencia et hiis, et tamen non tenetur omnis
ad hec ergo etc. Respondeo. Ad hanc questionem Anselmus li. de
similitudinibus c. 66: Sic uoluntas quippe bona est qua deo uoluntas
subiecta est, quia tunc uoluntas eius subiecta cum id uult
quod deus uult eam uelle debere, et tunc iusta uel recta
est cum quod deus uult eam debere uelle amplectitur,
i.e. non sed debemus uelle quod deus uult, sed quod nos uult
uelle debere. Ad cuius euidenciam oportet nos distin-
guere tam uoluntatem quam uolitum et in nobis uoluntas
[illegible] uoluntas conformis uel ... ut [illegible] et uoluntas
[illegible] ut deliberatiua, et hec dicitur quod uel absolute uel conditiona-
liter ... non sed tenemur uelle quod deus uult nec
deus uult nos uelle id quod uult id uoluntate. Sed uult
quod agat motus sui [illegible] nec contra teneamur
uelle quod uult. Sed motus ... in constat uelle diui-
no quia patet motus sic morti possunt tamen liceri uolun-
tate deliberatiua quod nec uel [illegible] tales uita [illegible]
uelle sub conditione si deus uellet uel ei non displi-
ceret quia patet mihi uiuere, sed sed est potius uelleitas quam
uoluntas uoluntate deliberatiua, sed non absolute uelle quod
patet uiuere et sic de aliis quia constat diuina uelle absolute
addicta tamen hec distinctione ex parte uoliti quia aliter uolitum
dicitur in [illegible] et non tenetur uelle si ignoratur
ingeni tamen sufficienter ... aliter est in notum et tunc
aliter ergo est in notum quod deus sic uult uoluntate siue antecedente
et conditionali siue uoluntate consilii i. absoluta, ad primum [illegible] tene-
tur absolute, ergo uult hoc puniri uel mori ut
Ezech. patet. possunt tamen uelle ut sic uiuat et

penitenciam agat quia id uult deus sub conditione ut pe-
niteat et sic est in omnibus comminacionibus diuinis
si [illegible] ... quod deus ad absolute uult aliter
ergo id uolitum uult nos uelle tantum aliter uult
nos uelle debere i. aut non constringit nobis
necessario uelle aliter constringit. Ad primum non tenemur
unde sed deus uelle consilia sua impleri non
tenetur qui non uoluit quia non uult eos
uelle debere nec constringit necessario uelle quia non
precepit ea. Ad secundum uolitum tenemur ut ad quod
sed preceptum [illegible] quia et id uoluit et nos uelle
debere uoluit constringit nos necessario uelle quia
precepit. non nocte coaccionis sed salutis quia ali-
ter non est salus. Ad primum in contrarium dicitur quod illa
glosa intelligitur de uolito dei quod uult et nos uelle
debere i. uelle debere uelle. Ad secundum dicitur quod concor-
dia mee uoluntatis ad diuinam non sumitur penes quod
sed uolitum sed penes id quod necessario uult nos
uelle ut preceptum uel non sumitur penes adequacionem
realem ut in [illegible] sed penes proporcionalitatem quia dum
ut uolumus eo modo quo uult nos uelle non quia
sic uolumus et quia ipse uult. Ad tertium dicitur quod non
uult nos uelle quod uult sed modo nobis congruo.
Iuxta hoc queritur de hoc modo quo debemus uelle quod
uult quis sit. et dicitur quod debemus conformare uolun-
tatem diuine quo ad causam materialem et finalem non quo ad
causam efficientem et formalem i. debemus uelle quod uult
nos uelle debere et eodem fine quo ipse uult i. propter
deum propter eius honorem et gloriam, sed non debemus
facere quod faciat nec hoc uelle nec uelle in potestate fa-
cere uel uelle quia hoc est nobis impossibile.

Tercia sequitur questio: an deus uoluit
passionem Christi? quod sic Augustinus ad Felicianum:
quicunque amice quod dicit Christus patitur opus auctoris et
ipse auctor est operis; sed deus uult id cuius est
auctor, ergo uult passionem Christi. Item Ysaias 53:
oblatus est quia ipse uoluit. Contra deus noluit
Christi uitam, ergo noluit eius mortem. Item uita
Christi fuit optima, ergo mors eius fuit pessima;
sed quod est pessimum non uult deus, ergo etc. Item
si noluit Christi mortem, ergo Christum mori fuit dig-
num et iustum, sed non est dignum et iustum mori
nisi illum in quo est aliquid morte dignum, ergo Christus habuit
aliquid morte dignum quod est falsum, ergo et primum.

Dico in passione uel morte Christi tria inueniuntur, [illegible]
[illegible] ... quod fuit passio nobilissime uite.
Hec est uoluntas iusticie diuine [illegible] illam pro hominis peccati
redempcione, 3um est promptitudo moriendi pro iusticia et
obediencia adimplecione etc. Ipse qui promptus
erat ... respondeo. Ad primum dicitur quod non uoluit
deus Christi passionem sed hoc et est modo. Ad primum in
contrarium dicitur quod uoluit uitam pro uno tempore et mor-
tem pro alio non pro eodem uel uoluit uitam quo ad esse et
conseruacionem et non uoluit [illegible] in eo quod hiis sepa-
racione. Ad secundum dicitur quod dicitur est uita i. naturalis et mo-
ralis et sic dicitur est mors sed oppositio uita uel quod Christi naturalis
optima fuit mors pro uo priuatiua huius naturalis unde
omnis fuit pessima et sic eam non uoluit deus.
mors uero moralis in Christo non fuit nec esse potuit quia
hec est mors peccati, ipse autem peccare non potuit.
Ad 3m dicitur quod iustum uel dignum dicitur quo ad uel tale
meriti uel tale beneplaciti uel tale status uel persone primo
modo non fuit dignum nec iustum Christum mori et
sic obiciebat 1o et 3o. Modo fuit dignum et iustum
quia bene placuit sibi et patri et quia dicebat ueni-
entiam et pro iusticiam sic potest uelle eo quod fuit
optimus liberandi modus generis humani liberalis
i. et misericors non attendit tamen quod aliud decet
accipere sed quid ipsum decet et dignum est facere
uel dare.

Sed queritur an deus uoluit Christi occisionem ac-
tiuam quod non dicitur hic magister. Item non
uult deus quod prohibet sed prohibet occidere innocentem Christus
autem innocens erat ergo noluit occisionem eius actiuam.
Contra cuius effectus et finis bonus est ipsum quod bo-
num est. Sed effectus et finis huius actionis huius occisionis bonus
est ergo et ipsa bona sed deus uult esse bonum ergo etc.
Item qui uult aliquid uult consequens ut qui uult esse bo-
num uult esse album et qui uult currere uult moueri. Sed ad
Christi passionem est mortem [illegible] occisus ergo aliquis occidit
eum. sed deus uult aliquem Christum esse passum uel occi-
sum ut habetur est sed ergo uult eius consequens quod est
iudeos occidere Christum. Dico in occisione Christi
actiua a iudeis facta considerantur ... primum est uoluntas
occidendi in iudeis primum est generis et obiectum huius
occisionis tertium est effectus ab eis intentus quartum
tamen est sequens accio quartum est effectus per eorum in-
tencionem consequens. Prima autem non uoluit deus; nam
uoluntas iudeorum fuit iniqua accio in genere mala

et inconueniens sit obiectum indebitum quia sit innocen-
tem quod occidere est prohibitum effectus et ab eis intentus
fuit separacio anime a corpore et sic nomen eius deleri
de mundo quod fuit malum immo intencio pessima et
non sit ad nomen in quo sit salus ut habetur in actibus
quartum fuit sequens effectus accionis sic omne quod aliquid
esse ualet habet quod et uoluit deus in eo quod aliqua
fuit non tamen absolute consequens est quod eam uoluit ipse de
forma annexa consequenti simpliciter uoluit deus ipse
effectus autem consecutus est in redempcione humani generis et ad
beatitudinem. Ad primum in contrarium dicitur quod effectus intentus
fuit malus sed consecutus bonus et hunc uoluit
non primum sicut intentus fuit malus sed adeptus
bonus et hunc uoluit deus non primum. Ad secun-
dum dicitur quod id quod est aliquid consequens est quod consequentia uel
modus huius ergo quod uel non est eam nec quidditas an-
tecedens sed tamen habet illacionem quia si uere dici-
tur ergo prius ignorauit uel est eam et non quidditas
ut id sanatus habet cicatricem ergo fuit uulneratus
n. fuit cicatrix sanitatis sed non fuit de ea uel sit per-
tas id aliter tamen de hiis ut id est in essencia ergo in pena
pena n. consequens ad essentiam non ut sic diuidit sic est
rem quia ipsa essencia est pena acta uel genus est de quid-
ditate uel eam antecedentie ut homo est homo ergo est animal et habet
sunt duo genera uiuum dicitur ergo quod in [illegible] primus mo-
dus homo uult aliquid et potest et uelle et non uult genus
sed in quarto non potest uelle aliquid nisi uelit genus quia
nec eo nec uoluntas diuidit eam per quidditatem rei a
re causa uero non diuidit ab effectu sic est in
proposito quia hec occisio actiua sit causa occisionis pas-
siue Christi non tamen est idem quidditate nec intrinsece
consequenciam eius.

Item queritur an sancti debuerunt passionem Christi uel-
le quod non beata Virgo et apostoli noluerunt ergo nec
alii uelle debuerunt propter hoc ... uolendo non pecca-
uerunt propterea ... quia sed Augustinus dolor est de hiis que
nobis nolentibus accidunt sed de passione dolu-
erunt ergo etc. Item non debet aliquis eius passionem
uelle quem tenetur a morte si potest liberare sed Christum
tenebantur a morte liberare quia innocens erat.
Contra Matthei 16: Petrus Christi passionem nolendo Sa-
thanas a Christo est appellatus. Item qui aliquid eam
noluit quam non nisi malum uult ergo eam uelle
bonum fuit, sed bonum uelle debet ergo etc. Propterea
Matthei 3 misit ad eum uxor et glosa dicit quod diabolus per

misericordiam voluit liberare xpm ne p mortem eius amitteret mortis tormentum. Ad 2o iudei volebant xpi passionem ex invidia, iudas ex avaricia sed quod erat humani generis liberatiua deus eadem de causa, et christus quod erat iustitie et obedientie consumatiua. diabolus quod uita christi erat ei nociua et ideo immediate mortem xpi tenebat uel procurauit mortem magis quod esset nociua quam uita. mutauit voluntatem laborans per pilati vxorem ne xpc moreretur morte. Ad 3m quod est voluntas s. sensualitatis compassionis conditionalis et rationis absolute deliberantis. hac ultima voluntate sancti volebant xpi passionem quia per rationem et supremam deliberabant illam esse generis humani liberatiuam absolute illam uelle debuerunt et quoddam sensualitate et compassione et sub conditione si deus vellet noluerunt.

Ad primum dicendum quod dolor est de hiis que nobis nolentibus accidunt et voluntate sensualitatis et compassionis et sic noluerunt quo modo voluerunt. Ad 2m dicendum quod illud intelligitur de mortis quam invitus patitur et pro eadem uelitate xpc autem et voluntarie et pro maxima utilitate patiebatur. Ad primum in contrarium dicendum quod petrus sathanas est appellatus non quod volebat xpi passionem sed quia ex fide et ratione et xpi predicatione utilitatem passionis non attendebat et sic nolebat.

Ad 3m dicendum quod dominus xpi passionem noluit. uel eam prohibuit et peruitauit quia per uitam eius et predicationem multos conuertebat. unde intellexit quod per mortem xpi plures amissurus erat noluit illam.

Explicit.

Incipit tabula super primum librum sententiarum.
Utrum deus sit actor huius libri . i
Utrum sit sola diuine scripture . 2 .
Utrum hec doctrina sit scientia
Utrum sit una scientia] 3
Utrum sit speculatiua uel practica
Utrum debeat dici sapientia uel scientia . 4
Utrum certitudo scripture possit aliquid addi
Utrum fides possit probari .] 5
Utrum ueritas increata possit cognosci
Utrum ueritas creata possit cognosci
Utrum quid sit uti .
Utrum deus utatur aliquo . 6
Utrum beati utantur aliqua re .
Utrum uti sit actus brutis ,
Utrum frui sit uoce ucatis ,
Utrum sit utendum deo
Utrum sit utendum aliquo a deo 7
Utrum frui sit actus rationis .
Utrum solo deo sit utendum
Utrum uno actu fruitionis frui uel tribus personis .
Utrum deus fruatur ,
Utrum deus fruatur nobis .
Utrum adam ante peccatum fruebatur ,
Utrum peccatores fruantur .

Conuẽtus S. M. No. de Flo. or. p.

P

Iste lib e q̃l scē m̃rie nouelle a gassb fr̃ ofi de s̃cti ad uita sua

Fra sententiarum

ponatur ixx a mano ex pt... sinistra

cc. 96 (bianca la 32)
una guardia in princ. e una in fine.